Un oraș cum nu e altul.
O poveste fără sfîrșit...

Viriconium

M. JOHN HARRISON

„Faptul că M. John Harrison nu este laureat al premiului Nobel demonstrează falimentul lumii literare."

China Miéville

TRITONIC Grup Editorial
Str. Coacăzelor nr. 5, Bucureşti
e-mail: editura@tritonic.ro
tel./fax.: +40.21.242.73.77

www.fiction.ro
www.tritonic.ro

Colecţia: fiction.ro
Coordonator: MICHAEL HAULICĂ

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
HARRISON, JOHN M.
Viriconium / M. John Harrison ; introd.: Neil Gaiman ;
trad. Mircea Pricăjan. - Bucureşti : Tritonic, 2006
ISBN (10) 973-733-068-4 ; ISBN (13) 978-973-733-068-0

I. Gaiman, Neil (pref.)
II. Pricăjan, Mircea (trad.)

821.111-32=135.1

Redactor: CRISTIAN STURZA
Coperta: LUCIAN MAREŞ
Tehnoredactor: OFELIA COŞMAN

Comanda nr. T 252 / aprilie 2006
Bun de tipar: 12.04.2006

M. JOHN HARRISON

VIRICONIUM

Traducere din limba engleză
Mircea Pricăjan

TRITONIC
[illegible]

Despre *Viriconium*: Cîteva însemnări în chip de introducere

Oamenii își ascund mereu propria deziluzie, decăderea, vîrsta. Cum se face că nu-și dau niciodată seama de ceea ce vor deveni, din moment ce chipurile lor conțin deja chipurile pe care le vor avea peste douăzeci de ani?

— „Călătoria unui tînăr spre Viriconium“

Și mă uit la ciclul Viriconium al lui M. John Harrison și mă întreb dacă *Orașul Pastel* știa că ascunde în paginile lui povestea din *În Viriconium* sau cumplitul chin din „Călătoria unui tînăr spre Viriconium“, dacă știa ce urma să devină.

Acum cîteva săptămîni și la depărtare de o jumătate de lume, m-am trezit în mijlocul Bolognei — acel oraș cu turnuri medievale de culoarea apusului peste care trece vremea în centrul orașului italian modern cu același nume — într-un anticariat mic, unde mi se dăduse spre cercetare un exemplar al *Codex Seraphinianus*. Cartea aceasta, creată de artistul Luigi Serafini, este, după toate probabilitățile, un obiect de artă. Conține și text, însă alfabetul seamănă cu un cod dintr-o altă lume, iar ilustrațiile (care acoperă aspecte ale vieții precum grădinăritul, anatomia, matematica, geometria, jocurile de cărți, aparatele de zbor și labirinturile) poartă doar o vagă asemănare cu cele pe care le știm din lumea aceasta în momentul de față: într-o imagine, un cuplu care face dragoste devine un crocodil care pleacă tîrîș; iar animalele, plantele și ideile sînt destul de ciudate să-ți poți închipui că această carte ne-a parvenit dintr-un timp sau spațiu extrem de îndepărtat. Aceasta este, lipsindu-ne o altă explicație, artă. Și, plecînd din anticariatul acela mic, pășind afară pe străzile umbrite de colonade ale Bolognei, ținînd în mînă cartea atîtor lucruri imposibile, m-am imaginat în Viriconium. Iar asta era bizar, și numai fiindcă, pînă atunci, asemuisem în mod explicit Viriconiumul cu Anglia.

Viriconium, creația lui M. John Harrison, Orașul Pastel din după-amiaza lumii; două orașe în unul, în care nimic nu se leagă, de la cap la coadă, cu excepția cîtorva nume de locuri, cu toate că n-am fost niciodată sigur că numele definesc același loc de la o poveste la cealaltă. Bistro Californium e mereu același? Dar Henrietta Street?

M. John Harrison, Mike pentru prieteni, este o persoană neastîmpărată, de înălțime medie, predispus la înflăcărări și zel. La prima vedere pare a avea

o constituție slabă, însă o a doua privire te convinge că a fost construit din chingi și arcuri și piele dură, de calitate, și nu te surprinde deloc să afli că Mike e alpinist, căci ți-l poți închipui fără nici o problemă cățărîndu-se pe o stîncă într-o zi rece, ploioasă, găsind puncte de sprijin în locuri aproape invizibile și trăgîndu-se mereu mai sus, omul împotriva stîncii. Îl cunosc pe Mike de mai bine de douăzeci de ani; de cînd îl știu, părul i-a căpătat un argintiu impunător și pare să fi devenit cumva tot mai tînăr. Mi-a plăcut întotdeauna de el, așa cum întotdeauna m-am simțit mai mult decît doar un pic intimidat de scrierile lui. Cînd vorbește despre scris, trece de la neastîmpăr la posedare. Mi-l amintesc pe Mike la Institutul de Artă Contemporană cum încerca să le explice celor din public natura literaturii fantastice de ficțiune: a descris situația cuiva care stă într-o alee bătută de vînt și se uită la imaginea lumii reflectată în vitrina unui magazin și vede în sticlă, brusc și fără nici o explicație, o ploaie de scîntei. Această imagine mi-a ridicat părul pe ceafă, mi-a rămas întipărită în minte; reacția aceasta mi-ar fi imposibil s-o explic. Ar fi ca și cum aș încerca să explic proza lui Harrison, lucru pe care mă străduiesc să-l fac în introducerea de față și care, după toate probabilitățile, nu-mi iese.

Există scriitori care scriu pentru scriitori, desigur, iar M. John Harrison este unul dintre ei. Se mișcă elegant, cu pasiune, de la un gen la altul, produce o proză străvezie și inteligentă, publicînd povestiri sub sigla SF sau fantasy, horror sau mainstream. Cîștigă premii orice gen ar aborda și face totul să pară atît de ușor. Literatura lui este înșelător simplă, fiecare cuvînt fiind gîndit și așezat acolo unde să aibă cel mai profund înțeles și de unde să lovească cel mai puternic.

Poveștile despre Viriconium, care moștenesc o serie de nume și sentimentul de neliniște dintr-un demult uitat Oraș Roman Englezesc („Anticarii englezi au preferat termenul *Uriconium*, cărturarii străini pe cel de *Viroconium* sau *Viriconium*, fiind vehiculat de asemenea termenul *Vriconium*. Dovezile rădăcinilor noastre străvechi sînt întrucîtva confuze", ne informează un site de istorie) sînt fantezii, trei romane și un mănunchi de povești care cercetează natura artei și a magiei, a limbajului și a puterii.

Nu există, așa cum am pomenit deja și așa cum veți descoperi, nici o consecvență în Viriconium. De fiecare dată cînd ne întoarcem în el, acesta s-a schimbat — sau ne-am schimbat noi. Natura realității se deplasează și se schimbă. Poveștile despre Viriconium sînt palimpseste, și alte povești și alte orașe pot fi văzute dincolo de suprafață. Poveștile adumbresc alte povești. Teme și personaje reapar, aidoma unor cărți de tarot amestecate și reîmpărțite.

În comparație cu poveștile care-i urmează, *Orașul Pastel* enunță simplu temele lui Harrison, asemenea unei teme muzicale complexe pe care o auzi cîntată mai întîi de o fanfară de alămuri. Este vorba de un SF din viitorul îndepărtat, acolo unde SF-ul se preface în fantasy, iar povestea se citește precum scenariul unui film magnific, asezonat cu trădări și bătălii, cu toate ingredientele culturii populare atent puse la lucru. (La relectură, asta îmi aduce aminte puțin de Michael Moorcock și, în atmosfera și istovirea de sfîrșit de timp, de Jack Vance și Cordwainer Smith.) Pentru apărarea Viriconiumului și a reginei sale infante de invadatorii din Nord, lord tegeus-Cromis (care se crede mai bun ca poet decît ca luptător cu sabia) strînge ceea ce a mai rămas din legendarul Ordin al lui

Methven. Aici avem un pitic și un erou, o prințesă, un inventator și un oraș amenințat de asediu. Și totuși, povestea are ceva dulce-amar, ceva la care nu te-ai aștepta de obicei de la un asemenea roman.

Furtuna de aripi adoptă ca titlu o expresie din prima carte și este deopotrivă o continuare a primului roman și o punte de legătură între poveștile și romanul care urmează și o împrejmuiesc. Graiul acestei cărți este, intuiesc, mai puțin accesibil decît al celei dintîi, limbajul fiind bogat și baroc. Îmi amintește pe alocuri de Mervyn Peake, însă ai de asemenea impresia și că este romanul cuiva care vrea să se pună la încercare, să vadă ce poate face cu cuvintele, cu propozițiile, cu povestea.

Iar apoi, renunțînd la stilul baroc, proza lui M. John Harrison devine transparentă, însă este vorba de o transparență înșelătoare. Asemenea predecesoarelor lui, *În Viriconium* este un roman despre un erou care încearcă să-și salveze prințesa, este povestea unui pitic, a unui inventator și a unui oraș aflat sub amenințare, însă acum imensa canava a primei cărți a devenit o poveste scurtă și personală despre chinuri sufletești și secrete și amintiri. Zeii din acest roman sînt grobieni și imposibil de înțeles, eroul nostru abia dacă pricepe natura poveștii în care se vede prins. Mai mult decît celelalte, această istorisire îți lasă impresia că e mai aproape de ceea ce se dorește a fi povestit — decepția și decăderea care stăteau la pîndă, ca într-un cocon, în prozele de dinainte ies acum complet la iveală, aidoma unui fluture sau a unei păsări de metal eliberată din crisalidă.

Prozele scurte care se împletesc în jurul celor trei romane sînt povești despre evadări, de obicei evadări eșuate. Acestea vorbesc despre putere și politică, despre limbaj și structura de rezistență a realității — vorbesc de asemenea despre artă. Ți se strecoară printre degete ca apa, sînt evanescente ca o ploaie de scîntei, sînt durabile și naturale ca niște formațiuni stîncoase.

Poveștile și romanele despre Viriconium acoperă aspecte ale vieții precum grădinăritul, anatomia, matematica, geometria, jocurile de cărți, aparatele de zbor și labirinturile. De asemenea, ele vorbesc despre artă.

De cînd a părăsit Viriconium, Harrison a creat mai multe capodopere (de gen sau nu): *Climbers*, uimitorul lui roman despre alpiniști și escapism preia temele din „Călătoria unui tînăr spre Viriconium" și le prelucrează într-o proză mainstream; *The Course of the Heart* le prelucrează în proză fantasy, poate chiar horror; *Light*, excelentul lui roman țesut cu ițe SF vorbește și el despre evadări eșuate — din noi înșine, din lumile noastre, din propriile noastre limite.

Pentru mine, prima lectură a *Nopților din Viriconium* și *În Viriconium* a fost o revelație. Eram tînăr cînd am dat peste ele, în urmă cu o jumătate de viață, și îmi amintesc prima impresie pe care am avut-o citind proza lui Harrison: că e limpede ca apa unui rîu de munte... și la fel de rece. Poveștile păstrează pentru mine memoria timpului în care le-am citit întîia oară — anii cînd Thatcher era prim-ministru în Anglia par deja să se transforme în mit. Cînd îi trăiam, anii aceia parcă ne copleșeau, iar orașul din poveștile acestea este animat de mai mult decît doar o fărîmă din Londra pe care mi-o amintesc, și există ceva din duritatea doamnei Thatcher însăși în rea-voința bolnăvicioasă a lui Mammy Vooley (într-adevăr, cînd Harrison a rescris povestea „Capului norocos" sub forma

unui roman ilustrat, cu planșe de Ian Miller, Mammy Vooley a fost explicit desenată ca un avatar al lui Margaret Thatcher).

Acum, la relectură, găsesc claritatea prozei lui Harrison la fel de admirabilă însă descopăr că-i apreciez mai mult ca niciodată personajele — imperfecte și suferinde și mereu în căutarea unor căi de-a intra în contact unul cu celălalt, mereu trădate de limbaj și de tradiție și de ele însele. Și mi se pare că orice oraș aș vizita acum reprezintă o latură a Viriconiumului, că există un oraș de sus și unul de jos în Tokyo și în Melbourne, în Manila și în Singapore, în Glasgow și în Londra, și că Bistro Californium este locul unde găsești ce-ți dorești sau unde-ți dorești ce găsești sau, pur și simplu, acesta este locul pe care ți-l dorești.

M. John Harrison, în scriitura sa, stă agățat de stînci golașe și găsește locuri invizibile de susținere și nișe pentru pitoane ce n-ar trebui să existe; te ridică o dată cu el prin poveste, te trage de cealaltă parte a oglinzii, unde, cu excepția ploii de scîntei, lumea arată aproape la fel...

Neil Gaiman
Aeroportul Narita, 25 iulie 2005

ORAȘUL PASTEL

Prolog
asupra Imperiului Viriconium

În Perioada de Mijloc a Pămîntului s-au ridicat în jur de șaptesprezece imperii importante. Acestea au fost Culturile După-amiezei. Toate cu excepția unuia sînt neimportante pentru povestea de față și nu e nevoie să spunem despre ele decît că nici unul nu a durat mai puțin de un mileniu, nici unul mai mult de zece; că fiecare a scos la iveală secretele și a dobîndit tihna pe care natura lui (și natura universului) i-a permis să le găsească; și că fiecare a căzut din univers în dezordine, s-a năruit și a pierit.

Ultimul dintre ele și-a lăsat numele scris în stele, dar nici unul dintre cei ce-au venit apoi nu l-a putut citi. Mai important, poate, în pofida forței sale tot mai slabe, acesta a construit lucruri trainice — lăsînd în urmă unele mecanisme care, de bine, de rău, și-au păstrat scopurile de funcționare preț de mai bine de o mie de ani. Și, încă și mai important, aceasta *a fost* ultima dintre Culturile După-amiezei și a fost urmată de Amurg și de Viriconium.

Vreme de cinci sute de ani sau mai mult după prăbușirea Perioadei de Mijloc, Viriconium (nu purta încă acest nume) a fost o adunare primitivă de comunități mărginite de mare la Vest și Sud, de ținuturile neexplorate la Est și de Marea Pustie Brună la Nord.

Avuția locuitorilor lui era alcătuită în întregime din ceea ce s-a putut recupera. Aceștia nu stăpîneau nici o știință, ci scormoneau deșerturile de rugină care fuseseră cîndva complexele industriale ale ultimei Culturi a După-amiezei și, fiindcă cele mai mari depozite de metal, mașinării și arme străvechi se aflau în Marea Pustie Brună, cei care le dețineau erau Triburile Nordice. Imperiul lor dezlînat avea două centre gemene, Glenluce și Drunmore, așezări orășenești sumbre și răsfirate unde erau transformate primitiv în săbii mașinării complicate și frumoase, al căror rol le era necunoscut și unde căpeteniile de trib se îmbătau și se luau la harță pentru *baan*-urile mortale dezgropate din deșert.

Aceștia erau aprigi și invidioși. Domnia lor asupra Sudicilor era aspră și, în definitiv, insuportabilă.

Distrugerea acestei culturi pre-viriconiumiene și smulgerea puterii de la Nordici au fost înfăptuite de Borring-Na-Lecht, fiul unui cioban din Munții Monar, care i-a adunat pe sudici, le-a îndreptat spinările cu vorbele lui sărace, dar puternice, și într-o singură săptămînă a prădat atît Drunmore-ul, cît și Glenluce-ul.

A fost un erou. În timpul vieții sale, a unit triburile, i-a alungat pe Nordici în munții și-n tundra de dincolo de Glenluce și-a construit fortăreața Duirinish la marginea Mlaștinii de Săruri Metalice, unde rugina și chimicalele din Marea Pustie Brună se adunau în bălți și smîrcuri otrăvitoare și se scurgeau în mare. Astfel, a închis Leedale de Jos împotriva celor rămași din regimul Nordic, protejînd orașele Sudice Soubridge și Lendalfoot, aflate în continuă creștere.

Însă cea mai mare ispravă a sa a fost restaurarea Viriconiumului, centrul ultimei dintre Culturile După-amiezei, și adoptarea lui drept capitală — construind unde era nevoie, deschizînd circulației străzile principale, gîtuite de trecerea timpului, adăugînd artefacte și opere de artă aduse din deșerturile de rugină, pînă ce orașul a strălucit aproape așa cum o făcuse cu o jumătate de mileniu în urmă. După el și-a luat numele imperiul. Borring a fost un erou.

Pînă la Methven n-a apărut nici un alt erou. În secolele de după moartea lui Borring, Viriconium s-a consolidat, s-a îmbogățit și a crescut, s-a ocupat de înavuțire, de comerț interior și de micile dispute politice. Ceea ce începuse bine, în foc și sînge și triumf, și-a pierdut spiritul.

Preț de patru sute de ani, imperiul a rămas locului, în vreme ce nordicii și-au lins rănile și și-au alimentat resentimentele. A început un război lent de uzură, sudicii pierzîndu-și iarăși coloana vertebrală, iar Nordicii lăsîndu-se sălbăticiți de vremea rece, necruțătoare. Viriconium ținea la mare preț stabilitatea și poezia și negutătorii de vin; rudele lui din munți, lupii — doar răzbunarea. Dar, după un secol de jafuri sporadice, lupii au întîlnit pe cineva care, chiar dacă nu era de-al lor, le înțelegea felul de-a fi...

Methven Nian a ajuns pe tronul din Viriconium și a descoperit că rezervele de metal și Mașinării Vechi scădeau. A observat că se apropia o Epocă Întunecată; își dorea să conducă mai mult decît un imperiu de paraziți. Și-a atras alături tineri care intuiau și ei asta și care recunoșteau amenințarea din Nord. În numele lui, aceștia au lovit întruna ținuturile de dincolo de Duirinish și au început a fi cunoscuți sub numele de Ucigașii Nordicilor, Ordinul lui Methven sau, simplu, *Methven.*

Au fost mulți la număr și mulți au murit. Au luptat fără de milă și cu o pricepere rece. Au fost aleși, fiecare, pentru cîte o pricepere anume: astfel, Norvin Trinor pentru darul său de strateg, Piticul Tomb pentru priceperea sa la mecanică și arme cu energie, Labart Tane pentru cunoștințele lui despre traiul celor din Nord, Benedict Paucemanly pentru iscusința într-ale aeronauticii, tegeus-Cromis fiindcă era cel mai bun luptător cu sabia din ținut.

Cît a trăit, Methven Nian a pus stavilă declinului: i-a învățat pe Nordici să se teamă de el; a pus bazele unei științe independente de Vechile Tehnologii; a păstrat ceea ce mai rămăsese din acea tehnologie. A făcut însă o singură greșeală, iar aceea a fost amarnică.

Încercînd să cimenteze o alianţă pasageră cu unele dintre Triburile Nordice, şi-a convins fratele, Methvel, pe care-l iubea, să o ia drept soaţă pe Regina acestora, pe Balquhider. Doi ani mai tîrziu, cînd tratatul a eşuat, această femeie-lup l-a lăsat pe Methvel în apartamentul lor să se înece în propriu-i sînge, după ce i-a scos ochii cu un ac de croitorie. A fugit, luînd-o cu ea pe fiica lor, Canna Moidart. A crescut-o pe copilă cu ideea că va domni asupra unui imperiu reunit, că, la moartea lui Methven, va trebui să pretindă tronul din Viriconium.

Hrănită cu nedreptăţile din Nord, Moidart a îmbătrînit înainte de vreme şi a sădit sămînţa discordiei în Nord şi în Sud deopotrivă.

Aşa se face că, după moartea lui Methven — unii au spus că asta s-a datorat în parte durerii de care n-a scăpat niciodată după stingerea din viaţă a lui Methvel —, tronul a fost pretins de două Regine: Canna Moidart şi singura moştenitoare a lui Methven, Methvet, cunoscută în tinereţe drept Jane. Iar cavalerii Ordinului lui Methven, văzînd un imperiu puternic, care nu mai avea mare nevoie de priceperile lor violente, tulburaţi şi întristaţi de moartea Regelui lor, s-au risipit.

Canna Moidart a aşteptat zece ani pînă la prima răsucire de cuţit...

1

tegeus-Cromis, cîndva soldat și persoană cu gusturi alese a Viriconiumului, Orașul Pastel, care sălășluia acum cît se poate de singur într-un turn de lîngă mare și se închipuia mai priceput ca poet decît ca luptător cu sabia, stătea la prima revărsare a dimineții pe dunele de nisip care se întindea între înaltul său cămin și linia cenușie a apei. Aidoma unor bucăți de haine diafane zdrențuite, pescărușii negri zburau și se luau la harță deasupra frunții sale întristate. Ceea ce-l făcuse să iasă din turn fusese o catastrofă, ceva ce el văzuse în timpul nopții din cea mai înaltă cameră.

Simțea miros de fum în vîntul ce bătea din larg. În depărtare, vag, auzea explozii înfundate și grele: și nu marea atotputernică era cea care făcea să tremure dunele de sub picioarele sale.

Cromis era un bărbat înalt, slab și cadaveric. În ultima vreme dormise puțin, iar în găvanele întunecate și înfundate de deasupra pomeților înalți, proeminenți, ochii lui verzi erau obosiți.

Purta o mantie de catifea de un verde-închis, care se rotea în jurul lui în bătaia vîntului asemenea unui cocon; o tunică din piele veche bătută cu ținte de iridiu peste o cămașă albă; pantaloni strîmți de catifea de un albastru-închis și cizme înalte, moi, din piele de căprioară, de un albastru-pal. Dedesubtul mantiei grele, mîinile lui slabe și înșelător de delicate erau strînse în pumni, îngreunate, așa cum era obiceiul vremii, de inele masive din metale neprețioase, încrustate cu cifruri și sfenograme complicate. Pumnul mîinii drepte se odihnea pe mînerul paloșului său simplu, care, sfidînd moda vremii, nu avea nume. Cromis, ale cărui buze erau subțiri și alburii, era preocupat mai mult de calitățile esențiale ale lucrurilor decît de numele lor; punea mai mult preț pe realitatea Realității decît pe numele pe care oamenii i le atribuiau.

Își făcea, de pildă, mai multe griji pentru frumusețea orașului care căzuse în cursul nopții decît pentru faptul că acesta era Viriconium, Orașul Pastel. Îl iubea mai mult pentru străzile lui pavate cu pietre de un albastru-pal și pentru aleile ce nu erau deloc pavate decît pentru felul cum aleseseră cetățenii să-l cheme, care deseori era Vechiul Viricon și Locul de la Răscrucea Drumurilor.

În muzică, pe care o iubea, nu găsise nici o alinare, iar acum n-o găsea nici în nisipul trandafiriu.

Umblă pentru o vreme pe malul apei, examinînd obiectele aruncate de mare pe uscat: acordînd mai multă atenție ici unei pietre netede, colo unei cochilii transparente, luînd în mînă o sticlă de culoarea mantiei sale, aruncînd o ramură de copac albită și ciudat cioplită de apă. Se uită la pescărușii negri, însă țipetele lor îl deprimară. Ascultă vîntul rece care sufla prin pădurea de scoruși dimprejurul turnului său și tremură. Pe deasupra zarvei valurilor înalte auzea bubuitul înfundat al căderii Viriconiumului. Și chiar de-ar fi intrat în apa înspumată și i-ar fi simțit înțepătura acidă pe obraz, pierdut în tunetul ei, își imagină că tot ar fi putut auzi zarva de pe străzile pastel, grupurile învrăjbite și vocile care strigau după Tînăra Regină, Bătrîna Regină.

Își așeză mai bine pe cap pălăria brun-roșcată cu boruri largi; alunecînd pe nisipul mișcător, străbătu dunele; și găsi poteca din pietre albe care mergea printre scoruși către turnul ce nu purta nici el nume: cu toate că unii îl numiseră ca și coasta pe care se afla, și anume Balmacara. Cromis știa unde-l chemau inima și sabia — însă crezuse că partea aceea luase sfîrșit și se așteptase să ducă o viață tihnită lîngă mare.

Cînd sosi primul refugiat, știu cine cîștigase orașul — sau ceea ce mai rămăsese din el —, însă felul cum află asta nu-i făcu deloc plăcere.

Se întîmplă înainte de prînz, cînd încă nu se hotărîse ce să facă.

Se afla în camera din vîrf (o încăpere rotundă, mică, ai cărei pereți erau îmbrăcați în piele și rafturi cu cărți; obiecte muzicale și științifice, astrolabi și lăute, stăteau pe mesele din piatră acoperite cu mătăsuri; acolo lucra el la cîntecele lui), cîntînd încet la un instrument pe care-l căpătase în împrejurări ciudate cu o vreme în urmă, în Est. Avea corzile întinse și dure, și-l dureau buricele degetelor; cînta pe un ton înalt și neplăcut, melancolic, dar așa se și simțea. Cînta într-un chip uitat de toți, mai puțin de el și de cîțiva muzicanți din deșert, iar gîndul nu-i stătea la muzică.

De la geamul boltit al camerei se putea uita pe deasupra scorușilor și a mărăcinilor noduroși către drumul ce ducea de la nefericitul oraș la Duirinish în nord-est. Viriconium însuși era o pîclă de ceață în zare către est și un neplăcut tremur în fundația turnului. Din acea pîclă văzu cum se ridică o navă, o scînteiere ca o festă pe care ți-o joacă privirea.

Era bine-știut pe aleile orașului și-n locurile izolate că, atunci cînd era agitat sau cînd stătea în cumpănă, tegeus-Cromis își ducea necontenit mîna dreaptă la mînerul sabiei fără nume: atunci nu era cîtuși de puțin momentul să-l ataci, iar alt moment n-aveai. El însuși nu observase niciodată acest lucru. Lăsă instrumentul din mînă și se duse la fereastră.

Nava prinse înălțime, rotindu-se ușor, zbură puțin spre nord, în vreme ce Cromis strînse din ochi, și apoi porni direct spre Balmacara. Preț de cîteva clipe, păru că stă pe loc, crescînd doar tot mai mult pe măsură ce se apropia de turn.

Cînd ajunse destul de aproape să poată fi văzută în detaliu, Cromis observă că fuzelajul ei din cristal fațetat fusese înnegrit de foc și că întreaga parte de la tribord era brăzdată de o crăpătură. Grupul motopropulsor (al cărui secret,

precum multe altele, fusese pierdut cu o mie de ani înainte de ridicarea Viriconiumului, așa încît Cromis și contemporanii lui se hrăneau cu cadavrul unei științe străvechi, depindeau de rămășițele unei rase dispărute), cu toate că nu trebuia, producea un zumzet sumbru de insectă. De la bot pînă la coadă, scînteind, pîrîia un halo de foc. În spatele geamului spart al cabinei, Cromis nu văzu nici un pilot, iar zborul navei erau dezordonat: se-nălța și cădea fără țintă, aidoma unei păsări de apă ce plutește pe un rîu cu unde domoale.

În timp ce vehiculul plonjă, se roti bezmetic și pierdu treizeci de metri în mai puțin de o secundă, încheieturile degetelor lui Cromis se albiră pe pielea înnegrită de sudoare a mînerului sabiei sale. Nava se frecă de vîrfurile scorușilor, se cutremură ca un animal pe moarte, dobîndi cîțiva nepreţuiți, disperați metri. Cu motoarele gemînd, se prăbuși în pădure, împrăștiind scîntei imense. În aer se simți miros de ozon.

Înainte ca epava să lovească pămîntul, Cromis ieșise deja din încăperea de sus și, cu mantia învolburîndu-se în juru-i, cobora scările în spirală din mijlocul turnului.

La început, crezu că întreaga pădure luase foc.

În fața lui se ridicau trîmbe ciudate, nemișcate, de flăcări roșii și aurii, și cupru șlefuit. Își spuse: Sîntem la mila mașinăriilor ăstora vechi; știm atît de puține lucruri despre forțele care le conduc... Ridică brațul să-și protejeze fața de căldură.

Și își dădu seama că majoritatea flăcărilor pe care le vedea nu erau decît frunzele de toamnă, culorile sălbatice ale anului muribund. Numai doi sau trei scoruși erau într-adevăr arși. Aceștia emanau un fum gros și alb și un miros deloc neplăcut. Atîtea feluri diferite de foc, își spuse. Apoi o luă la fugă de-a lungul cărării din pietre albe, dojenindu-se că fusese atît de neghiob.

Fără știrea lui, își scosese sabia din teacă.

După ce-și croise o potecă scurtă printre scoruși, nava se oprise și zăcea aidoma unui imens fruct despicat; crăpătura din lateralul ei era acum o gaură neagră, căscată, prin care putea discerne bizare sclipiri de lumină. Era lungă atît cît era turnul lui de înalt. Părea să n-o afecteze propriile-i descărcări de electricitate, de parcă plasele de siguranță care-i țineau fuzelajul erau imune la căldură; fabricate din ceva rece, dar totuși rezistent. Energia se scurgea din ea, iar descărcările de electricitate se împuținau. Luminile dinăuntrul fuzelajului frînt dănțuiau și-și schimbau poziția, asemenea unor licurici de-o culoare neobișnuită.

Un om normal n-ar putea ieși cu viață din asta, își spuse Cromis. Fumul de scoruși îl înecă.

Începuse să se întoarcă trist cu spatele, cînd, bălăbănindu-se, o siluetă ieși din epavă și porni către el, tîrșîindu-și picioarele.

Supraviețuitorul era îmbrăcat în haine arse și avea fața întunecată de barbă și funingine. Din găurile lor umbrite, ochii îi sclipeau uimitor de albi, iar brațul îi era un ciot sîngeriu, bandajat. Aruncă priviri lungi în jurul lui, uitîndu-se cu teamă și confuzie la scorușii cuprinși de flăcări: și el părea să vadă întreaga pădure ca pe un cuptor. Se uită direct la Cromis.

— Ajutor! strigă el. Ajutor!

Se cutremură, se clătină și căzu. Din unul dintre copacii arzînd căzu o creangă. Focul cuprinse trupul nemișcat.

Cromis se avîntă înainte, croindu-și drum cu sabia printre frunzele în flăcări. Cenușa i se așeza pe mantie și aerul era încins. Cînd ajunse la trupul nemișcat, își vîrî sabia în teacă, îl luă pe bărbat pe umăr ca pe-un jug și se îndepărtă de nava avariată. Undeva în spatele craniului, îi dădea tîrcoale o senzație neplăcută, de expunere. Făcuse nouăzeci de metri, respirația ieșindu-i grea pe măsură ce efortul cu care nu era obișnuit începea să-și spună cuvîntul, cînd vehiculul explodă. O bulă mare și tăcută de foc alb și rece, încuiată în miezul navetei de o artă dispărută, se dispersă sub formă de lumină pură, la un mileniu după clipa încarcerării ei.

Nu-l afectă cu nimic: sau cu nimic din ce să poată vedea el.

Cînd ajunse la porțile turnului Balmacara, ceva se desprinse din veșmintele ponosite ale supraviețuitorului și căzu pe pămînt: o traistă din piele de capră, plină cu monede. Cumva, într-un vis îndepărtat, bărbatul auzi bufnetul și zăngănitul acelei bucăți care-i aparținea din orașul căzut. Își schimbă poziția și gemu. Mai avea asupra lui cel puțin o pungă cu obiecte metalice; aceasta zăngănea spart la fiecare pas. tegeus-Cromis ridică din buza de sus. Se întrebase el de ce era atît de greu bărbatul.

O dată ajuns în turn, bărbatul își reveni repede. Cromis avu grijă de el în una dintre camerele de jos, dîndu-i substanțe stenice și schimbîndu-i bandajele întărite de sînge de la brațul retezat, care fusese cauterizat cu stîngăcie și din care începea să curgă un fluid transparent, nesănătos. Încăperea, pe pereții căreia atîrnau arme și diverse obiecte din vechile campanii, prinse un miros de pînză arsă și medicamente înțepătoare.

Supraviețuitorul se trezi, tresări cînd îl văzu pe Cromis, și mîna teafără i se agăță de mătăsurile albastre, brodate, ale imensului pat în care zăcea. Era un bărbat cu osatură grea, de înălțime medie și părea să aparțină clasei de jos a negustorimii, un negutător de vinuri, poate, sau de femei. Pupilele ochilor lui negri erau dilatate, cu albul mare și străbătut de vinișoare roșii. Păru să se relaxeze puțin. Cromis îl apucă de umeri și, cît putu de blînd, îl împinse înapoi jos.

— Odihnește-te, îi spuse. Te afli în turnul lui tegeus-Cromis, cel pe care unii îl numesc Balmacara. Dacă vom avea de discutat, trebuie să-ți aflu numele.

Ochii cei negri se plimbară cu prudență pe pereții din jur. Se opriră scurt asupra unei halebarde electrice pe care Cromis o primise de la prietenul său Piticul Tomb după lupta de pe mare de la Mingulay, din timpul campaniei Rivermouth; se mutară la țipătorul stindard verde-cu-auriu al lui Thorisman Carlemaker, pe care Cromis îl înfrînsese fără nici un ajutor — și cu regret, dat fiind că nu avusese nimic de împărțit cu sărmanul potlogar — în Munții Monadliath; ajunseră în sfîrșit și se opriră pe mînerul *baan*-ului cu lamă intangibilă care-o omorîse din greșeală pe Galea, sora lui Cromis. De la acesta, bărbatul se uită la Cromis.

— Eu sînt Ronoan Mor, negustor.

În ochii și vocea lui se citea o neîncredere fățișă. Dibui cu mîna sub veșminte.

— Ai gusturi ciudate, spuse el, înclinînd din cap spre vestigiile de pe pereți.

Cromis, observînd mîna care fremăta, zîmbi.

— Monedele ţi-au căzut cînd te-am adus de la navă, Ronoan Mor.

Arătă cu degetul spre locul unde cele trei desăgi se odihneau pe o masă încrustată.

— Vei vedea că nu lipseşte nimic. Cum merg lucrurile în Oraşul Pastel?

Nu banii trebuie să fi fost pricina îngrijorării lui Ronoan Mor, căci prudenţa nu-i părăsi chipul. Iar acesta era un lucru surprinzător. Îşi dezgoli dinţii.

— Greu, murmură el, uitîndu-se cu amărăciune la braţul retezat.

Îşi drese glasul şi-ar fi scuipat dacă ar fi avut la dispoziţie un vas.

— Căţeaua aia tînără se ţine tare pe poziţie şi-am fost puşi pe fugă. Dar...

În ochii lui strălucea o privire de-un asemenea fanatism, încît mîna lui Cromis, fără ştirea sa, începu să mîngîie mînerul sabiei fără nume. Era mai mult încurcat decît înfuriat de insulta adusă de Mor Tinerei Regine. Dacă un om care de obicei visează la preţuri de nimic şi la o bătrîneţe comodă (asta dacă visează într-adevăr la ceva) putea da dovadă de-un asemenea devotament faţă de o cauză politică, atunci lucrurile stăteau cu adevărat rău în ţinut. Imediat, descoperi că-şi spune: Şi chiar aveai nevoie să ştii asta, sir Cromis? Nu-i de ajuns că Turnurile Pastel se cutremură şi cad peste noapte? Mai ai nevoie şi de alte dovezi?

Însă îi zîmbi lui Mor şi-l întrerupse, spunînd cu blîndeţe:

— Asta nu-i chiar aşa de rău, sir.

Preţ de-o clipă, supravieţuitorul continuă de parcă nu l-ar fi auzit:

— ... Dar nu va putea rezista mult cînd aliaţii din nord ai Cannei Moidart îşi vor uni forţele cu patrioţii rămaşi în oraş...

În vocea lui se simţea un ton înfrigurat, mîrşav, de parcă ar fi repetat o mărturisire de credinţă. Pe frunte îi apăru sudoare, iar pe buze boabe de salivă.

— Ahîm, atunci o vom răpune cu siguranţă! Şi prinsă între două tăişuri...

Îşi înghiţi cuvintele şi-l studie pe Cromis îndeaproape, privindu-l cu coada ochiului. Cromis se uită neabătut înapoi la el, străduindu-se să nu lase să se vadă cît de tare-l afectau aceste cuvinte. Mor se ridică anevoie în şezut, tremurînd din pricina efortului.

— Înţelept din parte-ţi să te prezinţi drept cine eşti, tegeus-Cromis! strigă el dintr-o dată, precum un orator care i se adresează unui singur om dintr-o mare de ţărani. În slujba cui îţi pui *tu* serviciile?

— Te oboseşti inutil, murmură Cromis. Pentru mine are puţină importanţă asta, minţi el, căci, după cum vezi, sînt un pustnic. Dar recunosc că-mi stîrneşte interesul povestea aceasta cu Regina cea Bătrînă şi rudele ei din nord. Spui că are un grup mare de susţinători?

Ca răspuns la întrebare parcă, mîna cea sănătoasă a lui Ronoan Mor dibui iarăşi printre haine. Şi, de data aceasta, scoase afară un obiect lung de treizeci de centimetri, care pîlpîia cu o lumină verde şi care şuiera şi pîrîia:

Un *baan*.

Îşi trase colţurile gurii, ridică ţeapăn în faţa sa străvechea armă (toţi oamenii se temeau de ele, chiar şi de cei care le foloseau) şi mîrîi:

— E destul de mare pentru tine, sire. Vezi tu... — aruncă priviri în ambele directii la trofeele de pe perete —, s-ar putea ca alţii să aibă săbii energetice.

Nordicii, am auzit, au multe de-astea. În slujba cui îți pui serviciile, tegeus-Cromis?

Răsuci *baan*-ul, așa încît să scînteieze și să arunce limbi de flăcări.

— *Spune-mi!* Mă obosesc vorbele tale viclene...

Cromis simți transpirația cum îi curgea la subsuoară. Nu era un laș, dar stătuse vreme îndelungată la distanță de orice act de violență; și chiar dacă *baan*-ul era într-o stare precară, iar energiile care-i alcătuiau tăișul erau pe terminate, acesta încă mai putea să taie oțelul, să reteze oasele și să facă unt din carne.

— Îți reamintesc, Ronoan Mor, spuse el pe un ton jos, că ești bolnav. Brațul tău. Febra te face pripit. Ți-am administrat substanțe întăritoare...

— Uite ce fac eu cu substanțele tale! strigă Mor, și scuipă. Spune-mi, dacă nu, te spintec dintre picioare pîn' la gît.

Baan-ul scînteia ca un șarpe electric.

— Ești un nătîng, Ronoan Mor. Numai un nătîng insultă un slujitor al reginei chiar sub acoperișul primitor al acestuia.

Mor își zvîrli capul pe spate și urlă ca o bestie.

Se aruncă orbește înainte.

Cromis se răsuci, își înfășură mantia în jurul mîinii și-al *bann*-ului. Cînd lama se eliberă, el se ghemui, se rostogoli, schimbă direcția, se rostogoli din nou, așa încît trupul lui deveni o mișcare încețoșată pe podeaua din lespezi de piatră. Sabia fără nume ieși din teacă și tegeus-Cromis era din nou Ucigașul Nordicilor, Însoțitor al Ordinului lui Methven și Ucigașul lui Carlemaker.

Nedumerit, Mor dădu îndărăt spre căpătîiul patului, cu ochii îngustați ațintiți asupra luptătorului care stătea ghemuit cu sabia în mînă. Respira cu greutate.

— Las-o baltă, omule! spuse Cromis. Îți accept scuzele. Boala te istovește. N-am nevoie de neroziile astea. Oamenii lui Methven nu omoară negutători.

Mor aruncă asupra lui sabia energetică.

tegeus-Cromis, care nu crezuse că va mai lupta vreodată, *rîse*.

Cînd *baan*-ul se înfipse în peretele cu trofee, el sări înainte, așa încît trupul său lung urmă traiectoria sabiei fără nume.

Un strigăt gîtuit, și Ronoan Mor era mort.

tegeus-Cromis, care se închipuia mai priceput ca poet decît ca om de arme, rămase deasupra cadavrului, privi cu tristețe cum sîngele se scurgea pe patul din mătase albastră și se blestemă că nu avusese îndurare.

— Eu lupt în numele Reginei Jane, negustorule, spuse el. Așa cum am luptat și-n numele tatălui ei. Nu-i chiar atît de greu de înțeles.

Șterse tăișul sabiei fără nume și, cu visele unei vieți liniștite spulberate, plecă să se pregătească pentru călătoria spre Orașul Pastel.

Înainte să pornească la drum, se întîmplă un alt lucru, un lucru bine-venit.

Nu se aștepta să-și mai revadă turnul. În sinea lui persista o premoniție: Canna Moidart și cavalerii ei devotați, arși de vii de Nordicii cu pofte neostoite, cu ochi sălbatici și arme străvechi, veniți să-și caute răzbunare în orașul și imperiul care-i goniseră de-un secol încheiat. Sîngele sălbaticilor apă nu se face; deși Canna Moidart aparținea liniei lui Methven, fiind fiica fratelui său, Methvel, vechile neînțelegeri îi curgeau prin vene din partea mamei, Balquhider, și, la

moartea unchiului ei, se aşteptase să cîştige tronul. Viriconium crescuse şi dezvoltase relaţii negustoreşti, în timp ce Methven îmbătrînise şi Moidart sădea nemulţumiri în regat şi în oraş. Iar lupii din Nord îşi ascuţiseră dinţii cu piatra nemulţumirii.

Nu se aştepta să mai revadă Balmacara: aşa că stătu în camera din vîrf şi alese un instrument pe care să-l ia cu el. Chiar dacă ţinutul decădea în moarte şi dezordine, iar tegeus-Cromis decădea o dată cu el împreună cu sabia sa fără nume, era posibil ca înainte de sfîrşit să mai fie timp pentru puţină poezie.

Flăcările din pădurea de scoruşi se stinseseră. Nu mai rămăsese nimic din nava de cristal decît un luminiş ars de foc cu diametru de un acru. Drumul şerpuia în zare spre Viriconium. Acolo se instaurase un soi de ordine, căci pîcla de ceaţă pierise de la orizont şi fundaţia turnului nu se mai cutremura. Spera cu ardoare ca Regina Jane încă să domnească şi ca acalmia să nu fie aceea a unui oraş pustiit, aproape de obştescu-i sfîrşit.

Pe drum, cu praful cenuşiu învolburîndu-se în jurul lor, veneau vreo treizeci sau patruzeci de călăreţi, îndreptîndu-se spre Balmacara.

Nu le putea vedea stindardul, însă lăsă jos instrumentul în formă de tigvă adus din Est şi se duse să-i întîmpine; cu vorbe bune ori cu tăişul sabiei: nu-i păsa prea mult cu ce.

Ajunse repede la porţi. Încă pustiu, drumul ducea printre scoruşi, unde cotea brusc şi dispărea din vedere. O pasăre neagră zbură iute printre frunze, sunîndu-şi goarna; se aşeză pe o creangă şi, cu ochii bulbucaţi ai unui bătrîn, se uită la el cu bănuială. Tropotul de copite se apropia.

În spinarea unei iepe dereş înalte de exact nouăsprezece palme şi acoperită cu un cioltar de-un galben puternic, primul călăreţ îşi făcu apariţia.

Era un om masiv, cu umeri grei şi cu şolduri şi mai grele, cu păr lung şi rar ce se bucla alandala în jurul unei feţe fălcoase, acoperite cu barbă. Purta pantaloni portocalii îndesaţi în cizme sîngerii şi o cămaşă violet, ale cărei mîneci erau tăiate în zigzag.

Pe cap avea o pălărie ţărănească din fetru de-un maro închis, cu boruri pleoştite, pe care vîntul ameninţa în continuu să i-o ia.

Răcnea o baladă duirineză care enumera orele zilei aşa cum erau ele numărate într-un bordel.

Strigătul lui Cromis făcu pasărea cea neagră să-şi ia zborul.

O rupse la fugă, vîrîndu-şi sabia în teacă şi strigînd:

— Grif! *Grif!*

Grif strînse frîiele de sub zăbala iepei, o făcu să se oprească şi îşi izbi cu mîna una dintre cizmele de culoarea sîngelui uscat.

— Grif, n-am crezut că te voi mai revedea vreodată! N-am crezut c-a mai rămas vreunul dintre noi!

2

— Nu, Cromis, au mai rămas cîţiva. Dacă nu te-ai fi năruit la pămînt după accidentul surorii tale, Galen, şi dacă nu te-ai fi tîrît apoi în secret în locul ăsta

sterp, ai fi văzut că Methven a lăsat Ordinului tot ceea ce-i este de trebuință: n-a voit să moară o dată cu moartea sa. Au rămas cîțiva, într-adevăr cîțiva, și aceia risipiți.

Ședeau în camera din vîrf, Birkin Grif tolănit cu picioarele pe o masă neprețuită din onix, cu o halbă de vin distilat în mînă, în vreme ce Cromis ridica fără tragere de inimă sau punea fără astîmpăr pe podea tigva adusă din Est. Din curtea de la poalele turnului, unde oamenii lui Grif pregăteau mîncarea și adăpau caii, se auzea un zăngănit de metal pe metal. Era după-amiază tîrziu, vîntul se potolise și scorușii erau nemișcați.

— Știi, atunci, ceva de Norvin Trinor sau de Piticul Tomb? întrebă Cromis.

— Ho! Cine știe ceva de Tomb chiar și-atunci cînd vremurile sînt limpezi? Sapă după mașinării vechi în deșerturile de rugină, fără-ndoială. Trăiește, sînt sigur, și va apărea ca un semn rău-prevestitor la timpul potrivit. Cît despre Trinor, speram să știi tu ceva: Viriconium a fost întotdeauna orașul lui, iar tu locuiești destul de aproape.

Cromis evită privirea bărbatului celui mare.

— De la moartea lui Glen și Methven, n-am văzut pe nimeni. Am trăit... am trăit în singurătate și-am sperat să continuu să trăiesc așa. Mai bea niște vin.

Îi umplu lui Grif cupa.

— Tu-ntotdeauna clocești ceva, spuse Grif, și-ntr-o bună zi o să faci ouă. — Rîse. Îl înecă băutura. — Cum vezi tu situația?

Departe de gîndurile despre Galen, Cromis se simți pe teren stabil.

— Știi că au fost revolte în oraș și că Regina le-a ținut piept insurgenților Cannei Moidart?

— Ahîm. Am de gînd să sparg capetele răzvrătiților. Asta porniserăm la drum să facem, cînd am văzut fumul din jurul turnului tău. O să ni te-alături, desigur?

Cromis scutură din cap.

— O invitație cordială la o partidă de despicat țeste, dar trebuie să ne gîndim și la alte lucruri, spuse el. Am primit vești astă-dimineață cum că Moidart vine călare dinspre nord. După ce și-a aruncat sămînța, acum vine să adune roadele. Aduce cu ea o armată de Nordici, condusă de rudele mamei ei, și știi că furia a tot crescut în ei de cînd Borring i-a alungat și a cucerit pămîntul pe care se află Viricon. Pesemne că-și adună aliați pe drum.

Birkin Grif se ridică din scaun. Merse apăsat către fereastră și, respirînd hîrîit, se uită jos la oamenii lui. Se întoarse spre Cromis; chipul său grav era întunecat.

— Atunci, ar fi mai bine să pornim la drum, și încă grabnic. Ce-mi spui e-un lucru rău. Cît de departe a ajuns Moidart? Și-a adunat Tînăra Regină oamenii?

Cromis ridică din umeri.

— Uiți, prietene. Am fost un pustnic: am preferat poezia curților și a săbiilor. Aă... informatorul meu... nu mi-a spus altceva în afară de ceea ce ți-am spus și eu acum. A murit în scurt timp după aceea. A fost în parte răspunzător pentru fumul pe care l-ai văzut.

Își turnă o halbă de vin și continuă:

— Ce te sfătuiesc e următorul lucru: să-ți iei oamenii și să pleci în nord, să pornești pe drumul cel mai scurt și să călătorești fără multe bagaje. Dacă și-a ridicat Regina vreo armată, fără-ndoială c-o vei putea instrui înainte să aibă loc o confruntare de proporții. Dacă nu cumva a preluat deja conducerea un Methven, trebuie să te oferi (doar să te oferi: oamenii uită, iar noi nu mai avem un Rege care să ne ofere sprijin) drept conducător. Dacă nu există nici o armată sau dacă un Methven e la conducerea ei, condu-ți, atunci, oamenii ca forță de invazie: localizeaz-o pe Moidart și distruge-i flancurile.

Grif rîse.

— Ahîm, s-o schilodesc. La asta mă pricep, sigur că da. Și se pricep și oamenii mei. — Deveni serios. — Dar va dura o vreme (cîteva săptămîni, probabil) să ajung la ea. Doar dacă nu bate deja la ușă.

— Nu prea cred. Oricît ar fi de lung drumul, asta trebuie să-ți fie misiunea. Alegînd o cale deschisă, vestea venirii ei o va preceda cu trei săptămîni încheiate. O armată nu poate trece peste munți și văi. Dacă ne grăbim, putem spera s-o înfruntăm cu mult înainte să ajungă în Viriconium.

— Și tu ce vei face în săptămînile astea în care noi ne vom împrăștia ca furnicile?

— Astăzi pornesc către oraș. Acolo voi pune la punct garda Methven de rezistență pentru Regina Jane și-l voi căuta și pe Trinor, căci el ne este foarte de folos. Dacă a fost trimisă deja o armată (și nu-mi pot închipui că regina e la fel de neinformată ca mine: trebuie să fi fost trimisă una), voi veni să mă alătur vouă, probabil la Duirinish, aducînd cu mine orice ajutor voi putea.

— Cît se poate de corect, Cromis. Vei avea nevoie de doi oameni în orașul acela agitat. Voi găsi eu...

Cromis ridică mîna.

— Voi merge singur, Grif. De mă voi afla la ananghie, îmi va fi un exercițiu folositor. M-am dezobișnuit să mînuiesc sabia.

— Singuratic ca-ntotdeauna.

Grif se întoarse la fereastră și urlă în jos spre curte:

— Duceți-vă la culcare, chiulangiilor! Trei ore și pornim spre nord!

Grif nu se schimbase. Oricum ar fi trăit, trăia din plin. Cromis se duse lîngă el la fereastră și-l lovi prietenește peste umărul cărnos.

— Spune-mi, Grif: cu ce te-ai ocupat în anii din urmă?

Grif izbucni într-un rîs cu hohote, care păru să-i molipsească pe oamenii săi. Aceștia se agitară prin curte, rîzînd și ei, cu toate că nu era posibil să fi auzit întrebarea.

— Cu ceva pe măsura unui Methven în vreme de pace, singuraticule. Sau, cum ai zice tu, cu ceva ce nu-i e nicidecum și nicicînd pe măsură unui Methven. Am făcut contrabandă cu vin distilat de joasă și oribilă calitate pentru țăranii din Mlaștinile Cladich, a căror religie le interzice să bea așa ceva...

Cromis urmări din priviri cum ceata dezordonată a lui Grif dispărea cu pas rapid în întuneric, cu pelerinele fluturîndu-le în urmă. Făcu o dată cu mîna siluetei colorate a lui Grif însuși, apoi se întoarse spre calul său, care scotea vălătuci de aburi în aerul rece al nopții. Verifică cingătoarea și desagii, îi așeză pe spinare instrumentul din est. Își scurtă scările pentru a călări mai cu viteză.

O dată cu venirea întunericului, în Balmacara se întorseseră vînturile: scoruşii se scuturau încontinuu, şuierînd şi foşnind; lui Cromis, părul negru şi lung pînă la umeri îi era suflat în jurul feţei. Se uită în urmă la turn — o ridicătură întunecată pe fundalul cerului de culoarea cobaltului. Valurile străluceau dincolo de el. Dintr-o pornire ciudată, lăsase lumina aprinsă în camera din vîrf.

Însă *baan*-ul care-o ucisese pe sora lui îl ţinea într-o teacă izolată pe care o purta lipită de piele, fiindcă ştia că nu se va mai întoarce niciodată, că nu va mai veni de pe cîmpul de luptă spre lumină, spre Balmacara în zorii zilei.

Refugiaţii se înghesuiau pe drumul Viriconiumului asemenea unei procesiuni cu torţe din cine ştie ce galerie din adîncurile Iadului. Cromis îşi conduse armăsarul agitat pe lîngă caravane de bătrîni ce împingeau cărucioare împovărate cu instrumente domestice zăngănitoare şi pe lîngă şiruri de femei care purtau pe braţe sau îndemnau să meargă singuri copii de vîrste mici. Printre roţile căruţelor mişunau animale de casă.

Chipurile celor pe lîngă care trecea erau goale şi înspăimîntate, luminate puternic şi sclipitoare în bătaia luminii instabile a torţelor. Unii se feriră de el, făcînd pe furiş semne religioase (o zvîcnire scurtă a degetelor pentru Borring, pe care unii îl priveau ca pe un zeu, o complicată mişcare din cap pentru Colpy). Văzînd asta, Cromis nu ştiu ce să creadă. Bănuia că aceştia erau locuitorii sperioşi şi neutri din oraş, alungaţi de acolo de teama facţiunilor încleştate, oameni ce nu purtau pică nici uneia dintre părţi.

Intră în oraş pe a douăsprezecea poartă, Poarta lui Nigg, şi nu întîmpină nici un portar care să-i ceară, conform obiceiului, parola.

Cînd porni pe marele drum radial Proton Circuit, pavat cu un material elastic străvechi care absorbea tropotul de copite al calului său, starea lui de obicei ursuză deveni mohorîtă.

În jurul lui se ridicau Turnurile Pastel, înalte şi graţios lucrate cu arce precise, vopsite în albastru-pal sau fucsia sau gri-porumbel. Se înălţau la o sută douăzeci de metri şi erau străbătute de desene ciudate şi complexe despre care unii spuneau că reprezintă punctul de vîrf al unei arte inimitabile, iar alţii că sînt reprezentări chiar ale geometriei Timpului.

Multe erau ciobite şi înnegrite de foc. Unele erau năruite şi distruse.

Văzînd cum atîta frumuseţe fusese pusă la pămînt, fu convins că avusese loc o schimbare în natura esenţială a lucrurilor şi că acestea nu vor mai putea fi niciodată ce-au fost.

Proton Circuit deveni o spirală care se înălţa o sută de metri în aer, susţinută de piloni subţiri şi delicaţi din piatră neagră. În vîrful spiralei se afla palatul Tinerei Regine, care fusese sala de întîlniri a lui Methven. O clădire mai mică decît cele mai multe din oraş, aceasta era construită în întregime din metal alb pur, care vibra şi cînta, şi avea forma unei scoici filigranate. În faţa intrării sale înalte şi luminate stăteau paznici în livrele cenuşii, care-i cerură cu stăruinţă să-şi anunţe identitatea şi scopul vizitei.

Le veni greu să creadă că era un Methven (amintirile într-adevăr se estompaseră, căci principala lor obiecţie la aceasta era că venea fără alai şi surle) şi-l împiedicară o vreme să intre: un act de prudenţă pe care nu putea decît să-l aplaude.

Își aminti anumite parole cunoscute doar paznicilor orașului.

Merse pe coridoare cu lumină palâ, fluctuantâ, trecînd pe lîngă obiecte ciudate, prețioase, care era posibil să fi fost sculpturi animate sau mașinării excavate din orașele ruinate din Deșertul de Rugină de dincolo de Duirinish.

Regina Jane îl aștepta într-o încăpere cu tavan înalt și podea din cristal vîrstat cu roșu-cinabru, cu cinci ferestre false care arătau peisaje ce nu se găseau niciunde în tot regatul.

Printre perdelele de lumină și mobila fin lucrată își tîrșîia picioarele unul dintre uriașii megaterii albinoși din pădurile din Sud: imense bestii asemănătoare cu leneșii, înalte de patru metri și jumătate atunci cînd stăteau în poziție verticală (ceea ce se întîmpla rar) și înarmate cu gheare extrem de tăioase, cu toate că erau vegetariene și prietenoase. Bestia Reginei purta un colier din iridiu și avea ghearele învelite într-un strat gros de rășină transparentă. Văzîndu-l pe Cromis, acesta veni încet spre el într-un fel somnoros și-l privi lung cu ochi miopi. Pe pielea lui sclipitoare se mișca un desen de lumini.

— Dă-i pace, Usheen, spuse o voce firavă, muzicală.

Cromis își întoarse privirea de la megateriu spre estrada din capătul sudic al încăperii.

Regina Jane a Viriconiumului, Methvet Nian, pe care o văzuse ultima oară pe cînd era copilă la curtea lui Methven, avea acum șaptesprezece ani. Ședea pe un tron simplu și se uita la el cu ochi violeți, neabătuți. Era înaltă și suplă, înveșmîntată într-o rochie de mătase roșiatică; pielea nu-i era nici machiată, nici împodobită de bijuterii. Cele Zece Inele identice ale lui Neap scînteiau pe degetele ei lungi. Părul ei, care amintea de culoarea scorușilor din Balmacara toamna, îi curgea în valuri moi pînă la brîu, înfășurîndu-i sînii.

— Regină Jane, spuse Cromis și făcu o plecăciune.

Regina își îngropă degetele în blana groasă a megateriului și-i șopti ceva. Pe ferestrele false licăreau scene ciudate. Regina ridică privirea.

— Chiar tu să fii, lord Cromis? spuse ea, pe fața ei triunghiulară, palâ, apărînd o expresie ciudată.

— Atît de mult să mă fi schimbat, doamnă?

— Nu mult, lord Cromis: erai un bărbat sobru și rigid, chiar și-atunci cînd cîntai, și încă ești la fel. Dar eu eram foarte tînără cînd ne-am văzut ultima oară...

Dintr-o dată, Regina rîse, se ridică de pe tron și coborî cu grație pentru a-i lua mîinile. Cromis văzu că i se umeziseră ochii.

— ... Și cred că-l preferam atunci pe Piticul Tomb, continuă ea, căci el îmi aducea din ruinele lui preferate cele mai minunate lucruri. Sau pe Grif, poate, care spunea povești îndoielnice și rîdea mult...

Îl trase prin sculpturile de lumină schimbătoare către estradă și-l făcu să se așeze. Megateriul veni să se uite înțelept la el cu niște ochi maronii, liniștiți. Methvet Nian se așeză pe tronul ei simplu și rîsul o părăsi.

— O, Cromis, de ce n-a venit pînă acum nici unul dintre voi? Am avut nevoie de sprijinul vostru în ăștia zece ani. Cîți mai trăiesc? De la moartea tatei, nu l-am mai văzut pe nici unul dintre voi.

— Grif trăiește, doamnă, asta-i sigur. Cu cîteva ore în urmă, la cererea mea, a pornit spre nord. El crede că Tomb și Trinor trăiesc și ei. Despre ceilalți n-am

auzit nimic. Am venit tîrziu, dar nu trebuie să ne-o iei în nume de rău. Am venit să aflu cît de tîrziu, mai exact, am ajuns. Ce ai făcut pînă acum?

Ea scutură din cap gînditoare, așa încît părul ei strălucitor prinse lumina și se mișcă precum focul.

— Doar două lucruri, Cromis: am păstrat controlul asupra orașului, chiar dacă acesta a suferit mult; și l-am trimis la drum pe lord Waterbeck — care, deși bine școlit, nu e un strateg la fel de bun ca Norvin Trinor — împreună cu patru regimente. Sperăm s-o întîlnim pe vara mea înainte să ajungă la Deșertul de Rugină.

— De cît timp a plecat Waterbeck?

— Doar de-o săptămînă. Piloții mi-au spus că trebuie s-o întîlnească peste o săptămînă și jumătate, căci ea călătorește surprinzător de repede. Puțini dintre ei s-au întors în ultima vreme: au venit cu vestea că navele le-au fost distruse în zbor de arme energetice, iar numărul lor e-n scădere.

Căile noastre de comunicare se împuținează, Cromis. Dacă ne vor lăsa și ultimele mașini, va începe un Ev Întunecat.

Îl luă iarăși de mînă, trăgîndu-și pe tăcute forță de la el, iar el știu că tînăra ei ființă se îndoia sub povara unei asemenea responsabilități. Se învinovăți pe sine, fiindcă așa-i stătea în fire.

— Cromis, poți face ceva?

— Încep imediat, spuse el, încercînd să zîmbească și descoperind că mușchii feței îi erau înțepeniți, căci nu-i mai folosise multă vreme.

Îi lăsă blînd mîinile, fiindcă atingerea lor rece îl tulburase.

— Mai întîi trebuie să-l găsesc pe Trinor, care s-ar putea să fie undeva în oraș; deși, dacă așa este, nu-mi dau seama de ce n-a venit la tine mai devreme. Apoi îmi va mai lua puțin timp să-l găsesc și pe Grif, dat fiind că pot umbla pe cărări greu de urmat pentru mai mult de un singur călăreț.

Ceea ce-mi trebuie de la tine, stăpînă, este o autorizație. Cînd armata aceea se va întîlni cu Moidart, Trinor sau Grif trebuie s-o conducă sau, dacă nu, eu însumi — Waterbeck acesta e un general de pace, aș zice, și nu are experiența unui Methven. Nu trebuie să te temi prea mult. Dacă se poate face, o s-o facem, și vom cădea aducînd victoria pe brațe. Păstrează ordinea aici și încrederea în ceea ce a mai rămas din Methven, chiar dacă pînă acum nu ți-am dat multe motive.

Ea zîmbi, iar zîmbetul acela trecu de bariere despre care nu crezuse că existau în sufletul său posac. Regina își scoase unul dintre Inelele de oțel ale lui Neap și i-l strecură pe degetul arătător de la mîna stîngă, care era doar puțin mai gros ca al ei, spunînd:

— Asta e autorizația ta. Conform tradiției. Vrei să iei o navă? Sînt mai rapide...

El se ridică în picioare să plece și descoperi că nu-l trăgea inima.

— Nu vreau navă, stăpînă. Pe acestea trebuie să le păstrezi cu sfințenie în caz că eșuăm. Și prefer să merg călare.

La intrarea în camera cu cinci ferestre, se uită înapoi prin siluetele schimbătoare și perdelele de lumină, și i se păru că vede un copil frumos, pierdut. Îi aduse aminte de sora lui moartă, Galen, ceea ce nu-l surprinse: îl cutremură însă faptul că acelei amintiri îi lipsea cumva forța pe care o avusese dimineață.

Cromis era un bărbat care, asemenea majorității pustnicilor, credea că se înțelege pe sine cînd, de fapt, nu se înțelegea deloc.

Cînd ieși din cameră, leneșul mare și alb îl urmări din priviri cu ochi aproape umani, ridicîndu-se pe picioarele din spate cît era de mare, cu ghearele chihlimbarii scînteindu-i.

Noaptea aceea și ziua următoare, rămase în oraș. Era liniște, străzile erau goale și amorțite. Auzise frînturi de zvonuri cum că susținătorii lui Moidart rămași se furișau după lăsarea întunericului pe aleile înguste și se încăierau cu grupurile de paznici ai orașului. Nu-i trata cu superioritate și-și ținea mîna pe sabia fără nume. Se aștepta să-l găsească pe Trinor undeva în vechiul Cartier al Artiștilor.

Se interesă la mai multe taverne de acolo, dar nu primi nici o informație. Deveni tot mai neliniștit și ar fi abandonat căutarea dacă nu l-ar fi sfătuit un poet decrepit pe care-l întîlnise în Bistro Californium să meargă și să se intereseze la o adresă de pe Bread Street, din partea mai săracă a cartierului. Se spunea că Kristodulous cel orb închiriase cîndva un studio la mansardă acolo.

Ajunse pe Bread Street la amurg. Era situată departe de palat și de Turnurile Pastel, o alee sărăcăcioasă mărginită de case urîte, bătrînicioase, pe care vîntul sufla amarnic. Deasupra acoperișurilor povîrnite, cerul sîngera. Tremură și se gîndi la Moidart, și nota pe care cînta vîntul deveni mai apăsătoare. Se înveli în mantie și bătu cu mînerul sabiei într-o ușă roasă de vreme.

N-o recunoscu pe femeia care-i răspunse: poate că de vină era lumina.

Era înaltă, statuară și grațioasă; fața ei îngustă avea un aer de calm și autocunoaștere pe care era posibil sau nu să-l fi dobîndit prin suferință. Însă capotul ei albastru era spălăcit, ici-colo era peticit cu un material de-o cu totul altă culoare, iar în jurul ochilor pielea îi era obosită și buhăită. Din politețe, Cromis făcu o plecăciune.

— Îl caut pe Norvin Trinor, spuse el, sau vești despre el.

Femeia se uită stăruitor la el, de parcă ar fi avut vederea slabă, și nu spuse nimic. Păși în lături și-i făcu semn să intre. I se păru că pe buzele ei ferme se juca un zîmbet tăcut și trist.

Înăuntru, casa era prăfuită și întunecoasă, iar mobila era fabricată din pin neșlefuit. Îi oferi vin ieftin, colorat artificial. Se așezară de-o parte și de alta a mesei și a tăcerii. El se uită de la unghiile decolorate ale mîinilor ei la pînzele de păianjen din ferestre și spuse:

— Nu vă cunosc, doamnă. Dacă ați fi...

Ochii ei obosiți îi întîlniră pe ai lui, și totuși el nu o recunoscu. Femeia se ridică încet în picioare și aprinse o lampă mică ce atîrna din tavan.

— Îmi cer scuze, tegeus-Cromis. N-ar fi trebuit să te stînjenesc în felul ăsta. Norvin nu-i aici. Eu...

În lumina lămpii stătea Carron Ban, soția lui Norvin Trinor, cu care acesta se căsătorise după lupta împotriva tîlharilor lui Carlemaker, cu doisprezece ani în urmă. Timpul își lăsase amprenta asupra ei, iar ea îmbătrînise înainte de vreme.

Cînd se ridică în picioare, Cromis lovi scaunul și-l făcu să huruie pe podea. Ceea ce-l oripila nu era schimbarea înfățișării ei, ci sărăcia care-o pricinuise.

— Carron! Carron! N-am știut. Ce s-a întîmplat aici?

Ea zîmbi amarnic precum vîntul.

— Norvin Trinor e plecat de aproape un an, spuse ea. N-ai de ce să-ți faci griji pentru mine. Ia loc și bea-ți vinul.

Femeia se îndepărtă, evitîndu-i privirea, și rămase locului, uitîndu-se în întunericul de pe Bread Street. Sub capot, umerii i se cutremurară. Cromis merse la ea și o prinse de braț.

— Ar trebui să-mi povestești, zise el cu blîndețe. Haide, spune-mi.

Dar ea îi înlătură mîna.

— N-am nimic de spus, domnul meu. N-a lăsat nici o vorbă. Parcă începuse să-l obosească orașul, eu...

— Dar Trinor nu te-ar fi abandonat niciodată! E-o cruzime din parte-ți să crezi un astfel de...

Ea se întoarse către el și-n ochi i se citea furia.

— A fost o cruzime din partea lui s-o facă, lord Cromis. De-un an n-am auzit nimic de el. Iar acum... acum îmi *doresc* să nu aud nimic. Între noi s-a terminat totul, așa cum multe s-au terminat dintre cele care nu i-au supraviețuit Regelui Methven.

Carron merse la ușă.

— Aș fi bucuroasă dacă m-ai lăsa singură. Înțelege că n-am nimic cu tine, Cromis; n-ar fi trebuit să-ți fac una ca asta; dar îmi aduci amintiri pe care prefer să nu le recunosc.

— Doamnă, eu...

— Te rog, du-te.

În vocea, în poziția umerilor ei se intuia o răbdare teribilă. Era doborîtă și nu vedea altceva decît că așa va rămîne. Cromis nu o putea convinge de contrariu. Starea ei era neplăcută pentru amîndoi. Era greu de crezut că un Methven putea provoca un asemenea chin — iar că acesta era Norvin Trinor, era de neconceput. Cromis se opri la ușă.

— Dacă ai nevoie de ajutor... am bani... Iar Regina...

Ea scutură brusc din cap.

— Voi pleca în Sud la familia mea. Nu vreau nimic de la orașul ăsta sau de la imperiul lui. (Privirea i se muie.) Îmi pare rău, tegeus-Cromis. Ai avut numai intenții bune. Îți sugerez să-l cauți în Nord. Într-acolo a plecat.

Dar vreau să-ți amintești asta: nu este prietenul pe care-l știi. Ceva l-a schimbat după moartea lui Methven. Nu este bărbatul pe care-l știi.

— Dacă-l voi găsi...

— N-am să-i transmit nimic. Rămîi cu bine.

Închise ușa, iar el rămase singur în strada aceea sărăcăcioasă, singur cu vîntul. Se lăsase noaptea.

3

În noaptea aceea, bîntuit de trei femei și de-un viitor sumbru, Cromis cel cu sabia fără nume, care se credea mai priceput ca poet decît ca luptător, părăsi

Orașul Pastel pe una dintre porțile dinspre nord fără ca tropăitul de copite al calului său să se facă auzit pe pavajul străvechi. Nimeni nu-l împiedică să plece.

Cu toate că pornea la drum pregătit, nu purta nici o armură în afara unei cămăși de zale, lăcuită în negru precum mantia sa scurtă și pantalonii din piele. Acesta era obiceiul multora dintre membrii Ordinului lui Methven, care găseau armura o povară și un obstacol ușor de trecut în calea săbiilor energetice. Nu purta coif, iar părul lui lung flutura în bătaia vîntului. *Baan*-ul îi stătea la cingătoare și pe spate ținea ciudatul instrument adus din est.

După o zi, ajunse la sumbrele dealuri Monar care se întindeau între Viriconium și Duirinish, unde vîntul se tînguia neîncetat de-o durere necuprinsă pe care n-o putea exprima în cuvinte. Străbătu tremurînd înaltele poteci care șerpuiau peste povîrnișurile de marnă și printre apele reci și nemișcate din văgăunile goale. Acolo nu trăia nici o pasăre. O dată văzu o navă de cristal planînd pe cer, din fuzelajul căreia ieșea un fum negru. Se gîndi mult la straniile fapte ale lui Norvin Trinor, dar nu ajunse la nici o concluzie.

Călători în felul acesta vreme de trei zile și, în timp ce traversa Vîrful Cruachan, i se întîmplă ceva.

Cînd se coborî ceața, tocmai ajunsese la a treia piatră de hotar de pe culme. Conștient de primejdiile pe care i le rezerva poteca în cîteva locuri mai încolo și observînd că animalul său începea deja să se împiedice în pietrele pline de licheni desprinse din versant, se opri. Vîntul scăzuse în intensitate și liniștea îi producea în urechi un țîrîit ciudat. Locurile de-acolo, de sus, erau incomode și străine, nepracticabile după căderea zăpezii, așa cum erau și văile de mai departe. Înțelegea graba lui Moidart.

Descoperi că piatra de hotar era de fapt ruina unui vechi turn cu patru fețe, construit dintr-o piatră cenușie cît se poate de diferită de cele de sub tălpile sale. În picioare rămăseseră trei ziduri și o parte din tavan. Nu avea geamuri. Nu reuși să ghicească scopul turnului sau de ce nu era construit din piatra locului. Se înălța enigmatic în mijlocul propriilor lui dărîmături, un ciot erodat, iar el se minună de efortul necesar transportării unor asemenea pietre la o astfel de înălțime.

Înăuntru se aflau semne că alți trecători prin Cruachan fuseseră surprinși de ceață: mai multe vetre de foc demult stinse, oasele dezgolite ale unor animale mici.

Își priponi calul care începuse să tremure, îl hrăni și îi aruncă pe spate o pătură ca să-i țină de cald. Ațîță un foc mic și-și pregăti de mîncare, apoi se așeză să aștepte să se ridice ceața, luînd tivga din est și compunînd pe tonurile ei metalice, înfiorătoare, un cîntec de jale. Ceața îl înfășură, își vîrî degetele reci și curioase înăuntrul firavului său adăpost. Cuvintele lui cădeau în tăcere aidoma pietrelor într-un abis absolut:

„Viziuni puternice: viziuni puternice am cu ăst loc în timpuri sterpe... Pinii se-ndoaie jos departe... Am lăsat fermecata pădure de scoruși să scapere-ntr-un promontoriu străvechi, să se-ncline-ncet la amurg în marea de cleștar... Pe culmi de dealuri sterpe ne lăsăm pustia în oasele subțiri să intre precum piciorul într-un pantof strîmt... Povestea ăstui loc: în afară de muchia frîntă de pămînt nu-s

decît vînturi și tăceri triste... Mai pun o piatră peste a hotarului piatră... Simt cum Timpul mă ia-n grija sa..."

Deranjat de ecourile propriei sale voci, așeză instrumentul departe de el. Calul bătu neliniștit din picioare. Cuprinsă de-o bruscă răsuflare de vînt, ceața țesu siluete vagi.

— tegeus-Cromis, tegeus-Cromis, spuse o voce subțire de undeva de-aproape.

Cromis sări în picioare, într-o poziție expertă, criminală, cu *baan*-ul scăpărîndu-i în mîna stîngă, cu sabia fără nume ieșind iute din teaca ei mată.

— Am un mesaj pentru tine.

Nu vedea nimic. Nu era nimic în afară de ceață. Fornăind, calul tropăia pe loc și tresărea. Sabia energetică sîsîia în aerul jilav.

— Ieși la iveală! strigă el, și ținutul Cruachan reverberă: *iveală! iveală! iveală!*

— Am un mesaj, repetă vocea.

Se lipi cu spatele de un perete vechi și, cu ochii în patru, mișcă din cap în semicerc. Respirația îi ieșea aspră. În vaporii neliniștiți, cenușii, focul scăpăra roșu.

Cocoțat pe dărîmăturile din fața lui, cu capul mare și gîtul îndoit slab luminate de flăcări, se afla un vultur bărbos — una dintre păsările acela prădătoare imense din zonele joase. În obscuritatea de acolo, acesta semăna cu un bătrîn cocoșat și pizmaș. Își desfăcu și flutură o aripă mare, alimentînd focul cu aer, pentru a și ciuguli penele de dedesubt. Penajul său avea o sclipire ciudată; prindea reflexele focului așa cum penele normale n-o fac.

Întoarse spre el un ochi mic, stacojiu.

— Mesajul este următorul, spuse el.

Desfăcîndu-și ambele aripi, vulturul străbătu cu un fîlfîit zgomotos încăperea ruinată pentru a se așeza pe peretele de lîngă el. Calul se dădu agitat în lături și, cu ochii albi uitîndu-se la aripile negre și puternice, încercă să se elibereze din căpăstru.

Ridicînd sabia, Cromis rămase locului precaut. Prădătoarele de felul acesta erau puternice și păstorii din Monar spuneau că preferă copiii în locul mieilor.

— Dacă-mi dai voie: *tegeus-Cromis din Viriconium*, care cred că ești tu, căci te potrivești în mare cu descrierea ce mi-a fost dată, *trebuie să meargă pe dată la turnul lui Cellur.*

Aici, pasărea își îndoi ghearele necruțătoare pe piatra cenușie și rece, aplecă din cap, își scutură penele.

— *Pe care-l va găsi în Golful Girvan din Sud, puțin mai la est de Lendalfoot. Mai departe...*

Cromis se simțea ireal: ceața se încolăcea, pasărea vorbea, iar el era fascinat. Pe Vîrful Cruachan poate că fusese în afara Timpului, rătăcit, însă era foarte preocupat de natura esențială a lucrurilor, și-și ținu sabia ridicată. Ar fi întrebat-o ceva pe pasăre, dar aceasta continuă:

— ... *Mai departe, e sfătuit să nu dea voie ca ceva să-l întîrzie în acea călătorie, oricît de urgent ar putea părea: căci lucrurile stau într-un echilibru precar și la mijloc se află mai mult decît doar soarta unui imperiu infim. Acest mesaj provine de la Cellur din Girvan.* Acesta este mesajul.

Cine putea fi Cellur din Girvan sau ce informații putea avea el care să pună-n umbră căderea Viriconiumului (sau, chiar așa, cum de putuse învăța un vultur

să recunoască un om pe care el, unul, nu-l întîlnise niciodată), Cromis nu știa. Așteptă să-i vină rîndul și mîngîie calul pe gînd pentru a-l calma.

— Dacă vei simți că trebuie să urmezi alt drum, sînt instruit să accentuez urgența acestui lucru și să-ți rămîn alături pînă ce te vei hotărî să faci călătoria spre Lendalfoot și Girvan. La anumite intervale, voi repeta mesajul, în caz că acesta va fi estompat de împrejurări. Între timp, s-ar putea să ai întrebări pe care să mi le adresezi. Mi s-a oferit un vocabular excelent.

Cu ghearele de la un picior, pasărea își scărpină penele din spatele capului și păru să nu-i acorde nici o atenție. Neobservînd nici o amenințare, Cromis își vîrî sabia în teacă. Calul se liniștise, așa încît el se duse înapoi la foc. Pasărea veni în urma lui. El se uită în ochii ei scînteietori.

— Ce ești tu? întrebă Cromis.

— Sînt Mesagerul lui Cellur.

— El cine este?

— N-am fost instruit să-i ofer descrierea.

— Care-i este scopul?

— N-am fost instruit să ofer amănunte despre asta.

— Care este mai precis natura amenințării pe care a perceput-o el?

— Se teme de *geteit chemosit.*

Ceața nu se ridică în acea zi, și nici în noaptea care urmă. Cu toate că Cromis își petrecu mare parte din timp punîndu-i întrebări păsării, află puține lucruri; răspunsurile ei erau evazive și nu reuși să scoată de la ea altceva decît numele acela neplăcut la auz.

Dimineața veni cenușie și înnorată, vîntoasă și plină de umezeală. Vîrfurile pereche ale Cruachan-ului se întindeau în depărtare înspre est și vest asemenea coastelor unui animal gigantic. Plecară împreună de la a treia piatră de hotar, pasărea învîrtindu-se și rotindu-se mult deasupra lui pe curenții violenți de aer ai munților sau venind să se așeze pe coama șeii sale. Se văzu nevoit s-o împiedice să facă acest lucru, căci deranja calul.

Cînd soarele străbătu printre nori, Cromis observă că aceasta era o pasăre de metal: fiecare pană, de la pinioanele lungi și conice din aripile mari și largi pînă la puful de pe umerii ei gîrboviți, fusese bătută din iridiu subțire ca biscuitul. Strălucea și din ea se auzea un zumzet foarte slab. Cromis se obișnui cu ea și descoperi că putea să discute despre multe și variate subiecte.

Într-a cincia zi de la plecarea din Orașul Pastel, ajunse să vadă în depărtare orașul Duirinish și Deșertul de Rugină.

Coborî pe Lagach Fell cel abrupt spre izvorul Rîului Minfolin din Leedale-ul de Sus, o vale argiloasă situată cu șase sute zece metri mai sus de dealuri. Bău din izvorul mic și încercuit de pietre, ascultînd șoapta vîntului în stufărișul înalt, apoi căută poteca întortocheată ce cobora din vale pe povîrnișurile din Mam Sodhail spre oraș. Pe drum, Minfolin susură alături de el, căpătînd forță pe măsură ce alerga peste cascade și praguri.

Pe cînd cobora ultimele cîteva sute de metri din Sodhail, Leedale-ul de Jos se întinse înaintea lui: o întindere purpurie și maro și verde împărțită în patru de ziduri de piatră cenușie și punctată de fermele mici ale păstorilor în care

începeau deja să se vadă lumini galbene. Prin el curgea un Minfolin ajuns la maturitate, întunecat și tihnit; asemenea unui rîu de plumb, acesta curgea pe lîngă oraș în partea de nord a văii, pentru a se pierde și împrăștia printre Mlaștinile de Săruri Metalice la marginea Deșertului de Rugină; de acolo, se scurgea către vest în mare.

Duirinish cel sumbru, pitit între dealurile sterpe și Marea Pustie Brună, avea ceva din natura amîndurora: mohoreala.

Un oraș de cremene și granit negru, înconjurat de ziduri, construit cu douăzeci de generații în urmă împotriva amenințării clanurilor Nordice, acesta stătea cuibărit într-un cot al rîului, drumurile lui pietruite înclinîndu-se brusc printre clădiri scunde către citadela din mijloc, castelul dinlăuntrul orașului, Alves. Zidurile dinspre Deșertul de Rugină se înălțau șaizeci de metri pe verticală, apoi se înclinau înspre afară. În Duirinish, Nordicii nu erau bine-veniți. Cînd ajunse Cromis în Leedale-ul de Jos, marele Ceas al Serii anunța a șaptea schimbare a gărzii pe zidul dinspre nord. O ceață difuză plutea peste apele rîului care, în trecerea lui, mîngîia zidurile.

La aproximativ un kilometru și jumătate la sud de oraș, lîngă podul de piatră de peste Minfolin, își făcuseră tabără contrabandiștii lui Birkin Grif.

Focurile lor scăpărau în lumina apusului, licărind cînd oamenii își schimbau pozițiile. Se auzeau rîsete și zăngănitul nemuzical al ustensilelor de gătit. În mijlocul podului, puseseră o santinelă. Înainte de a încerca să treacă, Cromis chemă la el vulturul bărbos. Coborînd dinspre cerul vesperal, acesta păru o siluetă cruciformă, neagră, pe-un fundal cenușiu.

— Așază-te aici, îi spuse el, întinzînd antebrațul precum un șoimar, și nu face nici o mișcare bruscă.

Calul lui trecu în zgomot de copite peste pod, oțelul iscînd scîntei din cremene. Pe braț, pasărea era grea, iar penajul ei metalic sclipea în lumina amurgului. Paznicul se uită lung la ea cu ochii căscați, dar îl duse fără întrebări la Grif, care stătea tolănit la lumina focului chicotind singur de vreo glumă și mîncînd ficat crud de vițel, una dintre plăcerile lui.

— Păsările ca asta nu te satură deloc, spuse el. Trebuie să mai fie ceva cu ea dincolo de ceea ce ochiu-mi vede.

Cromis descălecă și-și dădu calul în grija paznicului. Îi înțepeniseră picioarele din pricina călătoriei, iar mirosurile de mîncare gătită din tabără îl făcuseră conștient de propria-i foame.

— Mai sînt multe, spuse el.

Ridică vulturul, ca pentru a-l face să-și ia zborul de pe brațul său.

— Repetă mesajul, îi comandă.

Birkin Grif ridică din sprîncene.

— *tegeus-Cromis din Viriconium*, începu pasărea cu promptitudine, *trebuie să meargă pe dată la turnul lui Cellur, pe care-l va găsi...*

— Destul, spuse Cromis. Ei bine, Grif?

— Un stol întreg de vietăți dintr-astea ne-a umbrit cărarea vreme de două zile, zburînd sus în cercuri. Am doborît una și-a părut făcută din metal, așa că am aruncat-o într-un rîu. Ciudat lucru, și-ai fi bun dacă mi-ai povesti în timp ce mănînci.

Cromis încuviință din cap.

— Slabe șanse să te deranjeze din nou, spuse el. Aparent, țelul lor a fost atins.

Îi dădu voie vulturului să-și ia zborul de pe brațul lui și, masîndu-și locul în care acesta se ținuse cu ghearele, se așeză lîngă Grif. Acceptă un pocal cu vin distilat și-l lăsă să-i încălzească gîtlejul. În tabără se lăsase liniștea; auzea suspinul tînguitor al vîntului prin rîpele și culmile din Monar. Rîul Minfolin murmura pe lîngă pilonii podului. Pe măsură ce căldura focului și a vinului îl pătrundea, începu să se simtă confortabil.

— Cu toate astea, zise el, dacă vor apărea altele, ți-aș sfătui oamenii să nu le mai împuște. Cellur ăsta ar putea avea mijloace ciudate de revanșă.

De undeva de lîngă foc, vulturul bărbos înclină din cap arătîndu-le un ochi roșu și inexpresiv.

— Nu l-ai găsit pe Trinor, deci? spuse Grif. Te pot îmbia cu așa ceva?

— Grif, am uitat cît ești de revoltător. Numai dacă îl gătești mai întîi.

Mai tîrziu, îi arătă lui Grif Inelul lui Neap și-i povesti cum i-l dăduse Methven Nian; îi povesti despre cele întîmplate pe Bread Street și despre ciudata sărăcie a lui Carron Ban; și-i relată întîlnirea sa cu pasărea de pradă în ceața din Cruachan.

— Și nu dorești să mergi unde vrea pasărea să te ducă? întrebă Grif.

— Orice-ar crede Cellur din Lendalfoot, dacă Viricon se prăbușește, totul va avea aceeași soartă. Înfrîngerea lui Moidart este prioritatea mea.

— Lucrurile s-au complicat și s-au fragmentat, zise gînditor Grif. Nu avem toate piesele puzzle-ului. Îmi fac griji că-l vom rezolva prea tîrziu ca răspunsul să ne mai poată fi de vreun folos.

— Și totuși: trebuie s-o înfruntăm pe Moidart, oricît am fi de nepregătiți, și chiar dacă asta pare să nu ne fie întreaga misiune.

— Fără-ndoială, zise Grif. Dar gîndește-te, Cromis: dacă prăbușirea Viriconiumului nu-i decît o parte, atunci care-i forma sau dimensiunea întregului? Am avut vise cu imensele forțe străvechi mișcîndu-se în întuneric și începe să-mi fie teamă.

Pasărea de pradă se îndepărtă de foc clătinat, cu aripile puțin desfăcute, și se uită fix la cei doi bărbați.

— Teme-te de *geteit chemosit*, spuse aceasta. *tegeus-Cromis din Viriconium trebuie să meargă pe dată la turnul lui Cellur, pe care-l...*

— Du-te și ciugulește-ți penele, pasăre, spuse Grif. Poate găsești vreun păduche de metal.

Lui Cromis, îi sugeră:

— Dacă ai mîncat destul, mergem în oraș. O căutare prin taverne s-ar putea totuși să ni-l aducă pe Trinor la lumină.

Străbătură pe jos scurta distanță pînă la Duirinish pe malurile rîului Minfolin, fiecare ocupat de propriile-i gînduri. O ceață joasă și albă, care abia plutea la înălțimea pieptului, acoperea ținutul Leedale, însă cerul era curat și oțelit. Stelele Numelui ardeau cu un foc răcoros de smarald: stăteau acolo de milenii întregi, alcătuind două cuvinte într-o limbă uitată; acum, doar păstorii de noapte se mai întrebau care le era sensul.

La porțile din oțel, calea le fu blocată de paznici în cămăși de zale și coifuri joase, conice, care se uitară bănuitori la hainele ieșite din comun ale lui Grif și la imensa pasăre care stătea pe brațul lui Cromis. Comandatul lor păși în față și spuse:

Nimeni nu intră în oraș după lăsarea întunericului.

Pe chipul lui se citea responsabilitatea, iar vocea îi era tăioasă.

– Sîntem necăjiți necontenit de Nordici și de spioni. Ar fi mai bine să așteptați pînă dimineață.

Îl studie pe Grif.

— Asta *dacă* aveți treburi legitime.

Birkin Grif se uită aspru la el și apoi, încet, la marea întindere neagră a zidurilor. De sus se auzea pocnetul slab al unor pași pe piatră.

— Deci, spuse el. Trebuie fie să mă cațăr pe zidurile astea, fie să-ți sparg fața înfumurată. Cea din urmă mi se pare o variantă mai ușoară.

Își îndoi sugestiv mîinile.

-- Lasă-ne să intrăm, prostovane.

– Calmează-te, Grif, zise Cromis, reținîndu-l. E o măsură de precauție înțeleaptă. Oamenii ăștia nu-și fac decît datoria.

Își ținu mîinile la o distanță apreciabilă de mînerul sabiei fără nume și păși înainte. Își scoase de pe deget Inelul lui Neap și-l ridică în față, așa încît ofițerul să-l poată inspecta.

– Asta-i autorizația mea. În caz că vor fi probleme, îmi asum eu răspunderea dacă deschideți poarta. Vin cu treburi din partea Reginei.

Își luă inelul înapoi, îi întoarse ofițerului scurta plecăciune și intrară în Orașul de Piatră.

Înăuntru, drumurile erau înguste, pentru a ușura apărarea în caz că poarta era luată cu asalt sau că zidurile erau sparte. Clădirile sumbre de granit — cazarmi și armurării și depozite în mare parte — stăteau înghesuite cu etajele atîrnînd peste străzi, așa încît să se poată turna pucioasă peste invadator. Ferestrele lor erau niște crestături posace. Chiar și în centrul comercial, unde se aflau negustoriile de metal și blănuri, clădirile aveau un aer de vigilență mohorîtă. Duirinish nu fusese niciodată un oraș vesel.

– Armata a trecut pe aici cu cîteva zile în urmă, spuse Grif. Trebuie c-au trăit clipe cumplite atunci.

— Mai important, îi spuse Cromis, este că acum probabil sînt departe pe drumul către Glenluce cel Ruinat, chiar și călătorind pe vechiul drum de coastă.

— Mergînd direct spre nord, o să-i prindem. Drept prin mlaștini, repede și ușor prin Deșertul de Rugină. Nu-i o călătorie plăcută, dar e scurtă.

Dacă-i prinde Moidart pe drumul acela înainte de Glenluce, lupta se va fi sfîrșit înainte să-i găsim, murmură Cromis, neliniștit de acest gînd.

Au petrecut o oră plimbîndu-se pe străzile înguste ce mergeau în spirală în sus către Alves, oprindu-se la două hanuri. Acolo, nu aflară nici o urmă de Norvin Trinor, iar ceilalți clienți fură înclinați să-i evite pe Cromis și pasărea lui. Însă la Blue Metal Discovery, un local din cartierul comercial, dădură peste un alt Methven.

Un han cu trei etaje construit pentru adăpostirea celor mai înstăriţi din clasa neguţătorilor, Blue Metal Discovery ocupa o latură întreaga din Piaţa Replica, la mai puţin de-un kilometru şi jumătate de însuşi Alves. Faţada lui era luminată de becuri albastre blînde şi scumpe recuperate cu mulţi ani în urmă din Deşertul de Rugină, iar ferestrele lui erau mai puţin ameninţătoare decît majoritatea celorlalte din oraş, avînd obloane ornamentale din fier vopsit în alb ce aminteau de cele pe care le găseai în aşezările de prin părţile mai călduroase din Sud.

Cînd ajunseră în Piaţa Replica, lui Birkin Grif îi venea greu să păşească drept pe pavaj. Mergea cu foarte mare grijă, cîntînd puternic şi-ncontinuu o strofă dintr-o lamentaţie sentimentală din Cladich. Pînă şi lui Cromis lucrurile i se păreau mai puţin sobre. Dispoziţia păsării nu era afectată în nici un fel vizibil.

Uşile hanului erau larg deschise, revărsînd o lumină galbenă în albastrul de afară şi o zarvă de nedescris în tăcerea din piaţă. Unul sau doi clienţi ieşiră în mare grabă din local şi se îndepărtară uitîndu-se pe furiş în urma lor. Strigătele se amestecau cu sunetul de mobilă mişcată. Birkin Grif se opri din cîntat şi bălăbănit şi rămase cît se poate de nemişcat. Peste trăsăturile feţei sale fălcoase trecu umbra unui mic zîmbet introspectiv.

—Asta, zise el, e-o *luptă.*

Şi-o luă la sănătoasa într-un ritm brusc sigur şi egal.

Străbătuse deja jumătate din piaţă înainte să-l prindă din urmă Cromis. Rămaseră locului în revărsarea de lumină din uşa deschisă şi se uitară fix într-o încăpere lungă.

În capătul dinspre ei, în spatele unui morman de mese răsturnate, stăteau înghesuiţi doi picolo şi cîţiva clienţi traşi la faţă, care dădeau agitaţi din picioare într-un amestec de rumeguş şi mîncare vărsată. Hangiul, durduliu, roşu în obraji, transpirat, îşi vîrîse capul în încăpere printr-o fantă pentru servirea mîncării şi a băuturii; lovea neîncetat în pervaz cu o halbă grea din metal şi profera injurii spre un grup de siluete aflat în mijlocul camerei, lîngă masivul şemineu din piatră.

Erau şapte cu toţii: cinci bărbaţi bine făcuţi, cu păr şi bărbi negre şi sîrmoase, îmbrăcaţi în haine şi carîmbi din piele maronie specifice căutătorilor de metale; o servitoare în uniforma albastră a localului (ea era strivită cu mîna la gură de poliţa şemineului şi pe chip i se citea teama); şi un bătrîn cu un pieptar vărgat căptuşit din catifea roş-cafenie.

Toţi cei şase bărbaţi îşi scoseseră săbiile, iar barbă-sură, cu favoriţii pătaţi de vin în jurul gurii, ţinea de asemenea şi gîtul tăios al unei sticle sparte. Mîrîia şi ceilalţi se apropiau de el.

— *Theomeris Glyn!* urlă Grif.

Căutătorii de metale se opriră din atacul lor îndrăzneţ şi se întoarseră pentru a se uita cu băgare de seamă la el. Proprietarul se opri din înjurat şi-i ieşiră ochii din orbite.

— Ţap bătrîn şi *prost*! Ar trebui să-ţi petreci anii ce ţi-au rămas meditînd cuviincios la rostul lumii, nu luîndu-te la harţă pentru nişte boarfe de fete...

Theomeris Glyn păru puţin ruşinat.

— O, bună, spuse el.

Ochii lui căprui scăpărară instabili deasupra nasului cîrn străbătut de vinișoare roșii. Se uită printre gene la Grif.

– Încerc să prind armata din urmă, murmură el ca o scuză. M-au lăsat în spate.

Fața i se lumină, sprîncenele groase și albe ridicîndu-i-se iute sub părul încîlcit.

— He, he. Vino și strivește niște păduchi, eh, Grif? Acum ești aici?

Rîse pe înfundate și lovi brusc spre cel mai apropiat oponent, cel care ținea în mînă sticla spartă. Respirația îi șuieră și își tîrșîi picioarele prin rumeguș. Poate că era bătrîn, dar era încă iute ca vipera: sîngele sclipitor țîșni de unde sabia sa lovi cu adevărat și bărbatul sări în spate, înjurînd.

Tovarășii lui se apropiară.

Scoțîndu-și sabia, Grif se avîntă fără grație înăuntru pentru a le zădărnici planurile. Cromis însă rămase în spate, întrebîndu-se ce putea face cu pasărea. Aceasta se uita la el cu ochi ca două mărgele.

– Pentru a fi în siguranță, spuse pasărea, îți propun să pleci de-aici imediat. E lipsit de înțelepciune să-ți riști viața într-o luptă măruntă. Cellur are nevoie de tine.

După care își luă zborul de pe brațul lui, strigînd și bătînd din aripile sale mari și cenușii aidoma unei arătări din Iad. Uluit, Cromis o privi cum trage cu ghearele lungi de opt centimetri de pielea albă de pe fața unui bărbat ce striga (asta era prea mult pentru hangiul cel gras; urlînd îngrozit în vreme ce pasărea își sfîșia victima, trînti trapa de servire și o rupse la fugă). Cromis își scoase sabia, acceptîndu-și soarta. Îl văzu pe Grif cum intra în acțiune, tăind în stînga și în dreapta, dar nu avu timp să privească: o lamă dură cu tăișul bont se avîntă de sus asupra craniului său.

Se feri, se lăsă pe vine și ridică sabia cu ambele mîini în pîntecele atacatorului. Cu un țipăt teribil, bărbatul își scăpă arma și căzu pe spate, prinzîndu-se cu mîinile de rană.

Cromis sări peste trupul cuprins de spasme, cînd un al doilea căutător de metale veni spre el din spate, urlînd. Ateriză într-o poziție atletică, ghemuită, și se rostogoli. Încăperea deveni o învălmășeală de țipete și bătăi de aripi uriașe.

(În șemineu, Theomeris Glyn vîra capul inamicului său în flăcări. Era un bătrîn meschin. Al cincilea căutător de metale dăduse cu spatele spre trapa de servire, cu sîngele curgîndu-i pe față, și bătea din mîini fără nici un efect spre pasărea chiraitoare; Grif, care-și răpusese deja primul adversar, părea să încerce să alunge pasărea de lîngă pradă, așa încît să poată lovi în voie.)

Cromis se feri cu ușurință de-o lovitură năprasnică.

— Oprește-te acum și scapi nevătămat, gîfîi el.

Dar oponentul lui scuipă și lovi cu sabia sa în sabia fără nume.

— Te *înjunghii* io! șuieră el.

Cromis își lăsă sabia să alunece pe lama sabiei bărbatului, așa încît cele două arme se uniră la nivelul mînerelor. Mîna sa liberă se duse nevăzută sub manta; apoi, în mod voit eliberînd presiunea asupra săbiilor îngemănate, se avîntă înainte. Preț de-o clipă, corpurile li se atinseră. Înfipse *baan*-ul în inima căutătorului de metale și lăsă cadavrul să cadă la pămînt.

Cînd se dezlipiră săbiile, încheieturile degetelor îi erau tăiate și învinețite; și le linse absent, uitîndu-se fix la cadavru. La gîtul acestuia se vedea un medalion din oțel. Simți o atingere pe umăr.

— Trucul ăl din urma a fost cam murdar, spuse Grif, zîmbind crispat și strîmb. Trebuie să mă înveți și pe mine cîndva.

— Ești prea greoi în mișcări. Și-aș prefera să te-nvăț să cînți. Uită-te aici...

Împinse cu vîrful sabiei medalionul căutătorului de metale. Acesta scăpără în lumina puternică. Era o monedă, dar nu din Viriconium; într-un relief pronunțat, acesta purta blazonul Cannei Moidart: capul de lup sub trei turnuri.

— Se pregătește deja să cîrmuiască, zise Cromis. Ăștia au fost Nordici. Trebuie să plecăm la prima ivire a zorilor. Mă tem că vom ajunge prea tîrziu.

În timp ce vorbi, strigătele și zarva izbucniră iarăși în spatele lor.

În șemineu, Thèomeris Glyn din Soubridge, veteranul, se lupta cu servitoarea. Corsajul ei albastru se mișcase din loc, dar îi lăsase pe obrazul stîng trei urme de palme. Îl lovea în piept cu pumnii ei mici și soioși.

— Un bărbat care s-ar putea să nu iasă cu viață din războaiele reginei lui are *nevoie* de puțină afecțiune! strigă el nerăbdător. O, *la dracu'*!

În spatele lui stătea proprietarul care, uitîndu-se la dezastru, își frîngea mîinile unsuroase și cerea despăgubiri de la umerii lui osoși, uitați de vreme.

Birkin Grif șuieră și chicoti. Cromis nu reuși decît un zîmbet subțire, obosit: îl tulburase foarte tare ceea ce descoperise.

— Du-te și ia-l pe bătrînul ăla nebun de pe ea, Grif, și-l vom lua cu noi. Cel puțin va avea iarăși parte de acțiune, dacă are vreo importanță asta.

Mai tîrziu, pe cînd treceau de porțile cetății Duirinish, cu bătrînul Glyn venind tîrșiit în urma lor, Grif spuse:

— Își pregătește calea să domnească, așa cum zici tu. Are o încredere imensă. Ce pot face cincizeci de tîlhari, un poet și un pervers bătrîn ca să pună stavilă unei asemenea voințe?

4

În dimineața următoare, tovărășia lui Grif coti pe lîngă zidurile întunecate și vigilente ale Orașului de Piatră și o luă spre Nord. Ceața de deasupra rîului se ridică, pierzîndu-se spre soare în spirale zvelte și în fuioare. Duirinish era tăcut cu excepția tropăitului gărzilor pe parapetele înalte. Un bîtlan se așeză pe un buștean putred pentru a urmări cum restrînsa armie trecea prin vadul meandrului dinspre nord al rîului Minfolin. Dacă-i găsi ciudați, nu dădu nici un semn, ci se ridică în zbor greu atunci cînd copitele cailor ce mergeau în galop mic revărsară asupră-i o ploaie de apă înspumată.

Își abandonaseră veșmintele înzorzonate, franjurate și pătate de vreme, în favoarea unor haine artizanale de război. Ici și colo, cămășile de zale scăpărau, iar unii dintre ei purtau ciudate bucăți de platoșe, dar în cea mai mare parte era vorba de haine din piele cu ținte din oțel. Alcătuiau o echipă sumbră, cu palme aspre, fețe arse de vînt și ochi necruțători, umbriți; vorba le era tăioasă,

ținutul periculos, însă armele lor erau sclipitoare și bine întreținute, iar blana cailor lor strălucea de sănătate peste muușchii încordați.

Birkin Grif călărea în fruntea lor cu o mîndrie reținută.

Bustul lui masiv era acoperit de-o platoșă lăcuită într-un albastru-cobalt și peste ea purta o tunică din mătase de un galben-acid ca și gătelile iepei sale. Renunțase la pălăria rustică, și chica sa de păr blond fîlfîia în spate în bătaia slabă a vîntului. La brîu își ținea sabia cu lamă lată și cu mîner legat în argint; într-o teacă ce atîrna de coama șeii se odihnea securea cu coadă lungă, la îndemînă în caz că trebuia să descalece. Iapa dereș își arcui gîtul puternic, scutură din capul mare și frumos. Frîul ei era din piele roșie moale, cu filigran fin din aramă.

Lui Cromis, care călărea alături, aplecat împotriva vîntului tăios pe armăsarul său tuciuriu, înfășurat în mantaua neagră precum corpul în propriile-i pene, i se părea că Grif și calul lui alungau lumina timidă a dimineții: preț de-o clipă, ei erau maiestuoși și invincibili, iar osîrdia spre care călătoreau era ceva frumos și nebănuit. Dar impresia fu scurtă și trecu, iar tristețea îi luă din nou locul.

La stînga lui Birkin Grif, șezînd nesigur pe-un cal de povară nețesălat, Theomeris Glyn, protejat doar de-o pălărie din piele întărită cu oțel, bodogănea ceva la adresa frigului și a orei mici din zi și blestema inimile împietrite ale fetelor din oraș. Iar în spatele celor trei cavaleri Methven, oamenii lui Grif începuseră să cînte un cîntec ritmat din Rivermouth cu înțeles uitat, „Bocetul Marinarului Mort“:

> Dă-le foc și fierbe-i în ibric:
> O, *În țărînă fă-le loc*;
> Vremea-i grea în golful mic:
> O, *În țărînă fă-le loc*;
> O, *Fierbe-i în ibric;*
> Vîntul bate și ți-e frig:
> O, *În țărînă fă-le loc!*

Asupra lui Cromis avea un efect hipnotic: pe măsură ce se rostogoleau cuvintele, descoperi că se afundă într-o reverie a morții și-a distrugerii, bîntuit de imaginile cenușii și diafane ale unui Viriconium nimicit. Chipul lui Methvet Nian plutea în fața lui, cuprins de ghearele unei dureri adînci, dar inefabile. Știa că nu se putea duce la ea. Era conștient de pasărea de metal a lui Cellur, care se rotea în zbor deasupra lui, întruchipare a unei amenințări pe care n-o putea numi.

Se scufunda adînc, aidoma unui om într-un vis indus de droguri, cînd Grif trase de hățuri și le strigă oamenilor săi să se oprească.

— Aici părăsim Vechiul Drum Nordic, zise el. Pe-acolo ne e calea: directă, dar neplăcută.

Înaintea sa, drumul cotea brusc spre vest și se pierdea din vedere în spatele ultimului masiv muntos întunecat din Lanțul Leedale-ului de Jos; de acolo, acesta își găsea drum spre coastă și începea lunga călătorie spre nord.

Însă, direct în față, prin iarba înaltă și aspră din gura văii, șerpuia o potecă îngustă. La patruzeci și cinci de metri de drum, buruienile dispăreau și solul devenea o mlaștină maronie, vag irizată, străbătută ici și colo de pete purpurii

și galben-uleioase. Dincolo de aceasta, se ridicau codri de copaci cu forme ciudate. Rîul șerpuia printre ei, liniștit și larg, mărginit de stufărișuri de-un ocru luminos. Vîntul sufla dinspre nord, aducînd cu el un miros metalic, amar.

— Mlaștinile de Săruri Metalice, murmură Grif.

Arătă cu degetul spre stufărișurile de lîngă Minfolin.

— Culorile sînt ciudate chiar și iarna. Vara îi iau mințile. Păsările și insectele de acolo sînt și ele bizare.

— Unora s-ar putea să li se pară frumos, zise Cromis; și așa i se părea.

Theomeris Glyn pufni. Se ciupi de nasul cîrn.

— *Pute*, făcu el. Îmi doresc să nu fi venit. Sînt om bătrîn și merit ceva mai bun.

Grif zîmbi.

— Asta nu-i decît marginea, barbă sură. Așteaptă să ajungem înăuntru, în codrii de apă.

Acolo unde începeau să se rărească ferigile din vale, fusese săpat un șanț pentru a împiedica animalele de turmă din Leedale-ul de Jos să se piardă în mlaștină. Era adînc și cu margini abrupte, plin cu apă stătută la suprafața căreia se întindea o peliculă multicoloră de zoaie. Îl traversară peste un pod din lemn cu poartă, pe care copitele cailor bocăniră cavernos. Deasupra, pasărea de pradă a lui Cellur era o pată neagră pe cerul de un albastru-pal, fără nici un nor.

În codri de apă, poteca șerpuia chinuit printre smîrcuri de fier roșiatic, nisipuri mișcătoare alburii de aluminiu și oxizi de magneziu și jompuri de-un albastru cuprifer sau mov de permanganat alimentate de pîrîiașe line, glaciale, și mărginite de stuf argintiu și de ierburi înalte și negre. Trunchiurile contorsionate, cu coaja netedă, ale copacilor erau de un galben-ocru și un portocaliu ars; printre frunzele lor dese se filtra o lumină mohorîtă, viciată. La rădăcinile lor creșteau mănunchiuri mari de cristale transparente multifațetate aidoma unor ciuperci bizare.

Broaște cenușii cu ochi verzui orăcăiau cînd coloana de oameni înainta anevoie printre smîrcuri. Dincolo de suprafața unsuroasă a apei se mișcau încet și sinuos reptile necunoscute. Libelule ale căror aripi ca pînza de păianjen se întindeau treizeci de centimetri sau mai mult zumzăiau și zburau printre rogozuri: trupurile lor lungi, filiforme, scînteiau cu un verde încins și bleumarin; își luau prada din zbor, înfruptîndu-se cu un pocnet audibil de fălci cu țînțari firavi, tînguitori, și cu molii de un albastru de aprilie și un cireșiu chevrolet.

Deasupra tuturor plutea izul greu, opresiv, de metal în descompunere. După o oră, Cromis avea în gură un sediment amar și simțea gust de acizi. Îi venea greu să vorbească. În vreme ce calul se împiedica și aluneca sub el, el se uita uimit în jur și, iute ca șoimii pitici deasupra unui curent întunecat și liniștit de putreziciuni străvechi, în minte îi tresărea poezia.

Grif își conducea oamenii înainte, voind să traverseze mlaștina în trei zile, însă armăsarii lor se împotriveau, tulburați de pîraiele de un albastru prusac și de cerul colorat într-un roz fragil, organic. Unii refuzau să se miște, împleticindu-și picioarele și tremurînd, și trebuiră să fie duși de căpăstru.

întoarseră ochi albi aiuriți spre stăpînii lor care blestemau și se afundau pînă în carîmbul cizmelor în noroi, eliberînd bule mari de gaz caustic.

Cînd ieșiră dintre copaci pentru scurtă vreme în jurul orei de prînz, Cromis observă că cerul era, de fapt, plin de nori cenușii pe care vîntul îi spulbera și-i plimba cu viteză vîntul, și că, în pofida culorilor ei exotice, în Mlaștina de Săruri Metalice era frig.

În seara celei de-a treia zile ajunseră la apele mici din Eleșteul de Cobalt, în partea de nord a mlaștinii. Pierduseră doi oameni și un cal în nisipurile mișcătoare; un al treilea murise în chinuri după ce băuse dintr-o baltă cu apă înșelător de limpede: mîinile și picioarele i se umflaseră și se făcuse cenușiu-argintiu la față. Erau obosiți și murdari, dar mulțumiți de viteza cu care înaintau.

Își ridicară tabără într-un luminiș relativ curat pe malul apos al eleșteului, aflat la jumătatea distanței de la un capăt la celălalt. În depărtare, pe întinderea apei, se aflau bancuri cafenii de noroi străbătute de neașteptate dîre galbene și insule plutitoare de vegetație încîlcită pe care croncăneau păsările de apă, scuturîndu-și penele de un albastru electric. Pe măsură ce ziua se apropia de sfîrșit, culorile amorțeau: însă în lumina funerară a apusului, apa Eleșteului de Cobalt prindea viață cu pete cîrmîzii și albăstrii lungi de kilometri întregi.

Cromis fu trezit cu puțin înaintea răsăritului de ceea ce el presupuse că este frigul. O fosforescență slabă, tulburătoare, de o culoare fluctuantă plutea deasupra eleșteului și împrejurimilor lui; provocată de o particularitate bizară a apei de acolo, aceasta emana o lumină egală, dar palidă. Nu se vedea nici o umbră. Copacii de pe care se scurgea roua se conturau vag la marginea luminișului.

Cînd îi fu imposibil să adoarmă din nou, se apropie mai mult de tăciunii stinși ai focului. Rămase acolo neliniștit, înfășurat într-o pătură și-n mantie, cu degetele împletite sub cap, uitîndu-se țintă la Stelele Numelui ce sclipeau stins.

În jurul lui se auzea murmurul siluetelor cenușii ale oamenilor care dormeau. În spatele lui, caii se mișcau amorțiți. Un șoim pitic de noapte cu imense globuri de obsidian în loc de ochi ieșise la vînătoare deasupra apei, chiräind și bătînd din aripi. Îl privi fascinat preț de o clipă. Auzea hîrîitul respirației lui Theomeris Glyn și sunetul jos al apei scurgîndu-se printre mănunchiurile de stuf. Grif pusese un om de pază în luminiș: acesta dădu încet ocol perimetrului și, suflîndu-și aer cald în palmele făcute căuș, cu picioarele scufundîndu-i-se cu sunete moi în pămîntul jilav, dispăru din cîmpul vizual al lui Cromis.

Închise ochii și se întrebă îmbufnat dacă vor reuși să iasă din mlaștină pînă în sfîrșitul zilei următoare. Se gîndi la strategiile potrivite diferitelor zone în care era posibil să întîlnească armata lui Moidart. Se gîndi la Methvet Nian așa cum o văzuse ultima oară, în încăperea cu cinci ferestre care arătau peisaje ce nu puteau fi găsite niciunde în regat.

Își imagina forma fină și fermă a gurii ei, cînd auzi un suspin slab în spatele lui: nu aproape și mult prea jos ca să trezească pe cineva din somn, dar cu o forță și urgență cît se poate de ciudate.

Cu calm, aşteptînd să treacă momentul de teamă, dibui după mînerul sabiei sale fără nume. Găsindu-l, se lăsă cu precauţie pe burtă, evitînd pe cît posibil să facă mişcări inutile şi respirînd în linişte cu gura deschisă. Manevra aceasta îi aduse în priviri semicercul de luminiş care pînă atunci îi fusese invizibil. Nemişcat ca piatra, studie locul dinspre care se auzise suspinul.

Nu discernea mai mult decît siluetele vagi şi îndoite ale copacilor. Un loc mai întunecat marca intrarea în poiană. Dar acolo nu părea să se afle nimic amenințător. Caii erau niște siluete întunecate și tăcute din care ieșeau vălătucii albi ai respiraţiei. Unu sau doi dintre ei îşi ciuliseră alerţi urechile în faţă.

Îşi dădu seama că nu-l vedea şi nici nu-l auzea pe cel care păzea perimetrul.

Cu grijă, se eliberă din pături, îşi scoase sabia cîţiva centimetru din teacă. Cînd alergă de-a curmezişul luminişului, reflexul îl făcu să se aplece şi să schimbe de mai multe ori direcţia în caz că fusese ochit de arcaşi sau că intrase în cătarea armelor energetice. Se simţea expus, dar nu simţi cu adevărat frica pînă ce nu găsi cadavrul paznicului.

Acesta zăcea aproape de golul dintre copaci: o formă ghemuită, greoaie, care se scufundase deja puţin în solul ud. La o examinare mai atentă, află că bărbatul nici măcar nu-şi scosese arma. Nu se vedea nici o urmă de sînge şi nu era tăiat la mîini sau la picioare.

Îngenunchind, cutremurîndu-se de scîrbă, prinse maxilarul rece şi acoperit de barbă şi răsuci capul pentru a vedea dacă nu avea gîtul rupt. Nu era. Craniul, atunci. Apăsă cu degetele fără tragere de inimă. Cu respiraţia şuierîndu-i printre dinţii încleştaţi, sări iute în picioare.

Creştetul craniului acelui bărbat lipsea, fiind retezat cu precizie mai sus de doi centimetri şi jumătate deasupra urechilor.

Înghiţind amar, se şterse pe degete de iarba buretoasă. Furia şi teama curgeau în torente prin el, şi tremură puţin. Cu excepţia zumzetului adormitor şi îndepărtat al libelulelor, noaptea era tăcută. Pămîntul din jurul cadavrului fusese bătătorit. Urme mari şi diforme se îndepărtau de el şi ieşeau din poiană spre sud. Ce arătare le făcuse, nu-şi putea da seama. Porni pe urma lor.

Nu avea nici o intenţie să-i trezească şi pe ceilalţi. Voia să răzbune moartea aceasta jalnică şi mîrşavă dintr-un loc mizerabil. Era un lucru personal pentru el.

Departe de Eleşteul de Cobalt, fosforescenţa devenea din ce în ce mai slabă, însă vederea lui pe timp de noapte era bună şi călcă neabătut pe urmele paşilor. Aceştia părăseau poteca într-un loc unde copacii erau slab luminaţi de grămăjoarele de cristale albastre luminiscente. Îmbăiat în strălucirea inegală, Cromis se opri şi-şi ascuţi auzul. Nimic altceva în afară de sunetul apei. Îi trecu prin gînd că este singur. Picioarele i se scufundau în pămînt; copacii erau ciudaţi, cu crengile îngheţate într-o mişcare de contorsionare. La stînga lui, o ramură se rupse.

Se roti pe călcîie şi se aruncă în tufişuri, lovind în lături cu sabia. Frunzişul i se prinse de picioare; cu fiecare pas se scufunda în nămol; invizibile, animalele mici fugeau de el. Se opri, respirînd din greu, într-un luminiş mic în care se afla un iaz urît mirositor. Nu auzea nimic. După un minut, deveni convins că fusese ademenit de pe cărare şi, dîndu-se în vileag faţă de cel care se mişca atît de tăcut în întuneric, îşi pierduse avantajul. Se cutremură.

Îl salvară doar bizarele lui abilități de apărare. În spatele lui se auzi un sîsîit amenințător; își lăsă genunchii să se îndoaie și o lamă verde și rece tăie aerul deasupra capului său; stînd în echilibru pe piciorul stîng îndoit, se roti ca un titirez, cu sabia spintecînd o jumătate de cerc la nivelul genunchilor atacatorului său. Știind că lovitura nu-și atinsese ținta, sări în spate.

Înaintea lui se profila o umbră mare și neagră, înaltă de aproximativ doi metri–doi metri și jumătate. Picioarele ei erau groase și masive, capul — un ovoid bont, fără alte trăsături în afară de trei puncte galbene scînteietoare dispuse într-un triunghi isoscel. Continuă să sîsîie; avea mișcări abile, puternice și controlate, lăsînd pe pămînt urmele acelea ciudate, fără formă. Emana o răceală străină, o inteligență calmă, calculată.

Marele *baan*, pe care nu îndrăznea să-l lovească cu un oțel oarecare, mai trasă un arc spre el. Sări îndărăt și sabia îi tăie cămașa de zale ca o unghie ce trece prin untură rece; pieptul îi fu încălzit de sîngele scurs dintr-o rană superficială. În pofida dimensiunii, arătarea era amenințător de iute. Cromis lovi imediat, țintind peste mînă spre locul unde gîtul arătării se întîlnea cu umerii, dar se feri și se treziră iarăși față în față. Cromis îi măsurase viteza și se temea că-l depășea.

Joaca se terminase. În locul întunecos de lîngă iazul puturos se prinseră la luptă, iar *baan*-ul și oțelul interpretară o coregrafie înfiorătoare, mortală. Cromis trebui mereu să se eschiveze, sperînd într-o clipă de neglijență; și totuși, umbra era la fel de rapidă ca și el, luptînd fără ostenire. Îl împinse încet cu forța spre marginea iazului și în fața ochilor lui se afla ceața. Fusese tăiat în cîteva locuri. Cămașa sa de zale atîrna în fîșii.

Atinse apa cu călcîiul și, pentru o clipă, permise *baan*-ului să-i atingă sabia. Într-o ploaie de scîntei, vîrful sabiei fără nume fu retezat; acum nu mai putea împunge, ci trebuia să-i folosească doar muchia. Teama își făcu loc pe furiș în el. Uriașul, cu fagurele de ochi palizi și goi, se aplecă asupra lui, lovind și săltînd ca un mecanism automat. Brusc, Cromis văzu o scăpare primejdioasă.

Sub veșminte, mîna lui dreaptă găsi mînerul micului *baan* care-o omorîse pe sora sa. Apucîndu-l, simulă că fusese nimerit, amînînd astfel o contralovitură și speculînd clipa răzbunării. Nu-și punea mari speranțe în stratagema aceasta. Însă uriașul observă cîmpul deschis și, cînd arma lui se lăsă pe spate, apoi în jos, Cromis scoase cuțitul energetic și întîmpină cu el lovitura ucigașă.

Se produse o scăpărare înfiorătoare cînd cele două *baan*-uri se încleștară și se scurtcircuitară. Cu brațul paralizat, Cromis fu aruncat cu totul în iaz de înfruntarea străvechilor energii. Cu lama moartă și nefolositoare, uriașul se bălăbăni ca un bețiv prin luminiș, sîsîind amarnic.

Cu brațul amorțit de agonie, Cromis se tîrî afară din apă. Tușind și cu gîtul în convulsii din cauza lichidului care-i intrase în gură, își reînnoi atacul și descoperi că, în agitația finală de lame, sabia fără nume fusese tăiată exact în două pe lungime. Blestemînd cu amărăciune, lovi cu ciotul. Dar uriașul se întoarse și fugi împleticit între copaci, trecînd anevoie prin iaz într-un gheizer de strop mici.

Încrederea lui criminală fusese risipită, grația îl părăsise și era înfrînt; dar Cromis se aruncă pe pămîntul bătătorit și lăcrimă de durere și frustrare.

Lîngă el izbucniră strigăte. Bătînd din aripile-i cenușii, vulturul lui Cellur ieși dintre frunze zburînd aprig prin luminiș și, strigînd, o luă pe urmele umbrei ce fugea. Cromis simți că este ridicat.

— Grif, murmură el. Sabia mi-e ruptă. N-am fost bărbat. L-am rănit cu un truc de-al lui Tomb. Aici e lucrarea strămoșilor... Moidart a trezit ceva cu care nu ne putem măsura. Aproape că m-a luat.

O teamă nouă se infiltră ca gheața în măduva oaselor lui. Se prinse cu disperare de degetele mîinii stîngi.

— Grif, nu l-am putut *omorî*! Și am pierdut Al Zecelea Inel al lui Neap.

Deznădejdea îl duse în profunzimile întunericului.

Zorii se iviră galbeni și sumbri ca un semn de rău-augur deasupra Eleșteului de Cobalt, unde rotocoale izolate din ceața nopții încă mai pluteau deasupra apei întunecate, nemișcate. De pe insule și din stufăriș, păsările trăncăneau; simțind nedeslușit venirea iernii, acestea se adunau în mari stoluri multicolore pe suprafața lacului, iar pornirile migratoare se acumulau încet spre punctul culminant în zece mii de cranii mici, sperioase.

— Și va fi o vreme necruțătoare anul ăsta, murmură tegeus-Cromis, stînd ghemuit lîngă foc și uitîndu-se la stolurile zgomotoase, cu sabia așezată alături în trei bucăți, cu fîșiile hainei sale din zale zăngănind una de alta atunci cînd se mișca. Îi oblojiseră numeroasele tăieturi și vînătăi, dar nu putură face nimic pentru starea lui mentală. Tremură, comparînd solurile iernii tari ca fierul cu ținuturile din Nord și cu durerea din ochii lupilor vînători.

Se trezise dintr-un somn scurt simțind în gură gustul ratării și-i găsise pe oamenii lui Grif întorcîndu-se abătuți în grupuri de cîte doi sau trei după ce cercetaseră poiana unde îl înfruntase pe uriașul întunecat; și anunțaseră că Al Zecelea Inel al lui Neap era definitiv pierdut, afundat adînc în noroiul călcat în picioare sau scufundat, poate, în iazul cel fetid. Pasărea de metal se întorsese și ea la el, după ce-și pierduse prada în codrii de apă. Acum ședea alături de Theomeris Glyn, care sforăise ca un bețivan tot timpul cît ținuse haosul.

— Te lași afectat prea tare de piedici mici, spuse bătrînul, ronțăind bucățile de mîncare rămase în favoriți. Cu vîrful cuțitului ținea în flăcări o bucată de carne. O să-nveți tu...

Chicoti, clătinînd din cap cu gîndul la înfrîngerile celor vîrstnici.

— Și totuși, chiar că-i ciudat.

La sud de Orașul Pastel a umblat mereu vorba că, dacă tegeus-Cromis și sabia lui fără nume nu poate omorî ceva, acel ceva trebuie să fie deja mort. Ciudat. Vrei niște porc fript?

Cromis rîse strîmb.

— Îmi ești de slab ajutor. Un boșorog care bodogănește despre carne și omilii. Ce să facem în privința autorizației din partea Reginei? Ce *putem* face?

Birkin Grif veni să-și încălzească mîinile la foc. Adulmecă mirosul de carne friptă ca un ogar gras, își îndesă cu grijă corpul masiv în spațiul dintre Cromis și bătrîn.

– Doar ceea ce-am fi făcut dacă am mai fi avut inelul, spuse el. Gîndește-te în pieire și-o să-nnebunești. Realitate e inconvertibilă. De asemenea, nu poate fi anticipată.

– Dar să conduci o armată... începu Cromis neputincios.

Grif își răzui cu nepăsare noroiul de pe cizme.

– Te-am mai văzut la conducere, poetule. Atunci mi s-a părut că ai condus din forța propriei tale ființe, nu din a cine știe cărui fleac.

– Adevărat, zise cu încredere bătrînul Glyn, scuipînd niște zgîrci. Așa o făceam în zilele de demult. Ale naibii de scumpe cizmele alea, Grif. Ar trebui să le dai cu săpun pentru șei ca să-mpiedici umezeala să le pătrundă. Nu c-aș fi comandat eu ceva vreodată în afară de curul unei fetișcane.

Grif îl lovi pe Cromis peste umăr, îl scutură ușor.

– Singuraticule, *n-a* fost vina ta.

Cromis ridică din umeri. Nu-l făcu să se simtă mai bine.

– L-ați înmormîntat pe paznic? întrebă el, sperînd să schimbe subiectul.

Zîmbetul lui Grif se șterse. Dădu din cap.

– Ei, și-am mai găsit o bucată din puzzle. M-a fascinat precizia cu care i-a fost retezat creștetul. Examinînd rana mai atent, am descoperit...

Făcu o pauză, împinse lemnele din foc cu cizma și privi scînteile cum se ridică spre cer.

– Am înmormîntat doar o parte din omul acela, Cromis; restul a dispărut odată cu creatura pe care ai pus-o pe fugă.

I-a fost furat creierul.

Urmă o tăcere. De pe copacii colorați curgea apa. Theomeris Glyn începu să ronțăie zgomotos. Cromis întinse mîna să se joace cu bucățile sabiei sale, cu imagini neplăcute ale cadavrului revenindu-i în gînd: picioarele îndoite în noroi, sîngele închegat de pe marginea rănii.

Spuse:

– Moidart a trezit ceva din Vechea Știință. Îmi pare rău pentru omul acela și-n el îl văd pe fiecare dintre noi...

Vîrî în teacă bucățile din sabia fără nume una cîte una.

– Sîntem cu toții morți, Grif.

Se ridică în picioare; îl dureau mușchii după noaptea aceea lungă.

– Îmi pregătesc calul. Ar fi mai bine să pornim mai departe.

Așezată pe o creangă cu scoarță de un turcoaz pal, pasărea de metal se uită la el în tăcere.

– Ești sigur că nu vrei niște porc? oferi Theomeris Glyn.

Ajunseră la granița nordică a mlaștinii fără alte pierderi umane. Spre după-amiaza celei de-a patra zile, frunzișul puternic colorat se rărise destul de mult încît să scoată la iveală un cer acoperit de nori, dar de o culoare mult mai plăcută. Cînd înaintarea le deveni fără oprelişti, viteza crescu. Mlaștina se risipi în pete sporadice despărțite de drumeaguri largi și plate ce prindeau culoarea ruginii pe măsură ce avansau spre nord. Un vînt răcoros le sufla mantiile, trăgea de zalele rupte ale lui Cromis, și o ploaie fină uda crupele cailor.

Întinzîndu-se spre est și vest într-o curbă mare și amplă, ultimele porțiuni de pămînt sterp din Marea Pustie Brună le ațineau calea; lanțuri de dune cenușii

se uneau pentru a forma un povîrniș lin, a cărui suprafață era tăiată și tivită de masive făgașe de eroziune.

— Sîntem norocoși să ne aflăm aici iarna, spuse Birkin Grif, răsucindu-se în șa, căci își condusese oamenii într-un singur șir indian în sus pe vadul ușor înclinat săpat de un pîrîiaș negru și rece ca gheața. De o parte și de alta se înălțau neînsuflețite ziduri de loess roșcat și ud. — Cu toate că vînturile sînt puternice, aduc multă umezeală care așează solul. Pustia nu-i cu adevărat un deșert.

Cromis încuviință plictisit din cap. În Leedale-ul de Jos ar fi fost încă toamnă, dar asta era greu de crezut acolo unde se aflau ei. Își aținti privirea spre fîșia îngustă de cer de dincolo de buzele viroagei, dorindu-și să fie înapoi în Balmacara, unde anul se sfîrșea în tonuri mult mai vesele.

— Pericolul alunecărilor de teren e mult mai scăzut, înțelegi, la fel și al norilor de praf. Vara, poți muri înecat, chiar și-aici, la margine.

De la cerul ce nu-i oferea nici un confort, Cromis își mută privirea la șirul de oameni din spatele lui. Aceștia erau pierduți într-o ceață de ploaie, niște siluete vagi stînd ghemuite și tăcute pe caii lor obosiți.

La capătul făgașului, întreaga adunare se opri și, printr-o înțelegere comună, nerostită, se împrăștie de-a lungul crestei unei dune: fiecare fiind împins la singurătate și introspecție de panorama sumbră din fața lui.

Pustia se întindea spre nord — roșietică și gălbuie, moartă, nesfîrșită. Pîraie ce se intersectau cu bancuri înalte, verticale, săpau în pămînt ideograme adînci, fără noimă. În depărtare, distorsionate în forme organice, înșelătoare, traverse metalice ridicau degete acuzatoare spre cerul gol, de parcă acolo și-ar fi găsit Deșertul de Rugină sursa durerii sale milenare. Contrabandiștii lui Grif bombăniră între ei și descoperiră că, îngustînd ochii, puteau discerne unele mișcări încete, dar deslușite, printre curbele aiuritoare ale peisajului.

Însă tegeus-Cromis își întoarse calul cu spatele spre ținutul acela degradat și porni înapoi către pîcla mov ce marca mlaștinile. Îl preocupau mai mult uriașii.

5

— N-ar trebui să ne străduim prea mult să imităm Culturile După-amiezei, spuse Grif. Au ucis locurile astea cu industria lor, pe care au lăsat-o în seama unor monitoare mari. Parțial, dacă nu pe de-a întregul, au căzut fiindcă au epuizat pămîntul. Noi extragem metalul pe care l-au folosit ei cîndva, de pildă, fiindcă în pămînt nu mai există alt minereu. Și, folosindu-l pe tot, au hotărît că realizările noastre vor trebui să fi de-un alt fel decît ale lor...

— Nu vor mai fi alte Stele ale Numelui, murmură Cromis, ridicînd privirea de la bucățile sabiei sale.

Apusul trăsese o cortină maronie peste pustietăți, amplificînd ciudata neclaritate a peisajului cu dune. Era frig. Pînă atunci nu văzuseră nici o șopîrlă; doar mișcările încete, indistincte, printre dune, care indicau prezența lor.

— Sau altceva de felul *ăsta*, zise Grif sumbru.

Își făcuseră tabără printre ruinele unei clădiri mari, fără acoperiș, solitare, ridicate într-un scop și după un plan de ansamblu dispărute. Cu toate că nouă zecimi din ea se afundase cu mult timp în urmă sub pămîntul necruțător, rămășițele care se înălțau în jurul lor străpungeau crepusculul pînă la o înălțime de optsprezece metri. Un vînt firav bolborosea ceva suflînd dinspre pustie și se tînguia peste piscurile lor nedeslușite. Printre dune șerpuia un curs de apă sălciută, gîtuit de pietre roase și măcinate de Timp.

La adăpostul unui zid dărîmat ardeau două sau trei focuri. Oamenii lui Grif le îngrijeau în tăcere. Molipsiți de mohoreala pustiei, priponiseră caii în apropiere, iar paznicii perimetrului stăteau la mică distanță de ceilalți companioni.

– Curînd, nu va mai fi nimic din nimic, spuse Theomeris Glyn. Moidart, Culturile După-amiezei — amîndouă reprezintă Timpul sub un alt nume. Sînteți prea sentimentali, vă lipsește cuvenitul simț al perspectivei. Cînd o s-ajungeți la vîrsta mea...

– O să ne plictisim și-o să-i plictisim și pe ceilalți și-o să ne facem de rîs dîndu-ne la boarfele din Duirinish. Ce bine-o să ne fie atunci!

– S-ar putea să nu ajungi atît de departe, Birkin Grif, spuse bătrînul posomorît.

De la lupta lui Cromis din Mlaștina de Săruri Metalice, vulturul metalic al lui Cellur își petrecuse mare parte din timp în văzduh, zburînd în cercuri mari deasupra pustiei. Nu spunea nimic din ceea ce vedea de acolo. Acum, se așeză chiar în spatele cercului aruncat de lumina focului și spuse:

– Șocul post-industrial provocat de așa-numitele „Culturi ale După-amiezei“ a fost scăzut în zonele acestea. Există dovezi, însă, că înspre vest există un întreg continent prădat exact ca Marea Pustie Brună.

În sens global, bătrînul s-ar putea să aibă dreptate: nu mai avem Timp.

Vocea lui stridentă și precisă adăugă nopții și mai multă răceală. În liniștea care urmă, vîntul se înteți, soarele muribund coborî ca un mecanism într-un planetariu. Birkin Grif rîse dezagreabil; dinspre oamenii lui se auziră cîteva ecouri stinse.

– Pasăre, *tu* o s-o sfîrșești în rugină, și n-o să mai rămînă din tine decît o ipoteză nedovedită. Dacă ne aflăm la sfîrșitul Timpului, ce ai tu de regretat? Ești, poate, invidioasă că nu poți simți chinul ființelor din carne și oase, care este acesta: să cunoști îndeaproape sumbra soartă pe care *tu* nu faci decît s-o întrebițezi și, totuși, să mori sperînd?

Pasărea se împletici în față, cu lumina focului reflectîndu-i-se în aripile adunate.

— Asta nu mi-e hărăzit, zise ea. Nu-ți va fi hărăzit nici ție dacă eșuezi în adevărata misiune pe care o presupune războiul acesta: *teme-te de* geteit chemosit; *mergi pe dată la turnul lui Cellur, pe care-l vei găsi...*

Cuprins de o cumplită deprimare, Cromis își lăsă bucățile de sabie să cadă la pămînt și plecă de lîngă foc. Își scoase din desagă ciudatul instrument adus din est. Își mușcă buza și trecu de pichet și de paznici perimetrului. Gîndindu-se la moarte, se așeză pe o piatră. Înaintea sa, imense ochiuri de bîrne șlefuite de nisip intrau și ieșeau din dune aidoma unor viermi de metal. Sînt încremeniți, își spuse el: prizonieri într-o călătorie bizară pe o planetă străină la capătul uitat al universului.

Tremurînd, compuse următoarele:

Rugină-n ochii noștri... perspective de metal ne-njugă în nordul cu pămînt sterp... sîntem doar oameni erodați... vîntul ne învăluie ochii cu gheață albă... sîntem mîncătorii de șpan... căliți de-a noastră dependență, gustînd acizi... Avem puține lucruri la care să visăm aici, fanteziile noastre sînt fierul și ecourile oaselor reci... rugină-n ochii noștri, noi care-aveam cîndva netede chipuri.

— Rugină-n ochii noștri... început el din nou, pregătindu-se să repete cîntul în Cheie Girvaniană, dar un strigăt puternic dinspre tabără i-l alungă din gînd. Sări în picioare.

Văzu pasărea de metal cum țîșnește în aer, împrăștiind lumină ca o rachetă cu praf de pușcă, bubuind din aripi. Oamenii fugeau prin tabără aruncînd umbre febrile pe zidurile străvechi. Făcu gesturi dureroase să-și apuce teaca goală, grăbindu-se spre vacarm. Pe deasupra zarvei de glasuri îl auzi pe Grif strigînd brusc:

— Lăsați-o în pace! O, netoților, lăsați-o în pace!

Urmărit de fanteziile unei lumi străine, Cromis fu pentru o clipă incapabil să identifice silueta masivă și întunecată care se zvăpăia și mormăia în obscuritatea clădirii moarte. Atrasă dinăuntrul dunelor neprimitoare de căldură sau de lumină și împrejmuită de oameni cu săbii în mîini, aceasta păru vrăjită și uluită de foc — un corp slab și greoi ce atîrna mult între două picioare ciudat articulate, un localnic înalt de șase metri, după cum își dădea seama el.

Fu aproape dezamăgit să recunoască una dintre șopîrlele negre din pustie, imensă dar inofensivă, investită de folclorul din Viriconium cu abilitatea de a mînca metal.

— Ce șopîrlă mare, bîigui unul dintre tîlharii lui Grif cu o mirare reținută. Ce șopîrlă mare.

Cromis descoperi că-l fascinează capul ei îndesat și plat, cu mandibulă extrem de proeminentă și un al treilea ochi rudimentar. Nu reușea să vadă nici un ghimpe sau creasta barocă din imaginile ilustrate tradiționale ale bestiei; avea pielea aspră și mată.

— Dați-vă în spate, comandă Grif cu voce joasă.

Ținîndu-și armele ridicate, oamenii se supuseră. La stînga ei, reptila se apropie hotărîtă de foc; în sfîrșit, flăcările săltară, reflectate perfect în fiecare dintre ochii ei. Rămase acolo cîteva minute nemișcată.

Șopîrla clipi. Cromis bănui că orice dorințe metabolice latente îi trezise focul, acestea nu-i fuseseră împlinite. Cu mare efort, șopîrla se îndepărtă cu spatele. Se întoarse în noapte tîrșîindu-și picioarele, mișcîndu-și încet capul dintr-o parte în alta.

Cînd se întoarseră oamenii s-o urmărească, Grif spuse tăios:

— V-am sus *nu*. Lăsați-o în pace doar. N-a făcut nici o stricăciune.

Se așeză.

— Locul nostru nu mai este aici, zise el.

— Ce crezi c-a văzut acolo, în foc? îl întrebă Cromis.

De două zile se aflau în pustie. Li se părea mai mult.

— Peisajul e-atît de static, zise Grif, încît Timpul se extinde și curge cu o viteză ciudată, mai mică.

— Ce metafizică de bodegă! Pur și simplu mori de plictiseală. Cred că eu sînt deja mort.

Bătrînul Theomeris își plesni poneiul peste crupă.

— Asta-i pedeapsa pe care o primesc pentru o viață indecentă. Îmi doresc să mă fi bucurat mai mult de ea.

De la prînzul acelei zile călătoreau printre niște dealuri de zgură conice, joase, siliți de suprafața de gresie să-și încetinească viteza pînă la un mers la pas. Mormanele de piatră cenușie înalte de nouăzeci de metri trimiteau îndărăt, ca un clopot, ecourile tropotului inegal de copite. Alunecările de teren erau frecvente; mărginite, dar descurajante.

Cromis nu luă parte la constantele ciorovăieli amabile; era ceva la fel de neproductiv ca și marna sterilă. Mai mult decît atît, era preocupat de ciudatul comportament al vulturului.

Cu zece sau cincisprezece minute în urmă, pasărea încetase să mai zboare în obișnuitele ei cercuri și acum atîrna în văzduh la o înălțime de aproximativ două sute patruzeci de metri, un crucifix argintiu ce aluneca și se-nălța din cînd în cînd pentru a compensa curentul termal ce se ridica de pe vîrfurile mormanelor de zgură. Din cîte-și dădea el seama, plutea deasupra unui punct aflat la aproximativ un kilometru și jumătate înaintea poziției lor prezente și chiar pe direcția lor.

— Pasărea a văzut ceva, îi zise el lui Grif atunci cînd fu sigur. Urmărește din priviri ceva. Comandă să ne oprim și împrumută-mi o sabie — nu, nu butucul ăla mare fier; o să mi se prăbușească armăsarul sub el — și plec să aflu despre ce-i vorba.

Fu un drum straniu, singuratic. Vreme de o jumătate de oră merse de-a lungul precarelor poteci spiralate, însoțit doar de ecouri. Pustiul îl apăsa din toate direcțiile.

O dată, crunta și amara tăcere a dealurilor de zgură fu spartă de o bătaie ritmică îndepărtată — un zăngănit ușor, rapid, misterios, de metal pe metal

însă o scurtă rostogolire de pietre o înecă. Se întoarse mai tîrziu, pe cînd își îndemna calul să coboare ultimul povîrniș al lanțului muntos, cu Marea Pustie Brună întinzîndu-se iarăși înaintea lui, iar vulturul de metal al lui Cellur plutind ca un semn de rău -augur o sută cincizeci de metri deasupra sa.

La baza pantei erau priponiți doi cai.

Lîngă ei zăcea un morman de hamuri prăfoase, iar cîțiva metri mai încolo se afla o căruță cu coviltir mică de un soi pe care-l vedeai de obicei doar la sud de Viriconium — în mod tradițional folosită de tinichigii din Mingulay la transportul familiilor lor numeroase și a hainelor sărăcăcioase. Amintind de temperatura din Sud, aceasta îi aduse în gînd imagini cu țigănci drăgăstoase și copiii lor gălăgioși. Roțile ei mari, cu spițe groase, erau vopsite într-un galben puternic; pe panourile laterale se înghesuiau desene rococo de un albastru electric; coviltirul curbat era vopsit în purpuriu. Cromis nu reuși să localizeze sursa pocnetului (care se oprise pentru moment), dar un fuior subțire, albastru-cenușiu, de fum se ridica din spatele căruței.

Își dădu seama că-i era imposibil să-și ascundă prezența de oricine ar fi fost cei care-și făcuseră tabără acolo jos — înaintarea agitată și poticnită a calului său în josul pantei provoca necontenite rostogoliri de pietre, care alergau în salturi precum niște lucruri însuflețite — așa încît nu depuse nici un efort, coborînd cît de repede posibil, strîngînd puternic sabia luată cu împrumut.

Pe ultimii cinci metri ai pantei, îl dovedi inerția; copitele din spate ale calului alunecară de sub el; se răsturnă și căzu din șa pe umăr. Ateriză uluit claie peste grămadă în nisipul steril al pustiei și-și scăpă sabia. În ochi îi intrară particule fine și înțepătoare de praf. Orbit și lăcrimînd, se ridică împleticit în picioare, conștient într-un mod neplăcut de nepotrivita sa poziție tactică.

— De ce să nu rămîi pur și simplu acolo liniștit, spuse o voce pe care i se păru c-o recunoaște, și să nu mai încerci să-ți recapeți sabia aia mai degrabă haioasă? Eh?

Și-apoi:

— Și așa ai făcut gălăgie destulă pentru zece oameni coborînd dealul ăla.

Cromis își deschise ochii.

În fața lui, ținînd o secure energetică în niște mîini osoase și pline de cicatrice, stătea o siluetă slabă nu mai înaltă de un metru douăzeci, cu păr lung și alb și ochi veseli, de un cenușiu pal. Fața lui era extrem de urîtă — avea un aspect imatur, cu trăsături copilărești, disproporționtle —, iar dinții pe care-i scoase la iveală rînjetul lui oribil erau maronii și rupți. Era îmbrăcat în pantaloni și vestă de piele grea specifice unui prospector de metale și, așezată în picioare, coada securii l-ar fi depășit cu treizeci de centimetri în înălțime.

— Tu, făcu Cromis, la altceva nu te-ai fi priceput mai bine. Ești la fel de neascultător ca-ntotdeauna. Doar ești un pirat. Lasă de-o parte securea aia, sau spiritul familiei mele (– aici, arătă cu degetul spre vulturul care se rotea deasupra lor —) probabil că-ți va smulge ochii de pe fața aia nefericită. Abia reușesc să-l împiedic de la asemenea fapte.

— Recunoști, totuși, că te-am capturat? O să fac bucăți afurisita aia de pasăre și-o dau la cîini dacă nu...

Și cu asta, Piticul Tomb, cea mai perfidă creatură scundă ce-a împovărat vreodată mîinile unui preot, execută un scurt și complicat dans de triumf în jurul victimei sale, gîgîind și chicotind ca un papagal.

— Dacă aș fi știut că ești tu, zise Cromis, ca să te fac să taci, aș fi venit împreună cu o armată de ocupație.

Noaptea.

Un giulgiu, un văl de întuneric se întindea peste mormanele de zgură, pentru a le acoperi cu decență posturile nude, de moarte geografică. În deșert, strălucirea aspră și albă a cuptorului ambulant al lui Tomb domina sclipirea portocalie a unui cerc de focuri pentru gătit.

Slab luminată de o scăpărare sălbatică precum zorii în Iad, fața incredulă a micuțului din Rivermouth deveni diabolică, înspăimîntătoare. Ciocanul lui cădea cu lovituri mortale măsurate pe oțelul moale și încins și, în timp ce muncea, mormăia și fredona o variantă a bocetului „Marinarului Mort“:

Dă-le foc și *fierbe*-i în ibric:
O, În țărînă fă-le *loc*;

Era sabia fără nume a lui Cromis, acum întreagă, ce pîlpîia în cuptor și scînteia pe nicovală, și se apropia de destinul ei întunecat cu fiecare vorbă accentuată din cîntare.

După întîlnirea de lîngă căruță, Cromis chemase vulturul și îl trimisese să-l aducă pe Grif de unde se afla printre dealuri. La sosirea lui, urlase ca un taur: fusese o reîntîlnire nebănuită aceea dintre el și pitic, unul rîzînd în hohote și celălalt săltînd și croncănind. Acum, Grif înghițea carne nefriptă și striga la tîlharii săi, în vreme ce Tomb și Cromis munceau la forjă.

— M-ai întrerupt, strigă piticul peste zarva și tînguitul de țipete. Reparam asta.

Și arătă cu degetul mare spre un amalgam de vergele din oțel-argint îndoite și lipite — care nu semănau cu nimic mai mult decît cu scheletul unui uriaș de metal mort — ce se afla lîngă cuptor. La încrucișarea picioarelor lui se aflau mici versiuni ale motoarelor care puneau în mișcare ambarcațiunile de zbor și un aranjament bizar de chingi și scărițe din metal flexibil era atașat la jumătatea fiecărui femur și a brațelor superioare. Părea lucrarea urîtă și intenționată a oamenilor de mult morți, un colos inert, dar periculos.

— Ce-i asta? întrebă Cromis.

— O să vezi cînd o să avem de luptat. L-am dezgropat cam cu o lună-n urmă. Cercetătorii ăia Vechi au avut niște idei chiar frumoase.

Lumina entuziasmului lui Tomb — sau să fi fost doar simple reflecții ale focului din cuptor? — îi ardea în ochi, și Cromis trebui să se mulțumească cu atît.

Mai tîrziu, cei patru Methven se așezară în jurul focului cu cîte o cană de vin distilat. Sabia forjată se răcea din nou, cuptorul era stins, tîlharii dormeau zgomotos sau moțăiau în păturile lor puturoase.

— Nu, spuse Tomb, nu sîntem foarte departe în urma lor.

Își afișă dinții respingători.

— Acum aș fi fost alături de Waterbeck și de copiii lui bine disciplinați, dar am vrut să pun în ordine armura aia energetică.

— N-o să fie la fel ca-n vremurile de demult, se plînse bătrînul Glyn.

Trecuse repede în faza abrutizată și plîngăreață a beției.

— Ei, *atunci* chiar aveam timp.

Tomb chicoti.

— De ce-oi fi pornit în direcția asta? O barbă sură suferind de amnezie, un lăudăros și-un poet care nu poate avea grijă nici măcar de propria-i sabie.

Se uită chiorîș la mîinile lui.

— Ar fi timpul să omor pe cineva, sincer. Am poftă să omor ceva.

— Tu chiar că ești o bestie josnică, nu-i așa? zise Birkin Grif. Mai ia niște vin.

Cromis, mulțumit că-l găsise pe Tomb, chiar dacă Norvin Trinor era încă pierdut, zîmbi și nu spuse nimic. Mai sînt și alte drumuri ca acesta care să ducă la Glenluce cel Ruinat, își spuse.

Dar, în definitiv, nu aveau nevoie să ajungă atît de departe, iar prezicerea lui Tomb se dovedi adevărată: două zile mai tîrziu, dădură peste armata expediționară a lordului Waterbeck, care era campată la cîțiva kilometri sud-est de orașul acela nefericit, într-un loc unde pustia se aburca într-o serie de dealuri joase și văi sterpe pline de fantomele Culturilor Apuse.

Timpul înseamnă eroziune: un vînt tăios sufla necontenite rîuri abrazive de praf peste piatra goală a dealului; sufla în felul acela de o mie de ani.

Cu mantia-i neagră fîlfîind în spate, tegeus-Cromis se uită în jos la valea ancestrală; lîngă el, Grif bătea din picioare și-și sufla în palmele făcute căuș. Sub ei se întindeau corturile și umbrarele armatei lui Waterbeck — multicolore, brodate cu peceți și coduri de arme, dar nici pe departe vesele. Canavaua se zbătea și pîrîia, vîntul se tînguia printre funiile de ancoraj și armurile zăngăneau în vreme ce curierii alergau neîncetat între grămezile de armament ce stăteau într-o aparentă devălmășie în jurul taberei.

Corturile radiau ca o serie de spițe — fiecare reprezentînd o divizie de cai sau călăreți — dinspre un pavilion central împrejmuit de un complex de umbrare de serviciu: centrul de comandă al lordului Waterbeck. Acolo, canavaua era înlocuită de o mătase stacojie impermeabilă, cusută pe alocuri cu fir de aur.

— Ce ascuțit simț al propriei importanțe are, zise Grif caustic. Am face bine să coborîm și să-l contrazicem.

— Ești prea dur. Nu-l judeca înainte de vreme.

Cromis nu simțea nici un entuziasm pentru ceea ce-i aștepta. Pipăi mînerul sabiei forjate din nou și încercă să se descotorosească de șovăială.

— Cît noi vom face ceea ce putem, spune-i lui Tomb să-ți dispună oamenii la o distanță bună de corpul principal al armatei.

Merseră călare pe drumul larg dintre corturi, Grif plin de splendoare pe iapa sa cu cioltar galben, Cromis negru ca un corb în vîntul bătrîn și rece. Atraseră cîteva priviri prelungi din partea pedestrașilor fără ocupație, dar, în general, interesul fu rezervat pentru contrabandiștii lui Grif, care-și instalau tabăra în jurul căruței cu coviltir a lui Tomb. Era o parodie inconștientă la adresa desfășurării de forțe a lui Waterbeck, căruța ținînd locul pavilionului extravagant. Semănau cu un bîlci ambulant.

Pe drum, Cromis prinse frînturi de conversații:

— Moidart...

— ... și nu poți avea încredere în zvonuri.

— Douăzeci de *mii* de Nordici...

— ... Moidart...

— ... și afurisitele alea de ambarcațiuni de zbor. Blestemăție, douăzeci!

— Ce poți face în privința asta?

— ... abia aștept să ne spălăm pe mîini de asta.

— ... *Moidart.*

La abia treizeci de ani, lord Waterbeck din Faldich avea un impunător păr cărunt — tuns scurt și impecabil pieptănat pe spate — și un comportament civilizat. Trăsăturile lui erau fine și clare, nu avea nici un rid, însă pielea avea o textură ciudat de uscată, îmbătrînită. Purta o jachetă curată, strîmtă, elegantă, din catifea cord maro, cît se poate de împopoțonată, la fel ca și mîinile bine definite, discret manichiurate. Cromis își imagină că-i era greu să-și ofenseze vreun camarad și că exact această incapacitate era motivul pentru care dobîndise poziția actuală.

Cînd intrară în pavilion (era mai puțin opulent decît sugera aspectul exterior, și era expus la curent), acesta ședea în spatele unei mese de campanie mici și aglomerate, punîndu-și semnătura pe o foaie de pergament alb acoperită cu

un scris îngrijit, cenușiu. Ridică privirea, dădu brusc din cap și-și îndreptă din nou atenția asupra hîrtiei.

— Un *pic* mai încolo, într-o gheretă, e un birou de recrutare, spuse el cu voce rece și plăcută. Dar nu contează, acum că sînteți aici. O să chem o ordonanță și-o să-i cer să se ocupe de voi aici.

Ridică privirea și zîmbi foarte scurt.

— După felul cum arătați, aș zice c-ați bătut ceva drum pînă-aici. E încurajator să vedem nou-veniți, cu toate că nu vor mai fi mulți. Bine făcut, bravi bărbați.

Birkin Grif păși în față, deopotrivă încurcat și potrivnic.

— Acesta este lord tegeus-Cromis din Viriconium, zise el, cavaler al Ordinului lui Methven. Ne aflăm aici cu treburile Reginei. Este imperativ ca...

— Doar o clipă, vă rog.

Waterbeck consultă un registru mic, aplecă din cap ca pentru sine. Își împături dispensa și începu s-o adreseze.

— Poate că lord Cromis ar prefera să vorbească în propriu-i nume, eh?

Le oferi iarăși zîmbetul acela scurt.

— Înțelegeți, sper, că am multe treburi pe cap. Bătălia va începe într-o săptămînă și cei cincisprezece mii de oameni de-acolo de afară se bazează pe mine. Dacă mi-ați putea...

Făcu un gest de scuză.

— N-am fost informat de nici o aterizare recentă a unei ambarcațiuni de zbor. Dacă mi-ați putea comunica substanța mesajului vostru acum, poate că vom putea discuta mai tîrziu un răspuns?

— Nu sînt curier, lord Waterbeck, zise Cromis. Scopurile mele sînt militare și s-ar putea să ne fie amîndurora stînjenitoare.

— Înțeleg. Drumurile noastre nu s-au întîlnit niciodată în oraș, domnul meu. Trebuie că avem griji diferite. Fiecare cu a lui, eh?

Se ridică în picioare și întinse mîna dreaptă peste masă cu palma în sus.

— Majestatea Sa trebuie să vă fi oferit ceva în semn de recunoaștere, să-nțeleg?

— Cu o asemenea dovadă mi-am început călătoria, zise Cromis, conștient de cît de ridicol trebuia să pară. Omul nu-i oferi absolut nici un ajutor. — Dar, datorită unui propriu eșec, am pierdut-o. Totuși, Regina va răspunde pentru mine. Propun să trimiți o ambarcațiune de zbor spre...

Waterbeck rîse. Se așeză. Scutură încet din cap.

— Scumpul meu domn, spuse el. *Scumpul* meu domn. Probabil că mă adresez unui simplu aventurier. Sau chiar — deși sînt cît se poate de reținut să fac o astfel de presupunere — unui Nordic. Nu mă pot lipsi de-o ambarcațiune de zbor doar ca să verific legitimitatea fiecărui rătăcitor care vine aici cu o propunere misterioasă... și inexplicabilă. Dacă dorești să *lupți*, atunci bine, te voi primi; dar nu pot nici măcar să ascult ceea ce propui fără vreo dovadă concretă și imediată a identității tale.

Birkin Grif se încruntă hidos. Se apleacă peste masă și-și apropie fața de a lui Waterbeck. Șuieră:

— Ești un prost dat naibii și-ai face mai bine să folosești alte cuvinte în fața unui Methven. Ascultă, cel puțin, ce avem de zis. Lord Cromis a condus lupta

pe mare de la Mingulay — și-a și cîștigat-o — înainte ca tu să poți ridica măcar o sabie de antrenament...

Waterbeck se ridică în picioare.

— La cîțiva pași de-aici e un birou de recrutare, zise el repezit. Nu mai vreau să aud nimic de felul ăsta.

Mai tîrziu, ședeau pe clapa căruței cu coviltir a lui Tomb, uitîndu-se la pitic cum făcea ultimele ajustări la ciudatul său dispozitiv.

— Știa, spuse Grif. *Știa* de ce ne aflam aici. A simțit-o.

— Nu poți fi sigur de asta. Cu toată încăpățînarea lui, avea dreptate. N-am avut inelul și, chiar de l-aș fi avut, ar fi fost o întîlnire dificilă. Nu i-ar fi plăcut să ne predea comanda.

Cu mîinile împreunate, Grif făcut în aer un gest de tăiere. Scuipă într-un vîrtej de praf iscat de vînt.

— Știa, sigur că da. Dacă ne-ar fi dat ascultare, ar fi fost nevoit să trimită ambarcațiunea aia.

Piticul Tomb chicoti obscen. Își lăsă uneltele jos și-și șterse mîinile pe turul pantalonilor.

— Uitați-vă aici, zise el. După ce-o să asamblez chestia asta, o să-i fac o vizită lui lord Waterbeck. O să-i tai eu cepele. O să le fac în felii subțiri cu securea.

Întinsese imensul schelet pe pămînt, așa încît își ținea picioarele depărtate și mîinile lipite de corp. Acum, se aplecă încet pînă ce ajunse să stea culcat pe oasele lui reci.

Își vîrî picioarele în scărițele de pe coapse și-și legă la glezne chingile de metal. Un harnașament complicat îi ținea bustul legat în cutia lui toracică.

— O îmbrățișare rece, zise el.

Își poziționă mîinile în așa fel încît să ajungă la niște manete ce ieșeau din oasele de deasupra îndoiturii cotului. Îi trase craniul fără fălci în față ca să i se potrivească pe cap precum un coif. Rămase așa preț de o clipă, legat de schelet precum un om crucificat pe un copac cu forme nebunești.

— Acum îl pornesc, explică el.

Trase de manete. Un zumzet jos, distinct, umplu aerul. Un miros de ozon îi aminti lui Cromis de prăbușirea ambarcațiunii de zbor din Balmacara.

— A, făcu Tomb.

Manipulă butoane și comutatoare.

Imensele oase de oțel ale scheletului tresăriră.

Tomb zîmbi cu înțeles.

Își mișcă brațul, și o mînă de metal fără înveliș de carne se ridică în aer. Făcu mișcări de parcă ar fi vrut să prindă ceva. Își îndoi degetele.

Tomb își îndoi picioarele și se ridică încet. Era înalt de trei metri și treizeci de centimetri.

— Unde-i satîrul meu? zise el.

Și, după ce-și găsi arma, izbucni într-un dans grotesc, de saltimbanc, rotind-o deasupra capului sub forma unei extatice, dar letale cifre opt, ridicîndu-și noile picioare pentru a le arăta, întinzîndu-și suplele degete din oțel-argint.

—O să-i *scurtez*! strigă el, cu vîntul fluierînd printre mădularele lui mecanice.

Ignoră rîsetul descătușat și sănătos al prietenilor săi.

— O să-i tai pe nătărăi!

Nu spuse pe cine.

— Minunat! croncăni.

Și-o luă la goană, un uriaș paradox suspendat pe linia subțire dintre comedie și groază, pentru a-și testa mașinăria făcînd un circuit complet al taberei sub ochii uimiți a cincisprezece mii de luptători sensibili.

Nici cavalerii Methven, nici restrînsa lor oștire de tîlhari nu se înscriseră oficial în armata lui lord Waterbeck. Estimarea ritmului de înaintare a lui Moidart către Duirinish se dovedi a fi puțin cam optimistă. A doua zi, cu o oră înaintea apusului, zece ambarcațiuni de zbor purtînd pecetea cu capul de lup și trei turnuri huruiră deasupra lanțului nordic de dealuri, cu motoarele turate la maxim.

Cromis avea să fie bîntuit tot restul vieții de eșecul său în a înțelege cum putea un general să fie atît de preocupat de conducerea oamenilor și a politicii de război, încît să neglijeze rapoartele propriilor sale corpuri militare de recunoaștere.

6

Cînd începu atacul, Cromis dormea. În spațiul întunecat și delicat din mintea sa, o insectă uriașă plutea și bîzîia, uitîndu-se sumbru la el cu ochi umani, frecînd pereții craniului său cu aripi iuți și cu picioare fragile, imposibile. Nu-i înțelese rostul. Ideogramele gravate pe toracele ei exprimau un mesaj legat de Timp și Univers, pe care-l învăță pe de rost și-l uită imediat. Zumzetul aripilor se ascuți într-un țiuit și ajunse într-un sfîrșit țipătul monstruos al aeronavelor lui Moidart.

Birkin Grif îl lovea întruna cu pumnul în umăr și-i țipa în ureche. Se ridică împleticit în picioare, scuturînd din cap pentru a alunga visul. Îl văzu pe Piticul Tomb ieșind în mare grabă din căruță, urcînd dintr-un salt pe exoscheletul său și pornindu-l. Pretutindeni în jur, oamenii urlau și arătau cu degetul spre cer cu gurile deschise ca niște văgăuni jilave. Zgomotul ce venea dinspre tabăra lui Waterbeck era înspăimîntător; cincisprezece mii de strigăte simultane, nedeslușite, de furie și teamă.

Își prinse sabia la brîu.

— Sîntem prea expuși!

Nu puteau face nimic în privința aceasta. Siluete lungi și rapide se roteau deasupra lor, vagi în lumina răsăritului înșelător.

Pălălăi roșii, diabolice, luminară valea cînd o parte din escadrila de atac localiză parcul de aeronave al lui Waterbeck și începu să-l bombardeze cu butoaie de smoală încinsă și bolovani. Restul flotei se despărți și zburară zgomotos la joasă înălțime deasupra taberei, aruncîndu-și la nimereală încărcătura pentru a sădi panica printre oameni și cai.

Un detașament al trupelor lui Waterbeck începu să manevreze unul dintre cele trei tunuri energetice care mai funcționau în tot regatul, cu fulgerele lui

de un violet pal țîșnind în sus aidoma unor cozi de meteorit cu traiectorie inversă profilate pe un cer întunecat.

Grif își luă oamenii la refec. Între ei, aceștia recăpătară controlul asupra cailor.

În pofida eforturilor piloților lui Waterbeck, două aparate fură distruse — coloana de susținere le fu frîntă și energiile străvechi începură să se scurgă din ele — înainte ca restul flotei sale sărăcăcioase să se ridice în văzduh. De îndată ce se aflară în zbor, tunul energetic încetă focul și lupta se mută de pe pămînt în cer.

Două aeronave, împreunate și scăpărînd ciudați licurici pastel de energie eliberată, plutiră încet pe deasupra taberei și dispărură în spatele lanțului sudic de dealuri. Cromis se cutremură: disperate și fără nici un sunet, din ele cădeau siluete mici și negre.

— Dacă aș fi făcut o altă alegere, acum aș fi fost acolo sus, murmură Piticul Tomb, ridicîndu-se din strălucirea roșie a focului de pucioasă. Părea aproape nostalgic.

— Cromis, a pățit ceva vulturul tău.

Pasărea umbla țanțoș înainte și-napoi pe coviltirul căruței, unde se aciuiase în timpul nopții. Își întindea gîtul ca pentru a vomita, își lovea una de alta marile aripi de iridiu și cîrîia nebunesc. Făcea scurte salturi în aer. Brusc, țipă:

— Du-te pe dată! Du-te pe dată! Du-te pe dată!

Se avîntă de pe coviltir și se prinse cu ghearele de brațul lui Cromis. Uitîndu-se fix la el, ridică și coborî din cap în repetate rînduri.

— tegeus-Cromis, trebuie să pleci de-aici pe dată și să mergi la...

Dar Cromis abia dacă-l auzi. Se uita la căpitanii Cannei Moidart cum năvăleau în vale coborînd panta vestică a dealului — cu stindardele ridicate în sus, cu treizeci de mii de Nordici venind în urma lor, iar înainte, în valuri întunecate, venind *geteit chemosit.*

Timpul tresălta și se zbătea în capul lui Cromis ca o parîmă ruptă și, preț de o clipă, el există în două puncte separate și distincte de-a lungul curgerii lui...

Într-o poiană întunecată, lîngă un iaz urît mirositor, se lupta cu o umbră mare și neagră înaltă de aproximativ doi metri–doi metri și jumătate. Picioarele ei erau groase și masive, capul — un ovoid bont, fără alte trăsături în afară de trei puncte galbene scînteietoare dispuse într-un triunghi isoscel. Mișcările ei erau puternice și controlate. Sîsîia în timp ce-și mînuia enorma sabie energetică și lăsa urme ciudate, diforme, în noroiul de sub ea. Emana o răceală străină; o inteligență calmă, calculată...

Simultan, în prezentul irefutabil al Marii Pustii Brune, observă cu o precizie insensibilă teribila linie de trăgători care avansa în vale în fruntea hoardei lui Moidart. Fiecare dintre elementele ei era o mare umbră neagră înaltă de doi sau doi metri și jumătate, mînuind o imensă sabie energetică. Mișcările lor erau străine și abile și controlate, iar dezagreabilii lor ochi tripli sclipeau galbeni din capetele acelea ovoide, boante...

— Păzește-te de *geteit chemosit*! strigă vulturul pe brațul lui.

Palid și tremurînd, Cromis analiză un lucru care-i fusese expus încă de la lupta din Mlaștina de Săruri Metalice.

— Ar fi trebuit să dau ascultare, zise el. Nu avem de ales, șopti.

— Aveam mai multe opțiuni decît sărmanul Waterbeck, poate, murmură Birkin Grif.

Își așeză mîna pe umărul lui Cromis.

— Dacă scăpăm cu viață, mergem la Lendalfoot să-l întîlnim pe stăpînul păsării de metal. Aceștia-s golemi, oameni automatici, arătări hidoase pe care Moidart le-a dezgropat dintr-un oraș mort. El s-ar putea să știe...

— Nu s-a mai văzut așa ceva în lume de o mie de ani, zise Piticul Tomb. *Unde* să-i fi găsit?

Nepreocupați de astfel de întrebări, negrii măcelari mecanici ai Cannei Moidart avansau implacabil spre prima încleștare din Războiul celor Două Regine: un război care avea să fie văzut mai tîrziu doar ca o bătălie de început a unui cu totul alt conflict... un conflict mult mai tragic.

Impactul lor asupra armatei lui Waterbeck a fost brutal. Deja dezorganizați și deconcertați de raidul aerian, împrăștiați, despărțiți de comandanții lor, viriconezii se agitau prin tabăra distrusă într-o încercare disperată și fără vlagă de a forma un soi de poziție defensivă.

Puși în fața unui adversar uman, poate că și-ar fi păstrat precara linie. Cu siguranță, în toți ardea o ură față de Nordici care, în alte împrejurări, le-ar fi putut depăși slăbiciunea tactică și le-ar fi întărit rezistența. Dar *chemosit* le spulberă sîngele rece.

Plîngeau și mureau. Fuseseră încorporați în grabă și numai pe jumătate antrenați. Lamele energetice le retezau săbiile ca pe brînză. Armura lor nu le oferi nici o protecție. Descoperiră că locul lor nu era acolo.

În momentul primului contact, din linia de luptă se ridică în aer o ceața fină și roșie, iar cei aflați pe moarte inhalară substanța celor morți în vreme ce oamenii încă în viață luptau mai departe prin ceață, întrebîndu-se de ce-și părăsiseră magazinele și fermele. Mulți dintre ei muriră pur și simplu din cauza șocului și a repulsiei, în timp ce sîngele țîșnea pînă la înălțimi imposibile din arterele retezate ale camarazilor lor și aerul era plin de mirosul puternic al măruntaielor întoarse pe dos.

Cînd intrară în luptă adevăratele trupe ale lui Moidart, nu găsiră altceva decît dezordinea care să le ațină calea. Izbucniră în rîs și-și zănăniră săbiile lovindu-le de scuturi. Flancară armia decimată a lui Waterbeck, o despărțiră în două detașamente mici, inutile, îi dărîmară pavilionul și-l frînseră în bucăți. Îi încercuiră pe viriconezi și-i împinseră cu hotărîre spre sumbra nicovală reprezentată de *chemosit,* care însă avansau.

În parcul de aeronave mort, cineva reuși să coboare țeava tunului energetic destul cît să tragă pe orizontală. Cîteva secunde, fulgerele lui meteorice — aproape invizibile în lumina zilei — sîsîiră și țîșniră în coloana neîntreruptă de oameni mecanici. Pentru o clipă, păru că este derută; mai mulți se aprinseră ca torțele și apoi explorară, distrugîndu-i și pe alții. Însă un grup mic se desprinse din corpul principal și, cu lamele energetice lovind la unison, ajunseră fără nici

o problemă la tun. Acesta pierdu energie și se stinse precum o lumînare în bătaia vîntului, iar artileriștii muriră odată cu el...

Și, de pe coviltirul căruței lui Tomb, de unde vedea totul, lord tegeus-Cromis din Viriconium, care se credea mai priceput ca poet decît ca luptător cu sabia, își alese momentul.

— Și-au lăsat pîntecele să crească. Singura lor forță zace în *chemosit*.

Nu se gîndea decît la moarte. Pasărea de metal era pe brațul lui.

— Colo, la sud, sînt complet descoperiți.

Se întoarse spre Birkin Grif.

— Dacă ar fi dispuși oamenii tăi, am putea omorî mulți dintre ei.

Grif își scoase sabia din teacă și zîmbi. Sări pe pămînt. Se urcă pe iapa sa dereș (în lumina cenușie, gătelile ei străluceau a vitejie) și se întoarse către oamenii săi urîți și necinstiți.

— O să murim cu toții, le zise el.

Își dezgoli dinții spre ei și ei rînjiră înapoi ca niște vulpoi bătrîni.

— Ei bine?

Își frecară cuțitele diabolice pe pielea pantalonilor.

— Ce mai așteptăm? grăi unul dintre ei.

— Nătărăi afurisiți! țipă Grif și izbucni într-un rîs bezmetic. Nu v-a cerut nimeni să faceți asta!

Aceștia strigară și fluierară. Săriră în șei și se plesniră peste genunchi, plăcîndu-le gluma. Erau o adunătură de vagabonzi și de inadaptați.

Cromis dădu din cap. Nu voia să ia cuvîntul, dar:

— Mulțumesc, le zise el.

Vocea i se pierdu în zăngănitul de arme al înfrîngerii lui Waterbeck.

— Eu am ajuns deja la jumătatea drumului, chicoti Piticul Tomb.

Își ajustă unele dintre manete. Își legănă securea de două ori, doar ca să fie sigur.

Theomeris Glyn pufni.

— Un om bătrîn, zise el, merită lucruri mai bune. De ce pierdem vremea?

Semăna cu un nebun și era extrem de vulnerabil cu coiful acela găurit pe cap. Ar fi trebuit să se afle în pat.

— Hai să mergem atunci, spuse Cromis.

Sări de pe coviltir. Urcă în șa, vulturul de iridiu bătînd din aripi deasupra lui. Scoase sabia fără nume. Și, fără să dea glas nici unui strigăt de luptă, patruzeci de contrabandiști, trei cavaleri Methven și un pitic uriaș se năpustiră într-o luptă pierdută. Ce altceva ar fi putut face?

Morții și muribunzii zăceau în mormane, amestecați fără noimă. Praful străvechi și neiertător al Marii Pustii Brune, amintindu-și de crimele Culturilor Apuse, absorbea cu lăcomie scursurile acestea ale lor și se transforma în noroi. În jur de cinci mii de soldați din forțele de la început ale lui Waterbeck stăteau încă în picioare, concentrați în trei sau patru grupuri, dintre care cel mai numeros opunea rezistență în noroiul însîngerat, pe o movilă lungă și joasă din mijlocul văii.

Avîntul atacului îl purtă pe Cromis optsprezece metri în învălmășeală fără să aibă nevoie să lovească o singură dată: Nordicii erau doborîți de copitele și

pieptul calului său și erau călcați în picioare. Le strigă obscenități și porni spre movilă, cu contrabandiști venind în urma lui în formație de triunghi. Un sulițaș rupse o bucată lungă de carne din gîtul calului său; Cromis coborî pe jumătate din șa și își avîntă sabia după artera lui carotidă; lama își atinse ținta și, împroșcat de sîngele sulițașului, calul se ridică pe picioarele din spate și necheză a triumf. Cromis își păstră poziția și, rîzînd, lovi în preajma lui. Mirosul de transpirație de cal și piele și sînge era tăios ca un cuțit.

La stînga lui, Piticul Tomb se înălța deasupra Nordicilor în exoscheletul lui — o insectă uriașă, mortală, scînteietoare, lovind în fețe cu picioare de oțel potcovite cu sînge, spulberînd groază și căpățîni cu oribila sa secure. La dreapta, Birkin Grif își rotea orbește sabia cu lamă lată și cînta, în vreme ce bătrînul Glyn cel setos de sînge își batjocorea adversarii și-i înjunghia cu viclenia cînd aceștia credeau că-l aveau la mînă.

— Cînd eram de vîrsta voastră, altfel făceam lucrurile! le spunea.

Și, ca un mesager al Iadului, vulturul de metal al lui Cellur smulgea ochii victimelor, dar le lăsa în viață.

Își croiseră drum pînă la jumătatea distanței spre movilă, țipînd vorbe de încurajare dîrzilor ei apărători, cînd Cromis observă printre multele flamuri ale triburilor Nordice drapelul cu cap de lup. Se hotărî să-l doboare o dată cu el pe orice general sau ostaș care lupta sub semnul lui. Spera — în van — că acesta ar putea fi chiar Moidart.

— Grif! strigă el. Du-ți flăcăii pe deal!

Își struni calul să se întoarcă și-l avîntă ca pe o suliță spre peretele de Nordici care, abandonîndu-și panicați scuturile sărăcăcioase, o rupseră la fugă speriați de moartea ce i se revărsa din ochii sălbatici și care stătea ascunsă în arma sa însîngerată.

— Methven! strigă el.

Prinse ferm la subsuoară capătul suliței unui soldat mort și o folosi ca pe o lance. Îl strigă pe ostașul care ținea stindardul și proferă somații lunatice. Pierdu lancea în stomacul unui Nordic.

Omorî douăzeci de oameni înfricoșați. Era înnebunit de oroarea propriei sale pofte de sînge. Nu văzu nici un chip la cei pe care-i trimise în Iad, iar la toți ceilalți vedea doar chipul spaimei. Le spunea poezii, neștiind ce-i ieșea pe gură sau că vorbea într-o limbă inventată de el — însă își reveni în toate mințile atunci cînd auzi vocea bărbatului de sub capul de lup.

— A fost necugetat din parte-ți să vii aici, tegeus-Cromis. După ce-o să termin cu tine, o să te dau lupilor mei...

— De ce-ai făcut asta? șopti Cromis.

Fața renegatului era lungă și plumburie, gura — mare și mobilă, cu buze subțiri sub o mustață ofilită. O cicatrice zbîrcită, produsă cu mult timp în urmă de cuțitul lui Thorisman Carlemaker, pornea de la colțul unui ochi cenușiu afundat în orbită, dantelîndu-i pielea de pe un obraz. Părul lui negru, încrețit, cădea pe umerii unei mantii din catifea purpurie pe care o purtase cîndva la curtea regelui Methven. Ședea plin de siguranță pe un cal masiv și pe buze avea un rictus de dispreț.

– Waterbeck e mort, zise el. Dacă ai venit să ceri pacea din partea prostimii lui – aici, Nordicii dimprejur urlară și își loviră mîinile una de alta – s-ar putea să fiu îngăduitor. Regina mi-a oferit putere de decizie sporită.

Tremurând ca reacție la accesul său de violență, Cromis se liniști sprijinindu-se de oblîncul șeii. Era năucit. Unei mici părți din el nu-i venea să creadă ce se întîmplă.

– Am venit aici să mă lupt singur cu cel mai iscusit oștean al Canei Moidart. L-am găsit?

– L-ai găsit.

Trădătorul aplecă din cap și pedestrașii lui Moidart se traseră în spate pentru a forma o arenă. Rânjiră și fluierară, își zăngăniră scuturile. Într-altă parte, lupta continua, însă putea la fel de bine să fie pe-o altă planetă.

– Ce ți-a oferit ea? A meritat durerea pe care i-ai provocat-o lui Carron Ban?

Bărbatul de sub capul de lup rîse.

– Există-n Nord o vitalitate, lord Cromis, care s-a pierdut în Viriconium cînd a murit Methven. Mi-a oferit o cultură în expansiune în schimbul uneia moarte.

Cromic scutură din cap și ridică sabia fără nume.

– Vechea noastră prietenie nu înseamnă nimic pentru tine?

– O să-mi vină un pic mai greu să te omor, lord Cromis.

– Mă bucur că recunoști asta. Poate că-i mai greu pentru trădător decît pentru cel trădat. Norvin Trinor, ești un renegat și-un nechibzuit.

Cu batjocurile Nordicilor dimprejur umplîndu-i auzul, Cromis își îndemnă calul înainte.

Lama grea a lui Trinor se avîntă asupra capului său. Pară lovitura, însă aceasta se schimbase deja într-o mișcare laterală pe care fu nevoit s-o evite aruncîndu-se pe jumătate afară din șa. Trinor rîse pe înfundate, își vîrî piciorul sub scărița stîngă a lui Cromis într-o încercare de a-l doborî cu totul de pe cal. Cromos scăpă hățurile, luă sabia în mîna stîngă și o înfipse între coastele calului renegatului. Sîngele îi pătă haina. Animalul făcu o mișcare laterală, forțîndu-l pe Trinor să-i dea drumul.

– *Erai* cea mai pricepută sabie din imperiu, lord Cromis, gîfîi el. Ce-ai pățit?

– Mă înăbușă trădarea, zise Cromis, și chiar așa era. O să-mi treacă.

Se luptară preț de cinci minute, nepăsători față de conflictul mai mare. Lui Cromis i se părea că întreaga bătălie se regăsea acolo, în confruntarea dintre doi campioni care fuseseră cîndva prieteni și, cu fiecare nouă încleștare, devenea tot mai deznădăjduit.

Prin țesătura strălucitoare a sabiei soțului ei trădător, văzu chipul rănit și disprețuitor al lui Carron Ban, dar asta nu-i oferi deloc forță; înțelesese că ei îi fusese milă de el în noaptea aceea în Viriconium, fiindcă știuse că înfruntarea aceasta va trebui să aibă loc. Văzu de asemenea că el nu-i putea egala ura pe care o simțise față de Trinor; cu fiecare încleștare, ceva îngreuna sabia fără nume, iar el, văzînd rînjetul adversarului său, cădea pradă mai degrabă milei decît urii.

Dar, într-un sfîrșit, arta de a mînui sabia își spuse cuvîntul și o făcu într-un chip ciudat: calul lui Trinor, care pierduse constant sînge de la rana din coaste,

căzu brusc în genunchi în noroiul dezgustător. Renegatul își păstră poziția, dar îi scăpă sabia.

Rămase acolo, absolut nemișcat, așezat pe animalul doborît. Nordicii oftară și se apropiară; cercul de luptă se strînse ca un laț.

– Ai face bine să-i pui capăt, murmură Trinor. Ridică din umeri. — Lupii or să pună oricum gheara pe tine, lord Cromis — vezi cum se apropie? — și, odată cu tine, și pe Orașul Pastel. Sînt o ceată înfometată. Ai face bine să-i pui capăt.

tegeus-Cromis ridică sabia fără nume pentru lovitura fatală. Scuipă în jos pe fața dinaintea lui; însă tot fața unui prieten era. Se cutremură pradă unor dorințe contradictorii.

Își ridică privirea spre cercul de Nordici care așteptau să-i verse sîngele în schimbul sîngelui lui Trinor. Suspină de furie și frustrare, dar nu reuși să înăbușe vocile trecutului dinăuntrul său.

— Să vă *păstrați* afurisitul ăsta de campion! strigă el. Omorîți-l voi înșivă, căci o să vă trădeze și pe voi!

Și-și întoarse calul pe picioarele din spate, trecu printre oamenii uluiți ca o furtună din deșert și porni urlînd spre carnajul de pe cîmpul de luptă de parcă în urma lui s-ar fi deschis porțile Iadului.

Cu mult timp mai tîrziu, la poalele movilei din mijlocul văii, doi sulițași Nordici îl descălecară și se întrebară în treacăt de ce le ceru iertare cînd se rostogoli de pe animalul muribund ca să-i omoare.

— Nu l-am putut omorî, Grif.

Era a doua oră după apusul soarelui. O lumină rece, stranie, se filtra prin stratul jos de nori, oferind un ton gri fețelor moarte din mormanele cu cadavre, aruncînd misterioase reflecții din ochii lor. Vîntul bătea tăios dinspre pustie, mișcînd părul însîngerat și flamurile căzute. Patru ambarcațiuni de zbor Nordice se legănau sub nori asemenea unor semne rău-prevestitoare dintr-un vis. Întreaga vale era o mare de Nordici, tălăzuind neagră și implacabilă împotriva unei singure insule mici de rezistență.

Sus pe movilă, Birkin Grif conducea poate două sute dintre membrii trupelor lui Waterbeck: toți cei care nu muriseră sau n-o luaseră la sănătoasa în pustie. Douăzeci dintre propriii lui oameni încă mai erau în viață; aveau cearcăne roșietice în jurul ochilor, priviri aspre și fețe obosite, cănite. Miroseau a transpirație și sînge. Se uitau în tăcere unul la celălalt și își pregăteau armele ciobite și rupte pentru ultimul atac.

— N-am putut-o face.

Cromis își croise drum pe jos spre vîrful dealului, ajutat de Piticul Tomb și de o mînă de contrabandiști. Pasărea de metal îi condusese la el, zburînd deasupra lui în timp ce el se lupta cu cei care-l descălecaseră. (Acum stătea așezată pe brațul lui, cu capul și ghearele acoperite de sînge închegat, și spunea: „Teme-te de *geteit chemosit*..." Altceva nu spusese de cînd el ajunsese la movilă, și lui nici nu-i păsa.) Era mînjit cu creierii altor oameni, suferise șase răni, iar în minte i se căscase o văgăună de orori. Nu-și dădea seama cum de supraviețuise.

— Cel puțin ești viu, zise Grif.

Obrajii lui dolofani îi atîrnau de sfîrşeală, iar cînd se mişca, avea grijă la piciorul drept, sfîşiat de la genunchi pînă la gleznă în timpul agoniilor morţii frumoasei lui iepe.

— Trinor ne-ar fi putut omorî cu uşurinţă pe oricare dintre noi ceilalţi. Mai puţin poate pe Tomb.

Dintre toţi, piticul suferise cel mai puţin; atîrnat acolo sus, în exoscheletul îndoit, măcelul părea să fi adus forţe noi; securea lui energetică scînteia puternic, iar membrele asistate de un motor se mişcau la fel de puternic ca întotdeauna. Chicotea morocănos, uitîndu-se peste vale.

— M-aş fi descurcat cu *el*, sigur că da. Dar pînă la ce punct? Uită-te acolo, Grif: acela-i viitorul nostru...

Acolo, printre mormanele de cadavre, imense siluete negre aveau o misiune ciudată, un ritual mecanic vechi de o mie de ani. *Geteit chemosit* îşi pierduseră interesul faţă de luptă. Cu cei trei ochi ai lor sclipind şi mişcîndu-se de parcă n-ar fi fost prinşi de craniu, aceştia mişunau de la un cadavru la altul. Efectuau bizara lor operaţie chirurgicală asupra capetelor lipsite de viaţă — şi, cum se întîmplase cu contrabandistul mort din Mlaştina de Săruri Metalice, furau creierul de la fiecare viriconez.

— Vor veni după noi după ce vor termina cu Nordicii, spuse Cromis. Totuşi, *ce* fac ei, Tomb?

— Încep distrugerea unui imperiu, răspunse piticul. Or să fure creierele oamenilor din Oraşul de Piatră şi-or să le mănînce. Or să meargă la Viriconium cu o lingură şi-un cuţit energetic. N-o să-i împiedice nimic. Într-adevăr, mă-ntreb cine-s cu adevărat stăpînii cîmpului ăstuia de luptă — deseori e nechibzuit să-ţi faci de lucru cu artefactele Culturilor După-amiezei.

— *tegeus-Cromis trebuie să meargă pe dată la turnul lui Cellur*, spuse pasărea de metal, dar nimeni nu-i dădu ascultare.

Theomeris Glyn, veteranul, şedea puţin mai departe de restul cavalerilor Methven, sperînd să-şi reînsufleţească sabia frecînd-o de cizma unui om mort.

— Cred că începe, strigă el cu voioşie. Şi-au lins pentru ultima oară gonadele acolo jos şi şi-au adunat curajul.

Cu un ţipăt bezmetic, Nordicii se avîntară spre movilă şi atacul violent o făcu pe aceasta să tremure. O ploaie de suliţe înnegri cerul şi, după ce acesta se curăţă, suliţaşii avansară nestingheriţi pe pantele uşoare în sus, spintecîndu-i pe supravieţuitor şi călcîndu-le pe răni.

În urma suliţaşilor veneau valurile nesfîrşite de luptători cu sabia şi cu securea şi cruzii căutători de metale din ţinuturile cele mai nordice ale pustiei, mînuind arme stranii scoase din puţuri săpate în pămînt. Cei care mai rămăseseră din patetica forţă de expediţie a lui Waterbeck bătură în retragere dinaintea lor, fură copleşiţi şi muriră. Atinseră vîrful dealului aidoma unui cutremur şi-i despărţiră pe cavalerii Methven, aşa încît fiecare lupta singur...

Piticul Tomb rîse pe înfundate şi-şi avîntă securea cea lacomă. Se înălţa deasupra lor şi aceştia fugeau ca şobolanii în jurul picioarelor lui din oţel-argint...

Birkin Grif înjură. Sabia lui era crăpată la mîner, aşa că rupse gîtul unui Nordic şi fură alta. Îşi strigă contrabandiştii, dar toţi bărbaţii aceia bravi şi soioşi erau morţi...

Bătrînul Glyn rîse.

— Pe asta n-aţi mai văzut-o pînă acum, cîrîi el, înfigîndu-şi cuţitul ascuns, eh?

Adversarul lui fu luat prin surprindere...

Cromis se feri şi se rostogoli ca un acrobat de circ. Vulturul de metal era deasupra lui, sabia fără nume era pretutindeni...

Îşi uniră forţele şi se opuseră.

— Methven! strigă Cromis, iar ei îi răspunseră:

— Methven!

Ceva din cerul cenuşiu îi atrase atenţia, o mişcare de sub plafonul de nori. Cînd, însă, o lamă îi atinse clavicula, atenţia i-o revendică moartea. I-o oferi în întregime. Cînd îşi ridică iarăşi ochii spre cer, acolo nu unde fuseseră decît patru ambarcaţiuni de zbor, erau acum şapte, şi trei purtau emblema lui Methvet Nian, Regina Jane a Viriconiumului.

— Grif! Acolo sus!

— Dacă-s curieri, zise Grif, au ajuns puţin cam tîrziu.

Navetele de cristal scoteau un sunet ca de clopote imense. În vreme ce Cromis se uita, comandantul escadrilei Nordicilor se pregăti de asalt: dar soarele explodă brusc în jurul navetei sale, şi arse, picurînd foc rece; cu coada-nainte şi schilodită, aceasta căzu din cer. O urmară fulgere de un violet pal.

— La bordul uneia dintre navetele alea e-un tun, zise Piticul Tomb visător. E nava personală a Reginei.

Buimăciţi de brusca renaştere din cer, Nordicii se retraseră de lîngă pradă şi-şi lungiră gîturile. Naveta muribundă căzu între ei şi explodă, împrăştiind membre şi bucăţi de armură. Urlînd de furie, îşi reînnoiră atacul, iar cavalerii Methven de pe deal fură greu puşi la încercare.

Deasupra, una dintre navetele viriconeze îşi lăsă navele-soră să susţină lupta împotriva celor trei aparate Nordice de zbor rămase şi începu să zboare în susul şi-n josul văii. Însă cavalerii Methven nu fură conştienţi de asta pînă ce umbra ei imensă nu trecu, ezitantă, peste ei şi apoi se întoarse. Tomb cîrîi. Sfîşie mantia cea neagră şi franjurată a lui Cromis cu o imensă mînă de oţel şi flutură cu ea deasupra capului. Răsucindu-se, ambarcaţiunea de zbor coborî.

La trei metri deasupra vîrfului dealului, aceasta se roti repede pe propria-i axă şi căzu ca o piatră. Tunul energetic de sub bot pulsă şi scuipă. Într-o parte se deschise o trapă. Motoarele ei cîntau.

Fu o retragere dificilă. Nordicii avansau, hotărîţi să ceară ceea ce le aparţinea. Tomb primi o lovitură de buzdugan în spatele genunchilor exoscheletului; un servomotor clacă, şi el se bălăbăni ca un beţiv, fluturînd din mîini.

Apoi, Theomeris Glyn îşi lipi spatele de un morman de cadavre şi le arătă Nordicilor dinţii.

— Eu nu cred că vin, Cromis, zise el. O s-aveţi nevoie de acoperire. — Pufni. Oricum, nu-mi place să zbor.

— Nu fi nerod, spuse Cromis.

Pentru a-şi arăta gratitudinea, îi atinse bătrînului braţul.

— Ne descurcăm noi.

Dar Glyn se ridică. Nu-şi mai arăta vîrsta. Îşi pierduse coiful, iar sîngele scurs dintr-o tăietură de la cap îi închegase barba; pieptarul lui căptuşit era o ruină, însă mîndria îi strălucea limpede pe faţă.

— tegeus-Cromis, zise el, uiți de tine. Vîrsta are privilegiile ei, și unul dintre ele este acela de a muri. O să-mi faci onoarea de a-mi permite să fac asta în felul meu. Urcă în navă și eu o să-ți acopăr spatele. Du-te. Rămas bun.

Întîlni ochii lui Cromis.

— O să spintec cîțiva dintre ei, eh? spuse el. Încă cîțiva. Ai grijă de tine.

Și Theomeris Glyn, un lord din rangul lui Methven în pofida anilor săi, se întoarse să-și înfrunte dușmanii. Ceea ce văzu Cromis ultima dată din el fu o bară din oțel învîrtindu-se, o mișcare la care obișnuia și el să apeleze cînd domnea Vechiul Rege și prin vine-i curgea sînge tînăr.

Tremurînd violent, orbit de curajul bătrînului, Cromis intră împleticit prin trapă. Pasărea de metal țîșni înăuntru după el. Încă-și mai țipa inutilul mesaj de avertizare: bănuia că i se stricase cumva mecanismul în timpul luptei. Trînti trapa. Afară, Nordicii loveau cu armele în fuzelaj, căutînd o altă intrare, mormăind ca niște animale frustrate.

Naveta se clătină, se roti, pluti la doi sau trei metri de sol. În amurgul verde, submarin al podului de comandă, luminile se mișcau ca firele de praf într-o rază de soare străin. Instrumentele de navigare murmurau și cîntau.

— Am niște probleme aici, zise pilotul într-un fel familiar. Totuși, n-aveți nici o grijă.

Era un tînăr zvelt; avea părul prins la spate cu un fir de cositor așa cum făceau cei din Corpul Curierilor.

Birkin Grif zăcea pe puntea vibratilă de cristal, cu fața albă și exsanguă. Aplecată peste piciorul rănit, o femeie înfășurată într-o mantie purpurie cu glugă încerca să oprească sîngerarea. El spuse încet:

— Doamna mea, ați fost nechibzuită să veniți aici...

Ea scutură din cap. Părul roșcat îi scăpă de sub glugă. Mantia îi era legată la gît cu o agrafă de cupru sub formă unor libelule împerechindu-se. Uitîndu-se la ea, Cromis avu o premoniție îngrozitoare.

Lungit într-o încîlceală de stinghii din argint la baza panoului de navigare, Piticul Tomb se lupta cu harnașamentul. Fața lui schimonosită era fața unuia care-și ieșise din minți.

— Decolează! Decolează! strigă el. Ajutați-mă careva să ies de-aici...

— Să v-așteptați la puțină agitație cînd ajungem acolo sus, spuse pilotul. Ah. Am reușit. Țineți-vă bine...

Deschise regulatoarele. Naveta începu să urce abrupt.

Cromis, care se împleticea către pitic, fu aruncat pe punte. Își scăpă sabia. Se lovi cu capul de declanșatorul tunului energetic. Cînd leșină, recunoscu femeia în mantie purpurie: era însăși Methvet Nian, Tînăra Regină.

— Sîntem nebuni cu toții, își spuse el. Moidart ne-a molipsit pe toți cu nebunia ei.

7

La scurt timp după ce Cromis și reveni în simțiri, ambarcațiunea de zbor fu lovită.

Ținîndu-se bine de un stîlp în vreme ce tînărul curier îndrăzneț pilota naveta pe cerul periculos, avea impresia că stătea în spatele ochilor unui porumbel în

cădere: pămîntul și văzduhul se amestecau laolaltă într-o mandală rotitoare cu tonuri de maro și cenușiu pe care pîlpîiau siluetele mortale ale navelor de zbor Nordice. Era conștient că Tomb scăpase în sfîrșit de îmbrățișarea armurii sale, că Grif și Tînăra Regină se sprijiniseră de partea din spate a batardoului punții de comandă.

Însă preocuparea sa față de ce se întîmpla era abstractă — dat fiind că nu putea să influențeze în nici un fel situația — și avea altceva care să-l preocupe: o speculație, o teamă stimulată de brusca apariție a lui Methvet Nian...

Brusc, hublourile se întunecară. Nava trepidă puternic și, cu un sunet ca niște clopote sparte, întreaga proră fu ruptă. Bucăți de cristal săriră și se rotiră în obscuritate. La un metru și jumătate în fața pilotului, lăsîndu-i comenzile neatinse doar dintr-un noroc chior, se căscă o gaură enormă în fuzelaj; prin ea se putu vedea pentru scurtă vreme rostogolindu-se, îndepărtîndu-se epava navei cu care se ciocnise. Urlînd, înăuntru pătrunse un vînt glacial.

— O, murmură curierul.

O țepușă de cristal lungă de treizeci de centimetri îi crăpă craniul. În rană puteau fi vîrîte cu ușurință trei degete. Se clătină.

— Încă avem energie... dacă poate pilota cineva aparatul ăsta... — zise el cu mințile aiurea. Îmi pare rău, stăpînă... nu cred că mai pot...

Căzu din scaun.

Piticul Tomb străbătu în patru labe puntea pasagerilor pentru a-i lua locul. Declanșă tunul energetic, dar acesta se desprinse de epavă.

— Ar trebui să mă vadă acum Benedict Paucemanly, spuse el.

Întoarse naveta într-o curbă strînsă, se învîrti o dată deasupra cîmpului de luptă. O biciui și-o lingusi și-o făcu să zboare pe deasupra dealurilor pustii. Sub plafonul de nori, singura navă neatinsă din flota Reginei purta o luptă disperată împotriva celor două pe care le mai aveau Nordicii.

— Uitați-vă acolo jos, spuse Tomb, pe cînd virau deasupra cetei lui Waterbeck. Ce ziceți de asta?

Valea era o rană deschisă plină de Nordici și morți și fum gros și alb ce se ridica dinspre navele de zbor eșuate, ascunzînd vederii siluetele negre ale *geteit chemosit* în timp ce aceștia-și săvîrșeau actele de viol cranian. Pustia dimprejurul cîmpului de luptă viermuia de reptile: sute de forme rigide, de culoarea prafului, apropiindu-se încet dinspre sud, est și vest, cu mișcări sacadate și bizare.

— Probabil că-s acolo toate șopîrlele din Marea Pustie Brună. Ce fac?

— Par că s-ar uita, zise Cromis. Nimic altceva.

Și, într-adevăr, dealurile care flancau valea erau deja pline de ele, cu capetele lor pietroase stînd nemișcate în timp ce se uitau la dezastru, cu membrele rigide asemenea membrelor participanților la o ceremonie religioasă morbidă.

— Le fascinăm, spuse Birkin Grif cu amărăciune.

După ce nava își recăpătase stabilitatea, el se ridicase iarăși în picioare. Încă mai sîngera din abundență.

— Sînt uimite de propensiunea noastră spre autodistrugere.

Rîse cavernos.

— Tomb, cît de departe putem ajunge cu aparatul ăsta?

Nava zbura fără țintă, ca o pasăre de apă pe un curent liniștit. Pustia se mișca dedesubt, înțesată de reptilele care se adunau.

— Pînă la Duirinish, spuse piticul. Sau Drunmore. Pînă la Viriconium n-am putea ajunge, nici chiar dacă Paucemanly şi-ar fi amînau zborul spre Lună şi s-ar fi aflat aici la conducere în locul meu.

Methvet Nian stătea în genunchi lîngă curierul mort, închizîndu-i ochii. Avea gluga dată pe spate şi părul de culoarea scoruşilor, toamna, îi curgea în cascadă în jurul feţei. Cromis îşi întoarse privirea de la şopîrle şi, uitîndu-se la ea, temerile dinainte îi reveniră.

— Nu ne-aşteaptă nimic în Duirinish, spuse el, adresîndu-se doar în parte lui Tomb. În scurtă vreme, oraşul va cădea. Şi mă tem că nu avem de ce să mergem în Oraşul Pastel. Scutură din cap. Bănuiesc că ai avut un motiv cînd ai venit aici, Maiestate?

Ochii ei violeţi erau larg deschişi, uluiţi. Nu mai văzuse niciodată ceva atît de frumos sau atît de trist. Era copleşit şi îşi ascunse sentimentele prefăcîndu-se că-şi caută sabia în devălmăşia cabinei.

Dădu peste scheletul inert al vulturului de metal al lui Cellur: asemenea tînărului curier, fusese spintecat de o bucată de cristal; ochii lui erau neînsufleţiţi şi, cînd îl ridică, din piept îi căzură bucăţele mici şi precise de angrenaje. Simţi o absurdă compasiune pentru el. Se întrebă dacă o imitaţie atît de perfectă a vieţii organice simte oare o imitaţie perfectă a durerii. Netezi imensele pinioane ale aripilor.

— Da, lord Cromis, şopti Tînăra Regină. În dimineaţa asta, rebelii s-au răsculat din nou. Canna Moidart va întîmpina rezistenţă doar în Duirinish. Viriconium se află-n mîinile susţinătorilor ei...

Domnii mei, spuse ea, ce se va-ntîmpla cu oamenii aceia? Au luat la piept o viperă...

Şi lăcrimă fără fereală.

— Vor fi muşcaţi, spuse Birkin Grif. Nu erau demni de tine, Regină Jane.

Ea îşi şterse ochii. Inelele lui Neap scînteiară pe degetele ei subţiri. Se ridică dîrz în picioare şi se uită drept la el.

— Eşti prea dur, Birkin Grif. Poate că nu ei au dat greş, ci regina lor.

Zburară cîteva ore deasupra pustiei, îndreptîndu-se către sud. Piticul Tomb pilotă vehiculul defect cu o îndemînare aproape la fel de mare ca a tutorelui şi stăpînului său (nimeni nu ştia dacă Paucemanly chiar încercase să zboare spre lună cu legendara sa navă *Heavy Star*: cu siguranţă, dispăruse de pe faţa pămîntului după ce zădărnicise de unul singur asediul aerian al lui Carlemaker de la Mingulay, iar majoritatea piloţilor manifestau o încredere fanatică faţă de acea poveste...) şi-i aduse într-un sfîrşit la Drunmore cel Ruinat din Trecătoarea Methedrin, oraşul dărîmat de Borring cu o jumătate de secol în urmă.

În timpul acestei călătorii şchiopătînde, discutaseră despre trădare:

— Dacă aş avea între mîini gîtul lui Norvin Trinor, l-aş frînge fără tragere de inimă, spuse Birkin Grif, cu plăcere chiar, deşi mi-a plăcut cîndva de el.

Se crispă, legîndu-şi rana de la picior.

— Ne-a umilit pe toţi, murmură Cromis. Ordinul lui Methven şi-a pierdut complet credibilitatea.

Însă Regina spuse:

— Compasiunea mea se-ndreaptă spre Carron Ban. Femeile sînt mai obișnuite decît bărbații cu trădarea, însă le afectează și mai profund.

Dorința urgentă și lacomă a tuturor pustiilor este de-a se extinde și înghiți tărîmuri cît mai fertile: această extindere a limitelor lor agonice le oferă iluzia mișcării și a vieții pe care le-au avut cîndva. Căutînd parcă protecție din calea marșului încet către sud al Deșertului de Rugină, Drunmore cel Ruinat stătea cuibărit în spatele unui pinten pronunțat al Mulților Monar.

În această încercare eșua, căci valuri de praf tăios treceau peste zidurile exterioare, vărsîndu-se și revărsîndu-se peste străzile de jos de fiecare dată cînd sufla vîntul.

Aceleași vînturi îi cutreierau străzile și, ca o armată de gospodine indiferente, măturau nisipul prin ușile deschise și acoperișurile spulberate din orașul interior, gîtuind orice armurărie și fierărie și cazarmă abandonată. Eroziunea unei jumătăți de mileniu își lăsase urmele pe drumurile pietruite, netezise și bontise contururile ruinelor, pînă cînd mîndra sa arhitectură de altădată devenise vernaculară, potrivită poziției sale echivoce dintre munți și pustie.

Chiar și ca ruină, Drunmore era demn de milă: Timpul și geografia îl sugrumaseră.

Spre capătul zborului, o fisură largă apăru brusc în puntea navei de zbor, scoțînd la iveală străvechile motoare. Acum, pe cînd pluteau deasupra orașului, pete de lumină colorată, mici viermi de energie, se înălțară din crăpătură, rămaseră lipiți de suprafața podului de comandă, legați de scheletul inert al vulturului mecanic și se strînseră ciorchine în jurul inelelor Reginei.

Tomb deveni agitat.

— Luminile cadavrelor, murmură el.

Coborî aparatul în Piața Luthos, cîmpul de patru acri acoperit cu granit șlefuit de Timp, de unde Borring organizare distrugerea Drunmore-ului cu atîtea generații în urmă.

Grif și Comis îl tîrîră pe curierul mort din nava sa distrusă și-l îngropară într-o grămadă mare de loess din partea sudică a pieței. Fu o treabă ciudată și sumbră. Cu gluga trasă peste cap, cu mantia fluturînd, Regina privi. Fură nevoiți să lucreze încet, căci nu aveau cu ce altceva săpa decît cu mîinile. Cînd încheiară înmormîntarea, scîntei mari și albe începură să fisîie și să pîrîie între fuzelajul de cristal sfărîmat și clădirile dimprejur.

— Am face bine să plecăm de aici, sugeră Tomb, care încerca să salveze ceea ce se putea, după cum îi era firea, și dădu imediat fuga în epavă pentru a mai luat cîteva unelte și exoscheletul. După aceea, își croiră drum pe străzile netede ca osul, pînă ce Grif nu mai putu umbla, cu vîntul jilav tînguindu-se în jurul lor și armura lui Tomb zăngănind funerar în timp ce o tîra după el.

Sub singurul acoperiș rămas întreg în oraș (asemenea unei clădiri bîntuite, asemenea unei amintiri veche de cinci sute de ani), printre mormane de praf mai tînăr ca pustia, dar mai vechi decît imperiul, aprinseră focul și pregătiră masa cu proviziile mizerabile din aparatul de zbor distrus. Umbrele dansau sumbru, negre pe ziduri negre. Soarele apusese într-o baltă de sînge.

Sub efectul unui impuls pe care nu-l înțelese pe deplin, Cromis salvase din navă cadavrul păsării lui Cellur. Cît timp mîncară, îi explică natura ei Tinerei Regine, iar Tomb îi atinse mecanismele cu un cuțit subțire din oțel.

— ... Altceva nu mai știm despre omul acesta. Dar, trimițînd pasărea, ne-a prevenit — faptul că n-am dat ascultare avertismentului nu-i scade cu nimic din valoare — de *geteit chemosit*. S-ar putea să cunoască vreo cale de a-i înfrunta.

Birkin Grif mestecа o fîșie de carne uscată. Rîse.

— Asta nu-i decît o presupunere, spuse el.

— Este singura speranță pe care o avem, Grif. Nimic altceva.

— Are mîini foarte îndemînatice, mormăi Piticul Tomb, atingînd măruntaiele păsării. Căzu pe gînduri pentru o clipă. — Sau, ca și Canna Moidart, știe unde să sape.

— Așa că, dacă nu ai nimic împotrivă, stăpînă, vom pleca spre Golful Girvan și-i vom cere ajutorul. Dacă vom găsi vreun loc sigur unde să te ducem mai întîi...

— Locurile nu garantează siguranța, lord Cromis, doar oamenii — aici, ea îi zîmbi — ăsta-i un lucru pe care l-am învățat amîndoi de curînd, cred.

El se gîndi cu tristețe că nu era înțelept să uite de șiretenia Casei Methven.

— Și, pe lîngă asta, am fost în siguranță vreme de șaptesprezece ani. Cred că mi-ar plăcea să mă expun riscului pentru o vreme.

De cealaltă parte a focului se manifestă o mișcare amplă, rapidă, ca o agitație geologică locală. Birkin Grif se ridicase în picioare. Se uită în jos la Tînăra Regină, bolborosind ceva în barbă. Se îndoi de mijloc.

— Doamnă, spuse el, ai curajul tatălui tău. Asta-i o atitudine dîrză.

Se așeză la loc.

— Te-avertizez, adăugă pe-o voce joasă către Tomb, e-o călătorie a naibii de lungă pentru un om în situația mea.

Regina Jane a Viriconiumului rîse pentru prima dată de cînd își pierduse imperiul. Ceea ce arată cel puțin, își spuse Cromis, optimismul tinereții. Și n-o gîndea cu bunăvoință.

Rămaseră în orașul acela pentru cinci zile. Un centru de prelucrare în perioada de culme a Nordicilor, acesta primi cu bucurie, poate, sunetul ciocanului lui Tomb în timp ce își repara armura distrusă — o buclă în Timp, un ecou vag, distorsionat, dintr-un trecut în care alți fierari bătuseră artefactele fine ale Culturilor După-amiezei sub forme brute, mai vitale.

Piciorul lui Grif se vindeca încet; efortul îi redeschidea rana; sîngele părea să se închege greu și-i era dificil să umble. Asemenea unui copil convalescent, era predispus la accese scurte și absurde de furie. Șchiopăta și se agita prin jur, blestemîndu-și propria neputință. Într-un sfîrșit, se strădui să meargă pînă la epava din Piața Luthos, să smulgă o bîrnă subțire de cobalt din adăpostul distrus al motorului și s-o îndoaie sub forma unei cîrje.

Era o nefericită acceptare a situației. Umbletul lui fu după aceea laborios, inegal — iar Tomb, cu umorul lui nemilos, îl imita cu voioșie, împiedicîndu-se și șontîcăind ca un acrobat schilod. Parodia aceasta era o operă de artă oribilă. Grif își pierdu cumpătul și insinuă că armura energetică era un soi de cîrjă mai puțin demnă. Se fugăriră unul pe altul cu gînduri criminale, numai mîini

încovoiate și lovituri viclene, și trebuiră despărțiți cu forța. Încercară să se înjunghie de moarte unul pe altul în mijlocul străzilor pustii.

— Sînteți absurzi, le spuse Cromis.

Lui Methvet Nian îi spuse:

— Îi plictisește lipsa de acțiune; mîine plecăm la drum.

Dar, mai tîrziu în aceeași zi, două ambarcațiuni de zbor purtînd pecetea lui Moidart veniră ca niște fantome dinspre pustie și planară deasupra pieței. Nordicii coborîră pe scări de frînghii pentru a examina naveta arsă, loviră zgomotos cu picioarele în rămășițe, căutînd supraviețuitori.

Cromis își duse ceata restrînsă în suburbiile arhaice din Drunmore. Dar le fu limpede că forța aeropurtată era avangarda unei încercări de reocupare a orașului după o absență de o jumătate de mileniu, așa încît părăsiră locul în noaptea aceea și intrară neobservați în spațiile răcoroase ale Trecătorii Methedrin.

Își începură călătoria pe Rannoch în jos.

Era un ținut cu mlaștini glaciale imense de turbă și iarbă neagră, abia populat, flancat de dealuri înalte — cu smîrcuri și pîrîuri de turbă — alcătuite din bolovani de granit desprinși din Munții Monar în timpul catastrofelor de gheață inimaginabile și lente, depuși să se macine în albiile rîurilor largi, cu ape rapide și puțin adînci;

Cu mușchi de un verde viu și ierburi aspre, verde-oliv, și flori de iarnă delicate, decolorate, descoperite brusc la adăpostul morenelor joase, erodate — cu spini curbați și goldani uscați, cu puternice vînturi ude ce-și căutau vocile în pîlcurile de mesteceni și pini;

Cu orizonturi zimțate de crestele dealurilor;

Cu ierburi negre și răchită, nori și *vreme* cenușie, cu bruște întinderi de apă albă care se umflau primăvara și, o dată cu venirea iernii, scădeau și dispăreau — misterioase canale;

Era verde și maro, verde și cenușiu; pe el nu creștea nici o semănătură; reprezenta un sfert din Imperiul Viriconiumului.

În zorii fiecărei zile, Cromis, tremurînd, își părăsea căldura păturilor pentru a inspecta capcanele pe care le pusese cu o noapte în urmă; în general, prindea iepuri și-și uda cizmele, dar simțea o plăcere posacă în aceste ieșiri solitare. Ceva din peisajul resemnat, înfrînt (sau aștepta doar să se nască? Cine poate spune la ce capăt al Timpului își duc existența asemenea locuri?) vorbea limba simțurilor lui, îi cerea atenție și înțelegere.

Nu află niciodată despre ce era vorba. Nedumerit, se întorcea cu captura și trezea tabăra și începea o nouă zi de umblat.

Formau un grup inegal, un grup straniu în locurile pe unde umblau: Tomb, în pantalonii lui de piele, crucificat pe copacul de metal al exoscheletului, niciodată obosit, înaintînd ca o mașinărie peste smîrcuri și peste rîuri, sărind peste rîpe și croindu-și drum cu securea prin desișuri; Birkin Grif, îmbrăcat în zdrențele zalelor sale splendide din cobalt, țopăind și clătinîndu-se, blestemîndu-și cîrja ca o sperietoare de ciori smintită; Cromis, cu părul lui frumos și negru pleoștit în bătaia vîntului umed, cu pasărea de metal moartă atîrnîndu-i

fără vlagă de gît la cingătoare, oprindu-se din oră în oră să se uite la pietrele roase de apă...

Și Methvet Nian, în mantia ei purpurie, descoperind o bucată din imperiul ei pierdut și din ea însăși.

— Turnurile nu înseamnă totul, lord Cromis! rîse ea și-l apucă de braț. Chiar *nu* sînt!

Îi aduse flori și fu dezamăgită cînd el nu i le putu numi. El îi arătă corbii și munții, și nu se așteptă ca ea să i le numească. Zîmbi; nu era obișnuit cu asta. Erau uniți de mici observații.

În felul acesta, acoperiră treizeci și doi de kilometri pe zi.

În a treia săptămînă, ninse. Gheața acoperi rîurile cu o pojghiță subțire, pietrele crăpară și se desprinseră de pe crestele înalte de trei sute de metri ale dealurilor ce îi flancau. Cromis își găsi capcanele pline de iepuri sălbatici și vulpi albinoase cu ochi roșii, inteligenți. Birkin Grif omorî cu cîrja un leopard de zăpadă; ca ferocitate, fu un meci cu șanse egale pînă la lovitura finală.

Vreme de o săptămînă, trăiră alături de o comunitate de păstori, oameni scunzi, cu părul negru, ce vorbeau cu un accent moale, ciudat, pentru care războiul din nord și vest nu era decît un zvon. Îi dădură Reginei o haină din piele de oaie; erau timizi și prietenoși. În semn de recunoștință, Piticul Tomb tăie lemne de la răsărit pînă la apus, în vreme ce Grif șezu cu piciorul rănit întins în fața sa și le tăie în vrescuri suficiente pentru un an (ca urmare a acestui lucru, se împrietenirà din nou: nici unul dintre ei nu iubea altceva mai mult decît să taie și să ciopleascǎ).

Totul începu să pară îndepărtat: zăpada era un izolator perfect. Cromis se chinui să nu piardă din amintire înfrîngerea din nord. Era important pentru firea lui meditativă să-și amintească înfiorătoarele săbii ale *geteit chemosit*. Și-i imagină. Îi văzu cu ochii minții pornind asediul asupra orașului Duirinish. Oare-i va împiedica în vreun fel iarna?

După șapte zile petrecute astfel, și după încă două în care călătoriră prin munții sumbri de la capătul sudic al ținutului Rannoch, fu bucuros să vadă pămînturile arabile dimprejurul orașului Lendalfoot și să zărească în sfîrșit apele cenușii ale mării spărgîndu-se de plajele negre, vulcanice, ale Golfului Girvan.

Lendalfoot era un oraș pescăresc construit din piatră de un cafeniu-pal, un mănunchi de bordeie cu cîte o singură cameră și magazii pentru depozite pe perioade lungi, cu colțurile bătute de vreme, ascunse sub acumularea de mușchi și licheni. Ici și colo se ridicau casele albe și înalte ale demnitarilor locali. Vara, străzile șerpuitoare și abrupte erau umplute cu nisip rozaliu fin suflat de pe dunele schimbătoare din Golful Girvan; nevestele pescarilor se certau cu brațele dezgolite în bătaia soarelui, iar căruțele scîrțîitoare purtau captura pe Marele Drum Sudic către Soubridge.

Acum, însă, valurile mușcau cu ciudă din plaja plină de pietre. Marea tresălta, pescărușii negri și agitați se luptau deasupra cheiului pustiu, cu ape adînci, iar bărcile acostate la țărm se loveau necontenit una de cealaltă.

Hotărît asupra faptului că veștile legate de Tînăra Regină nu trebuiau să ajungă în nord purtate de pescari, Cromis îl trimise pe Tomb în Lendalfoot să

se dea drept un călător singuratic și să strîngă anumite informații (acesta sări ion îmbufnat, se dezbrăcă de armura energetică, așa încît să nu-i alarmeze pe pescari, dar refuză să renunțe la secure), apoi se retrase împreună cu Methvet Nian și Birkin Grif pe un deal de bazalt sterp din spatele orașului.

Piticul se întoarse vesel, aruncînd în aer și prinzînd înapoi un măr mic și uscat pe care (spuse el) i-l dăduse o femeie bătrînă.

— Era la fel de uscată ca și fructul, rîse el. A crezut, probabil, că sînt un copil.

Mai probabil era că-l furase.

— Bine am făcut că am mers singur: oamenii de-acolo sînt speriați și nesociabili. Veștile au venit de pe drumul spre Soubridge. — Mușcă din măr. — Moidart a ocupat Leedale-ul de Jos, a doborît Duirinish-ul — cu mari pierderi de vieți omenești — și acum mărșăluiește spre Viriconium. Între Orașul Pastel și Soubridge, *geteit chemosit* sînt peste tot noaptea și omoară fără nici un motiv.

Ronțăi cotorul mărului, scuipă cu nerușinare sîmburii spre Birkin Grif — care-și ascuțea sabia cu o bucată de gresie pe care-o ținea la curea în acest scop — și se culcă pe exoschelet.

— Mi-au dau instrucțiuni, mai mult sau mai puțin precise, pe unde să mergem.

Își prinse chingile, se ridică în picioare, devenind iarăși un gigant. Cu motoarele zumzăind, arătă în depărtare spre vîrfurile de bazalt.

— Ținta noastră se află la est și puțin mai înăuntrul continentului. Cînd au aflat destinația mea, pescarii s-au uitat și mai urît la mine: nu prea-l plac pe Cellur ăsta. Iese rareori la lumină — e-un om bătrîn. Îl privesc cu superstiție și-l numesc „Stăpînul Păsărilor".

8

În fiecare dintre ei se dezvoltase pornirea de-a evita drumurile și locurile populate: astfel, fură nevoiți să călătorească prin sălbăticia care se întindea de la Lendalfoot pînă la Mlaștinile Cladich — un hinterland ruinat și devastat pe cînd Culturile După-amiezei nu erau altceva decît un vis în protoplasma unei maimuțe, mormane de pietre căzute în defileuri abrupte și supape vulcanice demult adormite.

— Ce imperiu sărac am, zise Methvet Nian, orice-aș zice! Pretutindeni numai peisaj mort. Sfîrșitul lumii în miniatură.

Nu-i răspunse nimeni, iar ea își trase gluga peste cap.

În sud nu ninsese, însă o ploaie continuă biciuia vegetația cenușie și desfrunzită, lustruia bazaltul negru și piatra ponce și-și croia drum sub forma unor pîraie agitate printre viroage către mare. Noaptea, deasupra piscurilor vulcanilor stinși dansau flăcări electrice, iar formațiunile de bazalt în formă de coloane dobîndeau aspectul unei arhitecturi gigantice.

Înaintînd, erau umbriți și bîntuiți de păsări — siluete cruciforme amenințătoare profilate sus pe cerul mînios.

Ajunseră la turnul lui Cellur în seara celei de-a doua zile. Urcînd pe cresta unui dolerit cavernos, ajunseră la estuarul unuia dintre rîurile fără nume care curgea din munții de dincolo de Cladich. Strălucitoare în lumina săracă, apa se întindea înaintea lor precum o placă de metal. Taluzuri înalte și negre coborau brusc spre malurile ei întunecate; vîntul rece provoca desene trecătoare, fără noimă, pe suprafața ei.

În apele puțin adînci de lîngă malul vestic se afla o mică insulă de formă boltită, unită cu uscatul printr-o punte de stînci. Era stearpă, cu excepția unui pîlc de pini albi, morți.

Dintre aceștia, asemenea unui deget de piatră micșorat de distanță, se înălța turnul. Avea cinci laturi, era conic — și negru. Aproape de vîrf strălucea o lumină mică, o sclipire ce pîlpîia, apărea și dispărea. Păsările zburau în jurul lui, țipînd trist, plonjînd să atingă apa — vulturi-pescari de-o culoare curioasă, cu aripi ca niște mantii suflate de un vînt puternic.

— Nu avem ce căuta aici, spuse brusc Birkin Grif. Nu-i decît un lunatic ce-a ales să-și ducă traiul aici. Pescarii ăia adevăr grăiau.

Dar Cromis, care cunoștea izolarea și care-și aminti de propriul lui turn dintre scorușii din Balmacara, scutură din cap.

— Pentru asta am venit, Grif. Păsările acelea: uite, nu sînt făcute din carne.

Atinse cadavrul vulturului de iridiu care-i atîrna la cingătoare.

— Vom coborî.

Estuarul era plin de o lumină maronie, șovăielnică, iar insula era întunecată și neclară, enigmatică. Pîrîitul pinilor morți se auzea limpede adus de vînt peste întinderea de apă. De pe plaja compusă din pietriș mărunt de bazalt și presărată cu bucăți de sticlă vulcanică de dimensiunea unor cranii, urcară pe pod. Bolovanii lui erau alunecoși și plini de găuri; în unele părți era scufundat cîțiva centimetri sub apă.

Fură nevoiți să înainteze în șir indian, iar Cromis încheia coloana. Pe cînd se apropiau de insulă, Piticul Tomb își scoase securea, iar Grif, scoțîndu-și puțin din teacă sabia cu lamă lată, se uită mînios în jur, temîndu-se parcă de o conspirație împotriva persoanei sale din partea împrejurimilor.

Cu picioarele ude, se opriră în fața turnului.

Acesta fusese modelat într-un trecut inimaginabil dintr-un singur monolit de obsidian lung de șaizeci de metri, cu diametrul de douăzeci și unu sau douăzeci și patru; fusese ridicat în picioare cu ajutorul unei găselnițe inginerești pierdute, de mare amploare, și fusese îmbinat bine la bază în fundația de piatră a insulei. Cele cinci fețe ale sale erau curate și netede; pe fiecare erau tăiate douăzeci de ferestre înalte și înguste. Prin ele nu se auzea nici un sunet; lumina din vîrful lui dispăruse; o potecă pietruită ducea printre pinii fantomatici către ușă.

Piticul Tomb chicoti în barbă.

— Au construit ca să reziste, îi spuse el mîndru lui Cromis, de parcă l-ar fi dezgropat personal din deșert. Nu poți nega asta.

Păși țanțoș printre copaci, cu armura lui scheletică scînteind argintie în lumina amurgului. Întoarse securea și bubui în ușă cu mînerul ei.

— Ieși afară! strigă el. Ieși afară!

Lovi ușa cu piciorul și metalul din care era fabricată țiui, dar nu ieși nimeni. Sus, deasupra capetelor lor, vulturii zburau neobosiți pe cer. Cromis o simți pe Methvet Nian că se apropie de el.

— Ieși afară, Păsărarule! strigă Tomb. Sau îți fac țăndări poarta, adăugă. O, am să ți-o *cioplesc*!

Încet, dar distinct în liniștea care urmă amenințării sale, se auzi un rîset uscat, strident.

Birkin Grif înjură murdar.

— În spatele vostru! urlă el, scoțîndu-și sabia grea.

Îngrozit de propria sa lipsă de precauție, Cromis se întoarse să înfrunte amenințarea din spate. Avea transpirație pe frunte, ținea în mînă sabia fără nume. Deasupra, vulturii se rotea ca fantomele, strigînd. Poteca dintre pini se căsca — un tunel, o capcană, o întunecime. Lovi de sus în jos în semiîntuneric, o tăietură ce nu-și atinse ținta.

Cel care stătea acolo era Cellur din Lendalfoot, Păsărarul.

Stăpînul Păsărilor era atît de bătrîn, încît părea că își depășise simplele manifestări fizice ale bătrîneții și că pășise în Atemporalitate, într-o stare de exaltare.

Craniul lui lung, boltit, era descărnat, dar pielea îi era netedă, întinsă și fără riduri, atît de fină și de strînsă, încît aproape că era transparentă. Prin ea îi străluceau oasele, ca un jad subțire și delicat. Avea o culoare palà, gălbuie, nici pe departe bolnăvicioasă, dar ciudată.

Ochii lui erau verzi, limpezi și voioși; buzele — subțiri.

Purta o mantie largă, fără curea — matlasată în grupuri de romburi —, brodată cu desene din fir de aur amintind de anumite forme geometrice încrustate pe turnurile din Orașul Pastel: semnele acela bizare și neliniștitoare care la fel de bine ar fi putut fi arta vizuală sau limbajul sau matematica Timpului însuși.

Aveau această trăsătură: cînd bătrînul se mișca, păreau să se miște și să zboare din proprie voință, într-o totală independență față de mișcările hainei din care făceau parte.

— Lasă arma jos, domnul meu, murmură el, cînd vîrful sabiei fără nume se apropie indecis de gîtul său bătrîn. Se uită pieziș la vulturul mort ce atîrna la cingătoarea lui Cromis. — Observ după pasărea mea că ești tegeus-Cromis. Ai întîrzia deja prea mult timp. Ar fi păcat să săvîrșești greșeala de a-l omorî pe cel pe care ai venit să-l vezi.

Rîse.

— Vino. Să intrăm în... — arătă spre turn. Trebuie să-mi faci cunoștință cu energicul tău prietenul cu secure. I-ar plăcea să mă oboare, am impresia, dar trebuie să-și reprime pornirea. Nici unui pitic nu-i place să fie făcut cep. A, bun.

Încăpățînatul Grif, însă, nu voia să asculte. Cînd Cromis își puse sabia de-o parte, nu dădu nici un semn c-ar vrea să facă la fel. Îl înfruntă pe bătrîn.

— Ești fie prost, fie criminal, zise el, să-ți riști viața, cum tocmai ai făcut, pentru un truc atît de comic. Venind încoace, am omorît oameni mai mulți decît

mesele calde pe care le-ai mîncat tu, și încă pentru mai puțin decît o glumă proastă ca aia. Mi-ar plăcea să primesc dovada că ești ce am spus mai întîi — senil, dar bine-intenționat, înainte să calc pragul casei tale. De pildă, de unde să știm noi că *ești* într-adevăr Cellur din Lendalfoot și nu cine știe ce reproducere la fel de dibaci construită ca pasărea?

Bătrînul aplecă din cap. Zîmbi.

— Vei ști după asta, poate...

Ridică brațele și-și lăsă capul pe spate pînă ce se uită spre înaltul cerului întunecat unde zburau vulturii. Desenele de pe mantia sa părură să emane lumină și să se contorsioneze. Din gît scoase un strigăt sălbatic, puternic, un țipăt alcătuit din pustietate și plaje sărate, din vînt și mare — strigătul unui pescăruș.

Imediat, vulturii se opriră în zbor lîngă piscul turnului. Unul cîte unul, își împăturiră marile aripi zigzagate și, întorcînd strigătul, căzură din cer, cu vîntul șuierînd pe lîngă ei.

Pentru o clipă, aerul din jurul Păsărarului fu plin de sunete și mișcări. Dispăru într-o furtună de aripi; și cînd reapăru, avea cîte un vultur pe ambele brațe întinse și alți zece stăteau pe pămînt înaintea lui.

— Vedeți voi, au fost construiți, spuse el, să răspundă la un cod vocal. Sînt foarte rapizi.

Birkin Grif își vîrî sabia în teacă.

— Îmi cer scuze, spuse el.

Dintre umbrele de lîngă ușă, Piticul Tomb chicoti pe înfundate. Își mută securea scăpărătoare pe un umăr și, cu armura zăngănind lugubru, veni în față. Întinse spre bătrîn o mînă imensă de metal.

— Nebun sau nu, ăsta-i un truc pe care mi-ar plăcea să-l învăț.

Studie penajul perfect, de iridiu, al păsărilor.

— Vom încheia un pact, bătrîne. Învață-mă să construiesc astfel de lucruri, iar eu voi uita că sînt un pitic sensibil și cu gînduri rele. Îmi pare rău pentru amenințarea de a-ți mutila ușa.

Cellur înclină grav din cap.

— Regret că ți-ar fi fost oricum imposibil s-o faci. Vei învăța, prietene. E necesar ca unul dintre voi să deprindă... anumite operațiuni. Veniți.

Îi conduse înăuntrul turnului.

Era un loc străvechi, plin de același crepuscul submarin ce bîntuia ambarcațiunile de zbor ale Culturilor După-amiezei. Avea zece etaje, fiecare reprezentînd o singură încăpere pentagonală.

Trei dintre acestea erau folosite ca spațiu personal, fiind dotate cu covoare și divane; restul adăposteau un echipament de un soi nesigur, asemenea unor sculpturi dezgropate din pustie. Perdele ușoare atîrnau și fluturau; erau voci electrice capturate, a căror funcție era nedeslușită...

— Verde, șoptiră acestea. Zece *verzi*. Începe numărătoarea.

Piticul Tomb se plimbă printre ele, cu o expresie blajină și zăpăcită pe chip. Dintr-o dată, spuse:

— Mi-am irosit patruzeci de ani din viață. Ar fi trebuit să fiu *aici*, nu să scurm prin gunoaiele din deșerturi...

Pe mesele de lucru se aflau scheletele incomplete ale unor păsări de metal: erau bufnițe și vulturi marțiali și un uliu negru complet, dar nemișcat, așteptînd vreun ritual de inițiere care să-i aducă viața în ochiul mic și sălbatic.

Și, în ultima încăpere, în vîrful turnului, se aflau cinci ferestre false, cel mai sigur replici ale celor care străjuiau camera tronului în Viriconium și arătau peisaje de negăsit niciunde în Imperiu...

Acolo, după ce se împrospătară, Păsărarul Cellur le povesti în felul lui sec despre *geteit chemosit* și despre propria-i viață stranie:

Aștept (spuse el) de-o bună bucată de vreme venirea voastră. Trebuie să înțelegeți că ne-a mai rămas foarte puțin timp. Trebuie să am cooperarea voastră dacă intervenția mea în treaba asta va căpăta substanță și va izbîndi. Ar fi trebuit s-o primesc mai devreme. Nu contează.

Acum: sînteți conștienți de amenințarea la care supune Canna Moidart Viriconiumul. Nu sînteți, însă, conștienți de amenințarea mai fundamentală ce rezidă în faptul că ea folosește ceea ce Nordicii — datorită imenselor lor ignoranțe și superstiții — au numit *geteit chemosit*, cu alte cuvinte „hoții de creiere“.

Această amenințare trebuie s-o lămuresc eu: pentru a face asta — și, în același timp, să vă liniștesc temerile cu privire la poziția mea — trebuie să vă vorbesc puțin despre mine însumi și despre bizarul meu sălaș. Te rog, domnule, nu mă întrerupe. Lucrurile vor merge mai repede dacă îți păstrezi întrebările pînă după ce voi prezenta imaginea de ansamblu.

Prea-bine.

În primul rînd, vreau să fie clar că implicarea mea în acest război nu are nici o conotație politică: victoria Viriconiumului are pentru mine aceeași importanță ca și victoria Nordicilor, cu excepția unui singur amănunt — te rog, lord Grif, ia loc și ascultă — de care mă voi ocupa chiar acum.

Ceea ce mă preocupă este menținerea rasei umane pe pămînt, lucru prin care înțeleg — pe acest continent, căci sînt unul și același lucru.

Cu siguranță, probabil că te-ntrebi cine sînt, domnul meu...

Tragedia mea este că nu știu. Am uitat. Nu știu cînd am venit în acest turn, doar că mă aflu aici de cel puțin un mileniu.

Nu mă-ndoiesc că m-am aflat aici în timpul prăbușirii a ceea ce voi numiți Culturile După-amiezei — că, la vremea aceea, mă aflam deja aici de cel puțin un secol. Dar nu-mi amintesc dacă într-adevăr aparțineam acelei rase cît se poate de misterioase. Acele vremuri sînt pierdute pentru mine, așa cum sînt pierdute și pentru voi.

Nu mă-ndoiesc nici că sînt fie nemuritor, fie blestemat cu o longevitate extremă: dar secretul acestui lucru s-a pierdut în Timp. Că m-a lovit vreo boală sau că mi-a fost dată vreo pedeapsă, nu pot ști. Memoria mea se întinde cu sîrguință poate două sute de ani în trecut. Nu mai departe.

Vedeți, ăsta-i blestemul memoriei: nu durează. În mintea unei persoane abia e loc pentru amintirile unei vieți. Și absolut deloc pentru cele ale unui mileniu.

Nu-mi amintesc nici măcar dacă sînt om.

Au venit multe rase — sau au fost aduse împotriva voinței lor — pe pămînt în floarea vîrstei Culturilor Apuse. Unele au rămas, izolate de rapida prăbușire a mediului care a dat naștere Deșerturilor de Rugină, surprinse cînd economia

globală n-a mai putut suporta tehnologia și navele cele mari au încetat să mai zboare.

Cel puțin două dintre ele au supraviețuit prăbușirii și de atunci s-au adaptat cu succes condițiilor noastre de trai.

S-ar putea ca eu să reprezint o a treia.

Totuși.

Aceasta nu e atît de important pentru scopul pe care-l avem acum. Dacă vă uitați la ecranele din fața voastră, o să încerc să vă ofer o idee a ceea ce ne-am putea aștepta de la servitorii mecanici ai Vechii Regine.

Da, doamnă, „ferestrele“, cum le spui tu, sînt aici de cel puțin cînd sînt și eu. S-ar putea să le fi construit eu, nu-mi aduc aminte. Pînă să descopăr anumite proprietăți ale luminii și sunetului, nici ele n-au arătat decît imaginile statice ale unor locuri ce nu pot fi găsite în regat. Acum, fiecare e conectată — printr-un principiu pe care am reușit recent să-l înțeleg puțin — la ochii uneia dintre păsările mele.

Astfel, oriunde ar zbura ele, eu văd.

Acum. Vom opera pe primul ecran. După cum puteți vedea, Canna Moidart n-a avut mari probleme să cucerească Duirinish-ul...

Imensele uși metalice sînt zguduite: se leagănă înainte și-napoi în bătaia unui vînt ce nu se aude. Sub zidurile ce atîrnă în afară, un munte de morți, Nordici și viriconezi amestecați inextricabil. Meterezele sînt pustii. Avansînd în oraș, o patrulă de mîncători de cadavre, îmbrăcați în blănuri prădate. Focul a înnegrit armurăriile scunde din oraș. La marginea Pieței Replica, Blue Metal Discovery zace în ruine. Un cîine amușină silueta nemișcată, ghemuită, decapitată, din mijlocul pieței. Este un negutător mort...

Acolo, ea a lăsat restrînsa forță de ocupație pe care tocmai am văzut-o întorcîndu-se în Alves după o expediție de prădăciune, și a mers mai departe spre Viriconium...

Orașul Pastel. Cinci mii de Nordici mărșăluiesc de-a lungul Circuitului Proton, cu fețele îmbujorate de triumf. O tavernă în Cartierul Artiștilor: vin vărsat, rumeguș, vomă. Un șir de refugiați. Turnurile Pastel, rănite în bătălia finală, cînd ultima navă a Flotei Reginei a detonat sursa de energie a ultimului tun energetic rămas în imperiu, într-o încercare zadarnică de a repeta respingerea de către Benedict Paucemanly a asediului de la Mingulay...

S-a dus imediat spre sud. Aici, îi vedem pe *geteit chemosit* în acțiune împotriva unui grup de gherilă, supraviețuitorii masacrului de la Soubridge...

Acel înspăimîntător șir dezordonat urcînd coasta abruptă a unui deal, cu săbiile energetice legănîndu-se la unison. Morții, împrăștiați în jur în poziții agonice. Un brusc prim-plan a unei fețe negre, fără trăsături, trei ochi galbeni dispuși într-un triunghi isoscel, inexpresivi, străini, mortali...

Fiți atenți. Acesta este adevăratul dușman al Viriconiumului. Îmi pare rău, lord Cromis: n-am vrut să-i pricinuiesc Majestății Sale o asemenea suferință. Ne vom lipsi de al patrulea ecran, doamna mea, și vom trece la cel mai important. Acestea au loc *acum*, în Lendalfoot, orașul pe care tocmai l-ați părăsit...

Noapte. Pîlpîitul și tremurul nesigur al torțelor pe strada principală a orașului. Lumina lor contureează un grup de pescari, aplecîndu-se peste ceva care zace

jos pe pavaj. Imaginea tresare. O vedere de sus; o față albă, uluită; lacrimi; o femeie într-un șal. Acolo pe pavaj, un copil, mort, cu creștetul capului tăiat perfect, cu craniul gol...

În sfîrșit, haideți să vedem ce știți voi despre *chemosit* și să discutăm despre motivul pentru care v-am invitat aici. Nu, lord Grif, termin peste puțin. Te rog, dă-mi ascultare.

În timpul unei perioade cînd au avut loc șapte lupte interne către sfîrșitul Perioadei de Mijloc, ultima dintre Culturile După-amiezei a dezvoltat o tehnică cu ajutorul căreia un soldat, indiferent cît de rănit sau de distrus îi era cadavrul, putea fi readus la viață — *atîta vreme cît creierul lui era intact.*

Scufundat într-un rezervor cu substanțe nutritive, cortexul lui putea fi folosit ca sămînță din care să „crească" un nou trup. Cum se putea așa ceva, nu am habar. Mie mi se pare ceva monstruos.

Geteit chemosit au fost rezultatul opus. Au fost construiți nu doar pentru a omorî, ci și pentru a preveni readucerea la viață a victimei distrugîndu-i țesutul cerebral. După cum vedeți, este ceva înspăimîntător. Însă nu-i un vis urît, acestea nu-s cuvinte pe care eu le-aș folosi: este o realitate căreia, un mileniu mai tîrziu, trebuie să-i facem față.

E evident că Moidart a descoperit un regiment de astfel de automați în nordul Marii Pustii Brune, hibernînd într-o cazarmă subterană. Am aflat despre asta acum cîțiva ani, cînd am fost sigur că elementele echipamentului meu le-a detectat deșteptarea. (La vremea aceea, nu era sigur ce *era* ceea ce înregistrau detectorii — a trecut o decadă pînă să rezolv problema; atunci, războiul era deja inevitabil.)

Acum, lord Cromis.

Însemnările din acest turn sînt limpezi asupra unui singur punct, și acela este următorul: o dată treziți, acei automați au doar o singură directivă inculcată...

Să omoare.

Dacă Moidart nu va reuși să-i oprească la capătul campaniei, vor continua să ucidă indiferent de afilierea politică a victimelor lor.

Bătrîna Regină s-ar putea foarte bine să ajungă în fruntea întregului Imperiu Viriconium.

Însă, de-ndată ce se va întîmpla asta, de-ndată ce va fi eliminată și ultima fărîmă de rezistență, iar *getei chemosit* nu vor mai avea ce războaie să poarte, se vor întoarce împotriva ei. Toate armele au două tăișuri: este natura armelor aceea de-a fi mortale atît celui care le folosește, cît și victimei — însă aceștia au fost arma finală, produsul absolut al unei tehnologii dedicate exploatării mediului și soluția violentă la toate problemele politice. Aceștia urăsc viața. Așa au fost ei construiți.

9

Tăcerea domnea în camera din turn. Cele cinci ferestre false continuară să pîlpîie în crepusculul verde, repetîndu-și tîmp mesajele de atrocități și dureri îndepărtate. Bătrîna față palidă a Păsărarului era lipsită de expresivitate; mîinile îi tremurau; părea vlăguit de propria-i profeție.

— E o imagine sumbră...

Piticul Tomb bău vin și plescăi din buze. Dintre ei, el era cel mai puțin afectat.

— Dar bănuiesc că ai o soluție. Altfel nu ne-ai fi adus aici, bătrîne.

Cellur zîmbi subțire.

— Adevărat, spuse el.

Tomb făcu un gest categoric cu mîna.

— Să trecem la subiect, atunci. Am poftă să omor ceva.

Cellur se crispă.

— Turnul meu are memorie lungă; aici sînt depozitate multe informații. Descifrîndu-le, am descoperit că *geteit chemosit* sînt controlați de un singur creier artificial, un complex de dimensiunea unui mic oraș.

Mărturiile sînt ambigue în privința situării pe teren, dar am îngustat aria la două puncte aflate la sud de Munții Monadliath. Mai rămîne ca cineva să meargă acolo...

— Și?

— Și să îndeplinească anumite operațiuni simple pe care le va învăța de la mine.

Cellur păși într-o trîmbă plutitoare de lumină purpurie, își plimbă palmele peste un mecanism complicat. Una cîte una, ferestrele false se stinseră, ducîndu-și agonia cu ele. Se întoarse spre tegeus-Cromis.

— Cer unuia dintre voi sau tuturor să faceți asta. Lăsînd de-o parte originea sau viața mea ciudată, sînt totuși un om bătrîn. N-aș supraviețui acolo afară, acum că ea a trecut dincolo de Orașul Pastel.

Paralizat de ceea ce văzuse, Cromis aprobă din cap. Se uită lung la ferestrele goale, obsedat de fața copilului mort din Lendalfoot.

— Vom merge, spuse el. Nu mă așteptam la nimic de felul ăsta. Tomb va învăța mai repede decît Grif sau decît mine; ar fi mai bine să-l înveți pe el.

— Cît timp avem la dispoziție?

— O săptămînă, poate. Sudul rezistă, dar ea nu va avea probleme. Trebuie să fiți gata să plecați înainte să se-ncheie săptămîna.

În timpul monologului Păsărarului, Methvet Nian lăcrimase fără fereală. Acum, se ridică în picioare și spuse:

— Ce oroare! Am privit întotdeauna Culturile După-amiezei drept un moment de culme în istoria omenirii. În pofida greșelilor ce le-a adus sfîrșitul, starea lor socială a fost ceva după care trebuie să tînjim. Cum de au putut construi asemenea lucruri? De ce, din moment ce aveau stelele la degetul mic?

Păsărarul ridică din umeri. Desenele de pe mantia lui se mișcară și se întinseră ca niște animale bizare, neastîmpărate.

— Îmi ceri să-mi amintesc, doamnă? Mă tem că nu pot.

— Au fost proști, spuse Birkin Grif, cu fața lui sinceră nedumerită și rănită. Îi stătea în fire să pună totul la inimă. — Au fost niște proști.

— Către sfîrșit, și-au pierdut mințile, spuse Cellur. Asta știu.

Lord tegeus-Cromis se plimba de unul singur prin turnul Păsărarului, își umplea timpul uitîndu-se afară pe ferestrele de sus la ploaie și la estuar, compunînd versuri triste și melancolice din țipătul sălbatic al vulturilor-pescari

și pîrîitul pinilor albi și morți. Nu-și luă nici o clipă mîna de pe mînerul sabiei fără nume, însă aceasta nu-i aduse nici o alinare.

Piticul Tomb era ocupat întru totul de mașinării — el și cu Cellur părăseau rareori atelierul de la etajul al cincilea. Acolo își luau mesele, cînd, totuși, le luau. Birkin Grif deveni ursuz și tăcut și îndură o revenire a durerii de la piciorul rănit. Methvet Nian rămase în camera pregătită pentru ea, jelindu-și supușii și încercînd să ierte monstruozitatea căreia îi era moștenitoare.

Lipsa de acțiune îl plictisea pe soldat; tristețea îl copleșea pe poet; un sentiment de responsabilitate complet nelalocul lui o poseda pe Regină; în felurile lor distincte, încercară să se întîlnească și să depășească sentimentul de neputință inculcat în ei de ceea ce aflaseră de la Stăpînul Păsărilor și de misterul reprezentat de acesta.

Pînă la un anumit punct, fiecare reuși să facă asta, însă Cellur puse capăt tuturor chinurilor cînd îi chemă în camera din vîrful turnului în după-amiaza celei de-a cincea zile a șederii lor acolo.

Sosiră separat, Cromis fiind ultimul.

— Vreau să vedeți asta, tocmai spunea Cellur cînd intră el în cameră.

Bătrînul era obosit; pielea era foarte întinsă pe oasele feței lui, asemenea unei bucăți de hîrtie ceruite peste o lampă; avea ochii umbriți. Brusc, părea mai puțin uman, iar Cromis ajunse să accepte faptul că, la un moment dat în trecutul îndepărtat, era posibil ca acesta să fi străbătut spații imense pentru a ajunge pe pămînt.

Cîtă compasiunea putea avea el pentru probleme esențialmente umane, dacă așa stăteau lucrurile? Se putea implica, desigur, dar niciodată nu putea ajunge la înțelegere. Cromis se gîndi la șopîrla pe care o văzuse în pustie și la fascinația pe care o avusese aceasta pentru foc.

— Sîntem cu toții aici, deci, murmură Păsărarul.

Birkin Grif se încruntă și mormăi:

— Unde-i Tomb? Nu-l văd aici.

— Piticul trebuie să lucreze. În cinci zile, a reținut principiile de funcționare ale unei întregi tehnologii. E uimitor. Dar prefer să continue să muncească. El știe deja despre toate cîte am să vă spun.

— Arată-ne imaginile mișcate, spuse Grif.

Mîinile străvechi ale Păsărarului se mișcară într-o coloană de lumină. Cellur își aplecă privirea și, în spatele lui, ferestrele pîlpîiră.

— Un vultur a zburat deasupra Viriconiumului astă-dimineață, spuse el. Priviți.

O stradă din Carterul Artiștilor: Thing Alley, sau Soft Lane, poate. Case șubrede strînse laolaltă împotriva unui vînt surd. O bucată de haină se vede-n rigolă; o pisică cu ochi ascuțiți ca vîrful unui ac se lățește pe pavaj, scoate limba și înfulecă o bucată de unt rînced. În afară de asta, nimic nu se mișcă.

Venind cu pas inegal dinspre capătul estic al cartierului: trei Nordici. Pantalonii lor din piele sînt țepeni și acoperiți cu o crustă de transpirație și sînge și vin roșu nobil. Se sprijină unul de celălalt, trecînd din mînă-n mînă o sticlă. Gurile lor se deschid și se închid cu regularitate, precum gurile unor pești în acvariu. Sînt cu mințile aiurea.

Le-a scăpat o mișcare din cadrul unei uși, care-i va omorî.

La fel de abil și de tăcut ca și pisica, o umbră mare și neagră sare în stradă între ei. Imensa lamă energetică se mișcă sus-jos. Fețele tîmpe, năuce, se prăbușesc. Cu mîinile ridicate inutil în fața ochilor. Strigătele lor sînt pline de dinți. Iar triunghiul de ochi galbeni se uită la cadavrele lor cu o detașare clinică...

— A început, vedeți? spuse Păsărarul. Asta se-ntîmplă în tot orașul. Automații poartă lupte de gherilă cu oamenii Cannei Moidart. Aceștia nu înțeleg încă pe deplin ce se întîmplă. Dar Moidart pierde controlul.

Birkin Grif se ridică în picioare, se uită scîrbit la ferestrele false și ieși șchiopătînd.

— Mi-aș fi dat un braț să nu fi venit aici, Păsărarule, spuse el părăsind încăperea. Să nu fi văzut niciodată asta. Ferestrele tale mă împiedică să urăsc dușmanul pe care-l cunosc de-o viață întreagă; îmi arată un altul care-mi înmoaie genunchii.

Cellur ridică din umeri.

— Cît de repede putem pleca? întrebă Cromis.

— Într-o zi, poate două. Piticul aproape c-a terminat. Îmi chem toate păsările. Orice ar crede lord Grif, nu-mi place să asist la violențe. Nu mai am nevoie să văd căderea lui Moidart. Păsările ne vor fi mai de folos dacă le împrăștii deasupra rutei pe care veți porni în scurtă vreme.

Ai grijă să te uiți cînd se întorc, lord Cromis. O să fie o imagine pe care n-o vezi deseori.

Cromis și Methvet Nian părăsiră încăperea împreună. Afară, aceasta se opri și se uită în sus la ochii lui. Regina îmbătrînise. Fetișcana fusese răpusă de femeie, și ura lucrul acesta. Fața ei era rece, iar buzele strînse. Era frumoasă.

— Domnul meu, spuse ea, nu vreau să trăiesc tot restul vieții cu o asemenea responsabilitate. Indirect, eu sînt vinovată de toate acestea. N-am fost nici pe departe o regină puternică. După ce totul se va termina, voi abdica.

Cromis nu se așteptase la o reacție atît de categorică.

— Doamna mea, zise el, tatăl tău a avut gînduri asemănătoare în cele mai multe zile din viața lui. Știa că misiunea pe care o avea nu era ușoară. Asta o știi și tu.

Ea își puse capul pe pieptul lui și plînse.

Vreme de douăzeci și patru de ore, cerul de deasupra turnului fu întunecat de păsări. Acestea veneau în mare grabă pe aripile vîntului dinspre nord:

Vulturi bărboși și ulii din regiunile joase ale Munților Monar;

Vulturi-bufnițe ca niște fantome din păduri;

Un grup de vulturi-șoimi cu creastă lungă din ținuturile rurale ale Leedale-ului de Jos;

Un stol de ulii șorecari de pe întinderile Marii Pustii Brune;

O sută de șoimi pitici, două sute de vulturi-pescari — o mie de ciocuri prădătoare într-un lung viscol de aripi.

Cromis stătea cu Tînăra Regină la fereastră și-i privea cum veneau din întunericul nopții și al dimineții: zburînd în jurul turnului în formații precise, umflîndu-și aripile ca să aterizeze cu un vîjîit de aer captiv; așezîndu-se pe stîncile și bancurile de nisip ale micii insule. Umplură pinii, iar el observă atunci de

ce erau morți toți copacii — Cellur mai avusese nevoie de păsări cu mult timp în urmă, iar ghearele lor decojiseră fiecare centimetru de scoarță, trupurile lor de metal scuturaseră fiecare ramură.

— Sînt frumoase, șopti Regina.

Dar păsările fură cele care, în ciuda frumuseții lor, și-au distrus creatorul.

... Căci, în ținuturile sterpe de la sud de Soubridge, unde sătenii își arseseră hambarele înainte de sosirea dușmanului, un Nordic înfometat trăsese cu arbaleta într-un stol de bufnițe aflate în zbor. Îi dăduse ghes curiozitatea: nu mai văzuse niciodată pînă atunci un asemenea lucru. Mai mult din întîmplare decît din îndemînare, doborî una.

Iar cînd descoperi că n-o putea mînca, își schimonosi fața a nedumerire și o duse la căpitan...

Zorii coborîră cu o lumină ștearsă, murdară, peste țărmurile de bazalt ale estuarului. Atinseră fereastra de la care Cromis se uitase toată noaptea, înmuindu-i trăsăturile aspre; mîngîiară penele păsărilor din pini; argintară ciocurile ultimelor, ce veneau în zbor: șaptezeci de vulturi greoi și cenușii ce băteau încet peste apă din aripile lor lungi de doi metri și jumătate.

Și atinseră și zugrăviră imensul aparat care zbura încet în urma lor — o navă lungă și neagră ce purta pecetea capului de lup și cele trei turnuri.

Cromis era singur; Regina se retrăsese cu cîteva ore în urmă. Privi pentru o clipă nava în timp ce aceasta se plimbă înainte și-napoi deasupra estuarului. Fuzelajul ei era zgîriat și găurit. După două sau trei minute, aceasta dispăru deasupra stîncilor dinspre vest și el crezu că plecase. Dar se întoarse, plană, se roti ezitant, căutînd, asemenea unui ac de compas.

Gînditor, își croi drum spre atelierul de la etajul al cincilea. Își scoase sabia și lovi cu mînerul ei în ușă.

— Cellur! strigă el. Am fost descoperiți!

Se uită la sabia fără nume, apoi o lăsă de-o parte.

— Poate că reușim să le facem față. Turnul are mijloacele lui de apărare. Depinde de felul armelor pe care le au ei.

Se adunaseră în turnul din vîrf — Methvet Nian tremurînd de frig, Birkin Grif plîngîndu-se de ora mică a zilei. Cu gura uscată și insensibil din pricina nesomnului, Cromis găsi ireală întreaga situație.

— O astfel de navă poate purta cincizeci de oameni, spuse el.

Plană la joasă înălțime ca o fantomă deasupra podului ce unea turnul de uscat. Începu să coboare, încetini, se așeză pe bolovani răsturnați în apă, cu botul îndreptat către insulă.

— Nu trebuie să ne facem griji din pricina pedestrașilor, spuse Cellur. Ușa o să-i țină la distanță: și mai sînt și păsările.

Sub greutatea navei, podul se mișcă, se văietă, se stabiliză. Din bolovani se rupseră bucăți și căzură în estuar. Pe alocuri, cîte o limbă de apă lingea fuzelajul negru. În spatele lui, în lumina tot mai puternică, dealurile prinseră o nuanță plumburie, amenințătoare. Vulturii-pescari ai lui Cellur reîncepură să zboare neobosiți pe cer.

Cinci ferestre false arătau aceeași imagine: apa, naveta tăcută.

Ca o rană, într-o parte a ei se deschise o trapă.

Din ea ieșiră în valuri *geteit chemosit* cu lamele în poziție de luptă.

Birkin Grif șuieră printre dinții încleștați. Își frecă piciorul rănit.

— Hai să vedem cum ți se apără singură casa, Păsărarule. Hai să *vedem* asta!

— Nu sînt decît doi oameni cu ei, spuse Regina. Ofițeri. Sau sclavi?

Înaintară pe pod în coloană, cîte trei; cincizeci de lame energetice sau mai mult, o sută cincizeci de ochi galbeni, inexpresivi.

Păsările îi atacară.

Mîinile lui Cellur se mișcară peste instrumente și zorii apuseră pentru o vreme cînd el își ridică de pe insulă imensul stol și-l trimise către plajă. Ca un nor de fum, acesta se avîntă asupra automaților *chemosit*, chiräind și urlînd cu o singură voce. Invadatorul dispăru din vedere.

Prin nor scăpărară lame, tăind în metal ca în unt. Gheare ca un mănunchi de cuie căutau ochi tripli. Sute de păsări căzură. Dar cînd se retrase stolul, douăzeci de automați zăceau în bucăți — jumătate în apă, jumătate pe uscat —, iar ceilalți se retrăseseră spre navă.

— Ha, făcu Grif în liniștea care urmă. Bătrîne, nu ești știrb deloc, iar ei nu-s invulnerabili.

— Nu, spuse Păsărarul, dar sînt speriat. Uită-te acolo jos. Mi se pare că Moidart a dezgropat din deșert și altceva în afară de golemi...

Se întoarse spre Cromis.

— Trebuie să mergeți! Plecați acum. Sub turn se află pivnițe. Am cai acolo. Tunelurile duc prin bazalt într-un loc aflat la un kilometru sud de-aici. Piticul e mai pregătit decît poate fi. Ascultați-i instrucțiunile cînd veți ajunge la creierul artificial. Duceți-vă. Luați-l acum și duceți-vă! I-am reparat eu armura. E împreună cu caii. Plecați repede!

În timp ce vorbi, ochii i se măriră de teamă.

În pofida atacurilor repetate din partea păsărilor, *chemosit* cîștigaseră puțin teren pe pod lîngă nava lor. În zona aceea, patru dintre ei asamblau un dispozitiv masiv. Lucrau cu migală, fără grabă.

— Acela-i un tun energetic portabil, șopti Birkin Grif. Nu știam că există asemenea lucruri în imperiu.

— Multe lucruri există *sub* el, lord Grif, îi spuse Cellur. Acum, duceți-vă!

Turnul se cutremură.

Din gura tunului ieșeau meteoriți violeți. Stînci și copaci erau spulberați. Cinci sute de păsări izbucniră într-o sferă aurită de foc, Phoenicși fără voie și fără putință de reînviere. Cellur se întoarse la instrumentele lui.

Turnul începu să geamă. Deasupra capetelor lor, chiar în vîrf, ceva pîrîi și căzu. Ozonul îmbîcsi aerul.

Fulgerul țîșni peste insulă, schițînd conturul navei cu o strălucire palidă.

— Și eu am un tun, spuse Păsărarul, și pe străvechea lui față se vedea un zîmbet. Multe dintre păsările alea erau atît de complexe, că învățaseră să vorbească. Asta-i cea mai bună definiție a vieții pe care am întîlnit-o vreodată.

Apa de lîngă podul de stînci începuse să fiarbă.

Cromis luă brațul Reginei.

— Locul ăsta nu-i pentru noi. Aici s-au trezit la viață armele cele vechi. Să-i lăsăm să-și poarte lupta.

Stînca de sub turn se cutremura amenințător.

— N-ar trebui să-l luăm pe bătrîn cu noi? Îl vor omorî pînă la urmă...

— Nu cred că ar veni, spuse Cromis, și avea dreptate.

Piticul Tomb era cu ochii cîrpiți și năucit.

— Mi-am irosit cincizeci de ani din viață, spuse el. Trebuie să plecăm, presupun.

O sută de trepte îi duseră la cavernele de dedesubt.

Fu o călătorie bizară. Caii erau sperioși din pricina lipsei de exercițiu, tunelurile erau slab luminate. Pe pereți se vedea o peliculă de apă, iar ciupercile alcătuiseră picturi murale scoase parcă din visele unui nebun. În nișele scobite în stînca viei se aflau mașinării imense, tăcute.

Vibrațiile luptei de deasupra se pierdură.

— Ne aflăm sub estuar. Este partea inferioară a lumii, unde își pierd morții oasele.

Fură nevoiți să treacă printr-o jerbă de foc rece. Descoperiră următoarele lucruri: scheletele albe ale unui cal și al călărețului lui; o sabie prea mare să poată fi ridicată de vreunul dintre ei; o plasă imensă; corpul mumifiat al unei prințese frumoase.

Sunete ce nu erau ecouri îi urmăriră de-a lungul coridoarelor șerpuitoare.

— Aș putea crede că sîntem în afara Timpului, zise tegeus-Cromis.

Într-un sfîrșit, ieșiră de sub pămînt și se treziră pe marginea dealurilor vestice, uitîndu-se în jos. Turnul lui Cellur era invizibil, înfășurat într-un linţoliu de fum colorat, prin care scăpărau și scînteiau fulgerele. Podul de bolovani se lăsase; pe alocuri, bolovanii erau topiți. Deasupra estuarului pluteau aburi.

Cînd își întoarseră caii spre sud și vest, pornind către Lendalfoot și apoi spre Pădurea Leneșilor, îi învălui o ceață rece. Lăsîndu-l pe Cellur să-și poarte lupta cea zadarnică, un vultur-pescar plana deasupra fumului; zbura în cerc.

Piticul Tomb nu vorbi cu nimeni despre șederea sa în atelierul de la etajul al cincilea sau despre ceea ce învățase acolo. E sigur că învățase mai multe lucruri decît îi erau necesare pentru ducerea la bun sfîrșit a misiunii și că Păsărarul descoperise în el un învățăcel capabil și silitor. Și nu putu fi convins nici să spună ceva despre Cellur, omul care-și uitase vîrsta și originea. Însă în ultimii ani ai vieții, deseori bombăni pe jumătate în barbă:

— Ne irosim viața în jumătăți de adevăr și-n absurdități. Ne-o irosim.

10

Lungul atac al Cannei Moidart înspre sud atinse Mingulay și se opri. Orașul căzu, dar pe străzile sumbre din spatele falezei *chemosit* simțiră că nu mai aveau unde merge altundeva: îi măcelăriră pe civili și apoi, cît se poate de lipsiți de

emoţie şi scop, se întoarseră împotriva stăpînilor lor, care muriră în miros de sînge şi peşte...

În timp ce, pe aleile întunecate din Soubridge şi Oraşul Pastel, moartea umbla pe picioare mecanice... Un război mai mare începuse... Sau poate că nu se sfîrşise niciodată, iar automaţii duceau la capăt o misiune pe care o primiseră cu mai bine de o mie de ani în urmă... Nordicii aveau nevoie cu disperare de *duşmani*...

— O perspectivă neplăcută.

tegeus-Cromis şi Piticul Tomb stăteau pe coama unui deal lins de ploi din partea sudică a coastei înguste de pămînt ce despărţea Munţii Monadliath de mare.

Ţinutul din preajma lor era alcalin şi sterp, o regiune calcaroasă ridicată, brăzdată de făgaşele adînci create de ploile aproape constante; pe alocuri, stratul de rocă ce se opusese eroziunii milioanelor de ani alcătuia coloane înalte, netede şi contorsionate ce străjuiau terenul dimprejur.

— Potrivit Păsărarului, pe-aici trece un drum. Ceea ce căutăm noi se află la capătul lui... poate. Eşti sigur că-l vei recunoaşte?

Deasupra spiralelor groteşti şi a formelor amorţite din zonă, norii cenuşii se fugăreau pe un cer cenuşiu, iar vîntul era tăios. Tomb lovi nerăbdător cu degetele sale imense de oţel în piciorul stîng al exoscheletului.

— De cîte ori trebuie să-ţi spun? Cellur m-a învăţat tot ce trebuie.

Călătoreau de cinci zile. În prima noapte, ocoliră oraşul Lendalfoot şi garnizoana de Nordici din el, trecură vadul la reflux prin estuarul cel mare din Golful Girvan: însă în după-amiaza zilei următoare, arendaşii care trăiau la umbra sud-vestică a masivului Monadliath îi preveniseră de prezenţa în zonă a grupurilor de *chemosit*, şi mişcările lor fură de atunci încolo precaute.

Acum, avangarda Pădurii Sudice le deschidea poteca.

Ţinutul se povîrnea înaintea lor cale de opt kilometri, devenind tot mai puţin chinuit pe măsură ce dispărea calcarul. Îşi făceau apariţia arbuştii pitici, iar răchitele lăsară locul pîlcurilor de mesteceni; apoi şirul negru de copaci — întunecaţi, solizi, întinzîndu-se ca un zid lemnos de la linia lungă de trei sute de metri a munţilor pînă la gropile cu var de lîngă mare.

— Ei bine, spuse Cromis, nu avem de ales.

Îl lăsă pe pitic să se uite ţintă înainte şi porni pe deal în jos, pe panta alunecoasă dinspre nord, spre locul unde Birkin Grif şi cu Methvet Nian stăteau împreună cu caii la adăpostul precar al unei stînci, cu ploaia lipindu-le mantiile de corp şi părul de cap.

— Calea spre pădure e liberă. E greu să-ţi dai seama dacă se mişcă ceva acolo. Nu cîştigăm nimic dacă aşteptăm aici. Grif, tu şi cu mine am face bine să-ncepem să ne gîndim la un mod de a trece printre copaci.

Într-o jumătate de zi, erau deja rătăciţi printre catedralele de frunziş.

Nu era nici urmă de vegetaţie pitică, doar trunchiuri şi crengi răsucite; caii lor se împiedicau în rădăcinile împletite între ele; înaintarea era lentă. Printre crengile de jos nu se vedea nici o mişcare şi nu se auzea nici un sunet, doar leneşa scurgere de apă ce se filtra dinspre spaţiile boltite cenuşii de deasupra.

Pinii făcură loc unor desişuri de stejari şi frasini, şi cărarea se pierdu: le rămaseră doar drumurile incerte pe care le săpau printre copaci minţile lor.

Mijlocul după-amiezei.

Într-un luminiş cu gigantice şi palide plante de cucută şi urzici îngălbenite, Piticul Tomb îi părăsi.

— E neplăcut că trebuie să fac şi munca voastră, murmură el. Rămîneţi aici.

Şi porni călare, croindu-şi cu securea cea mare o potecă dreaptă, de supărare scoţînd din rădăcini puietul.

Pe partea sudică a copacilor ce înconjurau poiana creşteau muşchi miţoşi; pe trunchiurile lor masive, despicate, erupeau excrescenţe fungoidale jilave ca nişte farfurii imense, explodînd putrescent la atingere. Lumina era opresivă, de un cenuşiu-lichen.

— Am mers prea mult spre vest, spuse Birkin Grif, uitîndu-se incomodat în jur. Ţinutul începe să se povîrnească.

După o pauză, adăugă pentru propria-i apărare:

— Păsărarul n-a fost destul de explicit.

— Vina-mi aparţine şi mie, recunoscu Cromis.

Methvet Nian tremură.

— Urăsc locul ăsta.

Altceva nu se mai spuse: vocile tăcură grele şi moarte, discuţia căzu ca ţărîna pe un mormînt sau tropăitul de copite pe pămîntul veşnic acoperit de frunze.

La apus, piticul se întoarse mai puţin posomorît. Se înclină înaintea Reginei.

— Tomb, stăpînă.

Se explică:

— Pitic itinerant cu conduită ameninţătoare. Mecanic *şi* deschizător de drumuri... — aici, el aruncă o privire grăitoare spre Cromis şi Grif, care deveniseră amîndoi interesaţi de un desiş de umbre — ... la dispoziţia dumneavoastră.

Chicoti.

Îi conduse la o potecă slab definită, umbrită de porumbari sălbatici mari, printre care lumina abia reuşea să treacă. Pe cînd soarele murea fără un sunet undeva dincolo de copaci şi nori, ajunseră la un spaţiu larg şi pustiu ce ducea spre nord şi sud în întunecimea tot mai adîncă.

Acolo creşteau din abundenţă răscoage şi ciulini, dar aceştia nu puteau ascunde vederii imensele lespezi, dispuse pe o lăţime de optsprezece metri şi afundate în planşeul pădurii, care alcătuiseră cîndva un drum de dimensiuni pantagruelice. Muşchii umezi nu puteau ascunde vederii nici înalţii megaliţi, adînc încrustaţi cu vorbele unei limbi moarte, ce mărgineau drumul spre oraşul din pădure: Thing Fifty, capitală a Sudului în zilele de dinafara memoriei minunatului turn al lui Cellur.

Îşi ridicară tabăra pe drum, la adăpostul unei lespezi năpădite de buruieni, şi focul lor, lansînd o chemare peste Timp, poate, dar şi dincolo de spaţiu, făcu leneşii să iasă la iveală...

— E ceva acolo, spuse Birkin Grif.

Se ridică în picioare, rămase aşa, cu flăcările pîlpîind în spatele lui, uitîndu-se spre crunta tăcere a pădurii. Îşi scoase sabia cu lamă lată.

Flăcări şi nemişcare.

— Acolo, hîrîi el.

Fugi direct către umbre, rotind deasupra capului lama cea lungă.

— *Oprește-te!* strigă Methvet Nian. Domnul meu — lasă-i în pace!

Veniră la lumină încet, tîrșîindu-și picioarele — trei la număr. Cu arma reflectînd flăcările, cu respirația înceată și grea, Grif se feri din calea lor.

Clipiră. Se lăsară pe picioarele lor butucănoase din spate, ridicîndu-și labele din față, fiecare înarmată cu gheare tăioase, oțelite. La lumina focului, pe pielea lor albă și groasă se mișcau desene portocalii.

Înalți de patru metri și jumătate, aceștia se uitau muți în jos la Grif, cu ochii lor maro, liniștiți, fixați miopatic asupra lui. Își legănau dintr-o parte în cealaltă capetele hirsute, grosolane. Grif se retrase.

Subțire și iute ca o sabie, cu părul luîndu-se la întrecere cu focul, Methvet Nian, Regină și Împărăteasă, se așeză între el și megaterii.

— Vă salut, Bătrînii mei, șopti ea. Fratele vostru vă trimite salutări de la palat.

Aceștia nu înțeleseră. Dar aplecară înțelepți din cap și se uitară direct în ochii ei. Unul după celălalt, se lăsară în patru labe și se duseră la foc, pe care-l examinară cu mare atenție.

— Acestea sînt Bestiile Reginei, domnul meu, îi spuse Methvet Nian lui Birkin Grif. Și cîndva s-ar putea să fi fost mai mult decît atît. Din partea lor nu vom avea de îndurat nici o neplăcere.

În două zile, ajunseră la Thing Fifty. Era un oraș sărăcăcios, șaisprezece kilometri pătrați de turnuri frînte, scufundîndu-se în pămîntul moale.

Scuarele și piețele, scufundate sub valuri de ape murdare, deveniseră lacuri stagnante, urît mirositoare, acoperite de un strat gros de frunze maronii moarte. Iedera neagră stătea prinsă de feroneriile rămase din timpul Culturilor După-amiezei, își lăsa propriile ei inscripții sinuoase peste basoreliefurile ce aminteau de compozițiile din Orașul Pastel și de desenele schimbătoare de pe mantia lui Cellur.

Și, pretutindeni, copaci, răscoage, cucută palidă: Thing Fifty întîlnise o moarte vegetală cu rădăcini groase, fibroase, veche de o mie de ani.

Între turnurile prăbușite se mișcau megaterii, locuitorii metropolei moarte. Locuiau în camere scufundate, se mișcau greoi zi și noapte pe străzile gîtuite, de parcă de milenii întregi nu făcuseră decît să încerce să descopere sensul lucrurilor pe care le moșteniseră.

Piticul Tomb conduse grupul prin cercurile concentrice prăbușite ale orașului.

— Chiar în mijloc, spuse el, un turn se-naltă singur într-o piață ovală.

Își înclină capul, dînd parcă ascultare unei voci din gînd.

— Pentru a coborî în cavernele de sub piață, trebuie să intrăm în el. S-ar putea să funcționeze încă unele dispozitive de apărare. Dar știu cum să mă ocup de ele, sper.

Pămîntul se înclina mult pe măsură ce înaintau, de parcă Thing Fifty fusese construit în cuva unui amfiteatru imens. Fură nevoiți să traverseze iazuri și neplăcute șanțuri de fortificație. Pîraiele deveniră ceva obișnuit, iar izvoarele începură să bolborosească printre crăpăturile din pămînt.

— La asta nu mă așteptam. S-ar putea ca buncărele să fie inundate. Asta e din pricina scurgerilor din dealurile de la poalele Munților Monadliath. Copacilor le prinde bine, nu însă și nouă.

Era aproape de locul potrivit, dar cît de aproape, nu-și putea închipui; iar cînd ajunseră în piață, nici una dintre noile lui abilități nu-i fu de ajutor.

Căci în miezul orașului Thing Fifty se afla un iezer perfect oval cu apă limpede.

În mijlocul lui, ca și ciotul unuia dintre dinții rupți ai lui Tomb, se ridicau ultimii cîțiva centimetri ai unui turn înalt. În adîncurile lui, ei puteau vedea luxuriante plante de apă cu rădăcinile înfipte în nămolul gros și negru care acoperise și blocase intrarea în buncăre.

În tăcerea lor uluită, Birkin Grif murmură:

— Ne-am încheiat treaba aici înainte de a o începe. E scufundat.

Methvet Nian se uită la Tomb.

— Ce să facem?

— Să facem? — Piticul rîse amar. — Să ne aruncăm în apă. Fă ce vrei. Eu nu pot face nimic *aici.*

Se îndepărtă puțin și se așeză. Aruncă bucăți de lemn putred și pietre în apa care-și rîdea de el.

— Nu putem ajunge acolo jos, spuse Cromis. În noaptea asta o să dormim într-o parte mai uscată a orașului, iar dimineață o luăm din loc.

Cellur ne-a spus că amplasarea creierului artificial e nesigură. Am fost avertizați de asta. O să ne-ncercăm norocul cu a doua țintă, în Deșertul Mic de Rugină.

Dacă eșuăm acolo, ne întoarcem aici...

Piticul Tomb rîse pe înfundate.

— Și să-notăm ca rațele? Ești un prost. Am pierdut jocul.

Cromis mîngîie mînerul sabiei sale.

— Am pierdut jocul cu mult timp în urmă, în Marea Pustie Brună, spuse el, dar sîntem încă în viață. Asta-i tot ce putem face.

— *O, da, într-adevăr*, spuse o voce blîndă, ironică, din spatele lor, de aproape. *Rostul tău e să pierzi, cred.*

Cromis se întoarse, cu groaza groaza înflorindu-i în minte, cu sabia alunecîndu-i din teaca de piele.

În fața lui stătea Norvin Trinor.

Douăzeci de Nordici erau în spatele lui, ținînd în mîini săbii energetice ce pîrîiau și scăpărau.

— Ar fi trebuit să mă omori cînd ai avut ocazia, domnul meu, spuse el. Scutură teatral din cap și suspină. — Totuși, poate că nu așa a fost scris în stele să se-ntîmple.

Se uită de la Cromis la Grif. Cicatricea lăsată de cuțitul lui Thorisman Carlemaker îi imobiliza o parte a feței, așa încît, atunci cînd zîmbea, doar un ochi și jumătate de gură răspundea stimulului. Încă purta mantia și cămașa de zale cu care Cromis îl văzuse îmbrăcat pe cîmpul de luptă. Asemenea veșmintelor din piele ale Nordicilor, acestea erau pătate de vin și sînge.

— Bună, Grif, spuse el.

Birkin Grif își expuse dinții.

— Lingăule, spuse el, flăcăii ăia-i tăi n-or să te salveze, fie și de m-ar omorî după ce te fac bucăți.

Îi arătă lui Trinor cîțiva centimetri din sabia cu lamă lată. Scuipă pe jos. Făcu un pas în față.

— Îți vărs mațele în țărînă, promise el.

Cromis îi așeză o mînă pe umăr.

— Nu, Grif, nu.

Trinor rîse. Își azvîrli mantia pe spate și-și vîrî și el sabia înapoi în teacă.

— tegeus-Cromis înțelege, spuse el. Eroismul n-are rost împotriva unui strateg: Methven ne-a învățat pe toți asta cu ani în urmă.

— Tu ai învățat cel mai repede dintre noi, spuse Cromis sec. Grif, l-am putea omorî de patru ori la rînd; dar după-aceea vom avea de înfruntat douăzeci de *baan*-uri. Nici măcar Tomb nu le-ar putea face față.

Oricît de bine vom lupta, Regina va muri.

Norvin Trinor făcu o plecăciune amplă în direcția Tinerei Regine.

— Pe-aproape. Splendid discurs, domnul meu. Totuși, aveți o cale de scăpare. Vedeți voi, am nevoie de pitic. Dă-mi voie să explic. Am aceeași misiune ca și voi. Vă pot spune, de fapt, că vă pierdeți timpul aici, în Thing Fifty. Doar dacă nu vă interesează strict arheologia... De-o bună bucată de vreme sîntem puțin îngrijorați de aliații noștri. În timpul unor cercetări în biblioteca bunei noastre regine — se înclină iarăși —, în Orașul Pastel, am descoperit ce armă de nădejde sînt luptătorii *chemosit*. Seamănă destul de mult cu mine, înțelegeți? Se slujesc doar pe ei. (Păstrează-ți cumpătul, lord Grif. N-o să-ți prindă rău să asculți.) Asta ați aflat-o, desigur. Apropo, mi-ar plăcea foarte mult să știu unde. Am dat, de asemenea, și peste o parte din rezolvarea problemei: locul exact al amplasării mașinăriei care-i va... opri din funcționare, ca să spun așa. Acum, am înțeles din discuția voastră de aici că piticului i-au fost oferite informații pe care eu n-am reușit să le obțin. Pe scurt, am nevoie de el ca să facă treaba în locul meu. Nu-l pot *lua* de lîngă voi fără să-l omor. Convingeți-l că este-n interesul nostru, al tuturor, să lucreze pentru mine, și vă cruț viețile. Și pe-a Reginei.

În timpul monologului acestuia, Tomb stătuse jos pe marginea iezerului. Acum, își desprinse securea și se ridică în picioare. Lupii lui Norvin Trinor se mișcară neliniștiți. Săbiile lor scînteiară. Piticul se ridică la înălțimea celor trei metri și treizeci de centimetri pe care i-o împrumuta armura și stătu semeț deasupra trădătorului.

Își ridică securea.

Spuse:

— M-am născut la periferie, Trinor. Dacă aș fi știut în bătălia pentru Mingulay că le vei face asta celor trei oameni care au luptat alături de tine, ți-aș fi înfipt un *baan* între coaste în timp ce dormeai. Voi face pentru tine treaba asta fiindcă e treaba pe care am venit s-o fac. După aia, o să-ți tai boașele și-o să ți le cos în gură.

Pînă atunci, Methvet Nian rămîne neatinsă.

Şi-şi lăsă securea să-i cadă lîngă picior.

— Foarte bine. Declarăm un armistiţiu, atunci: precar, dar n-ar trebui să-ţi păteze prea mult sentimentele sensibile. Îţi voi permite să-ţi păstrezi armele. — Zîmbi faţă de începutul de surprindere a lui Cromis. — Dar un om de-al meu va sta mereu lîngă Regină. La capătul sudic al oraşului mă aşteaptă o navă de zbor. Plecăm imediat.

Mai tîrziu, intrînd în nava cea neagră, cu trapa ei deschizîndu-se direct sub pecetea necruţătoare a capului de lup, Cromis întrebă:

— Cum ne-ai descoperit? Nu aveai cum să ne urmăreşti prin pădure şi nici măcar prin ţinuturile sterpe fără să fii văzut...

Trinor păru nedumerit. Apoi îi oferi zîmbetul său ştirb.

— Nu ţi-ai dat seama? A fost o pură întîmplare: am fost aici înainte să intraţi în oraş. Asta-i partea frumoasă. Ne opriserăm pentru carne proaspătă. La vremea aceea mă aşteptam la o şedere lungă în deşert.

Şi arătă cu degetul spre marele morman de cadavre ce zăcea lîngă navă, cu pielea lor albă mînjită de sînge, cu ochii orbi lucind a moarte. Membrii echipajului se pregăteau să-i urce în cală cu ajutorul unor lanţuri.

Cromis se uită afară la peisajul dezordonat al oraşului Thing Fifty.

— Eşti un animal, spuse el.

Norvin Trinor rîse. Îl lovi pe Cromis cu palma peste umăr.

— Cînd începi să uiţi că eşti un animal, domnul meu, începi să *pierzi*.

11

Deşertul bun şi inexpresiv aluneca sub chila ambarcaţiunii de zbor: Pustia cea Mică, asemănătoare în toate privinţele cu marea regiune moartă de la nord de Duirinish, rămăşiţele devastate ale unui hinterland industrial administrat cîndva din Thing Fifty.

tegeus-Cromis, Birkin Grif şi Piticul Tomb, încuiat în cală împreună cu megaterii morţi, păşeau agitaţi pe puntea de cristal ce tresălta. Cu o sabie energetică ţinută la gîtul lui Methvet Nian, Norvin Trinor îl forţase pe pitic să renunţe la armură, deşi îi permisese să-şi păstreze securea. Semăna cu un copil schimonosit, îmbătrînit.

— S-ar putea să vină timpul cînd voi sparge sistemele de apărare ale creierului organic, spuse el. Îşi dezmierdă securea. Ridică din umeri. — Într-adevăr, s-ar putea să nu reuşesc şi să ne curm tuturor vieţile.

Nava se clătina împotriva curentului: cadavre albe alunecau în cală. Cromis se uita în jos la deşert prin singurul hublou de acolo. Fără ştirea lui, degetele strîngeau mînerul sabiei fără nume.

— Orice s-ar întîmpla, nu trebuie să implice o luptă. Înţelegi asta, Grif? Nu vreau lupte decît atunci cînd voi putea fi sigur că Regina va rămîne nevătămată.

Grif aprobă îmbufnat din cap.

— Cu alte cuvinte, nu face nimic, zise el.

În vreme ce vorbea, uşa de la batardou se deschise. Norvin Trinor păşi prin ea, flancat de doi dintre lupii săi. Se trăgea de mustaţa veştejită.

— Un plan vrednic de laudă, spuse el. Foarte isteţ.

Se uită la Grif vreme de cîteva clipe, apoi se întoarse către Tomb.

— Piticule, am sosit. Uită-te acolo jos şi spune-mi dacă ai fost informat de locul acesta.

Tomb se duse la hublou.

— E un deşert. Mi s-a spus într-adevăr despre deşerturi. — Îşi arătă dinţii cariaţi. — Trinor, dai dovadă de-o neghiobie deloc ieşită din comun. Nu pot spune nimic sigur pînă ce nu aterizăm.

Trădătorul aprobă cu o mişcare scurtă din cap şi plecă. După cîteva momente, ambarcaţiunea de zbor începu să coboare, tremurînd puţin cînd intră pe un nivel scăzut de vînt.

Pilotul lui Trinor aşeză nava pe un scut gol de stîncă neagră, ca o insulă în mijlocul limbului rostogolitor de dune. Motoarele încetară să pulseze şi un sîsîit moale, intermitent, începu sub fuzelaj. Timpul înseamnă eroziune: un vînt tăios sufla necontenite rîuri de praf peste suprafaţa stîncii. Sufla în felul acesta de un mileniu.

Stăteau la adăpostul vehiculului, iar vîrtejurile de vînt le înfăşurau mantiile în jurul corpului. Cu praf în ochi şi în gură, Cromis se uita la umerii subţiri şi adunaţi ai reginei. Nu sîntem altceva decît nişte oameni erodaţi, îşi spuse el, vîntul ne acoperă ochii cu o peliculă de gheaţă albă. Benedict Paucemanly a zburat pe *pămînt*. Noi sîntem cei care trăim pe luna cea stearpă...

— Ei bine? spuse Trinor.

Cu nouăzeci de metri mai departe se vedea partea din spate, curbată, a unei dune. Din ea ieşeau capetele rupte şi topite ale unor grinzi, ca un crîng de copaci din oţel contorsionat. Erau sclipitoare, lustruite şi erodate. Cromis, observînd tăcerea dezolantă, deveni conştient că, dincolo de strigătul mut al vîntului arhaic, exista un murmur jos: stînca de sub picioarele lui vibra vag.

Piticul Tomb se plimba prin apropiere. Se plecă şi-şi lipi urechea de stîncă. Se ridică din nou şi-şi şterse de praf pantalonii din piele.

— Asta-i locul, spuse el. Începeţi să săpaţi la baza dunei. — Rînji strîmb spre Cromis. — Lupii devin cîrtiţe, spuse el cu voce tare. Pentru asta am fi avut nevoit de săptămîni întregi fără ei. Poate că ar trebui să-i mulţumim lui lord Trădător.

Se îndepărtă şchiopătînd pentru a studia pădurea de grinzi, cu părul lui lung şi alb înnodîndu-se în vînt.

Cu mormăituri ursuze, Nordicii fură puşi la muncă şi, pînă la prînzul zilei următoare, muncitorii scoseseră la iveală pe latura dunei o poartă dreptunghiulară: o despicătură lungă şi îngustă sigilată cu o lespede din aceeaşi materie rezistentă de obsidian ca şi aceea folosită la construirea turnului Păsărarului.

Făurarul uşii săpase în ea idiograme adînci. Timpul şi deşertul nu reuşiseră să-i egaleze arta: lespedea era la fel de netedă, iar cifrurile la fel de precise ca şi cînd ar fi fost făcute cu o zi în urmă. Era păcat că nimeni nu le putea citi.

Trinor jubila.

— Am găsit o uşă, spuse el, trăgîndu-se de mustaţă. Acum, haideţi să vedem dacă piticul nostru ne poate oferi o cheie.

Îl plesni jovial pe Tomb peste umăr.

— Lasă-n seama mea, murmură piticul.

Se postă în fața ușii, cu muzele mișcîndu-i-se în tăcere. Poate că-și amintea perioada de ucenicie petrecută la etajul al cincilea. Îngenunche. Își plimbă mîinile peste un șir de idiograme. O lumină roșie țîșni și le urmă. Murmură ceva, repetă vorbele.

— NEVOIE DE TINE, intonă brusc ușa pe o voce precisă, cavernoasă. NEVOIE DE TINE. BAA, BAA. BAA. URO-BUN-DOS...

Nordicii adunați acolo își scăpară săbiile. Mulți dintre ei făcură semne religioase cu degetele. Cu ochii căscați, își apucară armele, respirînd cu gurile deschise.

— LUNA CÎINELUI, ANUL CÎINELUI, gemu ușa. BAA, BAA, BAA.

Și, la fiecare sunet ritualic, Tomb răspunse cuvenit. Dialogul lor dură cîteva minute înainte să se lase liniștea, iar el începu din nou să-și plimbe mîinile peste inscripțiile străvechi.

— *GOLEBOG!* strigă ușa.

O scăpărare scurtă și intensă de lumină albă îl ascunse vederii pe pitic. Acesta ieși împleticit din ea, lovindu-și hainele. Rîse înfundat. Părul îi fumega, pantalonii îi mocneau. Își suflă peste degete.

— Mecanismul ușii a luat-o razna de-a lungul anilor, spuse el. El a... — aici, Tomb pronunță un cuvînt pe care nu-l cunoștea nimeni — ... pe mine, dar l-am indus în eroare. Uite.

Încet și fără nici un sunet, lespedea de obsidian basculase spre exterior pînă ce se oprise, ca buza de jos a unei guri mecanice, în praf, tasîndu-l; și în spatele ei se întindea un coridor înclinat, luminat de o sclipire pastel palidă, schimbătoare.

— Ușa ți-e deschisă, îi spuse lui Trinor. Dispozitivele de apărare sînt dezactivate.

Trinor își scărpină cicatricea de pe obraz.

— Să sperăm că sînt, spuse el. tegeus-Cromis intră primul. Dacă se-ntîmplă să existe vreo neînțelegere între el și ușă, Regina va fi următoarea.

Nu avu loc nici un accident.

Cînd Cromis intră în buncăr, ușa îi șopti rău-voitoare, dar îl lăsă în pace. Cît timp stătu acolo uitîndu-se fix la punctul în care pasajul ușor înclinat dispărea, lumina își schimbă frecvența de mai multe ori. Peste tot în jurul lui se auzeau indefinibile, vagi sunete muzicale. Din pereți creșteau mănunchiuri de cristale care-i amintiră de Mlaștina de Săruri Metalice; pulsau cu regularitate.

Nu simți nici un pic de frică.

— Rămîi unde ești, lord Cromis.

Vocea lui Trinor părea înăbușită, îndepărtată, afectată parcă de trecerea prin ușa deschisă.

— Mă aștept să te găsesc cînd vin înăuntru...

Intră cu sabia scoasă din teacă. Rînji.

— Doar în caz că ți-ai pus în cap să... Păi, sigur, sînt convins că n-ai făcut așa ceva. — Ridică vocea. — Aduceți înăuntru mai întîi Regina.

După ce se adunaseră cu toţii, Nordicii posaci şi tăcuţi, ţinîndu-şi ochii fixaţi asupra podelei şi neauzind ordinele pe care le primeau, îl forţară pe Tomb să preia conducerea.

— Trebuie să... dezactivezi... toate... dispozitivele de apărare. Ţine minte unde e cuţitul, piticule, şi cine-l ţine acolo.

Coridorul acela se întindea cale de trei kilometri pe sub pămînt. La scurtă vreme după ce începură să umble, descoperiră că înclinaţia dispăruse. Natura pereţilor se schimbase: mănunchiurile de cristale fură înlocuite de ferestre pătrate, dispuse la intervale de cîte un metru. Nu se vedea nimic clar prin ele, dar erau pline de o lumină lăptoasă în care erau suspendate forme organice vagi, dar amenințătoare.

Nu întîlniră nici o cotitură. Paşii lor produceau ecouri.

Nu era nici urmă de răspîntii sau pasaje laterale. Nu schimbau între ei nici o vorbă.

Ajunseră în cele din urmă la o încăpere mare, circulară, în mijlocul căreia coloane de lumină şi suliţe mari de umbre ţeseau desene imposibil de înţeles, aidoma unor dansatori spectrali la capătul Timpului. Acoperişul şi pereţii, construiţi cu toţii din diamant verde, alcătuiau o jumătate de sferă perfectă. Douăsprezece coridoare, inclusiv al lor, porneau dintr-acolo prin douăsprezece arcade boltite. Altfel, încăperea era complet inexpresivă.

Coloanele şi cilindrii aceia de lumină şi întuneric pîlpîiau, se întreţeseau, îşi schimbau substanţa, îşi schimbau direcţiile de mers. Fire de lumină mai puternică apăreau brusc printre ele, plutind ca insectele şi dispărînd. O singură notă muzicală umplea locul, un sunet puternic, rezonînd ca într-o catedrală.

Cromis nu văzu nimic pe care să o recunoască drept maşină.

— Ai face bine să începi, îi spuse Trinor piticului, uitîndu-se nesigur în jur.

Vocea îi fu preluată de pereţii de diamant şi azvîrlită în toate părţile. Ca răspuns, parcă, activitatea vizuală a creierului îşi spori intensitatea.

— Ştie de noi. Aş vrea să plec de-aici cît de repede posibil. Ei bine?

Pentru o clipă, piticul îl ignoră. Trăsăturile lui urîte erau înmuiate, în ochii ştiutori avea o licărire. Era extaziat. Rîse brusc pe înfundate, se roti încet pe călcîie pentru a se uita la trădător.

— Domnul meu, spuse el satiric, îmi ceri prea mult. Va fi nevoie de-un secol pentru a înţelege asta. — Ridică din umeri. — A, da, tu ţii cuţitul, mi-amintesc. — Scutură trist din cap. — Îl pot opri într-o săptămînă — poate un pic mai mult. Totul e să găseşti... combinaţia potrivită. O săptămînă: nu mai puţin.

Trinor îşi scărpină cicatricea.

În următoarele cîteva zile, Cromis nu-l văzu deloc pe Tomb, şi nici pe Regină: fură ţinuţi în camera centrală a complexului, mereu sub ochii şi săbiile Nordicilor şovăielnici, în vreme ce el şi Grif stătură doar în cala navei de zbor într-o sumbră captivitate, printre leneşii morţi.

În fiecare zi, un Nordic le aducea mîncare.

Natura introspectivă a lui Cromis îi permise să facă faţă situaţiei — compuse versuri în vreme ce se uita pe hublou la pustia neschimbată —, dar îl şi trădă

în sfîrșit, prin aceea că-l împiedică să observe schimbarea de dispoziție a lui Birkin Grif.

Izolarea îl mînie pe cavalerul Methven cel mare. Deveni iritabil și punea întrebări fără răspuns. „Cît crezi că vom trăi după oprirea automaților? Spune-mi asta." Și: „Piticului nu-i pasă decît de mașinile lui. Ne vor putrezi oasele aici?"

Începu să-și ascută sabia cu lamă lată de două ori pe zi.

Mai tîrziu, stătu ursuz și retras în sine pe un morman de cadavre însîngerate, fredonînd cîntece de sfidare. Pocnea din degete amenințător.

În fiecare zi, un Nordic le aducea mîncare.

În cea de-a șasea zi după descoperirea camerei centrale, Birkin Grif se așeză în spatele ușii calei, cu sabia în mînă.

Ușa se deschise; temnicerul intră.

În mîna dreaptă avea o sabie energetică, dar asta nu-l ajută la nimic.

Grif rămase deasupra cadavrului ghemuit, uitîndu-se cu satisfacție la rana din stomac din care curgea sîngele. Își șterse sabia de tivul mantiei, o vîrî în teacă. Smulse lama energetică pîlpîitoare din mîna lui înțepenită. În ochi avea o lumină îngrozitoare.

— Acum, spuse el.

Cromis descoperi că este amorțit și că mișcările-i erau încetinite de oroare.

— Grif, murmură el, ești nebun.

Birkin Grif se uită direct la el.

— De cînd am devenit lași? spuse el.

Și se întoarse și fugi din carceră, iute și tăcut.

Cromis se apleacă peste ruina care însemna moarte pentru Regină. În depărtare, strigăte de durere și surprindere: cuprins de amoc, Grif dăduse peste Nordici în partea din față a navei.

Cu sabia fără nume în mînă, Cromis merse pe urmele măcelului. Pe podul de comandă, trei oameni morți. Stăteau lăbărțați grotesc, cu expresii de surprindere pe fețe, cu sîngele împrăștiat pe pereți. Locul mirosea îngrozitor. Trapa se căsca deschisă. Vîntul sufla înăuntru dinspre deșert, umplînd ochii morți cu nisip fin.

Afară, vîntul îl smuci. Un al cincilea cadavru zăcea la intrarea în buncăre. Ușa gemu și hîrîi atunci cînd el intră. „UROBUNDOS", spuse ea. Și chicoti. Cromis îl ajunse din urmă pe Grif la jumătatea coridorului ce ducea spre încăperea creierului — prea tîrziu.

Zalele lui ponosite din cobalt erau mînjite cu sînge, mîinile-i erau roșii de crimă. Deasupra cadavrului ultimei sale victime, stătea cu fața spre Norvin Trinor. Iar în spatele trădătorului, cu lamele scăpărînd, stăteau zece lupi Nordici.

Trinor arătă cu o aplecare ironică din cap că-l văzuse pe Cromis venind.

— Nu mă așteptam la o prostie atît de mare, spuse el. N-o să mai închei nici un contract cu tine. Observ că n-au nici o valoare.

Birkin Grif răsuci călcîiul pe pieptul Nordicului mort. Ochii lui îi căutară pe-ai lui Trinor, le susținură privirea.

— Tocmai ți-ai omorît regina, spuse Trinor. Și pe tine însuți.

Grif făcu un pas în faţă.

— Ascultă la mine, Norvin Trinor, şopti el. Pe maică-ta a regulat-o un porc. La zece ani, ţi-a dat o boală. De-atunci întruna lingi curu lu' Canna Moidart. Dar îţi zic eu următorul lucru. *Încă* mai e destul Methven în tine ca să mă-nfrunţi acum fără vreunul dintre lacheii tăi păduchioşi...

Se întoarse către Nordici.

— Faceţi un ring de luptă, spuse el.

Trinor îşi pipăi cicatricea. Rîse.

— Mă voi lua la luptă cu tine, spuse el. N-o să se schimbe nimic. Cu Methvet Nian sînt patru oameni. Au primit instrucţiuni s-o omoare atît pe ea, cît şi pe pitic dacă nu mă-ntorc la ei în scurtă vreme. Înţelegi: mort sau viu, tu sau eu, n-o să se schimbe nimic.

Birkin Grif aruncă lama energetică furată şi-şi scoase din teacă sabia sa cu lamă lată.

Nordicul mort fu tras în lături. În ciudata lumină lăptoasă ce venea dinspre ferestrele coridorului, combatanţii se postară unul în faţa celuilalt. Nu erau de aceeaşi categorie. Grif, cu toate că era mai înalt cu un cap şi că avea braţe mai lungi, îşi irosise multă forţă în cala navei de zbor; iar furia uriaşă îl făcea să tremure. Trinor se uita la el cu calm.

În zilele domniei Regelui Methven, amîndoi învăţaseră multe de la tegeus-Cromis — dar numai unul îi egalase viteza de viperă.

Se încleştară.

În spatele ferestrelor, bizare obiecte se mişcară şi plutiră în curenţi de lichid viu.

Două săbii ţesură pînze albe în aer. Nordicii scandară şi puseră pariuri. Tăiară şi se rotiră şi săriră — Grif greoi, Trinor uşor şi iute. Cu cincisprezece sau mai mulţi ani în urmă luptaseră în felul acesta umăr la umăr şi uciseseră cincizeci de oameni într-o dimineaţă. Împotriva voinţei sale, Cromis se apropie, se alătură ringului de luptă şi recunoscu lovitura iute cu două mîini şi sabia ridicată pentru a o bloca...

Grif se împiedică.

Un fir subţire de sînge îi apăruse pe piept. Înjură şi scuipă.

Trinor chicoti brusc. Permise loviturii să-i atingă uşor pieptul. Apoi se feri pe sub braţele întinse ale lui Grif şi păşi înăuntrul cercului sabiei sale. Ţinti de aproape către coaste.

Grif mîrîi, se aruncă în spate, se roti, ateriză neatins în ringul de Nordici.

Şi Trinor, lăsînd zelul să-l poarte ghemuit înainte, transformă lovitura în coaste într-o lovitură oblică, descendentă, care muşcă din zalele rupte de sub genunchii oponentului, schilodindu-l.

Grif se bălăbăni.

Se uită în jos la picioarele sale distruse. Îşi arătă dinţii. Cînd sabia lui Trinor i se înfipse în pîntece, scînci. Îl străbătu un tremur iute şi violent. Sîngele îi picura de pe coapse. Duse încet mîna jos şi apucă sabia.

Se aşeză cu grijă. Tuşi. Se uită drept la Cromis şi spuse cu claritate:

— Ar fi trebuit să-l omori cînd ai avut ocazia. Cromis, ar fi trebuit s-o faci...

Sîngele îi umplu gura şi-i curse în barbă.

tegeus-Cromis, cîndva soldat și persoană cu gusturi alese a Orașului Pastel, care se închipuia mai priceput ca poet decît ca luptător cu sabia, își încleștă degetele lungi și delicate pînă ce inelele din metal nepreţios, gravate, îi făcură încheieturile să pocnească și unghiile îi născură în palme jumătăți însîngerate de lună.

Un strigăt imens, nebunesc, se adună în el. Durerea și pornirea criminală îi înfloriră în minte ca niște flori funerare.

— Trinor! urlă el. Grif! *Grif!*

Și înainte ca mîna renegatului să aibă timp să apuce lama energetică pe care o aruncase victima sa — cu mult, mult înainte să aibă timp să articuleze o lovitură cu brațul sau un cuvînt cu buzele — sabia fără nume îi era deja îngropată pînă la plăsele în gură. Vîrful ei îi dislocă oasele gîtului și-i ieși cu un sunet moale prin spatele craniului.

tegeus-Cromis se cutremură. Își lăsă capul pe spate și urlă ca o bestie. Își puse piciorul pe gîtul bărbatului mort și-și scoase sabia.

— N-ai fost niciodată suficient de bun, Trinor, spuse el cu sălbăticie. Niciodată.

Plîngînd, se întoarse să dea piept cu moartea sa și cu moartea lumii.

— Haideți și omorîți-mă, se rugă el. Haideți doar și *încercați*.

Însă Nordicii nu aveau ochi pentru el.

12

Cu fața radiind de ură și nebunie, cu sabia fără nume vibrînd în fața lui, îi privi cum băteau în retragere către încăperea creierului. Așa că lovi cu piciorul fața înțepenită și însîngerată a căpitanului lor mort. Se lăsă pe vine ca un lup și răbufni; îi lovi cu provocări obscene și insulte murdare.

Însă ei îl ignorară și, temători, se uitară țintă dincolo de el; și, într-un final, întoarse și el ochii în direcția privirilor lor.

Dinspre ușă, mișcîndu-se cu agilitate prin lumina lăptoasă, venea o ceată de oameni.

Erau înalți și bine făcuți, îmbrăcați în mantii negre și verzi, stacojii și de culoarea înșelătoare a libelulei. Părul lor negru le mărginea fețele lungi și albe și le cădea peste umeri, iar cizmele lor bocăneau pe podeaua de obsidian. Ca niște trecători prin Timp, trecură iute pe lîngă el, iar el văzu că armele lor erau cumplite și ciudate și că ochii lor scăpărau dezastru pentru lupii șovăielnici din Nord.

În fruntea lor pășea cu fală Piticul Tomb.

Își ținea securea sprijinită nepăsător pe un umăr lat și avea părul prins la spate ca să nu-l incomodeze în luptă. Fluiera printre dinții oribili, însă, cînd văzu cadavrul lui Birkin Grif, tăcu.

Cu un țipăt puternic, țîșni înainte, lovind cu arma. Se năpusti asupra Nordicilor ce băteau în retragere și întreaga lui ceată ciudată și frumoasă îl urmă. Lamele lor bizare zumzăiau și cîntau.

Ca un om ce nu-și găsește locul în propriu-i vis, Cromis îl privi pe pitic cum se înfipse țeapăn pe picioarele lui mici și-și avîntă securea în cercuri ample

deasupra capului; privi ciudata companie trecînd ca niște flăcări de oțel printre Nordici. Iar cînd fu sigur că aceștia fură biruiți, își aruncă sabia fără nume.

Nebunia îi trecu. Ținînd la piept capul prietenului său mort, plînse.

Cînd îl descoperi acolo Methvet Nian, își recăpătase stăpînirea de sine. Tremura, dar nu vru să-i primească mantia.

— Mă bucur să văd că ești teafără, doamna mea, spuse el, și ea îl conduse în camera creierului.

El își lăsă sabia în urmă. Nu-i mai vedea nici o întrebuințare.

În mijlocul camerei avea loc o mișcare bizară, coregrafică.

Creierul dansa, coloanele lui de lumină și umbre își schimbau întruna poziția; nenumărate trepte subtile de forme și nuanțe, și ritmuri cu o variație infinită.

Iar printre acela jerbe și piloni, se mișcau treisprezece siluete subțiri, cu veșmintele arzînd cu fărîme de lumină, cu chipurile lungi și albe fermecate.

Creierul își cînta singura lui notă susținută, picioarele dansatorilor se mișcau repede, tavanul boltit de diamant reflecta imagini ale acestui balet.

Într-o parte a scenei stătea Piticul Tomb, o siluetă masivă, sprijinindu-și bărbia în palmă, cu un zîmbet pe chipul lui urît, cu ochii rotindu-i-se după fiecare umbră în mișcare. Securea i se odihnea la picior.

— Sînt frumoși, spuse tegeus-Cromis. Păcat că o astfel de frumusețe a trebuit s-o descopere un pitic cu porniri criminale. De ce dansează așa?

Tomb rîse în barbă.

— Să spun că-ți apreciez vorbele ar fi o minciună. Bănuiesc că au o metodă de comunicare cu creierul mult mai eficientă decît simplele aplecări din cap. Într-un fel, ei *sînt* creierul în momentul de față...

— Cine sînt ei, Tomb?

— Sînt oamenii Culturilor După-amiezei, prietene. Ei sînt Oamenii Renăscuți.

Cromis scutură din cap. Dansatorii se legănau, cu mantiilor lor creînd un vîrtej verde ca smaraldul, și negru.

— Nu te poți aștepta de la mine să înțeleg ceva din toate astea.

Tomb sări în picioare. Brusc, porni în pași de dans de lîngă Cromis și Regină într-o bizară parodie a baletului executat de creier, o imitație plină de tristețe și umor. Bătea din palme și gîgîia.

— Cromis, spuse el, a fost o lovitură de maestru. Ascultă...

Se așeză la loc.

— L-am mințit pe Trinor. Nimic n-a fost mai simplu decît să am grijă de *geteit chemosit*. Golemii ăia au încetat să funcționeze la douăzeci de minute după ce-am intrat în camera asta. Oriunde s-ar fi aflat, au împietrit, mecanismele lor au încetat să funcționeze. Din cîte știu eu, au și început să ruginească. Cellur m-a învățat asta. Ceea ce nu mi-a spus a fost că poți întreține un dialog cu creierul: asta am aflat-o singur în următoarele douăzeci de minute. Apoi... Cellur s-a înșelat, Cromis. O singură și esențială scăpare din raționamentul lui a dus la ceea ce-ai văzut astăzi. El i-a privit pe *chemosit* ca pe simpli distrugători, însă Nordicii au fost mai aproape de adevăr cînd i-au numit hoți de creiere. Luptătorii *chemosit* sînt culegători.

Funcţia lor în zilele Culturilor După-amiezei n-a fost să *prevină* ridicarea din morţi a războinicilor, ci să aducă aici conţinutul craniilor lor, sau într-un centru asemănător, şi să-l predea în grija creierului artificial. Lucrul acesta era valabil în egală măsură în privinţa unui prieten mort şi unui adevărat duşman răpus de *chemosit* — cred că vedeau războiul într-un alt fel decît noi, poate ca un joc. Cînd Canna Moidart le-a refuzat luptătorilor *chemosit* îndeplinirea tuturor funcţiilor lor, folosindu-i doar ca războinici, ea a invocat distrugerea. Acum. Fiecare dintre „ferestrele" locului ăstuia este de fapt un rezervor de lichid vital, în care stă suspendat creierul unui om mort. După injectarea cu o serie de alţi fluizi şi substanţe nutritive, creierul poate fi stimulat să-şi formeze din nou stăpînul decedat. În a treia zi a captivităţii noastre aici, creierul artificial i-a reconstruit pe Fimbruthil şi pe Lonath, cei cu mantii ca smaraldul. În a patra zi, pe Bellin şi pe Mader-Monad şi pe Sleth. Îi vedeţi cum dansează? Iar ieri, pe ceilalţi. Creierul a stabilit apoi legătura dintre mine şi minţile lor. Ei au fost de acord să mă ajute. Astăzi ne-am pus în aplicare planul. Din încăperea asta pleacă douăsprezece coridoare, asemenea spiţelor unei roţi cu diametru de kilometri întregi: Oamenii Renăscuţi au venit pe lume în coridorul nord-vestic. La un semn, au ieşit din pîntece, s-au tîrît aici şi i-au spintecat pe paznicii lăsaţi de Trinor cînd s-a dus să-şi înfrunte moartea. Am păşit toţi paisprezece în coloanele de lumină. De acolo, datorită unei însuşiri a complexului cerebral, am fost... mutaţi... în deşertul de afară. Acolo i-am aşteptat pe Trinor şi pe oamenii lui. Atunci, desigur, el era... reţinut altundeva. Am reintrat în cele din urmă în buncăr şi-am sosit la timp ca să te salvăm de tine însuţi.

tegeus-Cromis zîmbi rigid.

— Bine lucrat, Tomb. Şi-acum ce urmează? Îi trimiţi înapoi la culcare?

Piticul se încruntă.

— Cromis! Vom avea o armată formată din ei! Chiar în momentul de faţă, ei trezesc complet creierul la viaţă. Împreună, cavalerii Methven şi Oamenii Renăscuţi, umăr lîngă umăr, vom construi un nou Viriconium...

Pereţii de diamant ai încăperii străluceau şi scînteiau. Creierul zumzăia. Peste mintea lui tegeus-Cromis se pogorî o răceală arctică. Se uită la mîinile sale.

— Tomb, spuse el. Eşti conştient că asta va distruge imperiul la fel de sigur cum l-a distrus Canna Moidart?

Piticul se ridică grabnic în picioare.

— Ce?

— Sînt prea frumoşi, Tomb, sînt prea împliniţi. Dacă mergi mai departe cu asta, nu va exista nici un nou imperiu — în schimb, ei ne vor absorbi şi, după o pauză de un mileniu, Culturile După-amiezei îşi vor relua larga dominaţie asupra pămîntului. Pizma nu-şi va afla locul. Dimpotrivă, s-ar putea să ne mulţumească necontenit fiindcă i-am adus înapoi pe lume. Dar, cum tu însuţi ai spus, au o filozofie de viaţă străină nouă; şi nu uita că ei au fost cei care-au născut pustia din jurul nostru.

Privind la trupurile perfecte ale Oamenilor Renăscuți, îl copleși o tristețe uimitoare, o senzație brutală de nedesăvîrșire. Studie chipul sincer al piticului dinaintea lui, dar nu reuși să găsească vreun ecou al sentimentelor sale — doar nedumerire și, dincolo de aceasta, o exultare continuă.

— Tomb, nu vreau să iau parte la asta.

Mergînd spre arcada prin care ieșiseră Oamenii Renăscuți, cu ochii în pămînt astfel încît să nu vadă dansul acela ciudat — așa încît să nu fie ademenit și fascinat de inumanitatea lui — îi ațînu calea Methvet Nian, Regina Jane a Viriconiumului. Ochii ei violeți îl străpungeau.

— Cromis, nu trebuie să simți așa ceva. Moartea lui Grif este cea care te-a abătut. Te învinovățești singur, vezi lucrurile în tonuri sumbre. Te rog...

tegeus-Cromis spuse:

— Doamnă, eu i-am provocat moartea. Sînt sătul de mine; sînt sătul să mă aflu mereu în locul nepotrivit la timpul nepotrivit; sînt sătul de nesfîrșitele morți de care e nevoie ca să-mi îndrept greșelile. Era *prietenul* meu. Pînă și Trinor mi-a fost cîndva prieten. Dar nu despre asta este vorba. Doamna mea, i-am privit pe Nordici ca pe niște barbari, și asta sînt. — Rîse. — Astăzi, *noi* sîntem barbarii. *Uită-te* la ei!

Iar cînd Regina se întoarse pentru a privi coregrafia pusă în scenă de creier — sărbătoarea a zece mii de ani de moarte și renaștere —, el plecă.

Fugi către lumină. Cînd trecu pe lîngă cadavrul prietenului său, începu din nou să plîngă. Își ridică sabia. Încercă să spargă o fereastră de cristal cu mînerul ei. Coridorul îl apăsa. Dincolo de ferestre, creierele moarte pluteau. Continuă să fugă.

— Ar fi trebuit s-o faci, șopti Birkin Grif în spațiile moi din craniul său; și: UROBUNDOS! chicoti ușa cea nebună, cînd el trecu în fugă prin ea și ieși în vîntul deșertului.

Cu mantia pocnind și zbătîndu-se în jurul lui, așa încît semăna cu un corb cu aripi frînte, se împletici către nava de zbor cea neagră. Propria sa minte îl lua în rîs. Fața îi era udă.

Se aruncă pe podul de comandă. Lumina verde îl înconjura și Nordicii morți îl priveau cu ochi orbi cînd porni motoarele. Nu alese o direcție anume, direcția îl alese pe el. Cu viteză maximă, zbură către înaltul sterp al cerului.

Și astfel, tegeus-Cromis, Lord al Ordinului lui Methven, nu fu prezent la înființarea Oștirii Oamenilor Renăscuți, la înarmarea ei în adîncurile Pustiei Mici sau la marșul ei. El nu văzu stindardele.

Nu fu martor nici la căderea orașului Soubridge, cînd, la o lună după trista moarte a lui Birkin Grif, Uriașul Pitic Tomb îi conduse pe oamenii cîntăreți ai Culturilor După-amiezei împotriva unei mari armate de Nordici și ieși învingător.

Nu fu prezent cînd lupii arseră Soubridge-ul și, cuprinși de disperare, muriră.

El nu văzu Asaltul asupra Porților, cînd Alstath Fulthor — după ce condusese o mie de Oameni Renăscuți peste Munții Monar în toiul iernii — atacă Orașul pastel dinspre nord-est;

Sau curajoasa moarte a lui Rotgob Mungo, căpitan al Nordicilor, pe cînd acesta încerca zadarnic să respingă îndelungatul Asediu asupra Cartierului Artiștilor și sîngeră pînă la moarte în Bistro Californium;

Și nu fu prezent nici cînd Tomb îl întîlni pe Alstath Fulthor în mijlocul lui Proton Circuit, venind din capătul opus al orașului, și-i strînse mîna.

Nu fu prezent la acea acțiune finală de recucerire a sălii lui Methven, cînd cinci sute de oameni muriră într-o singură oră și Tomb se alese cu faimoasa sa rană. Îl căutară acolo, dar el nu veni.

El nu se năpusti cu ei în camera secretă din palat, acolo printre perdelele de lumină suflate de vînt; și nu descoperi sub trupul hăcuit al Leneșului Usheen, Bestia Reginei, cadavrul rece și frumos al Cannei Moidart, cu ultima răsucire a cuțitului.

Se zvonește că Tînăra Regină a plîns-o pe cea Bătrînă, vara ei. Dar el nu văzu nici asta.

Epilog

Methvet Nian, Regina Viriconiumului, stătea într-o dimineață devreme pe dunele de nisip ce se-ntindeau ca o țară pierdută între uscat și mare. Ca niște bucăți agere și franjurate de cîrpe, pescărușii cei negri se băteau în zbor deasupra privirii sale aplecate la pămînt.

Era o femeie înaltă și suplă, înveșmîntată într-o rochie grea de catifea roșcată, iar pielea ei nu era nici machiată, nici împodobită cu bijuterii, după cum era obiceiul vremii. Cele nouă Inele identice ale lui Neap scînteiau pe degetele-i lungi. Părul, care amintea de culoarea scorușilor toamna, îi atîrna în valuri moi pînă la brîu, înfășurîndu-i sînii.

Pentru o vreme, umblă pe malul apei, examinînd obiectele aruncate de mare pe uscat: acordînd mai multă atenție ici unei pietre netede, colo unei cochilii transparente, luînd în mînă o sticlă de culoarea libelulei, aruncînd o ramură de copac albită și cioplită bizar de apă. Se uită la pescăruși, însă țipetele lor o deprimară.

Își duse calul cenușiu de căpăstrul alb peste dune și găsi poteca de piatră către turnul ce nu avea nume; cu toate că unii îl numeau ca și coasta pe care se afla, și anume Balmacara.

Balmacara era distrusă — zidurile sale erau înnegrite, ea semăna cu un dinte rupt — și în ciuda primăverii care înverzise pămîntul după iarna întunericului și a contrastelor puternice, pădurea de scoruși care o împrejmuia era fără viață.

Printre ei, în întunecimea tot mai adîncă a amurgului, ea dădu peste epava navei de cristal care distrusese turnul. Era neagră, și de pe fuzelajul ei îndoit se uita pieziș la ea capul de lup cu ochi roșii ca vinul — cît se poate de neamenințători, căci durerea începea deja să se împrăștie.

Trecu pe lîngă ea și ajunse la ușă; își priponi calul.

Strigă, dar nu primi nici un răspuns.

Urcă cincizeci de trepte de piatră și descoperi că seara înfășurase deja turnul. Apusul se vedea maro în arcadele ferestrelor, se aduna în mormane mari în colțuri. Pașii ei reverberau în gol, dar în turn se auzea o muzică ciudată și liniștită, un ton trist, oțelit, ritmuri care-i aduse lacrimi în ochii violeți.

El stătea pe un pat săpat în perete, acoperit de mătăsuri albastre, brodate. Pe pereții din jurul lui atîrnau trofee: o halebardă electrică pe care o primise de la prietenul său, Piticul Tomb, după lupta de pe mare de la Mingulay, din timpul campaniei Rivermouth; țipătorul stindard al lui Thorisman Carlemaker, pe care-l înfrînsese fără nici un ajutor în Munții Monadliath; arme bizare și echipament astrologic descoperit în deșerturi.

Cînd intră, el nu ridică ochii spre ea.

Degetele lui eliberă corzile bine întinse ale instrumentului; tonul lui era jos și melancolic. Recită următoarea strofă, pe care o compusese pe Coasta Cruachan în Monar:

„Viziuni puternice: viziuni puternice am cu ăst loc în timpuri sterpe... Pinii se-ndoaie jos departe... Am lăsat fermecata pădure de scoruși să scapere pe un promontoriu străvechi, să se-ncline-ncet în amurg în marea de cleștar... Pe culmi de dealuri sterpe ne lăsăm pustia în oasele subțiri să intre precum piciorul într-un pantof strîmt... Povestea ăstui loc: în afară de muchia frîntă de pămînt nu-s decît vînturi și tăceri triste... Mai pun o piatră peste a hotarului piatră... Simt cum Timpul mă ia-n grija sa..."

După ce termină, Regina spuse:

— Domnul meu, te-am așteptat să vii.

În întunecime, el zîmbi. Încă purta mantia cea ruptă, cămașa de zale zdrențuită, crestată. Sabia fără nume îi stătea alături. Avea următorul obicei: cînd era îngrijorat sau agitat, mîna se întindea fără știrea lui și-i mîngîia mînerul.

Spuse cu politețea gravă a vîrstei sale:

— Stăpînă, aș fi venit dacă aș fi simțit că e nevoie de mine.

— Lord Cromis, răspunse ea, ești absurd.

Rîse și nu-i dădu voie să vadă mila pe care o simțea pentru el.

— Moartea te-a adus aici ca să stai îmbufnat și să te muști singur ca un animal. În Viriconium, am încetat să ne mai gîndim la moarte.

— Asta-i alegerea ta, doamnă.

— Oamenii Renăscuți sînt printre noi: ne oferă arte noi, noi perspective; și de la noi învață cum să trăiască într-o țară fără s-o distrugă. Dacă-ți aduce vreo satisfacție, Cromis, ai avut dreptate — imperiul e mort. Dar la fel sînt și Culturile După-amiezei. Și ceva complet nou le-a înlocuit pe amîndouă.

El se ridică și se duse la fereastră. Pasul lui era tăcut și iute. Se întoarse cu fața către ea, iar în spatele lui soarele sîngera de moarte.

— Este loc în acest nou imperiu pentru un asasin fără voie? întrebă el. Este?

— Cromis, ești un nesăbuit.

Și nu-i permise să răspundă la asta.

Mai tîrziu, el o făcu să se uite la Stelele Numelui.

— Acolo, spuse el. Asta nu poți nega: nici unul dintre cei care au venit după aceea n-a putut citi ce scrie acolo. Toate imperiile se sting și lasă în urmă o limbă pe care urmașii lor n-o pot înțelege.

Ea zîmbi în sus spre el și-și dădu părul pe spate.

— Alstath Fulthor, Omul Renăscut, ți-ar putea spune ce înseamnă, zise ea.

— E important pentru mine, recunoscu el, ca acesta să rămînă un mister. Dacă-i poruncești să-și țină gura închisă, mă voi întoarce.

FURTUNA DE ARIPI

1
Luna, uitîndu-se în jos

Pe întinderile vălurite și întunecate ale unuia dintre rîurile acelea fără nume care izvorăsc din munții din spatele mlaștinilor Cladich, pe o insulă mică și boltită aflată în apele puțin adînci dinainte de scurgerea în mare, ziduri năruite cu vîrstă venerabilă strălucesc vag sub privirea unei luni stinghere. Cîndva, s-a aflat un turn acolo, în umbra stîncilor din estuar, construit cu prea mult timp în urmă ca să-și mai poată aminti cineva asta, într-un chip pe care nimeni dintre cei rămași să nu-l poată înțelege, dintr-un singur monolit de obsidian lung de exact șaizeci de metri. Vreme de zece mii de ani, vîntul și apa i-au ros latura dinspre sud, fără a-i descoperi vreo slăbiciune; iar noaptea, la fereastra cea mai de sus se putea observa o lumină galbenă apărînd și dispărînd, de parcă cineva ar trece acolo prin fața unei flăcări. Cine să-l fi adus în ținutul acesta ploios, unde, pe timp de iarnă, viscolele împing apele albe pe Minch în sus și pescarii din Lendalfoot ocolesc zona de lîngă coastă, și în ce scop, nu este limpede. Acum, turnul zace frînt în cinci bucăți. Marginile pietrei nu sînt nici zdrobite, nici tăiate, ci topite ca ceara de lumînare. Podul de stînci care oferea cîndva acces spre el — dinspre o plajă de pe malul vestic, unde, pe nisip, sînt împrăștiați bulgări de sticlă vulcanică — este acum scufundat, și tot ce-l traversează dinspre apă este o vegetație laxă, ciudată, o țesătură din cucută marină care, din cine știe ce motiv, a părăsit apa sărată, liniștită și benefică din estuar pentru a coloniza plaja, și-a întins lujerii pali și cărnoși pe suprafața turnului ruinat și s-a agățat de pîlcul de pini morți, albi.

În vremea aceasta, în Vremea Lăcustei, cînd nu ne mai aparține nimic decît goliciunea din noi, în Vremea Oaselor, cînd nu avem altceva de făcut decît să așteptăm, aici nu se mișcă nimic uman. Nu s-a mișcat nimic uman aici vreme de optzeci de ani. Focul, dacă ar fi adus aici, ar fi palid și slab, greu de aprins. Pasiunea ar dispărea aici la o simplă șoaptă. Ceva din căderea turnului a otrăvit aerul de aici și a secat ținutul de putere. Albă și bolnăvicioasă și infinit de lentă, cucuta se tîrăște afară din apă pentru a-și plimba degetele triste și gumoase peste dărîmăturile camerelor năruite. Prăbușirea turnului pare completă, înfrîngerea măiestriei — împlinită.

Și totuși, în Vremea Lăcustei, nu sîntem noi oare învățați în arta răbdării? Au trecut optzeci de ani de cînd tegeus-Cromis a rupt jugul Cannei Moidart, de cînd au căzut luptătorii Chemosit și de cînd au venit printre noi Oamenii Renăscuți; iar în adîncurile acestei nopți de toamnă, sub pavăza unui ținut bătrîn și amarnic, sîntem martorii unor evenimente astronomice și enigmatice, o intersectare esențială atît pentru pămînt, cît și pentru precara stăpînire asupra lui a adolescentelor Culturi ale Amurgului. „Așteaptă! Lucrurile sînt. Lucrurile se petrec. Așteaptă doar!" Stîncile din mare rămîn locului, negre, în așteptare; aerul e plin de răceală și previziune...

Este ora vechiului nostru dușman, luna. Reflecțiile ei fugare tremură pe apă printre desenele reci, fără noimă, ale vîntului. Sus, cercul ei încordat se întinde dureros pe tot cuprinsul cerului (încarcerată acolo înlăuntrul lui, uitîndu-se în jos, stă fața scofîlcită a misterioasei noastre cotoroanțe, însoțitoarea noastră de un milion de milion de ani). Undeva, între miezul nopții și zori, în oare aceea cînd oamenii bolnavi se prăvălesc de pe înaltele acoperișuri ale ființei lor și cad în întuneric, brusc și pe nepusă masă, ceva se observă cum se desprinde de la marginea acelui cerc fermecat și, prin spațiile înfiorătoare dimprejur, cum accelerează spre pămînt. Nu este decît un nor mic de aburi, un nor de polen suflat pe o singură rază de lumină într-o încăpere întunecată, goală — dispărut imediat ce ai clipit, ce ți-ai frecat ochii și ți-ai repus în ordine gîndurile aflate în așteptare —, însă nu s-a mai văzut nimic asemănător vreme de zece mii de ani; și chiar dacă totul poate părea neschimbat, iar luna n-a atîrnat niciodată atît de albă și precisă deasupra stîncilor, ca o față pudrată uitîndu-se cu jind din cadrul unei uși fără stăpîn, și amintirea a hotărît că ochiul a jucat o festă — nimic nu va mai fi la fel din nou.

Nu cu multe ore mai tîrziu, pe cînd lumina fragedă, nesigură a zilei se împrăștie ca fumul printre lujerii moi și grași, zugrăvind coloana căzută a turnului, o siluetă iese din desișul de cucută — nedumerită și cu fereală, trezită parcă dintr-un somn adînc — și se uită atentă la cer către sud, unde luna încă mai este o imagine albă ca varul, o față ulcerată ce te bîntuie în vise. Bătrînul tremură puțin și-și aranjează mantia pe umeri; se înfruntă, pentru o vreme, omul și planeta. Dar apoi, într-o clipă, răsăritul soarelui împroașcă totul cu sînge — marea, țărmul, cucuta și mantia bătrînului sînt toate mînjite și îmbibate — și el se întoarce iute cu spatele pentru a scoate din ascunziș o barcă mică din lemn, cioplită cu stîngăcie. Chila ei scrîșnește pe pietriș, vîslele cad albe pe apă. Ziua se luminează, dar, vîslind, bătrînul se crispează din cauza cerului amenințător. Trăgîndu-și barca pe malul vestic, bombănind și gîfîind din pricina efortului, se oprește la marginea apei să mai atunce o ultimă privire turnului, prizonier al lungii sale bătălii cu degradarea, apoi ridică din umeri și urcă grăbit niște scări săpate cu mult timp în urmă pe versant. În această vreme, în spatele lui, un singur vultur-pescar cu aripi de o culoare ciudată se ridică în aer dinspre sudul luminos și se învîrtește deasupra insulei în semn de adio, parcă.

În Vremea Lăcustei ne este dat să vedem asemenea lucruri.

Oamenii Renăscuți nu gîndesc cum gîndim noi. Ei trăiesc în vise cu ochii deschiși, urmăriți de un trecut pe care nu-l înțeleg, hărțuiți de un drept prin naștere ce nu are nici un sens pentru ei, chinuiți de amnezia sufletului.

Alstath Fulthor, primul care fusese scos de Piticul de Fier Tomb din groapa sa milenară din Micul Deșert de Rugină, nu-și amintea nimic din viața sa anterioară: în schimb, pașii îi erau marcați de-o bănuială pe care nu și-o putea explica nici lui însuși. Trupul lui, sîngele lui, propriile lui gene știau (sau așa i se părea lui), dar nu reușeau să găsească un limbaj comun cu ajutorul căruia să-i spună cum fusese viața lui în timpul nebuniei glaciale a După-amiezei. Îl ajungeau indicii întunecate. Însă fibrilele tremurătoare ale sistemului său nervos se adaptau ca să primească mesajele trimise cu o mie sau mai mulți ani în urmă, înștiințări șterse de vînturile timpului.

În lunile de după reînvierea lui, visa neîncetat: uneori despre o mare insectă de argint, pocnind și zăngănind, al cărei ciclu de viață îl putu observa sub toate aspectele principale; alteori despre o femeie (care ședea singură într-o încăpere atît de înaltă, încît tavanul ei era o țesătură de umbre, torcînd un fir de aur care, din proprie voință, se ridica din mîinile ei și fîlfîia, pînă ce umplea tot acel spațiu misterios, imens, șoptitor, de deasupra ei). Printre ruinele din Soubridge, cu depozitele lui pline de pești putrezi și copii masacrați, în timpul lungului marș prin frigul iernii din Munții Monar și al asaltului asupra Porții Nord-Estice, aceste imagini interveniră în repetate rînduri între el și bătălie: insecta cu ochii ei fațetați, inexpresivi, femeia cu fusul ei împodobit cu bijuterii. (Deseori, făcea tăieturi adînci în carapacea insectei; sau mînjea mîneca femeii cu sînge; și o dată, pe cînd își croia drum pe străzile din Viriconium pentru a-i scutura mîna Piticului Tomb peste un morman de cadavre ale Nordicilor, flăcările de pe Proton Circuit se combinară pentru o clipă cu ciudatul fir tremurător al femeii, așa încît trecutul și prezentul său trosniră într-un arc electric ce-i scăpără în minte, iar el căzu orbit cu fața în jos și fu luat drept mort, nemaiputînd spune ce era real — șoapta tăcută a focurilor din oraș sau tunetul acelui nor aurit...) Treptat, însă, de parcă ar fi trăit la adăpostul unei a doua copilării, chiar și aceste puncte de referință părură să-i fie luate și fură înlocuite cu un haos aiuritor, cu senzația unui act de memorie executat încontinuu, fără odihnă, un rîu ascuns în noapte, din care poate ieși la suprafață nechemată frîntura unei întîmplări, plutind ca o creangă moartă printre mizeriile indistincte purtate de apă...

Un chip îl pîndi dintre rafturile luminate de crepuscul din biblioteca străveche, tresăltînd ca un balon. Ajunse foarte aproape de al său, tresărind și dizolvîndu-se sub impactul unei emoții adînc resimțite, apoi se retrase cu un șuierat al inspirației.

— Ce faci? îl întrebă cineva.

Erau în afara zidurilor, dar el nu știa unde...

Se împletici prin arterele căminului său, cu creierul zumzăind și vibrînd cu forță reînnoită, descoperind camere și celule subterane pe care nu le mai văzuse niciodată. La fiecare cotitură, îl ademeneau înăuntru mîini necunoscute...

Aici, turnuri organice, mase de țesut înalte și fără forme, cultivate din plasma mamiferelor ancestrale, trîmbițau și gemeau în pustiurile abandonate ale unui alt continent, cu imensele lor voci cinice modulîndu-se purtate de vînt, acum incredibil de îndepărtate, acum la distanță de un braț. *Filozofia naturii*, susțineau acestea (insistînd pe statutul lui de eretic), *este o formă de trădare a invenției. Este un edificiu de lut.* Era întotdeauna noapte acolo...

În fața sa se întindea un oraș, în lumina umedă, echivocă a după-amiezii, asemenea unor excavații întrerupte într-o grădină scufundată. Acolo se putea ajunge pe o scară din oase. „Am să cobor în locul acela!"

Cu acele sărmane și înșelătoare relicve ale unei culturi moarte el încercă să-și creeze un trecut, și astfel să dobîndească, asemenea oricărei alte ființe umane, un soi de perspectivă empirică după care să-și judece propriile acțiuni, lăsîndu-se pe vine, cum se spune, pe malul propriului său rîu interior și adunînd din apă lucrurile care pluteau mai aproape de el. Acestea îl ajutau rareori să facă față noii realități a Culturilor Amurgului. Și, în cele din urmă, una dintre capturile pe care le făcu în felul acesta ajunse să-l bîntuie, un lucru mort ridicat din mîlul unei incarnații ca să-i infecteze felul în care-l percepea pe celălalt. Nu era o amintire normală, oferită sub formă de imagine — un sunet, o scenă, o viziune a unui chip sau loc. Veni mai degrabă ca un act pe care el se simți nevoit să-l făptuiască — sau unul pe care trupul său să-l făptuiască singur, ca și cînd mușchii își aminteau ceea ce el uitase — și, făptuindu-l, să-și amintească.

Optzeci de ani, trecuseră, așadar, de cînd tegeus-Cromis rupsese jugul Cannei Moidart, de cînd luptătorii Chemosit căzuseră și trăseseră Nordul la pămînt o dată cu ei, iar Alstath Fulthor, primul dintre Oamenii Renăscuți, urmașul unei tehnologii a cărei putere n-o putea aprecia cu adevărat, un lord respectat în consiliile din Orașul Pastel, fugise mîncînd pămîntul printre dealurile din Monar fără a ști măcar de ce fugea sau ce-l îndemna să fugă.

Era un om înalt, așa cum sînt toți Renăscuții, și slab, înveșmîntat în tunică și pantaloni de mătase neagră, răsucindu-i-se pe piept cu blazonul galben contorsionat al Casei sale. În picioare avea ciudații pantofi fragili pe care-i purta rasa lui în loc de cizme, iar la brîu îi atîrna un cuțit energetic scurt — sau *baan* — dezgropat dintr-un deșert împreună cu străvechea lui teacă din ceramică. Părul lui lung, blond și aspru era încîlcit și umed, iar transpirația îi făcea trăsăturile proeminente, păsărești, să sclipească. Ajunse în Dyke Head Moss peste terenul abrupt și periculos de la capătul lui Rossett Gill, iar dealurile scunde și rotunde din jurul lui erau înnegrite de toamnă; trecu prin grohotișul din Surgeon's Gate fluturînd din brațe pentru a-și păstra echilibrul și un praf cenușiu explodă în jurul lui; și străbătu poteca din vale cu pași mari, energici. Nu era conștient că ritmul în care înainta ar fi schilodit un om obișnuit. Bizarii lui ochi verzi erau goi și neatenți, dar plini de o sfîrșeală mai degrabă psihică decît fizică. În cele mai ridicole și fistichii saloane din Viriconium se spunea că el este „cel mai uman" dintre Renăscuți, însă aceasta era o exprimare prostească (și absurdă), și dacă era ceva mai mult sau mai puțin uman pe fața lui, acum aceasta era doar deznădejdea.

Cu treizeci și șase de ore în urmă, neagră și incontestabilă, nebunia îl scosese afară din comoda sa casă de la marginea lui Minnet-Saba, îl tîrîse pe străzile tăcute dinaintea zorilor ale orașului, pe Proton Circuit către Poarta Nord-Estică, și tot așa pînă sus în viroagele înghețate din Monar, unde îi arătă peisajele diabolice ale unei cu totul alte țări (în urechi auzea un geamăt metalic prelung care se ridica pe un vînt *föhn*, în timp ce la orizont se mișcau forme înalte și greoaie) și-l îndemnă cu vorbele „Fugi! Fugi!" șoptite în fiecare cameră a inimii, țipate în firidele adînci ale craniului și reverberate în fiecare atom al sîngelui ce-i curgea prin vene. Lumea cunoscută îl părăsi. Orele care se scurgeau deveniră

pur și simplu spațiile între vise. Marea absență dintre „acum“ și „atunci“ se căscă sub el ca un abis și el fugi pe marginea ei — echilibrat, încordat, pentru totdeauna...

Două sute douăzeci și cinci de kilometri sau mai mult străbătuse, într-un meandru lung printre dealuri, iar vechile peisaje îi puneau cataplasme în creier: dar, coborînd Dyke Head Moss, pasa proastă îl părăsi și, unul cîte unul, îi reveniră toate simțurile. Lîngă el sclipea un pîrîu. Oile pășteau nepăsătoare în vreme ce păstorii le coborau de la deal spre vale, pentru iernat. Aerul era greu de mirosul fumului de turbă și mihalț, și în fața lui poteca se risipea într-o serie de curbe și reintrări și coborîri blînde către orașul din depărtare. Sfîrșeala lua locul amestecului de bucurie și teamă care-l umpluse cît timp fugise. Din starea de exaltare neagră se rostogoli într-una de nedumerire. Mai fugise în felul acela cu o mie de ani în urmă: dar din calea cui? Încotro fugise? Ce temeri îi mișunau în creier? Ce bucurie bizară?

Sub fruntea lui Hollin Low Moor încetini pasul. Picioarele și gleznele îl dureau. Se așeză pe o stîncă lîngă potecă pentru a și le masa și atenția îi fi captată de oraș, care aștepta acolo înfășurat în mantaua lui de nemișcare și distanță. Lumina scăpăra prin ceață: o heliografie a sinuozităților ca de rîu a străzii Proton Circuit; o fosforescență a canalului plăcerii de la Lowth unde, sub soarele la apus, bancuri de actinii străluceau ca niște vitralii triumfale; un semn al înălțimilor obosite și luminate ale lui Minnet-Saba, al remarcabilelor turnuri pastel și al piețelor din Cartierul Atteline. Totul era imaculat — iluminat, transfigurat, miniatural. Toate îl atrăgeau nu ca un refugiu (cu toate că el se considera un refugiat), și nici datorită dublei sale familiarități, ci datorită lungii sale ciudățenii și obstinații în fața Timpului, sărbătorită aici în generarea (sau așa părea), mai degrabă decît în reflectarea luminii. Viriconium, Orașul Pastel: puțin criptic, puțin mîndru, puțin nebun. Istoriile orașului, la fel de uitate ca și ale lui, făceau din aer un soi de ambră, o capcană; geometria bulevardelor lui era un mesaj ascuns transmis de la un supraviețuitor la celălalt; iar prezentul lui, ca și al său, nu era decît o trimitere în trecut — un vis, o predicție, o scurtă posibilitate ce trebuie îndurată.

Astfel, el căzu într-o reverie a deposedării, un bărbat subțire șezînd pe o stîncă în văpaia roșie a apusului de soare, cu galbenul heraldic scăpărîndu-i pe piept, în vreme ce pe chipul său nedumerirea făcea casă bună cu sfîrșeala și cu o anume uluire. Lumina începu să scadă în jurul lui. Sunetele din vale crescură, apoi se stinseră. Un vînt răcoros sufla în jos pe Rossett Gill și foșnea ca un animal mic printre ferigi. Cînd ridică iarăși ochii, cerul dispăruse, seara era cenușie și răcoroasă, și un bătrîn îmbrăcat într-o mantie lungă venea pe potecă în sus către el.

Se ridică în picioare și-și întinse membrele înțepenite. Pe furiș, cercetă veșmintele noului-venit în căutarea Semnului Lăcustei. Cînd nu-l putu găsi, își lăsă mîna să cadă de pe mînerul *baan*-ului.

— Salutare, bătrîne, spuse el.

Bătrînul se opri. Era desculț și prăfuit, îndoit de spate parcă din pricina unei călătorii lungi întreprinse în grabă și sărăcie, iar fața îi era ascunsă în străfundul capișonului. Fulthor l-ar fi confundat cu un dijmaș sau cu unul dintre negustorii mici din sud, chemat din Soubridge sau Lendalfoot să aducă zestrea

la căsătoria unei fiice preferate (cupru sub forma unui delfin, păstrat cu sfințenie de multă vreme; o bucată mică de oțel valorînd cît echivalentul în bani al roadelor unui smochin), lacrimi și haine nealbite la înmormîntarea unui fiu tînăr. Însă mantia sa era din material de calitate și era țesută cu bizare desene matematice care păreau să iasă în relief și să plutească în lumina tot mai slabă. Și:

— Nu poți să fugi întruna, Alstath Fulthor, șopti el, cu ochii scînteindu-i puternic din întunecimea capișonului. De ce-ți irosești timpul — și timpul orașului tău de adopție totodată! — departe, pe dealurile brune?

Fulthor era intrigat și puțin debusolat. Era un loc ciudat pentru o asemenea întîlnire. Ridică din umeri și zîmbi.

— Tu de ce ți-l irosești întrebînd, bătrîne? răspunse el.

Bătrînul se cutremură și, înainte să vorbească din nou, cu o mișcare rapidă și inconștientă a capului, aruncă o privire către cerul de sud. Țipătul ascuțit, dezgolit al unui vultur-pescar reverberă peste pustietăți, dar încă nu era nici urmă de lună pe cer.

Într-un palat asemănător cu o cochilie — în sala lui Methven spre care Proton Circuit urcă într-o spirală sprijinită pe o sută de stîlpi din piatră neagră subțire — Methvet Nian, Regina Jane, Regină a Viriconiumului, căreia în tinerețe îi căzuseră cu tronc pîlcurile vîntoase de mesteceni și lacurile glaciare din Mlaștina Rannoch, vînată de luptătorii Chemosit și, sălbatică precum orice fiică de prădător (protejată de ultimul dintre cavalerii Methven, șchiop și plin de cicatrice, îndrumată de un poet și de o pasăre de metal moartă, și ajutată de un pitic uriaș să înainteze mai repede), ședea în fața a cinci ferestre false într-o încăpere înaltă pavată cu cristal de culoarea cinabrului. Era înconjurată de obiecte prețioase și complexe al căror folos fusese uitat — mașinării sau sculpturi excavate din orașele ruinate din Deșertul de Rugină de dincolo de Duirinish. Perdele de lumină palidă, fluctuantă pluteau la intervale neregulate prin cameră asemenea unor ploi sporadice, și prin umbrele ca de vis astfel create se plimba tîrșiit Bestia Reginei — unul dintre marii leneși din pădurile de la sud,care se spune că sînt urmașii decăzuți ai unei rase extraterestre chemate sau ademenite pe pămînt în timpul nebuniei După-amiezei.

Trecuseră optzeci de ani de cînd Usheen, primul dintre animalele ei, murise de cuțitul Cannei Moidart și, murind, pecetluise definitiv înfrîngerea Nordului. tegeus-Cromis zăcea de două decade nemișcat și mort sub cîmpurile de *sol d'or* din Lowth. Methvet Nian nu mai era tînără, nici chiar după standardele Amurgului. Totuși, în ochii ei purpurii încă se mai putea observa ceva din fetișcana care, în decursul unui singur an, pierduse și redobîndise Ultimul Regat al lumii: iar în lumina visătoare de acolo unde acele cinci ferestre false arătau peisaje ce nu se găseau nicăieri în Viriconium, vîrsta lăsase puține urme asupra ei — asemenea mîinii unui copil imaginar. Înăuntru, ferestrele pîlpîiră. Afară era toamnă și, sub o lună rece, procesiuni de oameni cu fețe de insecte treceau tăcute pe străzi.

I se întîmplă un lucru curios.

Deseori, în camera pîlpîitoare, trecutul venise s-o atingă cu o persistență imperturbabilă, trăgînd-o de mînecă în încercarea de a-i capta atenția: iepuri sălbatici albi la apus, în Strălucitoarea Mlaștină din Rîpă sau în Promontoriul

Torside; marea întindere brună de bălți cu turbă din ținutul Rannoch, asemănătoare cu un înscris dintr-o limbă colosală; praful deșertului adunîndu-se încet în piețele sumbre din Drunmore cel Ruinat. Însă acestea nu erau nimic mai mult sau mai puțin decît tristele amprente lăsate de memorie pe creierul ei (își amintea versurile compuse de tegeus-Cromis, strigătul străvechi al vulturilor-pescari și vocea lui răsunînd din noapte și faptul zilei). Astă-seară era ceva mai mult. Ferestrele pîlpîiau, ferestrele licăreau, ferestrele spuneau:

— Methvet Nian.

Toate cinci se stinseră.

— Methvet Nian.

Fumul și ninsoarea le umplu, o lumină cenușie perlată, ca zorii zilei peste vîrfurile instabile ale unui ghețar marin de la nordul de dincolo de Nord. Pîlpîi și fu alungată...

— Methvet Nian!

Nisip amestecat și un cer plin de mică, dunele rostogolitoare și oazele uscate, saline, ale ergului nepieritor. În aerul cumplit plutea un miraj perfect al orașului, turnuri pastel înalte și matematice, încrustate cu desene ciudate. Vîntul se năpustea ca un vultur...

— Methvet Nian!

Ea se apropie de ferestre cu un aer fatalist și încercată de senzația că este atrasă sau chemată (văzîndu-se probabil intrînd complet prin ele și ieșind într-un alt timp). Acum, acestea revărsară asupra ei o radiație verde și submarină, de parcă palatul în care stătea ar fi fost într-adevăr o cochilie, sau o navă plină de marinari înecați ce se rotesc pe vecie sub apele cleioase și străvechi ale mării. Toate celelalte lumini din sala tronului erau împuținate; leneșul scîncea, ridicîndu-se nedumerit pe picioarele din spate, cu ghearele lui mari, chihlimbarii, ieșind la iveală și retrăgîndu-se cu iuțeală.

— Liniște, spuse ea. Cine dorește să-mi vorbească? — și tăcu.

— Methvet Nian.

Întunecimea ca de adînc de mare ieși la suprafață, făcu spume, se risipi ca o ploaie de stropi suflată de un vînt invizibil, doar pentru a fi înlocuită de imaginea unei camere cavernoase, ruinate, ce părea a fi plină de păsări împăiate, prăfuite. Lumina lunii se filtra prin crăpăturile din ziduri. Înaintea ei stătea un bătrîn, pentaedric, în cinci imagini. Craniul lui prelung, boltit, era galben și descărnat, ochii — verzi, iar buzele — subțiri. Avea pielea atît de fină și întinsă, încît era transparentă, iar oasele străluceau prin ea ca jadul. Vîrsta lui, își spuse ea, s-a descotorosit de simplele manifestări fizice, și l-a înălțat. Roba lui era brodată cu desene vagi din aur care aveau proprietatea că, la cea mai mică pală de aer, păreau să se miște și să zboare, sensibile la orice mișcare a materialului, dar independent de el.

Ea se cutremură. Întinse o mînă pentru a atinge sticla rece.

Țipătul pescărușilor îi răsună în urechi, la fel și sunetul unei mări reci și cenușii zbătîndu-se pe nisipul negru foarte departe și foarte demult.

— Chiar trăiesc morții în țara aceea, așadar? șopti ea, răsucindu-și degetele în blana albă a leneșului. Dincolo de ferestre?

— Methvet Nian.

La est și sud de Monar se întinde o fîșie de pămînt sălbatic al cărei nume, cînd încă avea unul, era o adunătură de sunete primitive risipite ca o întrebare în vîntul jilav. Este o țară pustie și depășită aceea, plină de monumentele și fantomele nedeslușite ale unei rase mai bătrîne ca Viriconium, mai tînără decît Culturile După-amiezei și, probabil, mai ingenuă decît amîndouă: o națiune cu viață scurtă de păstori tribali care-și îngropau morții cîte o dată pe an în vagonete obosite și care nu știau altceva despre moștenirea lor decît că trebuie evitată. Despre viitor nu știau absolut nimic. Metalul prelucrat le-a fost dangătul funebru, auzindu-se dinspre fierăriile barbare și veșnice din Nord. Operele lor, potecile dintre dealuri și necropolele deopotrivă, au căpătat acum forma trăsăturilor naturii și, năpădite de frunze și fagi tineri, au devenit una cu întinderea sumbră a colinelor lungi și a văilor puțin adînci ce înaintează pentru a se contopi cu ținutul Rannoch de mai încolo.

Locul acesta a scăpat de mîinile otrăvite ale După-amiezei doar ca, în schimb, să îmbătrînească și să devină tot mai slab. Corlele își văd de trai în vechimea lui tristă; iepurii se joacă în rîpele adînci și în gropile adăpostite ale unui ținut care s-a autoepuizat încet; îi ignoră pe călători, și caută cu blîndețe umbra nopții. Aici, în multe seri din ultima parte a anului, întunericul vizitează pămîntul în vreme ce șubreda epavă a apusului încă mai brăzdează cerul. Aerul e îmbibat de lumină, și totuși, cumva, îi lipsește puterea să ilumineze. Într-o clipă, fiecare povîrniș s-a acoperit de umbre și a devenit sălașul vîntului bolborositor și al fantomelor firave și sfioase care n-au visat niciodată la După-amiază și nici nu i-au cunoscut fierul, direct sau indirect. Într-o seară exact ca aceasta, într-o toamnă, la optzeci de ani după Căderea Nordului, un fum cenușiu s-ar fi putut vedea ieșind din hornul unei căruțe cu coviltir mic și roșu, oprite pe un vechi drum printre coline, adînc în inima cîmpiei; și, dintr-o gaură de dimensiuni apreciabile proaspăt săpată în apropiere, se aude zăngănit de metal pe metal...

Era o căruță cu patru roți, de genul celor pe care tinichigii din Mingulay obișnuiau să le folosească vara pentru transportarea numeroaselor lor familii și a instalațiilor lor sărăcăcioase pe drumurile calde din Sud. Într-adevăr, Sudul vibra în ea, în fiecare scîndură și ic, pe toate laturile ei înghesuindu-se desene vii, atroce, executate într-un albastru electric, cu spițele ei groase vopsite într-un galben-canar, cu coviltirul boltit într-un purpuriu țipător pentru a reflecta și ultimele raze de lumină — o provocare la adresa tonurilor sobre de ocru ale buruienilor. Copii voioși și șleampeți, se părea, nu plecaseră de mult, dînd fuga cu nasul plin de muci să adune mure. Fumul se ridica și se simțea miros de mîncare. Doi ponei prăfoși priponiți de spatele căruței cu o bucată de frînghie uzată pășteau zgomotos iarba scurtă de pe drum căzuți în gînduri, cu pleoștitele lor urechi ciulite pentru a prinde vocea stăpînului lor, care, deși invizibil din cauza taluzului de pămînt nisipos proaspăt ce-i înconjura groapa, putea fi auzit din cînd în cînd punctînd cu amenințări și înjurături obscene zumzetul jos și monoton al unui bocet din Rivermouth. Însă nu se întoarse nici un copil din mărăciniș (le auzim vocile pălind și revenind peste întunecimea prelungă a cîmpiei) și această excavație grăbită continuă neobosită pînă ce lumina aproape că părăsi cerul. Căruța fu înghițită de umbre lungi; hornul ei încetă să mai

fumege; poneii se agitară la capătul căpăstrului. Ploi proaspete de pămînt adăugară noi înălţimi meterezelor. Apoi se întîmplă un lucru straniu.

Sunetul de săpături încetă...

Din groapă ieşi o lumină puternică şi albă şi ţîşni fără nici un sunet către cer, ca un semn pentru stele...

(În acelaşi timp, o voce monstruoasă putu fi auzită strigînd: „OOGABURINDRA! BORGA! OOGABURINDRA-BA!")

Şi o siluetă scundă îmbrăcată în pantalonii de piele ai unui căutător de metale fu azvîrlită afară din groapă şi rostogolită ca o frunză de castan în vîntul de martie, pentru a cădea greu într-un morman de harnaşamente de lîngă cei doi ponei priponiţi (care-şi dezgoliră dinţii bătrîni şi galbeni într-un semn scurt de dispreţ şi imediat îşi reluară păscutul lacom al ierbii), cu barba mocnindu-i furios, cu părul lung şi alb în flăcări şi cu toate hainele arse. Preţ de o clipă, acesta rămase la pămînt parcă ameţit; se lovi fără vlagă cu palmele, bolborosind cele mai scîrbase dintre înjurăturile pe care le auzise ţinutul Cladich; apoi se cufundă înapoi, insensibil, tăcut, fumegînd. Împrejur, lumina care ieşise din pămînt se stingea, trecînd din albul şi culorile acelea invizibile printr-o serie ciudată de tonuri de violet şi roz, şi dispărînd complet în întuneric. O briză uşoară cercetă scoruşii şi mărăcinii în căutarea ei; ridică din umeri; şi plecă.

Piticul de Fier Tomb, acţionînd pe panta descendentă a vieţii sub un impuls pe care nu-l înţelegea pe de-a întregul, părăsise Marea Pustie Brună, locul căutărilor sale de-o viaţă, şi, în cel de-al o sută cincizecilea an al existenţei lui, călătorise prin trecătoarea Methedrin primăvara, unde, printre pîraiele zglobii provocate de dezgheţ şi pajiştile de flori cu viaţă scurtă, îşi amintise alte vremuri şi alte călătorii. Surprins de propriu-i sentimentalism, şi brusc conştient că se află în căutarea unui lucru special, rătăcise spre sud prin ţinutul Rannoch, încălzindu-şi oasele bătrîne. „O singură, ultimă, descoperire", îşi promisese el, o ultimă întîlnire cu un metal străvechi, şi apoi capătul nopţilor artritice; însă acesta părea un loc ciudat unde să facă o asemenea descoperire. Nu reuşea să-şi închipuie ce anume ar fi putut găsi într-un ţinut ce nu cunoscuse de milenii întregi o industrie, cu ce s-ar fi putut întoarce pentru ultima oară în Oraşul Pastel. Nu mai văzuse oraşul de douăzeci de ani, şi nici pe prietenul său Fulthor. Nu văzuse niciodată Semnul Lăcustei.

Cînd se trezi, era întuneric, şi el se afla în căruţa cu coviltir. Un bătrîn înalt într-o mantie cu glugă stătea aplecat asupra lui ca un semn de întrebare în lumina portocalie a lămpii. Ciudatele desene lucrate pe ţesătura veşmintelor sale păreau să se mişte atunci cînd se mişca şi el.

Tomb sări ca ars cu mîinile lui groase şi noduroase tînjind după securea pe care n-o mai folosise de o decadă (aceasta zăcea sub pat; acolo se afla şi armura, împachetată într-un cufăr; aşa şi dusese viaţa de la Căderea Nordului încoace).

— De ce ai venit aici, stafie bătrînă? spuse el. O să-ţi retez braţele! şopti şi-şi pierdu iarăşi cunoştinţa, simţind o veche cruzime năpădindu-l ca o durere familiară; şi apoi, trezindu-se brusc cu ochii larg căscaţi de uimire, holbîndu-se la faţa aceea îmbătrînită, cu pielea ca un pergament întins peste o flacără galbenă ca lămîia, îşi aminti! În mintea sa, zece mii de aripi cenuşii bătură aerul sărat de sub ele ca o furtună!

— Noi am crezut că ai murit, spuse el. Noi am crezut că ai murit!

Şi adormi.

2
Galen Hornwrack şi Semnul Lăcustei

Toamnă. Miezul nopţii. Oraşul etern. Luna atîrnă deasupra lui ca un iubit cu faţă albă, atent, iar lumina ei ajunge pînă în colţurile prăfuite şi loturile de pămînt pustii. Ca toţi iubiţii, aceasta observă atît cusurul, cît şi frumuseţea locului — zugrăvind sculpturile în iridiu şi turnurile baroce ale legendarei Pieţe Atteline chiar în timp ce arginteazǎ ochiul bănuitor al bătrînei femei ce taie răscoage şi crengi uscate printre ruinele Cartierului Cispontine, ale cărui turnuri au avut cel mai mult de suferit în timpul Războiului celor Două Regine. Oraşul este un produs al propriilor lui vise, visele unui milion de ani. Acum, adormit, acesta se întoarce pe cealaltă parte atît de încet, încît poţi auzi zvonul îndepărtat al celor mai noi vise: oase albe, Cîntecul Lăcustei, mandibule uscate frecîndu-se una de cealaltă în nopţile deşertice... sau să fie doar vîntul coborînd din Monar, şi frunzele de toamnă care umplu aerul, pentru a se scutura şi aduna cu miile pe străzile lăturalnice?

În Cartierul Artiştilor este acea oră din noapte cînd pare posibil totul şi nimicul. Bistrourile sînt tăcute. Spectacolele şi saloanele de fumat sînt toate închise. Pînă şi Grăsana Etteilla, ghicitoarea, şi-a pus de-o parte buclucaşul pachet de cărţi, a tras pentru cîteva ore obloanele mizerabilei sale dughene din satin şi, cu gleznele ei dureroase şi tusea straşnică, a plecat clătinîndu-se, ceea ce-i rău astă-seară. Molima, *Omul Negru* din cărţi, a înşfăcat-o de plămîni; se sprijină de un perete ca să scuipe într-o baltă plină de lumina lunii, şoptind cuvîntul care să o ţină la distanţă; acesta răsună cavernos pe strada pustie, rezonantă. Molima, se confesează ea umbrei sale, o va lua la vremea cuvenită; pentru moment, este mai îngrijorată pentru ultimul client al serii decît pentru ea însăşi. Are puţină încredere în propria-i putere, şi-i spune Cartierului tăcut:

— Am făcut tot ce-am putut, am făcut tot ce-am putut...

A făcut tot ce-a putut.

— Nu e nimic bun în cărţile din faţa mea. Bogrib, NIMICNICIA, îţi taie calea, iar aici este NUMĂRUL PATRU, numit de către unii „Stelele Numelui“: păzeşte-te de un foc. O femeie te umbreşte, SĂRĂCIA vine-n urma ta; iar în faţă e o discuţie, sau poate apa. Nu e nimic limpede-n seara asta — cine-i ăla care fuge pe alee? Pentru o clipă, am auzit paşi pe alee — dar vezi CĂLUGĂRIŢA de aici, rugîndu-se la lună sub trei arcade. Prima e pentru ceva nou; a doua pentru nedreptate; sub a treia arcadă totul se va schimba. Ceva ce ţi-a fost luat cu mult timp în urmă ţi se redă acum. Astea-s gîndurile tale asupra problemei, ca să întorc cartea asta trebuie să mai primesc ceva. Mulţumesc. CINCI TURNURI! Nu face nimic, te implor, pe care să îl regreţi. Teme-te de moartea ce vine din aer, şi evită să mergi în Nord... Aşteaptă! Abia am început! Mai avem de întors încă trei cărţi!

... însă el a plecat, totuşi, străbătînd repede strada şi intrînd pe Aleea Brutarilor: o siluetă întunecată, autosuficientă, a cărei faţă ea n-o văzuse nici o clipă clar, mergînd cu pas uşor şi periculos.

O dată ajuns pe alee şi, departe de auzul Grăsanei Etteilla (de temă, poate, că s-ar lua după el, prezicîndu-i, predicîndu-i moralizator sau doar tuşindu-şi plămînii), îşi permise să rîdă puţin, dezgolindu-şi strîmb dinţii către sumbrul oraş, către pereţii care-l înconjurau, către turnurile care-l lăsaseră baltă, către noaptea care-l acoperea; şi-şi grăbi pasul, îndreptîndu-se spre Bistro Californium, acel cămin al tuturor greşelilor şi al tuturor greşiţilor. Aerul încremenise; era tăios şi rece, iar respiraţia îi plutea în faţă ca un nor. Nu intră în Californium imediat, ci rămase ca o pasăre de pradă la marginea luminii aruncată de felinare ca să vadă cine-l putea aştepta înăuntru. În acest cvadrant static, luminos, al existenţei nopţii, oraşul părea spulberat şi fragmentat, prăvălit în desene tari, fără noimă, compuse din lumină şi umbră, din albastru şi cenuşiu şi galben aprins, cu textură granulată şi greu de tălmăcit. Raze răzleţe de-un galben-lămîi fumuriu îi brăzdau trăsăturile dure, apăsate,şi ochii obosiţi, ascunşi de glugă. Cînd lătră un cîine mai adînc în Cartierul Cispontine — discontinuu, monoton, îndepărtat —, păru să se încordeze pentru o clipă; îşi trecu mîna peste faţă; şi se uită nedumerit în jurul lui, pentru toată lumea ca un om care se trezeşte dintr-un coşmar într-un vis gol, zumzăitor, şi se întreabă o clipă cum de l-a adus viaţa *aici*...

Teme-te de moartea ce vine din aer!

Numele lui era Galen Hornwrack. Era un lord fără domeniu, un vultur fără aripi, şi nu se temea de cer, îl iubea. Războiul celor Două Regine îi pusese fără speranţă capăt copilăriei şi-şi petrecuse anii scurşi încet de atunci ascunzîndu-se în aleile labirintice din Cartierul Artiştilor, alegînd să deplîngă soarta care (aşa i se părea lui) îi privase existenţa de orice speranţă sau scop încă dinainte ca aceasta măcar să înceapă. De ciudă pe sine sau pe lume, nu ştiu niciodată pe care, nu adoptase o profesie, învăţînd să folosească în schimb cuţitul din fier pentru a-şi duce traiul pe străzi, ocolindu-i pe cei de teapa sa şi văzîndu-se devenind dintr-un tînăr plin de vise un om matur copleşit de goliciune şi teamă. Teme-te de moartea ce vine din aer! Se temea de ea la fiecare colţ — se căsca la el din gura fiecărei alei —, dar niciodată din aer, unde de bună-voie ar fi ars sau sîngerat sau ar atîrnat ca un cadavru în spînzurătoarea veche de-un milion de ani a propriei sale dureri!

Acum, clătină din cap, rîse aspru şi, convins că Bistro Californium nu adăpostea nici o capcană sau duşman evident, abandonă umbrele ca o viperă. O mînă îi atîrna la vedere de-o parte a corpului în vreme ce cealaltă, sub mantia cenuşie şi ponosită, se odihnea pe mînerul cuţitului simplu. Astfel, îşi croi drum prin celebrele portaluri din crom în spatele cărora Rotgob Mungo, un căpitan din Nord, în ultimele zile ale domniei Cannei Moidart, îşi pusese la punct planurile curajoase şi zadarnice de respingere a asediului asupra Cartierului Artiştilor, doar ca să-şi piardă viaţa într-o baltă de sînge — chiar dacă într-un mod mult mai onorabil decît mulţi dintre oamenii săi — sub ciudata secure a lui Alstath Fulthor.

Californium! Însuşi numele este ca un clopot, măsurînd cu bătăile lui toţi anii oraşului — bătînd pentru poeţii nebuni ai După-amiezei cu toate rănilor lor auto-pricinuite şi pentru dăţile cînd aceştia au stat, disperaţi şi ambetaţi,

la mesele lui din sticlă de culoarea trandafirului; bătînd pentru femeile lor numai piele și os, pline de bijuterii, care, rezemate sub frescele de nepătruns, își luau ceaiul din cești de porțelan la fel de strălucitor ca urechea unui prunc; bătînd pentru Jiro-San și Adolf Ableson, pentru Clane și Grishkin și pentru crimele care le îmbolnăviseră mințile în numele privilegiat al Artei — lumina lor diformă, tremurătoare, este stinsă acum, numele lor sînt date uitării, versurile lor emoționante fiind nimic altceva decît o vagă roșeață în obrajii lumii, o rezonanță estompată în urechile Timpului!

Californium! — un dangăt funebru pentru noii nobili de la curtea lui Borring, pentru zbîrliții harpiști de la sat care, cu doar cinci secole în urmă, umpluseră locul cu rumeguș și bere slabă și vomă, repetîndu-și legendele și marile lor epopei lirice cu regularitatea cu care erau bătute săbiile pe nicovală în Rivermouth, în vreme ce Viriconium, singurul oraș pe care-l văzuseră vreodată, se înnoia în jurul lor (amintindu-și, poate, lungul vis al declinului) și, la intrarea în Leedale-ului de Jos, fortăreața rece de la Duirinish se înălța piatră cu piatră pentru a ține piept lupilor din Nord. Erau aici!

Aici a venit și tînărul tegeus-Cromis, un lord din saloanele lui Methven înaintea morții mîndrei sale surori, ursuz și schimnic într-o mantie din catifea lăcuită, dornic să lege noaptea de la un capăt la altul cu notele bizare ale unei curioase tigve aduse din Est... Californium! Filosofi și tinichigii; poezie, artă și revoluție; prințese ca niște vagabonzi și polemiști nomazi cu voci blîndă ca sîsîitul unui șarpe; bătaia absolută și vibrația Timpului, vocea orașului; milenii întregi de versuri reverberează din pereții lui de crom, planează sub forma unor fulgi de sunet mici și mîrșavi desprinși din tavanul cu fresce ciudate!

În seara aceea era ca un mormînt.

În seara aceea (cu noaptea prinsă în strînsoarea Lăcustei, la mila unei poezii la fel de glaciară și de formală ca un instinct) era plin cu lumina neobișnuită a lunii, puternică și totuși grea, arctică și evazivă, care se prelingea înăuntru dinspre stradă. Era frig. Iar văzut prin ferestrele lui, orașul era o largă dioramă candidă, cenușiu-albăstruie, galben-lămîie, texturată ca o foaie de hîrtie abrazivă. Fiecare masă arunca pe podea o umbră precisă, tristă, la fel ca și ocupantul ei, prins într-o contemplare înmărmurită a cine știe cărei crime sau slăbiciuni morale — lord Mooncarrot, cel cu frunte lată și cu domenii pustii în Sud (grădini pline cu statui din plumb exsudat și pisici sălbatice albe), gîndindu-se la șantajul la care-l supusese soția sa; Ansel Verdigris, poetul decrepit, cu capul precum al unui papagal de la antipozi, jucîndu-se cu două monede mici și cu cuțitul; Chorica nam Vel Ban, fiica vitregă a renegatului Norvin Trinor, uitată dar ocolită de societatea după care tînjea — luna stăruitoare îi lumina pe toți, iar umbrele le înghițeau fețele nedumerite, o adunătură de potlogari și pozeuri și ratați care așteptau să treacă miezul nopții în siguranța propriei lor frății posace.

Lord Galen Hornwrack găsi o masă liberă și se așeză printre ei să bea vin ieftin și să se holbeze impasibil la strada palidă, așteptînd orice putea aduce noaptea cea lungă și pustie.

Aceasta avu să-i aducă trei lucruri: Semnul Lăcustei; o întîlnire personală destul de ștearsă și de indirectă pentru miezul de noapte alb și sumbru de afară; și o trădare.

Semnul Lăcustei nu seamănă cu nici o altă religie inventată în Viriconium. Formele exterioare și ceremonialele ei vizibile — liturghiile și ritualurile, teoriile ei teurgice sau metafizice, imnurile ei zilnice — par mai puțin o încercare din partea oamenilor de a exprima o invenție umană esențială și mai mult încercarea unei Idei brute și independente — o teofanie, existînd fără a face apel la minte sau sînge — de a se *auto*-exprima. Își poartă congregația ca pe-o mască: noi nu am creat Semnul Lăcustei, ci mai degrabă l-am invitat în noi înșine, iar acum acesta ne poartă noapte de noapte ca pe o mantie sau un costum de bal mascat pentru a ieși în lumea largă.

Cine știe cu exactitate unde a început, sau cum? Vreme de un secol (sau de o decadă: estimările variază) înainte să-și facă apariția pe străzi, un grup mic sau o cabală undeva în oraș i-a propagat teza fundamentă — că apariția „realității este cît se poate de falsă, o făcătură sau un artefact al simțurilor umane". Cît de ezitant trebuie să se fi tîrît aceștia de pe o alee pe alta pentru a se recunoaște unul pe celălalt în credința lor grotescă! Cît de timid să se fi mărturisit! Și totuși: războiul ne lăsase spiritele la fel de ruinate ca și Cartierul Cispontine. Eram obosiți. Eram înfometați. Venirea Oamenilor Renăscuți a fost demoralizatoare, nedorită, punitivă. Ne-a lăsat cu sentimentul că sîntem înlocuiți. Cu cîtă înflăcărarea ne-am agățat în cele din urmă de această elegantă și necruțătoare sistematizare o unei premise nihiliste simple!

„Lumea nu este așa cum o percepem noi", susțineau primii propovăduitori, „ci infinit mai surprinzătoare. Trebuie să cultivăm o altă imagine."Acest truism blînd (chiar naiv), totuși, avea să lase loc repede — prin intermediul unei serii de facțiuni eretice secrete și sîngeroase — unei afirmații mai radicale. Un val de crime, nedumerind întreaga populație, a măturat orașul. În timpul perioadei acesteia confuze a ieșit la lumină pentru prima dată Semnul, acea simplă și totuși complexă adaptare a simbolului CĂLUGĂRIȚEI, al ghicitoarei, care, tăiat în oțel și argint, se leagănă la gîtul fiecărui susținător. Grăjdari de han și prințese negușătoare, soldați și proprietari de magazine, astrologi și vagabonzi au fost descoperiți țepeni în rigole și piețe, strangulați într-un mod nemaivăzut și cu trupurile tatuate cu desene simbolice, în vreme ce întregul consiliu al Semnului, ales prin vot secret de către membrii cabalei originare, s-a destrămat într-o grotescă dispută metafizică. Pe oraș a pus stăpînire un înfiorător sentiment al inerenței. „Viața este o blasfemie", anunța Semnul. „Procrearea este o blasfemie, căci ea copiază și dezvoltă imaginea oamenilor asupra universului."

Astfel, Semnul s-a încetățenit, venind de nicăieri sub forma unui mesaj codat. Acum, apologii lui variază de la rotari la schimnicii de la Curte; este scrijelit pe toate zidurile de pe orice alee pentru a sclipi în lumina slabă și albăstruie a lunii; foșnește ca un vînt uscat — sau așa se spune — pînă și pe coridoarele sălii lui Methvet. Complexele lui subsecte, cu structurile lor fără conducător și aparent fără țintă, emit multe comunicate. Noi falsificăm „realul", susțin ei, chiar prin trecerea noastră prin timp și astfel ascundem adevărul și esențialul. Un bătrîn care hrănește un cîine ar putea, prin puterea spiritului său, să întrețină existența unei întregi străzi — cîinele, casele părăginite cu femeile lor cu brațe

groase și copiii cu ochi mari, holbați, pavajul udat de o ploaie de după-amiază, apusul de soare văzut din vîrful unui turn ruinat — și ce mistere zac în spatele acestui joc de umbre imperfect? Ce adevăruri? Ei străbat nechibzuiți străzile, încercînd să înfrîngă realitate și sperînd să dea peste un Om Renăscut.

O astfel de procesiune se îndrepta acum spre Bistro Californium, apărînd ca o respirație pizmașă a nopții. În semiîntuneric, aceasta se mișca repede și pe multe picioare. Era tăcută și vlăguită. Chipurile care o alcătuiau erau sidefii, ciudat de inexpresive, căci nu mai tînjeau după nici o victimă. Surprinsă printre ruinele Cispontine cu doar o oră în urmă, această sărmană creatură zburase cînd și cînd înaintea lor, intrînd și ieșind pe uși și suspinînd în lumina albă a lunii. În întuneric reverbera un singur set de pași grăbiți. Tot restul nu era decît o șoaptă fierbinte, de parcă o insectă uriașă plana atentă deasupra cetei pe aripi puternice, chitinoase.

Deoarece condiția lor nu le permite nici o ușurare profundă, egoiștii sînt perpeliți de superstiții; sarea, oglinda, „bate-n lemn!“ sînt mite ritualice, folosite pentru a asigura aprobarea unui continuum deja indulgent. Adevăratul solipsist, totuși, nu are nevoie de astfel de jucării. Superstiția lui supremă este el însuși. Lui Galen Hornwrack, deci, îi păsa de Semnul Lăcustei la fel de mult cît îi păsa de orice altceva care nu avea o legătură directă cu el sau cu marea lui pierdere: cîtuși de puțin, adică. Așa încît, primul indiciu al apropiatei lor confruntări îl lăsa rece — cum putea fi oare altfel?

Lipit de propriul ei destin firav în lumina albastră, grea a lunii, clica din Bistro Californium își privea ombilicul cu un dezgust plin de surprindere. Verdigris, poetul, încerca să adune bani cu o baladă pe care o compunea. Sărea inutil de la o umbră adîncă la alta, încercînd mai întîi să-l înșele pe grăsanul Anax Hermax, al doilea fiu epileptic al unei vechi familii de pescari din Mingulay, apoi pe o prostituată adormită din Minnet-Saba, care nu făcea decît să-i zîmbească matern, și-n cele din urmă pe Mooncarrot, care-l cunoștea de multă vreme. Mooncarrot rîse palid, cu ochii ațintiți într-altă parte, și flutură din mănuși.

— O, Doamne, o, nu, vechi prieten, șopti el cu brutalitate. O, Doamne, o, nu!

Cuvintele îi căzură din gură unul cîte unul ca niște bucăți de carne. Verdigris era scos din minți. Îl trase pe Mooncarrot de mînecă.

— Dar ascultă! spuse el.

Nu avea unde să doarmă; avea — trebuia să recunoască — datorii prea mari să poată fugi de ele; mai rău, chiar simțea versurile cum îi mișunau undeva în spatele craniului precum viermii într-un cadavru și avea nevoie să scape de ei, abandonîndu-se într-o sticlă sau o femeie. Clătină repede din cap, scutură din chica aceea fantastică, vopsită, de păr.

— Dar ascultă! imploră el; și, stînd într-un picior într-o baltă de lumină ciudată aruncată de lună, își puse mîinile la spate, întinse gîtul și recită:

Draga mea, cînd iarba în valuri se rostogolea
Iar fața mioarei albă-n pajiște sclipea
Și printre nalbe bolnavă se-nvîrtea
Moartea ne va mîngîia
Și pe soartă ne va pune pecetea;

Legănați încet în brațele zilei ce vine
Tremurăm și tulburăm apele puține:
Dinții tigrilor din umbrele feline
Înroșesc apa-nspumată a mării
În care pescarul picioarele își ține!

Nimeni nu-i acordă atenție. Hornwrack stătea tolănit la marginea încăperii, de unde putea ține sub observație atît ușa, cît și fereastra (nu aștepta pe nimeni — era doar o măsură de precauție — era un obicei), cu palma lungă și albă ținînd strîns toarta unei halbe negre, cu un zîmbet uitat pe buzele subțiri. Cu toate că-l disprețuia și că nu avea încredere în Verdigris, era vag amuzat de această scenetă caracteristică lui. Poetul se îneca acum cu un refren improvizat, oribil. Începea să obosească, se holba în jurul lui ca un bou într-un abator, mișcîndu-se de ici colo cu pași iuți, nesiguri, sub ciudatele fresce din Californium. Doar Hornwrack și Chorica nam Vell Ban mai rămăseseră nederanjați; ezită, apoi se întoarse spre femeia cu față ciupită de vărsat și privire pierdută. N-o să-i dea nimic, își spuse Hornwrack. Atunci o să vedem cît de dus cu pluta e cu adevărat.

— Am *cinat* cu soții hertis-Padnas, explică ea încrezătoare, fără să se uite la Verdigris, care țopăia cuminte înaintea ei. Au fost foarte amabili.

Femeia părea că-l vede pentru prima oară, iar zîmbetul ei imbecil se deschise ca o floare.

— Noroi și gunoi! strigă Verdigris. N-am cerut un calendar al întîlnirilor sociale!

Tremurînd, acesta își adună curajul să dea ochii cu Hornwrack.

În spatele lui, la ușă, se materializă o umbră cenușie, și rămase acolo vălurindu-se ca un vis vechi, mortal.

Hornwrack împinse scaunul de perete și dibui după cuțitul simplu din oțel. (Lumina lunii șiroi pe lama acestuia și-i picură de pe încheietura mîinii.) Verdigris, care nu văzuse umbra de la intrare, se holbă la el cu o surpriză grotescă.

— Nu, Hornwrack, spuse el. Limba lui, asemănătoare cu o șopîrlă mică și purpurie, ieși și linse repede buzele. — Te rog. N-am vrut decît să...

— Ferește-te din calea mea, îi spuse Hornwrack. Du-te.

Cu creasta-i stacojie tremurînd a ușurare, poetul scoase un rîset puternic de disperare și o luă la sănătoasa, la timp pentru ca Hornwrack să poată vedea bine silueta care pășea acum dincolo de prag.

O piele subțire doar, întinsă ca pielea unei tobe, ne desparte de viitor: întîmplările se scurg prin ea fără voie, cu un bîzîit slab, dacă produc totuși vreun sunet — ca vîntul într-o casă goală înainte de ploaie. Mult mai tîrziu, după ce un proces ireversibil de schimbări i-a unit pe amîndoi, el avea să-i afle numele — Fay Glass, membră a Casei Sleth, faimoasă cu o mie sau mai bine de ani în urmă pentru inimaginabilele ei acte de cruzime și compasiune. Dar pentru acum, ea nu era decît un ecou slab a „lucrurilor care stăteau să se întîmple", o Femeie Renăscută cu ochi de o sinceritate temătoare, cu părul tuns la întîmplare și avînd o culoare uluitoare, galben-lămîie, și o ținută ciudată, aproape la granița urîțeniei și absurdului (de parcă uitase sau, cumva, nu învățase niciodată cum trebuie să stea pe picioare o ființă umană). Sub mantia din catifea groasă pe

care o purta, genunchii și coatele ei făceau unghiuri ciudate și dureroase; degetele-i subțiri țineau un obiect înfășurat într-un material impermeabil și legat cu o fișie de piele colorată. Înnoroită și prăfuită de pe drum, stătea acolo într-o postură ce exprima confuzie și teamă, clipind spre cuțitul lui Hornwrack care ieșea dintre umbrele excentrice din Californium ca o așchie periculoasă ruptă din miezul nopții; spre chica roșie, dezgustătoare a lui Verdigris; spre Mooncarrot și mănușile lui pentru copii, zîmbind și șoptind încîntat:

— Bună, scumpa mea. Bună, păstîrnăcelul meu ud...

Verdigris fu pe dată lîngă ea, desfăcînd pachetul chiar în clipa cînd degetele ei se relaxară.

— Ce-i asta? murmură el în barbă. Nu-s bani! Nu-s bani!

Cu un suspin, aruncă pachetul în aer. Acesta se roti o dată sau de două ori, ateriză cu o bufnitură și se rostogoli într-un colț.

Hornwrack se ridică și-l goni în șuturi.

— Du-te acasă și putrezește, Verdigris.

Se uită gînditor în jos.

La o decadă, poate, după fericitul deznodămînt al Războiului celor Două Regine fusese limpede că o bună parte dintre cei Renăscuți nu puteau face față efortului continuu de a distinge între visele lor, amintirile și prezentul irevocabil în care se găseau acum. În timpul lungii lor morți îi vizitase un soi de boală sau dislocare. Alții, s-a hotărît, nu vor mai fi reînviați pînă ce ceilalți nu voi găsi un leac pentru această disfuncție. Ca măsură provizorie, cei mai grav afectați vor părăsi orașul și vor forma comunități și grupuri independente în zonele muntoase și de-a lungul litoralului din Nordul cel depopulat. A fost o soluție aspră și nesatisfăcătoare, cu excepția celor care se simțea cei mai amenințați de Renăscuți; prost gîndită și provizorie cum era, totuși a durat — și tot acolo îi găsim șaptezeci de ani mai tîrziu, în estuare pustii pline cu bărci de pescuit răsturnate și pescăruși înfometați, sub fantastice creste erodate de gresie și pe toată întinderea graniței Marii Pustii Brune — ciudate, prospere, ermetice colonii mici, unele dedicate muzicii și matematicii, altele țesutului și artelor înrudite, altele încă cioplirii unor labirinturi enorme în zgura udă și nisipurile suflate dinspre pustie. Toți practică, pe deasupra, o formă a dansului extatic la care un prim martor a fost Piticul Tomb în Marea Cameră a Creierului de la Knarr în Deșertul Mic de Rugină.

Căutarea unui leac a fost dată uitării, încercarea de-a ajunge la o înțelegere cu Amurgul — abandonată. Aceștia preferă acum să rătăcească, să se abandoneze curentelor acelei ciudate interfețe schimbătoare dintre trecut, prezent și imaginar, comportîndu-se conform parțialelor amintiri din După-amiază și țesînd printre ele orice fragment din Amurg pe care reușesc să-l perceapă. Între ei numesc țara aceasta crepusculară a percepției „marginile", iar unii cred că, abandonîndu-se complet ei, vor dobîndi la urmă nu doar o eliberare absolută din ghearele Timpului linear, ci și o incomensurabilă și inefabilă afinitate cu însăși textura „realului". Sînt smintiți, în toate intențiile și scopurile lor: însă absolut ospitalieri.

Fay Glass venise din una dintre aceste comunități, bătuse kilometri întregi către Sud. Bizarele filamente de argint care străbăteau catifeaua cenușie a mantiei; incapacitatea ei de a se îndoi; confuzia ei palpabilă și al ei *petit mal*:

toate grăiau limpede despre originile ei. Însă nu era nimic care să explice ce o adusese acolo sau de ce nu-i contactase pe Renăscuții din oraș (care, fără excepție — plini de vină poată din cauza faptului că și-au abandonat rudele de sînge — ar fi primit-o cu veselie și ar fi avut grijă de ea, așa cum făceau cu fiecare vizitator venit din Nord); nimic care să-i explice starea jalnică de acum. Hornwrack o atinse blînd cu vîrful cizmei.

— Doamnă? spuse el absent.

Nu-i „păsa", nu tocmai — era, la urma urmei, incapabil de așa ceva — însă noaptea îl surprinsese, prezentîndu-i un chip pe care nu-l văzuse (sau nu voise să-l vadă) niciodată: curiozitatea îi fusese trezită pentru prima oară de mulți ani.

Orașul îi tăia răsuflarea; strălucirea albastră, ștearsă a lunii, iluminînd un Viriconium necrotic, paralel, pîlpîia; și cînd, în sfîrșit, ceva îl făcu să ridice iarăși ochii, servitorii Semnului se aflau înaintea sa, intrînd în șir într-o procesiune mută pe ușile din crom ale bistroului.

Chorica nam Vell Ban își lăsă în grabă masa și se duse să stea lîngă lord Mooncarrot, pe care ea îl detesta. Umerii ei erau la fel de subțiri ca un umeraș și, din pliurile hainei purpurii, scoase ca pe niște fluturi de noapte exotici cîteva cărți de vizită vechi cu margini îndoite și litere argintii imprimate în relief. Mooncarrot, în schimb, renunță atît la zîmbetu-i rînced, cît și la mănușile galbene, pe care le aruncă — *flop!* —, și acum descoperi că era prea țeapăn ca să le mai ridice. Pe sub masă, amîndoi dibuiră după mîinile tremurătoare ale celuilalt, ca să le strîngă într-o contracție tetanică de anxietate și egoism în vreme ce buzele lor se ridicară într-o aversiune mutuală, iar șoaptele lor crispate șiroiră în toată încăperea.

— Hornwrack, ai grijă!

(Mult mai tîrziu avea să-și dea seama că și acest simplu sfat a fost un punct de cotitură. Nu că ar conta: la vremea aceea, era deja prea tîrziu să-i dea curs.)

— Ai grijă, Hornwrack! îl sfătui o voce amintind de zdrențe ude și fiere, o voce care-i străbătuse rigolele tinereții în căutare de inspirație și nu mai ieșise niciodată la lumină.

Era Verdigris, venind alături de el ca să țopăie și să-și miște picioare ca un flamingo dement la marginea cîmpului vizual. Ce trădare bruscă și disperată își făcuse curaj să pună la cale? Ce retragere de neiertat?

— O, du-te de aici, spuse Hornwrack.

Se simțea ca un om aflat pe marginea șubredă a unui țărm, cu spatele la rîpă și la valurile neștiute cu spumă între dinți.

— Ce căutați aici? îi întrebă pe slujitorii Semnului.

Pe timp de zi, aceștia erau negustori de textile, leneși și necinstiți; pe timp de zi, erau brutari. Acum, cu ochi avizi, la fel de goi și plini de așteptare ca un vacuum, stăteau în șir uitîndu-se la femeia de la picioarele lui cu un soi de tînjire jilavă, goală, cu fețe de lumpeni, malformate în lumina hidoasă — mulate, parcă, cu un fel de ceară albă impură sau rîncezită — lungindu-și gîturile subțiri, mormăind și privind pe furiș într-un fel pe jumătate apologetic, pe jumătate agresiv. Reprezentantul lor, preotul sau călăul lor, era un cerșetor ce purta masca galbenă, răvășită a unui sfînt. Membru supraviețuitor al cabalei originare, acesta

făcea uz de o mare putere financiară, cu toată că trăia din mila unor Case importante din oraș. Un boem bogat în tinerețe, respinsese realitatea esențială chiar a sinelui (bălăbănindu-se, după nopți întregi de polemici abile și ireproșabile, pe străzile cenușii de la răsărit, temător să nu moară, ca nu cumva să admită că trăise). Nu mai interpreta, cît mai degrabă întruchipa Semnul, iar cînd păși înainte și începu să bată din maxilarele-i leneșe, acesta grăi prin vocea lui.

— Voi nu existați, spuse acesta pe o voce ca a unui imbecil înfometat, articulînd cuvintele încet și cu grijă, de parcă vorbirea ar fi fost o invenție nouă, o nouă întrerupere nedorită a nesfîrșitului Cîntec strident. Voi vă visați unul pe celălalt. — Arătă cu degetul spre femeie. — Ea vă visează pe toți. Părăsiți-o.

Înghiți în sec, plescăi din buze și rămase nemișcat.

Înainte ca Hornwrack să poată răspunde, Verdigris — care, umplut din întîmplare cu o disperare colerică și letală, chiar își adunase curajul, cu toate că nu pentru o trădare — păși pe neașteptate afară din umbre. Avusese o după-amiază proastă la cărți cu Grăsana Etteilla; poezia i se învîrtea în încăperile craniului ca un șperaclu într-o yală ruginită; era o zdreanță de om, oripilat de el însuși și de tot ceea ce trăia pe lume. Reprezentantului Semnului îi oferi o plecăciune scurtă, ridicolă.

— Pe voi vă visează porcii, sugacilor! îi batjocori el și, cîrîind ca un pungaș beat, îi făcu cu ochiul lui Hornwrack.

Hornwrack era uluit.

— Verdigris, ești nebun?

— Sînteți cu un picior în groapă, în sfîrșit! fu tot ce spuse poetul. Acum totu-i o crimă mîrșavă. — Pe față îi apăru și dispăru un rînjet pervers. — Doar dacă nu...

Dintr-o dată, întinse o gheară murdară și hrăpăreață, cu palma în sus, bătătorită și pătată cu cerneală.

— Dac-o vrei, trebuie să plătești pentru ea, Hornwrack! sîsîi el. Nu te poți lupta cu ei de unul singur. — Se uită în ambele direcții la slujitorii Semnului, se cutremură. — Ochii ăștia! șopti el. Repede, spuse, înainte să mă lase curajul. Dă-mi destul pentru un pat, destul pentru o sticlă, și sînt omul tău! Eh?

Văzînd lipsa de înțelegere a lui Hornwrack dizolvîndu-se în dezgust, se cutremură și suspină.

— Nu te poți lupta cu ei de unul singur!

Hornwrack se uită la el. Se uită în jos la Fay Glass, insensibil și totuși implicat — un misterios motor al sorții. Se uită la reprezentatul adepților Semnului. Ridică din umeri.

— Pune-ți cuțitul la bătaie altundeva, îi spuse poetul. Oamenii aceștia n-au avut niciodată motiv de discordie cu mine. Ar trebui să-și amintească asta. Au făcut o simplă greșeală de recunoaștere a acestei femei nefericite (care-mi este rudă de sînge, observ acum, din Soubridge) și acum pleacă.

Rămase locului acolo, simțindu-se surprins. Intenționase să spună altceva.

— Tu nu exiști, șoptiră adepții Semnului.

Ansel Verdigris chicoti.

Umbrele pîlpîiau pe perete. Cuțitele fură scoase în lumina înfiorătoare.

— O, prea-bine, suspină Galen Hornwrack. Prea-bine.

Stăpîniți de canibalismul subit și instinctiv al unui babuin (predecesorul nostru de nezdruncinat, așezat în craniu cu milioane de secole în urmă), combatanții se avîntă unul asupra celuilalt, cu carnea depărtîndu-se ca buzele, cu rănile deschizîndu-se ca niște guri lacome, cu lichidele prețioase ale inimii irosite într-o ultimă scurtă salivație; fluxul sîngeros...

Neputincios și puțin mirat, Hornwrack asistă la sărbătoarea propriului său geniu. N-a făcut nimic în timpul exilului auto-impus dintre oameni decît să-și deprindă meseria. O furie rece, artificială, falsificarea unui sentiment fără de care nu-și poate face treaba, îl izbește din toate părțile. Bunul cuțit din oțel, invocat din teacă precum o amintire, șade comod în mîna sa. Nu se mai poate coordona și-și pune la încercare îndemînarea — tăierea, saltul, fandarea. Ca un jongler în Piața Atteline, se rostogolește ca să evite o contralovitură disperată (cu lama vîjîindu-i între pomeți, cu aerul despicat mîngîindu-i ca o pană obrazul afundat). Fîntîni de sînge în lumina nebunească din Californium de culoarea prunelor bătrîne. Aceasta nu-i o culoare nouă. (În tot timpul ăsta, fata zace ca o piatră între picioarele lui dănțuitoare, cu ochii plini de durere și neîncredere). Cuțitul merge la țintă și merge la țintă din nou în semiîntunericul malign. Sîngele lui e acum inextricabil amestecat cu acela al adepților Semnului, îi mînjește antebrațele goale, e alunecos sub picioare, o fraternitate dintre crimă și durere...

Undeva în spatele lui, Verdigris se războiește, cu fața iluminată de teroare, cu gura ca a unui gargui împroșcînd o mare de versuri, o lirică de rigolă, de sfinctere relaxate și ochi sticloși.

— Ține minte asta, Hornwrack! strigă el. Ține minte asta!

Hornwrack nu-l auzi. Trei, poate patru oameni cad în fața lui, apoi avocatul Semnului apare din încăierarea sîngeroasă ca o față ce iese la suprafață din străfundurile unui vis — lungă, galbenă, mînjită cu sînge, triunghiulară și inexpresivă ca a unei viespi — cu respirația ieșindu-i ca inhalările uscate ale unei mașinării, respirația unei insecte șoptind secretele simbolice mortale ale unei cabale, viziuni fojgăitoare și sterpe cu oase și pustiu — pînă ce cuțitul lui Hornwrack îl împunge drept în adîncitura dintre claviculă și trapez cu un sunet ca al unei dălți izbindu-se de un bloc de lemn, pentru a pecetlui optzeci de ani de teamă și îndoială. În momentul morții lui, electricitatea scapără între ei, de parcă întreaga cabală își azvîrle inima în acel singur cuvînt disperat, vomitat,

„Nu“,

care-i fu deopotrivă avertismentul și triumful.

Hornwrack susținu cadavrul de gît, luptîndu-se să-și scoată cuțitul. Fața galbenă rînji la el, scăldată de propria-i carotidă împunsă. El o lăsă să alunece înapoi în coșmarurile sale.

Preț de o clipă, se simți cît se poate de bătrîn și de disperat. În jurul lui, umbrele fugeau înfrînte de acolo — în tăcere, ca niște babuini cenușii inteligenți părăsind o stîncă încețoșată la miez de noapte dintr-o zonă caldă, cu blana șiroindu-le de sînge, cu urechile ciulite. În mijlocul camerei, Verdigris căzuse în genunchi și, strîngîndu-se de coapsa înroșite ca să oprească sîngerarea, lovea fără vlagă cu cuțitul în oamenii schilodiți care băteau în retragere. În timp ce Hornwrack îl privea, acesta căzu cu fața în jos și se tîrî într-un colț. Hornwrack

fugi în stradă, strigînd. Oprit brusc locului de sclipirea puternică a luminii de lună, auzea doar bocănitul rapid al pașilor. Rămase acolo multă vreme, clătinînd nedumerit din cap, făcîndu-i-se frig pe măsură ce ceasul înainta de la miezul nopții spre ora unu, cu cuțitul uitat în mînă; apoi intră la loc înăuntru.

Verdigris plecase pe ușa din spate și ieșise în miile de rigole din Cartier, luînd cu el pachetul fetei; chiar și după toate acestea, el tot ar fi încercat să-l vîndă unor răpciugoși la capătul întunecat al unei alei. Mooncarrot și Chorica nam Vell Ban plecaseră să-și petreacă restul nopții împreună într-o îmbrățișare cenușie, narcisistă, fiecare văzînd în fața placidă a celuilalt o oglindă — și să se despartă cu repulsie cînd spasmul de teamă care-i unise scurtă vreme se pierdea în lumina tot mai deasă a zorilor. Adepții Semnului plecaseră și-și luaseră morții cu ei. Ciudatele fresce din Californium se uitau în jos spre un spațiu gol și plin de ecouri, și, stînd stînjenită în mijlocul lui, holbîndu-se în jurul ei într-o caracteristică panică împietrită, Femeia Renăscută, Fay Glass, un vestitor, un mesager îmbrăcat într-o mantie de catifea. Părul ei galben, scurt, era încleiat cu sînge coagulat și încerca disperată să vorbească.

— Eu, spuse ea. În gură, șopti ea.

Ochii ei erau albaștri ca acidul.

— Uite, îi spuse el, ai face bine să pleci înainte să se întoarcă.

Îl durea insuportabil un loc în partea stîngă a corpului. Se simțea amorțit și obosit.

— Îmi pare rău de pachet, spuse el. Dacă-l întîlnesc pe Verdigris... dar mă aștept ca oamenii tăi să te poată ajuta.

Își vîrî mîna prin ruptura de la cămașa din piele moale. O scoase caldă și lipicioasă. Își mușcă încheieturile degetelor.

— Sînt rănit, explică el, și eu nu te mai pot ajuta.

— În gură am...

Era limpede că era nebună (și că mai și atrăgea nebunia, adunîndu-și în preajmă toți lunaticii din oraș ca o bucată de sticlă ce atrage razele unui soare invizibil, ironic). Nu voia să depindă cineva de el. Întinse o mînă pentru a-i atinge umărul.

Imediat, încercă un moment șocant de vid, o scăpare ca rostogolirea prematură în somn a unui creier mult prea obosit. Fu însoțit de ceva ce semănă cu o scăpărare de lumină intensă. Se auzi că spune, cît se poate de inexplicabil:

— Nu mai sînt alți pereți.

Umbrele fugiră din colțurile din Californium și-l scoaseră la iveală: După-amiaza vibra în el precum o coardă malignă. Undeva, acolo, afară, în întunericul nopții milenare, înalte turnuri ancestrale răcneau într-un vînt întețit. Se apropie de ele după multe zile, temător, peste zone mlăștinoase și turbă ieșită la suprafață, coline erodate și jompuri adînci. Apa era infectată și nepotabilă, potecile greu de găsit. Într-un sfîrșit, orașul ascuns se înălță înaintea lui ca un vis, dar atunci era deja prea tîrziu... Simultan (într-o viziune suprapusă ca două sticle delicat colorate), el se afla într-un alt loc. O așezare înghesuită la marginea Marii Pustii Brune. Dincolo de ea, povîrnișuri abrupte acoperite cu stejari pitici se întindeau în sus către o faleză lungă de gresie ce se întindea de la nord la sud, cu golfurile ei negre și contraforturile profilîndu-se în sus pe lumina tot mai scăzută. Cîțiva fulgi de zăpadă pluteau în aerul aspru și, profilate

pe cerul de un verde-pal, imense insecte mărşăluiau în procesiuni lente pe marginea falezei.

— Nu, strigă Galen Hornwrack.

Se scutură ca un şobolan pe moarte şi o împinse pe femeie de-o parte.

— Ce? spuse el, holbîndu-se la ea.

Tremura din toate mădularele. Apoi, cu mîna lipită de partea stîngă a corpului şi faţa lăsată, ieşi din Californium bălăbănindu-se pe picioare, simţind pe piele atingerea uscată, firavă a unor aripi sau a nebuniei.

În urma lui, Femeie Renăscută îşi mişcă disperată buzele, un copil strîmbîndu-se în oglindă.

— În gură, spuse ea în spatele lui, mi-am adus micuţa contribuţie. Veneţia devine ca Blackpool, nemailăsînd nimic pentru nimeni. Rebeliunea e bună şi necesară. Eu...

Bistro Californium deveni tăcut în jurul ei. Nu mai rămăsese nimic altceva decît intrarea, un trapez albastru şi cenuşiu şi galben intens — reflecţia oraşului într-un puţ adînc de lumină selenară într-o noapte de toamnă. Nu mai rămăsese nimic în afară de vîntul ce sufla dinspre Monar, puţin sînge, frunzele care cădeau. Femeia începu să lăcrimeze de frustrate.

— Eu...

Viriconium. Hornwrack. Trei lumi ciocnindu-i-se în cap. Pe cînd fugea fără ţintă în sus şi-n jos pe aleile de la periferia Cartierului, smîrcuri întunecate şi vîscoase de turbă i se căscau sub picioare ca nişte capcane. Vîntul îi şuiera în urechi. Conturîndu-se pe un cer electric, faleza aceea teribilă, chinuitoare, cu vizitatorii ei înceţi, hotărîţi! În lumina selenară frîntă a oraşului, el se împiedică de uşi şi ziduri, cu picioarele tresărindu-i nesigure, de parcă viziunea pe care o primise din întîmplare fusese însoţită de o injecţie cu otravă administrată în sistemul nervos. Avea hainele rupte şi era acoperit cu sînge închegat; nu-şi amintea unde locuia; nu-şi putea imagina unde fusese. Această dezorientare fatală fu cea care camuflă sunetul de paşi ce-l urmărea şi, pe cînd îşi aminti cine era — pe cînd acele peisaje străine se şterseră destul încît să poată aprecia situaţia în care se afla —, era deja prea tîrziu.

Dintre umbrele care acopereau zidul aleii se tîrî o altă umbră; pe o dîră de lumină aruncată de lună, o faţă albă, schimonosită, se avîntă asupra feţei sale; fu aruncat la pămînt de o lovitură năprasnică în partea stîngă, cea rănită, de parcă cineva se izbise drept în el în obscuritatea galben-vineţie. Braţe subţiri, ţepoase, îl îmbrăţişară şi, aproape de ureche, o voce ce mirosea a cîrpe ude şi fiere — o voce doldora de slăbiciune şi întărită de viciu — şuşoti:

— Plăteşte, Hornwrack, sau o să putrezeşti în şanţ! Ţi-o jur!

Braţele care se mişcau acum pe corpul lui erau firave şi temătoare, pline de-o oribilă vitalitate. Îi descoperiră punga şi i-o goliră. Se împiedicară de cuţit, se retraseră confuze, apoi îl înşfăcară şi-l izbiră de lespezile de piatră pînă ce-l frînseră. Copleşite de această tactică ambiţioasă, îl abandonară brusc, ca nişte şobolani speriaţi. Ceva greu şi respingător fu azvîrlit pe pavaj aproape de capul său. Un singur ţipăt exotic de rîs despică noaptea: zgomot de paşi ce alergau, pecetea Oraşului de Jos, se risipiră în ecouri, lăsîndu-l bolnav şi neajutorat pe acel promontoriu sterp, legănat, al vieţii sale pustii.

Acum își dădu seama că fusese înjunghiat a doua oară, aproape de prima rană. Rînji dureros la bucățile ironice ale cuțitului său, care licăreau spre el de pe lespezile crăpate, fiecare conținînd o mică, perfectă reflecție a figurii înnebunite a menestrelului ce fugea, cu fesul de bufon fîlfîind în noaptea criminală.

— O să-ți iau bojocii, papagal afurisit, boarfă, șopti el, poet afurisit!

Dar acum își dorea doar apartamentul familiar din Rue Sepile, foșnetul uscat al șoarecilor printre priboii morți și secretele murmurate ale prostituatelor de la etajul de sus. După o vreme, această halucinație a siguranței deveni atît de magnetică, încît el se opinti în picioare și își începu călătoria, agățîndu-se de peretele aleii pentru sprijin. Aproape imediat, fu înfășurat într-un miros respingător. Dăduse peste mizeriile abandonate de Verdigris: pachetul Femeii Renăscute, încă învelit în materialul impermeabil. Pentru nimic în lume nu-și dădea seama de ce mirosea atît de tare a vargă putredă.

Cînd îl despachetă ca să afle, descoperi capul hăcuit al unei insecte, putred și vărsînd fluide și avînd *exact patruzeci și cinci de centimetri de la un glob ocular la celălalt.*

Gemînd, îl aruncă și-o luă la fugă prin labirintul din spatele Pieței Delphin, trecînd pe lîngă dugheana soioasă și tăcută a Grăsanei Etteilla și pe lîngă cornișele dărăpănate ale Camine Auriale, cu picioarele lui iscînd ecouri printre colonadele goale, cu rănile durîndu-l din cauza frigului. Prin spatele meu trec tot soiul de lucruri cînd nu întorc privirea, își spuse, și atunci știu că-l urmărea viitorul, că sfîrșitul îi întinsese o ambuscadă. Se uită disperat în sus la Stelele Numelui în speranța că acestea vor reflecta imensa schimbare nenaturală de jos. Merse din Delphin și pînă în Piața Timpului Nerealizat, trecu săgeată prin Cartierul Artiștilor către îngusta intrare pe Rue Sepile, către încăperile acelea mîncate de viermi de la parter cu tavanul ce pîrîia cît era noaptea de lungă...

... Unde îl găsiră în sfîrșit zorile și exilul său de optzeci de ani luă sfîrșit (cu toate că atunci el nu știa asta).

Toată noaptea zăcuse într-o moțăială dureroasă întreruptă de vise scurte și violente și de febre în care primi indicii și zvonuri cu privire la sfîrșitul lumii. Din observatorul ruinat de pe Alves țîșni focul și un clopot mare bătu acolo unde nu fusese nici unul vreme de milenii întregi. *O femeie cu cap de insectă* îi îndesă rănile cu nisip; mai tîrziu, îl conduse prin colonade necunoscute roase de un vînt uscat, încins — străzile pîrîiau sub picioare, acoperite cu lăcuste galbene, uscate! Grăsana Etteilla, transpirînd în ghereta profetică — „Teme-te de moartea ce vine din aer!“ — își deschise mîinile cu palmele în sus și le așeză pe masă. Era abandonat de însoțitorii săi în adîncul pustiu și se tîra gemînd, cînd pămîntul se risipi ca un vechi volant din bronz sub ochiul palid al unei luni ce se transformă în sfîrșit în chipul băiatului lui, impasibil în lumina puțină a unei singure lumînări.

— Și atunci? șopti el, încercînd să-l împingă pe puști.

Era ultima oră a nopții, cînd lumina se tîrăște printre obloane și se împrăștie pe tencuiala udă ca o pată, stătută și rece. Afară, Rue Sepile zăcea epuizată, prostrată, mirosind a vin stătut. Tuși și se ridică, iar cearșafurile de sub el erau înțepenite cu propriu-i sînge coagulat. Trăgîndu-se repede din văgăuna somnului,

descoperi că avea gura uscată și rîncedă, iar în partea rănită a corpului o păstaie goală de durere.

— Au venit oameni să te vadă, spuse băiatul.

Și, într-adevăr, în spatele chipului său inexpresiv înotau alte fețe, acolo, în colțul din spatele luminii de lumînare. Hornwrack se cutremură, ținîndu-se cu unghiile de albiturile însîngerate.

— Nu face nimic, croncăni el.

Băiatul zîmbi și-l atinse pe braț, spunîndu-i parcă: „Mai bine ridică-te, stăpîne", un gest ambivalent, zîmbetul ascunzînd poate compasiune, poate dispreț, afecțiune sau stînjeneală. Nu știau nimic unul despre celălalt, în ciuda a o sută de dimineți precum aceasta, ani întregi de cearșafuri înțepenite și însîngerate, deliruri, apă caldă și acul care-i sutura rănile. Cîte răni cususe băiatul cu față ciupită și degete simple, capabile? Cîte zile petrecuse el singur cu mirosul uscat al priboaielor, cu Rue Sepile zumzăind dincolo de obloane, așteptînd să audă de o moarte?

— Mai bine ridică-te.

— O să mă ții minte?

Tremură, și mîna lui găsi umărul slab al băiatului.

— O să mă ții minte? repetă el și, cînd nu primi nici un răspuns, își azvîrli picioarele peste marginea patului.

— Vin, spuse el cu o ridicare din umeri; așa că ei îl așteptară în umbrele camerei, tăcuți și atenți, în timp ce băiatul îi curăță și-i obloji rănile, în vreme ce lumînarea se stinse și o lumină cenușie se strecură pe sub ușă. Fay Glass, femeia nebună cu mesajul ei din Nord; Alstath Fulthor, stăpîn al Renăscuților și mare putere în Viriconium de la Războiul celor Două Regine încoace; și, printre ei, bătrînul îndoit de spate îmbrăcat în robă cu glugă, care se uita printr-o crăpătură din oblonul putred și spuse uscat:

— Pînă astăzi n-am putut face legătura dintre nimic și nimic. Dar uită-te cum cad frunzele!

3
Un vultur-pescar în Viriconium

Întoarcerea Piticului Tomb în Viriconium, orașul lui adoptiv, se săvîrși nu cu pas grăbit. Trecerea a două sau trei zile situă locul săpăturilor sale zadarnice și al unei incinerări, aproape în urma sa, către sud-est. Masivul Monar se afla la dreapta lui (cu piscurile nimic altceva, încă, decît o amenințare de gheață, o friză albă atîrnată abia deslușită într-un șir de nori), pe cînd, undeva la stînga, se întindea acel străvechi drum pavat și — mai presus de orice — aglomerat care unește Orașul Pastel cu coloniile sale dinspre est — Faldich, Cladich și Lendalfoot de lîngă mare. Ruta aceasta din urmă el o evită, preferînd vechile drumuri pastorale și potecile ascunse, din sentimentalism mai mult decît vreo dorință conștientă de a fi singur. Își amintea ceva legat de ele din tinerețe. Cu toate că nu era tocmai sigur care era acest lucru, îl căută cu încăpățînare în proeminențele inutile și în blîndele umflături din zonele calcaroase de la poalele

munților, bîntuit de bolborositul lichid al corlei și de fîșîitul vîntului prin iarba albastră de mlaștină.

Se gîndi puțin la salvatorul său din trecut. Bărbatul dispăruse din nou în timp ce el dormea, nelăsînd nimic în afară de o jumătate de vis în care cuvintele *Viriconium* și *Lună* erau repetate de multe ori și cu un anumit grad de urgență. (Tomb se trezise hămesit dimineața, abandonase imediat noua groapă, în pofida promisiunilor ei, și plecase în căutarea lui însuși — plin la început de o ciudată bucurie, apoi cel puțin animat de speranță și, în cele din urmă, după ce nu reuși să găsească nici măcar o urmă de picior în pămîntul proaspăt întors, cu o falsă veselie la adresa proprie-i nerozii.) Era, după cum se exprimase mai mult decît o dată, un pitic, nu un filosof. Se lăsa implicat cu totul în evenimente; le întîmpina cu optimism și le făcea față potrivit instinctului; de pe urma lor rămînea cu puține opinii, doar cu amintiri. Nu cerea nici o explicație.

Totuși, curiozitatea nu era nici pe departe moartă în el și, dat fiind că nu se putea duce pe lună, înainta în schimb spre vest traversînd ținutul muntos, către Viriconium. Într-o regiune cu vîlcele șerpuitoare îl copleși încă un eveniment ciudat.

Fisurînd marele platou, așa încît de sus acesta arăta ca o bucată de brînză cenușie și roasă, aceste văi mici și adînci, cu vadul uscat, erau feerice și nepopulate. Pîlcuri agățate de porumbari și frasini le făceau greu de străbătut (cu excepția locului unde o potecă le brăzda ierburile cărnoase de-a lungul unui vad gol, plonja prin ziduri de acces prăvălite și năpădite de vegetație și se strecura ca un cîine printre ruinele acoperite de mușchi ale unui sat de mult abandonat), și fiecare era păzită de bastioane din calcar înalte și albe. Într-o astfel de vale ajunse piticul la capătul unei după-amiezi călduțe de octombrie, pe cînd roțile căruței sale cu coviltir scîrțîiau pe o potecă veche acoperită cu frunze maronii. Nedorind să deranjeze tăcerea elegantă a pădurii de fag, coborî încet, căutînd un loc unde să-și petreacă noaptea. Aerul era cald, valea împestrițată cu lumină de culoarea mierii. Vara încă trăia acolo în mirosul de usturoi sălbatic, în dansul insectelor din luminișurile abrupte și în căderea ușoară a unei frunze printr-o rază piezișă de lumină.

Sinuozitățile potecii îi scoaseră la iveală la început un cătun uitat pe fundul văii — apoi, înotînd deasupra lui într-un soi de sclipire chihlimbarie, enorma stîncă ce îl domina.

Satul era mort de mult. Pe lîngă el cursese cîndva un pîrîu numit Cressbrook, dar nu mai era nimeni acum ca să-i spună în vreun fel, iar acesta se retrăsese timid sub pămînt, lăsînd în urmă doar o fîșie stearpă de pietre care să separau relicvele arhitecturii umane de imense catedrală de calcar de pe celălalt mal. Nu era nici urmă de apă pentru poneii lui, dar Tomb tot le dădu drumul din oiște; se simțea magnetizat, atras, pe punctul de a face o descoperire. Pentru aceasta, poneii nu-i purtau nici mai multă nici mai puțină pică decît de obicei, iar ei îi auzea cum pășteau iarba udă în vreme ce el se plimbă fără țintă de-a lungul malului pîrîului dispărut. Dar nu reuși să se acomodeze acolo, sau printre crengile contorsionate și pline de licheni din livada sălbăticită cu minusculele ei mere acre — și după o vreme clătină din cap, uitîndu-se nedumerit împrejur. Ceva îl atrăsese și, totuși, locul nu era altceva decît o adunătură de orificii de admisie năpădite de muri, movile ierboase și grămezi de pietre colonizate de

urzici și soc, cu aerul de desuetudine și pierdere amplificat de existența stîncii de sus...

Stînca aceea! Bucata aceea mare de piatră, cu străvechile ei colonii de ceucă, cu mănunchiurile ei bogate de iederă și cu petele ei galbene lungi și misterioase! Atîrna acolo sus, cu fiecare linie a ei reliefîndu-se perfect în lumina chihlimbarie, cu fiecare crăpătură înfundată bine cu un întuneric maroniu, cu fiecare frasin înclinat, auriu și profilat exact peste umbra lui neagră. Toți mușchii de la baza copacilor erau luminoși. Peșterile întunecoase și grăitoare săpate în fațada ei de un milion de ani de apă curgătoare păreau mai degrabă niște locuri de adăpostire decît cele cîteva relicve jalnice care stăteau cu fața spre ea de cealaltă parte a pîrîului uscat. Umbra unei păsări, tremurînd pentru o clipă peste un acru de piatră albă, vibrantă, o învesti cu o semnificație imemorială și totuși tranzitorie (o rafinare sau amintire a o mie de crepuscule, un miliard de astfel de umbre fosilizate impalpabil în stîncă): era ca un cap mare și vechi — imperial, ironic și fascinant.

În cele din urmă, își găti ceva și mîncă stînd pe vine comod pe scara căruței. Fumul de la focul său deveni captiv în stratul de inversiune și pluti în jos pe valea cea mică. Seara se apropie și mai mult și totuși păru să nu mai vină — de parcă valea și marele gardian alb al ei s-ar fi aflat dincolo de trecerea normală a Timpului. Soarele cobora veșnic în obscuritate și totuși niciodată nu dispărea. Aerul se răci, dar atît de încet! Nu veni nici un vînt. Piticul Tomb se scărpină între picioare, căscă. Se ridică pentru a-și masa durerea adîncă a unei vechi răni de la spate.

Hrăni poneii. Apoi se duse să se uite la stîncă.

La început, cu răsuflarea puțin tăiată după escaladarea grohotișului năpădit de ierburi de dedesubt, se mulțumi chiar și numai să stea la poalele ei și să-și lungească gîtul pentru a privi ceucile. Piatra era caldă: își așeză palma pe ea. Pămîntul de sub cizmele lui era plin de mirosul toamnei: inspiră adînc, întoarse un ochi spre o coastă ce atîrna, spre un colț strîmt, spre o crăpătură plină de iederă.

Stătu acolo la începutul ei, de unde fiecare linie ducea în sus, apoi începu să urce.

Își amintise ce îl bîntuia.

Se cățără încet și elegant, așezîndu-și picioarele cu grijă, ici vîrînd un pumn într-o crăpătură, colo balansîndu-se peste o lespede abruptă în vreme ce spațiul gol ardea sub el ca un fitil; și, o dată cu el, cățărîndu-se, urcară cicatricele lungi în calcar ale tinereții sale, arzînd și îndepărtate sub un soare străin: hinterlandurile încinse din Peninsula Mingulay vara — pietrele atît de luminoase la jumătatea zile, încît îți răneau ochii — căruțele tinichigiilor întinzîndu-se precum niște nestemate pe Litoralul Mogadon — falezele revărsîndu-se într-un arc lung de optzeci de kilometri de la Radiopolis la Thing Ten în timp ce, deasupra mormanelor de pietre și mărăcinișului spinos din viroagele uscate, patrulează un singur vultur de pradă, o fărîmă pe cazanul încins al cerului! Fiecare loc sau întîmplare acum el le văzu miniaturizate și aride, închise parcă într-o sticlă sigilată. Nu regreta nimic din toate acestea — dar era pe de-a-ntregul fericit că le schimbase cu aerul moale din Nord; și odată amintirea identificată, odată scăpat de bîntuire, o lăsă să-i alunece din gînd...

Curînd putu să se odihnească pe o platformă aspră aflată la aproximativ nouăzeci și doi de metri față de punctul de pornire și poate la încă șaizeci și unu deasupra căruței de pe fundul văii. Acolo se simțea o briză răcoroasă și puteau observa ceucile urmîndu-și sub el gîlceava veche de milenii întregi; hărțuindu-se una pe alt de la un cuib la altul, apoi țîșnind spre cerul senin într-o zarvă de aripi și țipete — pentru a se avînta spre culmi și a pluti și a cădea ca pietrele pe vîrfurile copacilor de jos înainte să se întoarcă pe crestele cu muri pentru a lua de la capăt toată gîlceava aceea obositoare... Își scoase cureaua și se ancoră cu ea printre rădăcinile tisei cu care-și împărțea locul la înălțime. Aerul din jurul lui se răci; lumina începu imperceptibil să se estompeze; umerii largi ai platoului se îndepărtau spre nord înaintea lui, orizont după orizont ca niște pene cenușii de porumbel profilate pe albastrul și galbenul emailat al cerului. În vale nu mai putea identifica fiecare frasin în parte — încoronată cu o neîntreruptă feronerie de crengi, cu soarele roșu și nemișcat deasupra, panta îndepărtată se ridica întunecată și posacă precum un mare rambleu.

Și în vreme ce privea, deasupra rambleului începu să se ridice un cap.

Fu o imagine zărită atît de scurt, încît mai tîrziu nu putu să o descrie coerent — pe-atunci, desigur, lucrul acesta nu mai conta. Ființa se arătă într-o totală liniște, și în parte. Mai întîi antenele lăsate, unite, aflate într-o continuă mișcare agitată, se ridicară deasupra copacilor; apoi urmară marii ochi globulari, inexpresivi și fațetați, înfipți într-o carapace sub formă de ic asemănătoare cu craniul pătat și lustruit al unui cal mort; în cele din urmă se arătară părțile bucale, mișcîndu-se ca o mașinărie. Apărură două picioare din față tremurătoare, ciudat curbate și, cuprinzînd marginea întunecată a pămîntului (cu toate că nu lăsară nici cea mai mică urmă), ridicară această mască șocantă mult deasupra poziției piticului. Nu văzu niciodată restul creaturii. Valea se cufundă în umbre sub el; stînca stătea la pîndă și se rotea; el se cutremură și auzi un șuierat subțire ieșind din propria-i gură...

Apoi dispăru.

Păstră imaginea a ceva *ștergîndu-se*, a unui sunet pe care nu-l auzise cu adevărat disipîndu-se treptat dintr-un crescendo inimaginabil — ca o energie invizibilă ce se disipează precum apa scurgîndu-se sub o stîncă — apoi simți scoarța dură, prăfoasă, a tisei frecîndu-se de mîna lui transpirată; strigătul ceucilor se întoarse la el (vag la început, venind parcă de la mare depărtare); valea pîrîului Cressbrook era din nou cum fusese...

O întrezărire atît de fugară!

Soarele se scufundă, întunericul se revărsă, dar silueta mică și gîrbovită de pe stîncă rămase — cu bărbia pe genunchi, cu părul cenușiu pîrlit mișcîndu-se în bătaia vîntului de noapte, cu o expresie întrebătoare pe față. Cînd se ridică într-un sfîrșit să-și înceapă cu grijă coborîrea, văzu brusc că terasa era înțesată cu sute de insecte mici, luminiscente. Sărind și sclipind într-un exces de viață și energie, acestea îi mișunau peste picioare, pîlpîiau printre rădăcinile tisei și se rostogoleau într-o ploaie neostoită peste margine, vărsîndu-se în hău ca niște scîntei. Nu reușea să vadă de unde veneau și, cînd încercă să ridice cîteva, îi scăpară.

În timpul coborîrii, se așteptase să le vadă căzînd pe lîngă el în gol, dar cînd, cîteva minute mai tîrziu, greul trecu și putu să se uite-n sus, acestea dispăruseră, iar el nu mai reușea să vadă nici măcar terasa.

Într-o toropeală de nedumerire și sînge uscat, apoi, cu rănile deschizîndu-i-se de fiecare dată cînd închidea ochii, Galen Hornwrack își abandonă camerele familiare, captivitatea sa stătută, dar suportabilă. Nu spuse nimic. Nu explică nimic. Prostituatele viclene îl priviră plecînd (mișcîndu-se fără fereală de la o fereastră la alta, cu degetele ridicate la buzele de sus lăsate, la obrajii ridați, la un pieptene preferat). Băiatul îl urmări și el cu niște ochi necomunicativi. Înțelegea el ceea ce se întîmplase? Va aștepta oare măcar o zi înainte să treacă la o altă legătură disperată, fără motiv? Lui Hornwrack nu-i păsa de el (amîndoi purtau prea evident pecetea orașului, îngăduința impasibilă prea mare de sine, narcisismul ce înlătură compasiunea), dar avu brusc o viziune scurtă a umerilor slabi ai băiatului gîrboviți pe fundalul unei lumini galbene, corozive, de lampă; cu o zidărie de cărămidă prăbușită și umbre energice; și se descoperi căutînd să spună ceva în chip de adio, vreun dar sau gest de recunoștință. Nu-i veni nimic, așa că nu spuse nimic și lăsă inevitabilele cotituri neproductive ale lui Rue Sepile să-l scoată din vedere.

În cele din urmă, știa, prezenta lui inerția va fi înlocuită cu o amărăciune palidă, un sentiment de trădare care, chiar dacă neîndreptat asupra sa, tot va fi simțit din partea băiatului. În felul acesta își ținu sub obroc sentimentele schiloade. Pentru moment, nu putea decît să privească pe furiș fețele însoțitorilor săi nedoriți, așteptînd vreun indiciu al intențiilor lor. Sub mantie își ascunsese al doilea cuțit mai bun, un lucru cu un mîner ciudat și o pată neagră și veche pe care nu reușise să o curețe.

Îi aduseseră un cal, chiar dacă ura modul acesta de a călători, și-l îndemnară pe tăcute să urce pe el. Acum, cu Piața Timpului Nerealizat și cu dependințele ei sărăcăcioase în urmă, îl conduseră prin Orașul de Jos. Alves trecu ca un vis, domul lui spart din cupru și tripourile lui lăbărțate căzură în liniștea desuetudinii. De-a lungul lui Camine Auriale, începu o ploaie mocănească. Rănile pămîntului din Cartierul Cispontine se deschiseră în calea lor ca un cimitir proaspăt săpat.

Către est, unde Cartierul Artiștilor se îngrămădește pînă la periferia Orașului de Sus (și Carron Ban, se spune, părăsită de fiica ei vitregă, încă îl așteaptă pe Norvin Trinor în umbrele inexplicabil de triste de sub înălțimile lui Minnet-Saba), zorii umpluseră străzile cu fețe pe care Hornwrack le cunoștea. Lumina covăsită de la orizont scotea la iveală un maxilar proeminent, o sprînceană ca un semn de punctuație — ici un obraz albit, colo o gușă ca burta unei gravide sau o gură dezgolindu-și dinții cariați. Deformate și obosite, ascunse sau pline de voioșie, acestea erau fețele cămătarilor și ale trîndavilor, ale canibalilor disperați sau sale martirilor stigmatizați, toate roase pînă la măduva moralei sau arse pînă la os cu pecetea orașului: Equipot, negutătorul cu un singur ochi, cu rînjetul lui sardonic și cu sept putred; palida Madam „L“, cu ochii ei hematici plini de febră, grăbindu-se să-și onoreze o întîlnire în Bulevardul Aussman; Paulinus Rack, agentul antreprenorului de pompe funebre, cu capul său foarte mare acoperit de vinișoare sparte, purtînd cu el un baston scurt din jad...

Aceștia era, în mare parte, clienții lui, cu toate că nici unul dintre ei nu păreau să-l cunoască acum. Era de parcă întîmplările din noaptea trecută îl scoseseră din propria-i piele.

În cazul lui Alstath Fulthor nu se întîmplase o asemenea minune, oricît de mult și-ar fi dorit-o el. Din gherete și rigole se holbau ochii Orașului de Jos, pentru a trece nepăsători peste Fay Glass și peste părul ei straniu tuns; pentru a stărui puțin asupra bătrînului care mergea alături de ea (nedumeriți poate de ciudatele forme geometrice de pe roba lui și tulburați pentru scurtă vreme de trăsăturile lui galbene, liniștite și de zîmbetul impenetrabil); apoi pentru a se ațintí lacomi asupra Oamenilor Renăscuți ca ochii unor informatori sau cel puțin ai participanților la o execuție.

Fulthor, acel mit!

El era enigma oamenilor din Orașului de Jos, pîinea și sarea bîrfelor lor. Pe străzile aflate înainte de Minnet-Saba înceta orice mișcare atunci cînd venea sau pleca, indiferent de oră. Constantul balamuc din rigole scădea atunci cînd trecea el înfășurat în ciudata lui statură diplomatică și în armura sa și mai ciudată, cu straniile ei articulații elongate de la genunchi și coate și cu strălucirea ei roș-sîngerie tremurătoare. Cine era el? Se afla în slujba orașului sau invers? Era ca un soi de ruptură vie în curgerea timpului, prin care se scurgeau vagi amintiri otrăvitoare din perioada După-amiezei — fantasticele ei conspirații și științele fără scop, toate cruzimile ei glaciale și gloria nestăpînită. De la intrarea lui triumfală în fruntea Armiilor Renăscuților cu optzeci de ani în urmă (lupii Nordului fiind aruncați înaintea sa pentru a fi prinși între ciocanul și nicovala Uriașului Pitic Tomb), trecuse în Viriconium drept mesagerul unui zeu, pînă și bătaia inimii lui fiind un răspuns la cine știe ce întrebare preistorică pierdută. El reprezenta un trecut înmiresmat și un viitor ambivalent, un prinț străin într-un oraș familiar. El era și-ntotdeauna fusese depozitarul mai multor temeri decît speranțe.

Așa că ei tăceau la trecerea lui. Se isca parcă o stînjeneală în ei. Cîțiva îi zîmbeau de jos în sus. Cîțiva scuipau. Alții mîngîiau talismanul de metal de la gît și-și doreau, poate, să vină noaptea.

Dacă Hornwrack fu gata să ia oarecum cinic în rîs invitația sfătuitorului preferat al Reginei, pornirea îi fu înfrînată cînd destinația lor deveni clară. Fulthor își conduse grupul restrîns de oameni mai întîi la Minnet-Saba pe un parapet ce ducea spre nord — abruptul Rivelin Way fiind la acea oră impracticabil din cauza dughenelor unei piețe de pește improvizate, dar înfloritoare — apoi înapoi pe Camine și pe această rută indirectă și prost aleasă (ca un om amintindu-și un cu totul alt oraș) îl aduse în sfîrșit pe Proton Circuit: un drum ce are doar un capăt, acolo în marea carapace de metal filigranat a sălii lui Methven. Micșorați de ampla curbură a acelui drum aerian, urcînd în spirală pe deasupra magistralelor mai mici, pe cei o sută de stîlpi fragili din piatră ai săi, își croiră drum către palat sub un cer ca plumbul roșu, patru siluete mici, captive într-o geometrie monstruos de frumoasă. Deasupra lor orbita un singur vultur-pescar, tîrșîit și rătăcit acolo la poalele munților, făcînd arcuri largi și albe pe fundalul norilor.

Aplecat de spate pe cal în bătaia vîntului și a ploii, Hornwrack își percepu simultan destinația și greșeala. Încuviință amarnic în gînd. Ridică privirea spre

vulturul-pescar ca să-și amintească de vechile libertăți ce fuseseră cu cruzime luate. Apoi întinse încet mîna spre stînga, unde bătrînul călărea alături de el, își petrecu brațul pe după gîtul lui străvechi și-și scoase cu mișcări lente cuțitul din ascunzișul de sub mantia sa de lînă udă. Calul i se opri confuz, dar al bătrînului continuă să se miște agitat în cerc. Acest lucru îl făcu să cadă din șa, astfel încît întreaga greutate i-o susținu brațul lui Hornwrack — în vreme ce lama crăpată a lui Hornwrack, scînteind în lumina cenușie, îi împunse pielea galbenă, iar zîmbetul crăpat al lui Hornwrack îi muri pe buze ca un cîine otrăvit.

— Mai departe de atît nu merg pe drumul ăsta afurisit, strigă Hornwrack, pînă ce nu-mi spui de ce, Alstath Fulthor! Ce-am primit eu în afară de dezamăgiri?

Deasupra lui, acum parcă mai aproape, vulturul-pescar țipă. Strigătele lui provocară un soi de exaltare care curse prin el, anesteziind pentru scurtă vreme durerea rănilor și întărindu-l, dacă nevoia o cerea, pentru următoarea crimă.

— N-am mai bătut drumul ăsta de optzeci de ani. Te știu eu, Fulthor. Dă-mi un motiv ca să vin cu tine acum!

Dar, în timp ce vorbi, îl străbătu un fior și, cu toate că vorbele sale erau adresate Omului Renăscut, descoperi că se uita țintă la chipul pergamentos al ostaticului său impasibil. Bătrînul nu vorbise nici măcar o dată de la salutul criptic din zori în încăperile lui Hornwrack încoace — nici măcar o dată în timpul drumului acela lung prin oraș —, dar acum deschise gura și dădu glas unui brusc vaier pisicesc, un strigăt în care nu adăpostea absolut nimic inteligibil, care se ridică inuman spre cer și-și luă zborul ca o pasăre preistorică. O dată asta făcută, deveni iarăși nemișcat, cu buzele uscate și albăstrui, cu ochii reumatici ațintiți goi asupra țăriilor pustii. Ciudatele broderii geometrice de pe roba sa părură să se liniștească încet, de parcă în urmă cu o clipă se aflaseră într-o mișcare violetă și independentă.

Hornwrack se agăță bine de el și tremură, așa cum se ține victima de asasin. Brusc, rănile îl dureau. Se simțea rău și foarte bătrîn.

Alstath Fulthor, prins între un coșmar diluat și următorul:

Vreme de două zile, o scenă din viața sa anterioară îi atîrnase la granița exterioară a percepției, oferindu-i impresia că era însoțit pretutindeni de unul sau doi tovarăși parțial vizibili. Erau înalți și albicioși — siluete ca două lumînări asemănătoare cu desenele unor nebuni — și, oricînd întorcea capul, aceștia imediat dispăreau. Uneori, pe neașteptate, scena îl inunda pe de-a întregul și-și dădea seama că se plimbau printr-un fel de grădină ornamentală scufundată plantată cu flori ale căror nume nu și le amintea, și plină de un miros de păr de cal și mentă care varia în intensitate în funcție de vîntul de dincolo de ziduri. Pe aripile lui pluteau vocile însoțitorilor, prinse într-un soi de discuție filosofică sau religioasă semi-serioasă. Relația lui cu ei, deși de natură nu tocmai sexuală, putea fi descrisă doar în cei mai complecși și emoționali termeni, iar constantele lui încercări de a-i vedea mai limpede îi făcuseră capul să stea ușor înclinat pe-o parte și-i împrumutară expresiei o calitate chiar mai închisă ca de obicei.

Era un lucru simptomatic, poate, pentru o bruscă îndoială de sine. Bătrînul în robă brodată — cu origini imediate ascunse, animat de scopuri secrete, deși evident benigne — ieșise din istoria recentă a Viriconiumului cu toată forța

unui mit în viață. Iar pe acea potecă înaltă de sub fruntea lui Hollin Low Moor, cu mai puțin de o săptămînă în urmă (la lăsarea serii, cu transpirația uscîndu-i-se pe piele, și cu țipătul îndepărtat al unui vultur-pescar făcînd behăitul turmelor de toamnă să pară ceva de pe-o altă planetă), Alstath Fulthor îi destăinuise ceea ce el, în sinea lui, vedea drept funcția de *steward* al imperiului. Nu prea înțelegea el cum de se întîmplase așa ceva. Doar că se luptase atît de mult împotriva nisipurilor mișcătoare ale amintirilor de După-amiază (fiindcă, după trecerea lui tegeus-Cromis în lumea celor drepți și după dispariția lui Tomb, Piticul de Fier, cine mai rămăsese să-i ofere sfaturi Reginei?) iar acum lupta înceta și era obosit de moarte. Doar că flerul bătrînului era imens, silueta lui bătrînă și fragilă profilîndu-se cumva peste orice viitor previzibil, o avertizare sau amenințare.

Așadar, chiar înainte de apariția în casa sa la primele ore ale zilei a femeii Fay Glass, incoerentă și singură, începuse să se comporte cu indiferență, consumat de sentimentul că nu avea nimic de ales dintre frigurile din sinea sa și cele ale lumii de afară. Cînd închise ochii, ciudate siluete de ceară se mișcară prin grădină; cînd îi deschise la loc, descoperi că-i permisese fetei (ca un profet dement) să-l conducă prin jumătate de oraș în căutarea unui asasin de duzină. Undeva pe traseu îl adunase pe bătrîn, care-l privea acum sardonic și nu-i oferea nici un ajutor... „Nu pot face legătura dintre nimic și nimic..." Apartamentul din Rue Sepile îl umplea de dezgust pentru oamenii printre care trebuia să-și ducă acum viața. Șirurile lui de scări se înălțau ca o discuție plictisitoare, ademenind o parte din creierul său cu ele pînă ce descoperi că-și spune, apropo de nimic: Dacă morții au un oraș al lor, ca acesta este, și miroase a șobolani și priboi ofiliți...

— Dar uită-te cum cad frunzele...

În vreme ce băiatul îi lua răbdător sînge, asasinul mîrîia și șoptea din patul dezordonat. Fulthor privea cu dezgust scena, observînd cum fața băiatului, delicată și feminină în lumina inegală, se umplea de o ciudată compasiune detașată. Mai tîrziu, urmărindu-l pe asasin cum se îmbrăca, simți doar iritarea față de Orașul de Jos care radia mîndru din el, și nu văzu cuțitul ascuns...

Acum, Hornwrack se apropie de victimă ca de o capcană pentru șobolani.

Se auzi un șuierat brusc de inspirație. O agitație de copite. Cuțitul scînteie ieșind de undeva, o limbă de oțel pătat în lumina cenușie. Bătrînul icni o dată și tăcu. Rămaseră uniți laolaltă vreme de-o clipă lungă, ca niște amanți. Deasupra lor, undeva sus în dimineața întunecată, o pasăre uriașă țipă. Femeia nebună începu să călărească în jurul lor în cerc, scîncind și fluturînd din brațe. Hornwrack rîse nebunesc.

— Mai departe nu merg, Fulthor! Am mai fost pe-aici. E-un drum ce duce spre nimic!

Brusc, se uită fix la chipul ostateculul de parcă-și văzuse acolo propria moarte.

— Cum?

Teama îi întinse trăsăturile subțiri, abrutizate.

Bătrînul își deschise gîtul, tuși, cîrîi inuman, apoi păru să zîmbească.

— O! O! O! strigă Fay Glass, uitîndu-se țintă spre cer.

Alstath Fulthor, al cărui creier era o plajă pustie, cu oasele înțelegerii împrăștiate pe întinderea sa, simți, mai mult decît văzu, ceva desprinzîndu-se din norii suflați de vînt.

Căzu încet la început, rostogolindu-se fără vlagă pe o singură aripă mare, dînd grai unui puternic țipăt tînguit (așa cad vulturii-pescari de la Hotarul Sudic ca un bob de plumb, aproape leneși, nouă sute de metri în apa sărată a brațului lor nativ de mare: însă acesta avea un metru și jumătate de la un vîrf de aripă la celălalt și o culoare cenușie ciudată); plonjă tot mai repede pînă ce Fulthor fu sigur că voia să se îngroape în pavajul Circuit-ului; apoi, în ultimul moment, țîșni pe orizontală intrînd și ieșind din cîmpul lor vizual într-o suflare iute de aer despicat, pentru a se izbi de cutia toracică a asasinului cu un sunet ca al unui topor ce se lovește de o ușă din stejar. Strigînd de furie și teamă, Hornwrack căzu de pe cal pe spate. Își pierdu priza asupra bătrînului, ateriză pe drumul ud și fu răpus într-o ceață de sînge și pene.

Ușurat — dacă nu uluit — de această turnură a evenimentelor, Fulthor își scoase sabia energetică și-și blestemă calul să se apropie, descoperi că nu-l putea lovi sigur nici pe asasin, nici pasărea, și-l ridică în schimb pe bătrîn singur la loc. Asta-i oferi cel puțin iluzia participării.

Imediat după lovitură, vulturul avu avantajul surprizei: cu fața prinsă de gheare, Hornwrack se rostogoli pe drum și urlă, cu brațul în care ținea cuțitul îmblăcindu-se în vreme ce cu celălalt încerca să-și protejeze ochii și gîtul. În privința ferocității, între ei nu prea existau diferențe. Pasărea țipa și cîrîia; bărbatul mîrîia și lăcrima; ploaia cădea asupra amîndurora. Rămas fără cuvinte, Alstath Fulthor nu făcea decît să se uite. În cele din urmă, cu sîngele șiroindu-i pe față și pe antebrațe, bărbatul se împletici în poziție îngenuncheată. Apucă pasărea de gît și-o luă de pe el. Îi înfipse cuțitul în corp de multe ori, însă era ca și cînd ai fi lovit într-un perete de cărămidă. Imensele aripi îl plesneau. Fețele lor se aflau la distanță de cîțiva centimetri și amîndoi strigau acum de parcă în sfîrșit se recunoscuseră reciproc dintr-o altă țară și-și continuau o ceartă începută acolo cu mult timp în urmă... Dintr-o dată, bărbatul își aruncă cuțitul, prinse pasărea de gît cu ambele mîini și îl răsuci o dată.

Își ridicară capetele însîngerate și țipară împreună. Bărbatul se înăbuși. Pasărea era nemișcată.

Fulthor veni la el, descălecă și-l privi pe Hornwrack cum se ridica nesigur în picioare. Mantia îi era ruptă, umerii-i erau un strat de sînge. Se uită în jurul său ca un idiot, cu ochi goi.

— Ea-l tău, presupun, îi spuse lui Fulthor pe o voce groasă și aspră.

Abia dacă păru să observe sabia energetică ce-i scînteia la gît. Întinse pasărea moartă.

— E-o blestemăție dezgropată de undeva.

Omul Renăscut se uită absent la ea. Era imaginea perfectă a unei *păsări făcute toată din metal*: o fantezie cu aripi armate, cu fiecare aripă bătută din iridiu subțire ca un biscuit; ciocul aprig, răpitor și ghearele erau forjate din oțel și încrustate cu ciudate desene delicate. Atîrna însă în mîna lui Hornwrack aidoma oricărui lucru mort de curînd — cu picioare moi, cu gura deschisă și vulnerabilă (de parcă în clipa morții fusese surprinsă de vreun adevăr ce nu

ținea cont de ciocuri și gheare), cu o aripă mare atîrnînd într-o curbură dublă, largă. Clătină prostesc din cap și se întoarse cu spatele.

Bătrînul nu părea prea afectat de aventura sa, cu toate că pata părea să fi accentuat ceva nu tocmai uman în poziția trăsăturilor sale — felul în care pielea aproape șofranie îi stătea pe pomete și maxilar, întinsă ca un abajur din mătase ceruită.

— Ai face bine să-i spui de ce avem nevoie de el, Alstath Fulthor, șopti el răgușit.

Își masă gîtul slab și chicoti.

— Cred că nu va veni decît de bună voie. Și-aș prefera să nu mai distrugă nimic din ce-mi aparține.

Fulthor nu reuși să-și ascundă surprinderea.

— Tu ai făcut pasărea? spuse el.

— Cu mult timp în urmă. S-ar putea să mai fi rămas cîteva (– ridică ochii spre cerul cenușiu —), dar au devenit timide de la război încoace. Nu mai sînt atît de nădejde și nici nu mai vorbesc.

Încuviință din cap pentru sine, amintindu-și ceva. Apoi:

— Spune-i de ce avem nevoie de el.

Fulthor nu se putu gîndi la nimic pentru a spune. Se uită de la bătrîn la pasărea distrusă și înapoi, apoi la Hornwrack (care, departe de a arăta vreun semn de luptă, începuse să tremure vulcanic).

— Fata, începu el. A fost trimisă aici cu un mesaj, credem noi, vital pentru oraș, pentru imperiu. Pentru noi toți în vremurile astea bizare. Dar uită-te la ea! Restul tovarășilor ei trebuie să se fi rătăcit undeva între locul acesta și Marea Pustie Brună: sînt departe pe drumul Trecutului, în satul ei, și le este greu să se concentreze multă vreme asupra a ceea ce ei cred că este în proporție de nouă zecimi un vis.

(În acel moment, siluete ca de ceară îi trecea prin minte, ducînd cu ele ceva înfășurat într-un cearșaf fantastic decorat, toate aplecîndu-se cu treizeci de grade pe verticală; cîntau. În proporție de nouă zecimi vis! O recunoscuse după țesătura mantiei. Putea găsi locul, dar îl va mai părăsi vreodată?)

— Tu trebuie să știi cum sînt ei acolo afară.

Asasinul părea preocupat. Cu tivul mantiei își ștergea buzele, obrajii; de la urechea stîngă îi fusese rupt lobul. Se împotrivi unei nou reprize de tremurături (se uita după un al doilea animal și se temea, ca un om care se crede bolnav de-o boală fatală).

— Mie nu mi-a spus nimic. Nimic decît niște bazaconii.

Își atinse osul acolo unde bărbia îi fusese despicată, se crispă.

— Uitați-vă la mine! Deja îmi vărs sîngele pentru ea. Deja m-a adus de trei ori la asta, cu toate că bastardul ăla de Verdigris își vîrîse coada aia murdară în poveste. (Rînji.) „Fața mioarei albă-n pajiște sclipea“! Bazaconii!

Fulthor înțelese puține din acestea. Își spuse în sinea sa că bărbatul era nebun.

— Nu ceea ce-a spus contează, explică el cu grijă, ci ceea ce-a adus cu ea. A avut ceva cu ea? Mă gîndeam eu! Tu ești singurul care l-a văzut. Trebuie să știm. Ne ești dator cu asta, și numai fiindcă tu ai fost cauza pierderii lui!

Aceasta păru să-l înfurie pe asasin.

— Atunci, întreab-o pe ea, Renăscutule! strigă el.

Scuipă sînge în stradă la picioarele lui Fulthor.

— Datori îmi sînteți voi. Am omorît cinci adoratori ai Semnului aseară în locul ei și palma mi-e goală. Unul dintre ei ar fi făcut douăzeci de pfunzi de oțel pe piața liberă. Martin Fierro sub cuțitul meu! Aia a fost o nebunie neagră. Aici! — Întinse palma făcută căuș a mîinii drepte. — O afurisită de nebunie neagră! M-am săturat să fac treaba celor din Orașul de Sus și să primesc în schimb doar privirile lor ipocrite!

Se întoarse dezgustat cu spatele și dădu să-și ridice cuțitul. Cînd arma lui Fulthor îl împunse la ceafă, îngheță. Se uită în spate peste umăr, pe fața lui chinuită întinzîndu-se un surîs batjocoritor.

— Vă temeți de-un cuțit de oțel acum, acolo-n Orașul de Sus? M-ai putea mărunți ca pe-o ceapă cu treaba aia chiar de-aș avea cincizeci de cuțite ca ăsta!

Se aplecă repede și-l înșfăcă.

— Uite că are vîrful bont.

Dispăruse sub manta înainte ca Fulthor să se poată împotrivi. Simțise acum cîtă nevoie aveau de el; cît era de în siguranță.

— Ea nu ne poate spune, Hornwrack, zise Fulthor obosit. Tu poți. De-asta ne-a adus pe noi la tine. A fost singurul ei mijloc de comunicare. Vino cel puțin la palat să discutăm despre asta. Sînt de acord că s-ar putea să fi fost tratat cu nedreptate.

Hornwrack îl ignoră. Scutură cadavrul păsării de metal. Îl duse la ureche.

— Încă mai zumzăie. Zumzăia chiar și cînd l-am strangulat.

Îi tremurară mîinile, apoi și le stăpîni.

— Îmi simt moartea-n toate astea.

Se îndepărtă cîțiva pași și se uită drept în sus către palat, aflat la depărtare de un kilometru și jumătate și încețoșat de ploaia întețită.

— Sala lui Methven! îl auziră că spune.

Păru să asculte.

— Cîndva am fost unul dintre voi, zise el. Am fost unul dintre conducători. Am ales să devin unul dintre conduși.

Apoi:

— La dracu' cu voi toți, zise. O să vin fiindcă aveți în cîrcă povara aia — arătă cu degetul spre palat — și fiindcă tu ai *baan*-ul. Dar n-o să vă zic nimic.

Îl privi pe Fulthor cu un zîmbet rece, își trase mîneca zdrențuită peste fața înroșită.

— Ai face bine să stai cu ochii pe mine, Omule Renăscut, amenință el. Ai face bine să stau cu ochii pe mine tot timpul.

Aș prefera să fiu fantomă decît să joc jocuri atît de sterpe, își spuse Alstath Fulthor.

Hornwrack:

Calul o rupsese la fugă și el refuzase să încerce să-l prindă pe jos.

— Atunci mergi la pas, îi spuse Omul Renăscut.

Își răsuci buzele învinețite și scuipă. (Dacă închidea ochii, pasărea încă-l mai ataca, rupîndu-i fîșii lungi și elastice din piept pînă ce i se vedeau coastele.)

— Așa, făcu el.

Ridică din umeri.

Lord Galen Hornwrack, vlăstarul unei respectate — chiar dacă dispărute — Case, cîndva ofițer și pilot al Navei Reginei, acum un asasin profesionist cu o oarecare reputație în Orașul de Jos, își croi drum pentru prima dată în optzeci de ani spre palatul din Viriconium. Mergea la pas. Rănile îi pulsau și-l iritau. Amintirile nopții îl măcinau. Dar la centură îi atîrna o pasăre de metal pe care o distrusese cu mîinile goale, iar acesta simțea el că era simbolul continue sfidări: chiar dacă acum trebuia să recunoască că-i fusese luat controlul asupra propriu-i destin. Din cînd în cînd, de undeva din adîncul păsării curgeau rotițe ce se rostogoleau neauzite în cercuri tot mai mici pînă ce le purta vîntul pe Proton Circuit ca pe-un titirez. Înainte să intre în sala lui Methven, se uită către cer. Ceea ce începuse cel puțin pe lumină acum era șters și nepromițător. Pînă și pata de litargă mortală a zorilor se ștersese din stratul de nori, așa încît, cenușiu și solid, acesta învelea pămîntul ca un enorm bol de plumb, o singură semilună subțire de argint arătîndu-se la extremitatea lui înclinată dinspre nord. Și, privind, chiar și aceasta se șterse.

4
În coridoare

Piticul Tomb intră în oraș dinspre sud-est, pe Poarta Gabelline, chiar înainte de zorii zilei, aproximativ după două săptămîni de la ciudata întîlnire de la marginea ținutului Rannoch. Pe cînd își mîna poneii pe sub curburile grele și fisurate ale clădirii — mai mult tunel decît arcadă — unde paznicul moțăia într-o gheretă părăginită și oameni bătrîni, treziți de hurducăitul roților pe pavaj, strînseră din ochi pe sub pălăriile din fetru făcute ciuciulete și se uitară nepăsători la el cum trecea, cădea o ploaie fină. Acolo, într-un alcov din peretele arcadei, atîrnase cîndva celebrul Oracol Gabelline, căutat și totuși temut de toți cei care intrau sau ieșeau din oraș: capul retezat al unui copil atîrnînd într-un cîrlig, sub care fusese construit un „corp“ alchimic compus din rămurele de tisă legate între ele cu anumite ceruri și unsori. Dacă se aprindea o lampă sub oracol sau, în împrejurări mai deosebite, dacă i se vîra sub limbă o spatulă din lemn gravat, acesta oferea pe o voce joasă dar penetrantă viitorul fie al consultantului, fie al orașului însuși. Nici unul dintre cei care auzise vreodată acea voce n-o mai uitase; mulți alegeau Poarta lui Nigg doar ca s-o evite.

Tomb nu auzi nimic, cu toate că-și ciuli urechea după ecouri; însă o răsuflare a trecutului îl urmări scurtă vreme dincolo de poartă, un aer rece și deprimant generat în regiunile acelea periferice, revărsîndu-se pe alei și jupuind bulevarde interlope prin suburbii unde frunzele de priboi prindeau o nuanță de ocru și unde pereții igrasioși emanau un miros vag asemănător cu cel al urinei de pisică. Viriconium, jomb al timpului și copil alchimic, sacrificator de copii și mîngîietorul fantomelor — care nu poate decît să tremure și să uite în aerele jilave, teatrale ale zorilor?

O pată cenușie crescu pe cer deasupra Porții Bîntuite. Pe fundalul ei pluteau turnurile aeriene, suspendate parcă în sticlă lichidă, în vreme ce jos proiecta

reflecții schimonosite — o scînteiere de solzi, ulei de măsline, sticlă spartă și vîntul vestic făcînd să tremure bălțile mari și puțin adînci din piețele goale. Dormind într-un minut și conștient în celălalt, Orașul Pastel se trezea ca o tîrfă, pentru comerț și trădare, pentru plăcere și suferință — pentru metale rare și resturi de mîncare, catifea și pînză de sac, poftă carnală și sfințenie, litargă, săruri de litiu și leacuri pentru cai. Pata cea roșie se întinse pînă ce umplu cerul. Podelele mîncate de viermi gemeau. Ochii rășinoși se uitau înainte, jumătate orbi deja de plictiseală și dezgust, ca să privească răsăritul cum cade mort printre frunzele ude de castan în Rue Montdampierre! Piticul Tomb, recunoscînd în suburbie aceeași tîrfă care golise buzunarele unui impresionabil fiu de tinichigiu din Mingulay cu o sută de ani în urmă, fu copleșit de emoție. Inspiră de mai multe ori adînc și încîntat, le vorbi aproape cu blîndețe poneilor și rînji în jur ca un panglicar.

Sub Minnet-Saba, piața Rivelin se revărsa în calea lui aidoma taberei unei armate asediate, punctată cu scăpărări pale și micile enclave calde ale mangalurilor cu cărbuni. Era un asediu bine intenționat, anarhic, zgomotos și urît mirositor, plin de rîsete și sarcasm batjocoritor. Predominau standurile cu pește, dar printre ele erau distribuite pe trotuare corturile tatuatorilor și jonglerilor, ale prostituatelor și preoților; alături de dughenele acelor bătrîne cu degete dibace care sînt la fel de fericite să joace cărți pe orice miză ai dori sau să-ți prezică viitorul cu ajutorul unei omilii bine învățate. Șanțurile erau plin cu capete de pești, cu pisici sclivisite și goți inconștienți. Nevestele pescarilor stăteau cot la cot cu băieții și vindeau anemona de pe tăvi lungi (în vreme ce alții ofereau marțipane mizerabile sau lăcuste caramelizate asemănătoare cu niște bijuterii complicate aduse din orașele uitate din Estul prăfos). Peste toate acestea plana o duhoare marină, o mantie de grăsime pentru gătit încinsă și o muzică stridentă, incoerentă.

În mijlocul acestor lucruri veni căruța cu coviltir a piticului precum un spirit al haosului — împingînd în lături tarabe șubrede, trecînd peste picioarele celor neatenți, nepăsător la injurii, atrăgînd cînd trecea pe lîngă fiecare mangal huiduielile hoinarilor și țipetele nevestelor de pescari (care cereau ca piticul să vină în spatele unei gherete cu ele și acolo să scoată adînciturile dintr-un vas pe care i-l vor arăta). Băieții care vindeau anemone se urcau pe roțile lui mari și galbene, îi rînjeau în față, își pierdeau echilibrul și cădeau în stradă. În tot acest timp, înainta constant pe deal în sus către Minnet-Saba, pe cînd mulțimile se învolburau în urma sa, pînă ce ajunse la granița de sus a pieței; și acolo, exact în punctul de întîlnire dintre Orașul de Sus și cel de Jos, nimeri peste ghereta Grăsunei Etteilla.

În pofida vînzolelii din jurul gheretei, aceasta atrăsese puțini spectatori. Torțele palide dispuse în colțurile ei pîlpîiau în lumina tot mai puternică. Perdelele ei unsuroase din satin erau trase pentru a o expune pe Grăsună în persoană, ridicîndu-se mare deasupra scaunului cu trei picioare și fără spătar și tușind ca un cal în aerul crud. În poala ei necuprinsă ședea un bețiv mic cu față triunghiulară depravată, din al cărui creștet se ridica drept în sus o chică de păr aproape stacojiu. Vesta lui verde-sticlă nu era doar acoperită cu o crustă de mizerie veche, ci era și lipicioasă din pricina unui strat proaspăt de jeg, și părea să-și mărturisească partea pe care o jucase în cine știe ce încăierare sau

crimă comisă noaptea trecută. Pe obraji îi curgeau lacrimile; corpul îi era chinuit de puternice convulsii; din el ieşeau din cînd în cînd, ca voma, spasme de versuri libere. („Renunț la binecuvîntata față“, intona el, „la tăcuta soră învăluită-n alb și albastru“, și făcu un sunet ca o pisică sugrumată. „Ce altceva aş putea face? Mie nu mi-a fost prieten!“)

Înaintea lor, pe o masă şubredă acoperită cu o dimie, erau aranjate cărțile — patru Urne deasupra lui; în spatele lui se întorcea Vrăjitorul; CĂLUGĂRIȚA îi tăia calea; și multe altele. Fiecare mică scenă ciudată strălucea de pe mucavaua soioasă văzută parcă într-o oglindă reductoare — coloane înclinate adunate mănunchi sub o constelație dispărută, sori stinși și credincioși dezgoliți, siluetele ierarhice umbroase ale unei simbologii la fel de bătrîne sau mai bătrîne ca Viriconiumul, moștenirea poate a vreunui fel de joc de societate din După-amiază.

— Asta, șopti ea, este cartea ta, MALADIA; iar aici sînt trei turnuri și un cîine, viitorul încă nedescoperit, de asemenea dizgrația. (O altă socoteală vorbeşte despre frustrarea lăcomiei.) Uite! Aici este o plajă pustie, iar în valuri un crab-sihastru. Deasupra zboară trei lebede: APPUI. Între alternative nu e posibilă nici o căsătorie — pe de o parte măreție; pe de cealaltă, boală. (De asemenea, o anume bucurie înnorată.)

Bărbatul cu păr roșu, însă, se uita oriunde în afară de cărți. Dacă-i cădeau ochii asupra lor din întîmplare, se prefăcea că vede pe cineva cunoscut în mulțime.

Însă piticul văzu puține dintre acestea și din ceea ce văzu reținu doar impresii fragmentare: o față albă, osoasă; cărțile împrăștiate ca niște bucăți de sticlă colorată. Auzi o voce ca gura unui canal colector spunînd:

— O lăcustă de mărimea unui om; un cap cu diametrul de şaizeci de centimetri!

La acestea, Grăsana Etteilla se scutură ieșind parcă dintr-un vis. Se uită în jos la micuțul bețiv din poală și-și așeză mîna mare și grasă peste mîna lui.

— Mi-aş dori să te pot ajuta, dragă, spuse ea cu un suspin și-l așeză cu grijă pe pămînt.

Cînd acesta țopăi în fața ei încercînd să facă o plecăciune, o cuprinse o criză de tuse.

— Pişat și sînge! strigă el brusc. Am văzut-o!

O rupse la fugă în piață și dispăru.

— Așteaptă! strigă Tomb, orice discuție despre insecte părîndu-i-se de o vreme încoace foarte interesantă. Oprește-te! — mai mult lui însuși decît siluetei care se îndepărta.

Căruța era purtată înainte, în ciuda eforturilor sale, de pura greutate a oamenilor din spatele ei. Se ridică în scaun să vadă mai bine: nimic în afară de un fes roşu de bufon și un strigăt disperat.

— Cu capul de două ori mai mare ca al unui om!

Şi apoi absolut nimic în afară de capete, țopăind și învîrtindu-se; piața îl aruncase afară din ea și se găsea singur în spațiile sumbre, formale, ale Orașului de Sus. Vîntul tulbura apa bălților, iar Proton Circuit se ridica aidoma unui semn de întrebare în aerul din fața sa.

Nu-l recunoscu nimeni la porțile palatului. Un ofițer îl făcu să aștepte cît ei verificară o secvență complexă de parole pe care i-o oferise cu douăzeci de ani în urmă cineva care era posibil să fi murit în urmă cu zece dintre aceștia. Poneii lui se agitau și se mușcau pe ascuns unul pe celălalt. Servitorii veneau și plecau, dar nici unul nu se uită la el.

— N-o să dureze mult. Uite, îți poți lua căruța din drum? Chiar avem nevoie de loc.

Brusca indiferență a orașului îl răni, cu toate că pretinse că o acceptă cu un anumit amuzament stoic.

— O, bine, îi spuse ofițerului. O, bine.

Apoi sări din căruță, evită brațele întinse ale paznicului de la poartă și dădu fuga în palat. Vechile răni îi oferiseră un pas tîrșiit, inegal, așa încît, văzut din spate, semăna cu o maimuță evadată. După o liniște uluită, începură o mulțime de strigăte.

Puțin mai tîrziu se opri ca să-și recapete respirația pe coridor unde lumina cădea parcă filtrată prin muselină. Se pierduse destul de repede în labirintul de pasaje care împînzeau zonele exterioare ale clădirii asemenea interstițiilor unei bucăți de piatră ponce — destul de repede în orice caz ca să scape de detașamentul care încercase să pună mîna pe el la ușa din față. Rînji. Încă-i mai auzea vag, năpustindu-se pe holurile goale și în depozitele uitate dintr-un cu totul alt sector, îndepărtîndu-se neîncetat de el. Dar își dădu seama acum că nu putea ajunge la Regină fără să intre în pasajele mai umblate și astfel să fie văzut. O întoarcere acasă lipsită de demnitate. Îl durea pieptul. Se sprijini de peretele din spate al alcovului, holbîndu-se la o mașinărie veche și încercînd să-și amintească cu jumătate de minte dacă o dezgropase el sau altcineva o adusese acolo; și, cînd în sfîrșit se hotărî că într-adevăr o recunoștea, descoperi că uitase care deșert i-o oferise atunci cînd era tînăr. În sensul acesta, bucăți întregi din palat erau „ale lui", lucru care nu făcea decît să-l întristeze și mai mult...

Era deranjat de propriile-i acțiuni și abia dacă putea să și le explice. Un joc ironic cu paznicul palatului, conceput din nerăbdare și mîndrie rănită — așa i se păruse la vremea aceea — dar acum se simțea ca un om care, căzînd într-o gaură dintr-o stradă cunoscută, descoperă o copie bine făcută și totuși nu foarte reușită a lumii pe care a cunoscut deasupra. În noua lui existență subterană se ia la ceartă cu obiecte familiare sau își îndepărtează prietenii — tînjește după evadare, dar descoperă repede că nu mai poate controla evenimentele; cauza și efectul se despart ca niște amanți bătrîni, epuizați. Însă nu era vorba doar că își pierduse cumpătul față de sine. Cumpătul palatului îl nedumerea și el.

Frumusețea calmă dinainte, ordonată și formalistă, devenise glacială; pasiuni monstruoase păreau pe cale de-a se cristaliza în interstițiile lui. Ceva invadase coridoarele unde pluteau șoptitoarele sculpturi de lumină (rîsetul lor fiind atît de străvechi și de nepătruns, încît nu mai amintea de nimic uman); ceva era pretutindeni în spațiile brusc nautiloide, răcoroase și cavernoase. Împleticindu-se înainte în veșmintele sale prăfuite din piele încercase o bruscă *emaciere*, sentiment căruia-i permisese să treacă neobservat și care, cu mici modificări, i se arătă doar în semnele cele mai subtile: visul unui pitic bătrîn într-un loc

înalt; un bărbat cu păr roşu într-o piaţă; zgomot de paşi într-un pasaj gol. Sunetele urmăririi se transformaseră pentru o clipă într-un ciudat foşnet uscat, geometria coridoarele în matematică, pură şi esenţială şi dincolo de el, şi se închipuise ultimul supravieţuitor uman dintr-o navă ce se roteşte încet prin spaţiul infinit, cu greementul plin de navigatori împietriţi şi cu feţe regale holbîndu-se pe ferestrele de la pupa...

Sînt un pitic, nu un filosof. Atinse zidul rece din spatele lui. Îşi recăpătase răsuflarea. De cînd sosise în alcov, vechea maşinărie scosese mici sunete moi, persuasive către el, de parcă ar fi avut nevoie de ajutorul său pentru a obţine vreo împlinire de sine pe care el nu şi-o putea imagina; acum îl abandonă dintr-o dată. *Oogaburundra!* şoptea aceasta. *Murunga!* rîdea aceasta, şi întindea un ciudat film de lumină ca o aripă. Tomb scoase capul şi se uită de-a lungul pasajului. Apăru o siluetă, ciudată la început, înfăşurată în licărirea galbenă instabilă sub forma unei călugăriţe rugîndu-se, parcă; piticul aşteptă pînă ce aceasta deveni aceea e unui paznic tînăr — un băiat încă, stîngaci în cămaşa cu zale lăcuite în negru şi cu mantia de culoarea cositorului, cu cizmele cele noi bocănind pe lespezile roase, iar pe lanţul subţire de la gît purtînd un straniu medalion din argint — apoi se retrase. Capul său rînjitor şi aparent fără corp se întoarse în peretele coridorului pentru a lăsa un tunel de lumină blîndă, de culoarea şofranului, un gît pe lîngă care băiatul trecu neştiutor. Tomb lăsă zgomotul de paşi să-l prindă din urmă. Aşteptă vreme de poate cincizeci de bătăi ale inimii, apoi ieşi.

Maşinăria cloncăni dezamăgită în urma sa.

Băiatul trecu dintr-un coridor în altul, urcă şi coborî scări înguste şi străbătu holuri abandonate — în tot acest timp avansînd spre mijlocul palatului. Coloane pîlpîitoare de lumină îl acostau, dar el le ignoră; ignoră rugile slabe ale maşinăriilor vechi. Şi după el venea Piticul Tomb, cu mîinile ca două mănunchiuri de oase şi un rînjet ca moartea — atent la sunetul de voci, înaintînd pe furiş pe după colţuri şi rămînînd în urmă la intersecţii, sperînd că băiatul va scoate din amorţeală paznicii care poate că fuseseră plasaţi acolo. Coridoarele erau reci ca un semn de rău augur, bîntuite de o durere străveche. Ici, scările urcau în spirală spre întunecimea superioară a carapacei; colo, un zgomot slab de paşi vibra într-un alt pasaj, paşi care poate că fuseseră făcuţi într-o altă eră. Pe măsură ce-i crescu încrederea, Tomb începu să se joace cu băiatul: grăbind pasul pînă ce se afla la numai cîţiva centimetri în urma lui, făcînd mutre şi gesturi obscene (şi o dată atingîndu-i tivul mantiei) înainte să rămînă iarăşi în spate. Reuşita nu făcea decît să-i sporească apetitul. Intra şi ieşea din alcovuri, cu capul vîrî ca al unui gargui pe după fiecare colţ. Imită mersul ţeapăn al băiatului, întinzîndu-i extravagant degetele de la picioare şi ridicînd nasul în aer. Aproape că uită să-l folosească pentru a ajunge fără probleme la Regină şi începu în schimb să-l chinuiască.

Se ascunse în spatele unei sculpturi. Rîse pe înfundate în barbă. Cînd băiatul se uită în jur: nimic.

Îşi lăsă picioarele să tîrşîie într-un scop oribil.

Scoase sunete animalice tăcute.

Era pretutindeni şi nicăieri; era o şaradă crudă. Băiatul ştia. Grăbi pasul: se opri: ascultă: se uită peste umăr, strîngînd înfricoşat mînerul sabiei sale

nou-nouţe. Nu spuse nimic, fiindcă asta ar fi fost o recunoaştere. Avea ochii rotunzi, sclipind în albul lor ca două ouă fierte. Atinse medalionul de argint sub formă de insectă de la gît; începu să fugă. Tomb îl mai lăsă să audă încă un chicotit. Umbrele lor îmbinate fugeau odată cu ei cînd traversară un pod înalt şi elegant, se despărţiră la o răspîntie nefolosită de două sute de ani, doar pentru a se uni din nou şi a dispărea în momentul unirii într-o scăpărare tăcută de lumină purpurie aruncată de un artefact străvechi. Tomb deveni neatent. Înaintînd bălăbănit ca piticul îmblînzit al vreunui prinţ din Sud cu pieptar de culoarea cocoşelului şi şosete galbene, ajunse pe nepusă masă să dea nas în nas cu victima sa, care — găsindu-se înfruntată de un pitic bătrîn şi nebun ce ţinea în mîna noduroasă un cuţit şi pe a cărui faţă se urmărea o serie de ciudate grimase copilăreşti — se holbă la el, îngrozită.

— Eu... — spuse Tomb.

Se uită în jos la propria-i mînă. Se întrebă de cît timp ducea cuţitul fără s-o ştie.

Între timp, băiatul tremura disperat. Ochii îi lăcrimau. Depuse un efort chinuitor să-şi scoată sabia.

— N-o face! spuse Tomb. N-am vrut să...

Şi s-ar fi putut termina acolo dacă n-ar fi auzit sunetul de paşi venind pe coridor spre ei.

— Îmi pare rău, îi spuse băiatului, lovindu-l sub rotula genunchiului stîng.

Băiatul căzu la pămînt, nemişcat, uitîndu-se în sus la el ca un animal rănit. Tomb scoase sabia cea nouă din teacă şi o roti pentru a-i testa echilibrul. Se gîndea s-o folosească în absenţa securii.

— Aiurea, făcu el şi o aruncă în pasaj departe de oricine-ar fi putut-o folosi. Ia-ţi ceva decent de-ndată ce-ţi poţi permite asta.

Îngenunche pe podea alături de băiatul care nu făcu nici o încercare de a-l opri, îi aşeză la gît vîrful cuţitului şi se uită ţintă în ochii lui rotunzi, disperaţi.

— Ce-i asta de la gîtul tău?

Dar băiatul nu putea vorbi.

— Nu-ţi face griji, zise Tomb, te rog.

În felul acesta, amîndoi aşteptară sosirea paşilor.

Nu mult după aceea, un Om Renăscut veni cu pas hotărît spre ei de-a lungul coridorului. Avea pe el fantastica platoşă roş-sîngerie a unei importante Case, ideograma ei galbenă, contorsionată, scînteind pe mantia neagră care-i fîlfîia în urmă. Sclipirea tremurătoare a armurii îi făcea imaginea să pară mitică, tranzitorie, de parcă intra şi ieşea din Timp aşa cum îl ştim noi; curioasele lui ţinte boante de la umeri şi încheieturile elongate îi ofereau aspectul unui crustaceu transformat genetic. Avea capul gol şi însoţitorii lui erau o adunătură pestriţă, incluzînd o femeie de o rasă cu el, amarnic de slabă, cu capul ras, cu pasul inegal şi lipsit de graţie, de parcă scheletul i-ar fi funcţionat într-un fel nou, netestat (zîmbetul ei era gol şi cînta încet: *Am pornit spre Vegys acum, Fal di la di a*); un erou de rigolă din Oraşul de Jos, cu mersul unui prădător frustrat şi cu trăsăturile acre ale unui aristocrat de duzină; şi o siluetă întunecată şi tăcută, înfăşurată ca un cadavru într-o mantie brodată.

Tomb o luă din loc cu un ţipăt. Făcu un pas înainte, clipind confuz.

— Cromis? şopti el.

Îl umplu durerea și uită de băiatul de pe podea. Se duse aproape de Galen Hornwrack (căci el era, desigur, ursuz ca un lup, irascibil ca o adolescentă descoperindu-se atît de nemișcat de vechea sa sperietoare, palatul, care nu era la urma urmei decît un loc ca orice altul) și atinse pasărea de metal distrusă ce-i atîrna la cingătoare în locul sabiei. Ridică ochii pentru o clipă spre fața asasinului, apoi suspină: o dată ce priveai mai îndeaproape, erau puține asemănări; și găsi acolo doar o sălbăticie chinuitoare pe care n-o găsise niciodată pe fața poetului-erou mort. Clătină din cap și se întoarse spre Alstath Fulthor.

— Îmi pare rău, prieten vechi. Am crezut pentru o clipă...

Fulthor zîmbi absent în jos spre el.

— Știu, zise el. Asemănarea este superficială. Ce făcea pe podea cu băiatul ăla?

Înclină din cap pe-o parte de parcă ar fi ascultat ceva ce nimeni altcineva nu putea auzi și păru să uite ce spusese. Urmă o pauză stînjenitoare. Apoi continuă:

— Ar trebui să fii mai răbdător, Piticule. Am auzit că-i un maniac sau un fel de maimuță dezlănțuită pe coridoare. Cînd am văzut căruța cu coviltir, am... — Fulthor clătină din cap ca pentru a și-l elibera de o imagine dublă — ... am știut că tu trebuie să fii. Ai de gînd să-l omori pe flăcăul ăsta sau se poate întoarce la locul lui?

Tonul lui era curios, prietenos, dar ironic: absent.

Tomb își dezgoli dinții bătrîni și stricați. Era puțin deconcertat de-o asemenea primire după douăzeci de ani.

— Sînt prea bătrîn ca să am răbdare, Renăscutule, zise el țîfnos. Ești teafăr?

Cînd nu primi nici un răspuns, își întoarse atenția aproape cu mulțumire către băiat (care se ridicase în genunchi: începea să-i revină culoarea în obraji), spunîndu-și: tot orașul trăiește într-un vis pe care nu vrea să-l împartă cu mine; coridoarele astea sînt blestemate.

— Ridică-te, îi spuse. Ce *este* chestia aia de la gîtul tău?

Cînd băiatul nu vru să-i răspundă, îl întrebă pe Fulthor, dar acesta nu-l auzi.

Lumina se revărsă brusc pe coridor: culoarea crimei. Trecu peste el ca fumul și fu absorbită în labirintul exterior, unde se disipă; umbrele lor o urmară. Mașinăria veche din care ieșise, și care-și ascunsese pînă atunci scopul de folosință, începu să țipe a oroare și frustrare, zbătînd din membrele ei corodate, trezindu-se parcă după milenii întregi pentru a descoperi adevărul poziției sale. Ecourile zburau ca liliecii.

Din nebunia aceasta bruscă se tîrî un grup de zece sau cincisprezece oameni. O echipă de paznici ai palatului care purtau aceleași uniforme negre cu arămiu ca și băiatul, însă fețele lor erau distorsionate de o privire șovăielnică — trăsăturile lor proeminente alunecînd spre formațiuni noi, repulsive — și se apropiară nu în pas militar, ci într-un ciudat mers pe vîrful degetelor, cu ochii ațintiți asupra piticului cu o intensitate sălbatică și totuși cumva neorganică. Să-i fi călcat ei pe urme așa cum îi călcase el băiatului, pasaj după pasaj, încă din holurile exterioare? Cum de nu le simțise ochii aceia asemănători cu ochii goi și scînteietori ai animalelor într-o noapte întunecoasă? (Sau poate că-i simțise.)

— Fulthor?

Însă Fulthor se uita iarăşi în gol în aer, cu buzele mişcîndu-i-se mute. Din partea lui nu putea primi nici un ajutor.

Piticul se cutremură, prins în cursă de împrejurări. Ţesătura oraşului era acum încheiată şi el se descoperi prins în mreje. Nu era o întoarcere acasă prea reuşită. Şi totuşi nu avea să fie prima oară cînd îşi croise cu forţa drum prin acele coridoare. Se aplecă puţin înainte, aşa încît să nu lungească aşteptarea. Nu se gîndea la mare lucru.

Aproape că se năpustiseră asupra lui, cînd Fulthor vorbi:

— Opriţi-vă.

Vocea lui parcă veni de foarte departe, iar el păru aproape surprins să o audă.

— Opriţi-vă!

Preţ de o clipă, nu se schimbă nimic. Tomb mîrîi; Fulthor îşi atinse mînerul sabiei, pus în faţa măcelului fără motiv al propriilor săi oameni. Dar apoi lumea se cutremură şi alungă coşmarul. Vechea maşinărie se tîngui cu disperare, se încovoie şi rămase tăcută (în frenezia ei, aceasta îşi topise părţi ale proprie-i coloane vertebrale, şi acum, îndoită ca o cotoroanţă, se zvîrcolea şi se contracta în vreme ce metalul încins se răcea.) Lumina malefică se stinse. Oamenii care se apropiau se uitară nesiguri unul la celălalt şi-şi ridicară săbiile.

Fu un gest mărunt, şi fu executat cu mai reţineri: căpitanul lor aprobă ţeapăn din cap, uitîndu-se drept în faţă, în vreme ce în spatele lui se dispuseră pe două coloane, părînd stînjeniţi şi dîndu-şi supăraţi coate unul altuia. Fiecare purta la gît cîte un medalion ca al băiatului, o ciudată şi complicată răsucire de argint al cărei sens fugea din calea căutătorului precum o perspectivă absentă.

— Anulaţi căutările, le ordonă Fulthor.

Vorbi cu reţinere, ca un om căruia-i vine greu să controleze a durere sau o dorinţă ardentă.

— A fost comisă o greşeală. Acesta-i Piticul de Fier, care s-a întors să ajute oraşul la vreme de nevoie.

Îl priviră cu băgare de seamă cîteva secunde, apoi îşi întoarseră capetele la unison şi plecară în pas de marş. După ce străbătură o bună distanţă pe coridor, băiatul sări brusc în picioare, îi aruncă Omului Renăscut o privire de ură amarnică şi o luă la goană, zburînd de-a lungul pasajului pe urmele lor, abandonîndu-şi sabia acolo unde i-o aruncase Tomb. Acesta o ridică.

— Ce pricepi tu din toate astea? îl întrebă pe Fulthor.

Fulthor se uită cu ochi orbi după băiat, cu mîinile sale slabe precum un strat de ceară albă peste os.

— M-am rătăcit, spuse el şi întoarse faţa spre peretele coridorului. Nu-mi mai acceptă conducerea. Curînd, unul dintre ei nu-mi va da ascultare şi va trebui să-l omor.

Făcu un sunet care ar fi putut fi un rîset sau un suspin.

În tot acest timp, însoţitorii lui Fulthor abia dacă se mişcaseră; priviseră în schimb cu teamă sau ironie sau orice alt sentiment li se părea potrivit. Acum, Femeia Renăscută, simţindu-i istovirea, veni în faţă şi-i aşeză o mînă nesigură pe umăr.

— Eu... — spuse ea, şi apoi zise ceva într-o limbă pe care Tomb n-o pricepu. *Mein Herz hat sein Liebe*. În gură am făcut...

Era limpede că nu-l putea ajuta, lucru care o sfîrșea și pe ea. Îl scutură. Se uită în jur după ajutor.

— În gură am făcut mica mea contribuție. Blackpoll și Veneția au devenit una. Deasupra nopții se-nvîrtesc stelele, în circuitele ursului tremurător!

Aceste ultime cuvinte le strigă. Lăcrimă. Cît se poate de ciudat, spre asasinul din Orașul de Jos se îndreptă pentru alinare. El îi atinse mîna și trăsăturile sale sîngerii, alterate, se înmuiară pentru scurtă vreme: după o clipă de nedumerire, Tomb se hotărî că aceea fusese o încercare de a zîmbi. Femeia zîmbi din nou și fața i se transfigură — acolo unde piticul văzuse înainte doar o lipsă înfiorătoare scînteia acum bucuria, și o inteligență ca o lampă descoperită. Îi dădu drumul mîinii asasinului și se depărtă de el în pași de dans, cîntînd

Am pornit spre Vegys acum
Fal di la di a
Am pornit spre Vegys acum
Fal di la di a
Pe malurile lacului de diamant
Peștii o să-i privim
Pe piscurile munților
Striga-vom „Erecthalia!"
Fal di la di a
Fal di la di a
Di rol

Auzind acestea, Alstath Fulthor își acoperi urechile cu mîinile și mormăi.

— Nu-i pot uita pe oamenii din grădinile cele frumoase! exclamă el.

Se lovi într-o parte a feței cu podul palmei.

— Arnac san Tehn! Cît să fi trecut de cînd ți-am văzut chipul tău dulce și smintit la miez de noapte, sau de cînd am bătut cu pasul alături de tine pietrele din pavajul Bulevardului Rue Morgue?

Și, încă mormăind, o luă la fugă pe coridor în jos către lumea de afară, rupîndu-și armura de pe el.

Pe coridor trecu un vînt firav, mirosind a praf și zambile; o dată cu el veni liniștea — o substanță, nu o absență — pentru a umple urechile cu încăperi goale și scări abandonate și cu trăsăturile nemișcate și mute ale inocenței pămîntului. În această liniște, Piticul Tomb căută disperat reconfirmarea. Dar femeia se retrăsese în amintirile ei, cu umerii gîrboviți și cu ochii umbriți de secret, cu o fantomă a tandreții jucîndu-se la colțurile gurii ei; oricum, nimic din cee ce zicea ea nu avea sens. Iar asasinul abia dacă zîmbi sardonic, ridicînd din umeri ca pentru a se absolvi în cele din urmă de răspundere (mișcarea păru să-l doară undeva în zona coastelor de jos, iar expresia sa deveni imediat acră și reflexivă).

— Toată lumea să fie, atunci, nebună? se întrebă Tomb cu iritare, întorcîndu-se într-un tîrziu — cu toate că ceva îi luă tragerea de inimă — spre bărbatul în mantia ca un lințoliu, care stătea puțin mai departe examinînd mașinăria ce o luase razna ca și cînd l-ar fi putut ajuta să spargă ultimul cod nebunesc al universului. Mașinăria, în durerea ei incomprehensibilă, îi fredona ceva

sentimental, iar el, stînd ca o misterioasă statuie înveșmîntată, îi șoptea înapoi; nici unul dintre ei nu avea cum să-l înțeleagă pe celălalt. Tomb ieși în față și se postă între ei, cu mîinile în șold, uitîndu-se agresiv la întunecimea nedezvăluită a glugii bărbatului.

— Lasă asta, sire, spuse el, cu toate că-s sigur că trebuie să fie foarte interesant, și spune-mi: să-și fi pierdut orașul mințile?

Tăcere.

— Prea bine, atunci: dacă ești un prieten de-al lui Fulthor, spune-mi cel puțin cînd a început boala *lui*. Eu sînt Piticul de Fier (de care s-ar putea să fi auzit), care l-a trezit din somnul său eonic ca să ne ajute să înfrîngem Nordul (lucru pe care l-am făcut cu ajutorul unor cunoștințe dobîndite de la un bătrîn).

Își lungi gîtul, dar nu se vedea nici un chip în ciuda faptului că simțea doi ochi ațintiți asupra lui de undeva de sub glugă. La aceasta, își pierdu cumpătul. Își scoase cuțitul.

— Spune ceva, piftie sleită, sau o să te servesc pe felii! Chiar sînteți cu toții ignoranți sau lunatici aici?

Dar bărbatul nu făcut decît să chicotească și spuse:

— Ultima dată cînd ne-am întîlnit m-ai recunoscut, Piticule, cînd îți luase foc barba și aveai capul spart! Să fi uitat atît de repede? Te-aș fi întrebat atunci, dar n-am avut timp: ce-ai mai făcut de la cealaltă despărțire pe care ne-a adus-o soarta, acolo, sub turnul trist, în urmă cu optzeci de ani? Ce schimbare am pricinuit tu și cu mine lumii prin ceea ce-am făcut! Mai vezi vreun copil de-al meu în drumurile tale dintr-un deșert în altul, dintr-o pustie în alta?

Și-și aruncă gluga pe spate, rîzîndu-și rîsetul acela uscat, bătrîn și enigmatic, și deveni Cellur, Stăpînul Păsărilor...

5
Galen Hornwrack și Methvet Nian

Cellur, Stăpînul Păsărilor: trăise eoni întregi într-un turn cu cinci laturi plin de un semiîntuneric submarin. În tot acel timp, în jurul lui sclipeau și zăngăneau instrumente, în vreme ce simțurile lui mîngîiau aerul neliniștit, detectînd noi forme și anotimpuri. Din întinderile reci ale mlaștinii sărate și ale estuarului, din strigătul prelung al vîntului, din valurile mării și din strigătul rîndunicii de iarnă el vine acum la noi: din Războiul celor Două Regine, cu miile lui de păsări metalice moarte; din visul de mult uitat al Perioadei de Mijloc a pămîntului, clătinînd din cap la gîndul durerii și al frumuseții, demiurgi gemeni ai durabilei După-amiezi a omenirii!

Ce a văzut el, aceasta noi nu vom vedea niciodată? Uitarea-aceasta noi abia ne-o putem imagina?

Liniile și formele de pe roba sa minunată se răsucesc și tremură ca niște animale străine torturate. Geometria își amintește, chiar dacă el nu. „Nimic n-a rămas așa cum a fost“, suspină aceasta, „în acea ultimă lume perfectă. Turnurile ce-au stăpînit aceste pustiuri au căzut acum. Lumea, pe care au oprit-o în loc vreme de un mileniu, a început să se-nvîrtească din nou. Nu găsim aici

nici o compasiune la fel de sălbatică și de sterilă ca a lor; nici o cruzime la fel de structurată sau formală; nici o artă. Vastul aer e înțepenit, unde ei s-au plecat sub cinci planete artificiale, trîmbițînd versuri în depărtarea înghețată. Bibliotecile lor stau deschise ca paginile unei cărți abandonate vîntului deșertic, ultimele lor șoapte uscate se sting; filozofi și clovni deopotrivă, se sting; acea prindere febrilă a stelelor...

Cellur. Zece mii de anotimpuri au fost cîndva ale lui, anii băteau ca niște inimi! Formele acelea geometrice ne-ar putea povesti. Ele sînt dovada Timpului însuși, de-am ști noi măcar. Cellur, Stăpînul Păsărilor! Acum el vorbește...

Toți sînt adunați în camera tronului, mai puțin Alstath Fulthor.

(Zvonurile spun că fuge pe aleile murdare din Cartierul Artiștilor, că urcă dealul spre Alves și că trece peste terenul observatorului părăsit, iar trăsăturile-i mîndre sînt roase de nebunie; zvonurile-au spus că a părăsit Viriconium pentru a treia oară într-o lună — fără cal, fără armură, doar cu plămînii-i umflați și urmat îndeaproape de propriu-i trecut. Orașul de Jos e căzut în transă.)

Regina șede cu mîinile-i calme în poală; la picioarele ei îngenunchează Piticul Tomb, care se scobește între dinți cu vîrful cuțitului; Fay Glass din dispăruta Casă a lui Sleth, îmbrăcată într-o mantie nouă, șoptește aiureli Bestiei Reginei: în vreme ce Galen Hornwrack stă deoparte, cu o față ca moartea. Toți așteaptă, mai puțin poate femeia nebună. În jurul lor plutesc perdele de lumină mercurială, fuioare de aer oglindit. Înainte lor, cinci ferestre false tremură cu priveliști ale unui peisaj ce nu se găsește niciunde în regat.

În Vremea Lăcustei ne este dat să vedem astfel de lucruri.

— Doamna mea (începu Cellur, aplecîndu-se înaintea lui Methvet Nian): Am avut de jucat, după cum știi, un rol mic în războiul împotriva Nordului. Dar războiul acela aproape că mi-a adus moartea — după cum voi povesti mai încolo — și mi-a distrus atît refugiul, cît și păsările, lucru care m-a rănit foarte adînc. De mulți ani încerc să mă obișnuiesc cu situația și de-atunci viața mi-a fost cît se poate de ciudată. Mă întorc ca să găsesc regatul foarte schimbat și mă tem că tocmai venirea mea pecetluiește și mai multă nesiguranță. Sînt optzeci de ani de cînd am trimis vulturul de iridiu la tegeus-Cromis în turnul lui de la Balmacara din pădurea de scoruși: mi-aș dori să fie aici astăzi să răspundă la o chemare asemănătoare. Cu toate că cred că se considera poet, avea un mare dar pentru crimă. Evenimentele cer din nou un asemenea căpitan. Dacă trebuie să explic de ce, trebuie să mă întorc pentru o clipă la Războiul celor Două Regine...

Că am supraviețuit măcelului forțelor Cannei Moidart a fost o surpriză la fel de mare pentru mine cum este pentru tine, care m-ai văzut ultima oară împresurat și fără speranțe. Păsările mele erau de mult moarte sau, dacă nu, risipite. Geteit Chemosit stăpîneau podul din stînci. Nava lor, chiar dacă acostată în prima parte a schimbului de focuri, ascundea arme pe care nu mi le puteam imagina. Eram captiv în turnul meu, al cărui arsenal n-am avut niciodată înțelepciunea să-l analizez. A început o luptă în care singura piele pusă la bătaie era a mea, și totuși eu așteptam neputincios, terorizat. Piatra se crăpa și se prăbușea în fața tunului lor; apa sărată a estuarului fierbea și se îmblătea din cauza tunului meu! Vîrfurile care stăteau drept martori reverberau și bubuiau, praful se scurgea la poalele lor imemoriale ca mortarul de pe un zid muced. Peste toată întinderea de apă pluteа un giulgiu de fum strălucitor, prin care

am prins imagini frînte ale acelor automați înfiorători venind și plecînd din preajma vasului lor, cu ochii aceia galbeni plini de venin. Părea că-i apără o armură bizară împotriva rachetelor mele.

Ziua a făcut loc unei nopți lungi cu cețuri albastre și lumini corozive plutind în derivă. Turnul a început să arate semne de cedare. Vuia jalnic în tot acel tărăboi. Vîrful lui se învîrtea eratic, amenințînd dușmani inexistenți. La fiecare cinci sau șase minute, armamentul lui defensiv trimitea raze ca niște fulgere schiloade, dar de fiecare dată puțin mai pale. Curînd, fundația a început să i se miște. Soarta îi era scrisă. Știam că nu puteau supraviețui nopții deasupra solului, chiar dacă turnul reușea să dobîndească vreo victorie schiloditoare: la două ore după ce tegeus-Cromis v-a dus în siguranță peste stîncile estuarului, aerul și apa au devenit contaminate cu o energie care-i otrăvește pe pești chiar și acum, după atîția ani. Turnul a gemut, vocile lui electrice încarcerate implorîndu-mă pe limbi marțiale ciudate, cerîndu-mi fie sfatul, fie ușurarea pe care nu le-o puteam da. Nu puteam face nimic. L-am părăsit, simțindu-mă ca un trădător, pentru pivnițele de dedesubt, spunîndu-mi că aș putea scăpa chiar prin tunelurile pe care le folosiserăți voi cu o zi în urmă.

A fost inutil. Fundul estuarul se adîncise. Pasajele care nu se prăbușiseră erau blocate cu mîl încins sau pline cu apă fiartă. Doar unul mi-a permis trecerea și prin el am rătăcit o bucată de vreme, cu bufnetul îndepărtat al armelor dîndu-mi pinteni, pînă ce mi-am dat seama că am intrat într-o parte a sistemului ce-mi era necunoscută. Nu vă spun multe despre ce-am găsit acolo. Multe nu am înțeles. Multe nici nu-mi doresc să-mi aduc aminte. Sunetul încleștărilor de deasupra devenea tot mai înfundat, treptat tot mai iluzoriu, pînă ce nu l-am mai putut auzi. Cît de mult să fi continuat, nu știu. Care partea și-a adjudecat victoria, n-am cum spune. Pe cînd mi-am croit drum înapoi la suprafață, piatra topită era iarăși rece, turnul semăna cu o lumînare stinsă, Chemosit și armele lor dispăruseră. Doi vulturi-pescari patrulau apa cenușie; falezele erau tăcute. Trecuse mult timp.

Știam de-o bună bucată de vreme de existența unor asemenea regiuni sub turn. Se întindeau sub mine ca un nou continent, dar ceva mă împiedicase să le explorez. Erau, am impresia, încă prea aproape de trecutul milenial. Ecourile După-amiezei nu se stinseseră încă în ele. Însă astfel de ecouri nu sînt, în definitiv, închise sub suprafața pămîntului; ele se mișcă și deasupra lui: oriunde s-ar duce cineva, acolo există întotdeauna senzația aceea de ușă închisă cu numai o clipă în urmă. Și nu aveam de ales, căci deasupra mă aștepta doar moartea. Așadar, am coborît în pămînt.

Arhitectura de jos era rece și complicată. Scările — care erau multe la număr — se îndoiau asupra lor însele, pentru a dispărea în arcuri înflorate, oarbe, sau pentru a mă duce în cine știe ce galerie suspendată din care nu puteam găsi ieșire. Nu aveam impresia că mă aflu sub pămînt; mai degrabă simțeam că mă rostogolisem într-un oraș gol sau într-un muzeu mare și pustiu. Sute de magazii mici și cubice mărgineau pasajele principale, fiecare conținînd cîte un obiect excentric de mărimea unui om, înfășurat împotriva influenței timpului în cearșafuri cenușii. Praful acoperea totul. În mare parte, aceste încăperi și coridoare erau întunecate, deși nu tăcute. Instrumentele ticăiau și zăngăneau trezite la viață cînd treceam pe lîngă ele. Mi-era teamă, lucru care pare ciudat

acum, căci în scurtă vreme mi-am dat seama că eu construisem cele mai multe dintre lucrurile acelea, sau cel puțin le colectasem, într-un scop pe care acum l-am uitat. În cele din urmă am ajuns într-un loc luminat: la început, un coridor lung de nouăzeci de metri presărat cu broboane de un verde-pal; apoi, o parte dintr-o cameră, plină de-o lumină albastră scufundată răzbătînd dintr-o sursă nevăzută; în cele din urmă, un întreg apartament luminat ca în miezul zilei, bîntuit ca o după-amiază de vară de un zumzet ca de insecte, și plin de voci adormite!

În acel apartament aveam să-mi petrec mulți ani. Acolo m-am înfruntat pe mine (cu toate că acea întîlnire a fost mai degrabă metaforică decît practică, și în fond neproductivă. Eram o enigmă). Acolo am aflat și lucrul care m-am adus astăzi aici. Acolo am ajuns să blestem monstruoasa povară a nemuririi și cursa fatală a compasiunii. Căci sînt sigur acum că sînt nemuritor, chiar dacă n-am habar unde și de ce a început viața mea. Nu mai cred că sînt om. Însă ființele umane sînt cele care m-au ținut aici atît de mult timp.

Am intrat, deci. Eram obosit și înfometat. Locul era plin de lumini schimbătoare care adoptau forma unor coloane, sfere difuze sau lampioane dansatoare. Neliniștea mea a ajuns la ele imediat. Au pîlpîit în aerul rece și aspru, plutind agitate în jurul meu și șoptind pe voci electrice, reținute. Fiecare era forma exterioară sau „personalitatea“ unei mașinării. Una-și întindea urechea la pămînt, alta în aer, în vreme ce o a treia măsura însăși stelele: erau animate de o curiozitate extremă, agitată, ca niște cai pur-sînge. O întrepătrundere ritualică nesfîrșită le permitea să schimbe informații sau — dacă o cerea situația — să-și combine funcțiile, multiplicîndu-și astfel marea lor receptivitate nativă. Una, totuși, era deasupra celorlalte. Era o coloană magnifică din ivoriu înaltă de peste șase metri. Din babilonia de voci — care se ridica acum ca apa de viitură sau vîntul noaptea printre arini — aceasta mi s-a adresat. Toate celelalte încetară imediat, parcă din respect.

Am fost uluit, căci mi-a vorbit cu propria-mi voce. Își menținea superioritatea în fața celelalte prin virtutea faptului că era *păstrătoarea memoriei mele*. Craniul, vedeți voi, nu poate cuprinde toți anii. Memoria se șterge sau este distrusă în răbufniri periodice de nebunie sau de autodezgust. Înainte să se întîmple asta, cele mai bune amintiri trebuie depuse într-o arhivă. Norocul sau poate instinctul m-a adus în acea cameră la fiecare aproximativ o sută de ani ca să-mi ușurez povara. În coloana aceea de lumină ca de ivoriu sălășluiesc fragmentele uscate ale tuturor identităților mele trecute, ca un depozit secret de vase sparte din lut aflat la temelia unei case vechi. Am aflat aceasta cu oroare (și cu cîtă oroare am contemplat-o de atunci încoace!): un sentiment care nu însemna nimic în comparație cu nefericirea cu care am înfruntat incompletitudinea mărturiei înseși... Vreme de mai bine de zece milenii, mașinăria aceea a stat sub estuar — în propria ei memorie începuseră să apară goluri! Ceva din ea s-a rupt; de multe ori am pierdut și eu din material înainte să-l pot transfera, și au avut loc, se pare, ștergeri intenționate. Ici lipsește o decadă; colo un secol s-a stins încet, fără a lăsa vreun indiciu. La începutul mărturiei (dacă se poate spune că aceasta a existat vreodată) rămîn doar imagini frînte, chinuitoare, care sugerează o perioadă de două ori mai lungă decît cea pe care o acoperă mărturia! Ceea ce-a rămas este ca o tapiterie găurită și subțiată de vîrstă (ruptă, de asemenea, ici și colo, într-o furie senilă), prin care te poți uita pe vecie la un mare vid. La

fiecare nouă încarnare. A trebuit să învăț din nou cum să manevrez mașinăria. Asta n-a fost greu. Dar ca să înțeleg scopul pentru care mă aflam acolo... puteam revedea zece mii de ani, însă nu aveam nici o identitate dincolo de cea pe care o puteam identifica în oricare dintre încarnări. Eu sînt, pe scurt, nimic altceva decît ceea ce veți în fața voastră, un bătrîn care a intrat în oraș pe ușa trecutului...

Anii pe care i-am petrecut în peștera aceea mă macină! Mașinăriile cu luminile lor ciudate și cu voci ca niște frunze moarte; aerul stătut de sub pămînt; Trecutul năvalnic. Le-am privit pe toate pe ferestre care se alcătuiau din senin la o simplă poruncă! M-am văzut din multe unghiuri — o mînă întinsă, o robă nouă, vorbind unei mulțimi, privindu-mi prima creație stîngace planînd deasupra apelor. Am privit După-amiaza — despre care nu voi vorbi — cu nebunia ei. Am aflat: dar încă n-am aflat cine sau ce sînt, și din indicii vagi trebuie să construiesc o imagine pasageră, o amintire care-mi scapă chiar în clipa cînd se formează. Mai rău, memoria din prezent îmi devine tot mai inegală cu fiece an care trece. Ajung să nu mai fiu sigur nici de propriu-mi nume. Curînd îmi va fi greu să-mi amintesc de ce vă datorez o explicație a tuturor acestor lucruri, sau a persoanei mele. Pustiul se extinde.

Nu-ți fie milă de mine, doamna mea. Mi-e destul de milă mie.

Lunile au trecut. Am învățat. Mașinăriile aveau grijă de mine. Îmi încredințau de bună voie secretele lor. În lungile nopți deznădăjduite am căutat o imagine de-a mea în oglinda afumată a trecutului, dar pe timp de zi am învățat să pun întrebări lumii naturale. Am devenit o ureche nepricepută lipită de acea tăcere care a copleșit pămîntului de la sfîrșitul După-amiezei încoace. Unde cîndva cînta aerul, acum se auzeau doar sunetele subțiri și electrice ale instrumentelor mele, ca strigătelor unor copii morți. Am auzit cînd Piticul Tomb a dezarmat marele creier din Deșertul Mic de Rugină. În peștera mea au pîlpîit luminile. Pe tot cuprinsul imperiului mănunchiuri de semnale au pierit imediat — luptătorii Chemosit s-au stins precum niște lumînări de seu. Mai tîrziu, i-am urmărit triumfala înaintare pe continent alături de Alstath Fulthor. De la un loc secret la altul au mers ei, trezindu-i pe Oamenii Renăscuți. Pentru o vreme, eterul a fost plin de voci. Apoi, pe cînd tragedia a început să-și arate fața și centrele de renaștere s-au închis unul după altul, tăcerea s-a lăsat din nou. A durat pînă acum zece sau unsprezece ani, cînd am interceptat prima dintre transmisiunile ce m-au adus aici.

O auzeam doar cînd era luna pe cer. Venea sub forma unei șoapte sparte, umplînd încăperile de sub estuarul din piatră. Era o voce inumană, ciudată, de necrezut, vorbind o duzină de limbi inventate. Dacă n-ar fi aparținut atît de evident unui om, aș fi confundat-o cu monologul unui demiurg extraterestru naufragiat, scurgîndu-se accidental în golul dintre pămînt și satelitul lui palid. Nu vă pot spune cît de tare m-a impresionat vocea aceea! Cu înfrigurare, mi-am luat la întrebări mașinăriile. Ele nu știau nimic; nu-mi puteau da nici un sfat. I-am răspuns pe toate lungimile de undă: nimic!

Septemfasciata, șoptea ea fără-ncetare: *Guerre! Guerre!* Mașinăriile și-au amintit fiecare silabă. *Dai e quita la merez... o sută de ani pe partea rece a lunii... aripa vînoasă... „raiul ale cărui cercuri strînse sînt“... Am văzut grădina ce se află dincolo de lume. Acolo, rezervoarele se-ntorc împotriva oamenilor...*

nomadacris septemfasciata... colonnes fleuries (douleureux paradis!), temps plus n'adore... O, aripa transparentă! Frigul mă pustiește... Și-apoi, îngrozitor de tare: *Septemfasciata! Plantele dinafară! Methven!*

Vreme de-un an am îndurat acest monolog, cu avertizările lui fără sens, cu referirile lui la o căutare a „naturii metafizice a spațiului", la nebunie și moarte printre stele. M-au obosit obscenitățile pe care le-a chicotit și digresiunile lui cabalistice, profețiile aiuristice. M-am dat peste cap să înțeleg ceva din toate astea și-am început să cred că luna a fost pătrunsă de-un imbecil cosmic depravat și colosal. Încercările de-a stabili o legătură n-au avut sorți de izbîndă: n-a existat niciodată o pauză în șuvoiul de cuvinte cînd să-mi fac simțită existența. A încetat la fel de brusc cum a început. Am dat fuga la mașinării — nimic în afară de-un șuierat gol. Vreme de trei zile, peștera a fost tăcută și întunecată. Mașinăriile nu voiau să-mi răspundă. Era ca și cînd sfîrșitul monologului fusese o indicație. Am simțit că ele nu erau atît în stare latentă, cît fascinate; atenția lor era îndreptată într-altă parte. În a patra zi, s-a ivit o ceață purpurie, o iluminație pură și fără sursă; în aceasta dansau jerbe agitate și lampioane de lumină, rotindu-se, învîrtindu-se și întrepătrunzîndu-se într-un balet vioi, aiuritor. Niciodată nu le văzusem atît de agitate. Se revărsau din cavernă prin coridoarele dimprejur, șoptindu-și isteric acel unic mesaj.

Ceva se desprinsese din lună și-și croia acum drum spre pămînt.

N-am mai auzit de atunci vocea aceea dementă, singuratică. Dar fiecare lună sinodică de atunci a văzut cîte o nouă lansare, o nouă aterizare. Le-am văzut și eu, doamna mea! Sînt ca niște vălătuci de fum alb ieșind din rînjetul osos al lunii; sînt ca niște nori de polen. Cad pe pămînt aici în imperiu. Nu știu cu exactitate unde. Instrumentele mele sînt confuze, descoperirile lor incomplete și contradictorii. Anunță existența unor interferențe de-un fel nemaiîntîlnit în zece mii de ani de funcționare. Dar ascultă: ieri am vorbit cu Alstath Fulthor, Omul Renăscut, în casa lui aflată mai sus de Cartierul Artiștilor. De la el am aflat că o forță necunoscută hărțuiește comunitățile de Renăscuți din Marea Pustie Brună. Am fost de acord amîndoi — așa cum ți-ar spune și el dacă s-ar afla aici — că evenimentele acestea trebuie să fie legate între ele. Și, chiar dacă instrumentele mele nu se pot arăta de acord asupra locației și originii sale, anunță că se construiește un oraș undeva la nord și vest de Viriconium.

Doamna mea, nu este construit de către oameni.

Ochiul lui Cellur este ca al unei păsări, ironic și luminos; profilul său e acvilin. Era altfel cînd îl credeam om. Expresia lui trădează atît de puține acum că știm că nu este. Ușurat de acea revelație, bea niște vin și se uită în jur pentru a-i măsura sau a se bucura de efectul ei.

Regina stă cu mîinile-i calme în poală. La picioarele ei stă îngenuncheat Piticul Tomb, cu gura deschisă și cuțitul uitat în mînă; încearcă de fapt să-și amintească ceva, dar nu va reuși decît peste o zi sau două. Fay Glass, aparținînd dispărutei Case a lui Sleth, ea ce încearcă să-și amintească? Este irelevant. Ea stă și-i cîntă unei imperturbabile sculpturi din oțel și lumină albă dezgropate cu mult timp în urmă din ruinele lui Glenluce, în vreme ce Galen Hornwrack stă deoparte — strîngîndu-și ranile, pe chip cu o expresie cinică și amuzată. (E limpede că a uitat de întîmplările de la Bistro Californium și-l crede nebun

pe bătrîn.) În jurul lor plutesc perdele de lumină mercurială, puternice culori primare pătate pentru o clipă — ca o bucată de aur murdar, dar vital — cu nesiguranța reflectată a încăperii.

Nimeni nu știe ce să spună.

Viriconium, remarcă Ansel Verdigris în ultimul său eseu ironic „Aliații", *este o lume care încearcă să se amintească pe sine. Pietrele amorțite interpretează un nesfîrșit act de aducere-aminte.* Această atotpătrunzătoare conștientizare a trecutului, recent sau îndepărtat, a insuflat personalitatea tuturor conducătorilor lui, și nu în ultimul rînd pe a lui Methvet Nian. Cellur adusese înapoi la viață amintiri vechi. Starea ei sufletească, atunci cînd i-a fost adus Galen Hornwrack în iatacul sau acea *salle* pe care o folosea ca bibliotecă și cameră de zi, era deja una nostalgică. Acest lucru îi afectase, poate, părerea despre el: cu toate că evenimentele, în cele din urmă, se poate spune că i-o confirmaseră.

Știa puține despre el. Alstath Fulthor, întorcîndu-se palid la față și înnoroit dintr-o neașteptată misiune cu doar o oră-n urmă, îi subliniase nevoia pe care o aveau de el ca martor la incidentul din Orașul de Jos.

— Tocmai fata l-a găsit, din noroc sau instinct; ea a insistat ca el să vină cu noi (cu toate că oricum l-am fi adus). E greu de știut de ce. Pare să fi luptat de partea ei — și se mîndrește cu asta — dar nu vrea să spună nimic de soarta mesajului pe care l-a adus ea, iar ăsta-i lucrul ce mai important. Motivele refuzului său par confuze.

Despre trecutul lui Hornwrack nu voise să spună altceva în afară de:

— Un nobil sărac ostil din ținuturile de mijloc de lîngă Soubridge. După război, pare să-și fi șters pămîntul de pe cizme și să fi încercat să se înece în băutură în Orașul de Jos.

Cu toate acestea, în urma insistențelor, recunoscu:

— Hornwrack a fost fiul cel mic. Frații lui au căzut alături de ceilalți flăcăi al lui Waterbeck în Marea Pustie Brună. Mama și sora lui au fost ucise mai tîrziu, cînd Chemosit au pus mîna pe Soubridge. La începutul războiului era ucenic pe lîngă un pilot de ambarcațiune de zbor și avea șanse să ajungă la comanda propriei lui ambarcațiuni, dar nu se văzuse îndeplinind o asemenea funcție. La început era prea tînăr, mai apoi — o dată cu distrugerea vaselor sale — întreg corpul naval a fost dezarmat. Acest lucru pare să-l regrete mai mult ca moartea familiei lui. După înfrîngerea Nordului, pare să fi eșuat ca fermier, iar domeniul familiei a revenit Coroanei cînd datoriile l-au făcut de nefolosit. Acum își duce viața cu ajutorul cuțitului în Cartierul Artiștilor, păstrîndu-și titlul poate ca reclamă, dar mai sigur ca o insultă la adresa imperiului pe care i l-a conferit bunicul lui.

La ultima numărătoare a omorît mai bine de optzeci de oameni, atît în Orașul de Sus, cît și în cel de Jos. O duzină se crede că încearcă să-l omoare pe el.

Îi pot înțelege cel puțin înverșunarea, își spusese ea.

Acum, cînd intră el, ea ridică ochii dintr-o partitură. Comportamentul lui era o prefăcătorie, sau așa i se păru ei: simula pasul rigid al unui dansator profesionist; părul lung și cărunt și-l purta strîns cu o agrafă de oțel, imitîndu-i pe căpitanii aceia damnați de ambarcațiuni care zburaseră în ultima lor misiune pe deasupra Marii Pustii Brune în toiul războiului; mantia lui era veșmîntul

soios de culoarea făinii al ucigașului cu simbrie, croit pentru fanfaronadă, cu tivul vopsit cu o vulgaritate sardonică exact în nuanța sîngelui uscat. Cum să-i vrea rău asasinul ăsta bătrîn cu oase la fel de fragede ca niște fungii? Umplea camera de zi ca o crimă. Simpla lui existență era prea mult pentru delicatele ei ornamente de mărgean și pentru colecția de instrumente muzicale antice; le domină pe dată. Nu se poate spune că ea văzu prin Orașul de Jos și prin nobilul decăzut, prin hainele sale, omul de dedesubt: nu mai rămăsese, la urma urmei, aproape nimic din el.

Și totuși, în loc să intre pur și simplu printr-o ușă, el păru să dea buzna către ea din trecut. Părul îi suflă pe spate în vîntul timpului! Ea îl văzu pentru o clipă schițat pe fundalul unui răsărit dispărut — trupul înalt și slab ținut cu o formalitate neputincioasă, chinul din ochi, marea pasărea de metal distrusă ce-i atîrna la cingătoare. Doar o clipă, dar în ea se confundă grija de sine cu demnitatea; lăcrimă pentru poetul mort tegeus-Cromis; și se întrebă în treacăt de ce trebuia să-i amintească huliganul acesta obosit de zambilele ei de iarnă ce înfloresc într-un turn de lîngă mare.

Aceasta trecut, desigur.

Alstath Fulthor îl urmă pe asasin înăuntru. Dincolo de prag, ei se priviră unul pe celălalt ca niște cîini prevăzători; apoi Hornwrack ridică din umeri și zîmbi slab, iar Fulthor se întoarse cu spatele, părînd dezgustat. Ea le oferi răcoritoare. Fulthor refuză, luă o carte legată în piele oliv și se uită furios la ea; între timp, Hornwrack se opri în fața ei, legănîndu-se puțin. Nu se putea uita la ea. Mirosea a moarte. În clipa aceea, Cellur și Tomb intrară în cameră. Cellur luă puțin vin de Mingulay, suspină — „Lămpile astea-mi amintesc cumva de viața mea îngropată“ — și se așeză în umbre. Piticul îi făcu o plecăciune complicată, pretențioasă, apoi se sprijini de perete cu un picior îndoit ca să-și scarpine pulpa.

— Simți că noi, Casa mea, am greșit cu ceva Casei tale, începu ea fără preambul. Ți-am confiscat moșiile. Războaiele noastre ți-au răpit familia.

Hornwrack îi acordă cu un zîmbet amar.

— Case? spuse el. Doamnă, familia mea a fost o familie de fermieri.

Își atinse maxilarul acolo unde, văzu ea, ceva i-l despicase pînă la os.

— Toate navele de zbor din regat au fost distruse pentru ca tu să-ți poți păstra tronul.

Se uită țintă peste capul reginei.

— Ce mi-ai răpit tu a fost libertatea.

Dacă i se păru că putea vedea în ochii lui Avionul Reginei arzînd (căzînd în deșert ca o frunză veștedă, vărsînd fum și lumini ciudate și siluete mici și tăcute), se înșela. El nici măcar nu văzuse ultima lor înfrîngere — stătuse doar, la șaisprezece ani, pe pămîntul clisos și-i privise cum zburau ca niște nave rapide cu vele înspre Nord: vase, prieteni, căpitani — toți. Nici unul nu se întorsese vreodată, și nici nu se așteptase s-o facă. Restul războiului și-l petrecuse ucigînd Nordici cu un cuțit pe aleile sleite de foame ale unui oraș capturat, practicînd fără știrea sa arta singurei îndeletniciri pe care i-o lăsase imaginația.

— Dimineți, șopti el cu înfrigurare, continuați să mă căliți. Mă trezesc și privesc în aerul sterp și mă-ntreb dacă tronul și imperiul au meritat-o — băieții care au ars și vasele de cristal.

Își răsuci buza și se uită în jur.

— N-am venit iarăși aici de teamă că voi descoperi că n-a meritat.

Mîna i se duse repede sub mantie.

— Fulthor, nu face nimic! hîrșii el. Te-omor aici, dacă sînt nevoit!

Își frecă obrajii juliți cu dosul mîinii. Afară, pe coridor o adiere rece vorbi de o schimbare a vîntului, de o nouă vreme. Înăuntru, Alstath Fulthor își lăsă *baan*-ul să alunece înapoi în teacă. Piticul își îndoi gîtul ca un graur. Bătrînul continuă să privească dintre umbre. Hornwrack se relaxă încet.

— Doamnă, spuse el, următoarea răfuială a familiei tale va trebui să se poarte pe pămînt.

— Și totuși, relele nu se îndreaptă ascunzîndu-te în Orașul de Jos, îi spuse răbdătoare Methvet Nian.

El ridică din umeri.

— Îmi poți da cerul înapoi? Dacă nu, plătește-mă pentru serviciul pe care ți l-am adus noaptea trecută și dă-mi voie să plec. Cred că fata are vreo valoare pentru tine, iar eu am vărsat sînge pentru ea. Nu mă ascund în Orașul de Jos: îl resping pe cel de Sus.

Ei nu-i venea să îl creadă. (Cum să-i vină?) În schimb, îi oferi un mit personal: un loc printre piesele hieratice și siluetele exemplare ale un vis de mult aflat în declin...

Într-un cufăr din palisandru cu chingi din cupru de întărire ea ținea trei lucruri: un instrument muzical sub formă de tigvă adus din Est; o cămașă scurtă de zale, lăcuită-n negru; și o sabie din oțel nepretențioasă cu mîner înnegrit de transpirație. Acum, ea își mușcă buza și se duse la cufăr și luă din el sabia și zalele. Preț e o clipă, stătu nesigură cu ele în mijlocul camerei, uitîndu-se mai întîi la Omul Renăscut — care nu voia să-i întîlnească privirea — apoi la Tomb (bătrînul pitic aruncă o privire la Hornwrack și făcu o mișcare bruscă și pe jumătate amuzată din cap) și la Cellur, care nu făcu decît să se uite impasibil la ea — și-n cele din urmă chiar la asasin.

— Acestea-ți sînt o răsplată suficientă? întrebă ea. Sînt tot ce am.

Hornwrack păru surprins. Acceptă sabia, o ridică în aer; haina de zale o îndoi cu degete încercate. Luă de sub mantie o pilă scurtă și o frecă de zale.

— Sînt din oțel, recunoscu el și ridică din umeri. Un preț cinstit, cu toate că l-aș fi preferat sub forma unui lingou.

Se uită la ea fix, acum nedumerit.

— Dacă asta-i tot, eu plec.

— Nu este tot! exclamă Fulthor. Methvet Nian, mesajul!

Se postă între Hornwrack și ușă. Sabia energetică ieși din teacă, cu scîntei diabolice picurînd din ea în semiîntuneric.

— Uite-aici un truc din Orașul de Sus dacă vrei! rîse Hornwrack, care nu avea nici o șansă împotriva ei. Se uită în jos la bătrîna sabie de oțel din mînă. — Totuși...

— Opriți-vă! strigă Methvet Nian. Alstath Fulthor, ești nebun?

Cu fața subțire albă și posacă din cauza confuziei și furiei, Fulthor lăsă *baan*-ul să-i cadă pe lîngă corp.

— Să nu-l atingi. Ne-a făcut un serviciu.

Iar lui Hornwrack:

— Domnul meu, văd că ești rănit. Treci pe la capelani înainte să pleci.

Hornwrack aprobă scurt din cap.

— Să nu te apropii de Orașul de Jos după lăsarea întunericului, Fulthor, spuse el.

La ușă, se opri și se uită în urmă.

— Prefer să nu datorez nimic Casei lui Nian, îi spuse Reginei.

Aruncă haina de zale pe podea și peste ea lăsă să cadă cu grijă sabia.

— Fata avea cu ea un pachet înfășurat în pînză, spuse el. Un poet numit Verdigris l-a furat. Cînd l-a desfăcut, a descoperit capul unei insecte de mărimea unui pepene. Nu l-a putut vinde nicăieri.

Methvet Nian se uită oripilată la el. Sprijinindu-se de stîlpul ușii și uitîndu-se în gol, el păru să nu observe.

— Nu cred că l-am văzut vreodată atît de speriat, zise el gînditor. Se uită la ea. — Acum e-n rigolă, undeva în Orașul de Jos. L-am lăsat acolo să putrezească, doamna mea. Rămîi cu bine.

Dincolo de Monar, vîntul se schimba nesigur, adunînd prima zloată a anotimpului de pe piscurile înghețate și de pe rutele marine din Nord. Mai tîrziu, avea să asedieze orașul cu brumă și vînturi tăioase și cu un miros vag de rugină; acum, înainta ca un cîine negru și rece printre marile dune și nesfîrșitele mormane de gunoi din Marea Pustie Brună, vizitînd pietrele cenușii și pilonii afundați, epava pe jumătate îngropată a zece mii de ani. Ce altceva se mișca acolo, aruncîndu-și umbra îndoielnică asupra comunităților de Renăscuți (și mimînd mersul sacadat și ezitant al susținătorilor Semnului pe cînd străbăteau străzile din Viriconium, unitățile de măsură ale visului)? Implicațiile declarației lui Hornwrack erau mai reci decît orice vînt.

— Ce să fi vrut ei să spună? șopti Fulthor. Să trimită așa ceva?

Însă Tomb era intrigat de asasinul care tocmai plecase, și se uita căzut pe gînduri în urma lui. Se duse și închise ușa.

— El *știe* a cui a fost sabia aceea? îl întrebă absent pe Fulthor. A bănuit măcar?

Însă Fulthor își frecă doar ochii obosit și spuse:

— Este un mincinos și un hrăpăreț.

Piticul rîse pe înfundate.

— La fel sînt și eu.

Ridică sabia și zalele abandonate, îi zîmbi lui Methvet Nian.

— Aceea a fost o încercare dîrză, doamna mea. Vi s-ar fi supus și o piatră. Să duc astea de aici?

— Unul dintre voi să meargă după el și să i le dea, răspunse ea. Așteptați. O s-o fac eu.

Cînd se uitară mirați la ea, ea rîse.

— Vreau să le aibă.

Nu voia să-i lase să spună ceva, dar încheie:

— A salvat-o pe fată din compasiune, chiar dacă nu va înțelege niciodată asta.

Dacă n-ar fi fost o întrerupere ciudată, Fulthor, cel puțin, ar fi urmat problema: într-adevăr, avea gura deja deschisă ca să articuleze un protest, cînd Cellur — care stătuse tolănit de cîteva minute pe scaunul său, cu o varietate de expresii, fiecare mai ilizibilă ca ultima, urmărindu-se pe chipul său — scoase un țipăt ascuțit și se ridică anevoie în picioare de parcă se trezise brusc dintr-un coșmar implacabil. Pielea lui era cenușie. Ochii lui de vultur erau ațintiți asupra ușii, de parcă Hornwrack s-ar mai fi aflat încă acolo; erau luminați puternic de suferință. Cînd Methvet Nian îi atinse umărul, abia dacă o observă (sub ciudata broderie a robei sale, oasele erau subțiri și imprevizibile; sfărîmicioase), dar murmură disperat:

— Fulthor! Tomb! N-avem timp de pierdut!

— Bătrîne, ești bolnav!

— Tu nu ai auzit-o, Methvet Nian, vocea din lună, cu „marile aripi din cer". Capul de insectă; aterizările de noaptea; Semnul Lăcustei: toate sînt unul! Trebuie să merg imediat în nord. *Toate sînt unul!*

— Cellur, ce este? imploră Regina.

— Este sfîrșitul lumii dacă ajungem prea tîrziu.

Noi ne ținem suferința la mare preț. Acesta e un lucru intrinsec, purgativ, și care ne permite să percepem direct universul. Mai mult decît atît, este un lucru particular care nu poate fi nici împărțit, nici împuținat prin contact. Aceasta era cel puțin părerea lui Galen Hornwrack, pe care, prin chiar natura chemării sale, îl preocupase foarte mult durerea. Era o părere păstrată cu sfințenie în camera neaerisită de deasupra lui Rue Sepile, și în relația sa cu băiatul, a cărui rol fusese mai puțin acela de îngrijitor, cît de hierofant al agoniilor purificatoare ale stăpînului său. Pe măsură ce Hornwrack se obișnuise cu mirosul autoînvinuirii — care, în Rue Sepile ca nicăieri altundeva, este compus din priboi morți, putregai uscat și propriul sînge al cuiva stors din prosoape — ajunsese și el să-l primească cu brațele deschise, așa cum primea stările de febră neagră provocate de rănilor mai adînci, în care redescoperea o reconstituire simbolică a crimelor sale.

În infirmeria lui Methvet Nian, însă, nu găsise nimic din toate acestea, ci numai ferestre deschise și voci voioase și, mai rău ca orice, competența aceea bine-dispusă cu ajutorul căreia asistentele profesioniste — care altfel n-ar putea îndura situația — își micșorează durerea și umilința provocate de sarcina lor de serviciu. Pe scurt: îl cususeră, dar refuzaseră să-l lase să piardă vremea pe-acolo. La aproximativ trei zile după evenimentele din camera de zi a Reginei, prin urmare, plecase de acolo și acum bătea cu pas țanțoș coridoarele palatului copleșit de o stare nesigură.

Mantia îi fusese redată, spălată și călcată. Sub ea purta cămașa de zale a lui Methvet Nian, iar la șold îi atîrna sabia aceea neobișnuită. Amîndouă erau uzate, la fel ca și maniera prin care intrase în posesia lor. Întîmpinase, e-adevărat, unele probleme să găsească o teacă pentru sabie din piele netăbăcită, mucegăită, și-i stătea bine cu ea. Cu toate acestea, sabia e o armă cu precădere a Orașului de Sus, iar el se simțea incomodat de ea. Avea puțin antrenament în mînuirea ei. Pe cînd se grăbea către camera tronului pentru ceea ce el spera că era ultima dată, atinse cuțitul ascuns sub mantie, ca să se asigure că nu este neînarmat.

Cît despre intențiile Reginei, el nu înțelegea nimic. Încercase mai întîi să-l mituiască și apoi să-l trateze cu superioritate; era plin de resentiment. Aceasta era o stare psihică periculoasă avînd în vedere că trebuia să dea ochii și cu piticul Reginei, care avea pe buze rînjetul lui sardonic.

Picioarele lui scurte erau îmbrăcate în pantaloni de piele neagră crăpată, bustul gros într-o vestă fără mîneci dintr-un material țesut, înverzit de bătrînețe; antebrațele lui goale erau maronii și noduroase; iar mîinile îi semănau cu un mănunchi de rădăcini de măceși. Într-adevăr, semăna foarte tare cu un copac mic, plantat în fața ușilor încăperii tronului, pipernicit și cu o privire ostilă pe fundalul lor cu intarsii metalice întortocheate și cu balamale ornamentale. Pe cap avea o bizară pălărie conică, secționată, din piele și ea, și foarte uzată.

— Uite-l și pe curajosul nostru, cu sabia lui cea nouă, zise el cu degajare.

— Așa zis-a piticul, murmură Hornwrack, cît se poate de bine dispus. Dă-mi voie să trec.

Piticul strîmbă din nas. Se uită de-a lungul pasajului, mai întîi într-o parte și apoi în cealaltă. Îndoi un deget, iar cînd Hornwrack se aplecă să-l asculte, el șopti:

— Problema, domnul meu asasin, este că nu înțeleg nimic din toate astea.

Și arătă cu degetul său mare bătătorit peste umăr vrînd să indice, probabil, camera tronului.

— Scuză-mă?

— Voci din cer. Insecte. Nebuni, bărbați și femei deopotrivă. Unul se întoarce dintre morți (cu toate că-i un bun prieten de-al meu), în vreme ce altul fuge ca un ogar la sunetul unui cîntec. Amîndoi, vechi prieteni de-ai mei. Tu ce-nțelegi din asta?

Se uită împrejur.

— *Regina*, spuse el, coborînd vocea, dă pe degeaba sabia lui tegeus-Cromis!

Rîse cu încîntare la tresărire de surprindere a lui Hornwrack, scoțînd la iveală niște dinți bătrîni și rupți.

— Ei, tu și cu mine sîntem oameni simpli. Sîntem doi luptători, cred că ești de-acord. Ești de-acord?

— Sabia asta, zise Hornwrack. Eu...

— Astfel stînd lucrurile, noi fiind luptători de rînd, trebuie să avem o înțelegere, tu și cu mine. Trebuie să ne comportăm cumsecade unul cu celălalt în călătoria asta nechibzuită spre nord. Și trebuie să avem grijă de nebuni; căci, la urma urmei, ei nu pot avea grijă singuri de ei. Eh?

Hornwrack dădu să intre în camera tronului.

— Nu plec în nici o călătorie cu tine sau cu oricine altcineva, Piticule. Cît despre daruri, pot fi cu ușurință date înapoi. În ochii mei sînteți cu toții nebuni!

Nu făcu nici măcar un pas spre ușile încrustate cînd o lovitură năprasnică în moalele capului îl făcu să cadă în nas. Ochii i se umplură cu lacrimi. Uluit și disperat — crezu că-l înjunghiase piticul — dibui după cuțit și se ridică anevoie în genunchi: doar ca să-și găsească torționarul rînjindu-i ironic, neînarmat, în afara acelor mîini artritice disproporționate. Înainte să se poată opinti în picioare, piticul — al cărui cap se afla acum la nivel cu al său — îl îmbrățișă mai întîi ușor, apoi îl scuipă în ureche și-l mai lovi o dată, acum undeva jos între coaste.

Cuțitul îi zăngăni pe podea. I se tăie respirația. Printre gîfîieli și tuse, îl auzi pe pitic spunînd cu răceală...

— Îmi place de tine, Galen Hornwrack. Dar aia-i sabia vechiului meu prieten, care ți-a fost dată cu bună credință.

Hornwrack clătină din cap și profită de ocazie. Se întinse și-l apucă pe pitic de ceafă cu ambele mîini, apoi îl smuci în față. Cînd li se izbiră capetele, nasul piticului se rupse ca un băț uscat.

— Pișat negru, spuse el surprins, și se așeză jos.

Apoi trecură serios la treabă, și nici unul nu reuși să iasă în avantaj: căci, cu toate că piticul era viclean, bătrîn și dur, asasinul era iute ca un șarpe; și amîndoi cunoșteau bine fundăturile și podelele prăvăliilor de vinuri unde cavalerii anonimi din Orașul de Jos își rezolvă disputele printre mizerii și rumeguș.

Cellur fu cel care-i descoperi douăzeci de minute mai tîrziu. În ochii lor se citea o pizmă galbenă în timp ce se bălăbăneau cu sînge la gură în semiîntuneric batjocorindu-se cu voci răgușite, înecate — însă se pierdea ca un apus de soare, și-n vreme ce-i privi, în felul nedumerit al cuiva care nu prea știe ce este ceea ce vede, auzi acest ultim schimb de replici:

— Îl implor pe domnul meu cur de oaie să se răzgîndească.

— Creierul meu e la fel de stricat ca un ovul de tîrfă. Scoate-mă de aici, Piticule. Pute a bunătate. Du-mă în nord dacă asta vrei. Ce-mi pasă mie?

6
Brusca întrupare a lui Benedict Paucemanly

Cellur nu putea (sau nu voia) să dea glas temerilor sale mai limpede. O luă la întrebări pe Fay Glass, e-adevărat: dar nu află nimic, contribuția ei fiind doar o bolboroseală de arhaisme și cîntece străvechi; frînturi — sau așa susținea Alstath Fulthor — scoase din memoria rasială în vreme ce-și ducea mai departe singuratica ei coborîre prin timp.

— Ne înțelege: dar vorbește de la o mare depărtare, nu mai e sigură ce limbă să folosească, sau ce să spună.

În ciuda acestui lucru, arătă Cellur, era limpede că deținea secretul capului de insectă — din ce alt motiv să manifeste un asemenea chin fiindcă nu reușește să comunice cu noi? Dat fiind că nu le putea spune ce se întîmplase acolo, era, repetă el, esențial să o urmeze înapoi în Nord.

— Ea însăși este mesajul: și-un strigăt de ajutor.

Cînd Fulthor protestă că, în calitatea sa de majordom, n-o putea abandona pe Regină cînd Semnul Lăcustei devenea atît de puternic, hărțuindu-i zilnic pe Renăscuții din oraș și pătrunzînd în posturile cheie, Cellur spuse doar:

— Voi avea nevoie de tine. Oamenii tăi din Marea Pustie Brună nu vor sta de vorbă cu mine. Sînt prea departe plecați pe „drumul spre Trecut“ pe care l-ai descris tu. Cînd vom fi priceput sensul capului de insectă, atunci va fi timpul; cînd vom fi înțeles avertizarea venită din lună și vom fi descoperit locurile de aterizare din Nord, atunci vom ști ce să facem în privința Semnului Lăcustei.

Iar Fulthor nu putu decît să se uite țintă afară la Viriconium, unde noaptea, într-un clarobscur selenar de galben și albastru, lungile procesiuni șerpuiau tăcute de la o stradă la cealaltă în acompaniamentul unui vînt slab, fără scop.

Cît se uită el, vremea se strică, iar un front de aer tăios se acumulă la baza masivului Orașului de Sus, umplîndu-l pe cel de Jos cu umezeală. Sub un cer gros și cenușiu, piețele ude adoptară un aspect palid și ocult, în vreme ce în pensiunile de pe Rue Sepile, tușind, bătrînele își vedeau de treburi ziua-ntreagă, iar aerul devenea lipicios din pricina mirosului de varză. Pe pereți se prelingea apa. Nu era, se arătau cu toții de acord, o vreme ca să locuiești în Cartierul Artiștilor și, poate ca o anexă la această teorie, zvonurile anunțau brusca dispariție a lui Galen Hornwrack. Chiar se luase la harță cu Ansel Verdigris, prietenul său de odinioară (unii spuneau că pentru o monedă, cu toate că alții susțineau că era vorba de o femeie din Nord, sau chiar de jocul de cuvinte dintr-o baladă despre pești afumați)? În susul și-n josul dealului de la Minnet-Saba, înghesuindu-se aproape de mangal și de felinarul pîlpîitor, dușmanii și rivalii săi se scărpinau în cap — sau, dacă nu, prost-dispuși, se luptau între ei.

Subiectul acestor discuții, între timp, lîncezea pe coridoarele expuse la curent din sala lui Methvet, unde își examina rănile din oră-n oră și-și ascuțea ursuz cuțitul, cuprins de ftizia și melancolia iernii timpurii. Avea puține legături cu noii săi tovarăși. Îl evita pe Fulthor și astfel, de nevoie, discuțiile din camera tronului. O dată sau de două ori o auzi pe femeia nebună cîntînd într-o cameră. Despre Tomb, care se împrietenise cu el într-un fel atît de ciudat (cel puțin, asta presupunea el că făcuse), nu avea nici o veste. Methvet Nian fiind în sfîrșit de acord cu o expediție, trebuiau prin urmare făcute provizii de hrană, cai, arme și ghizi. Piticul se ocupase de aceasta, și de pregătiri personale, și nu prea stătea mult prin palat.

Hornwrack ridica din umeri, măsura cu pasul coridoarele noaptea, uitîndu-se într-un soi de abstracție sălbatică la mașinăriile vechi și la sculpturile șoptitoare, și refuza chemarea ușii sale. În ziua plecării lor, trebui să fie adus din apartamentul său (se uita țintă într-o oglindă). În ziua plecării lor căzu lapovița, udînd repede pancartele franjurate din piețele de pe străzi și umplînd rigolele cu o apă mizerabilă. În ziua plecării lor, le fu hărăzită o viziune; Piticul Tomb își aminti o legendă la a cărei naștere stătuse la loc de cinste cu mult timp în urmă; și expediția lor de rele prevestitoare își dobîndi spiritul tutelar sau de conducere...

Apariția aceasta, care avea să le rămînă alături pînă la strania încheiere a călătoriei lor, se manifestă mai întîi în camera tronului din Viriconium. Pe lîngă Păsărarul Cellur, doar Hornwrack era prezent. (Methvet Nian urma să le privească plecarea din oraș de lîngă Poarta lui Nigg, și plecase acolo mai devreme. Alstath Fulthor bătea din picioare într-o curte exterioară împreună cu Fay Glass și cu caii. Piticul Tomb, după ce muncise toată noaptea în căruța sa cu coviltir — o căldură albă tresărind deasupra clapei în acompaniamentul unui ciocan trist — moțăia într-un colț pe undeva.) Nu era încă lumină: încăperea era răcoroasă, plină de ecouri, nautiloidă. Cellur, sperînd să intre în legătură cu propriile-i mașinării din reduta de sub estuarul Lendalfoot, își trecu prin barbă o mînă galbenă.

— Maro, verde, numărătoarea continuă, șopti el, și drept răspuns un stol de imagini cenușii se agită ca niște lilieci pe cele cinci ferestre false din camera tronului. Era limpede că nu la rezultatul acesta se așteptase. — Nu vezi nimic? spuse el nerăbdător. Trebuie să am vești proaspete!

— Grăbește-te, bătrîne, zise Hornwrack pe un ton neutru.

Căscă și se frecă pe față, simțind o tensiune ascunsă în mușchii gîtului. Aceasta o puse pe seama faptului că fusese trezit devreme. Asemenea lui Fulthor, pentru motive mai mult sau mai puțin complexe, era nerăbdător să plece la drum. Singur cu rana, cuțitul și oglinda în ultimele douăzeci și patru de ore, fusese surprins să descopere că nu-și mai regreta despărțirea fizică de Orașul de Jos. Se gîndeam acum doar rareori la băiatul din Rue Sepile, la mirosul acru de priboi morți, în schimb aștepta cu o nerăbdare seacă zilele ce aveau să vină, curios de soarta obsesiilor sale acum că le fusese luat cadrul ce le îngrădea. Își masă gîtul. Bătrînul murmura fără astîmpăr. În spațiul superior al încăperii tronului lumina începea să se stratifice, fîșii foarte pale de roz și galben scurgîndu-se prin luminatoarele dinspre est. Zorii sosiseră devreme. Vești proaspete!

— Grăbește-te!

— *Anulați toate ritualurile*, spuse o voce blîndă, confidențială, de undeva de sus.

Surprins, el ridică privirea.

Vocea chicoti.

— *Ce bucată încîntătoare de carne!*

Sus, aproape de tavanul boltit, un strat roz-portocaliu de lumină începuse să se închege în bulgări și fîșii cenușii, mucilaginoase, care pluteau asemenea unor bucăți de grăsime într-o supă căliie, lovindu-se încet una de cealaltă. După o clipă sau două de slabe eforturi fluctuante, acestea se uniră la rîndul lor pentru a forma un nucleu gros, lobat, din care ieși silueta necioplită a unui om. Hornwrack studie cu dezgust acest proces, observînd cum, în vreme ce se încordau pentru a deveni brațe și picioare, lobii tresăltau și se luptau ca un animal captiv într-o pungă de plastic. Îl surprinse pe păsărar cum se uita nedumeri spre tavan și pufni sarcastic.

— Ai terminat cu joaca, bătrîne?

Cellur făcu un gest de nerăbdare cu o mînă.

— Șșșș!

Omul care plutea în aer deasupra lor (dacă era într-adevăr om) purta haine dintr-un material dur, spălăcit, negru la origine, croit într-un fel ce nu se mai practica în oraș de peste un secol. Unde se putea vedea, pielea lui era palidă, verzuie, acoperită cu petice argintii smochinite. Peste față avea prinsă un soi de mască sau aparat de respirat din al cărui bot negru ieșeau multe tuburi și trompe retezate; acesta era prins cu patru curele negre care, săpîndu-i în carnea umflată a obrajilor, se întîlneau în părul galben ce-i stătea vîlvoi în spatele capului. Era incredibil de gras, de parcă-și petrecuse mare parte din viață într-o sferă unde condițiile umane de creștere nu mai aveau nici o noimă: fesele lui hipertrofiate le pluteau deasupra capetelor ca niște luni umbrite, însoțite de-un monolog subțire, cabalistic și futil, din care nu se putea înțelege nimic, indiferent ce...

— Uite-mă aici cum stau, un bătrîn în *Neantul* vîntului (*Prima convien che tanto il ciel*), naufragiat atît de lungă vreme în spațiile albe fracturate, o sută de ani de tăcere sidefie în grădina din spatele lumii: acolo am zăcut în vîntul înțepător — ABRACADABRA — acolo am mîncat la umbra aripii vînoase a mojdreanului (*perch'io indugiai al fine i buon sospiri*); și pentru ce? RĂZBOI! Acum, ei se ascund în marea abracadabra împrumutată a sufletului meu supraviețuitor. Ah! Teme-te de moartea ce vine din aer! Ce bucată încîntătoare de carne, dragul meu!

... Și tot așa, punctat de răcnete de durere sau furie în vreme ce, rostogolindu-se încet dintr-un colț al încăperii în celălalt, încercă să-și îndrepte imensul și greoiul său corp sau să-și potrivească înălțimea față de podea. De cîteva ori, păru destul de solit, pe cînd alteori un miros îngrozitor umplu camera tronului și conturul său deveni iarăși vag și mucilaginos. În momentele de soliditate, se lupta și se zvîrcolea; flutura din brațe, poate pentru a atrage atenția, poate pentru a-și ține echilibrul în mediul acela grotesc în care plutea. (Era limpede că atmosfera pămîntului nu putea susține un corp atît de masiv — acesta se bălăcea mai degrabă într-un soi de sticlă lichidă misterioasă, într-o dimensiune numai a sa.) Cînd dispăru, dispăru și vocea lui, devenind slabă și îndepărtată și distorsionată, de parcă ar fi trecut printr-un eter neprimitor.

Păsărarul Cellur era încremenit.

— Asta nu-i o făcătură de-a mea! strigă el, plin de-o surescitare străveche. Hornwrack, asta-i vocea din lună!

(– Asta-i o voce dintr-un canal, declară Hornwrack și, *sotto voce*: E vocea unui pantomim.)

Cellur se adresă bărbatului plutitor.

— Te-am ascultat în multe nopți. Ce ai să-i spui? Vorbește!

— Blork, zise bărbatul plutitor.

După aceea, îl trată cu indiferență pe Cellur, care îl scrută pe Hornwrack cu vigoare, cu ochi ingenui și fără expresie în spatele feței măștii sale. Mergînd încet la asasin, trăgea timid din ochi și începea o rugăminte incoerentă și zeloasă, doar ca să se rostogolească neajutorat pe o parte înainte s-o poate duce la capăt, precum cadavrul unei balene mici aflate în descompunere.

— Ascultă la mine, băiatul meu (pederastie neagră!). Observ că ești un zburător. Ascultă, cuvîntul regenerat sălășluiește-n mine! Trebuie să discutăm, tu și cu mine...

Apoi, făcînd o mișcare înspăimîntată de împingere:

— Nu mai, nu mai vreau asta!

Și-apoi pleca, țopăind prin camera tronului la înălțimea capului lui Hornwrack, de la marginea măștii lui șiroind un lichid urît.

Asta era prea mult pentru Hornwrack, care, uitîndu-se superstițios la acea apariție, scoase sabia lui tegeus-Cromis și-o urmări, făcînd tăieturi mortale prin aer.

— Du-te înapoi în canalul tău! strigă el. Înapoi în casa ta de nebuni!

Asta în vreme ce Cellur, într-o încercare de a-l reține, îl trăgea fără vlagă de mantie, iar apariția, chicotind și rînjind, le scăpă amîndurora.

Nu puteau scoate nimic de la el. Dacă-l lăsau în pace, le ținea fără îndurare predici în fragmente din limbaje infernale. Cînd îl urmăreau, Cellur mînat de

spiritul împăcării, Hornwrack cu lovituri criminale, nu făcea decît să sughită în spatele măștii și continua să alerge. Această pantomimă continuă vreme o jumătate de oră, pînă ce, în lumina tot mai puternică a zilei, perioadele lui de stabilitate deveniră tot mai puține, conturul cenușiu și îndoielnic. Vocea lui se pierdea într-o necuprinsă depărtare reverberantă în care se auzea cît se poate de clar sunetul valurilor de pe-o coastă inimaginabilă. În cele din urmă, dispăru în același amestec bizar de lumină care-i dăduse naștere, iar ei fură părăsiți în camera tronului goală, furioși și neputincioși.

Așa îi găsi Alstath Fulthor: uitîndu-se în gol cu răsuflarea tăiată. Dacă ar fi ascultat cu grijă, așa cum îl rugară ei, ar fi auzit o slabă voce zumzăită îndemnîndu-l să se „Teamă de moartea ce vine din aer!". Sunetul valurilor, sau altceva asemănător cu acesta. Tăcere. Dar ce erau niște voci pentru el, care acum le auzea neîncetat în minte?

— Zorii au apărut de mult, spuse el cu iritare, și Regina ne așteaptă.

Cînd sosi clipa, abia o văzură, căci era o zi crunt de friguroasă: doar o față albă într-o fereastră aproape de vîrful turnului; o mînă albă ridicată; și-apoi nimic. Alstath Fulthor, cu calul lui mare și negru și cu armura roș-sîngerie strălucind heraldic sub cerul acoperit de nori, scoase un chiot ironic de la adunătura de locuitori ai Orașului de Jos care stăteau în noroi ca să-i privească ieșind pe Poarta lui Nigg. Viriconium rămase dincolo de curgea Timpului în spatele lor, asemenea unei barje regale imense abandonate în mîinile iernii! O dată această zonă a narcisismului monstruos și a depresiilor uriașe rămasă în urmă, Hornwrack simți începutul noii faze anunțate de manifestarea din camera tronului. Acum sîntem nebuni cu toții, își spuse el. Sub imperiul unui impuls, scoase din teacă sabia din oțel cea veche și o ridică în aer. Dar cînd se uită în urmă, Methvet Nian plecase deja din turn.

Acolo, pe colinele joase și maronii de la poalele masivului Monar se întindea prima zăpadă a anotimpului, troienind zidurile împrejmuitoare de cărămidă și țarcurile pentru oi. Animalele de povară era neastîmpărate, vîntul — amarnic. Călătoriră încet, dar piticul, care dormise undeva în paie, nu-i prinse din urmă decît mult mai tîrziu.

Cînd îi ajunse, spuse:

— „Fantoma asta umflată" de care vorbiți: a fost cel mai priceput pilot de ambarcațiune de zbor dintre toți.

Și-n noaptea aceea, ghemuit lîngă un foc muribund în dealurile de deasupra orașului îndepărtat, continuă:

— La Mingulay a zburat singur împotriva a opt aparate. Prăjind șobolani în bătaia soarelui de la amiază l-am privit, prietenii de mult dispăruți și cu mine, din orașul asediat. Nava lui era veche, echipajul — buimăcit; drogurile pe care le luase ca să rămînă treaz îl făcuseră să tremure și să șovăie; dar cum se mai învîrtea nava aia, cum se avînta ca un vultur printre fulgerele violete ale tunului energetic! Cum se reflecta lumina arămie a Sudului în fuzelajul lui de cristal! Benedict Paucemanly: șapte epave au rămas pe cîmpia aridă înainte să fie respins asediul; pe a opta a lovit-o după aceea, din greșeală. Dar războiul nu i-a fost niciodată îndeajuns lui Paucemanly. Cînd lumea era încă tînără (și cînd cavalerii Methven încă-și mai aruncau umbrele în ea) el i-a făcut ocolul în zbor. Știu asta fiindcă am fost cu el, un pitic cu doar cîteva veri la activ care

se închipuia mare aventurier. Am traversat oceane, Hornwrack, și toate continentele frînte! Sub fuzelajul nostru treceau deșerturi, cufundate în visul lor milenar al decăderii. La poli, aurorele cădeau în cascadă și tunau deasupra noastră ca niște rîuri spectrale. Am trecut tropicele; aerul ecuatorial a ars în jurul nostru. Acela a fost primul zbor al lui Paucemanly cu *Heavy Star*. Dar dacă războiul nu i-a ostoit poftele, nici lumea n-a făcut-o. S-a plictisit. A devenit melancolic și a slăbit. A început să se uite în fiecare noapte la luna palidă și suverană. O, tînjea după planeta aia tristă. Planul lui era să ajungă acolo. „Misterioșii navigatori ai După-amiezei", cugeta el, „aveau de-a face cu ea zilnic, în bărci exact ca acestea. Spațiul din afara pămîntului nu avea nici o importanță pentru ei. Poate că", se convingea singur, „bărcile își amintesc drumul." L-am privit plecînd într-o noapte neagră cu nava aceea faimoasă. S-a ridicat în întunecime, dreaptă ca un ac de compas. În ea a revenit la viață un sentiment vechi. Tremura de nerăbdare, iar la pupă scînteiau lumini ciudate și noi. N-am mai văzut-o niciodată de atunci, nici unul dintre noi. Nava *Heavy Star,* nava *Heavy Star*! Asta se întîmpla acum o sută de ani...

Ochii bătrînului pitic erau roșii și șterși în semiîntuneric, reflectînd lumina focului ca ochii unui animal.

— Hornwrack, șopti el, nava știa calea. Nu înțelegi? „Fantoma asta umflată" pe care ai descris-o este Benedict Paucemanly reîntors printre noi. A stat o sută de ani pe lună!

Hornwrack amestecă tăciunii cu cizma.

— Foarte bine pînă aici, spuse el cu puțină cruzime (căci îl invidia pe pitic pentru amintirile acelea, cu care nu avea nici o comparație). Dar ce-a adus cu el dincoace de porțile pămîntului? Și de ce-i un idiot cu limba legată?

Piticul se uită la el căzut pe gînduri.

Mai tîrziu, Cellur, Stăpînul Păsărilor, avea să descrie călătoria lor spre nord în următorii termeni:

„Printre coroanele de piatră și proeminențele inutile de pe colinele pustii am primit indicii ale existenței unei ființe pe care nu ne-o puteam închipui. Lumea era dezgolită de vechile-i sensuri chiar și pentru aceia dintre noi care le acceptaseră înainte. (Eu nu mă număr printre aceștia. Cum aș putea?) Asta s-a întîmplat imediat după ce am părăsit orașul. Era de parcă o mînă protectoare ar fi fost ridicată de pe noi. Ochi mozaicați păreau să ne urmărească din spatele zidurilor de piatră uscată. Conturul unei culmi sau umbra unui călător putea ascunde urma unui cu totul alt obiect — o aripă adunată, de pildă, sau limba încolăcită a unui fluture de noapte.

Alstath Fulthor deschidea drumul. Mintea-i era răpită de cine știe ce gînduri. Începuse, poate, să memoreze cărările care duceau spre Trecut. Asta-i oferea un aer distrat, un aer iritat, de parcă prin prezența noastră întrerupeam cine știe ce conversație particulară — cu toate că, dacă ar fi sugerat cineva asta, ar fi refuzat furios ideea. Încercînd să trăiască simultan în două lumi, călărea tăcut în față și părea să nu vadă nimic — cu fruntea aplecată în calea ploii, cu armura roș-sîngerie pulsînd ca un far călăuzitor. Dacă era vorba de nebunie, era doar nebunia care-i otrăvise pe oamenii lui de la Renaștere încoace. Vor

afla în cele din urmă că drumul după care tînjesc este imposibil de parcurs, și vor accepta lumea așa cum este.

Călătoriile neobservate ale sufletului: pe cînd coboram colinele, am dat peste drumuri vechi străjuite de tise aplecate asupra pămîntului și de bestii din piatră fără formă, roase. Acolo mai rămăseseră puține lucruri care să umanizeze pămîntul pervertit; acesta e începutul sfîrșitului, unde imperiul se contopește cu propria-i geografie. Pe fîșia îngustă dintre munți și pe platourile de coastă acum crește doar cucuta uriașă, iar printre ea ruinele După-amiezei putrezesc, orașe alcătuite din iarbă sîngerie scufundate sub lagune reci și nămoloase: străvechile Orașe Fen, printre ale căror turnuri frînte se strecoară acum luntrile negre ale Amurgului, navigînd și pîrîind de la un plaur la altul pe urmele unui negoț sumbru, tot mai slab. Dintre vechile drumuri nici unul nu mai e întreg. Largile magistrale contopite ale După-amiezei se pierd în lespezi sparte sau cuburi de calcar bătute pe vremea lui Borring, eventual în drumuri păstorești, urzici și mici proprietăți.

Cel mai bun dintre ele, însă, ocolește precaut atît mlaștinile de sare, cît și masivele muntoase, își croiește drum spre Duirinish, acel vechi avanpost al foștilor regi care reprezintă poarta de acces spre Marea Pustie Brună și spre vechile orașe din Nord; și de-a lungul acestuia am apucat-o și noi, sub îndrumarea pilotului ireal Benedict Paucemanly. Predicînd, reclamînd, bolborosind fără-ncetare pe limba ei ciudată, inventată de ea, dispărînd la intervale doar ca să se întoarcă reîmprospătată, fantoma lui (dacă a lui era într-adevăr) ne bîntuise cale de o sută șaizeci de kilometri sau mai mult. Acum, plutea deasupra noastră ca un copac îmbibat cu apă; acum se ascundea ca o fetișcană printre lujerii cărnoși, etiolați, ai cucutei; acum bolborosea: «Pe lună erau parcă niște grădini albe. *Porc.*» Nu voia să-i răspundă lui Alstath Fulthor, lucru care-l scotea din fire; nici mie nu vru să-mi vorbească; pe Piticul Tomb îl evită constant, stînjenit parcă de stăruința lui, înaintînd pe lîngă luminișurile de cucută, rînjind și pîrțîindu-se apologetic. Iar dacă-i vorbea despre «zilele de odinioară», îl privea cu niște ochi măriți de panică și lovea dezaprobator din mîinile-i penibil de mari.

Pe Galen Hornwrack, însă, îl curta cu ardoare, încercînd să-i capteze atenția cu un clipit dinochi sau cu un fluierat. «Ici-șa, puștiule!» striga el, țopăind în aer înaintea lui, executînd un elaborat act de mimă a descoperirii unei *terra incognita*: umbrindu-și ochii cu o mînă în vreme ce cu cealaltă arăta spre nord și vest. (Fulthor nu acordă importanță acestei pantomime, susținînd că arătarea era nebună, asta dacă se putea spune că exista măcar: totuși, după cîteva repetări, încercai un sentiment profund al urgenței, de parcă o fărîmă evanescentă a pilotului dintru început se străduia să exprime ceva prin gesturi sau să insinueze ceva ce nu mai putea articula.) Răspunsul lui Hornwrack fu caracteristic. Ura să pară un nechibzuit. Cu cît îl curta mai mult arătarea, cu atît se ferea el mai mult de privirea sa. Iar noaptea, cînd credea că nu-l vede nimeni, îl urmărea tiptil și cu răbdare prin lumina focului, cu cicatricele parțial vindecate de pe obraji arzîndu-i ca stigmatele ritualice ale unui vînător primitiv. Fiecare eșec în a-l omorî sau prinde îi sporea furia: cînd Fay Glass cîntă: «Am pornit spre Vegys acum», și-i zîmbi — care reprezentă în cîteva zile singurul ei contact uman —, el nu-i zîmbi înapoi, ceea ce o făcu la rîndul ei irascibilă și greu de abordat.

În felul acesta am ajuns la Duirinish, pe care, neavînd vreun motiv să-l vizităm, l-am ocolit pe la vest. Este un loc măreț acesta; cele mai multe clădiri ale sale sînt construite cu fața spre nord. Am trecut pe lîngă el la lumina palidă a zorilor, cînd soarele cădea grav și pieziș peste stejarii pitici din Leedale-ul de Jos. În aer plutea un miros acru, metalic, făcînd caii greu de strunit; pietrele cenușii ale orașului aveau un aspect melancolic. Dintre parapetele și crenelurile lui se puteau vedea uitîndu-se în jos siluete mici, mohorîte, însă nu aveau timp pentru noi. Vreme de cinci sute de ani, locuitorii din Duirinish apăraseră granița: ce vedeau acum din fortăreața lor cînd se uitau spre Nord, ce modificări și difuzii ale realității, nu am dispoziția să-mi imaginez. Din partea noastră, am găsit lumea un loc schimbător.

Ne dădeau tîrcoale vînturi viclene dinspre mare. De-a dreapta noastră mărșăluia un șir de faleze înalte. Sedimentate la origine sub forma unui recif de calcar lung de cîteva sute de kilometri, acestea fuseseră prelucrate în timpul lungii După-amiezi a pămîntului într-un lanț de cariere despicate ici-colo de văi mici cu pereți abrupți și ziduri de închidere năpădite de mușchi, năruite. Înăuntrul și în afara peșterilor ascunse și a dolinelor din această regiune (de fapt buza unui mare platou, întinzîndu-se înăuntrul continentului cale de aproximativ un kilometri și jumătate înainte să fie îngropat sub întinderile de culm și sub pămîntul negru damnat al Marii Pustii Brune) curgeau pîraie alburii, poluate. Copacii erau cenușii și uscați. Atunci, am înaintat și mai mult înăuntrul platoului, și într-un fel de dislocare psihotică, croindu-ne drum printre bălțile cleioase, lipsite de viață, create de flux, în vreme ce mirajele veneau și plecatu deasupra capetelor noastre aplecate.

Nu aveam habar ce ne putea ieși în cale zi după zi. La vreme de seară, am părăsit plaja și am aprins focuri în labirinturile șovăitoare, unde straturile intercalate de bitum făcuseră ca roca să putrezească și să fie ușor de erodat. Dar flăcările au fost greu de ațîțat. Erau palide și reci. Mai tîrziu, ecoul pietrelor care se prăvăleau a huruit în întuneric ca sunetul unor popice rostogolindu-se pe o pistă goală. Dinspre terasele de sus plutea în jos o ploaie nesfîrșită de mici cărăbuși luminoși. Toată noaptea vîntul a scuturat ghemurile de iederă moartă; iar dimineața, cînd se ridicau cețurile de pe mare, imense insecte apăreau în depărtare, proiectînd reflecții perfecte pe nisipul ud din zonele afectate de flux; plecau greoi înainte să le putem identifica. Toate acestea, cum am mai spus deja, au fost conținute la început în crema lucrurilor normale, cam așa cum poate fi întrezărită arhitectura umbroasă a colonadelor și galeriilor străine pe pereții unei cariere pustii, dar pe măsură ce înaintam spre nord peisajul însuși a devenit subțire și cenușiu, texturat ca mucusul, răzbătînd prin el mai mult sau mai puțin, oasele unui alt peisaj.

«Lumea se transformă-n fărîme», a spus Galen Hornwrack, și cineva răspunse sec: «Lumea se schimbă cu altceva.»

Sînt încredințat că fiecare dintre noi a suferit în această călătorie spre nord o golire sau pustiire a identității, pregătindu-se pentru un viitor pe care nu-l puteam descrie. Viriconium era în urma noastră. (Nici chiar cei care s-au întors acolo nu l-au mai văzut niciodată, ci au găsit un oraș schimbat, un oraș în care nu ne-am simțit acasă.) În sensul că nu ne mai ocupa gîndurile de zi cu zi, ne-am uitat scopul. Am existat pur și simplu pentru a ne strecura prin ploaie, o adună-

tură de siluete cu buzele sărate sub falezele nesfîrșite, vorbind pe voci joase, sepulcrale. Înainte mergea, ca un drapel, gloria impetuoasă a După-amiezei, cu marele lui cal și în armură purpurie; în vreme ce un pitic care chicotea întruna, purtînd pe cap o pălărie de piele, încheia coloana pe un ponei cît un cîine de mare; și deasupra noastră plutea forma ca de balon a bătrînului pilot, înconjurat ca o balenă muribundă de un stol de pescăruși hrăpăreți. Cifruri ambulante, trecem pe sub ochii ironici și înfometați ai gîștelor de mare și ai pinguinilor nordici — asasinul indignat și desfigurat; femeia care se crede pierdută în Timp; și eu însumi — un lucru, viu dincolo de anii lui legitimi, aflat mult prea departe de locul lui legitim! Peisajul, însă, ne anticipează eliberarea: această pregătire sau interludiu se apropie de sfîrșit...

«Ar trebui să ne întoarcem repede spre est dacă vrem să găsim satul tău», a insistat Fulthor răbdător. Fay Glass s-a încruntat la el ca un copil, cu părul lipit de craniu. Purta două sau trei flori purpurii pe care i le oferise înainte lui Hornwrack și, din cauza refuzului său, nu mai era de acord cu nimeni. «Nimeni căruia-i pasă de igienă n-ar putea citi mesajul de mai sus», declară ea cu o demnitate revoltată. «În primul rînd, cum putem preveni abuzul?» Fulthor n-a putut decît să ridice din umeri. La scurtă vreme după acest schimb de replici, ne-am dat seama că pierduserăm drumul spre Glenluce: plaja se îngustă și deveni mai abruptă, falezele erau săpate la bază, iar înaintarea noastră depindea de momentul fluxului, din calea căruia trebui să ne refugiem de două ori pe zi. În cele din urmă, ne-am îndemnat caii în sus pe prima înclinație care permitea accesul pe vîrful falezelor.

Asta se întîmpla seara sau în ultimele ore ale după-amiezei. Lumina se stingea. Din ceața ce înainta de pe mare erau suflate rafale de ploaie, punctată cu fulgi mari și uzi de zăpadă. O cîmpie melancolică se cobora înăuntrul continentului — o iarbă umbroasă, mîncată de oi, răchită neagră și măceși îndoiți. Către vest și la colțurile drepte ale coastei, se succedau defileuri înguste, fiecare săpînd în calcar spre metaforicele șisturi argiloase de dedesubt și lărgindu-se pe măsură ce se-ntindeau către mare. Peisajul era presărat cu vechi poduri metalice. Avea un aer de lucru abandonat. Am petrecut noaptea ghemuiți la poalele unui zid de piatră ruinat, neștiind că la aproximativ un kilometru și jumătate înainte se afla orașul-port Iron Chine, nexul unui ciudat război, cu bizarele lui stindarde și cu prințul său dement. Fierul ruginit scîrțîia în suflarea vîntului.“

Cellur nu povestește despre cum, în dimineața următoare, au descoperit că fantoma lui Paucemanly îi abandonase, sau despre cum dăduseră peste animalele lor ude și posomorîte uitîndu-se apatice la pustiirea care se întindea înăuntrul continentului: acea fîșie pe jumătate fertilă de turbă întoarsă și bălării negre aspre plină de pustulele gropilor cu infiltrații letale care era abia periferia Marii Pustii. Canale imprevizibile pline cu apă maronie brăzdau nesfîrșitele ei povîrnișuri acoperite cu smocuri de iarbă udă, și roci ciudate erau încastrate de-a lungul contururilor ei reumatice, roase de vînt sub forma unor siluete vagi, organice. Aceasta era destinația lor finală (este, într-un alt sens, destinația finală a oricărui lucru, căci pămîntul intră acolo în lungul lui Amurg), sau așa își imaginară: dar în fața iernii ei, șovăiră. În loc să se întoarcă înspre est, Alstath

Fulthor îi conduse mai întîi de-a lungul falezelor și apoi jos în Iron Chine. Ei îl urmară ca o mînă de refugiați din calea unui dezastru cronologic, cu capetele aplecate împotriva loviturii năprasnice a Timpului.

Cheiurile ciclopice ale satului Iron Chine sînt mai bătrîne ca După-amiaza. Nimeni nu știe cine le-a construit, sau în ce scop grosolan. Lespezile masive necioplite care le alcătuiesc nu sînt de-ale locului, ci tăiate din granituri formate mult mai la nord. Cine le-a adus de acolo ca să le lege cu fier și să le aglomereze în marea cea rece, sau cînd, nu se știe. Sînt negre, și udate de ceață, ca pereții verticali ai fiordului care le conțin, șisturile arhaice fără vegetație de pe care alunecă în marea de abanos. Enormele clădiri de lîngă chei sînt și ele negre; menirea lor s-a pierdut și majoritatea au căzut pradă descompunerii. Portul modern subzistă din pești, ouă de pescăruși și carne de oaie. Intimidate de geografie, Timp și mare, bordeiele lui din var stins se înghesuie înfrigurate printre clădiri cu arhitectură mai măreață; deasupra lor, un drum a fost săpat printre plăcile de ardezie roasă, și șerpuiește primejdios în sus către pășunile de pe faleze.

Pe acesta călărea acum Galen Hornwrack (cu piticul alături croncănind aton), nedumerit de ceața care zăcea în adîncitura fiordului. Era cenușie și-n ea pluteau impurități. Curenții interiori o învîrteau încet. O pală de vînt, explodînd peste buza falezei și învolburîndu-se încet pe lîngă el, o despică pentru o clipă, dar scoase la iveală doar apa neagră modelată de ploaie. Și totuși, el simți că este locuită (cu toate că greu ar fi putut spune de ce): își opri calul, se ridică în scărițe și lungi gîtul neliniștit pînă ce fisura se închise la loc.

— Ce-i asta, atunci? se întrebă el. Scutură din cap. Fulthor, strigă în spate, s-ar putea să facem ceva nechibzuit.

Mai jos, unde aerul era mai calm, simți miros de fum, urgent și prăfos în spatele simțului său olfactiv. Acum, și pititul deveni agitat, ștergîndu-se la nas cu dosul palmei, strîngînd din ochi și adulmecînd în jur ca un cîine nervos. Dincolo de mirosul de fum era ceva mai ascuțit, mai greu de identificat.

Și mai jos, la marginea ceții, oprit înaintea ei ca un înotător la marginea unui lac necunoscut, deveni convins că acolo, în apă, se mișcau oameni într-un chip panicat și dezorientat; și, parțial înfundate de ceață, la ureche îi ajunseră strigăte îndepărtate — strigăte de ajutor.

— S-ar putea să fie riscant, Fulthor.

Dar Fulthor îi făcu semn să continue drumul, și de-atunci încolo evenimentele părură să ajungă la el de la o oarecare distanță, de parcă el nu lua tocmai parte la ele. Era un sentiment familiar, unul care-i amintea de Bistro Californium, de umbrele gălbui mortale din Orașul de Jos...

Înăuntrul ceții era un miros distinctiv de lămîi și de pere putrede — o mireasmă jilavă și chimică care se întindea și ataca membranele sensibile ale corpului. Lumina nu avea sursă, dar avea efectul de-a ascuți contururile în vreme ce estompa detaliul dinlăuntrul lor: la dreapta lui Hornwrack, piticul arăta de parcă fusese decupat dintr-o coală de hîrtie gri cu doar o clipă în urmă — o pălărie înaltă ciudată, profilul unui spiriduș, un cap de secure mai mare ca al său. În spatele acestei siluete de hîrtie, poteca se prăvălea într-un gol albicios în care Hornwrack distingea ici-colo cîte o strălucire carmin, spasmodică și localizată. Pe cînd încerca să-și aducă aminte de ce-i amintea aceasta, Alstath

Fulthor ocupă locul din stînga lui. Cu gîturile iritate, cu ochii lăcrimîndu-le și cu nasurile curgîndu-le, avansară într-o formație precaută pînă ce poteca începu să se piardă și se găsiră fără veste pe un coridor larg din piatră care mărginea estuarul.

Acolo, ceața era infuzată cu o lumină galbenă slabă. Cu excepția loviturilor de valuri pe scările de jos, cu excepția tăcerii și a mirosului ceții, la fel de bine s-ar fi putut afla în Orașul de Jos în orice noapte răcoroasă de octombrie. Hornwrack îi conduse la marginea apei cu copitele cailor bocănind și tîrșîindu-se agitate pe cîmpia de lespezi roase pe care scăpărau bălți puțin adînci. Îi năpădi o curiozitate lîncedă. În pofida presimțirilor lor, își înclinară capetele pentru a auzi bufnetul îndepărtat de lemn pe lemn, strigătele slabe ale oamenilor reverberînd în estuar. Pînă și Fay Glass era cît se poate de tăcută.

Hornwrack îngustă din ochi.

— Fulthor, în locul ăsta nu mai e nici un pescar.

Era imposibil de judecat distanțele. Se șterse la ochi, tuși.

— Ceva a luat foc acolo.

Mirosul de fum se îngroșase perceptibil, purtat poate spre ei de un vînt de coastă. O dată cu el venea pîrîitul de frînghii și un miros de adînc de mare; vaiere și strigăte surprinzător de apropiate. Acum, apăru un nod de lumină carmin, extinzîndu-se cu rapiditate. O mișcare rece a aerului începu să umfle ceața ca pe o perdea. Hornwrack clătină disperat din cap, uitîndu-se în jur cuprins de panică: brusc, simți un obiect enorm mișcîndu-se foarte aproape de el. Ceața îi distorsionase tot timpul pînă atunci perspectivele.

— Înapoi! strigă el. Fulthor, du-i înapoi de lîngă apă!

Chiar în timp ce vorbi, ceața se zvîrcoli și se sparse. Din ea țîșniră părțile din față și galionul unei mari nave cuprinse de flăcări.

Punțile ei erau pline de sînge. Cîndva fusese albă. Acum se grăbea spre distrugere pe scările de apă, aruncînd tăciuni aprinși. Ciudatele ei vele din foiță de metal, decorate cu simboluri necunoscute, se topeau chiar în timp ce se prăbușeau. Comandată de disperare, aceasta ieși din ceață ca un vas din Iad, cu galionul ei reprezentînd o femeie cu cap de insectă care-și străpunsese propriul pîntece cu o sabie (gura ei, dacă putea fi numită gură, era căscată de durere sau extaz).

— Înapoi! strigă Galen Hornwrack, trăgîndu-și calul de cap. Înapoi!

Fay Glass, însă, nu făcea decît să se uite fix și cu dispreț ca un animal, paralizată de dementul cap cioplit ce se căsca deasupra ei. Peste marginile navei cădeau oameni aflați pe moarte, mormăind „Înapoi!“ în timp ce corpul sfrijit, carbonizat al vasului se apropia orbește de mal; „Înapoi!“ în timp ce se izbea de scările din apă și cu prova despicată începu imediat să se scufunde.

Și se scufundă, într-adevăr, se scufundată cu un tunet și un cutremur. Apa adîncă și rece bolborosi în scheletul ei distrus. Grijelele și fungile căzură ca niște ghirlande înflăcărate în jurul bompresului ei crăpat. Hornwrack trase femeia nebună de pe cal și o tîrî mai departe. Ea se șterse la nas. În jurul capetelor lor zburară scîntei. Carcasa vasului se clătină, se așeză puțin mai jos în apă. O velă căzu, arătîndu-i lui Hornwrack pentru o clipă un simbol curios — un hexagon cu laturi excentrice, prin care se tîrau șopîrle cu gît portocaliu — înainte

să sîsîie topită în mare. Sus în teuga blestemată, o siluetă singuratică stătea înfășurată în sînge.

— Crimă! plînse ea, uitîndu-se sălbatic în jos la Hornwrack. Ne-au urmărit în estuar!

Lovi cu o sabie scurtă și boantă într-o traversă în flăcări.

— O, ceața asta blestemată!

Brusc, fu catapultat de sus și cu un urlet subțire căzu în apă.

— Hornwrack!

Nava arzîndă îi amintea de un ritual din copilărie, un foc în aer liber la solstițiu aprins în mijlocul terenului arabil întunecat și ud. Se întoarse aproape în silă cu spatele la ea, cu fața înțepenită de căldură. Fulthor, Tomb și bătrînul stăteau puțin mai încolo; peste culoarul scînteietor fugeau spre ei oameni.

— La tine, Fulthor! strigă el, exact cum ar fi făcut sub înălțimile lui Minnet-Saba, unde facțiunile rivale din Orașul de Jos se încleștau fără cavalerism la vreme de noapte; și, împiedicat de femeia nebună, scăpă imediat sabia necunoscută. Jeg negru, fată. Dă-mi drumul.

Arma sună ca un clopot pe lespezile roase. Calul său călcă peste ea. Îl scutură un acces de tuse.

După ce se eliberă, însă, își dădu seama că ceața se aduna în jurul lui ca un vis pentru a scoate la iveală cheiurile uriașe și adăposturile pentru nave; micul oraș; falezele de ardezie. Păsările de mare țipau zburînd razant deasupra apei. Pînă și norii se risipeau. În ciuda tuturor temerilor marinarului mort, nimic nu plutea acolo în radă. Cu excepția epavei bolborositoare de lîngă țărm, estuarul era gol de orice amenințare, cît se poate de gol. Nedumerit, el își scoase cuțitul și-și îndemnă calul să înainteze.

7
Sf. Elmo Buffin și navigatorii din Iron Chine

Cu ceața împrăștiată, satul mirosea a pește afumat și a sare. Fulthor și oamenii lui stăteau depășiți numeric și nesiguri în mijlocul unei mulțimi neînarmate. Hornwrack își ridicase cuțitul în aer. Ca supraviețuitorii unui război colonial uitat (neorganizați, cu priviri agere, nu tocmai dîrzi), locuitorii din Iron Chine se apropiau în cerc în jurul lor: femei subțiri și aprige, cîțiva copii cu picioarele goale. Nu era nici un bărbat tînăr de față, doar cîțiva bătrîni care bocăneau din picioare și-și ridicau gulerele grele, cu ochii albaștri șterși lăcrimîndu-le în vîntul rece. Se uitau țintă-n sus la el cu o lipsă de curiozitate sfidătoare și el se uita înapoi la ei stînjenit, cu toate că n-ar fi putut spune precis de ce. Era o comunitate amestecată; la marginea mulțimii, o mînă de Renăscuți dădeau tîrcoale precum niște animale ciudate cu gîturi lungi, cu trăsăturile delicate asprite puțin de nenumăratele lipsuri. Ce lăsaseră în urma lor în După-amiază, ce lucruri rafinate schimbaseră ei cu mirosul de pești morți?

Cîțiva marinari care scăpaseră din epavă înotau acum spre mal.

Nimeni nu le oferi nici un ajutor, și nici ei nu păreau să se aștepte la vreunul, ci se tîrau doar în sus pe chei și se tolăneau acolo pe chipuri cu expresia aceea

oarbă, gîfîită, a celor epuizați. După o clipă, doi dintre ei se ridicară la loc în picioare și-ntrei ei îl traseră pe un al treilea. Acesta tot încerca să le mulțumească. Bărbații îngenuncheară lîngă capul său ars pînă ce de la colțul gurii i se scurse un firișor de lichid transparent; apoi îl lăsară să se holbeze orb la un stol de pescăruși care smulgeau bucăți din ceva aflat în apele estuarului. Cei doi aveau păr blond, un aer neprihănit, nu erau altceva decît niște copii, însă fețele lor erau pline de disperare, de parcă purtaseră o viață-ntreagă lupte de rezistență și retrageri nedorite. Alstath Fulthor se uită la ei grav preț de-un minut sau două, apoi, negăsind o altă figură autoritară și scăpînd cu greu din mulțimea de civili, li se înfățișă împreună cu escorta sa.

— Misiunea noastră este foarte importantă, le spuse el.

Într-un tîrziu, unul dintre ei zise:

— N-a fost un moment bun să veniți aici.

Se întoarse cu spatele și, distanțîndu-se încet de intruși, vomită apă de mare. Tovarășul lui îi așeză pe umăr o mînă conciliantă și-i aduse aminte:

— Căpitane, aceștia vin din capitală...

Însă el nu făcu decît să se șteargă la gură și să rîdă sălbatic.

— Aha, ia uită-te la ei! Un bătrîn gălbejit și-o *femeie*. Doi coconi de la oraș și piticul lor!

Îi scutură un acces de tuse uscată.

— N-o să primim niciodată ajutor din Viriconium, zise el ininteligibil.

În voce i se citea autocompătimirea și, după o clipă sau două, o recunoscu cu o schimonosire dezgustată a gurii.

— Ai văzut ceva acolo? întrebă el, iar cînd celălalt clătină din cap, șopti: Mi-e milă de cei care-au văzut.

Încercă să-și stoarcă apa sărată din păr.

— Ne-a lovit una dintre propriile noastre nave, asta-i sigur, continuă el căzut pe gînduri. Dar pe-atunci noi deja ardeam în flăcări.

Ridică din umeri.

— S-a întîmplat ca de obicei. Cei care-au văzut ceva și-au pierdut mințile imediat. Cei care n-au văzut, s-au pierdut în ceață.

De unde și înfrînții, prizonieri ai propriilor vise ale înfrîngerii.

— Sînteți obligați să ne ajutați! strigă Alstath Fulthor brusc.

— Lasă-i în pace, Fulthor, îl sfătui Hornwrack.

Deseori, el însuși se numărase printre cei înfrînți. Brusca lui compasiune îl surprinse totuși, iar că recunoscu acest lucru îl surprinse chiar mai mult. Se uită pieziș la Piticul Tomb să vadă dacă observase ceva, însă piticul nu era interesat — rînjea doar în mod plăcut și cu inimă de piatră în jos la marinari și spuse:

— Nu se vede nici un dușman la orizont acum.

— Sînt obligați de pecețile acelea să ne ajutați, zise Omul Renăscut nu la fel de tare.

Oamenii se uitară la el cu nedumerire, și cu o urmă de dispreț.

— Duceți-vă sus în noua sală, a fost tot ce au spus ei, și lăsați-ne în pace.

Și se duseră de-a lungul cheiului spre locul unde ceea ce mai rămăsese din catargul navei naufragiate stătea ridicat într-un unghi ciudat în mijlocul unor bucăți plutitoare de epavă. Acolo se simțea un miros de lămîi, de parcă se coborîse

o rouă amăruie peste corpul navei în timpul ultimei sale călătorii. Era un miros nepămîntean, chimic. Caii îl urau.

Mulțimea de oameni, simțind că întîlnirea luase sfîrșit, se mai uită un minut sau două, apoi începu să se împrăștie — copii atrași de-un fel de magnetism către epavă în vreme ce vîrstnicii o apucară pe drumul pietruit care duceau în Iron Chine, unde dispărură cîte doi și cîte trei printre micuțele case cu două caturi cu acoperișuri de ardezie udă, cu năvoade puse la uscat și cu sîrme pline de rufe lălîi. Înăspriți de continue privațiuni, aceștia păreau incapabili să reacționeze la o tragedie care, după cum arătă unul dintre oamenii lui Fulthor mai tîrziu, trebuie că-i afectase pe toți. O femeie chiar rămase locului pentru o vreme uitîndu-se în largul estuarului, cu cîteva lacrimi uscîndu-i-se pe obraji în suflul vîntului. Numai atunci își dădu seama Hornwrack că în accident fuseseră implicate mai mult decît numai o navă. Dinspre vest (unde, ca un mare pește preistoric, stătea în așteptare continentul-insulă Fenlen) îi bătea în față o ploaie deasă. Pe dealul la poalele căruia se afla satul văzu „noua sală". Se simți lamentabil.

— Vîntul ăsta-mi desface încheieturile, zise Păsărarul Cellur cu voioșie.

Cînd nu-i răspunse nimeni, ridică nerăbdător din umeri.

— Oamenii ăștia au nevoie de mai mult ajutor decît ne pot da ei nouă, îi spuse lui Fulthor. Cînd n-o să mai fii îmbufnat, o să vezi și tu asta.

Începu să plouă în forță pe cînd ei treceau pe străzile din Chine. Pereții decojiți fuseseră cîndva frumos văruiți, cutiile ferestrelor îngrijite; acum, fețe palide îi urmăreau din spatele ferestrelor șiroind de ploaie. Mai sus, descoperiră că se puteau uita în jos la șantierele navale de la Sf. Elmo Buffin, din care se înălțau în aer catargele și scondrii navelor albe, cu scop precis — ambarcațiuni zvelte cu trei carene dotate cu acele ciudate vele din foaie de metal pe care mișunau, desenate, șopîrle portocalii, cărăbuși verzi strălucind ca niște tatuaje proaspete și forme geometrice vag distorsionate. Proiectate de oamenii După-amiezei, construite de cei ai Amurgului, binecuvîntate de o nouă nebunie a amîndurora, acestea se înarmau pentru un război invizibil. MOARTEA proclama o velă, și VIAȚA alta, într-un scris bogat și fantastic; în vreme ce pe punțile de dedesubt, marangozi și marinari mișunau ca șobolanii.

— La noi, în Orașul de Sus, n-a ajuns nici o veste despre războiul ăsta, zise Alstath Fulthor cu uimire. Nu-i de mirare că-s loviți de sărăcie aici.

Și mai sus, „noua sală" plutea deasupra lor ca o amenințare. Sumbră, columnară, cu scop misterios, aceasta avea un aer înspăimîntător de îmbătrînit, o vîrstă care depășea încărcătura culturală a rasei dispărute a lui Alstath Fulthor — toate atrocitățile morale și absurditățile filosofice și tehnologiile expirate — și-o găsea fără noimă; făcînd în cele din urmă să nu aibă noimă nici deșerturile care erau singura lor moștenire lăsată Amurgului. Apropiindu-se de ea, crispîndu-se din pricina vremii, strîngîndu-se în mantie împotriva unui vînt vechi de un milion de ani, aceasta îi vorbea lui Galen Hornwrack dintr-o vîrstă tot atît de naivă, dar nici pe departe la fel de aiurită ca a sa. Era un supraviețuitor al Dimineții.

Pe acoperișul ei stătea cocoțată o construcție nouă și dărăpănată asemănătoare cu o seră; de pe ea fluturau steaguri pe care nimeni nu le putea identifica, cu toate că Fulthor și piticul se contraziseră cînd și cînd cu privire la proveniența

lor. Iar jos, la străvechea ei ușă din față, cu degetele-i noduroase strînse ca un mănunchi de zaruri, stătea căpetenia singuratică a acelui domeniu maritim pierdut, geniul unei flote damnate, Sf. Elmo Buffin.

Elmo Buffin, travestitul trist, cu picioare ca niște bețe decojite! Era înalt de doi metri și zece, și peste umerii-i osoși avea trasă excentric o mantie galbenă. Bustul îi era învelit într-o armură de un verde mat din care ieșeau tot soiul de coarne și pinteni bonți, mici cioturi și umflături ce păreau chitinoase și organice. Pulsa și tremura în culoarea ei, căci aceasta-i parvenise de la tatăl lui, un Om Renăscut aparținînd defunctei Case medina-Clane, unul dintre primii care fuseseră readuși la viață de Piticul Tomb, și care acum era mort. Ce-i lăsase mama — o Nordică severă, nevastă de pescar din Iron Chine, al cărei prim soț murise în Războiul celor Două Regine — prin testament este greu de spus. Nici unul dintre strămoși nu-și lăsase clar pecetea asupra sa, căci între După-amiază și Amurg există o mare falie genetică așa cum există și una temporală. Accesele de epilepsie îl chinuiau de două ori pe săptămînă. Ochii-i erau galbeni și ușor bolnăvicioși pe fața aceea lăsată, ca de clovn, ce părea prea mare pentru membrele-i slabe. Creierul îi tresălta ca marea; prin el veneau și plecau viziuni asemănătoare cu velele pictate ale propriilor lui nave. Ani avea în total douăzeci și șase; însă nebunia-i îl făcea să pară de patruzeci sau cincizeci. De la moartea tatălui său (el însuși un excentric, dar om de principiu, care se arătase de acord cu amestecul de rase pentru a cimenta cele două jumătăți ale comunității sale birasiale) întreaga povară a satului Chine se lăsase pe umerii lui.

Cîți dintre săteni credeau într-adevăr în dușmanul său invizibil, sau în flota lui experimentală? Pare un lucru nesemnificativ. Cei care muriseră pe mare cunoșteau adevărul, așa cum îl cunoaștem și noi. Cei care nu muriseră erau totuși inspirați de el. Și dacă acesta nu prospera, ei bine, atunci satul nu supraviețuia. Succesul lui Buffin era ca un simbol — insuportabil, dar trainic — care permitea trecutului și prezentului să coexiste. (Eșecul lui se datora subestimării — faptului că nu era, dacă vreți, suficient de nebun —, dar asta nu avea să fie limpede pînă mai tîrziu, și cine-ar fi putut fi atît de nebun încît să-și închipuie starea de fapt a lucrurilor?) Acum, el stătea în cadrul ușii de la intrarea în străvechea sală, cu grozava ei nepăsare pentru trecerea Timpului și cu năzdrăvăniile de pe acoperiș roase și avînd aerul unei pălării țuguiate, uitîndu-se cu colțul ochiului la ceata lui Fulthor pe cînd aceasta se apropia. Era micșorat de coloanele întunecate. Nu putea sta locului. Își freca mîinile ca să și le încălzească în aerul rece. Se sprijinea indiferent de canatul ușii. Apoi trebuia să se uite la picioare ca să-și admire cizmele. Apoi, bolborosind în sinea lui, să sară ca ars și să dea mîna cu un vizitator imaginar.

— „Vești din oraș!“ îl auziră ei că murmura. Asta trebuie să spun? Nu. Nu trebuie să par atît de nerăbdător. Atunci, să întreb (așa, cu o preocupare diplomatică): „V-a fost comodă călătoria?“ După cum se vede, însă, n-a fost...

Pocni din degete nerăbdător.

— O, ce să spun?

Brusc, se ascunse printre coloane și se pierdu din vedere. (Cu toate că nu avea motiv, Hornwrack păstră pentru o vreme imaginea lui ghemuit acolo undeva în întuneric așa cum s-ar ghemui cu respirația tăiată și palid la față un copil

în spatele marilor uși întredeschise ale unui loc abandonat, plin de ecouri, în care a ajuns din întîmplare, locul acela fiind lumea.)

După o clipă, strigă pe-un ton ridicat:

— Alo?

Nu răspunse nimeni. Cu excepția lui Fay Glass, cu toții coborîseră de pe cai și se uitau uluiți spre umbrele masive și canelate. Își făcu brusc apariția capul său ca o desagă boțită din piele la capăt de băț, iar el își lovi cu tristețe obrazul.

— Sîntem toți nebuni aici, suspină el, de parcă satul, șantierele navale și pietrele străvechi ar fi fost toate înglobate în ființa sa: care, bănuia Hornwrack, într-un fel chiar erau.

Acum, își recăpătă stăpînirea, zîmbind ironic, înaintă cîțiva pași și-l prinse pe Fulthor de mîini.

— Cea mai scurtă aberație, se scuză el (la aceasta, femeia nebună își făcu pungă buzele, cu invidie, și pufni). Vă rog să mă iertați — zise și nu se mai referi la asta din nou. Viriconium a trimis, deci, observatori în sfîrșit!

Stăpînit de această idee greșită, îi conduse în sus pe niște scări uriești. Nu-l putură corecta, fiindcă el nu-i lăsă să vorbească. El, le explică, renunțase la speranța că va primi vreodată ajutor din capitală. Nu dădea vina pe Orașul de Sus pentru asta. O dată la șase lui erau trimiși mesageri la Duirinish, care era reședința regiunii, însă, evident, mesajele nu fuseseră trimise mai departe. Lucrul acesta era de înțeles. În Duirinish oamenii păreau să creadă că el se afla în dispută cu un alt sat de coastă. Lucrul acesta nu fusese cîtuși de puțin ieșit din comun în anii de după război. Ce putea el face dacă nu să păstreze o atitudine filosofică?

Urcară în urma lui scările cele mari, ascultînd acest monolog plutind în jos spre ei. Rîsetul lui era forțat.

— Totuși, acum ați venit...

Încăperile lui erau pline de-o lumină sărăcăcioasă, instrumente de navigare ciudate, talmeș-balmeș. Într-o cameră, graficele căzuseră de pe perete și zăceau la baza lui în pliuri bizare. Îi duse într-un loc asemănător cu o seră construită chiar pe acoperiș.

— De aici văd pînă la treizeci și doi de kilometri spre mare.

Zîmbi plin de mîndrie, puțin cam patetic.

— Mă gîndesc că voi, în Sud, aveți instrumente mai puternice.

Acolo se afla un mare labirint din tuburi făcute din bronz în care el îi invită să se uite. Ei se aplecară unul după altul spre vizor. Cînd îi veni rîndul lui Hornwrack să se uite, tot ce văzu fu ceva de-un cenușiu reticular trist și, suspendat indistinct pe acel fundal, în depărtare, ceva ca o crisalidă sau un cocon, care se rotea la capătul unui fir.

— E greu să reușești ceva cu acest instrument.

Hornwrack clătină din cap, dar Cellur părea fascinat. Pe cînd treceau la un exponat la altul ca niște turiști șovăitori în studioul unui artist, Buffin stătu pe un taburet cu picioarele încordate. El însuși semăna cu un exponat în lumina aceea bizară, directă care se filtra prin panourile alburii, cu picioarele încolăcite încordat, cu fața asemănătoare cu o geantă magnifică.

— Nu-i un telescop de rînd.

Pe mare nu se mişca nimic.

Încăperile erau străbătute de un curent de aer şi păreau pustii. Cînd comandă răcoritoare, acestea fură aduse de o femeie în vîrstă, dar le servi el însuşi.

— Nu vreţi nişte hering uscat dintr-ăsta?

Banii şi oamenii erau cerinţele lui cele mai urgente, spuse el (mai era pe deasupra o penurie de lemn). Navele erau terminate, dar nu echipajul nu era complet.

— Scuzaţi-mă?

Le arătă grafice, desene, planul pentru o strategie pe care ei nu o putură înţelege. Pe acele hărţi, un simbol neconvenţional întruchipa „ceaţa". Continentul-insulă Fenlen nu era marcat. Hornwrack îl căută din priviri, dar nu-l putut găsi.

— Războiul, reuşi să spună Alstath Fulthor. Care este natura lui precisă?

Buffin păru surprins.

— Păi, este exact cum aţi văzut. Altceva nu mai este.

Se gîndi vreme îndelungată. Apoi spuse că navele lui plecaseră pe mare bine înarmate. Erau conduse de oameni pricepuţi. Pe mare, întîlniseră mai întîi o apă agitată şi curenţi adverşi: apoi ceaţa. În ceaţă se aflase un duşman pe care nu-l văzuse nimeni.

— I-a copleşit nebunia şi s-au aruncat în apă.

Cei care nu se înecaseră, fuseseră omorîţi de foc, de arme inimaginabile. Cîţiva se întorseseră. Vasele lor emanau un miros ciudat, iar ei vorbeau despre nişte sunete atît de înfiorătoare, că nu puteau fi descrise (cu toate că nu erau puternice).

Fulthor începu să arate semne de nerăbdare. Acel fel de ipoteze nu erau pe gustul său. Se uită lateral la Hornwrack, care ridică din umeri. Păsărarul Cellur, însă, ascultase fiecare cuvînt.

— Aţi fost vreodată atacaţi pe uscat? întrebă el.

— De zece ani, zise Buffin absent, purtăm un război pe care nu-l putem vedea. De la moartea tatălui meu se află ceva acolo în larg.

Fulthor se foi, trase aer în plămîni.

— Nu pricep nimic din toate astea, îi spuse el brusc lui Cellur. Nu ne putem ocupa de aşa ceva.

Buffin clipi spre el şi continuă:

— Cînd se rostogoleşte ceaţa spre ţărm noaptea îi putem simţi uneori acolo în fiord, navigînd pe furiş spre continent. Încotro merg, nu avem habar.

Zîmbi obosit.

— Îmi cer scuze, peştele e îngrozitor.

Curăţată pentru moment de riduri, faţa lui îşi recăpătă aerul tineresc şi flexibil.

— Sînt bucuros că aţi venit în sfîrşit.

Fulthor se ridică în picioare. Îi înmînă biletul de liberă trecere şi scrisoare de introducere.

— Misiunea noastră este foarte urgentă, spuse. Am nevoie de cai odihniţi dacă aveţi. Altfel, nu vreau nimic. Îmi pare rău că nu te putem ajuta.

Urmă o clipă de tăcere.

— Proastă tactică, Alstath Fulthor, zise Cellur.

Buffin se uită la amîndoi. Lapovița lovea panourile lăptoase ale serei. Afară, vîntul scutura ancorajele fanioanelor și începu să legene vîrfurile catargelor ale navelor construite pe jumătate. Dinspre mare se apropia ceața.

— Am visat azi-noapte despre o crimă comisă în timpul somnului, zise Cellur pe cînd își croiau drum înapoi pe vîrfurile falezei în lapovița întețită. Un somnambul și-a omorît propriul fiu.

— N-am făcut nimic cuviincios aici, se arătă de acord Hornwrack puțin absent. Urmărind cu groază chinul lui Sf. Elmo Buffin, începuse brusc să se gîndească la propria-i tinerețe, un anotimp al necredinței petrecut pe ogorul ud din mijlocul țării. Nu reușise să facă legătura dintre cele două decît prin antiteză.

— Asta-i sigur. N-am făcut decît să cooperăm la încă o trădare din partea Orașului de Sus.

Era mai tîrziu în aceeași zi. Erau toți călare pe cai neobosiți. Din reveria lui, îi oferi lui Alstath Fulthor o privire de repulsie. (Își aminti cînd ieși din ea doar o atingere de crizanteme moarte pe piele într-o încăpere cu aer stătut; ciori trecînd pe deasupra pămîntului greu. Ceea ce el crezuse că este lipsă de sentimentalism față de aceasta se dovedise a fi tocmai contrariul. În schimb, aceasta îi făcu să se gîndească la Rue Sepile și la tot ce presupunea asta.)

— Mi s-a părut că-l recunosc pe om, zise Cellur. Poate c-a fost o poveste auzită cu mult timp în urmă. Și totuși fața lui îmi era cunoscută.

— Tocmai.

— Nu mă tot descătușa de-o presimțire rea.

În vîrful falezei, pe cale să se întoarcă spre continent, fură acostați de spectrul bătrînului pilot. Deschizînd și închizîndu-și gura ca un peștișor auriu deformat, acesta se apropie de ei ieșind din lapovița învolburată, rotindu-se încet în jurul axei sale verticale. Cu toate că, precum înainte, părea să mențină doar cel mai slab contact cu lumea, pe umerii lui părea să se așeze o zăpadă subțire, cenușie, precipitațiile fantomatice ale vreunui continuum străin. Era agitat. Veni foarte aproape de Hornwrack și-l trase de mantie. (El nu simți nimic pînă ce nu încercă să-l alunge cu dosul palmelor, cînd el manifestă o anumită rezistență slabă, gelatinoasă.)

— Few lawn, strigă arătarea prin mîinile făcute căuș, parcă de la mare depărtare. Fog... Forn... Fenling. O, crichei!

Arătă cu disperare înspre mare. Se uită spre continent și scutură din cap.

— FENGLIN! nuktis 'agalma... 254 da parte... zece canistre pentru pentr-un echipaj... *Fengle!*

Și se așeză comod deasupra capului său asemenea unui înger obez, uitîndu-se tragic în spate pe cînd ei înaintau înăuntrul continentului și făcînd semne înnebunit de fiecare dată cînd acesta îi atrăgea atenția.

Mai tîrziu, Piticul Tomb veni lîngă el. Scoase arma pe care Hornwrack o pierduse la marginea cheiului.

— Ți-ai scăpat sabia, soldat.

Hornwrack spuse cu amărăciune:

— Ascultă, Pitic bătrîn, am crezut că m-am descotorosit de aia. *Eu nu sînt el.* Orice-ar fi fost el pentru tine. Nu pricepi asta?

Piticul rînji și ridică din umeri, întinzînd încă sabia în expectativă.

Hornwrack se uită în sus la arătarea care plutea deasupra lui. Văzînd aceasta, arătarea se apropie repede de el, curățîndu-și gîtul. El oftă și acceptă sabia. Amîndouă nălucile se întorseseră să-l bîntuie.

Vremea se schimbă. Norii joși și lapovița se rostogoliră spre est și sud ca să fie înlocuite de un cer palid și de o bună vizibilitate. Într-o succesiune de zile luminoase, dar amarnic de reci, străpunseră granița locuibilă a Marii Pustii Brune, pentru a descoperi o crustă de gheață peste turba udă și adîncă. Înaintarea era înceată. Dacă striga o pasăre, *tac tac*, ca un ecou într-un făgaș de piatră, femeia nebună o urmărea cu privirea, înclinînd capul, zîmbind. Era agitată, dar acum călărea în fața lui Alstath Fulthor. Îi conduseseră într-o regiune de platouri înalte, despicate, peste care murmura vîntul glacial, și apoi, pentru o vreme, ca o cățea rătăcită, peste coastele sumbre ale dealurile. Poteci mici duceau pretutindeni, conturînd domurile de pămînt. Din cîte-și dădeau seama ei, femeia le urma la întîmplare. O conduseră într-un sfîrșit la un povîrniș aglomerat cu pietre, abrupt, care adăpostea printre cîmpurile lui de bolovani păduri rare de stejari contorsionați. Pe pantele lui de mai jos se puteau vedea cărările și curțile unei așezări umane, cu pereții răsturnați, cu țarcurile pentru oi prost îngrijite. În spatele satului se înălțau formele erodate ale lui Agdon Roches, după care își luase numele: un lanț de aflorimente din gresie extrasă cu mult timp în urmă ca piatră de construcție, așa încît alcătuiau o succesiune de golfuri și promontorii dărîmate.

— Ăsta-i un loc afurisit de neprimitor.

Hornwrack: fantoma lui Paucemanly îl lăsase în pace pentru o vreme, dispărînd cu un pocnet ud și un rînjet slab amintindu-și parcă de o întîlnire mai importantă. Era ușurat, dar descoperi că nu avea la ce altceva să se gîndească în afară de frig. Era obișnuit cu orașul, unde iarna este episodică. Vîntul fluieră la răscrucea dintre Rue Sepile și Bulevardul Vientiane. Femeile își strîng bine șalurile și se dau fuga rîzînd de la o casă la alta. Întotdeauna ai o fereastră pe care să le urmărești în timp ce bei vin cald cu mirodenii pregătit de-un băiat. Nu și acolo: degetele lui erau lipite de frîie ca degetele unui călăreț de piatră ce se năruiește într-o piață de provincie. De zile întregi se simțea mizerabil.

— Am văzut eu și mai rele, spuse piticul speculativ, de parcă el s-ar fi întrebat dacă văzuse. Își purta pălăria de piele într-un unghi ciudat; brațele îi erau învinețite de frig.

De-a lungul cărării lor se întindea epava unui peisaj străvechi.

Disputele metafizice din ultima perioadă a După-amiezei, dezlănțuite acolo în valea inundabilă a cine știe cărui rîu dispărut, o transformaseră într-un coridor de pulbere neagră presărată cu pietre rotunjite. Era secționat și unduitor; în unele locuri dezgolit pînă la stratul de roci, gros de trei sau șase metri în altele. În fiecare vară se mai usca puțin din el și era suflat înspre pustie. Unele dintre pietre erau destul de mari, altele doar cît un pumn, și fiecare stătea pe cîte un fronton mic din pulbere netezită de vînt. Cîteva colonii izolate de afine și mihalț creșteau ici-colo, înălțate de același proces eroziv pînă ce semănau cu un lanț de ostroave păroase. Dîmb-martor sau prefigurare a pustiei adînci care-i urma, acesta era lat de mai puțin de trei kilometri, și de-a lungul lui se puteau vedea paleele crăpate ale lui Agdon Roches, măturate pe piscuri de o lumină trandafirie.

O ceață subțire și albă se revărsa la picioarele lor dinspre vîlcele și defileurile pietroase, plutind prin pădurea de stejari agățată și umplînd strada principală a satului așa încît nu mai rămîneau vizibile decît acoperișurile și etajele de sus ale caselor părăginite. Prin aerul nemișcat puteai auzi lătratul unui cîine; oile behăiau la gurile văilor. Pe un cîmp mic stătea o singură cioară. Pe toate acestea aproape că le puteai atinge, atît de precis smălțuite păreau pe suprafața sclipitoare a aerului: dar Fay Glass nu voia să facă nici o mișcare către ele.

— E speriată de labirint.

— Și totuși, spuse Fulthor, întorcîndu-se dintr-o scurtă incursiune, oamenii ei trebuie să le fi făcut.

Între degetele mănușii sale de la armură i se încleiase pulbere udă. Descoperirea rambleului îl umpluse de-o surescitare obscură. Refuzul lui de după aceea de a intra sau măcar de a trece pe lîngă el păruse să-i întărească doar sentimentul.

— Cei care au venit spre nord în ultimele zile disperate ale Resurecției hotărîți să găsească o cale de întoarcere erau obsedați de tipare.

Zîmbi palid.

— De parcă degetele Trecutului nu ne mîngîie deja obrajii, treji sau dormind...

Se uită în urmă înspre labirint.

— Ea-i un copil, mă tem.

(– Noi le-am dat viață, spuse piticul. De unde să știm că vor înnebuni?

Nu-i răspunse nimeni.)

— Nu-i vorba numai de femeie, zise Cellur. Și eu o simt.

Și se uită în depărtare peste mica fîșie de pămînt.

— Greșeala peste greșeală se adună.

— Chiar și așa, noi mergem mai departe, anunță Fulthor, așezînd-o pe femeia cea nebună pe calul său.

— Poftim. Aici o să fii în siguranță. A fost un lucru curajos că ne-ai condus pînă aici.

Ea se uită Fulthor de parcă acesta ar fi fost o piatră.

Rambleul propriu-zis, săpat în pulberea compactă, era suplimentat în parte de mormane de pietre, în parte de bancuri ridicate sau de întărituri de pămînt: întregul avînd aproximativ o formă radială și fiind adînc de aproximativ patru meri și jumătate. Trebuie să-i ghicim scopul? În Vremea Lăcustei semnul și substanța deveneau fatal de amestecate: nu era atît un labirint, cît, poate, o mare ideogramă, un desen reprezentînd o stare mentală la care ajungi cu greu; dar, zicînd asta, n-am spus nimic. Jos, în brazde, pulberea arăta dovezi ale unui trafic regulat, iar curenții reci și jilavi de aer se mișcau fără nici o noimă. Motivele lui Fulthor erau neclare. Pentru a ajunge la sat la fel de bine ar fi putut să traverseze cîmpia. Nu vru să discute despre asta. Se rătăci și cu greu recunoscu lucrul acesta. Cînd o făcu, fata nu vru să-l ajute, cu toate că era limpede că ea mai fusese în labirint înainte. Fulthor îl puse pe Tomb să se cațere pe unul dintre ziduri, însă pămîntul se rupse sub el în ghemotoace fibroase cînd aproape ajunsese sus și alunecă într-o ploaie de pulbere fără să fi văzut ceva.

— Mi s-a părut că stau cu fața către sud.

De atunci încolo, călătoriră la întîmplare.

Trecu o oră (dădură peste urmele de copite ale propriilor lor animale, îndreptîndu-se în direcția opusă) și apoi încă una.

O pasăre care zbura deasupra lor; schimbul de replici la o răspîntie; toate evenimentele normale se îndepărtară și deveniră goale de sens. Stranii senzații contractile în craniul lui Hornwrack îi aduseră aminte de stările febrile colorate pe care le trăise în Orașul de Jos, cu vestirile lor de eșec și moarte. (În toate acele ocazii, auzul îi fusese umplut de-un zumzet discontinuu, ca zumzetul unei viespi prinsentre priboii morți dintr-un pod fără aer: îl auzea și acum.) Uitîndu-se ostenit în jur văzu că și ceilalți sufereau. Toată ceata se oprise. Alături de el, piticul clătina din capul său cel mare și clipea cu disperare. Fay Glass căzuse cumva de pe cal și zăcea la pămînt uitîndu-se cu ochi nebuni către cer. Pereții labirintului începură să se schimbe, și-i făceau semn lui Hornwrack cu brațe asemănătoare cu primele frunze delicate, încolăcite ale unei ferigi primăvara. Acum, lumea se răsturna cu susul în jos cu o hurducătură, așa cum face uneori cînd e pe punctul de-a adormi. În același timp, el începu să-l perceapă ca printr-un mănunchi de mici lentile hexagonale: pentru o clipă, se uită cu oroare la un univers fațetat. Nu pricepea nimic din el. Credea că e pe moarte.

Fay Glass vomită brusc, sări în picioare și fugi în josul drumului. Hornwrack o urmă mai încet, mînîndu-și calul, concentrîndu-se cu foarte mare grijă în caz că pămîntul s-ar fi înclinat și mai mult și l-ar fi aruncat în vidul mozaicat care acum înțelegea că-l înconjura. Îi auzea pe ceilalți trei venind bălăbănit în urma sa, strigînd ca niște oameni cărora tocmai li se luase văzul.

Labirintul, înțelese el acum, stătuse în așteptarea sa încă de cînd fugise din Bistro Californium, centrul lui coexistînd cu miezul acelei întîmplări. Luptîndu-se să înainteze pe culoarele lui presărate cu zgură se închipui înjunghiind iarăși și iarăși, o execuție pe jumătate reușită dominată de rîsetul nebunesc al poetului Ansel Verdigris. Își pierdu calul. Strîngîndu-și rana fantomatică de la coaste, se crispă și-și scoase cuțitul din oțel știrbit (de parcă un gest amintit dintr-un labirint l-ar putea elibera din complicațiile altuia). În culmea disperării, se împletici într-un spațiu circulat cu diametru de aproximativ șase metri, unde fu ușurat imediat de universul său mozaicat și văzu iarăși normal. Acea scenă centrală sau arenă era ridicată cu cîțiva centimetri deasupra nivelului labirintului dimprejur, iar în mijlocul ei aștepta o *insectă mai mare ca un om*...

Siluirea, dacă avu loc vreuna, fu hieratică, noțională. Fay Glass zăcea ca un cadavru. *Creatura se apleca asupra ei.* Nu semăna cu nici o insectă pe care o văzuse Hornwrack vreodată, ci era mai degrabă un *amestec din toate insectele.* Din *toracele ei segmentat*, care avea o curioasă *culoare galben-fumurie* și strălucea ca bambusul lăcuit, țîșniră *aripile vînoase ale unei muște-mangustă,* masca sub formă de ic a unei viespi obișnuite, misteriosul *abdomen convex al unei călugărițe ca un simbol* dintr-o limbă interzisă. *Ochii* ei erau luminați dinăuntru, sau așa păreau. Erau de un *verde palid,* și vîrstați cu portocaliu. Un ghem de antene și fălci îi atîrna sub cap, clămpănind spasmodic. Se gîndi la cosașul de pustie cu picioarele lui zimțate și țîrîituri aride. Se gîndi la zborul prin vaste regiuni abandonate, și lumea pe care o cunoștea alunecă de sub el atît de brusc, încît

crezu că amețește. Cînd putu să vadă din nou, femeia nebună își revenise la viață.

Nu făcu nici o încercare de a ieși de sub insectă, dar, aidoma unui lucru care iese cu greu din stadiu larvar, dibui și se zvîrcoli pînă ce ajunse pe burtă, cu gîtul îndoit așa încît fața ei albă nemișcată era întoarsă spre asasin.

— Eu, spuse ea, și tuși sec. Își linse buzele. — Noi.

— Nu te pot ajuta, spuse Hornwrack.

Insecta, văzu el, era distrusă. Protoracele bombat și elongat din care ieșeau membrele anterioare fragile era acoperit cu tăieturi și găuri, dintre care unele destul de adînci să scoată la iveală țesutul adipos albicios de dedesubt. Ochii ei nepămînteni îi erau înconjurați de secreții uscate. Din cînd în cînd, scurma fără noimă în pulberea de la picioare sau bătea sălbatic din aripile translucide.

— Vă vede lumea, spuse femeia nebună. Ucigînd este toată lumea moartă. Lumea ucisă. Sîntem cu toții uciși aici.

Vocea ei era plată și tînguitoare. Părea să vină de la foarte mare depărtare. În pauzele dintre cuvinte, Hornwrack însuși deveni o insectă. Zbură prin marile spații părăsite, zdruncinat de porniri pe care nu le înțelegea. Alături de el se aflau mulți alții. Îi mîna o foame atotputernică și neproductivă. Căzură într-un aer înăbușitor și fură mistuiți.

— Noi vă apăsăm acum capetele. Cuvintele noastre vă apasă capetele. Lumea voastră ne presează pe noi. Oh. Gah.

Creatura își zbătu de pămînt membrele anterioare pînă ce unul dintre ele căzu.

— Gah, spuse Fay Glass. Ajutor. Oh.

Hornwrack dădu fuga înainte și încercă s-o scoată de sub mandibulele clămpănitoare. Ea nu voia să vină. El simți imensa mască triunghiulară aplecîndu-se către el. Strigă și fugi iarăși, lovind orbește cu cuțitul. Piticul Tomb ieși din labirint și-l atinse pe cot. Fugiră amîndoi înainte și de data aceasta o scoaseră. Piticul își pierdu pălăria.

— Eu. Noi. Oh, se tînguia Fay Glass, în vreme ce sistemul nervos al insectei suferea noi deteriorări, făcînd-o să se zbată, să lovească aerul și să-și răsucească abdomenul în mod repetat deasupra capului. Aceste spasme fură înlocuite de o ciudată imobilitate, care la rîndul ei o afectă pe femeia nebună. Aceasta zăcea pe jos ca o larvă ce devine pupă, cu terminațiile degetelor ei sîngerînd acolo unde le mușcase. Insecta arăta ca o mare broșă smălțuită dezgropată dintr-un vechi oraș prădat. Hornwrack și piticul o priviră cu precauție. Aceasta se uita înapoi la ei cu ochi enigmatici, acoperiți de-o crustă. Un miros vag de lămîi plutea în jurul ei, iar în spatele acestuia, unul de varză putredă.

— Ne vede, șopti Tomb. Își linse buzele. — Ce-a spus?

Apoi:

— Ne poate vedea?

Hornwrack era cu respirația prea tăiată să poată vorbi.

Oamenii Renăscuți nu gîndesc așa cum gîndim noi, dar trăiesc — urmăriți de-un trecut incomprehensibil — printre vise maladive din stare de trezie. Alstath Fulthor rătăci spre mijlocul labirintului venind dinspre o cu totul altă intrare cu pas mare. Se uită la insectă cu uimire, ridică o mînă în fața feței; din gură îi ieși un geamăt prelung. Semăna cu o călugăriță exotică în armura lui

roș-sîngerie. Atrasă poate de aceasta, insecta se întoarse cu un *clac clac* de încheieturi coxale pentru a-l înfrunta. (Hornwrack și piticul reușiră acum să vadă bizarele semne de pe abdomenul ei, cele trei dungi diagonale negre sau feșele ce-i brăzdau ambele aripi.) Bombănind, el îi dădu ocol, sucindu-și capul de parcă gîtul i-ar fi conținut un mecanism stricat. Era clar că el credea că se află într-un vis al După-amiezei, căci murmura ceva în barbă despre Arnac san Tehn și „Grădinile Galbene". Acum dădură ochii unul cu celălalt, iar dacă Fulthor arăta ca o insectă, atunci arătarea din fața lui, cu protoracele ei galben, hăcuit, semăna cu un om îmbrăcat în armură. Fulthor se uită în jos la sabia energetică care-i scînteia și scăpăra în mînă. Lovi insecta peste cap cu ea, spărgîndu-i un ochi, tăindu-i toracele și retezîndu-i unul dintre picioare.

Aceasta căzu pe-o rînă și se tîrî în cerc, iar dinspre aripile ei se auzi un sunet puternic, tînguit. Strigînd, Fay Glass sări în față. Fulthor lovi insecta din nou; îi privi zvîrcolirile înzecite cu capul înclinat inteligent pe o parte; apoi își aruncă arma, care începu imediat să topească pulberea din jurul ei în sticlă.

— Oh, marile cupe! strigă el. Miile de flori și trandafiri! Gîndul cu forța unei senzații!

Se uită implorator către Hornwrack, apoi își ridică iarăși sabia și fugi în labirint cu ochii larg căscați și cu trupul aplecat într-un unghi incredibil pe verticală.

Insecta mutilată se tîrîse lîngă unul dintre zidurile de zgură și încerca să-l escaladeze. Pulberea cădea ca o ploaie. Fay Glass plînse:

— Așteaptă, sîntem uciși aici. Viena, Blackpool, Veneția, înecate în propriile lor lacrimi. Ne presează lumea. Oh. Oh.

Deasupra capului ei se materializă brusc fantoma lui Benedict Paucemanly, cu fața lui cărnoasă plină de teamă. Acesta făcu o grimasă de umilință — „Fenlen! Fenlen!" — și fu purtat de-un curent psihic, fluturînd din brațe. Norii negri se adunaseră dinspre vest și acum o ninsoare grea și rară umplea aerul cenușiu, răpăind pe carapacea insectei, care zăcea nemișcată într-un colț, cu ochiul ei teafăr animat doar de un licăr portocaliu. Pămîntul era răvășit peste tot în jurul ei. Fay Glass, epuizată, dădea necontenit ocol zonei centrale cu palmele peste față, suspinînd.

Hornwrack se uită țintă la pămîntul pîrjolit, la epava insectei. Se cutremură.

— Ai grijă de ea, îi spuse Piticului Tomb. Încearcă să-l găsești pe Cellur. Spune-i despre astea. S-ar putea ca el să înțeleagă ce se întîmplă aici.

Și, cu aceasta, porni la drum prin labirint în căutarea Omului Renăscut.

8
Galen Hornwrack și noua invazie

Alstath Fulthor Fugi fără oprire — ultimul reprezentant al Casei sale, o siluetă stacojie cu mers ca de struț; și fără oprire fugi după el asasinul Hornwrack, cu respirația huruindu-i în plămîni. Labirintul se afla în urma lor, satul înainte. În labirint, temîndu-se de răspîntiile ascunse, de neașteptatele gropi adînci și de ghearele ca de călugăriță, de colții dezgoliți ai unei ambuscade, Hornwrack

își scosese sabia din teacă; acolo afară, pe cîmpie, aceasta îi trăgea brațul spre pămînt. Către vest, pămîntul era negru ca și cerul, cu protuberanțele lungi și negre întinzîndu-se sub norii reci, cu flancurile brăzdate de văi cu pereți abrupți și punctate de mormane de pietre bîntuite. La est rămase puțin din lumina dinainte pentru a evidenția turnurile risipite din Agdon Roches, pentru a atinge povîrnișul și pădurea lui de stejari cu un cenușiu ca de licheni. Ceața încă înăbușea satul de jos, groasă și înceată, însă un vînt nou se iscase în pustie și începea s-o învolbureze pe la margini, ca lîna oilor prinsă într-un gard. Lumina infuza acele fuioare cu un galben delicat, iar aceștea miroseau puternic a lămîie.

Alstath Fulthor ridică brațele în aer și fu înghițit. Hornwrack îl urmă cu un strigăt disperat.

Ceața îi înfășură; le umplu plămînii cu vată. Tușind, trecură ca două fantome de-a lungul tăcutei străzi principale din sat. Casele care se profilau pe ambele margini erau nelocuite, prăfuite și reci, ușilor lor din față era deschise și scîrțîiau suflate de vînturile slabe care păreau să locuiască înăuntrul ceții. Din încăperile goale dindărătul lor ieșeau mirosuri uscate. Sub streșini era împrăștiat clei pentru prinderea păsărilor, iar rigolele erau gîtuite de cuiburi vechi. Bucăți de saci se ridicau în vînt; se ridicau, cădeau, și se ridicau din nou.

Alstath Fulthor înaintă. Deveni o umbră, și-apoi doar o pocnet de pași. Hornwrack fugi mai departe, izolat și puțin speriat. Moartea, văzu el, fusese pe acolo înaintea lor; poate cu o lună, poate cu două înainte. Un om mort atîrna jumătate înăuntru și jumătate afară pe o fereastră spartă sub o streașină murdară. Un altul stătea ca un morman de bețe sprijinit de un perete de piatră. Se observară sec unul pe celălalt, de parcă schimbaseră recent o glumă veche. Armele lor erau portocalii din pricina ruginii, dar corpurile lor, în loc să se descompună, păreau să se fi micșorat, și erau la fel de intacte ca niște mănunchiuri vechi de paie strînse tare într-o bucată de sac uitată de timp; de parcă ceața, accelerînd un proces de descompunere întîrziase un altul. Satul era plin de cadavre, care se holbau din cadrul ușilor, surprinse în poziții contorsionate pe iarba din jurul jgheabului pentru cai — uitîndu-se surprinse sau mulțumite sau cu răsuflarea tăiată. Altele își scoseseră cuțitele și fuseseră pe cale să le arunce spre dușman. Cîțiva copii căzuseră la pămînt în timpul unui joc în care se urmăreau tiptil unul pe celălalt printre case cu palmele împreunate deasupra capetelor.

„Toată noaptea navighează spre continent“, își spuse Hornwrack și, pentru o clipă, fața lui Sf. Elmo Buffin îi veni în minte, cumsecade, nedumerită, visătoare. *„Încotro merg, nu avem habar...“*

Merseseră acolo. De oriunde ar fi venit, acolo ajunseseră, stînd la răscrucea dintre proeminențele reliefului ca niște mașinării abandonate, cu antenele lor rupte și aripile crăpate legănîndu-se în vînt, cu ochii compuși la fel de inexpresivi ca niște pietre. Pete de putreziciune întunecau pămîntul de sub ei ca niște umbre cătrănite, de parcă fluide vitale li se scurseseră din abdomen și torace pentru a fertiliza o recoltă de ciuperci albăstrui și mucegaiuri nepămîntene înainte să se usuce complet. O dată cu această deshidratare venise înceata retragere a inteligenței în pleavă, secarea violentelor unde telepatice

proprii insectelor, pe care le primise Hornwrack și ceilalți în labirint, acele transmisii incidentale din universul mozaicat care-i făcuse pe marinarii lui Buffin să-și dea foc singuri la nave sau să se înece în marea stăpînită de ceață.

Noaptea, cînd energia ei negativă nu se risipise complet, un cap fără corp sălta prin rigolele viselor cu Orașul de Jos ale lui Hornwrack, însoțit de rîsul poetului țicnit: era limpede că își avea originea acolo, printre epavele acelea prădate, dintre care una din trei căzuse sub săbiile energetice ale sătenilor Renăscuți și, cu bizarele viscere expuse în secțiune transversală, zăceau acum înconjurate de un amalgam de membre amputate. Cineva îl retezase și-l trimisese la sud ca strigăt de ajutor. Restul, chiar dacă arătau cîteva tăieturi și zgîrieturi superficiale cauza de arme mai puțin exotice — ca niște mîzgălituri violente făcute pe un panou lăcuit — sucombaseră în mod evident din pricina aceleiași boli precum singuraticul supraviețuitor din labirint. Încheieturile le erau umflate cu scursori închegate. Fuioare de mucus întărit atîrnau de curioasele apendice prinse cu chingi din piele de părțile fețelor lor. Stăteau unul în fața celuilalt în pozițiile mecanice ale morții lor, iar în jurul lor era țesută ca o pînză de păianjen o șoaptă telepatică slabă. Pe cînd alerga visînd printre ei, temîndu-se că și-ar reveni la viață dacă ar zăbovi, aceasta îi atinse interiorul craniului.

Trecu aplecat de spate pe sub un bot complicat. Împinse în lături o aripă înclinată, pîrîitoare. Lovi cu vechea sabie în stînga și-n dreapta pînă ce-l duru brațul. Mai tîrziu, poate că avea să-și amintească acestea: acum nu știa nimic. Aripile lăcustelor de pustie îi foșneau neliniștite în cap, adunîndu-se pentru o mare migrațiune. Nu-i mai păsa de Alstath Fulthor, care alerga înaintea lui în ceață. Sărea și cînta ca un cosaș, iar înaintarea îi devenise un zbor.

Vii sau morți, reuși el să gîndească, au schimbat pămîntul; l-au schimbat vizibil. Ceva a venit peste el...

... Și, gîndind acestea, ieși din sat. Fu întocmai ca o ușă care se deschise și apoi se închise. Cînd se uită în urmă, ceața plutea departe de-a lungul poalelor povîrnișului purtată de vîntul cel nou, iar cele trei siluete mici ale lui Cellur, Tomb și Fay Glass, ieșind nesigure din labirint, începuseră să traverseze cîmpia.

Hornwrack și Fulthor se întîlniră într-o despicătură de stîncă printre mesteceni pitici și stejari. O lumină albicioasă, ce cădea pieziș printre crengile mici peste smocurile de buruieni și afini, îl arătă pe Omul Renăscut șezînd liniștit pe o piatră de moară neterminată, cu trăsăturile la fel de albe și de măcinate de griji ca acelea ale unui rege care se roagă. Atenția îi era absorbită de-o pasăre pestriță: aceasta țopăia de pe o piatră pe alta, înclinîndu-și ochii mici și luminoși ca să-l privească. Curenți răcoroși de aer foșneau rămurelele de deasupra capului său, răvășindu-i părul blond. *Baan*-ul din mîna lui scînteia ca un foc de artificii în mîna unui copil; uitase de el. Votiv și calm în armura lui stacojie, semăna cu cavalerul invalid din vechiul tablou; iar turnurile proeminente din Agdon Roches, cu viroagele lor tăcute și cu albiile nisipoase umede, se înălțau în spatele lui printr-o țesătură de crengi negre precum contraforturile unei capele străvechi.

Cînd Hornwrack își croi drum printre stejari, frunze bătrîne și praf de licheni căzură într-o ploaie peste el, și micuța pasăre își luă zborul.

— Fulthor?

Regele rănit se trezește și se uită-n jur stăpînit de-o nouă teamă. A ieșit din mrejele unui coșmar și-a intrat în ruinele altuia. „Unde-i locul ăsta?" va șopti el. Nimeni nu va vorbi. „Înapoi, atunci!" va striga, rotind deasupra capului marele baan *într-un arc ce scoate sunetul unor aripi înspăimîntate. Umbrele zboară ca niște porumbei răniți de la un orizont la altul. Flori trecătoare îi înfloresc în străfundul sufletului...*

— Hornwrack! Sînt nebun?

Un rîset amarnic.

— Un alt vis. Alte vise pierdute în abisul infinit al Timpului. O, femeia învăpăiată, cu ochii ei inexpresivi! Cît am fost plecat?

Și se apropie amețit către Hornwrack, încă rotind sabia energetică.

— Fulthor! strigă Hornwrack, care nu vedea nici un rege magic (cine-l putea învinui? Se născuse cu trei milenii prea tîrziu) și care nu auzea zumzetul acelui vis de mult apus: Eu sînt!

Se feri de lovitura mortală, scoase vechea sabie de oțel (vîrful ei fu retezat pe dată), se apropie periculos de mult și lovi încheietura mîinii lui Fulthor cu mînerul cuțitului său de încredere. Amorțită, mîna cea albă se deschise. *Baan*-ul căzu. Fulthor scoase un țipăt de disperare și se așeză brusc.

— Trebuie neapărat să aleg mereu între acolo și aici?

Se uită la Hornwrack printre mîini.

— Omoară-mă, atunci.

Se uită în jur.

— Unde ne aflăm?

Hornwrack, însă, nu mai era interesat.

Fantoma lui Benedict Paucemanly reapăruse și plutea deasupra pădurii de stejari deschizînd și închizînd gura ca un marinar care se îneacă; și prin silueta lui instabilă, semi-transparentă el observase o frîntură de orizont. Acolo, siluete ca de insecte înaintau încet pe fundalul cerului verzui, plin de o ninsoare amarnică. Păreau să poarte cu ele un halo zbuciumat de cobalt; pe laturile lor scînteiau sfenograme de un verde-acid; își țineau picioarele din față delicat ridicate. Zburau peste piscurile lui Agdon Roches către sud stăpînite de o splendidă concentrare mecanică, neuitîndu-se nici în stînga, nici în dreapta.

Lumea începu să se topească precum o lumînare de seu.

Cumva, Hornwrack îl ridică pe Fulthor în picioare. Fără să rostească nici o vorbă, coborîră dealul.

Zăpada se învolbura în jurul lor. Rădăcinile li se agățau de picioare. Paucemanly îi încuraja cu fluierături și cu pîrțuri.

— Chiar vorbesc serios, oameni buni — zece mii de nopți au fost așezate-n una singură! Acolo am zăcut, ascultînd vînturile cum se adunau în locurile uscate, în locurile abandonate. Sîntem cu toții implicați acum, noi și ei, orbi ca noaptea pe scara de apă de la Dana Shadwell ca niște șobolani arși de flăcări! Ptiu! Luna albă face astfel „scările coborîrii noastre"...

Și asta nu era tot.

— Ooh, nu știu ce trebuie că gîndești despre mine, exclama bănuitor, dîndu-și ochii peste cap în spatele feței măștii sale abominabile, țipînd...

— Felneck! Fandle! FENLEN!

... strania lui voce hermafrodită răsunînd peste dealuri ca un semnal în vreme ce, deasupra, procesiunea ca de insecte înainta imperturbabilă: spre sud, spre sud, spre sud...

Noul vînt, gonind orbește dinspre est sub un cer noros cavernos, adusese obscuritatea în sat, ale cărui străzi erau acum pline de gheață chimică zburătoare suflată dinspre Pustia cea Adîncă. Insectele moarte la fiecare colț foșneau și fojgăiau în vijelie. Ochii lor erau adînciți și împietriți. Deasupra lor așchii de chitină, bucăți de antene și aripi vînoase pluteau rupte și se-nvîrteau în vîrtejurile de pe acoperișuri ca mizeria din Orașul de Jos ce răpăia în jurul hornurile mai jos de Alves într-o noapte zgomotoasă. Hornwrack se sprijinea de Alstath Fulthor, cu ochii încercuiți de gheață, cu vorbele suflate din gură și fiecare gînd izgonit din minte. Coborîră pe strada principală ca niște bețivi în lumina slabă a armurii lui Fulthor. Tot restul era umbrit, greu de deslușit. Oameni morți se-nclinau colocvial în față pe lîngă ei, apoi cădeau pe fețele lor goale, cu membrele rupîndu-li-se precum acelea putrede ale sperietoarelor de ciori, pentru a se rostogoli pe drum în jos și a se opri într-un gard.

Păsărarul Cellur îi aștepta în mijlocul satului, unde vîntul împroșca apa din jgheabul pentru cai și ușile de la intrare se zbăteau, reverberînd în camere locuite doar de șoareci și de copii sufocați. Îl avea cu el pe Piticul Tomb. De la întîmplarea din labirint își recuperaseră trei cai și poneiul, care stăteau acum în stradă bătînd neliniștiți din picioare la fiecare nouă pală de vînt: Tomb redistribuia bagajele rămase între ei pregătindu-se parcă de o nouă călătorie înăuntrul nebuniei profunde a lumii. Această activitate crea o insulă de umanitate în întunecimea vertiginoasă, în calea căreia stătea femeia nebună, înfășurată din cap pînă-n picioare într-un veșmînt albicios gros și întorcîndu-se fără țintă în toate părțile ca un lucru ce atîrnă de-o cracă de mălin negru.

Alstath Fulthor se uită cu ochi goi la această scenă de parcă n-ar fi recunoscut pe nimeni din ea, apoi se așeză în drum. Hornwrack, trăgîndu-l de braț, auzi strigătul păsărarului:

— Călăriți! Spre vest, ca să vă salvați pielea!

Clătină din cap.

— Așteaptă!

Nu era sigur că auzise bine. Bătrînul se urcase acum pe cal și se uita le ei nerăbdător, cu mantia lui brodată fluturînd în vînt. Piticul alerga să verifice desagii, strîngînd cingătorile cailor și îndemnînd-o pe împietrita Fay Glass să urce în șa cu ajutorul unor amenințări pantomimice. Vîntul se întețea și scădea cinic, trăgînd de pleava uscată a insectelor. Caii băteau din picioare, simțind că plecarea era iminentă. Hornwrack îl lăsă pe Fulthor de încheietura mîinii („Pișat negru! Rămîi acolo, atunci, dacă așa vrei!“) și se prinse în schimb de scărița păsărarului. Calul îl trase de pe picioare, fața galbenă a bătrînului pluti deasupra lui, însuflețită cu ceea ce el crezu că este teamă. Se aflau într-un vîrtej sau buzunar al vijeliei.

— În labirint, spuse Cellur, mi-am dat seama de greșelile mele. Multe lucruri, dacă nu toate, îmi sînt acum limpezi. Nu pot explica încă fantoma — îl împunse pe Hornwrack în umăr, arătînd în sus spre epava unde tresălta Paucemanly,

zîmbind afectat și înclinîndu-se ca un valet — dar am aflat cel puțin ce încerca să ne spună. Trebuie să mergi și să-i stîrnești pe oamenii din Iron Chine. Roagă-te ca Sf. Elmo Buffin, un om chinuit de împrejurări, să nu fie atît de nebun pe cum pare! Spune-i că a sosit clipa să-și lanseze flota la apă. Spune-i că ajutoarele sînt pe drum.

Zîmbi cu amărăciune.

— Lunatici și fantome — tot timpul pînă acum ei au avut dreptate!

Preț de o secundă se uită cu fața lăsată și speriat către vest, cu ochii lui umbriți devenind în sfîrșit umani. (În definitiv, acum a ieșit în lume, își spuse Hornwrack — care-l înțelegea, fiind și el proaspăt ieșit — ca un crab ce-a ieșit din cochilie: ce garanții i-au rămas? Și din nou: De ce se poate teme după zece mii de ani?) Făcu o mișcare cu mîna ca și cînd ar fi tăiat ceva.

— Totuși, mi-a fost greu să fac legătura dintre lucruri. M-am mulțumit prea mult să stau deoparte și să-l las pe Fulthor să conducă. Acum Fulthor a greșit față de mine, și asta e situația. Fenlen, continentul-insulă, este infestat. S-au stabilit acolo încă de cînd au curs din lună acum unsprezece ani. (M-am uitat ca un prost. Ce altceva aș fi putut face? Am uitat.) Dar nu suportă aerul de pe pămînt: iar cînd avioanele lor de vînătoare zboară spre continent la nivel jos deasupra mării, lucru pe care-l fac zi și noapte, zboară înconjurate de o atmosferă emanată de ei. Pe timp de zi dau peste marinarii lui Buffin. Sînt la fel de lipsiți de motiv și de nebuni ca și oamenii pe care-i omoară. Locul nu este aici.

Făcu un gest spre satul gol, spre carcasele pîrîitoare.

— Te poți îndoi de asta? Și totuși încearcă să transforme aerul așa încît să îl poată respira. Acesta nu-i decît începutul.

Se cutremură.

— Vor reface pămîntul, dacă vor putea. Ridică-i pe oamenii din Iron Chine, Hornwrack. Eu plec acum spre capitală. Nu mă mai întîrzia din drum!

Hornwrack se ținu de scăriță. Tot ce-i veni în gînd să spună fu:

— E ceva cu Alstath Fulthor. Sus pe coastă a încercat să mă omoare.

— Oh, sînt în Iad, zise Alstath Fulthor, clătinînd din cap.

Venise în spatele lor pe furiș, ținînd în mînă *baan*-ul ca pe-un lucru însuflețit.

— Nu sînt eu însumi.

Piticul Tomb, care strînsese ultima cingătoare, încercă să-i ia arma pentru a-l proteja.

— Haide, prietene vechi.

Se rostogoliră pe drum, înjurînd și mușcînd. Fulthor se eliberă și se ridică la loc în picioare.

— Coboară de pe cal, comandă el, și explică toate astea. Păi, acolo sus, marii *gîn-d-aci* se plimbă pe creastă!

Arătă în direcția greșită. (Piticul se tîrî deoparte, stăpînindu-și furia și scuipînd.)

— Sau asta-i în capul meu?

Ridică din umeri, zîmbi timid, o luă la goană. Fay Glass se trezi și se uită la el tăios. Ținînd un ochi circumspect la pitic, ea coborî de pe cal.

Dintr-o dată, începură amîndoi să cînte:

— Am pornit spre Vegys acum.

Hornwrack se uită la ei îngrozit.

— Fal di la di a.

(Cînd alergase prin Orașul de Sus ca un rege rănit, udat de sudoarea fricii în crucea nopții, și sperase să nu-l vadă nimeni; cînd bolborosise în palat cele nouă nume lungi, alchimice, ale Casei sale, și sperase să nu-l audă nimeni: toți auziseră, toți știau, mai puțin el. Alstath Fulthor: trecutul îl răpunea la pămînt.)

— Cînd ne-am întîlnit întîia dată, zise Cellur, îmi vorbea deseori despre memorie, pe care și-o închipuia ca un pîrîu ascuns, el însuși stînd pe malul lui și uitîndu-se în apă. De asemenea, despre ceva care plutea ca o libelulă pe deasupra clipei retrezirii sale în deșertul Knarr.

Suspină.

— Ce-a omorît el acolo în labirint? Tu sau eu n-am văzut nimic. Toate acestea au grăbit inevitabilul. Curînd, va fi la fel de nebun ca și femeia. Ea îl va ajuta. Tu trebuie să-i ajuți pe amîndoi. Din motivul ăsta te-am adus.

— Eu am venit singur, bătrîne.

— Fie așa cum zici, dacă vrei.

— Ce trebuie să fac?

— Cîștigă ce ți s-a dat, zise Piticul Tomb, și se referea, poate, la sabie. Cred că altă răsplată n-o să primești.

Era într-o dispoziție proastă. Își șterse nasul plin de pustule cu dosul palmei ca să arate ce credea el despre toate acelea, și-și apăsă pălăria conică plină de apă mai bine pe cap.

— Tu n-ai fost chemat, ci cumpărat, spuse el cu un rînjet de piatră. Rămîi cu bine, Hornwrack.

Ridicîndu-se în șa, adăugă:

— Noi vom traversa înapoi pustia către Duirinish — căci e mai scurt drumul dacă știi potecile și nu-ți faci griji de bătălii sau de șopîrle din vechime — și de-acolo spre Viriconium. Cellur se teme de Semnul Lăcustei. Se teme pentru Regină. Nu știe prea bine de ce se teme.

Se uită împrejur ca un om care așteaptă ploaia.

— Eu mă tem de asta. Totuși: într-un fel sau altul, îndrăznesc să spun că vom avea cu toții în scurtă vreme de retezat niște capete. Fii atent la oamenii nebuni.

Și-i dădu poneiului pinteni viguroși pînă ce acesta se hotărî să se miște din loc. Legănîndu-se la marginea vizibilității pentru o clipă, piticul și poneiul alcătuiau o ciudată siluetă deformată, o creatură compusă deasupra căreia zbura ca o flamură la capătul mînerului său lung tăișul curbat și malefic al securii energetice.

— Să nu zici niciodată că mi-ai displăcut!

Înainte să se întoarcă, ochii poneiului fură de un verde plat și gol.

Rămas acolo, Cellur așteptă nerăbdător, uitîndu-se spre vest sau sud.

— Ridică oamenii din Iron Chine! se auzi un strigăt slab prin pîrîitul și foșnetul vijeliei.

Hornwrack nu mai văzut pe nici unul dintre ei vreodată.

— Pe malurile lacului de diamant, cînta femeia nebună pe o voce bizară:

Peștii o să-i privim,
Pe piscurile munților
Striga-vom „Erecthalia"!
Am pornit spre Vegys acum.

Vremea se închise. Era singur. Pînă și fantoma lui Benedict Paucemanly, cel puțin cu o parte din scop atinsă, se stinsese ca o lumînare. În satul pustiu, la fel de bine ar fi putut fi seară, ca și după-amiază. Din cerul crepuscular cădea o ninsoare slabă care plutea în spatele cadavrelor uscate, sufla în încăperile goale și se lipea de streșinile expuse vîntului. Din cînd în cînd, vîntul dinspre Pustia cea Adîncă se împreuna cu o ploaie de gheață veche, aruncînd-o pe stradă în jos ca doi pumni de mărgele din sticlă murdare. Își masă ceafa. Cum de ajunsese să călătorească prin Nordul friguros cu doi lunatici, și neavînd altă alegere decît să-și continue drum în căutarea unui al treilea? După Iron Chine va porni spre sud de-a lungul coastei, dat fiind că nu cunoștea o altă rută (malul acela neprimitor, cu iluziile lui îndepărtate și cu falezele instabile, i se părea acum familiar și reconfortant); se va pierde iarăși în Orașul de Jos. Poate că-l va găsi pe băiat. Îl va omorî pe pitic dacă va avea vreodată ocazia.

În tot acest timp, la granița conștiinței sale, vagi unde telepatice se tîrau ca niște viermi pe buza unei farfurii. Acolo sus pe povîrnișul Agdon se vedea o mișcare furișă și hotărîtă, prea îndepărtată să-l afecteze însă, prea apropiată ca să stea liniștit. Brusc, se sperie că vor coborî pe nepusă masă și că-l vor descoperi printre morții lor. Ce răzbunare gingașă își vor lua ei? În orice caz, nu le putea suporta gîndurile în mintea sa. Îi fuseseră lăsați doi cai pentru trei oameni. Agitat, o îndemnă pe femeia nebună să urce pe unul dintre ei și-apoi, cu mîna pe cuțit, se apropie de Omul Renăscut, dorindu-și ca piticul să-i fi luat *baan*-ul în timpul scurtei lor trînte de sub cal. Uitîndu-se la el animat de-o plăcere tristă, Fulthor spuse:

— O să fug pe lîngă tine. Nu-i atît de departe.

Sera părăginită a lui Sf. Elmo Buffin, cu steagurile ei inventate și telescoape fantastice, se zărea mult deasupra docurilor pescărești ale portului, plină de tăcere, cu un aer sălciu și mirosul mîncării pe care o serviseră acolo cu o săptămînă sau mai mult timp în urmă. Buffin stătea de parcă nu s-ar fi mișcat de atunci într-un scaun cu spătar înalt înconjurat de farfurii cu hering congelat. Își dăduse jos armura tatălui și pe dedesubt era înfășurat într-o pînză albă murdară, olandă sau flanel, de parcă ar fi suferit cu încheieturile. Se uita în gol, cu picioarele lui lungi și slabe întinse în față și încrucișate de parcă ar fi aparținut altcuiva, cu fața buhăită, boțită și disperată. Instrumentele lui erau distruse. Nu mai aveau cîtuși de puțin vreun sens pentru el: cuiburi de tuburi îndoite din alamă, complexe lentile colorate împrăștiate peste tot ca niște anemone trase în zahăr. Graficele le rupsese și lăsase pereții goi. Își pierduse răbdarea cu el, poate.

Hornwrack șterse aburul de pe un panou crăpat, se uită afară.

— N-ar fi trebuit să-ți faci asta, spuse el.

Era o mare risipă. Se simțea încins și furios, rece și distant, toate de-odată.

— Ce s-a întîmplat aici?

Buffin nu-i răspunse vreme îndelungată. După-amiaza îl trădase din nou, iar vechiul cuțit energetic cu care încercase să se sinucidă zăcea acum scînteindu-i slab în poală, cu energiile descărcate într-un sfîrșit. Cursese niște sînge, apoi se uscase și devenise maro. Nu părea să fie în stare să-și miște capul. Tăcerea se adînci. Întrebîndu-se dacă nu era deja mort, Hornwrack așteptă, respirînd regulat și încercînd să priceapă ce se întîmpla în portul de jos.

— Ce mai contează? veni într-un tîrziu răspunsul. Apoi, după o altă pauză lungă: Am comandata ca navele încă neterminate să fie distruse. Nu ne mai sînt de nici un ajutor acum. Viriconium nu ne va ajuta niciodată acum. (Rîse pe tăcute.) Celelalte au pornit pe mare către nebunie și moarte. Ceața ne împresoară (n-o auzi? Sună ca niște clopote?) și totul a dat greș.

Își mușcă buza de jos.

— Nu îndrăznesc să-mi mișc capul, spuse el, uitîndu-se înainte în gol, mîngîind mînerul cuțitului nefolositor. Nu vezi ce am făcut?

— Ți-ai tăiat gîtul, zise Hornwrack, respirînd pe sticlă. Dar nu bine.

Dacă ștergea un cerc pe sticlă cu palma mîinii putea vedea încadrate în ea vechile clădiri negre din fiord stînd zgribulite ca niște broaște rîioase pe pantele de jos. La dreapta lui se înălța o faleză, neagră și ea, și dantelată pe o distanță de o sută cincizeci de metri, cu terase înghețate. Pînă de curînd, gheața blocase portul; acum, bucăți rupte din ea tresăltau pe canalele întunecate despicate de navele care plecaseră. Sub el planau pîlcuri de aburi albi, plutind leneși în jos pe pantele pietruite către cheiurile ascunse vederii. Pe alocuri, stratul de aburi era suficient de mare încît să acopere caturile superioare ale caselor pe cînd era purtat împotriva voinței lui de vîntul amarnic, intermitent; în alte locuri, unde era mai superficial, i se păru că putea vedea capete și trunchiuri mișcîndu-se deasupra lui mînate de cine știe ce treabă scrîntită, criptică. Semnele mișcării de sub el încercă să le ignore. Deasupra tuturor acestora, în cerul verde subarctic, aurora scăpăra, și fîșii mari de nori roșii și negri imitau flăcările și fumul de dedesubt, unde oamenii alergau disperați prin șantierele navale cu torțe în mînă, dînd foc muncii lor de ani întregi.

Moartea stătea scrisă pe ornamentația cu cartușe de pe prove, moarte pe pupele vopsite și pe clopotele din alamă ornate. MOARTE, proclamau velele vopsite, în vreme ce punțile albe de dedesubt se bășicau și se carbonizau, generînd o căldură suficient de cruntă ca să topească metalul catargelor. Cenușa se-nvolbura în aer, necunoscute aliaje incandescente cădeau ca ploaia, ultim fruct al acelei colaborări dintre După-amiază și Amurg (care-și urmează acum cărările separate, după cum știm). Rostogolindu-se în flăcări, ceața le oferea pe dată o nuanță verde și albastră, și era ea însăși transformată cu un tunet într-un fum cenușiu prăfos care, absorbit sus în nemiloșii curenți de înălțime, se revărsa deasupra ambarcațiunii damnate într-un nor sferic înecăcios. Lonjeroanele prinseră flăcări și căzură. Grijelele se depărtară cu sunetul unei vioare stricate. Ici și colo mai era cîte un om rămas prizonier în încîlceala de frînghii, sau prins printre odgoane sub bompresul în flăcări fără să-i audă cineva strigătele. În punctul maxim al focului, o singură velă vopsită scăpă din strînsoare, se desfăcu, o umflă vîntul. Preț de un moment scurt, două șopîrle iluzorii dansară în aer! — doar ca să se scufunde cu o șoaptă plină de regret și să fie consumate,

zvîrcolindu-se în fum într-o imitația durerii pe care o simțea Sf. Elmo Buffin în stare lui de înfrigurare, de înspăimîntare.

—N-am avut nici o viață, zise Buffin, nici cînd am fost copil.

Hornwrack se aplecă mai aproape de buzele lui reci ca să audă.

— Tata mi-a poruncit: „Ai grijă de mare."

— Nici eu n-am avut o viață, spuse Hornwrack.

Se chinui să se uite prin singurul telescop rămas teafăr. La început nu reuși să vadă nimic. Un marinar intră grăbit în cameră în spatele său, strigînd:

— Buffin, sînt printre noi în ceață!

Văzîndu-l pe Hornwrack, se opri nesigur. În voce i se insinuă o notă imploratoare.

— Buffin, ne-a mai rămas doar un vas. Dă-ne voie să te ducem la bordul lui!

— E mort, spuse Hornwrack, care acum deslușea un pămînt cenușiu și trist, și pe fundalul lui ceva care se învîrtea la capătul unei sfori. Ce se întîmplă aici?

— Ceața ne-a urmărit la mal astă-dimineață. Femeile și copiii au murit cu toții din cauza ei.

Se uită țintă la spatele lui Hornwrack.

— E locuită de *lăcuste* mari!

— Acestea sînt dușmanul vostru de demult. Încotro merge nava asta?

— Spre vest, după restul flotei, așa cum și-ar fi dorit el.

Se învîrtea, se învîrtea.

Se întoarse de la telescop și merse la ușă. În încăperea goală, în aer deasupra cadavrului se materializă pentru scurtă vreme o figură mascată, după care dispăru.

În timpul călătoriei de la Agdon Roches, Alstath Fulthor își recăpătase oarecum sănătatea mintală — asta însemna că-și amintea acum unde și, într-o anumită măsură, cine era; dar fata îi tăiase părul pînă aproape de scalp într-o noapte în timp ce dormea, oferindu-i ceva din expresia ei permanent surprinsă, cu ochi goi, iar piele îi luase un aspect albicios, nepămîntean, ca a unui sfînt. Stăteau deseori împreună, recitînd versurile care reprezentau vocabularul ei, practicînd frînturile de dialog fără sens și listele de orașe inexistent care păreau să fie „cheile" ei către Trecut. Fulthor învăța, așa cum învață copilul unui exilat ce i-a mai rămas drept moștenire (lucruri care, după atîtea repetări, suferă o schimbare capitală, purtînd din ce în ce mai puține asemănări cu acea cultură dispărută dintr-o țară unde el n-a fost niciodată). Hornwrack încercă să ignore gesturile lor publice de tandrețe, ciudatele, aproape insensibilele lor contacte sexuale, și-și înfășură stînjeneala într-o proastă dispoziție caracteristică lui.

Îi găsi acum jos în port, două siluete înalte, lălîi, învelite în mantii, stînd incomode lîngă șantierele navale cuprinse de flăcări. În ciuda căldurii și a focului, ei așteptau exact acolo unde-i lăsase, cu flăcările reflectate în ochii lor calmi, ciudați. Mai tîrziu, la copastia ultimului vas, urmărindu-i pe marinari desprinzînd-o jalnic de pe țărmul sumbru, Fulthor păru dispuse să vorbească. Era lucid, politicos, conștient; dar fiecare nouă imersiune în apele curgătoare ale memoriei îl purtase mai departe de experiențele și întîmplările Amurgului său, și uitase de tratamentul nedrept la care-l supusese cu ceva timp în urmă pe Sf. Elmo Buffin. Așa că atunci cînd întrebă:

— Cum a murit, deci, constructorul de nave?

pentru Hornwrack a fost o cruzime să răspundă:

— Şi-a tăiat singur gîtul, dar din cauza ta a murit.

Iron Chine nu avea să-i supravieţuiască. Focurile se împrăştiaseră acum printre case, pus de marinari înainte să plece, şi flăcări mici dansau în spatele panourilor serei ruinate de deasupra orăşelului. Fîşia de apă neagră dintre barcă şi chei deveni tot mai mare. Falezele reci trecură pe lîngă ei; ciudatele drapele şi fîşii de pînză colorată ce fluturau deasupra serei se aprinseră una după alta; deasupra tuturor arseră norii, precum aurora sîngerie de la apus de pe o altă planetă.

Ce se întîmplă cu flota lui Sf. Elmo Buffin? Nu fusese bine aprovizionată. Se gîndise foarte puţin la lansarea ei la apă. Multe dintre nave se pierdură imediat între apa albă şi uscatul mizer, între curenţii fioroşi şi insulele neexplorate care schiţează coasta zimţată a Viriconiumului. Multe dintre ele, împiedicate de gheaţa ce se forma pe punţi şi velaturi, se întoarseră încet ca o ţestoasă pe spate în marea îngheţată. Mai fură şi ceţuri, care se întindeau în bancuri de cîte un o sută şaizeci de kilometri printre strîmtorile care despărţeau Fenlen de Ion Chine; şi-n acestea se înregistrară cele mai mari pierderi. Fiecare vas se luptă singur, înfăşurat într-un linţoliu ca de vis de lumină perlată. Gheaţa ardea ca alaunul pe grijele şi straiuri. Avură loc ciocniri, revolte, focuri accidentale şi strigăte ca de oameni disperaţi şi pe moarte dincolo de zidul irizat al ceţii. A fost, sub toate aspectele, o încercare pierdută. Ceaţa mirosea a fructe putrede; iar la auzul fîlfîitului de aripi, oamenii săriră peste bord sau îşi tăiară singuri gîturile, uitîndu-se amorţiţi pentru ultimele cîteva secunde la un univers faţetat ca ochiul unei insecte. Un singur vas supravieţui.

Închipuiţi-vă un litoral jos, întunecat, întinzîndu-se în spate printr-o serie de plaje fosile erodate într-o dezolare care face cea mai adîncă pustie a Viriconiumului să semene cu o luncă. Nu trăieşte nimic pe plajele acelea, doar melci turtiţi şi varec, cîteva rîndunele de mare curios de ascunse care supravieţuiesc în mare parte mîncîndu-şi una alteia ouăle, iar în anotimp o mînă de foci diforme. Rîuri chimice îşi croiesc drum acolo dinspre mlaştinile din nordul şi vestul continentului; smoale şi uleiuri din jomburi vechi de o mie de ani şi aflate la depărtare de o mie şase sute de kilometri înăuntrul continentului se tîrăsc în jos pe terasele de piatră ponce neagră, pătîndu-le cu un verde smarald, ocru, purpuriu. Închipuiţi-vă un ocean verde-albăstrui; o umflătură mică aflată în punctul îngheţului, zbătîndu-se de ţărmul brut. Fîşii şi bulbi de pigmenţi minerali şerpuiesc pe sub apă ca buruienile, crescînd din şistul chimic. Nu putem vorbi de nici un vînt. Pe mare, cam la un kilometri şi jumătate de ţărm, un nor de ceaţă se rostogoleşte către sud în paralel cu coasta.

Închipuiţi-vă un vas alb: fără cîrmă, cu catargele îndoite sub greutatea lor de gheaţă.

Racordurile de pe punte sînt ridicate, îndoite ca nişte foiţe de plumb, timoneria este înnegrită de acelaşi foc care recent i-a rost centrul carenei. Galionul lui atîrnă într-un mănunchi de straiuri, o formă parţial umană greu de descris precis. Este coborît la pupa şi canarisirea o are la tribord. Încet, prins de un curent invizibil dinspre mal, vasul este tras către plajă, repede, tot mai repede, pînă ce se loveşte cu un geamăt de brîurile de piatră ponce pătată şi, despicat,

se răstoarnă pe la provă și începe să se scufunde. De pe vergile lui îi iau zborul cîteva păsări. Bucățile de gheață cad și răpăie. O velă, parțial desfăcută de șocul ciocnirii, înfățișează plajei goale un cărăbuș mare și beat. Înfipt în șistul toxic, vasul nu-și va mai lăsa ancora altundeva, ci se-apropie de mal cu fiecare val.

După cîteva minute, o siluetă grotescă începe să se formeze în aerul rece deasupra punții lui spulberate, ca figura necioplită a unui om proiectată cumva pe-un norișor de abur.

9
Explicațiile bătrînului pilot

Miezul iernii ține strîns în gheare Orașul Pastel, rece ca un gînd.

În Cartierul Cispontine femeile s-au agitat toată ziua ca să adune combustibil. Pînă după-amiază, goliseră loturile părăsite pînă la pămîntul dur, țopăind în șiruri zigzagate printre lujerii triști ai ierburilor de anul trecut, cu șalurile lor negre oferindu-le alura unor corbi într-o plantație de cartofi. N-a mai rămas acum nici un mur sau soc care să nu fie altceva decît un ciot; iar acela va fi adunat pînă mîine de o săpăligă întreprinzătoare dintr-o mînă osoasă. La crepuscul, care — emanat, cum se spune, din fiecare colț dărîmat — vine devreme în părțile ruinate ale orașului, ele umplură străzile din apropiere pentru o jumătate de oră, grăbindu-se spre vest cu legăturile lor mari spre locul unde, de-a lungul lui Avenue Fiche și Rue Sepile, Margery Fay Road și vechiul „Boulevard Saint Ettiene“, bătrînii stăteau în așteptarea lor cu sufletele zbîrcite ca niște castane în frig. Acum șed lîngă sobele urît mirositoare, folosind fantoma unui măceș pentru a fierbe varza!

Varză! Întregul Oraș de Jos a mirosit toată iarnă a această delicatese. Se află-n respirația și-n hainele tuturor. S-a infiltrat în postavul din salonașul tuturor. S-a insinuat în zidăria fiecărei latrine, s-a coagulat pe alei, plutește în colțurile nepopulate și-și conservă virtuțile, așteptînd ziua cînd va ajunge în sfîrșit în Orașul de Sus. În seara aceasta, ca o armie invizibilă, se filtră în etape de-a lungul Bulevardului Aussman, unde trezi iepurii închiși în cuști în curțile din spate ale brutarilor și-i făcu pe cîinii prinși în lanț să scheaune de surescitare; se prelinse la poalele dealului de la Alves, investind observatorul abandonat cu o nouă, extraordinară semnificație; și trecu în sfîrșit spre înălțimile din Minnet-Saba, unde se adună în valuri pentru a-și începe tainicul asalt asupra lui High Nose. Pe drum, se revărsă în cîteva spărturi ciudate: inundînd, de pildă, un braț puțin folosit al canalului plăcerii din Lowth, unde spiritul lui molipsi din întîmplare o curioasă tragedie pe gheață.

Aerul îți înțepa nasul, cerul era negru ca antracitul. Stelele Numelui scînteiau cinic, comemorînd un rege mai bine dat uitării. Jos, pe canalul înghețat, se ridica o dugheană soioasă din satin, cu obloanele ridicare, cu felinarele reci. Din ușa ei, un mangal cu picioare lungi, întreținut cu bălegar întărit, clipea ca un ochi roșu. În el, sub imaginile zodiacale și dovezile măiestriei proprietarului său, ședeau un poet și o ghicitoare, trișîndu-se unul pe celălalt cu înfrigurare la un joc de „Michael cel orb“.

Poetul era o zdreanță de om, scund și cu obrajii găunoși din cauza unei vieți de sărăcie, cu părul de un roșu aprins ridicat în cap ca un moț și la colțurile rînjetului stînd ascunsă lăcomia. Nu-și odihnea nici o clipă mîinile mici — cînd nu încerca să palmeze cărți sau să șterpelească sticla, le fîlfîia în lături ca o marionetă de lemn. În clipele cînd jocul lîncezea, se uita tăcut în sus cu fața inexpresivă și cu buzele atîrnîndu-i, apoi, surprinzîndu-se, sărea de pe taburetul cu trei picioare pe care șezuse și se scălîmbăia prin dugheană pînă ce, prin rîs și gesturi impulsive, își recăpăta buna dispoziție. Cînd era vesel, sau cînd recita poezii burlești, vocea lui avea un timbru isteric penetrant, ca un cuțit ce zgîrie în disperare o farfurie. Mai devreme în seara aceea, compusese o „baladă a verzei fierte", dar părea să urască și să se teamă de mirosul acesteia, făcînd grimase cu nările dilatate și cu colțurile gurii întoarse în jos cînd trecea un val astfel mirositor prin dugheană. Numele lui era Ansel Verdigris, iar femeia grasă de cealaltă parte a mesei era ultima lui scăpare.

Grăsana Etteilla, cu gleznele ei dureroase și tuse fatală, era cunoscută drept cea mai înțeleaptă femeie din Orașul de Jos: totuși, ea-i plătea datoriile poetului; îi admira versurile fără ca măcar să le înțeleagă; și, chiar dacă el nu-i dădea nimic în schimb pentru aceasta, îi ierta atît perversiunile, cît și frecventele stări de indispoziție. Totul este posibil la umbra *Omului Negru*. În zilele lui calme, Verdigris stătea pe genunchii ei și făcea pe ventrilocul pentru clienții acesteia. Cînd stătea prost cu nervii, și-i alunga scuipînd pe cărți, iar ea îl pălmuia peste cap. O făcea să rîdă. Ea se temea de moarte, însă el se temea de orice: și cu cît se apropia mai mult de moarte, cu atît îl îngrijea mai bine. Una dintre mîinile ei mari și moi făcea cît trei de-ale lui! Formau o pereche bizară, care putea să facă o noapte albă în josul canalului plăcerii, pustiu, în vreme ce oamenii mai destoinici dormeau. În spatele dughenei se afla un cimitir, iar Verdigris nu-și putea lua ochii de la el.

La miezul nopții, se scărpină la subsuori și dădu la o parte pentru a suta oară perdelele soioase din satin. Lespezile funerare păreau să se întindă la infinit în zare sub lumina lunii. Acolo unde se opreau ele, începea Cartierul Artiștilor, cu acoperișurile lui bălțate atîrnînd pe linia orizontului întunecat ca o cimilitură malefică. Ochii lui se plimbară pe pantă în sus, printre morminte și în oraș; înapoi la loc.

— Să dormi cît se poate de bine acolo! zise el batjocoritor, și apoi rosti un nume pe care ghicitoarea nu-l prinse.

Umerii lui înguști, colțoși, se cutremurară convulsiv. Ea îl strigă la rîndul său, dar el abia o auzi. De cînd îl omorîse pe Galen Hornwrack, el însuși nu dormise bine. Aceea fusese o noapte galbenă, înfiptă în creierul său veștejit și mirosind ca pachetul acela cumplit cu ochii lui putrezi. De atunci, îl încercase sentimentul că este urmărit pretutindeni.

— Cineva mi-a călcat peste mormînt, zise el. Rîse. — Ei bine, n-o să mă jelesc!

Lumina lunii care intra pe lîngă el în dugheană era de un soi ciudat: în ea, după cum vom vedea curînd, lucrurile păreau aproape mai solide decît păreau în toiul zilei.

— Ei dorm cît se poate de bine acolo pe All Men's Heath, spuse el, și dădu să tragă perdeaua de satin.

Pe dată, izul de varză fiartă își dublă forța, împietrindu-l locului. Îl năpădi o claustrofobie mortală.

— Hornwrack! țipă el.

Se întoarse pe călcîie, trecu bălăbănit pe lîngă ghicitoare (care se ridicase anevoie în picioare și-și depărtase brațele într-un gest elefantin de mîngîiere) și căzu afară pe gheață, unde picioarele alunecară de sub el. Într-o încercare de a-și păstra echilibrul, se prinse de unul dintre picioarele de fier ale mangalului. Asta nu făcut decît să-l răstoarne peste el. Țipînd de durere și teamă, se tîrî afară din lumină, lovind cu înfrigurare tăciunii scînteietori care i se agățaseră de haine.

Grăsana era obișnuită cu spasmele lui. Abia mormăind, îndreptă masa. Dintre cărțile împrăștiate se uitau la ea mici și bizare scene, străvechi îmbinări hieratice dintre turnuri și insecte îndemnînd-o la profeții deja uzate. O căsnicie bună, își spuse ea, și una rea; iar colo un om cu păr blond. (Fiecare carte era ca o mică intrare luminoasă de la capătul unui coridor. Era acum poate prea bătrînă să pășească dincolo și să fie așezată într-o raclă din cărți de jos alături de un crab-pustnic și un stol de lebede.) În drum spre spatele dughenei pentru a vedea ce-l tulburase de data aceasta, se opri să întoarcă o carte la întîmplare; gîfîind, se uită țintă la ea pentru o clipă; și clătină greoi din cap. Apoi dădu perdelele în lături și se uită afară.

Pentru o lună sau mai mult, agenți și emisari ai Semnului Lăcustei — acum avînd o forță mult mai mare, cu toate că vederile lui deveneau zi de zi tot mai ezoterice, și căutînd răzbunare pentru (printre alte lucruri) înfruntarea sîngeroasă din Bistro Californium — îl căutaseră pe Ansel Verdigris prin labirintul de străzi din Orașul de Jos. Umblau cu fereală, dar erau răbdători. Toate indiciile indicaseră canalul plăcerii. Acum, cu un mers extrem de ciudat, alergau pe tăcute în josul pantei de la All Men's Heath spre Grăsana ce tremura. Erau înfășurați în zdrențe și aveau capetele deformate, ciudat bandajate, iar cînd săreau în aer peste morminte, brațele le săltau în unghiuri bizare și cuțitele erau albe în lumina lunii.

Verdigris, cu un scurt bolborosit anticipativ, se furișa tot mai adînc printre tufele umbroase de pe celălalt mal al canalului...

La scurtă vreme după ce intrară, dugheana începu să se clatine într-un chip violent și excentric, ridicîndu-și poalele și șovăind dintr-o parte în cealaltă de parcă ar fi încercat să-și aducă aminte cum să umble — în timp ce din ea ieșea un bubuit ritmic, egal, ca două sau trei securi care lovesc un buștean ud. În acompaniamentul acestora se ridică un groaznic urlet de uimire, modulîndu-se cu fiecare lovitură. Verdigris își mușcă buzele și se afundă mai mult printre buruieni. Își acoperi urechile cu mîinile, dar asta nu schimbă nimic. Cuțitele adepților Semnului se ridicau și cădeau ritmic; iar dugheana, precum un remarcabil motor în noapte, continuă să se miște cu o nesigură mișcare tîrșîită de ici-colo pe gheață. După scurtă vreme, după ce ajunse în mijlocul canalului (unde nu de mult se fierbeau castane și unde băieți trași la față patinau), se nărui. Siluete amorfe se zvîrcoliră pentru o clipă sub ea; apoi dugheana îi expectoră și aceștia se împrăștiară prin cimitir într-un val tăcut și anapoda, ca umbra unui nor ce trece peste o cîmpie presărată cu pietre. Dugheana gîlgîi și rămase nemișcată. Se încîlcise cumva cu picioarele mangalului răsturnat.

Focul linse, ezitant mai întîi, poalele ei soioase. Apoi fu înghițită într-o bruscă răbufnire tăcută de flăcări.

Ansel Verdigris rămase pe gheață în lumina galbenă instabilă. Își scoase cuțitul și, copleșit de un sentiment pe care nu-l recunoscu, urcă dealul strigînd, fu prins în capcană și omorît printre lespezile funerare.

Nu departe de All Men's Heath, în acea noapte tăioasă și mirosind a varză, Piticul Tomb își îndemna poneiul. Picioarele îi erau reci. Intrase de puțin timp în oraș pe Poarta lui Nigg după trei sau patru săptămîni petrecute în pustiurile adînci împreună cu Cellur, Stăpînul Păsărilor. Acolo îl așteptaseră aventuri și privațiuni, așa cum făceau întotdeauna: șopîrle bătrîne urmărindu-i pașii, clipind în noapte la lumina săracă a focului; poneiul se afunda necontenit pînă la genunchi în gropi de infiltrație; și o pasăre mare, mai întîi plutind sus pe cer deasupra lor, apoi așezîndu-se agitată pe o stîncă pentru a-i inspecta cu ochii ei inteligenți, nedumeriți, cu toate penele făcute din metal! Avea cîte un prieten înmormîntat în fiecare acru din Nord — cavaleri ai Ordinului Methven, căutători bătrîni și acri, toți hoții și prințesele care hoinăriseră cu el la un moment dat prin locurile inutile ale imperiului. Și aceștia îl urmăriseră, pe cînd noaptea cobora peste vechile cîmpuri de luptă din Marea Pustie Brună.

Anotimpul se legăna acum pe axul de fier rece al solstițiului, iar Viriconium dormea în sfîrșit, ghemuit împotriva frigului; îi puteai auzi sforăiturile catarale de la ferestrele de sus. Mozaicul acoperișurilor lui, albite de lumina lunii și de ninsoarea înghețată de săptămîna ce trecuse, se întindeau ca o demonstrație a unei noi geometrii echivoce. Orașul de Jos se retrăsese din fața lui chiar din momentul cînd intră în el (în afara cîinilor care tremurau în fața gheretei portarului nu se vedea nici un alt semn de viață; peste tot se simțea mirosul jilav de urină, de gheață neagră și al legumei ăleia nemiloase), așa încît i se păru neîncetat că-l vede din depărtare. Nu-i înțelegea supărarea. O așteptare tăcută, o sclipire rece, rezistentă la intuiția lui piticească, vibra la suprafața lui: încercă pentru o clipă (fu doar o clipă) senzația existenței a *două* orașe, suprapunîndu-se într-o întindere de triunghiuri luminate de lună și străzi principale încîlcite. Această trufie îl făcu să zîmbească, însă îi rămase totuși alături, cît se poate de deslușită, de parcă el văzuse viitorul ca un oraș compozit nelocuit de ființe umane.

Pretutindeni erau mai mulți cerșetori decît ar fi trebuit să încapă într-un singur oraș, mișcîndu-se în tăcere singuri sau cîte doi, sluțenii care pe timp de zi puteau fi văzute pe Chamomile Street în fața ușilor cîrciumii acum pe jumătate ascunse sub zdrențe ferfenițite și ciudate bandaje strînse tare — de parcă atunci cînd erau lăsați de capul lor căutau o formă de suferință mai estetică, și o expunere mai subtilă a ei. Tomb se ridică în scărițe ca să vadă peste parapetul unui pod. (*Toc-toc* făceau copitele poneiului, mici și ascuțite pe bucățile de pavaj.)

— Cel puțin cineva însuflețește noaptea, observă el.

La picioarele lui, Canalul Plăcerii se micșora către Lowth într-o curbă înghețată, cu suprafața lui împodobită de reflecțiile palide ale lunii.

— Gheața e surprinzător de tare. Acolo au aprins un mangal pe ea.

Cellur, însă, părea preocupat.

— Acum e crăpată!

Strigăte și vaiere slabe, ca de rîs, pluteau în sus.

— Uite-aici, Cellur — cineva a dat foc la dugheana unui scamator.

— Eu nu văd nimic.

— Asta-ți dorești tu, să nu vezi nimic. Ești un însoțitor plictisitor, asta ți-o spun eu. Oricum, totul s-a stins acum, zise piticul dezamăgit.

Își lungi gîtul. Nimic. Poneiul lui încetini și se opri. Cînd îl prinse iarăși din urmă, bătrînul își dregea glasul și chicotea agitat.

— Acum ne urmăresc pomangiii ăia. Fii pregătit cu securea. Nu cred că sînt ceea ce par a fi.

— Pomangii! Mai degrabă niște afurisiți de cerșetori.

Își mută securea de pe un umăr pe celălalt.

— Pișat negru!

Se uitase în spate și-i văzuse pe cerșetori țopăind pe urma lui, cu oase mai și genunchi șubrezi, cu brațele fluturînd în toate părțile după echilibru. Era o imagine oribilă.

— Nu-s atît de mulți cerșetori pe lume!

Erau toți numai cocoașe și gușí. Capetele lor deformate erau ascunse sub bucăți soioase de muselină și pălării cu boruri jerpelite. Sus, în Cartierul Artiștilor, și de jur-împrejurul observatorului abandonat de la Alves, aceștia se adunau în grupuri mari, stînd la pîndă în cercuri cu bărbi albe, uitîndu-se alene cum Tomb și Cellur treceau călare, alăturîndu-se procesiunii tăcute din spate. Dintre ei se auzea cîte un oftat moale. Calul lui Cellur aluneca și se împiedica dintr-un șanț înghețat în altul; și, cu toate că poneiul se ținea mai bine pe picioare, tot urcau încep pe Dealul Rivelin printre dughenele cu obloane trase și tavernele goale.

Intrară în Orașul de Sus, dar acesta nu se dovedi a fi un loc de adăpost. Cînd grăbeau pasul, cerșetorii îl grăbeau și ei, izbucnind într-o parodie de fugă. Prin elegantele piețe pustii din Minnet-Saba (unde drumul este făcut din ceva care înăbușă pocnetul copitelor și unde vîntul a bombănit nedumerit de milenii întregi în jurul ciudățeniilor din partea de sus a Turnurilor Pastel) aceștia curseră ca un rîu, și pe marea spirală exterioară a lui Proton Circuit, clătinîndu-se dintr-o parte în cealaltă, sărind și țopăind și călcîndu-se unul pe celălalt în picioare, mereu departe de lovitura securii energetice: întreținînd o zonă de carantină în jurul bătrînului și a piticului, făcîndu-i să înainteze mînați doar de perspectiva unei lupte directe. Tomb își mușcă buza și bătu zdravăn cu pintenii coastele poneiului. De jur-împrejurul lui se auzea un soi de foșnet surd, punctat de pauze și de murmurele disperate și tăcute ale deformaților. (Deasupra și în spatele acestui sunet i se păru că aude o șoaptă uscată, de parcă o insectă enormă plana deasupra canalului pe imense aripi vînjoase.)

În față, luminile scăpărau. În vîntul vijelios din vîrful spiralei, carapacele filigranate suprapuse ale palatului scîrțîiau de parcă făceau parte dintr-o structură fragilă. Sala lui Methven: luna era imensă deasupra ei ca un cap ferchezuit.

— Uite!

Pentru o clipă, imaginea lui tremură — două palate suprapuse; în spatele lui se ivi un alt peisaj. Din partea de sus a lui căzură particule albastre, o ploaie de insecte mici, luminoase. Galopară, totuși, către el. Unde altundeva se puteau

duce? Tremura ca aripa unei libelule; era reflectat ca un lucru văzut într-o apă curgătoare într-o zi însorită; și-i acceptă aproape cu reținere. Noua Curte a Palatului era aproape pustie. Acolo se afla căruța cu coviltir a lui Tomb, cu oiștile goale și culorile șterse de fumul iernii. Nu se afla nici un paznic de față care să observe scînteile pe care le iscau copitele poneiului sau să-l vadă pe pitic — cu securea în mînă și cu părul alb fîlfîindu-i în urmă — sărind la pămînt și avîntîndu-se înapoi prin poarta pe care tocmai intraseră, hotărît s-o țină locului cu orice preț.

Cerșetorii, însă, uitaseră de el din clipa cînd intrase în palat, și acum stăteau în fața porții, uitîndu-se cu ochi inexpresivi unul la celălalt. Nu erau cerșetori, observă el: erau brutari și zarzavagii, purtînd rămășițele unor șorțuri zdrențuite; erau duci și cămătari; erau măcelari. Semnul Lăcustei se vedea în privirile lor curioase. Stăteau în lumina albăstruie a lunii și păreau să aștepte ceva; nu-și dădea seama ce. (Nu mai aveau nici o rațiune pentru lucrurile pe care le făcuseră, dar el nu avea de unde ști asta. Acum îi stăpînea un singur instinct alb, ca un cîntec firav răsunîndu-le în minte.) Se uită la ei vreme de cinci sau șase minute, simțindu-și transpirația cum se usca pe el pe măsură ce secundele se-nșirau fără să aducă nimic nou și corpul lui se relaxă. Cellur veni în spatele său și i se uită peste cap.

— Poți renunța la secure, zise el cu o anumite satisfacție ursuză. Orașul este al lor, cel de Sus și cel de Jos.

Și porni călare repede pe coridoarele exterioare, îndreptîndu-se spre camera tronului. Tomb își luă ochii de la poartă cu un mormăit lipsit de entuziasm și, oprindu-se să adune mănunchiul de vergele lungi din argint pe care-l purtase în partea din spate a șeii spre Agdon Roches și-napoi, merse după el.

Coridoarele erau pline de mizerii, mormane de legume putrede și grămezi de cenușă. Peste tot se vedeau uniformele abandonate ale paznicilor palatului. Mare parte din mîncare era stricată, pe jumătate mîncată, de parcă cel care o pregătise nu era obișnuit să pună de-o parte sau uitase ce trebuie făcut cu resturile. Cellur clătină din cap.

— Ne-au lăsat să intrăm, zise el, dar nu ne vor lăsa la fel de ușor să ieșim. Mă-ntreb ce ne așteaptă.

Methvet Nian, Regina Jane, aștepta și ea într-o încăpere friguroasă cu cinci ferestre false. Așteptase multă vreme în inima deșertăciunii, pe coridoarele de afară nemișcîndu-se nimic omenesc.

Altundeva, trei siluete trec prin cîmpul nostru vizual precum avangarda unei coloane de refugiați aflată încă departe. Pustiile adînci din Fenlen fug din calea lor în lumina slabă, variabilă a după-amiezei tîrzii, găunoasă ca un obraz afectat de febră. Chipurile lor sînt supte, dar omenești. Umblă — dacă *umblet* este termenul ce descrie înaintarea aceea tîrșîită, clătinată, prin noroi — cu capetele aplecate în bătaia ploii și la distanță de cîțiva metri unul de celălalt. Rareori își vorbesc. Nebunia și durerea i-au despărțit, și acum nu mai pot fi apropiați. Toată ziua au urmărit o a patra siluetă (acolo! — țopăind în aerul saturat de deasupra lor, precum o mare ceață spectrală, umflată!) printr-un șir de fabrici abandonate. Deseori se opresc și se uită cu înfrigurare în jur,

temători că acel ghid plutitor i-a abandonat: căci ei au plecat de patruzeci de zile dintre ruinele din Iron Chine, și aproape au uitat cine sînt. Mlaștina din fața lor este presărată cu gropi de cenușă întrepătrunse, este punctată de șancrul unor iezere alburii cu ape superficiale, și înțepată cît vezi cu ochii de conducte ceramice sparte — rămășițele, s-ar putea, ale unei străvechi încercări eșuate de asanare. De la mlaștinile și jompurile continentale către nord, vîntul aduce un iz metalic letal și, adesea amestecat cu el, mirosul vag de lămîi, pentru a vesti o nouă perioadă de delir.

Femeia își închipuie că e reprezentata unei rase nepămîntene. Părul ei tuns scurt este încleiat cu noroi, și face gesturi complicate cu degetele pentru a simboliza mișcările unor aripi sau antene. Vorbește despre un oraș zburător.

— Noi nu ne-am dorit să venim aici, spune ea în mod natural, acesta nu-i locul nostru!

La colțul gurii are o bășică. În ultima oră, mersul ei devenise treptat tot mai inegal.

— Respirația voastră ne arde! exclamă cu un rîset slab, enunțînd parcă un principiu atît de evident, încît nu are nevoie de nici o demonstrație, și se prăbușește în noroi.

Dă fără vlagă din picioare, apoi rămîne nemișcată. Cîteva conducte sparte se desprind și se rostogolesc peste ea. Însoțitorii ei continuă să urce panta joasă dinaintea lor. Într-un tîrziu, unul dintre ei se uită în urmă.

— Fulthor, spune el sec, nu poate merge mai departe neajutată.

Iar celălalt răspunde:

— Văd himerele cu piept mare și ochi de fier, dar nu pot merge la ele! Devreme-n dimineața asta am avut o viziune cu Arnac san Tehn — cel cu cap ca de zeu — șezînd în grădină.

Se lovește de mai multe ori peste față și peste cap.

— Praf și zambile în biblioteca tatei; praf și zambile mîndra mea moștenire!

Această litanie pare să-i ofere un confort îndoielnic. O vreme, aleargă în cercuri neregulate prin noroi, cu gîtul îndoit și cu fața trasă spre o parte a craniului de parcă ar fi suferit un fel de atac cerebral. Într-un tîrziu, se alătură primei siluete (care s-a așezat obosită jos pentru a-l privi) și, după multe încercări, ridică femeia ținînd-o de picioare și umeri. Ghidul lor pîrțîitor, între timp, îi bombardează cu vorbe dintr-o limbă ce pînă atunci și de atunci încolo nu s-a mai auzit pe pămînt. Flutură o mînă grasă, dojenitoare și ei trebuie să-l urmeze; mai încet ca înainte, în susul lungii pante ușoare, alunecînd în groguri de turbă și iazuri ascunse cu ape puțin adînci, cu ochii îndreptați spre picioare și cu femeia agățată între ei ca un hamac putred... Închipuiți-vă cîmpul nostru vizual ca fiind static, și că ei aproape au ieșit din el, tîrîndu-se de la stînga la dreapta în timp ce lumina se-mpuținează. Ajung pe culme. Le vedem doar fețele nedumerite, micșorate și colorate în cenușiu de distanță, pe cînd văd doar orașul ce se întinde brusc la picioarele lor ca niște excavații într-o grădină scufundată.

Peste scenă alunecă ceața — granulată, posomorîtă, mirosind a lămîi.

Camera tronului din Viriconium, într-o după-amiază friguroasă și discontinuă la trei sau patru zile după moartea Grăsanei: ora trei, și noaptea deja

se apropia, răspîndindu-se prin pasajele străbătute de curenți de aer unde vechile mașinării murmură și își trag după ele șalurile subțiri de lumină. Methvet Nian: pe degetele ei subțiri și rigide sclipeau reci și cenușii nouă inele de oțel. Purta o mantie făcută din blană albă încheiată cu ambră și fier, și-și bea ciocolata dintr-o cupă rară de porțelan gri. Ochii ei erau purpurii și inexpresivi. Păsărarul Cellur stătea lîngă ea, aplecat puțin în față, cu fața osoasă și suptă în lumina slabă ce intra prin ferestrele luminatorului. Șoaptele lor reverberau în aerul răcoros.

— Nu știm decît că lumea e invadată.

— Soarta noastră e-n mîinile lui Sf. Elmo Buffin.

— Nu se vede nimic de pe zidul exterior.

— Insecte mari mărșăluiesc spre sud.

Regina întinse o mînă cu palma desfăcută spre flăcările mici și albastre ale focului, simțind o căldură nesigură, trecătoare.

În jurul lor, palatul era tăcut, chiar dacă nu și nepopulat. Garda Reginei, după cum se dovedise, se autodistrusese cu cîteva săptămîni în urmă într-o serie de decimări sîngeroase, fără motiv, și dezertări episodice în favoarea Semnului Lăcustei: în ziua următoare sosirii sale, Piticul Tomb își adusese căruța din curte, se așezase ca un despot războinic nomad undeva în mizerabilele coridoare exterioare și preluase comanda mîinii de supraviețuitori dezorientați pe care-i găsise trăind pe sponci în corpurile de gardă și în sălile de mese abandonate. Era o situație care se potrivea atît înclinațiilor, cît și experienței sale. Noaptea, sunetul surd al ciocanului său pătrundea prin pereții despărțitori; își reînarma restrînsa armată. Dimineața, făcea rondul sistemelor sale de apărare — care constau în principal din baricade construite din mașinării vechi — sau se uita prin viziera pe care o descoperise în poarta principală la „cerșetorii" tăcuți aflați de cealaltă parte. După-amiaza, bătea la ușa camerei tronului și-i dădea voie lui Methvet Nian să-i servească ceai călduț de mușețel pe care el îl amesteca cu un rachiu de proastă calitate din Cladich.

— Mă aștept curînd la un atac, dădea el raportul, și mai trecea o zi fără evenimente neplăcute. Nu poate trece mult timp pînă atunci.

Era mai bucuros, explica el, acum că avea ceva de făcut. Cu toate acestea, visa mult la emoțiile pierdute din tinerețe.

Să pleci din palat în oraș era ca și cum ai intra într-un cristal întunecat (mai cu seamă noaptea, sub „spectrul alb cărnos" al lunii); conturul lucrurilor devenea neregulat, refractat; bruște miraje uimitoare înghițeau Turnurile Pastel sau acopereau oamenii de pe străzile de la poalele lor. Era de parcă Viriconium (orașul fizic, adică, artefactul milenar care rezumă o mie de culturi moarte) îndurase un fel de furtună psihică, și se uitase pe sine. Pînă și moleculele lui păreau să se împrăștie.

— Pe măsură ce umbli, încercă Piticul să explice după o singură excursie clandestină în Cartierul Artiștilor, străzile par să se creeze singure în jurul tău. După ce ai trecut, totul alunecă înapoi în haos.

Mulți dintre Renăscuți își abandonaseră casele din Minnet-Saba și-și croiau drum spre nord — o coloană de cai masivi, căruțe cu roți mari și armuri viu colorate: își purtau ciudatele arme cu grijă. În Orașul de Jos, aleile erau goale și încremenite — nu ieșea nimeni din case decît după cocs și varză. În afara

palatului așteptau adepții Semnului, devenind pe zi ce trecea tot mai deformați sub mantiile și bandajele lor...

În încăperea din mijlocul edificiului, lumina aproape dispăruse. Pe la colțuri, curentele de aer se plimbau ca șobolanii. Cu degete țepene vîrîte sub mantia de blană, Regina se strîngea în brațe:

— E-atît de frig în după-amiaza asta. În Mlaștina Rannoch, cînd nu eram decît un copil, lord Birkin Grif a omorît un leopard de zăpadă. Atunci nu era atît de frig. M-a învîrtit de brațe, strigînd: „Ține-te, ține-te tare!" (Asta era și mai devreme.) Piticul întîrzie-n după-amiaza asta.

— Nu e vina ta. Niciodată nu vine mai repede de patru.

— Pare că întîrzie-n după-amiaza asta.

Pe cînd luminatorul se întunecă, îngreunînd aerul cu umbre, iar ciocolata se răci în cupele de porțelan, flăcările din cămin atinseră înălțimi trecătoare, ftizice; și, una după cealaltă, precum secvențele unui vis, cele cinci ferestre false din camera tronului se umplură de-o strălucire cenușie și tremurătoare. Pe fundalul acestei iluminări intermitente se mișcau siluetele lui Cellur și ale Reginei, contururi șoptitoare dintr-o piesă de teatru al umbrelor. Reușita stăpînului păsărilor de a controla ferestrele — prin care era posibil să vezi uneori șiruri lungi de insecte traversînd un teritoriu necunoscut — fusese doar parțială. Nu putea nici să le deschidă, nici să le închidă. Și chiar dacă trei din toate cele cinci putură fi mai tîrziu constrînse să arate o parte recognoscibilă a imperiului, modul cum fură alese acele imagini nu-i era limpede. De cînd ajunsese acolo, el căutase:

O legătură cu propriile lui mașinării de sub estuarul din Lendalfoot;

Imagini cu flota lui Sf. Elmo Buffin;

Vreo veste despre împrejurările în care se găseau acum Hornwrack și cei doi pe care-i avea în grijă.

Norocul nu fusese de partea sa. Lucrul acesta avea acum să se schimbe, dar nu într-un chip pe care să-l fi putut întrevedea.

Ferestrele erau aranjate într-un semicerc înalt și strîmt care semăna cu luminile de pupă ale unei nave bătrîne. Sclipirea lor îngheță și deveni schimbătoare. Pe al treilea panou de la stînga (vreme de două sute de ani înaintea domniei lui Methven acesta înfățișase aceeași imagine, ajungînd să fie cunoscut drept „Panoul Ulcioarelor" și dînd naștere unui proverb popular) se condensă în trei sau patru cheaguri mucilaginoase, plutind ca niște pești într-un acvariu poluat. După o clipă, această activitate se împrăștie și la celelalte patru panouri, și o ulterioară definire sau condensare scoase la iveală faptul că cheagurile erau de fapt contururile proeminente a patru capete deformate — sau patru imagini ale aceluiași cap (dintre care două erau cu susul în jos). Capul suferea dureri. Un dispozitiv întunecat, elastic, îi fusese pus cu forța peste nas și gură. Curelele care închideau acel căluș sau mască săpau adînc în carnea buhăită a obrajilor lui, care avea o culoare mucezită, alb-verzuie, punctată de o acnee argintie. Dacă expresiile ce contorsionau trăsăturile vizibile reflectau speranță sau fatalism, furie sau panică, era imposibil de spus. Ochii lui, chiar dacă apoși, erau alerți.

Vreme de cîteva minute, această apariție se luptă în tăcere și neobservată în spatele sticle, încercînd parcă să evadeze în camera tronului. Spectrul și substanța erau despărțite de-un abis psihic atît de mare, încît părea că fața

își menținea focalizarea doar prin propria-i disperare, printr-un act de voință istovitor și degradant. Îi putea vedea pe Cellur și pe Regină și încerca să vorbească. În cele din urmă șopti puțin, o vorbă ca un șuvoi de vomă pe o voce cît se poate de nepotrivită cu efortul cerut de rostirea ei.

— *Gorb,* spuse.

Ochii i se căscară victorioși. *Gorb.* Cellur și Regina continuară să șușotească. Cupele zăngăniră, ziua se întunecă și alunecă ineluctabil către noapte; flăcările subțiri și albastre dănțuiau în vatră, lăsînd imagini delicate, de neșters, pe suprafața ochiului.

— *Gorb.*

Capul se lăsă pe-o parte, cu gura lui ascunsă căscîndu-se, pînă ce

— GORB!

căzu în încăpere ca un cadavru.

Ferestrele pîlpîiră dement, amestecînd imaginile capului așa cum Grăsana Etteilla amesteca atuurile. Cellur sări în picioare, cu mantia lui răsturnînd porțelanul pe podea.

— Ne vede! În sfîrșit ferestrele au ajuns să-și îndeplinească adevărata funcție! (Aceasta era o bănuială: încă nu știa nimic sigur.)

Cinci panouri arătară îngrozitoarea față malformată a bătrînului pilot — profilul stînga, trei sferturi din profilul dreapta. Arătară bruște prim-planuri aleatorii ale unor trăsături particulare — o ureche, un ochi, masca cu nenumăratele ei tuburi și cili. Pentagonală, imensă, aceasta clipi din ochi spre camera tronului.

— Ești omul din lună? Vorbește!

Să vorbească?

În tot acest timp asta a-ncercat să facă!

Acum, în sfîrșit, stăpînește limbajul — Benedict Paucemanly cu mesajul său de pe o planetă albă și-ndepărtată:

— Gorb, zise el. *Foderia di ferro in Venezia...* dzeu mieu ăi... elemente constituante nearticulate... Aici stau eu la umbra mojdreanului vînos, adăpostit în ABRACADAVRUL absolut al pămîntului... Pămînt! — toate lucrurile sînt unul pe pămînt... dzeu mie ăi totu ui... *Teme-te de moartea ce vine din aer!*

Chicoti slab și clătină din cap.

— E mai simplu de-atît.

Încercă din nou.

— În Vremea Oaselor, în Vremea Viselor, cînd, pe partea îndepărtată a lunii, am stat ca o legumă, cu vine albăstrii și cu un colac de sîrme-albastre în loc de creier... Nu. Și mai simplu de-atît... Uite, tînăr fiind am zburat pe lună. Acum n-aș mai face un asemenea lucru. Ceva mi s-a întîmpla acolo, o transformare specifică atmosferei planetei ăleia triste, și-am adormit. Am înțepenit, m-am cufundat fără veste într-o transă în care am ascultat vreme de o sută de ani zăbrelele zornăitoare ale propriului meu creier. A fost un dar, înțelegi, sau o pedeapsă. (Nu-mi mai pasă ce, cu toate că întrebarea m-a nedumerit atunci și numai datorită implicațiilor ei metafizice.) Acolo, n-am mai fost cîtuși de puțin un om, ci o teorie; am fost un gînd primit cu claritatea unei senzații — dur, complex, reverberînd de dovezi. Am fost un serviciu de cristal, și-am crezut că pot auzi stelele. Am zăcut pe-o lespede de marmură într-o grădină pavată, printre

priveliști formale, cu trupul meu gol electrizat de lumina ce cădea din spațiu. Lîngă mine creștea un singur trandafir, ca un chist de alaun pe o tulpină lungă. Uneori emitea o melodie tăcute, dar inadmisibil de frumoasă, cuprinzînd patru sau cinci note dintr-o gamă muzicală dispărută. Aerul înghețat îmi umplea gura. Curînd mi-am dat uitării nava, pe *Saucy Sal*. Am comunicat cu vînturile firave, costelive din acea regiune, care suflau dintre stele. Luna e un loc ciudat. Acolo sus, umbrele cad nemișcate și strîmbate vag. Este un *nexus*. A fost schimbat de multele rase care au încercat să vină pe pămînt (sau să plece de pe el) în timpul îndelungii decăderi a Culturilor După-amiezei. Este o ureche ascultătoare. Este un avanpost.

În șemineul din camera tronului flăcările mici și albastre fură misterios înlocuite de un morman de tăciuni portocalii. Întunericul se strecură prin geamurile luminatorului. Piticul nu venise. Afară, vîntul de seară adusese și mai multă zăpadă în orașul amorțit, împingînd-o pe străzi așa cum un ghid împinge turiștii în josul străzilor pitorești, dar periculoase, ale unei capitale măcinate de revolte. (Străzi care se vor transforma mai tîrziu în dovezi geometrice negre și argintii sub influența suverană a clarului de lună.) Benedict Paucemanly șoptea ca valurile pe o plajă îndepărtată, uneori audibil, uneori nu. Suferea frecvente crize de afazie. Mare parte din vocabular încă îi era alcătuit din obscenități amestecate cu versuri îndoielnice. Încă mai confunda gramatica unei duzini de limbi străvechi cu aceea a zeci de altele inventate. Însă partea esențială a monologului său era inteligibilă. Cellur și Regina, hipnotizați de îngrozitoarea lui imagine pentagonală, îl ascultară și mai tîrziu îl rezumară:

„Luna, sau o rămășiță secretă a După-amiezei care încă o locuiește, îl capturase pe aviator la sosire și-l transformase într-un fel de ureche cu care să asculte universul populat (cu toate că *a asculta* poate că nu e termenul potrivit). Aceasta, am aflat de la el, fusese o practică obișnuită cîndva. A fost paralizat și așezat pe o lespede. Mesajele curgeau prin el ca un lichid transparent. În jurul lui șiruri de alte lespezi se pierdeau în depărtare, și pe ele văzuse cochiliile goale ale altor „urechi“ abandonate cu milenii în urmă cînd lungul lor somn se preschimbase în moarte. Multe dintre corpuri erau frînte; erau ca niște figurine de porțelan goale în interior. Descoperise că poate trage cu urechea la transmisiile ce treceau prin el, dar era ca și cum ai trage cu urechea la Turnul Babel. Universul material, se părea, are puțină substanță absolută. Abia dacă există. Este un lucru zdrențuit, un mănunchi de gaze, o amintire a unei stări de odinioară. Fiecare specie simțitoare percepe într-un mod diferit slaba dovadă a acestei stări, generîndu-și din această percepție *Umwelt*-ul său fizic și metafizic: mica lui bulă sau înveliș al „realității“. Sistemele acestea perceptuale sînt ermetice și nu permit nici o alternativă. Sînt produsul unui set anume de organe de simț, începuturi evolutive și origini planetare. Dacă o pisică ar trebui să definească lumea, ar exclude existența lumii unei muște din gura sa. Fiecare specie are ficțiunea ei, iar acea ficțiune este în toate intențiile și scopurile ei reală; și însăși substanța subțire a universului devine din ce în ce mai discutabilă, mai onirică, mai greu de atins, ca niște contururi albe ce nu vor să se focalizeze la granița cîmpului vizual...

Stelele sînt populate de zece mii de specii simțitoare. Toate jargoanele lor nebunești întretaie eterul. Paucemanly le-a ascultat, dar nu le-a putut răspunde. «Toate erau îndepărtate, îngrozitor de îndepărtate. Vocile lor erau o șoaptă evanescentă, ininteligibilă; un zvon bolnăvicios al neasemănării.» Astfel a zăcut el acolo pe catafalc: destul de departe de *Umwelt*-ul uman încît să poată percepe miriada realităților cosmosului; nu destul de departe încît să-și poată uita propria umanitate. Starea aceasta a persistat vreme de o sută de ani sau mai puțin, pînă ce spațiul de-acolo a fost invadat de noi, puternice transmisii.

La început, i-au cîntat noi voci. Aceasta a fost prima atingere ușoară a veșmîntului sau atmosferei lor spirituale. Mai tîrziu, i-a văzut sub forma unei mari aripi translucide întinse peste neprimitorul meridian selenar. Mai aproape, erau un val imens. A fost curînd inundat, îmbibat cu noua lor „realitate". Toate celelalte transmisii au încetat. Trandafirul care înflorise lîngă lespedea lui s-a spulberat cu sunetul unei dureri nepămîntene. O înfloritură bogată de crăpături a apărut pe lespedea însăși. Grădinile albe s-au prefăcut în praf în jurul lui. Era liber. În clipa aceea, și-a pierdut definitiv umanitatea. (Dar nu putea încă obține o altă formă. Carnea are inerția ei.) Transmisiile lui către pămînt erau începute prea tîrziu: pe-atunci, slabele fronturi de valuri ale noii conștiințe măturaseră Orașul Pastel, și-n rigolele și aleile și marile Case a fost conceput „Semnul Lăcustei" — imaculată și seducătoare, o filozofie ca o singură picătură de otravă în mijlocul unei oglinzi curbate, o intuiție perfectă a *Umwelt*-ului extraterestru și a implicațiilor lui asupra *Umwelt*-ului nostru; prima contaminare a realității umane!

Cu mult timp în urmă erau insecte. Nu au nevoie de nici un vehicul, ci plutesc precum un roi de lăcuste prin crăpăturile și prin zonele de clivaj ale spațiului (pe care le concep drept un întins pămînt pustiu presărat de-a valma cu deșeurile pietroase ale planetelor și reverberînd de propriile lor țîrîituri uscate). Motivele lor sînt neclare: instinctul — sau ceva ce seamănă cu el — le îndeamnă să cerceteze neîncetat continuum-ul în căutarea unei soluții pe care nu și-o pot defini nici măcar lor însele. Acum, acea pasiune rece este în ruine, și încearcă să trăiască pe pămînt. Menirea lor n-a fost niciodată aceea de-a veni acolo și de-a construi un oraș. Este tragedia lor în aceeași măsură în care este a noastră.

Așa ne-a explicat lucrurile marele aviator. Din zăpăceală, s-a oferit să le conducă pe pămînt. (Cine-l poate învinui? Trezit dintr-o moarte aparentă pe partea îndepărtată a lunii, descoperise că nu este nici insectă, nici om, nimic din ceea ce fusese cîndva! Ele erau singurele lucruri de care se putea agăța.) Dintr-o zăpăceală și mai mare, ele îl urmaseră. Acum — totem sau zeitate sau simplu interpret — era închistat în inima noului lor oraș, petrecîndu-și orele imobile în scăpărarea albastru-mozaicată a viselor sale pe jumătate proprii insectelor, amplificator involuntar al *Umwelt*-ului roiului.

«Este deja prea tîrziu pentru conștiința umană să mai recapete vreodată stăpînirea asupra lumii; noul vis se scurge ca ceața pentru a o învălui și transforma.» Și totuși, roiul fusese molipsit la rîndul său: «Unde cîndva se vedeau membranele cornoase ale lăcustei, călugăriței sau viespii, acum își imaginează carne, piele, păr. Se uită la sine cu oroare. Pierde lupta pentru a-și păstra viziunea lăuntrică, siguranța ermetică în fața golului.»

În strînsoarea acestui impas perpetuu, însăși substanța planetei a începu să dispară, să se-ntindă și să se rupă, ca o veche perdea de la o fereastră de pe Bulevardul Aussman. Dacă ar continua, conflictul dintre Om și Insectă n-ar deveni altceva decît un amalgam de întîmplări umbroase fără sens răsucindu-se în jurul unui punct decadent în spațiu și Timp. În zonele de mare conflict, materia, în încercările ei de înglobare a amînduror „realităților“, deja se distorsiona, alunecînd în noi forme și amestecuri de rase. În Nord apăruseră noi lanțuri muntoase; liniile de coastă adoptaseră noi forme, elastice, curioase, nestatornice, acoperite de-o vegetație nouă care ieșise din mare de-a lungul culoarelor de zbor ale insectelor și acum adoptau o transparență cenușie, etiolată, mucilaginoasă; ample manifestări halucinatorii umplură cerurile noaptea, mari cortine modulare schimbătoare, ca o imagine văzută printr-un ochi mozaicat. Toate acestea se adăugaseră simptomelor minore deja observate — Semnul Lăcustei, ploile de lumini. Pe deasupra, conflictul dintre două vise trezise vise mai vechi: fabricile După-amiezei se reconstruiră parțial în Marile Pustii, producînd nori de aburi corozivi; figuri ciudat îmbrăcate vorbind limbi străvechi puteau fi văzute pe străzile din Lendalfoot și Duirinish.

«Lumea», șoptea Benedict Paucemanly, «încearcă cu disperare să-și aducă aminte de sine... blork... *nomadacris Septemfasciata!...* ce încîntătoare bucată de carne... »“

Tăciunii se așezau în vatră. Ușile încăperii tronului zăngăniră brusc, motivele lor din alamă reprezentînd coelacanți și tritoni mișcîndu-se agitate în semiobscuritatea albăstruie, după care rămaseră nemișcate. Fusese vîntul, poate; sau poate se izbise ceva de ele. Din pasajul de afară se auzi un scurt icnet indistinct; o larmă stinsă și-ndepărtată; tăcere. Se întîmpla ceva acolo afară, dar cei dinăuntru erau captivați de spectrul pentagonal pîlpîitor al bătrînului aviator, cu vocea lui slabă și carnea chinuită de masca ce, explică el, era singurul său mijloc de percepere a „realului“, a umanului, a lumii. Methvet Nian nu spuse nimic, ci privi doar cu oroare și compasiune la mișcarea clătinată a capului acela rănit, desfigurat, și clătină și ea încet din cap, în vreme ce Păsărarul Cellur își strînse roba mai tare în jurul pieptului său slab și tremură. Îl durea capul de frig și din cauza efortului de-a urmări șoapta aceea ștearsă, venind ca dintr-o latrină. Observase în gesturile spectrului o anumită conștiință de sine. Felul în care trăgea din ochi și apleca din cap avea ceva arcuit; narcisismul confesiunii îi prevestea pîrțurile.

— Ce trebuie să facem, atunci? întrebă el, puțin nerăbdător.

Paucemanly scoase un rîgîit puternic. Imaginea lui înotă, se retrase și fu înlocuită de ceva cît se poate de nou: libelule mari, împodobite și schiloade, se tîrîră peste panourile pîlpîitoare în timp ce-n spatele lor peisajul tresăltă și se curbă sub forme născînde și organice.

— Se transformă și mor în noii aburi ai pămîntului: dar celulele lor de reproducere sînt pline.

Fără aripi și topindu-se, insectele fură înghițite de ciudatele dealuri din jurul lor. Acestea, la rîndul lor, se pliară pentru a scoate la iveală o față, maronie și osoasă precum craniul descărnat și lustruit al unui cal în care au fost introduși în chip de ochi două jumătăți de rodii. Se uita țintă în camera tronului.

— Hopa, spuse aceasta. Verde, maro, testăm. Alo?

Paucemanly reapăru într-o ceață galbenă, gelatinoasă, părînd nedumerit.

— Orice-ar ieși din ei, continuă el, va silui lumea conform propriilor scopuri... testăm?... *Septemfasciata*...

Din ferestre ieși un fluierat puternic. Una dintre ele se sparse. În cameră căzură cioburi. Nu se văzu nimic, cu excepția unei găuri prăfoase care mai tîrziu se dovedi a conține doar filamente de aur și cîteva oase mici. (Cellur, însă, se feri de parcă s-ar fi așteptat ca o mînă de extraterestru să sară după el.)

În panourile rămase, un fum înecăcios ascundea cînd și cînd imaginea verzuie a aviatorului. Apăru un mănunchi de degete grase sinistre — ale lui —, pipăindu-i fața, încercînd parcă să și-o amintească dintr-o întîlnire anterioară. Rămaseră gînditoare peste mască, apoi, cu o mișcare rapidă, de animal de pradă, o apucă de curelușe și-o smulse. Din trăsăturile desfigurate de dedesubt țîșni vomă. Paucemanly dispăru pe dată.

— Să fi ajuns, atunci, lumea la sfîrșit? întrebă Cellur.

— Nu vreau decît moartea, veni răspunsul, o șoaptă îndepărtată gîtuită de vină și milă față de sine. O sută de ani pe lună! Doar moartea.

Pe ferestre apăru o serie de imagini șterse cu insecte de rînd, corpurile uscate ale unor viespi strivite sub picior într-un pod cu mult timp în urmă, și molii-sfinx ca niște flori presate într-o carte veche. Le mișcă o pală de vînt. Se întunecară una după alta pînă ce nu mai rămase absolut nimic. Cellur rămase vreme îndelungată în semiobscuritate, fără a se gîndi la nimic. Nu se putea convinge să-i spună ceva Reginei.

Piticul intră cu securea într-o mînă și un mănunchi de vergele subțiri de oțel, lucioase, în cealaltă. Era cu respirația tăiată și avea sînge în păr. Își bău ceaiul de mușețel călduț cu o grimasă. Cînd observă ferestrele întunecate și cioburile de sticlă, clătină sumbru din cap.

— Au primit semnalul să treacă de porți acum o jumătate de oră, zise el. Șederea noastră aici s-a sfîrșit.

Lăsă vergele de oțel să cadă la podea și, cu un set de unelte pe care-l scoase de sub vestă, începu să le asambleze. Munci cu repeziciune. Curînd, în fața lui se afla un schelet pe jumătate omenesc înalt de trei metri sau trei metri și treizeci de centimetri — celebra lui „soție mecanică“, adunată cu mult timp în urmă dintr-un deșert neprietenos din Nordul îndepărtat. Pe cînd îi puse cap la cap oasele-i metalice, în încăpere fu liniște. Cu toate acestea, se opri din cînd în cînd ca să-și aplece capul într-o parte și să asculte; iar într-un moment anume spuse cu nepăsare:

— Cineva o să trebuiască să blocheze ușile. Eu nu ajung la ele, iar flăcăii de-afară n-or să mai reziste mult.

(Cellur nu răspunse. Din fereastra spartă începuseră să curgă mici particule de lumină albastră ca niște cărăbuși luminoși. Cădeau din ce în ce mai repede, ca ploaia. Umpleau încăperea cu o strălucire bizară, care lumina obrazul alb al lui Methvet Nian așa cum stătea ea acolo, uitîndu-se tăcută în gol.)

Un strigăt îndepărtat se insinuă dinspre coridoarele exterioare asediate. Întregul palat părea să tremure. Piticul se scărpina în cap. După o viață lungă, înțelegea astfel de situații cu o forță supranaturală. Oțelul se freca de oțel, de piatră, pe cînd el întindea cu grabă pe podea soția mecanică, așa încît picioarele

ei să stea drepte și să-și țină brațele pe lîngă corp. Îi făcu ceva pînă cînd aceasta zumzăi și eliberă și ea particule luminoase. Apoi se aplecă așa încît să stea cu membrele suprapuse peste oasele ei reci. Partea de sus a corpului și-o prinse cu niște chingi de cutia ei toracică scăpărătoare; craniul ei fără fălci și-l trase peste cap precum o cască.

— Acesta-i tovarășul meu rece pe care n-am crezut că-l voi mai îmbrățișa vreodată, murmură el.

O putea controla cu ajutorul unor manete, dar pentru moment rămase nemișcat în ciudata lumină albastră, încercînd să-mi amintească ceva. Ozonul și-un zumzăit jos umpleau aerul. Scheletul pocni fără îndemînare din degete. Se cutremură și se întinse, și din voință proprie făcu mișcări de apucare; însă cînd el mișcă în sfîrșit manetele, acesta nu reacționă.

Ceva se izbi cu un bufnet de ușile camerei tronului.

Piticul era prins în harnașament. Se zvîrcoli.

— Unul dintre voi să încuie ușile sau s-a sfîrșit cu noi!

Se eliberă și se adresă cu înfrigurare mașinăriei. Din aceasta ieșiră scîntei; eliberă licurici galbeni și lenți care se alăturară luminii albastre care ieșea din fereastra spartă. Aerul fu umplut de un miros ca de păr de cal ars. Cît despre Cellur și Regina, nici unul dintre ei nu părea în stare să se miște. Aveau fețele albe ca varul de disperare, ochii de lemur. Pentru Tomb nu erau decît un dezastru fizic, nu erau decît încă un război; pentru ei era un dezastru al *sensului*. Murmurau între ei pe voci joase, neclare, ca niște străvechi animale inteligente — „Sfîntul Elmo Buffin"; „o ocazie fatală". Tomb își rupse unghiile pe mașinăria antică. Era un pitic, nu un filosof; nu era decît un alt război: și credea că încă mai avea timp să-l cîștige...

Se legă înapoi în chingi. Soția mecanică se ridică de pe dalele de piatră cu un icnet și-o clătinare neîndemînatică, ca o cămilă supraîncărcată. Era uzată, ca toate celelalte mașinării din Viriconium. Nimeni nu știa la ce fusese folosită cu atîtea secole în urmă în damnatele Regate ale După-amiezei. Legănă stîngaci din brațe, distrugînd bucăți de mobilier în încercarea de-a sta în picioare. Dibui pe podea pînă ce găsi securea energetică a piticului, pe care o legănă apoi în arcuri periculoase, vîjîitoare.

— Ha, ha, rîse piticul.

Își trase craniul peste cap. Ochii lui bătrîni clipiră roșiatici. Se simțea viu. Nu trebuia decît să bată din picioare și se clătinau pereții. Mișcă manetele. Presărînd firișoare albe, cremoase, ca niște fluturi de varză, soția mecanică merse tîrșîit către uși, întinzînd triumfal o mînă enormă către încuietorile de sus...

Afară, într-un semiîntuneric victorios, cu cei rămași din garda palatului bolborosindu-le pe moarte la picioare, se adunaseră adepții Semnului. De la crima de pe Canalul Plăcerii pierduseră legătura cu eșalonul superior în labirinturile fosforescente și vîntoase ale Cartierului Artiștilor; prioritățile lor ideologice deveniseră insondabile pînă și pentru ei; și chiar carnea lor suferise violente și nefolositoare evoluții. În nesfîrșitele lor preumblări prin Orașul de Jos dezrădăcinaseră grilaje, își construiseră bîte din lemn țintuite cu cioburi de sticlă, furaseră de la măcelari satîre și cuțite de bucătărie vechi înnegrite de rugină, adunînd o armată potrivită pentru cei transformați, pentru faliții motivaționali și pentru pungași. Durerea provocată de transformare îi făcuse

să-și lărgească sau să-și desfacă bandajele care pînă atunci le ascunseseră cocoașele și tumorile, și acestea fîlfiiau acum pe lîngă ei în fîșii soioase în vreme cei ei țopăiau și săreau alandala pe coridoarele palatului pe picioarele lor puternice, îndoite.

Ochii lor erau nedumeriți și plini de agonie. Nu puteau deveni insecte. Carnea, în fond, opune rezistență: există un conservatorism al celulei și-a măduvei. Însă niciodată nu vor mai deveni oameni...

Din rănile ca niște buze de femeie înflorise o anatomie fantastică, irelevantă: antene împănate lăsate în jos, picioare tremurătoare cu mai multe încheieturi, o mie de ani mozaicați, cili vibratili și plăci chitinoase fără noimă. Acolo unde aceste noi organe deformate intrau în carne se vedea o substanță intermediară, cenușiu-rozalie, care curgea ca o grefă nereușită. Nici unul dintre aceste organe nu se afla la locul potrivit. Dintr-un bust mutilat ieșeau șase picioare subțiri, zăngănind ca niște bețe uscate suflate de vînt. (Păreau să facă semne de chemare. Omul din care crescuseră striga fără voia sa ori de cîte ori se vedea reflectat undeva.) Ici ieșiseră mandibule cu margini ca de ferăstrău din leziuni ca niște flori la nivelul genunchiului sau al cefei și acum vorbeau limbi necunoscute pe voci stridente, scîrțîitoare; colo fîlfîia ca o mantie o membrană cartilaginoasă punctată cu cioturile abortive ale unor aripi. Organele genitale ale unui magistrat din Alves fuseseră înlocuite de o limbă încolăcită ca de molie ce ieșea afară la intervale regulate fără s-o poată controla. Unii dintre ei săreau în mod neașteptat, ca niște cosași într-o zi însorită; alții își pierduseră complet abilitatea locomoției în poziție verticală și se tîrau în cercuri ca niște musculițe schiloade. Degradarea aceasta nu le aparținea în întregime numai lor: dincolo de murmurele disperate care le scăpau se putea simți șoapta foșnitoare a unui demiurg schilod, durerea Ideii luptîndu-se să prindă formă.

Mînați de oroarea neagră a propriei lor condiții, vag dar amarnic conștienți de umanitatea de care se descotorosiseră de bună-voie, sparseră ușile și împinseră soția mecanică a Piticului Tomb prin camera tronului, lovind-o cu vechile lor lopeți și cu săbiile rupte. Atîrnat acolo printre membrele ei sclipitoare, el legănă securea; se clătină; se retrase. În acest timp, în spatele lui, Păsărarul Cellur se trezi dintr-un vis al dezintegrării și descoperi că nu fusese deloc un vis.

10
Toate rănile pămîntului

Galen Hornwrack coborî în misteriosul oraș ca un legendar conchistador ratat. (Febra și magia i-au înfrînt priceperile. Ținuturile pustii pe care a pornit să le traverseze în tinerețe nu i-au scos în față nici un dușman, ci doar propria-i ambiție. Toate puțurile erau otrăvite; nisipul i-a înghițit trupele și speranțele. Se întoarce clătinîndu-se înapoi în țara natală doar ca să afle că și ea devenise schimbătoare, nestatornică, transformată pentru totdeauna...) Cicatricele lăsate de lupta cu pasărea de metal, o întîlnire pe care și-o amintea numai vag, i-au deviat și întărit liniile caracteristice ale feței, așa încît un ascetism ciudat îi modifica acum obișnuita expresie de nerăbdare și participare. Îi curgea nasul.

Sabia lui tegeus-Cromis o purta în mîna stîngă, fiindcă-i pierduse teaca undeva în peisajele decadente din urma sa. Mantia lui ruptă scotea la iveală zalele pe care i le dăduse Regina, acum ruginite. Ochii lui erau goi și privirea aparent directă, de parcă, obosit de a încerca să distingă între real și ireal, atribuia acum exact aceeași valoare tuturor obiectelor care-i intrau în cîmpul vizual, de parcă renunțase să judece întîmplările, și acum nu făcea decît să le trăiască.

Dorința de a vedea orașul îl împiedicase să adoarmă.

Alstath Fulthor îl urma, susținînd-o pe femeie și nesfîrșitele ei profeții. O aureolă, ea însăși incoloră, ieșind fără-ndoială din armura sa crustaceană cornoasă și lobată, părea să le umple amîndurora corpurile, iluminînd de sub lucrurile pe care le purtau, stacojie și albastră, ca în unele tablouri vechi. Prezența necunoscută a orașului, contractul lui echivoc cu „realitate", împrumutase nebuniei lor o forță nouă.

— În gură, cînta femeia, mi-am făcut slaba contribuție. Blackpool și Chicago devin una cu nimicul; colonadele lor ce dispar răsună de sunetul orchestrelor deja dispărute.

La aceasta, se opriră să se uite unul la celălalt jumătate cu încîntare, jumătate cu oroare, iar părul lor tuns scurt, țepos, și mîinile lungi neastîmpărate le ofereau aerul unor copii prinși într-un joc al conspirației. (Ei doar sperau să manipuleze Timpul, după cum știm: crezînd că prin combinarea și recombinarea cîtorva imagini comune — care ele însele nu sînt decît niște simboluri, și nu amintirile în sine ale unor fapte ciudate pentru Culturile După-amiezei — ar putea obține „codul" care-i va elibera de Amurg. Astfel, Grăsana Etteilla, amestecîndu-și cărțile de joc...)

Ei rămaseră în urmă, iar Hornwrack se așeză obosit în noroi ca să-i aștepte.

— Ajunge cu asta! spuse el tăios.

Îi trata în cea mai mare parte a timpului cu o mare indulgență severă, dar încerca să preîntîmpine ciudatele și stînjenitoarele lor contacte sexuale, alungînd-o pe femeie cu latul sabiei în timp ce avea grijă să stea cu coada ochiului la arma cea mare a lui Fulthor.

— Ajunge! îl imitară ei. Ajunge!

Nu știa de ce se afla acolo, îndreptîndu-se spre cea mai adîncă rană a lumii. Neavînd nici un scop în dimineața cînd îl înșfăcaseră din camerele lui din Rue Sepile, se întreținuse cu energia vechilor trădări și resentimente, dintre care nici una nu supraviețuise călătoriei prin Adîncile Pustii. Ridică din umeri. Era o epavă. Deasupra lui plutea manifestarea amorțită și deformată a lui Benedict Paucemanly, care era singura lui speranță. Din zori acesta îndurase o criză de voință, dizolvîndu-se sporadic într-o masă de cheaguri cenușii și pierzîndu-și puterea de a vorbi. Se readuna încet după o astfel de răbufnire, îl îndemna pe Hornwrack mai departe spre oraș, rîgîia tragic.

— Nu-mi doresc decît moartea, explica el.

Iar Hornwrack, cu un suspin, îi conducea protejații nebuni puțin mai aproape de destinație.

Orașul acesta apăruse pe cîmpie o dată cu pogorîrea insectelor în urmă cu zece ani, crescînd din cioturile de piatră roasă, coloane înclinate și caldarîmurile scufundate ale unui ancestral sit al După-amiezei. Nu-l construiseră, ci mai degrabă îl așteptaseră. Nu era un oraș, cît mai degrabă un răspuns al materiei

de rînd la constantele lor cerințe metafizice, presiunile pervertite ale „noii lor realități“. La origine constase dintr-un număr de structuri mari, dar șubrede, dispuse fără o noimă aparentă pe, și în jurul, unei coline joase. Cea mai mare dintre acestea avea poate treizeci de metri înălțime. Erau ca niște cuiburi de viespi uscate, și aveau aceeași construcție celulară, subțire ca hîrtia. Foșneau în suflarea vîntului. Insectele săreau printre ele pe cărări ciudate și fără destinație, de o parte și de alta a cărora se adunaseră de-a lungul anilor stranii rambleuri cristaline, recifuri suspendate și spirale instabile, galerii compuse din oxizi metalici sfărîmicioși brăzdate cu serpentine și sticle nemaivăzute. Structuri mai mici crescuseră în cele din urmă în umbrele acestei înfăptuiri: hexagoane excentrice parțial acoperite formate din nisip compactat amestecat cu anumite secreții corporale ale locuitorilor lor, care intrau și ieșeau anevoie prin deschizături făcute în pereți.

Dar dacă insectele începuseră mai întîi să schimbe pămîntul în locul acela, așa începuse și acesta să le schimbe pe ele; iar plasticitatea primitoare a materiei se transformase brusc într-o capcană.

Gravitația le prinsese în cursă: acolo îi simțiseră pentru întîia oară atracția și pierduseră puterea zborului extraatmosferic. Le devenise dintr-o dată imperios necesar să respire, și totuși nu putură respira aerul, și trebuiră să inventeze un substitut: acolo construiseră mașinăria pufăitoare care să-l împrăștie. (Niciodată nu funcționase foarte bine.) Fluidele le fuseseră necunoscute în timpul migrației milenare și glaciale prin spațiile sterpe: acolo își umpluseră pentru întîia oară țesuturile cu ele ca tampon împotriva otrăvurilor pămîntului. Acolo își puseseră măștile respiratorii și-și construiseră armele, văzîndu-se drept niște coloniști fără voie asediați, victime ale unui accident cosmic: ceea ce și erau. Acolo, *Umwelt*-ul omenesc le pătrunsese pentru întîia oară în ciudatele sisteme nervoase, insuflîndu-le nebunia așa încît nu mai putură înțelege ce vedeau sau simțeau, și începuseră să moară din pricina unei boli noi.

În momentul în care Galen Hornwrack își întîlni sfîrșitul acolo, toată ordinea și simțul scopului dispăruseră de acolo. Clădirile, nepămîntene încă de la început, începuseră să se micșoreze ca sticla încinsă, căutînd parcă un nou centru de gravitație. O arhitectură parțial transparentă, cu balcoane coșmarești și pereți suspendați care se formaseră cînd materia, luptîndu-se să găsească un compromis între cerințele oamenilor și ale insectelor, începuse să se legene și să bîjbîie după verticalități și orizontalități ce nu-i satisfăceau pe nici unii. Străzile întinse fără vreun plan bine gîndit sfîrșiseră în gropi, sau în scări care ele însele se pierdură după un colț sau două în susul lateralelor unui cilindru enorm fără ferestre. Turnurile se clătinară și se cutremurară, vibrînd între condiția umană și cea extraterestră, apoi se prăbușiseră și se dizolvaseră ca jeleul. Un zumzet languros însoți acest proces, și dincolo de el se auzise dangătul unor clopote imense, de parcă materia ar fi încercat să se dizolve prin sunet. Vînturi îngrozitoare urlaseră în josul străzilor principale aflate într-o continuă reformare. Pîraie de particule mici și albastre se rostogoleau de pe cornișele înalte; afară, în scuarele deschise (prin care, ca într-un vis, se puteau discerne copiile piețelor din Viriconium — un pol opus, sursa coșmarurile, sinistrul oraș), se zbăteau indivizii schimbați din roi; în timp ce, printre aleile provinciei aceleia dezintegrate, proliferau tulpinile groase și galbene ale unei plante mutate genetic.

Deasupra, nori necuprinși de insecte pluteau pe cerul purpuriu pulsatil, alcătuind desene adventive, fără sens, încercînd să copieze sau să reînceapă nesfîrșitul pelerinaj spațial. Se înfigeau în gropi adînci săpate în deșert. Inventară vehicule inutile care rulau ca niște grepfruturi mucegăite printre dune, ridicîndu-se cîțiva metri deasupra pămîntului pentru a emite gaze urît mirositoare. („Din păcate", șopti femeia nebună, „aceasta-i o parte dintr-o combinație pe care nu o poți înțelege.") În acest haos Galen Hornwrack fu convins să-și conducă ceata, neștiind că împrejurările aveau să-i aducă înapoi un fragment sau două din îndepărtata — ba chiar, acum, aproape imaginara — sa adolescență.

Sub un cer ca o mantie de sticlă, la o intersecție în planul de sol dezintegrat al orașului, două insecte executau un dans în lumina sinucigașă. Boala le schilodise, ochii lor erau ca niște pepeni putrezi, și totuși de-o parte și de alta a corpurilor lor albastre și verzi scăpărau însemne heraldice vii ca luminile unor pești de apă adîncă. Țepene și tremurînd, cu abdomene încrețite și aripi desfăcute, mișcîndu-și cîte un picior afectat o dată, păreau că sînt pictate pe una dintre velele lui Elmo Buffin, sau tatuate în cerneluri strălucitoare pe un biceps. Nori de aburi colorați curgeau prin galeriile care se încolăceau deasupra lor într-un val mineral solzos. Balansîndu-se pe picioarele din spate, acestea se îndoiau pe spate sub forma simbolurilor circulare ale unui alfabet organic; se tîrau printre pilonii ca niște oase ai colonadelor, urmînd nervurile de serpentin și de obsidian de parcă ar fi fost niște pîraie răcoroase; trăgeau cu membrele din față de măștile pe care le purtau — poate pentru a obține alinare, căci o parte din scopul acestora era de a le permite să perceapă lumea în care se găsiseră naufragiați.

— Lasă-mă să le omor, se oferi Alstath Fulthor.

Perioadele lui de echilibru psihic, rare de la plecarea din Iron Chine, erau acum caracterizate de o cruzime visătoare, detașată, un ecou, credea Hornwrack, al inimaginabilului și stilizatului sadism al Culturilor După-amiezei.

— Nu.

Galen Hornwrack, trăind în două lumi: țopăia și fluiera fără voia sa în josul perspectivelor sparte-n milioane de locuri ale universului mozaicat, în timp ce imnul subțire și strident al roiului umplea spațiile sterpe din jurul său. Vidul îl îngheța. Infinitul îl făcea să înainteze ca o promisiune. Triste planete de piatră se învîrteau sub el cu rezervoarele goale. Nu înțelegea nimic din toate acestea... În același timp, era conștient de Fulthor, care tușea și se îneca lîngă el, cu fața suptă luminată de scînteierea bizară, desfigurantă, a sabiei energetice. Stăteau la umbra unei imense lăcuste moarte, sau poate că era o călugăriță. Picioarele din față îi erau pliate hieratic deasupra lor, strîngînd ceva ce ei nu puteau vedea. Din încheieturile ei ventrale și deschizături atîrnau cortine coriacee de mucus uscat. Evanescentele ei unde telepatice treceau prin craniul lui Hornwrack într-un contrapunct strident față de perpetua dezorganizare care se umfla deasupra lui ca un triumfal organ muzical al locuitorilor din oraș. Îi lăcrimau ochii în ceața cu miros de lămîie emanată de distileriile atmosferice de ventilație; îi curgea nasul. O ciupercă neagră ca smoala care înflorea la umbra marelui cadavru începuse să-i roadă tălpile cizmelor.

— Dă-mi voie să le omor, spuse Fulthor.

— S-ar putea să nu mai stai aici multă vreme.

Avea dreptate. După o vreme, își abandonară exercițiile futile și se tîrîră adînc în întunecimea recifurilor, urmînd striațiile de minerale scînteietoare.

— Încercau să-și aducă aminte cum să zboare.

Spectrul lui Benedict Paucemanly părea speriat de oraș. O culoare albicioasă viciată cînd era cît de cît vizibil, acesta înainta greoi prin galeriile superioare, pierzîndu-și conturul ca o bucată de săpun ud. Părea să aibă loc o disoluție nu doar a imaginii lui, dar și a personalității. Acest lucru se accentua cu cît intra mai adînc în confuzia din oraș. Cu degetul arătător ridicat la buze (sau acolo unde s-ar fi aflat acestea), se uita furtiv pe deasupra balustradelor deformate, ferindu-se timid dacă apărea o insectă într-o piață îndepărtată sau rămînea vibrînd ca un motor delicat la capătul unei alei întunecate. Se temea de-o întîlnire inevitabilă.

Cu toate acestea, nu le permitea nici o pauză. Fulthor tremura la granița vechii sale nebunii, cu armura lui schimbîndu-și înfiorător culoarea, adoptînd nuanțele de cenușiu și verde dungat ale cosașului de pustiu. Hornwrack, amețit și vomitînd, înainta alături de el. (Carnea îl mînca pe os. O simțea cum tînjea să capete noi și extravagante forme.) Curînd, trebuiră s-o tîrască pe femeia nebună de subsuori. Valuri de distorsiuni emanînd din haosul dinainte o azvîrliseră într-o stare de rigiditate din care se trezea doar ca să-și muște limba sau să scoată sunete fără sens cu buzele-i amorțite. Călcîiele ei săpau șanțuri în pămîntul care era acum un nisip compactat, acum turba udă din jompurile continentale. În șănțulețe se scurgea încet o apă maronie. Mai era oare orașul acolo? Pe creasta fiecărui val pămîntul bubuia și zăngănea; clădirile se lichefiau, scoțînd la iveală pentru o clipă turnurile desfigurate ce așteptau în Viriconium (care, la distanță de o mie șase sute de kilometri, încerca să devină un oraș de cuiburi de viespi uscate); și particule albastre cădeau învolburate din aer ca o ploaie luminoasă. Lumea era erodată în mod regulat; dedesubt se putea discerne rînjetul osos al nimicniciei, *Neantul* din pachetul soios de cărți al Grăsanei Etteilla.

Fantoma lui Paucemanly aluneca precum un mormoloc printre coloanele prăbușite, o picătură de mucus înaintînd prin acea arhitectură de ceară topită cu ajutorul mișcărilor mici și energice ale mîinilor lui ca niște înotătoare de pește.

Seara veni, și o dată cu ea veni și o întunecime purpurie prin care țîșneau flăcări curioase.

Din aceasta, înfășurate într-o ceață galbenă lipicioasă, se tîrîră cîteva insecte neîndemînatice. Erau trei sau patru la număr. Alstath Fulthor își puse mîinile pe cap și căzu la pămînt.

— Oh, oh, oh, strigă el.

— Oh, oh, șoptiră insectele.

Se apropiară cu o stranie reținere, aplecîndu-și marile măști. Elitrele lor cenușii și pîntecele galbene blindate erau brăzdate de răni pe care singure și le pricinuiseră. Din acestea creșteau ca niște muguri o varietate de membre noi, roz, pe jumătate omenești, lipite de carapacele lor înțepate și roase, ca o substanță intermediară, membranoasă, nici carne, nici chitină. Erau grupuri de mînuțe cu degete mobile perfecte, fiecare avînd cîte un unghie minusculă ca de sidef. Erau fețele unor copii foarte tineri cu ochii închiși. Erau numai ochi (după cum,

într-adevăr, erau picioare și busturi și organe interne), cîrpiți de somnul postnatal, și de un albastru foarte deslușit, ca emailul de pe-o broșă veche. Unele dintre fețe murmurau somnoroase.

Nu era clar dacă aceste insecte erau ambasadori sau soldați. Îi recunoscuseră pe însoțitorii lui Hornwrack ca fiind oameni, și fuseseră atrase de lustrul magistral al armurii stacojii a Omului Renăscut. (Cînd se apropiată de el, propriile lor însemne scăpărară, portocalii și verde-smarald.) Nu puteau vorbi, însă, și el nu le putea ajuta. Rămaseră nemișcate, pe dată heraldice și degradate. Femeia cea nebună fu cea care se ridică brusc în picioare să vorbească în numele lor.

— Nu am cerut să venim aici, zise ea.

Se uită la Hornwrack, care la rîndul lui își umezi buzele și se uită la travestiul unui cap de copil.

— Ce? spuse el.

— Duceți-vă și așteptați, imploră ea. Lăsați-ne să ne terminăm treaba aici. Nu putem trăi aici mult.

Deschise gura și din limba ei ulcerată se scurse sînge.

— Lăsați-ne în pace, șopti ea, întinzînd palma într-un gest de ascultare, cu gura plină de flori strivite. Oh!

La capătul acestui discurs ea stătea cu spatele la insecte, cu ochii luminați de o inteligență înfiorătoare. Propriile lor orbite fațetate îl observară pe Hornwrack cu calm peste umerii ei. Erau nemișcate. Hornwrack începu să dea înapoi, rîzînd.

— Gata cu asta! se auzi că exclamă.

Ridică mîinile în aer.

— Nu mai vreau să aud nimic.

Se uită în jur după îndrumare, dar Fulthor mormăia pe jos, iar spectrul bătrînului aviator dispăruse cît se poate de inconvenabil. Dintr-o dată, teama îi fu răpusă de un soi de furie falsă. Scoase de la curea sabia lui tegeus-Cromis, împinse femeia în lături și le străpunse cu ea. Însă nu era făcută decît din oțel și se rupse imediat în jumătate. Ambasadorii căzură pe spate fără să i se opună, foșnind, ducînd cu ei acei îngrozitori muguri umani. (Unul dintre capete se trezi. *„Lasă-ne în pace"*, șopti acesta, uitîndu-se direct la el.) Apoi, din miezul orașului, care se afla acum foarte aproape, se iscă un alt val de dezintegrare. Hornwrack se clătină pe picioare. Ambasadorii se zvîrcoliră și zbătură, cu un fel de lichid curgîndu-le de la încheieturi. Fay Glass strigă.

—Lăsați-ne în pace! Curînd o să murim aici!

Hornwrack nu mai putea suporta asta. Era obișnuit cu o violență mai puțin echivocă. Tușind, se împletici spre corpul nemișcat al lui Fulthor și-i luă sabia energetică din teaca de ceramică. Nu mai folosise niciodată așa ceva. Se întoarse și lovi cu neîndemînare spre membrele din față și ochii complecși ai ambasadorilor. De data aceasta, insectele ripostară cu jumătate de inimă în timp ce se retraseră în semiîntunericul purpuriu. Însă armele lor ciudate, roase, nu făcură decît să scapere slab în aerul jilav, emanară dîre de lumină palidă, și ratară. Cînd el le reteză picioarele, căzură pe-o rînă. Bîzîiră în cercuri, împingînd pămîntul în mormane inegale. Curînd, erau moarte. Hornwrack se uită cu uimire la ele; la sîsîitul remanent din mintea sa; la Fay Glass. În ultimul moment

încercaseră să-i distragă atenția de la matahala ambarcațiunii de zbor a lui Benedict Paucemanly, de la *Heavy Star*.

Carena acestei nave se contura deasupra lui, năpădită de enigmaticele coroziuni ale șederii de o sută de ani pe lună. Era încastrată într-un morman înalt de nisip compactat, care se curba la dreapta și stînga ca scheletul unui stadion imens. Hornwrack se plimbă în jurul lui, înfiorat, exultant. Mașinăria aceea celebră! Luminile erau vag vizibile prin bordajul exterior fisurat; vine cărnoase îl înfășurau; cîțiva fulgi de vopsea neagră și argintie mai stăteau lipiți de pupa — culorile Casei Methven, așezate acolo în toiul asediului aerian asupra Mingulay-ului.

— „Teme-te de moartea ce vine din aer!" strigă Hornwrack.

Rîse. În entuziasmul său, o apucă pe femeia cea nebună de încheietura mîinii și-o trase după el.

— „Teme-te de moartea de vine din aer!"

Se gîndi la Grăsana Etteilla și la Bistro Californium cu clientela lui de perverși și pozeuri. Se gîndi la piticul care-l bătuse în palat și apoi îl abandonase în umbra lui Agdon Roches. Se gîndi la Orașul de Sus, care-l curtase numai pentru ca apoi să-l trădeze. Se gîndi la Orașul de Jos, la băiatul din Rue Sepile, la valurile de frunze ude de castani suflate de vînt în lumina unei după-amiezi tîrzii de noiembrie, la femeile care rîdeau în camerele de la etaj. Se gîndi la lumînarea din noapte, la o pisică ce se furișează în cameră, la mirosul priboaielor — un răsărit de soare urmîndu-l pe altul pînă ce alcătuiesc optzeci de ani de răni și febre. Nimic din toate acestea nu avea vreo însemnătate. Era ca și cînd ar fi fost ușurat de aceste lucruri, doar ca să fie schimbate cumva și să-i fie oferite înapoi doar ca amintire.

— Dacă reușesc s-o scot de acolo, o să ne croim drum afară din casa asta de nebuni! spuse el.

Va zbura spre Orașul Pastel cu ultima ambarcațiune de zbor rămasă în regat. Acolo va vorbi cu piticul, poate și cu Regina. Acolo își va enunța condițiile.

— N-o să mai zboare niciodată în spațiu, spuse el, frecînd cu degetul mare excrescențele subțiri, albicioase, ca de licheni, rețeaua de crăpături mici care acoperea bordajul de cristal.

Chiar și numai acest ușor contact îl făcu să tremure de surescitare. Lovi cu piciorul ușa de la pupa să vadă dacă nu se deschide, și fu răsplătit cu un bubuit cavernos.

— Dar motoarele ei încă funcționează. Uite!

Aruncă pe data sabia din Orașul de Sus, o apucă pe fată de brațe. Ea se uită la el cu ochi goi.

— Cîndva am pilotat astfel de vase! strigă el. Nu mă crezi?

Și-apoi:

— Fantoma aia mi-a dat înapoi cerul. Mi-a dat înapoi cerul!

Alstath Fulthor veni în spatele lui în patru labe și ridică *baan*-ul abandonat. Pe mintea lui pusese stăpînire un coșmar din trecut. Zîmbi cu înțeles.

— N-o să îndur nimic din partea filosofilor acelora frumoși, spuse el. N-o să mă mai plimb prin grădinile *lor* metalice!

Sări în picioare, răsucind sabia în arcuri scăpărătoare în jurul capului. Scînteile cădeau ca o ploaie din ea în aerul ud, mort. Nedescoperind un alt dușman, se apropie de Hornwrack, care își scoase defensiv cuțitul de oțel, strigînd:

— Fulthor, gata cu dușmănia! Oprește-te!

Fulthor nu se putu opri. Hornwrack îi permise să vină mai aproape; se feri de *baan* cînd acesta se avîntă spre coșul pieptului său; și lovi spre mîna lui Fulthor, retezîndu-i două degete și tăind două tendoane importante. Fulthor scăpă sabia energetică. Își studie mîna cu mirare.

— Mîna asta n-o să mă mai necăjească niciodată, spuse el.

Înainte să-l poată opri, fugi în întunecime, cîntînd.

Hornwrack spuse:

— N-am vrut să fac asta. Cuțitul ăsta m-a trădat.

Îl aruncă la pămînt și-l călcă în picioare, dar lama nu vru să se rupă în ciuda știrbiturilor din ea și, după o clipă, o dădu uitării. Recuperă *baan*-ul și începu să-și croiască drum în *Heavy Star* prin ușa de la pupa. Loviturile lui iscară un icnet răsunător în carena de cristal. O trase pe femeia nebună înăuntru cu el. Aceasta se uită înapoi peste umăr.

Nava era abandonată și goală. Motoarele ei ridicau în aer printr-o spărtură din punte particule violete și lente: mici viermi de lumină care se agățau de suprafețele metalice, se prindeau de cămașa de zale a lui Hornwrack și se strîngeau mănunchi pe fileul de oțel care-i ținea părul prins la spate. Mai înăuntru, instrumentele de navigare ticăiau și cîntau; le putea auzi. Era plin de praf acolo înăuntru. Se mișcă încet, atingînd lucrurile cu care era familiarizat. Tremura puțin. Pe puntea de comandă era o lumină ca un răsărit de soare filtrat printr-o sticlă verde.

— Du-te și așează-te, îi spuse lui Fay Glass.

(Prin trapa distrusă intrase o insectă; o auzea cum se mișca prin magazie.)

Prora navei ieșea direct prin peretele „stadionului“ pe care-l văzuse de afară, dar nu era nimic vizibil prin hublouri, care păreau acoperite de o substanță gelatinoasă ca agar-agar-ul. La pupa, insecta înainta, își croia drum zgîriind prin magazie; făcu o pauză. Aripile ei zumzăiră slab. Plecă. Hornwrack eliberă aerul din plămîni.

Înghiți.

— Stai cuminte, îi spuse femeii.

Încercă să-mi amintească ce să facă.

Sub mîinile sale stîngace, vasul mîrîi și se scutură. (Era bătrîn. Pe lună, ceva vital ieșise din el; vreun rezervor milenar fusese golit.) Dedesubt, motoarele pulsau, scăpărînd lumină și generînd un tremur percutant rapid. Acesta continuă preț de cîteva minute și, transmis spre carena exterioară, o despică producînd un pîrîit puternic. Peste pod zburară cioburi de sticlă neagră; în peretele de lîngă umărul lui Hornwrack apăru o fisură de cincizeci de centimetri lățime, lăsînd să intre înăuntru un gaz fetid; Fay Glass fu ridicată și izbită de un batardou, după care zăcu pe punte ca un prosop abandonat, cu picioarele subțiri și pline de vînătăi trase sub bărbie. Nava se ridică trei sau cinci centimetri și deveni iarăși stabilă. Fluide gelatinoase se scurgeau de pe hublourile din față și șiroiau pe punte, unde, amestecate cu nisipul de pe peretele de afară, alcătuiră o secreție noroioasă și urît mirositoare. Hornwrack se prinse de scaun.

— Tîrfă,zise el. Tîrfă bătrînă.

Afară, nisipul putea fi văzut țîșnind ca o fîntînă arteziană pe fundalul cerului purpuriu. Cu un icnet disperat, *Heavy Star* se desprinse de zidul care o ținuse

captivă și se avîntă spre tăriile nebunești de sus. Hornwrack suspină cu ușurare. În jurul lui, instrumentele îi cereau atenția cu șoapte isterice, dar el uitase la ce foloseau majoritatea dintre ele. Mirosul materiei din cabină îl făcea să aibă grețuri. Se aplecă înainte ca să se uite pe hublouri. Nava plutea deasupra unei gropi eliptice împrejmuite de un zid, lungă de aproximativ nouăzeci de metri. Aceasta era plină cu o substanță cenușie, vîscoasă, parțial organică, care acum curgea prin zidul spart ca albușul unui ou. Pe măsură ce nivelul acelei materii puturoase scădea, ea scotea treptat la iveală o colosală figură umană întinsă în groapă.

Benedict Paucemanly!

În toți acei ani albi petrecuți pe lună, carnea lui suferise o înflorire monstruoasă și deformantă. Strîns într-un costum de cauciuc gros care să-l împiedice să explodeze, țintuit cu noi organe senzoriale, spirale și frînghii de carne care dădeau seama doar de mutații și durere, el zăcea acolo într-o stare de prostrație. Încercase să devină altceva și eșuase. Își ținea brațele pe lîngă corp și marile picioare grase depărtate. De acolo își transmisese el spectrul disperat, spre Viriconium și dincolo de el. „Nu-mi doresc decît moartea." Bălăbănindu-se între două realități, nu putuse percepe nici una dintre ele decît sub forma unui vis agonic — și totuși acolo era un semizeu, un demiurg sau o sursă din care se împrăștiau ca undele pe un iaz stagnant toate noile coșmaruri ale pămîntului: devenise, cît se poate de fără voie, amplificatorul *Umwelt*-ului roiului, așa cum devenise cîndva urechea ce asculta stelele. Zăcuse în felul acela de zece ani, mormăind și scîncind și vomitînd în masca ce-i fusese cu mult timp în urmă îndesată pe capul umflat așa încît să nu poată vedea nimic din lumea ce-l înconjura. Mai rău: în mătăhălosul său corp erodat își săpau tuneluri larvele parazite ale roiului, depozitate acolo cînd le lovise întîia oară gravitația și le făcuse muritoare. La distanță de o mie șase sute de kilometri, pe ferestrele false din camera tronului din Viriconium, cealaltă imagine a sa îi spunea lui Cellur: „Celulele lor de reproducere sînt pline. Orice-ar ieși din ei, va silui lumea conform propriilor scopuri."

El era celula de reproducere. Era un sfîrșit ciudat pentru un om legendar.

O pală de vînt prinse ambarcațiunea de zbor, făcînd-o să se rotească încet cîteva grade de cerc. Se ridică un miros. Hornwrack se cutremură. Enorma jumătate de cadavru se răsuci sub el, afișîndu-și rănile fermentate, carnea despicată care se umfla între curelușe. Larvele intrau și ieșeau cu forța. De cît timp să-l fi căutat înainte să dea peste el în sala lui Methvet? Ce legătură psihică îi unea oare acum? Pe cînd se uita în jos, spectrul se formă iarăși în spatele său, încercînd să-i atragă atenția pocnind din degete și tușind încet. El știa că era acolo. Nu îndrăznea să întoarcă privirea.

— Mă scoți din sărite, puștiule, zise el, dar am văzut cîteva locuri ciudate, tu și cu mine.

Împotriva propriei voințe se întoarse cu fața spre el. Tresălta sub tavan, făcînd mișcări stînjenite de plutire cu mîinile-i grase.

— Acum că m-ai văzut cum sînt de fapt, puștiule, vrei să-mi faci o favoare?

— Pleacă. De ce m-ai adus aici?

— Porc! se înecă el. *Porcit me te bonan*... Moarte! Nu-i decît jungla acolo afară, fiule. Butoiul cu apă e contaminat și căpitanul tre' să aplaude...

— Ce tot spui? Lasă-mă în pace!

— ... atîrnă acolo legat la ochi în grijele ca stîrvul unui cîine.

Spectrul tremură brusc, strănută, de parcă ar fi fost ceva nou în aer.

— Malul de apărare! strigă el. Malul de apărare!

Apoi, mai încet:

— Şi doar noi doi mai sîntem la bord, colega.

Înclină gînditor capul pe-o parte.

— Christoase, ascultă-i pe papagalii ăia! spuse într-o şoaptă aspră.

(În vreme ce în groapă, prins între aceste metafore şi limbaje inventate, Paucemanly se lupta să-şi depăşească nebunia şi să comunice. Membrele lui colosale, parţial scufundate într-un noroi cenuşiu-lăptos, loveau şi se răsuceau. În spatele găurilor pentru ochi ale măştii sale — care, ca panourile unui acvariu abandonat într-o încăpere prăfuită, erau acoperite de o depunere verde — ochii lui albaştri slabi se roteau şi ieşeau din orbite. Vîntul mirosea puternic a delir, cangrenă şi false relevmente de compas. O lacrimă de autocompătimire i se scurse pe obraz. Era în derivă printre universuri.)

— Omoară-mă, imploră în sfîrşit spectrul. Omoară-mă, puştiule. O poţi face.

Hornwrack se apropie de el cu braţe tremurînde. Spectrul se feri din calea sa, rîgîind îmbufnat.

— De asta m-ai condus încoace? îl întrebă el.

Spectrul dispăru brusc şi nu-l mai văzu niciodată. Îşi muşcă buza şi se întoarse la manete.

— Eu conduc nava asta, zise el.

Făcu *Heavy Star* să se îndepărteze greoi de acel oraş şi să intre în goliciunea calmă de dincolo de el. Nu putea suporta degradarea bătrînului aviator. Nu-şi suporta propria disperare (pe care şi-o imagina drept compasiune). În ura lui, în groapă, o mînă mare ieşi, dibui, smulse chinuitoarea mască: şi cu un muget teribil care răsună peste iazurile cu apă otrăvită şi de suprafaţă şi peste nesfîrşitele mlaştini de turbă din pustia continentală, Benedict Paucemanly se afundă cu totul în coşmarul propriei lui descompuneri.

Pustia era traversată de un singur şir neregulat de urme de paşi. De-a lungul lui, la anumite intervale, erau împrăştiate bucăţi de armură care zăceau ca nişte cioburi de porţelan stacojiu în mijlocul nisipului viscolit, strălucind şters luminate parcă din interior. Era noapte acum, sau era sfîrşitul lumii. Cerul, golit de tonurile lui dureroase de purpuriu, cu excepţia locului unde enigmaticul oraş putrezea la orizont, era de un verde atît de întunecat, încît aproape că devenea negru; avea strălucirea unei bucăţi de cremene proaspăt desprinse din perete. În spatele acestui giulgiu, coloane de insecte intrau în oraş din toate direcţiile, însoţite de ocazionale miraje enorme şi de scăpărări de lumină trandafirie. Liniştea acelei cezuri se întindea peste tot; judecată în suspensie. Hornwrack, izolat şi indiferent, permise vasului să alunece încet deasupra urmelor de paşi, în vreme ce femeia nebună, întoarsă din ultima ei stare cataleptică, stătea cu faţa lipită de hublouri şi cînta pe o voce slabă, vineţie:

Pe malurile lacului de diamant
Peştii o să-i privim
Fal di la di a

Toate hotărîrile fură amînate. După o jumătate de oră petrecută astfel, dădură peste Omul Renăscut.

Alerga spre nord de-a lungul grogurilor adînci de turbă care se întorc aici din drum înapoi spre cumpăna mlăștinoasă și plată a apelor punctată de pietre de hotar ruinate și stîlpi de lemn putred. Membrele lui erau umbrite, dar pe materialul larg și negru pe care-l purtase sub armură strălucea ca un semnal luminos ideograma Casei sale. Preț de cîteva minute, păru că nu e conștient de sosirea lui *Heavy Star* și continuă să alerge ignorînd-o, rotindu-și brațele pentru echilibru în timp ce-și alegea drumul printre canalele cu pereți abrupți și clinele fibroase. Apoi se uită în sus, șovăi și scutură din pumn. Gura i se deschise și se închise cu furie. Se clătină, își acoperi urechile cu palmele și căzu în vadul unui pîrîu îngust, unde rămase pentru o clipă sau două cu capul în apa plină de turbă, părînd încurcat. Cînd Hornwrack, fiindcă mașinăria aterizase puțin mai departe, îl găsi din nou, el stătea din nou în picioare.

— Unde am fost? întrebă el.

— Nu știu, zise Hornwrack. Uite, îmi pare rău că ți-am tăiat degetele. Nu-ți mai port deloc pică.

(Examină această declarație cu surpriză. Era adevărată.)

Fulthor se uită în jos la mîna mutilată.

— Mintea mi se pare foarte clară, spuse el. Unde-i piticul?

Uitase totul, și nu putea pricepe explicațiile lui Hornwrack. Cauzalitatea nu însemna nimic pentru el.

— Am fost deja la Iron Chine, atunci? întreba el. Sau urmează să vedem velele alea arzînd?

Sau, ținîndu-se tandru de cap ca și cînd ar fi putut simți Timpul încolăcit și înnodat acolo în el ca o panglică purpurie:

— Trebuie să-l întîlnim pe Arnac san Tehn. Astă-seară, în Grădina Rănilor Goale!

Zîmbind pe ascuns, femeia nebună îi luă mîna și se prefăcu că-i numără degetele. El suportă aceasta cu calm. Stătură amîndoi acolo pe fundalul pustiei negre și a cerului de obsidian; și în imaginația lui Hornwrack îi înconjură o lumină. Era ca și cînd s-ar fi despărțit deja de lume, pregătindu-se pentru coborîrea în trecut. Fu umplut de un profund resentiment față de frumusețea lor (la care, drept răspuns, imagini cu Rue Sepile îi trecură prin creier ca niște cărți de joc fatale, sau ca versurile recitate de un poet prost în noaptea purgatorială — „Aici e mirosul ceții; văd priboi morți pe pervazul geamului tău, și femeile șoptesc în camerele luminate"), dar acesta fu depășit imediat de o similară pornire de a-i proteja, atît din calea lumii, cît și a propriei sale invidii.

— Va trebui să aveți grijă unul de celălalt acum, îi spuse lui Fulthor.

Se uită la orașul ce fulgera ca o punct de fosfor la orizont.

— Nu știu cum o să vă întoarceți în Viriconium, chiar dacă vreți să mergeți acolo.

Încercă să se gîndească la ceva ce să spună.

— Noroc.

Ei se uitară încurcați în timp ce el merse greoi înapoi la *Heavy Star*, care se scufunda puțin în noroi sub apăsarea propriei greutăți. Pentru o clipă, păru că femeia nebună ar fi vrut să fugă după el. Peste chipul ei trecu o expresie

de firească inteligență umană. Apoi, femeia rîse. Bătrîna mașinărie se ridică fără grație în aer și se întoarse către oraș.

Orașul! Sfîrșitul lui e aproape. Se extinde și se contractă ca un plămîn. Spasme regulate de disoluție îl scutură ca accesele de vomă și indispoziție ale unui rege aflat pe moarte. Este plin de focuri, nu toate reale; amintiri ale unei istorii niciodată înfăptuite, un viitor nerealizat. Schematice și contrafăcute, turnurile orașului său frate Viriconium înaintează și se retrag printr-un fum trandafiriu. De sus de pe clădiri se ridică fîntîni de pămînt! Curg spre cer de parcă gravitația ar fi fost inversată, și acolo unde cad pe cîmpia dimprejur sînt împrăștiate insecte cu miile, bucăți de insecte moarte care zac precum mașinării distruse printre pietrele brute. În culmea fiecărui spasm, pămîntul sună ca un clopot; pe străzi se plimbă fantome inexplicabile (femei fără cap, cu sandalele împodobite afundîndu-se într-un covor de cadavre uscate de cosași; ploi de cranii urît mirositoare și cărăbuși luminoși; o velă mișcîndu-se în josul unui inexistent Canal al Plăcerii: visele ratate ale unui compromis cu scheletul osos al pămîntului); și, din inima orașului, se înalță un mare vuiet nebunesc, un geamăt de durere și oroare în care se poate distinge vocea aviatorului amuțit strigîndu-l pe asasinul pe care-l ademenise cale de o mie șase sute kilometri pentru a-l servi...

Omoară-mă.

Insectele ignorară strigătul mugit — de parcă un animal mare dar extrem de organizat ar fi fost eviscerat — și intrară și ieșiră cu forța ca niște viespi în jurul unui măr putred. Bîzîiră anapoda peste cîmpie; se înfipseră în gropile pe care le săpaseră; și se adunară pe cerul întunecat sub forma unor nori zumzăitori difuzi. Între timp, *Heavy Star*, cu pupa în jos, cu structura rănită de ciudatele presiuni ale spațiului, înainta greoi către ele cu luminile-i albastre curgînd din camerele motoarelor. Ele erau conștiente de ea. Le fascina. Făceau bruște salturi și incursiuni abortive pe direcția ei. Făceau oare vreo legătură între ea și zborul lor în jos de pe lună? Îl percepeau oare pe Galen Hornwrack închistat în inima sistemului ei nervos simplu? Unele dintre cele mai îndrăznețe se izbiră de carena navei, doar ca să se rostogolească apoi în curenții de convecție și-n rîurile de rămășițe plutitoare, care le consumă. Agitația spori pe cînd Hornwrack se apropie de orașul eruptiv. Incursiunile lor deveniră mai hotărîte, și mai prelungi. Orașul pulsa și tresălta, generînd o strălucire liliachie sălbatică, iar ele ieșeau din ea ca fumul.

Sus, pe cumpăna apelor, Fulthor și femeia nebună, întrerupți dintr-un rit parțial al După-amiezei, o fărîmă dintr-un păcat vechi, își acoperiră ochii împotriva noii lumini. (Calmul lor iconic reprezentînd acum o condiție mai înțeleaptă — sau, cel puțin, mai ordonată — a lumii, o cultură care cu siguranță și-ar fi asumat asemenea focuri de artificii...) Cîmpia era plină de insecte mutilate, mici ca niște păduchi și îmbăiate în radiațiile magnetice ale orașului. Se iscă un vînt rece, biciui pustia mlăștinoasă și — răsucindu-le corpurile fără aripi înaintea lui ca pe niște găteli abandonate după o piesă misterioasă de teatru — alegă în grabă către Nord; în timp ce, pe cer, *Heavy Star*, o particulă neagră agitată în aerul fierbinte, se ridică pentru a întîlni căldura aflată în expansiune și apoi fu înghițită.

Se prinseră de carena ei externă ca lăcustele de o creangă de copac. Continuă să zboare anevoie înainte de parcă aerul s-ar fi solidificat în jurul ei, și fu forțată să se oprească deasupra perimetrului orașului, unde epava lui Benedict Paucemanly o întîmpină cu bubuituri și răcnete de autocompătimire, fluturîndu-și membrele infestate. (De sus, de pe cumpăna apelor, această acțiune semănă cu mișcările unei mici jucării mecanice stricate.) Își pusese masca la loc, dar nu reușise să o strîngă, așa că atîrna anapoda pe capul lui umflat asemănător cu un tub, precum o șapcă de lînă pe capul unui copil arierat. Noile lui organe pulsau, congestionîndu-se în timp pe ritmurile orașului.

— Pe lună, spuse el, erau ca niște grădini albe.

Se rugă după libertate într-o limbă abandonată. Clipi în sus, uitîndu-se la insecte, pe cînd acestea continuau să aterizeze pe vechea sa navă. Cînd nu mai putură găsi nici un loc unde să se așeze, se prinseră unele de altele într-o parodie a copulației. Sub acest strat fojgăitor, *Heavy Star* se lupta să cîștige înălțime. Dintr-o dată, cîțiva bolizi violeți săriră de pe provele lui! Prinse în descărcarea bătrînului tun, multe dintre insecte căzură, pîrîind și prăjindu-se și dîndu-le foc insectelor din apropierea lor, așa încît căzură pe lîngă urechile aviatorului aflat în descompunere ca niște frunze arzînd.

Teme-te de moartea ce vine din aer! Acolo sus, putem vedea, Hornwrack nu se teme de nimic. Își face nava una cu el. Cu grupurile motopropulsoare slăbite de inimaginabilele ei călătorii, cu structura scîrțîind ca o ușă veche, nava se zbate totuși extatic sub mîinile sale, de la pupa aruncînd lumină. O vedem chiar și acum, cu mult după momentul povestirii, rostogolindu-se și învîrtindu-se pe fundalul cuadrantului sudic al cerului. Desenele pe care le creează sînt cenușii, adventice, periculoase. Se prăvălește din vîrful unei spirale și cade ca o piatră. Se ridică în zbor cinci sute patruzeci de metri pe verticală, împrăștiind foc violet aproape la întîmplare în vopseaua verde întunecată a cerului. Persistența imaginilor face din ea o pensulă, tușe violete pe un suport de obsidian, în vreme ce insectele cad ca niște comete în jurul ei, lăsînd în urmă un fum negru înecăcios, pentru a se spulbera și exploda cărnos în cîmpia de dedesubt! Pînă și privitorii de pe cumpăna apelor și-au abandonat calmul brut. S-ar putea ca încă să poată scăpa! șoptește ceva înlăuntrul lor. S-ar putea ca încă să poată scăpa!... Dar acum tunul energetic a încetat să funcționeze, și pare să fi încercat o ezitare sau răzgîndire fatală. Își mușcă buzele și continuă să-l susțină. Un soi de apatie, însă, îl ține captiv: ceva inhalat din aerul mirositor a varză din Orașul de Jos cu mult timp în urmă. Acum, *Heavy Star* plutește imediat deasupra scheletului lui Paucemanly ca un pește-pilot epuizat. Insectele coboară. Toate eforturile lui Hornwrack nu le-au afectat deloc numărul. Una cîte una, acestea se apropie de vehiculul oscilant. Una cîte una, acestea se așează pe carena lui bătrînă, crăpată și spartă, și încep s-o împingă la pămînt...

Fay Glass, ținîndu-și mîna streașină la ochi, se uită peste cîmpie.

Orașul era un sepulcru pulsatil de lumină. În culmea fiecărui spasm, din el lumina era expectorată în lume, aducînd cu ea o nouă realitate haotică și provocînd vastele umbre rarefiate să pîlpîie peste cîmpia aridă; în vreme ce deasupra ei plutea roiul ca un geamăn antitetic, o gigantică planetă umbrită compusă din aripi întrepătrunse, abdomene curbate și picioare de insecte încîlcite, din care scînteiau mii de ochi mozaicați. Adînc înlăuntrul ei erau îngropată

Heavy Star, iar geamătul și vaierul motoarelor ei erau acoperite de o stridență nepămînteană — un cîntec triumfal uscat, precum cîntecul lăcustei de pustie pe cînd zboară grăbită peste spațiile colțuroase ale Sudului. Ademenit de propriul lui psalm sterp, roiul se încălzea la lumina viitoarei lui transformări, anticipînd ziua cînd larvele lui, ajunse complet la maturitate, vor părăsi refugiul aviatorului metamorfozat și vor ieși într-o realitate nouă în chip nici de om, nici de insectă, și se vor încălzi ele însele la lumina unui soare total necunoscut.

— Un drum atît de lung, spuse ea visătoare (și referindu-se, poate, la altceva: căci de unde putea ea să știe?). Un drum atît de lung, și atît de multe aripi.

Dar acum *Heavy Star* apelă o ultimă resursă. Roiul, luat prin surprindere, se împrăștie în densitatea unui nor format din fum de iarnă. Din acesta țîșni Galen Hornwrack și legendara lui ambarcațiune — care, devorîndu-și propria-i substanță, revărsa o lumină galben-lămîie din fiecare crăpătură și hublou!

Urmă o pauză grea, de parcă el și-ar fi calculat șansele.

Apoi, înainte ca roiul să poată acționa din nou, opri motoarele și nava începu să cadă direct spre oraș; încet la început, apoi din ce în ce mai repede.

Cît despre Viriconium — Orașul Pastel și odinioară centru al lumii — în această conjuncție disperată, în mijlocul abdicării în masă a lucrurilor reale și a triumfului metafizicii? Frate geamăn cu orașul din acea cîmpie îndepărtată, el se apropie cu toate acestea de propria-i disoluție cu un soi de calm fatalist (izvorînd poate dintr-un simț al istoriei — „o ironie însăși a pietrelor" — și din sentimentul că toate s-ar putea să se mai fi întîmplat cîndva. Cine a trăit aici multă vreme, ne întreabă Ansel Verdigris, în polemica fragmentară a *Răspunsurilor*, fără să fi încercat unele dintre senzațiile acestea?) Piețele lui reci și anticele alei puțind a varză își acceptă soarta. Aranjamentele sale geometrice își acceptă soarta. Oamenii lui își acceptă soarta: sînt atît de superstițioși, încît cred aproape ori, și atît de vulgari, încît abia dacă au observat ceva.

În Cartierul Artiștilor, în Bistro Californium, aceștia se uită unii la alții și la ușă; șezînd în umbrele albastre și galben-aurii ca niște figurine din ceară așteptînd o crimă, așteptînd propriul lor sfîrșit demult presimțit care pe dată îi fascinează și-i înspăimîntă. „Am *cinat* cu hertis-Padnas." „O, taci din gură." Structuri nepămîntene s-au insinuat printre turnurile de pe dealul din Minnet-Saba: galerii atîrnate sub luna albă și grasă, ca niște vene de cuarț; domuri nisipoase și lucruri pergamentoase ca niște cuiburi de viespi. Toate au o senzație imaterială, aerul unei intruziuni din partea unei alte imaginații, dar străzile din Orașul de Jos sînt în general atît de reci, încît nu se află nimeni pe ele care să observe. iar Renăscuții au plecat. (Toată noaptea, pe potecile din înaltul munților Monar, coloanele compuse de ei se mișcă agitate către nord. Mulți vor muri de frig. Printre vîrfurile șubrede ale ghețarilor, echipele lor de cercetare vestesc existența mirajelor.) Așadar, nu este nimeni în tot Orașul de Sus care să vadă palatul lui Methvet Nian cum pulsează ca un mare trandafir alchimic acolo sus, în capătul lui Proton Circuit, cu învelișul lui exterior filigranat desfigurat de lumină. Deasupra sălii nu se vede nici o stea; există doar senzația unei mari greutăți, cu un mare nor neobișnuit stînd în echilibru deasupra ei.

Coridoarele palatului sînt pustii, cu excepția supraviețuitorilor Semnului care se tîrăsc, încercînd să devină insecte...

Orașul își aștepta sfîrșitul, respirînd ca o femeie bătrînă: și cu fiecare inspirație superficială, un aer galben îmbîcsit de miros de varză era tras înăuntru din orașul de afară, pentru a se scurge în josul pasajelor, a-i răcori pe devotații Semnului acolo unde aceștia stăteau ghemuiți în coridoare deasupra pungilor lor abdominale lăsate sau a elitrelor tremurătoare, și pentru a trece în cele din urmă printr-o regiune unde mașinării vechi stau în nișe, ajungînd apoi în camera tronului Reginei — camera pe care Piticul Tomb a baricadat-o cu cadavre, și în care zăcea acum incapabil să se ridice în picioare.

În cele din urmă nu fusese o luptă foarte impresionantă; mai bună decît unele pe care le purtase, dar mai rea decît cele mai multe. Obișnuitele strigăte și mirosuri; un pic de sînge împrăștiat cu sete de secure într-un colț; încăperea încremenită în bruște unghiuri ciudate pe cînd soția mecanică îl purta spre concluzii în semiîntunericul albăstrui; umbre dănțuind pe pereți. Cînd venise vorba să-l slujească, adepții Semnului se comportaseră mai degrabă ca niște victime ale lui — curios de letargici și de reflexivi, încercînd parcă să-și redobîndească stadiul uman. Aceia suficient de norocoși să fie nestingheriți de malformațiile lor fuseseră totuși preocupați de ele, și li se păruse dificil să se apere de secure; restul o întîmpinaseră cît se poate de deschis. Securea aceea! Acum și-o amintea. Cum vîjîise și scăpărase în întuneric, picurînd focul Sfîntului Elmo! Își amintea de lumina ei malefică pe străzile slab luminate și depopulate din Soubridge la sfîrșitul Războiului celor Două Regine. Fusese alături de el pe Proton Circuit, cînd stătuse pe un morman de cadavre ca să-i strîngă mîna lui Alstath Fulthor; fusese alături de el cînd fusese înfrînt Waterbeck, cînd, împreună cu tegeus-Cromis, legendarul luptător cu sabia, privise cum o mie de flăcăi de la țară fuseseră măcelăriți în zece minute: și amîndoi acești prieteni erau pierduți acum în favoarea morții sau a nebuniei. Își amintea bine cum o dezgropase, dar nu-și amintea aduce aminte unde... În orice caz, fusese un lucru îngrozitor să o avînte asupra unei mîini de negustori deformați, care nu i se putură opune decît cu niște cuțite de bucătărie și coșmaruri, într-o cameră plină de umbre la lumina „luminării de seu din capătul timpului". Nu înțelegea cum de-l doborîseră.

În cameră se simțea un puternic miros de moarte, iar imaginea lui asupra ei era ascunsă de morții înșiși. Îl înconjurau ca niște metereze peste care fuseseră aruncate brațe și picioare țepene ce încadrau ici o parte de tapiserie, colo un scaun cu spătar înalt rupt; iar lumina albastră cădea pe pielea lor lăptoasă ca o vînătaie. Soția mecanică îl îmbrățișa. Cînd căzuse, delicatele ei lonjeroane plesniseră ca niște țurțuri; avea coloana vertebrală fisurată; și din misterioasele ei centre de energie se ridica un rîu mic de particule albicioase, întrerupte din cînd în cînd de o trîmbă de radiații galbene și o momentană zvîcnire ca de viață a membrelor. Cellur și Regina încercaseră și nu reușiseră să-l elibereze, agitîndu-se prin fața lui, purtînd pe fețe expresiile zăpăcite ale figurilor stilizate de pe niște cărți de joc soioase.

Acum așteptau liniștiți sfîrșitul, uitîndu-se spre Nordul invizibil de parcă ar fi putut prin forța voinței să înțeleagă ce se întîmpla acolo; de parcă îl simțeau

pe Galen Hornwrack stînd acolo în înalt, pe culmea lungii sale căderi. Vocile lor erau inegale în semiîntuneric.

— Păsările nu mai coboară din tării să mă vadă, șopti unul; în vreme ce celălalt zîmbi cu regret și spuse:

— De curea i se legăna o pasăre moartă în timpul drumului de coborîre de pe Rannoch. Nu mi-am urît vărul, dar a fost o iarnă grea.

Tomb își umezi buzele. Era pe moarte. Surescitarea crimei, care se întorsese la el ca o veche durere familiară, era acum în declin. Era naufragiat pe țărmul sinelui său, stors de forțe și totuși plin de mistere pe care le recunoștea vag drept dovada propriului său psihic rănit. Luase puține hotărîri, înainte sau după împlinirea faptului: astfel, întîmplările vieții sale, și figurile din ea, își păstraseră integritatea, rămînînd — era surprins să descopere — ca niște efigii în creier, clare și puternic luminate. Acum i se înfățișau drept o serie de neașteptate daruri — o ploaie de primăvară transformînd în pastă praful rozaliu al Litoralului Mogadon, unde ies din mare înclinați pe-o parte crabii-pustnic; mirosul de plevușcă prăjită într-o cafenea de pe Rue Montdampierre; cineva care spunea: „Aici băiatul anemonă a vărsat vin pe mantia ei“ — timide, neașteptate, periferice amintiri nesemnificative. Era captiv. Cît așteptă, le revăzu. Le trăi și el cu timiditate, un sentiment pur și lipsit de ironie pentru propriu-i trecut.

(Piticul Tomb! Mult mai tîrziu, Methvet Nian îi descoperi căruța cu coviltir neatinsă în Vechea Curte a Palatului. Culorile ei țipătoare erau încă puternice sub negreala iernii. Interiorul ei era foarte curat. Nu găsi în nici unul dintre bufetele inteligent construite sau în ascunzători vreun lucru personal de-al său, nimic ce să fi păstrat din sentimentalism. Acolo era vechea lui cazma, însă nu era decît o cazma simplă. Obiectele lui erau strict utilitare, însă aveau miturile — și, prin urmare, existențele — lor personale: micul cuptor, de pildă, care forjase din nou Sabia Fără Nume cu atîția ani în urmă. Nu era nimic acolo care să aducă aminte de el — așa își spuse ea. Cu toate acestea, în loc să plece, ea trase de-o parte albiturile reci pentru pat și atinse o cană mică din cositor. Afară, în curte, se auzea răpăitul ploii; o lumină galbenă și bocănit de pași pe pietrele de pavaj; noaptea, apropiindu-se. Stînd singură în întuneric, se întrebă ce se întîmplase cu poneii lui.)

Orașul, piticul, Regina: cu toții așteptau.

Bătrînul Cellur, cu nenumărate milenii străine ștergîndu-i-se din minte, aștepta.

În Nord, Fay Glass și Alstath Fulthor așteptau în cîmpia care se cutremura. Înnebunit, îndurerat, torturat de persistența universului, Benedict Paucemanly nu putea decît să aștepte.

Hornwrack aștepta și el, căzînd veșnic spre misteriosul oraș.

Își trăsese părul fără milă la spate, și-l prinsese cu o agrafă din oțel precum damnații căpitani ai unui război acum dat uitării. În jurul corpului își înfășurase mantia albă ca varul specifică ucigașilor din Orașul de Jos (care, cu tivul ei grotesc vopsit, stă drept mărturie că a absorbit sîngele a cincizeci de oameni). Mîinile lui, descoperi el, îl trădaseră, preferînd să salveze cuțitul. Se ascunseseră sub mantie. Acum, cuțitul îi stătea în poală, cu lama-i știrbită neagră și enigmatică. Una peste alta, el era așa cum îl văzuse Regina ultima oară în camera

ei de zi de la Viriconium. Refuzase mitul pe care i-l oferise și aderase la propriul lui mit. Acele simboluri ale poziției care l-a susținut de-a lungul a optzeci de ani de răsărituri ude în Rue Sepile îl ajutau acum, poate, să se reasigure de asta.

Nava cădea. Nu voia să se atingă de butoanele de control. Ținea cuțitul strîns ca să-și ocupe mîinile. O clipă, fața lui slabă fu în eclipsă. Următoarea, fu scoasă în evidență de o scăpărare de lumină roș-trandafirie venind dinspre orașul ruinat de dedesubt.

Nu am spus nimic despre motivele sale. Toată viața nu căutase viața în sine, ci o anumită revelație care s-o unifice și să-i ofere sens: o anumită — orice — întîmplare semnificativă. Dacă era sau nu capabil să-și dea seama că aceasta venise acum, nu putem spune. Este oricum nesemnificativ. În cazul de față, se sacrifică pentru a-l elibera pe bătrînul aviator dintr-un coșmar nemeritat. Era o misiune de salvare.

În momentul impactului, nava se despică în jurul lui ca o tigvă goală, dar el nu simți nimic.

În schimb, pe cînd cioburile de cristal îi intrau în creier, încercă două vise ciudate cu Orașul de Jos, venind atît de repede unul după celălalt, încît părură simultane. În primul, umbre lungi se mișcau peste frescele de pe tavanul din Bistro Californium, sub care clica lordului Mooncarrot îi aștepta întoarcerea pentru a juca o partidă de zaruri. În prag se auziră pași. Femeile își duseră mîinile streașină la ochi și zîmbiră, sau poate își înăbușiră un căscat, ridicînd mănuși gri-porumbel la buzele albastre, ftizice. Viriconium, cu toate relațiile lui narcisiste și invitații echivoce, îl întîmpina din nou cu binețe. Urîse orașul acela, și totuși acum el reprezenta trecutul său și el era tot ce avea de regretat... A doua dintre aceste viziuni se petrecea pe Rue Sepile. Erau zorii zilei, vara. Pe pavajul pustiu își ridicau capul ca niște lumînări din ceară albă flori de castan porcesc. Lumina cădea pieziș pe stradă — așa încît lungile și de obicei neproductivele ei perspective păreau să ducă drept spre inima unui oraș mai tînăr, mai ingenuu — și lumina fațadele caselor unde el trăise cîndva, încălzind cărămizile roase și oferindu-le o culoare rozalie deloc neplăcută. Sus, la ferestrele celui de-al doilea cat, un băiat era ocupat să îngrijească priboaiele de-un roșu aprins aranjate pe pervaz în oale din teracotă. Se uită în jos la Hornwrack și zîmbi. Înainte ca Hornwrack să poată spune ceva, el coborî geamul și se întoarse cu spatele. Sticla care-i despărțea acum reflecta lumina soarelui de dimineață într-o explozie tăcută; și Hornwrack, nedumerit, confundînd lumina cu un zîmbet, își imagină imediat o incandescență care să topească toate străzile acelea bătrîne!

Rue Sepile; Bulevardul Copiilor; Margery Fry Court: toate topite! Toate dependințele părăginite din Piața Timpului Nerealizat! Toate prăbușite, scufundate în ele însele, erodate pînă cînd în cîmpul său vizual să nu mai rămînă nimic în afară de un insuportabil cer alb deasupra și de luminoasele mănunchiuri de puncte ale frunzelor de castan de pe jos — și-apoi doar o opacitate fără adîncime, în spatele căreia să poată detecta pulsul propriului său sînge, umoarea vitroasă a ochiului. Își imagină vechile cărămizi soioase curgînd, sticla crăpîndu-se și topindu-se din canaturi chiar în timp ce acestea se scofîlceau, fîșiile de vopsea pîlpîind verzi și aurii, priboaiele veștejindu-se în flăcări și căzînd ca niște comete prin aerul încins; își imagină castanii dispărînd complet, nemairămînînd nici măcar o cenușă albă sub această greutate a luminii! Totul se

stinsese ca reflecţiile dintr-un recipient cu sticlă solubilă, şi nu rămase decît mediul, luminos, vîscos, neocupat. Încercă sentimentul intolerabilei concizii a materiei, disperatele ei atingeri şi semnalizări, declinul ei; şi, în acelaşi timp, una dintre rezistenţele ei irezistibile.

Îşi spuse: Ceva se află în spatele tuturor realităţilor universului şi le ia locul aici, ceva mai puţin solid şi mai permanent. Apoi lumea încetă pentru totdeauna să-l mai bîntuie.

Este greu să exprimi simultaneitatea:

În timp ce Hornwrack visa, asta făcea şi Piticul de Fier Tomb, care murea la distanţă de o mie şase sute de kilometri în al o sută cincizecilea an al vieţii, vechi prieten al regilor şi prinţilor; pe cînd Cellur şi Regina stăteau în friguroasa cameră a tronului, uitîndu-se spre Nord şi şoptind pe vocile uscate ale celor bătrîni, aşa stăteau şi Fay Glass şi Alstath Fulthor în pustia îndepărtată şi-l priveau pe Benedict Paucemanly deschizîndu-şi braţele ca pentru a îmbrăţişa ambarcaţiunea de zbor aflată în picaj. Vocea lui vui către ei purtată de vînt: „Te-ai întors acasă", încercă să spună: cărui om sau lucru nu era limpede, doar dacă nu lui însuşi. Era oricum prea tîrziu. *Heavy Star* se îngropă în arcul umflat al pieptului său şi se dezintegră cu o bufnitură înfundată. Se rostogoli ca o balenă lovită, scoţînd un sunet moale, aproape feminin, de durere sau plăcere; şi din el ieşi brusc o lumină albă, un nimb care umplu groapa şi se răspîndi atît de repede, încît într-un minut tot oraşul fu transfigurat, arcadele lui nepămîntene şi construcţiile pergamentoase părînd să strălucească din interior.

Lumina se răspîndi peste pămînt, subţiindu-se pe măsură ce înainta. Pe cînd trecu de coastele amarnice ale insulei Fenlen, nu era altceva decît o vagă tulburare a materiei care, alergînd chiar prin rocile lumii, elibera totul în calea ei de „noua realitate". Curăţa ruinele din Iron Chine, unde pentru o lună mari cărăbuşi verzi fojgăiseră printre rămăşiţele albicioase ale navelor lui Elmo Buffin. Revărsîndu-se peste meterezele oraşului rece Duirinish, îi eliberă pe agenţii de acolo de viziuni — ţînţari bîntuind fantastice litorale îndepărtate, copaci transformaţi în oameni, oameni transformaţi în figuri geometrice. Se infiltră printre contraforturile dărîmate ale povîrnişului Agdon, şi cînd trecu de pădurile de stejari pitici de pe pantele de jos acestea deveniră iarăşi nelocuite. Pîlpîi printre înaltele trecători din Monar, îmbăindu-le cu o lumină glaciară, şi-n cele din urmă trecu de zidurile Oraşului Pastel pentru a goli străzile acelea străvechi de toate iluziile, mai puţin de cele umane, cuvenite.

(Acolo, pe cîmpia nepămînteană, Fay Glass şi Alstath Fulthor o simţiră pulsînd prin ei, şi fură traşi în trecut. „Arnac san Tehn!" strigă el triumfal. „Ne întîlnim în Grădina Femeilor! La miezul nopţii!" Dar ea şopti: „Atît de multe aripi", puţin întristată, poate, că pleca. „Atît de multe aripi", văzînd cruzimea tuturor lucrurilor. Zăboviră o vreme sub forma unor fantome cenuşii printre pietrele de hotar urît mirositoare de la cumpăna apelor, Culturile După-amiezei revendicîndu-i din ce în ce mai răspicat. Acum au plecat dintre noi pentru totdeauna.)

Benedict Paucemanly se cutremură în linişte hotărît parcă să expectoreze ceva. Toate se făcuseră, mai puţin lucrul acesta: moartea sa. Icnea şi se încorda. Brusc, larvele din roi îi ţîşniră prin porii deschişi, căzură de pe el într-o groapă şi se uscară ca nişte lipitori moarte. El urlă a victorie. Lumina mai ţîşni din

el cîteva minute, toată lumina pe care o absorbise în timpul lungii sale întemnițări pe lună, toată durerea lui. Era beatificat, dizolvîndu-se în propria-i lumină. Deținător și simbol, el elimină toate energiile celor două realități ce se ciocneau înlăuntrul său: și, eliberîndu-le pe acestea, eliberă pămîntul.

Cîmpia se întunecă. O vedem de foarte departe. Bătrînul aviator este mort. Cerul dispare încet, un vînt rece se iscă; sosește o noapte și mai adîncă. Orașul misterios clipește ca un tăciune la marginea cîmpiei, trecînd de la alb la purpuriu, la un roșu șters și apoi pierzîndu-se în nimic. Preț de o clipă, roiul plutește deasupra lui, prima și ultima lui fortăreață, dispunîndu-se într-un desen complex, ca de grilaj, în aerul de obsidian — o ultimă încercare de comunicare cu lumea umană, un simbol strălucitor, fără sens și totuși plin de semnificație în acea întunecime. Imnul lui strident coboară încet, o celebrare seacă a spațiilor pustii ale universului. Apoi, pierzîndu-și elanul ontologic, cu poziția în continuum-ul material devenind discutabilă, viața se scurge din el. Acele insecte care supraviețuiesc vor deveni simple insecte și vor rătăci prin cîmpie pe vecie cu aripile adunate, la fel de rătăcite ca toate celelalte rase care-au venit vreodată pe pămînt, și ai căror descendenți populează acum Adîncile Pustii. Cînd se vor întîlni, se vor uita lung una la cealaltă încercînd parcă să-și amintească ceva; sau, copulîndu-se fără speranțe într-o ploaie neagră, vor deveni brusc imobile, așa încît vor semăna cu niște broșe de argint rătăcite în deșert de hetairele unei civilizații dispărute...

Epilog

Viriconium.

Grădinile lui dureros de formale și ciudatele forme geometrice; străzile lui care miros puternic a fructe stropșite și a pește; florile lui ca niște răni purpurii pe peluzele „Ermitajului" din Trois-Vertes; palatul lui ca o cochilie: cum poți transpune așa ceva în cuvinte?

Viriconium.

Dacă mergi și stai în picioare la poalele masivului Monar îl poți vedea atîrnînd la picioarele tale într-o mantie de calm milenar. De la buza lui Hollin Low Moor îl poți urmări cum se pierde într-o altă noapte. Istoriile lui fac din însuși aerul din preajma lui o ambră, o cușcă. Lumina scapără din înălțimile vii și obosite ale Minnet-Saba, din curbura fluvială a străzii Proton Circuit, din turnurile neverosimile și piețele din Cartierul Atteline; sub un soare aflat la apus bancuri de anemone și de *sol d'or* plantate lîngă mormintele lui tegeus-Cromis și ale Piticului Tomb strălucesc ca niște bucăți de vitralii glorioase; și cineva aflat departe în crepusculul nemișcat citește cu voce tare o poezie de Ansel Verdigris, poetul orașului.

Viriconium.

Primăvara. Jos în Cartierul Cispontine, vegetația a început să înflorească din nou. Femeile care adună combustibil nu mai sînt de văzut. Planta de rugină înveșmîntează toate zidurile dărăpănate și toate cicatricele pămîntului, încolțește

deja infestată de omizi negre și galbene (mai tîrziu în curgerea anului, acestea devin fluturele stacojiu atractiv care a fost cîndva simbolul orașului). Sus în Alves, ceucile se ciondănesc cît e ziua de lungă din pricina locurilor unde să-și ridice cuiburi în domul crăpat al observatorului. Și în acea *demimonde* care-și are centrul în Piața Timpului Nerealizat, femeile zîmbesc în jos de la ferestre, ridicînd o mînă pentru a-și mîngîia părul proaspăt spălat. Omenirea a recolonizat bulevardele inimaginabile din Orașul de Sus — uitîndu-se în sus cu gura căscată la inexplicabila arhitectură a Culturilor După-amiezei în vreme ce aceasta își golește vezica în rigolele ei milenare — și și-a atîrnat din nou la uscat rufele în cel de Jos. „Iarna Lăcustei“ s-a încheiat. Numai o subită creștere a numărului de cerșetori (dintre care unii au cele mai bizare malformații) de-a lungul lui Rivelin Way ne mai convinge că a avut vreodată loc, că am ascultat vreodată cîntecul acela firav, alb.

Auzim că lord Mooncarrot este văzut umblînd prin oraș cu Chorica nam Vell Ban, peștele acela de gheață. A primit-o pe mama ei în casa sa din Minnet-Saba: zvonurile prosperă. Auzim că înfrigurata Madam „L“ și-a încetat vizitele pe Bulevardul Aussman, că s-a vindecat de toate mai puțin de prostul ei gust, și că săptămîna aceasta își redeschide salonul. Auzi că Paulinus Rack, poetastrul cel gras și agent al antreprenorului de pompe funebre, a dat peste un manuscris în împrejurări deloc indiscutabile, și că plănuiește să editeze curînd un volum cu opera papagalului. Poate fi văzut în fiecare zi, cu mîinile lui grase și bastonul de jad, bînd gin cu lămîie în Bistro Californium. (Are o teorie în privința Iernii Lăcustei și a nebuniei ei. Cine nu are? Invitați-l la cină și și-o va vărsa pe jiletcă o dată cu crema de ou și lapte.) Cît despre ceilalți din Orașul de Jos: poeții mai tineri întrețin un gnosticism de Bistro — lumea, spun ei, s-a sfîrșit deja, și noi ne trăim orele de care nu dă seama nici o cronologie. Aruncă priviri atroce cînd se plimbă țanțoși prin Cartierul Artiștilor și-și practică polemica. Iar în zilele de acum atît de mulți pozeuri poartă mantia albă ca varul pe care asasinii năimiți au adoptat-o ca reacție la catifeaua galbenă.

Pe scurt, Orașul Etern stă așa cum a stat cîndva, mînios, frumos, vulgar — toate pe rînd. Lipsesc doar Renăscuții. Nu-i mai vezi acum în Cartierul Atteline sau pe Proton Circuit alergînd de la palatul într-o misiune comandată de Alstath Fulthor. (El nu s-a întors niciodată. Orașul de Jos a știut dintotdeauna că se va întîmpla așa ceva. Își lovește nasul pe o parte; pufnește.) După persecuțiile pe care le-au îndurat din partea Semnului, majoritatea dintre ei nu se vor întoarce niciodată aici. Vor trăi acum în deșerturi pentru multe generații, iar genele lor vor deveni la fel de nepămîntene ca acelea ale marilor șopîrle din Marea Pustie Brună, rafinîndu-și teoria despre Timp, redefinindu-și moștenirea, înnebunind și devenind tot mai ciudați.

Serile, Regina Jane, Methvet Nian a Viriconiumului, șede în iatac sau acea *salle* pe care o folosește ca bibliotecă și salon, meditînd uneori la această pierdere, care este una dintre multele pierderi din viața ei. „O lume care încearcă să-și aducă aminte de ea însăși“: înconjurată de partiturile ei și de micuții corali delicați, are crispatul, dar suplul calm al unei balerine în vîrstă; într-un cufăr din lemn de trandafir întărit cu bande din cupru ține un instrument muzical sub formă de tigvă adus din Estul îndepărtat; aude trecutul în fiecare zgomot

de pași; și se întreabă deseori ce s-a întîmplat cu sabia și zalele și cu asasinul căruia i le-a dat.

— Am sperat atît de multe lucruri de la Renăscuți, se confesează ea noului ei sfătuitor, bătrînul care e atît de rar văzut în public. Ne-am fi putut reclădi cultura. Și totuși, poate că au fost prea preocupați cu propria lor salvare ca să ne mai învețe pe noi ceva... iar noi am fost mereu prea simpliști pentru gusturile lor delicate...

Își închide ochii.

— Chiar și așa, ne-au îmbogățit. Îi mai poți vedea, Cellur, cum erau cînd i-a trezit Tomb? Ce spectacol grandios au dat, acolo în camera creierului din Knarr, cu armele alea ale lor ciudate!

El nu poate vedea nimic. El nu era acolo. Însă el a uitat pînă și asta (sau poate că își dă seama că ea a uitat) și, cu o mică mișcare sfioasă din mîini, spune:

— Sînt sigur că da, stăpînă.

Apoi, amintindu-și altceva, zîmbește imediat.

— Nu cumva trăiam atunci într-un turn lîngă mare?

În mintea sa, ca o furtună, zece mii de aripi cenușii bat vîntul sărat!

ÎN VIRICONIUM

Prima carte
Dépouillement

Această carte indică o boală de o gravitate nesigură. Nelinişte, teamă şi amînare pe termen incert. Aşteaptă-te la greutăţi în muncă.

„Există corespondenţe peste tot; dar unele corespondenţe sînt mai clare decît altele."

CHARLES WILLIAMS, *Mai marile atuuri*

Ashlyme, pictorul de tablouri, despre care s-a spus cîndva că „mai întîi şi-a pus într-o sticlă ucigaşă sufletul surorii, după care l-a aşezat pe pînză ca toată lumea să-l admire ca pe un fluture mort", ţinea un jurnal. Într-o noapte scrise în el:

Zona de flagel a suferit etapele ei periodice de transformare şi şi-a extins graniţele cu încă un kilometru şi jumătate. Mi-ar păsa la fel de puţin ca tuturor celorlalţi de aici din Oraşul de Sus, dacă nu ar fi vorba de Audsley King. Camerele lui de deasupra lui Rue Serpolet cad acum pradă influenţei lui. Ea e deja bolnavă. Nu sînt sigur ce să fac.

Era un om mic şi ciudat pentru genul de reputaţie pe care o avea. La prima vedere, clienţii lui, care se descriau deseori mai tîrziu ca victime, nu dădea mult pe el. Capul său în formă de ic era acoperit de o chică de păr roşu care-i conferea o permanentă expresie şocată. Faţa accentua acest lucru, fiind palidă şi fără trăsături, mai puţin ochii, care erau foarte mari şi larg deschişi. Purta hainele obişnuite vremii, şi un inel din oţel despre care i se spusese că e de valoare. Avea puţini prieteni apropiaţi în oraş. Provenea dintr-o familie de moşieri de undeva din mijlocul ţării; nu-i cunoştea nimeni. (Acest accident natural al naşterii îi lăsase un venit mic, şi-i oferise dreptul să poarte sabie, chiar dacă niciodată n-o purta. Avea una undeva într-un bufet.)

Trebuie scoasă de aici, continuă el, scriind puţin mai repede. *De la întîlnirea din seara asta cu Paulinus Rack, cu buzele lui grase şi aparteuri intime, nu m-am gîndit la altceva! Cum de a ajuns el agentul ei? În mîinile-i uleioase ţinea cîteva schiţe demonstrative ale desenelor ei pentru producţia lui cu* Die Traumenden Knaben — Băieţii visători. *M-am uitat la ele şi am ştiut că ea trebuie ocrotită. Sînt inexplicabile, figurile acelea în posturi ca de transă, şi totuşi pline de durere. Sugerează o linie şi o formă cît se poate de străine nouă, fiinţelor mai umane, mai calde. E posibil să fi înţeles ceva despre natura crizei acesteia pe care noi să n-o fi înţeles?*

Îşi muşcă stiloul.

Dar cum s-o conving să plece? Şi cum să conving pe cineva s-o ajute?

Aceasta era o întrebare retorică. Îl convinsese deja pe Emmet Buffo, astronautul, s-o ajute. Dar la ce bun un jurnal, dacă nu pentru lamentaţii? Lumea

a văzut deja prea multă istorie cu sîrg documentată: aceasta era credința inconștient întreținută a celor de vîrsta lui Ashlyme.

După ce se uscă cerneala, închise caietul, apoi luă ușorul șevalet pe care-l folosea la studii preliminare și coborî la parter. „Vino cîteodată, noaptea", îi spusese ea cînd el acceptase comanda, și a rîs. „O lampă poate fi la fel de nemăgulitoare ca și lumina zilei." (Atingîndu-i mîneca cu o mînă băiețoasă.) La baza scărilor, rămase nemișcat pentru o secundă sau două, apoi ieși în strada pustie și în noaptea plină de ecouri. De acolo avea o priveliște a Orașului de Jos, o calitate bizară a luminii de lună oferind planului lui din față și celui din spate o valoare egală, așa încît nu avea nici o perspectivă, ci era numai o îngrămădire de acoperișuri albastre și galben-aurii ce umplea spațiul dintre ochii săi și dealurile din afara orașului.

Își croi drum în josul celor o mie de scări care, în zilele de atunci, ofereau acces spre înălțimile din Mynned, ascunse în spatele fațadelor de pe Margarethestrasse și a arcelor ei triumfale, șerpuind printre piețele de pește și plăcintăriile unde Cartierul Artiștilor se gudură pe lîngă Orașul de Sus ca bătrînul animal nedorit al cuiva. Aceștia erau oameni care nu voiau să fie văzuți venind sau plecînd între Orașul de Sus și cel de Jos. Puteau fi auziți urcînd sau coborînd scările acelea cît era noaptea de lungă, printre ei numărîndu-se acei ciudați prinți gemeni din oraș, frații Barley. (Cum să-i descriem? Nu erau oameni, asta e sigur. Dacă ar fi știut Ashlyme că soarta lui era una cu a lor, s-ar fi mișcat oare cu mai multă precauție prin zona de flagel?) La baza scărilor, intrau printr-o poartă de fier. Era construită în așa fel încît să permită numai trecerea unei persoane o dată, iar numele ei comemora în Orașul de Jos o atrocitate demult uitată în cel de Sus. Ashlyme avea motivele lui pentru care nu se apropia de Margarethestrasse. Poate că-l stînjeneau vizitele sale nocturne în zona de flagel.

Era tentat să treacă în grabă prin Cartierul Artiștilor. În drumul lui, o lumină albastră se revărsa prin ușile de crom ale braseriilor și ale bistrourilor. În Bistro Californium, sub celebrele fresce ale lui Kristodulos, se afla în desfășurare o sărbătoare agitată. Afară se auzea vocea pițigăiată a poetului, trîmbițînd neinteresantele lucruri pe care le găsise în spatele minții sale. Se auzea un rîs ciudat; cîteva aplauze; tăcere. Mai departe, în Piața Timpului Nerealizat, cerșetorii trîndăveau în fața camerelor femeilor, cu ciudate bandaje accentuîndu-le mai mult decît acoperindu-le malformațiile pe cînd se relaxau după travaliile unei zile. Unul sau doi dintre ei îi făcură cu ochiul și-i zîmbiră. Ashlyme își strînse șevaletul și grăbi pasul pînă ce aceștia rămaseră în urmă. În felul acesta, cît se poate de repede, intră în zona de infecție.

Flagelul e greu de descris. Începuse cu cîteva luni în urmă. Nu era un flagel în sensul propriu al cuvîntului. Era un fel de slăbiciune, de transparență. Cuprinși de el, oamenii îmbătrîneau mai repede, sau cădeau pradă unor boli istovitoare — tuberculoză, gripă, emaciere galopantă. Pînă și clădirile se năruiau și începeau să pară șubrezite, neîntreținute. Afacerile dăduseră faliment. Toate proiectele se lungeau la infinit și, în cele din urmă, nu ieșea nimic din ele.

Dacă urcai pe colinele de afară, susținea Emmet Buffo, și te uitai în jos la oraș prin telescop, puteai vedea zona afectată răspîndindu-se ca o ceață subțire. „Instrumentul scoate la iveală ceva cît se poate de nou!" Străzile din Orașul

de Jos, și oamenii pe care îi vedeai pe ele (iar el avea un instrument care-i permitea să vadă destul de limpede) erau puțin șterse sau cețoase, de parcă n-ar fi fost bună lumina sau lentilele ar fi fost murdare. Dar dacă întorceai același telescop spre turnurile pastel și marile piețe din Orașul de Sus, acestea ieșeau în evidență la fel de luminoase și de precise ca un banc de flori în bătaia soarelui. „De vină nu este lumina, totuși, sau instrumentul!“ Că-l credeai sau nu, puține zone aflate la sud de Bulevardul Aussman rămăseseră sigure; iar înspre est, periferia infecției amenința acum însuși Orașul de Sus de-a lungul liniei trasate de Margarethestrasse, făcînd o burtă mică pentru a cuprinde labirintul de bulevarde înfrînte, micile apartamente cu chirie și piețele de legume care se aflau sub dealul de la Alves. Observațiile lui Buffo s-ar putea să fie, s-ar putea să nu fie de încredere. În orice caz, ele nu spuneau decît o parte a poveștii. Restul se afla în Orașul de Jos, iar pentru a o recunoaște trebuia să mergi acolo.

Ashlyme, care era acolo și n-o recunoștea, își lăsă jos șevaletul și-și masă cotul. O dată cu declanșarea flagelului, toate străzile din colțul acela al orașului începuseră să semene între ele, mărginite de identici castani prăfuiți și balustrade de metal rupte. Mersese în josul lui Rue Serpolet cu zece minute în urmă, descoperise el, fără s-o recunoască. Casele din stînga și dreapta sa erau goale. Mormane de tencuială, șipci și mortar întărit zăceau peste tot, dovezi ale grandioaselor și complicatelor reparații care, asemenea planurilor rentierilor care le comandaseră, nu vor fi niciodată duse la capăt. O astfel de speculație era inutilă în zona de flagel: în Orașul de Sus se spunea o poveste în care o întreaga stradă își schimba stăpînii de trei ori într-o singură săptămînă, iar locuitorii ei rămîneau letargici și neinteresați.

Audsley King avea un apartament aiuritor la unul dintre etajele superioare. Casa scărilor mirosea vag a priboaie și flori uscate de portocali. Ashlyme rămase nesigur pe palier și o pisică mirosi locul din jurul picioarelor sale.

— Hei! strigă el.

Nu știuse niciodată la ce să se aștepte de la ea. Odată, îi sărise în cîrcă dintr-un dulap, rîzînd descătușat. Auzea voci joase răzbătînd din una dintre camere, dar nu-și dădea seama din care. Își așeză zgomotos șevaletul pe podelele goale. Pisica fugi.

— Sînt Ashlyme, spuse el.

Merse din cameră în cameră, căutînd-o. Erau pline de tablouri sprijinite de pereții de o culoare crem neutră. Se trezi că se uită în jos, într-o grădină pătrată ca o cisternă, plină de plante tîrîtoare negre.

— Sînt aici, strigă — dar era?

Îl făcea să se simtă ca o fantomă ce plutește fără scop așteptînd să fie observată. Deschise ceea ce crezu că este un bufet, dar se dovedi că era un culoar mic în capătul căruia se aflau niște perdele de catifea verde, care ducea în studioul ei.

Ședea acolo pe podea împreună cu Grăsana Etteilla, ghicitoarea și cititoarea în cărți. O lampă oferea o lumină galbenă care se reflecta în cărțile întoarse cu fața în sus: le scotea pe femei în relief, dar nu reușea să lumineze restul încăperii, care era destul de mare. Prin urmare, păreau proiectate, în atitudinile lor rigide și fără grație, pe fundalul unei goliciuni galbene în care pluteau doar

cele mai vagi aluzii ale obiectelor — un vas cu anemone, colțul unui șevalet sau cadrul unui geam. Aceasta împrumuta o uluitoare ambiguitate scenei pe care mai tîrziu el avea s-o picteze din memorie cu titlul „În vizită la femei în camera de sus“. În tablou o vedem pe Grăsană șezînd cu fusta ridicată pe coapse și cu picioarele întinse, stînd cu fața către cărți (acestea nu au simboluri și, chiar dacă sînt aranjate pentru divinație, nu prezic nimic). Ghemuită între coapsele ei și stînd și ea cu fața către cărți se află o femeie mult mai subțirică, cu părul tuns scurt ca al unui adolescent și un corp numai coate și genunchi. Abordarea de către Ashlyme a acestor siluete este extraordinară. Brațele lor sînt împletite și par să se legene înainte și-napoi — cuprinse de durere, poate, sau de excesele unui spasm sexual ciudat și trist. Le încadrează cîteva linii brute; tot restul e gol. Există o urmă de umanitate în felul cum a colorat fustele Grăsanei. Dar Audsley King se uită sfidător afară din pînză cu ochi vicleni.

Rămaseră în această poziție pentru aproximativ treizeci de secunde după ce el desfăcu draperiile. Studioul era tăcut, cu excepția respirației aspre a ghicitoarei. Audsley King îi zîmbi somnoroasă lui Ashlyme; apoi, cînd el nu spuse nimic, întinse mîna cu premeditare și împrăștie cărțile. Brusc, începu să tușească. Își acoperi cu grabă gura și întoarse capul, scuturînd din umerii ei înguști într-o încercare de a scăpa de ceva.

— Oh, du-te de aici, hoașcă bătrînă, îi spuse ea indistinct ghicitoarei. Vezi și tu că n-a mers.

Cînd Ashlyme îi luă mîna, aceasta era plină de sînge. O ajută să se așeze comod pe un scaun în vreme ce Grăsana își adună cărțile, aduse apă, aprinse și celelalte lămpi.

— Cît sînt de obosită, zise Audsley King, zîmbind în sus spre el, să-mi aud plămînii scîrțiind cît e ziua de lungă ca niște cizme noi.

Își șterse gura cu dosul palmei.

— Mă face atît de agitată.

Hemoragia o lăsase dezorientată, dar pretențioasă, ca un copil ce se trezește în mijlocul unei călătorii lungi. Își uitase numele, sau așa pretindea. Dar nu voia să-l lase să plece: nu voia să audă de așa ceva. Trebuia să-și instaleze șevaletul ca un pictor serios și să lucreze la portret. Între timp, ea îl va distra cu anecdote, iar Grăsana îi va citi viitorul în cărți. Îi vor face ceai sau ciocolată, ce prefera el.

Ashlyme, însă, n-o văzuse niciodată atît de palidă. N-ar fi trebuit să meargă la culcare? Ea nu voia să se culce. Voia să-i picteze portretul. În fața unei asemenea hotărîri, ce putea face el în afară de a-i admira profilul dur, bărbătesc, și obrajii albi, și să se supună? După ce desenă vreme de aproape o oră, lăsă jos creta neagră și spuse cu băgare de seamă:

— Dacă ai vrea măcar să vii în Orașul de Sus. Rack e un șarlatan, dar va avea grijă să fii tratată bine, fie și numai pentru a-și proteja investiția.

— Ashlyme, mi-ai promis.

— Curînd o să fie prea tîrziu. Politica de carantină...

— Deja e prea tîrziu, prostule.

Mișcă irascibilă din umeri.

— Flagelul e aici — se arătă pe sine și apoi întreaga încăpere, cu mobila ei posac decorată și ramele de tablouri goale — și aici înăuntru. Plutește pe străzile de-acolo de jos ca o ceață. Ei nu fac nici o excepție, am aflat deja asta.

Pentru o clipă, o foame teribilă îi aprinse ochii. Dar se transformă încet în indiferență.

— Pe lîngă asta, zise ea, dacă ei merg, eu nu merg. De ce să merg? Orașul de Sus e-un mare catafalc. Arta a murit acolo, iar Paulinus Rack e cel care o îngroapă. Nu-i scapă nimic — nici lui, nici bătrînelor acelora care-l finanțează — pictura, teatrul, poezia, muzica. Nu-mi mai doresc să merg acolo.

Ridică vocea.

— Nu-mi mai doresc să-mi cumpere lucrările. Locul meu e aici.

Ashlyme ar fi continuat discuția. Ea spuse că va tuși pînă ce va muri dacă mai continuă. El se întoarse chinuit la muncă.

Peste studio se pogorî o ciudată apatie — surda, prietenoasa tăcere a zonei de flagel, care întindea timpul ca pe un fuior de mucus. Grăsana Etteilla amesteca pachetul de cărți. (Ce căuta ea acolo, femeia aia grasă și răbdătoare, departe de dugheana ei soioasă de satin din Piața Timpului Nerealizat? Ce înțelegere fusese încheiată între ele?) Împrăștie cărțile; le citi; le adună fără nici o vorbă. Făcu toate acestea șezînd pe podea, în vreme ce Audsley King se uita fără expresie, căci era indiferentă față de situația ei actuală, de parcă ar fi visat-o. Forța febrilă a hemoragiei părea s-o fi părăsit; se afundase în scaun cu ochii pe jumătate închiși. Simbolurile de pe cărți îi atrase atenția numai o singură dată. Se aplecă înainte și spuse:

— În tinerețe am trăit la o fermă. Se afla undeva în umeda și nesfîrșita zonă arabilă de lîngă Soubridge. În fiecare săptămînă, tatăl meu omora și jumulea trei pui de găină. Atîrnau pe dosul unei uși pînă ce-i mîncam. Uram să trec pe lîngă ei, cu capetele lor mici și aiuritoare atîrnînd inerte, dar era singura cale de a ajunge la lăptărie.

Într-o zi, deschizînd ușa, văzuse o pleoapă închizîndu-se brusc peste un ochi ca o mărgea de sticlă.

— Acum visez că acele care atîrnă pe dosul ușii sînt niște femei moarte: și-mi imaginez că una dintre el îmi face cu ochiul.

Prizînd privirea uluită a lui Ashlyme, rîse și-și plimbă mîna pe brațul scaunului.

— Poate că nu s-a întîmplat niciodată. Sau nu mie. M-am născut în Soubridge, sau m-am aflat aici dintotdeauna, în zona de flagel? Aici sîntem înclinați să avem o imaginație febrilă.

Își mai privi o clipă mîna ce se plimba pe brațul scaunului, apoi păru să adoarmă.

Ashlyme, ușurat, își adună imediat creta și șevaletul.

— Ar trebui să plec cît e încă întuneric, îi spuse Grăsanei.

Ea își lipi degetele de buze. Ridică una dintre cărți (el nu putu vedea ce se afla pe ea, doar reflecția galbenă a lămpii), dar altfel nu răspunse. Mă voi întoarce, gesticulă el, mîine seară. Cînd trecu pe lîngă scaunul ei, femeia murmură șopti tulburător:

— Durerea are fantomele ei, Ashlyme. Am pictat astfel de fantome, după cum bine știi. Nu de plăcere! A fost o obligație. Dar tot ce-și doresc în Orașul de Sus sînt lucruri neînsemnate.

Își strînseră mîna cu ochii încă închiși.

— Nu vreau să mă întorc acolo, Ashlyme, şi, chiar dacă aş vrea eu, n-ar vrea *ei*: şi-ar dori o umbră neutră, palidă, de-a mea. Eu aparţin acum zonei de flagel.

Ghicitoarea îi deschise uşa spre stradă. Pisica se frecă de picioarele lui. Pe cînd pornea în direcţia Oraşului de Sus, auzi ceva greu căzînd în camera de la etaj, şi o voce confuză, devastată strigă:

— Ajută-mă! Ajută-mă!

Continuă să facă vizite în Rue Serpolet o dată sau de două ori pe săptămînă. S-ar fi dus mai des, dar avea şi alte comenzi. O letargie inexplicabilă îl ţinea în gheare: deşi încă avea acces la femeia muribundă, găsea că-i venea greu să finalizeze planurile pentru salvarea ei. Totuşi, portretul făcea progrese. În schimbul schiţelor şi caricaturilor preliminare pe care le făcuse şi care o încîntaseră cu cruzimea lor, ea îi oferi cîteva pînze mici de-ale ei. Era stînjenit. Nu le putea accepta; în comparaţie cu ea, el era, protestă el, doar o calfă talentată. Ea tuşi deranjată.

— Aş fi onorat să le primesc, spuse el.

Mai aproape de atît nu reuşi să ajungă de înţelegerea relaţiei sale cu ghicitoarea, care era acum de văzut tot mai rar în dugheana ei galbenă din Cartierul Artiştilor, şi-şi petrecea în schimb timpul spălînd batiste însîngerate, pregătind mîncăruri pe care Audsley King le lăsa să se răcească nemîncate şi întorcînd la nesfîrşit cărţile.

Cărţile!

Imaginile de pe ele străluceau ca nişte vitralii grosolane, ca o fereastră ce dă într-o altă lume, spre o evadare. Că ghicitoarea le vedea astfel era un lucru clar. Dar Audsley King continua să se uite fără expresie, ca înainte. Se folosea de ele, credea el, într-un alt scop: o autoamăgire a ei complexă.

Toate vizitele lui au fost făcute folosind Scările Gabelline. Acolo, în lunile cît ţinu flagelul, se înregistră un trafic remarcabil. Ashlyme făcea o mică figură serioasă printre poeţii şi pozeurii, prinţişorii, politicienii şi populiştii care puteau fi găsiţi urcînd şi coborîndu-le la răsărit şi la apus. Însă ciudata lui chică roşie îl trăda drept unul dintre ei. Într-o dimineaţă, chiar înainte de răsăritul soarelui, întîlni doi tineri beţivi pe scări acolo unde ele treceau pe lîngă faimoasa plăcintărie a lui Agden Fincher. Alcătuiau o pereche grosolană, cu mîini soioase şi pe capetele mari şi rotunde cu păr de o culoare galben-murdar tuns aiurea. Purtau haine neobişnuite, acoperite cu pete de mîncare, şi mai rău.

Cînd îi văzu prima oară, şedeau de-o parte şi de alta a scărilor, aruncînd între ei un pepene mălăieţ. Cîntau afoni:

„Sîntem fraţii Barley.
Izgoniţi din Birmingham şi Wolverhampton,
Stăpîni ai Creierului Stîng,
Umbrele faptelor răzleţe ne urmăresc prin noapte,“
dar se opriră curînd.

— Oferă-ne binecuvîntarea ta, vicare! strigară ei.

Se împleticiră spre Ashlyme şi-i căzură la picioare, aplecîndu-şi capetele. Habar nu avea cu cine-l confundaseră. Poate că aşa s-ar fi comportat cu oricine.

Unul dintre ei îi prinse gleznele cu ambele mîini, se uită în sus la el și-i vomită copios pe încălțări.

— Hopa!

Ashlyme era dezgustat. Îi ignoră și merse mai departe, dar ei îl urmăriră, încercînd din curiozitate să-i înșface șevaletul de sub braț.

— Ar trebuit să vă fie rușine, le spuse cu violență, evitîndu-le ochii mari, albaștri, sfioși; ei icniră și clătinară din cap.

Îl însoțiră în felul acesta cale de o sută de pași către Mynned, făcînd în mod conspirativ cu ochiul cînd credeau că nu se uită. Apoi părură să-și amintească altceva.

— Fincher! strigară ei.

Începură să se bombardeze unul pe altul cu fructe și carne.

— Fincher, fă-ne o plăcintă!

Plecară clătinîndu-se, căzînd și bătînd în uși la întîmplare.

Ashlyme grăbi pasul. Izul de fructe strivite îl urmări tot drumul pînă în Orașul de Sus, unde pantofii lui atraseră cîteva comentarii.

Cine erau frații aceia bețivi? Nu e sigur. Orașul era al lor, sau așa pretindeau ei. Dăduseră peste oraș, spuneau ei, în timpul unei călătorii misterioase. (Uneori pretindeau că ei îl creaseră, într-o singură zi, din nimic altceva decît din praful care suflă printre dealurile scunde ale masivului Monar. De atunci trecuseră milenii întregi, explicau ei.) La început, apăruseră sub o formă cît se poate de diferită: două siluete materializîndu-se o dată sau de două ori la zece ani pe cerul de deasupra Pieței Atteline din oraș, imenși și ireali ca niște homari în armurile lor stacojii, uitîndu-se în jos într-un chip interesat. Călare pe mari cai albi, se mișcaseră prin aer ca o constelație, dispărînd în răstimpul a cîteva ore.

Acum locuiau undeva în Orașul de Sus cu un pitic din Mingulay. Încercau să devină oameni.

Acesta-i un joc pentru ei, sau așa pare să fie, scria Ashlyme în jurnalul său: *un joc curios și violent. Nu trece nici o noapte fără ca un bețiv să facă scandal. Își pierd vremea toată ziua în pisoarul cîte unei crame, încrustîndu-și inițialele în tencuiala de pe pereți, și după lăsarea întunericului aleargă de-a lungul lui Margarethestrasse îndopîndu-se cu tăiței și plăcinte, pe care le vomită apoi pe scările Mausoleului Ceciliei Metalla la miez de noapte.*

Erau ei de vină oare pentru năpasta de acum a orașului? Ashlyme dăduse întotdeauna vina pe ei. *Dacă sînt într-adevăr stăpînii orașului*, scria el, *sînt niște stăpîni nestatornici, cu a lor „mîncare chinezească la pachet" și argoul lor mizerabil.*

În timp ce frații Barley se luptau cu noua lor umanitate, flagelul se lovea de poalele Orașului de Sus ca un lac. Un aer de inexplicabilă abandonare se răspîndea peste întregul cuprins al Cartierului Artiștilor. Cimitirele erau pline de margarete luxuriante, străzile erau tapetate cu afișe politice rupte. Din Bistro Californium și Luitpold Café ieșea un rîset ironic, sec. Diminețile, bătrînele se uitau cu expresii de inteligență intensă în vitrinele plăcintăriilor de pe Via Gellia, în ploaie. În timp ce, în Orașul de Sus și în josul dealului de sub Alves, servitori exasperați erau trași pe străzi de cîini ca niște lupi în lese împodobite. Aceștia erau agenții secreți ai fraților Barley. *Toată lumea îi cunoaște*, îi spuse Ashlyme jurnalului său. *Se prefac că sînt necăjiți și că le cade părul, se prefac că antrenează*

acei cîini uriași. Pe cine spionează ei? Cui dau ei raportul? Unii spun că fraților, alții că piticului lor, care și-a atribuit de curînd titlul de „Marele Cairo“. Acum că frații Barley sînt printre noi, nimic nu mai e de încredere.

O altă poliție întreținea carantina zonei afectate. Erau ciudat de apatici și de imprevizibili. Vreme de o lună nu-i vedea nimeni; dintr-o dată, îmbrăcau uniforme negre, vioi, și arestau pe oricine încerca să părăsească zona, ducîndu-i ca să li se facă „teste“. Oamenii astfel reținuți erau eliberați la întîmplare, fără o logică anume.

Nu-i pot lua în serios, scrise Ashlyme. *Or fi măcar polițiști?*

Erau. Data următoare cînd se duse s-o vadă pe Audsley King, îl opriră la baza Scărilor Gabelline înainte să poată intra măcar în zonă. Era o nouă politică.

Dat fiind faptul evident că venea din Orașul de Sus, fură politicoși, dar fermi. Îi luară șevaletul, așa încît să nu-l deranjeze la mers. Îl conduseră înapoi pe scări în sus și într-o parte a orașului care se întindea în spatele caselor elegante și a piețelor din Mynned, unde parcurile împădurite și micile lacuri, potecile însorite și boschetele din Haadenbosk se uneau imperceptibil cu acel bătrîn și ușor sinistru cartier care fusese cîndva cunoscut drept Montrouge. Acolo, spuseră ei, va avea ocazia să se explice.

Se uită surescitat în jur. În Montrouge, marile turnuri caracteristice ale orașului, cu inscripțiile lor geometrice și piscuri răsucite, fuseseră lăsate să cadă în paragină după un război civil demult dat uitării. Delicatele lor culori pastel erau șterse sau înnegrite de foc, etajele superioare erau locuite de păsări; și, cu toate că freamătul și negoțul din Margarethestrasse se afla la distanță de numai la o aruncătură de băț, nimeni nu mai locuia acolo. Cînd Ashlyme le aminti de lucrul acesta, paznicii săi nu făcură decît să zîmbească și se interesară de desaga în care-și ținea culorile și pensulele: nu era prea grea pentru el? Curînd, începu să observe urmele unor recente lucrări de construcție, șanțuri săpate de-a latul bulevardelor, pereți pe jumătate terminați printre plantele de rugină și răscoage, stive joase de cărămizi zăcînd abandonate în mijlocul excavațiilor. Ici și colo cîte o clădire nouă și nefinisată, semănînd cu o primărie sau un centru civic, fusese terminată. Însă nimeni nu părea să lucreze acum, iar majoritatea amplasamentelor rămăseseră neterminate, micșorate și apăsate de străvechile structuri care se clătinau deasupra lor.

Ashlyme trebui să intre într-unul dintre turnuri ca să fie chestionat. De afară, acesta semăna cu un buștean ars, însă era îndeajuns de locuibil. Noi pereți despărțitori din lemn, încă mirosind a lipici de tîmplărie, îi redusese spațiile interioare. Pe coridoarele înguste se înregistra un mare du-te-vino. Un bărbat mohorît, prost îmbrăcat, îl preluă în grijă pe Ashlyme și-l conduse printr-o succesiune de cămăruțe goale, în fiecare trebuind să explice unor oficiali de ce încercase să intre în zona de flagel. Aceștia îl priviră indiferenți cît vorbi, și povestea sa începu să sune șubredă și reîncălzită.

Știa de ce, îl întrebară ei, era închisă zona aceea?

— Mă tem că nu. Am avut o lucrare acolo.

De săptămîni întregi, pe toți pereții se lipiseră afișe, spuseră ei: nu le observase?

— Îmi pare rău, eu sînt pictor de portrete, vedeți, și am avut o lucrare în Orașul de Jos.

Nu o pomeni pe Audsley King după nume.

— Întotdeauna merg seara. Trebuie să plătesc o amendă?

Ei primiră această dovadă de naivitate cu ochi goi. Dintr-o dată, văzu că, deși-l aduseseră acolo, nu știau cu adevărat ce să facă cu el. Cît se poate de ciudat, lucrul acesta îl făcu și mai agitat. Îi căutară cu neatenție prin geantă și-i examinară șevaletul. Brusc, începură să-i adreseze întrebări despre frații Barley; îi văzuse în ultima vreme prin Orașul de Jos? Erau însoțiți de cineva? Ce credea despre ei?

— Toată lumea-i vede pe frații Barley, zise el nedumerit. Ridică din umeri. — N-am absolut nici o opinie despre ei, zise.

Puneau oare în scenă șarada aceasta ca să-l sperie? Ashlyme nu-și dădea seama. Cînd tuși și întrebă dacă se putea duce acasă, nu-i răspunse nimeni. De fiecare dată cînd îl transferau într-o altă încăpere i se părea că este purtat tot mai adînc înăuntrul clădirii. Arhitectura ei interioară avea o curioasă calitate găunoasă, pe care noile pasaje mohorîte și scări n-o puteau umple cum se cuvine. Dacă închidea ochii, se putea imagina cu ușurință plutind în derivă într-o pustietate șuierătoare, în care se vorbeau ciudate limbi străvechi. Și nu-și putea forma nici o idee despre cine locuia acolo: sticle goale și cotoare putrede de mere i se rostogoleau sub picioare, și totuși, din cînd în cînd, observa printr-o ușă întredeschisă cîte un apartament bogat mobilat, sau vedea în treacăt cîte un servitor grăbindu-se pe palier cu un cîine prin într-o lesă împodobită cu bijuterii. Într-un sfîrșit, se trezi într-un birou dotat cu o portavoce din alamă, prin care îi erau transmise răspunsurile. Cînd pomeni de meseria pe care o avea, aparatul acela scoase un cîrîit slab, agitat. El nu-i pricepu aluzia, însă paznicii săi ascultară cu atenție și apoi discutară între ei.

— Întreabă-l cum îl cheamă, se îndemnară unii pe alții, și după ce numele le fu oferit pentru a suta oară, și de două ori transmis prin portavoce, îi spuseră lui Ashlyme:

— Măria sa ar vrea să te vadă.

Marele Cairo era un om foarte scund, de o vîrstă incertă, cu gîtul gros, cu mijlocul grăsuliu.

— Îmi place să cred că sînt un luptător, spunea întotdeauna, și-un veteran al războaielor ciudate.

Se mișca, într-adevăr, cu un pas ușor, agresiv, cam ca și acela al unui scandalagiu profesionist din Piața Timpului Nerealizat, și uneori cît se poate de deconcertant: însă avea o privire prea vicleană pînă și pentru un soldat de rînd; și bînd *bessen genever*, un gin gros de coacăze foarte popular în Orașul de Jos, își distrusese dinții, își împrumutase o căutătură apoasă, pizmașă a ochilor, și-și fleșcăise antebrațele. Cu toate acestea, se ținea la mare preț. Era mîndru de mîinile sale, în special de degetele lor mari pătrățoase; își arăta cu orice ocazie mușchii vînoși ai coapsei de la micuțul său picior stîng; și-și ținea părul rămas bine uns cu o substanță numită „Balsam Altaean“, pe care i-o cumpăra unul dintre servitori de la o tarabă din Piața de Tinichea.

Ashlyme îl găsi așteptînd nerăbdător lîngă fereastră. Avea pe el o vestă cu umeri bine căptușiți, făcută din minunate piei roșii netăbăcite, și se așezase într-o curioasă poziție, cu spatele îndoit — cu mîinile împreunate la spate —, despre care el credea că-i accentua demnitatea pieptului.

— Vino aici, maestre Ashlyme, zise el, și spune-mi ce vezi.

Acum era deja întuneric afară. Geamurile reflectau lumina de lampă și mobilierul ca un iaz. Dacă strîngea din ochi, Ashlyme putea întrevedea cîteva acoperișuri, unele destul de aproape, despre care crezu că erau cele din partea mai puțin elegantă a Mynned-ului, de lîngă Cheniaguine și Spitalul Coictier. În stînga, abia vizibile și semănînd cu pregătirile pentru un război nocturn îndelung plănuit, se aflau ciudatele șanțuri și fundații abandonate care fuseseră vizitate în districtul Montrouge.

— Dacă n-ar fi amestecul *lor*, spuse Marele Cairo, oferind cuvîntului un straniu accent virulent și în același timp aruncînd o privire peste umăr de parcă s-ar fi așteptat să tragă cineva cu urechea, partea asta de oraș ar fi fost deja transformată. Transformată!

— Știu foarte puține lucruri despre planificarea urbană, spuse Ashlyme, atent să nu se înscrie în cine știe ce gîlceavă dintre frații Barley și piticul lor.

Marele Cairo își lăsă capul prompt pe-o parte.

— Întocmai, spuse el pe o voce plată.

Brusc, deschise fereastra, lăsînd să intre aerul călduț dintr-un balcon mic, unde cîțiva trandafiri timpurii, plantați în ciudate cristelnițe vechi și legați de balustrada din fier forjat, emanau o miasmă grea, vulgară.

— Vino aici afară și vezi dacă poți ghici cum de pot face asta, îl invită.

Scoase un fluierat jos, tînguitor, *ulululu*, care răsună pe deasupra acoperișurilor ca strigătul unei bufnițe de vară. Nu se întîmplă nimic. Rîse și încercă să-i prindă lui Ashlyme privirea.

Acesta, stînjenit, se eschivă uitîndu-se afară peste balcon.

— Nu sîntem deloc sus aici, zise el și descoperi că este ușor dezamăgit.

— Uite! uite! spuse piticul cu voioșie. Vezi?

Balconul era plin de pisici care torceau și mieunau, care se ridicau pentru o clipă pe labele din spate ca să-și frece capetele de genunchii lui. Piticul le luă în brațe una după cealaltă, chicotind și rostindu-le numele:

— Aceasta-i Nounoune... Sexer... aicea-i Zero cu coada lui îndoită... și-aici e apriga mea Planchette... Namenloss... Eamo... Elbow, și așa mai departe, o listă cumplită rostită cu grijă în noaptea înmiresmată. Mai mult de o duzină de animale mici și slabe veniseră la el din întuneric. Era, în felul său, un lucru cît se poate de impresionant.

— Nici una dintre pisicile astea nu-i a mea, spuse el. Vin din tot orașul, fiindcă le vorbesc limba.

Se uită încordat la Ashlyme.

— Ce părere ai de asta? Sau de posibilitatea unui asemenea lucru?

— Ce animale adorabile! exclamă Ashlyme în doi peri.

Încercă să mîngîie una dintre ele, dar aceasta îi întoarsă o privire atît de rece și de conștientă, încît el își trase imediat mîna.

— Foarte impresionant, spuse.

La aceasta, piticul păru să-și piardă interesul. Îi ceru lui Ashlyme să vină și să se așeze alături în ceea ce el numea „iatac", o încăpere monstruos de înaltă, aparținînd turnului încă de la început, în care el semăna cu un copil răsfățat care se plimbă fără țintă noaptea printr-un palat. Pînă și mobila era prea mare, imense fotolii cu rezemători laterale pentru cap și dulapuri cu filamente din cositor. Erau mese rotunde complicat încrustate, draperii grele și vechi din brocart și perne brodate cu fir metalic. Pereții fuseseră vopsiți în negru și auriu mat, cu panouri roșii în care erau încastrate tablouri de Audsley King, Kristodulos și Ashlyme însuși.

— Sînt un colecționar, vezi! spuse piticul cu mîndrie.

Era pînă și o acuarelă cu valoare sentimentală semnată de Paulinus Rack, aproape invizibilă în decorul încărcat în care se afla. Încăperea mirosea a tămîie și a prăjituri rîncede, mirosul unei vîrste înaintate. Pisicile îl adorau: se întindeau în șiruri de cîte una și umpleau aerul cu un tors adormitor, însă Ashlyme se simțea amețit și — cînd își văzu propria lucrare atîrnînd în spațiile acelea antice — puțin încurcat.

Marele Cairo suspină. Se uită cu un aer gînditor la un peisaj în ulei și creion de Audsley King, care înfățișa un bătrîn pod turnant ce era reparat pe Cheiul Line Mass.

— Ce vezi cînd te uiți la mine? spuse el într-un tîrziu. Îți spun eu. Vezi un om care s-a frecat mult de colțurile lumii; un om care a trebuit să îndure privațiuni și atacuri, și să îndeplinească mereu rolul de proscris. — Rîse batjocoritor. — Proscris! repetă, și continuă: Poate că te uiți admirativ la camera asta și-ți spui: „În aluatul omului ăstuia e-amestecat un dram de ceva sinistru cu multe calități bune." Ai dreptate!

Și clătină satisfăcut din cap, ca și cînd această apreciere dramatică i-ar fi aparținut într-adevăr lui Ashlyme.

— Chiar și așa: sînt un om cu sensibilități puternice — să nu uiți asta — care s-ar putea să fi fost el însuși cîndva un artist, un atlet, un matematician!

Aruncă tabloului semnat de Audsley King o ultimă privire admirativă.

— Dacă am putea fi măcar cum este ea! Totuși, nu putem decît să dăm ce-i mai bun în noi. O să comand niște răcoritoare, și-apoi o să stau — sau o să mă așez — unde vrei tu. Vrei profilul din dreapta sau cel din stînga?

Și, cînd îl văzu pe Ashlyme că se uita neputincios la el:

— Vreau să-mi faci portretul, maestre Ashlyme. Tu ești cel care mă va surprinde așa cum sînt!

Era un subiect exasperant, plin de energie nervoasă și niciodată mulțumit de poziția în care stătea. Începu stînd în picioare cu o mînă întinsă în față ca un orator populist. Apoi se așeză și-și sprijini bărbia în palmă. Dar curînd nici asta nu-l mai mulțumi și trebui să se ridice iarăși în picioare pentru a-și afișa mușchii trapezi. La început crezu că lumina care-l îmbăia era prea puternică pentru a evidenția esențiala dualitate a caracterului său, apoi prea slabă ca să scoată în relief linia maxilarului. Zîmbi pînă ce-și aminti că asta-i scotea la iveală dinții, apoi se încruntă.

— Nu mă pot hotărî cum să mă prezint, recunoscu el cu un suspin.

Vorbea fără încetare.

— Știi de ce sînt atît de chipeș? întrebă. E din cauza picioarelor mele drepte.

Era limpede că își ura și se temea de stăpînii săi. Unul dintre subiectele lui preferate de discuție era inelul de oțel pe care-l purta pe degetul mare de la mîna dreaptă. Era un obiect foarte mare, cu un pinten ascuțit încastrat în el în loc de o piatră. Angajatorii lui, sugera el sumbru, îl mai atacaseră înainte; avea ea să vină ziua cînd va trebui să se teamă din nou de ei. Dintr-o dată, sări în picioare și strigă:

— Închipuie-ți scena! Sînt atacat! Lovesc spre fruntea oponentului! Pe dată, *propriul lui sînge* îi umple ochii, și-l am adus acolo unde vreau să fie!

Își însoți această explicație cu o mișcare violentă a brațului, care răsturnă o vază mică din cositor, cu anemone.

În felul acesta își petrecură restul nopții. La cererea lui Ashlyme fură aduse alte cîteva lămpi, iar la cererea piticului fu adusă o tavă cu prăjituri de anason și un preparat pe care-l numi „cafea de casă“, făcută din lapte foarte îndulcit încălzit încet în timp ce în el era fărîmițată pîine prăjită unsă cu unt și apoi era fiert pînă ce prindea o crustă groasă. Bău această licoare cu multă plăcere, dîndu-și ochii peste cap și frecîndu-și coșul pieptului, în timp ce Ashlyme îi privea pe ascuns de după șevalet, căscînd și prefăcîndu-se că desenează. Pe măsură ce se răcea camera, pisicile se înghesuiră în jurul lui sau fugiră să adune bucățile de mîncare pe care li le arunca.

Spre zori, se auzi pocnet surd în afara clădirii. Piticul se ridică și se duse în grabă în camera alăturată. Ashlyme îl găsi stînd în vîrful degetelor pe micuțul balcon, uitîndu-se jos la frații Barley.

— Cîntă-ne ceva, piticule! strigau aceștia. Spune-ne o poveste!

Se înălță o cîntare de bețivi, amestecată cu rîsete și accese de tuse uscată. Încercară să se cațere pe zidul scorojit de sub balcon. Își dublară eforturile ca să deschidă ușa, și un bubuit spart răsună prin șantierele din Montrouge. Piticul întîmpină acest lucru fără nici un cuvînt, uitîndu-se peste acoperișuri, cu mușchii maxilarului zvîcnindu-i spasmodic. Ashlyme, intimidat, păstră tăcerea.

Se deschiseră și se închiseră uși altundeva în turn. Servitorii alergară în stînga și-n dreapta. În cele din urmă, se lăsă din nou liniștea, dar piticul rămase la balustradă. Cînd se întoarse într-un tîrziu, era limpede că se așteptase să descopere că e singur. Se uită la Ashlyme cu o ură oarbă pentru un moment, apoi spuse fără nici un efort:

— Vezi cum mă otrăvesc? Nu-i vreau în portretul meu. Grăbește-te. O să dea totul peste cap dacă te găsesc aici!

Ashlyme clătină din cap și se duse să-și ia șevaletul.

Piticul rămase în cadrul ușii uitîndu-se la el cum își aduna creta și hîrtia.

— Ce cauți tu în zona de flagel, Ashlyme? întrebă el încet.

Expresia sa era detașată. Cînd văzu confuzia lui Ashlyme, rîse.

— Du-te unde poftești! Oamenii mei or să te lase în pace dacă nu le dau alte ordine. Dar nu uita de noua comandă.

Afară, noaptea era complet tăcută; și, pe cînd Ashlyme își urmă drumul printre turnurile părăginite și șanțurile pline de mizerii, i se păru că întregul oraș se restrînsese la dimensiunea unui punct pe imensa hartă inexpresivă a sfîrșitului lumii.

Săptămîna asta, scrise el în jurnal, *Orașul de Sus nu se poate gîndi la altceva în afară de frații Barley. Ce poartă ei, unde merg, ce fac după ce ajung acolo, toate astea sînt dintr-o dată de un interes suprem. Cea mai supărătoare întrebare este: unde locuiesc ei? Ieri, la Angina Desformes acasă mi s-a spus în secret că frații Barley trăiesc în coliba unui muncitor în Cartierul cisPontine; azi dimineață am aflat, din contră, că stau într-o barcă jos la Line Mass și că-și petrec timpul aruncînd în canal diverse lucruri. Mîine mă aștept să aud că au cumpărat toate casele de pe Uranium Street, unde, într-un mormînt sub pavaj, au aranjat în secret un sepulcru pentru ei înșiși și pentru piticul lor...*

Era o preocupare prostească, simțea el, una care nu putea decît să le justifice fraților Barley urîtul comportament. *Acum că am vizitat turnul din Montrouge și că am văzut curioasele lucrări din spatele lui Haadenbosk*, adăugă el, *nu încurajez asemenea speculații*. Atît cît putea, își alunga din minte întîlnirea cu Marele Cairo. Nu era nerăbdător să recunoască, poată, că țesătura vieții sale putea fi atît de ușor răsfirată. Ca antidot, lucră din greu la comenzile pe care le avea în Mynned.

Cele mai multe dintre acestea, încredință el hîrtiei, *sînt femei ajunse la vîrsta de mijloc, plictisite, educate, „artiste". Pentru ele, eu sînt ceva la modă. În prezent, desigur, frații Barley le-au sucit mințile și sînt pline de-o încîntătoare teamă datorită apropierii zonei de flagel: dar sînt la fel de nerăbdătoare să vorbească despre Paulinus Rack, care încă este drăguțul lor în pofida discuțiilor tot mai aprinse pe marginea lui* Die Traumenden Knaben, *pe care multe dintre ele o consideră o producție prea riscant de montat în Orașul de Sus. Ca noi toți, Rack se bazează pe finanțare din partea acestor femei, și picioarele i se răcesc cu fiecare minut ce trece. Dacă piesa se dovedește un eșec, Audsley King va eșua o dată cu ea.* Băieții visători *sînt ultima ei legătură cu Orașul de Sus, ultima ei investiție în viață și nu în moarte. Femeile din Mynned, care nu s-au gîndit la asta, sînt scandalizate de ceea ce-și închipuie că ar putea fi condiția ei. Să-i trimită bani? mă întreabă. „Mă tem că asta contravine regulilor carantinei", le spun eu. Ele găsesc acest răspuns cît se poate de nesatisfăcător.*

Își pierdea întotdeauna două sau trei dintre aceste cliente cînd portretul final ieșea puțin mai „neînduioșător" decît se așteptau ele.

„La Petroleuse" se plînge că am făcut-o să pară provincială. Nu e adevărat. I-am dat chipul unui băcan, care-i cu totul altceva, și nici pe departe o judecată. Sînt atît de multe alte lucruri la care să mă gîndesc, încît nu pot regreta asta. Audsley King pare mai doborîtă la pămînt de fiecare dată cînd o văd. Emmet Buffo este nerăbdător cu privire la rolul lui în planul nostru, și-n ultima vreme mi-a trimis mai multe scrisori pe subiectul deghizărilor. Nu vrea să intre în zonă fără așa ceva. Crede că amîndoi ar trebui să ne deghizăm. Știe el unde este un bătrîn care ne poate face rost de ele.

După ce se gîndi puțin, Ashlyme se hotărî: Nu-mi pasă de ideea asta.

Chiar și așa, lui Buffo îi scrise: *O să ne întîlnim să-l vedem pe bătrînul ăsta de-ndată ce am niște timp liber.*

Era o dimineață răcoroasă și luminoasă în Orașul de Sus.

— Cît ești de norocos să locuiești aici sus! exclamă Buffo. Flagelul abia dacă pare să fi schimbat ceva.

— Nu-s prea sigur de asta, zise Ashlyme.

— Păi, îmi place să vin aici, insistă Buffo, mai ales dacă lucrez pînă tîrziu. Uite-l pe Livio Fognet care merge să ia masa de prînz la Charcutier Vivien.

Făcu vesel din mînă.

— N-are nici o grijă!

Buffo era înalt și slab, cu un mers șleampăt, necoordonat, care-l făcea să pară că i-ar fi fost lipite la naștere picioarele care nu trebuiau. Fața lui era asimetrică și cu maxilar lung, avea păr blond moale și un ten palid. Anii cît se uitase prin lentile șlefuite artizanal oferiseră ochilor săi o privire vulnerabilă și necăjită. Cercetările lui, care aveau ceva de-a face cu luna, erau privite cu deriziune în Orașul de Sus. El nu bănuia nimic. În ultima vreme, însă, nu prea avusese fonduri. Asta îl făcuse să fie distrat; cînd credea că nu se uită nimeni la el, fața îi cădea și expresivitatea îi pierea.

— În Mynned pînă și vremea e mai bună, continuă el, întinzîndu-se, umflîndu-și pieptul și clipind în lumina slabă a soarelui. Unde locuiesc eu e-ntotdeauna atît de vîntos.

Își cumpărase o jumătate de kilogram de prune și le mînca din mers.

— Nu știu de ce-mi plac așa de mult prunele, zise. Ai văzut cerul imediat după răsărit astăzi? Extraordinar!

Se îndreptau spre Cartierul cisPontine, un district al Orașului de Jos încă neatins de flagel. Pentru a ajunge acolo, trebuiau să treacă prin Mynned și să meargă în josul canalului. Cu o oră sau cam așa ceva în urmă plouase destul de tare. Pe cînd își croiau drum printre cheiurile și depozitele pustii, culoarea de coajă de ou a cerului se reflecta în bălțile de pe drum. Peste lacul din Line Mass sufla o briză răcoroasă, oferindu-i ceva din imensitatea vîntoasă a unei întinderi și mai mari de apă și amintindu-i lui Ashlyme fără veste de Cîmpiile din Mijlocul Țării, unde se născuse. Se gîndi imediat la amarnicele inundații de iarnă, la țiparii grași și nemișcați stînd încolăciți în noroi și la bîtlanii ce stăteau imobili de-a lungul marginilor argintii ale pîlcurilor de sălcii. Se cutremură.

Buffo i-l descria pe omul pe care urmau să-l întîlnească.

— Este un mare colecționar de păsări împăiate. El le și face. Vinde, printre alte lucruri, hainele pe care le poartă cerșetorii. Locuiește în spatele „Ocrotitoarei Noastre a Zincarilor“ și crede ca și mine că viitorul lumii este în mîinile științei.

(Ashlyme, auzind doar cuvîntul *viitor*, se uită vinovat în direcția pe care se întîmpla s-o indice Buffo. Nu văzu decît o veche poartă de ecluză, în spatele căreia se adunaseră zoaiele maronii și cremoase pline de mizerii plutitoare.)

— Cercetările pe care le face îi poartă pașii în vechile turnuri ale orașului și la etajele lor superioare părăginite. N-o să crezi asta, Ashlyme, dar acolo, printre coloniile de ceuci și cuiburile de vrăbii, pretinde că a găsit păsării vii ale căror pene sînt făcute din metal!

— Ar trebui să nu umble prin turnurile alea vechi, zise Ashlyme. Pot fi periculoase.

— E-un lucru interesant, însă. Vrei ultima prună sau pot s-o mănînc eu?

În clipa aceea, ajunseră în Cartierul cisPontine și-l găsiră pe bătrîn în magazin. Micuța fereastră prăfoasă a acelui loc era plină de păsări și animale

conservate în ipostaze ireale, și deasupra ei atîrna un anunț parțial șters. Se afla într-o parte a unei vechi piețe pavate, în care se intra printr-o mică boltă de cărămidă. Într-un capăt al pieței se vindea pește dintr-o căruță; la celălalt se înălța corpul întunecat al „Ocrotitoarei Noastre a Zincarilor"; copiii fugeau cu veselie între cele două, certîndu-se pentru o bucată de pavaj însemnată pentru jocul țopăit „Michael cel orb". Cînd Ashlyme păși pe sub boltă, auzi vocea unei femei, pițigăiată, nazală, cîntînd acompaniată de o mandolină; iar aerul era plin de mirosul de cod și șofran.

Bătrînul era fragil și avea ochi apoși. Stătea în mijlocul talmeș-balmeșului din spatele magazinului, strîngîndu-și mîinile țepene și zîmbind nesigur. Pielea era întinsă peste craniu-i lung ca o hîrtie galbenă. Avea pe el un halat spălăcit care fusese cîndva brodat cu fir de argint. Cîteva urme ale acestuia încă se mai vedeau la revere și pe coatele rărite. Îl luă pe Emmet Buffo de braț și-l trase de lîngă ușă.

— Vino și uită-te! șopti el cu entuziasm.

Într-o mansardă de lîngă Alves găsise o pană de metal. Era prima dovadă a teoriilor sale. Zîmbind și clătinînd din cap, i-o întinse lui Buffo s-o examineze. Aruncă scurte priviri iuți și neliniștite peste umăr la Ashlyme. Acesta se uită în altă parte și se prefăcu interesat de păsările împăiate care stăteau pe rafturi ca și cînd ar fi așteptat să fie resuscitate. Privirea din ochii lor mici și luminoși îl făcu să miște agitat din picioare. Bătrînul arăta el însuși ca o pasăre, cu oasele lui subțiri și cum clătina din cap. Este speriat c-o să-i fur descoperirea, își spuse Ashlyme. Buffo ar fi trebuit să vină singur.

— Grăbește-te, Buffo.

Însă Buffo era captivat.

Ashlyme își croi drum printre mormanele de zdrențe și haine la mîna a doua care alcătuiau depozitul de marfă din magazin. Găsi ceea ce crezu că este o bucată frumoasă de brocart, împăturită într-un pătrat gros și greu din pricina umezelii. Cînd îl despături și-l ridică la lumina ce intra prin ușă, acesta se dovedi a fi o tapiserie răsfirată, în care era înfățișat un oraș noaptea. Clădiri imense și monumente erau udate de lumina lunii. De-a lungul bulevardelor largi dintre ele, oameni purtînd măști de animale se urmăreau unul pe altul de la o umbră la alta cu săpăligi și cazmale ascuțite. Îl aruncă imediat și se șterse pe mîini. Îl auzi pe bătrîn că spune:

— Indiciul pe care-l căutam.

— La ce te gîndești, Ashlyme? întrebă Buffo.

— Mie mi se pare o pană de rînd, zise Ashlyme, mai sec decît voise. În afară de culoare, adăugă.

— Păsările astea sînt reale! spuse bătrînul în chip defensiv.

Se apropie de Ashlyme, ținînd bine pana.

— Vrei o ceașcă de ceai de mușețel?

— Cred c-ar fi mai bine să ne uităm doar la ce-am venit să vedem, spuse Ashlyme.

Buffo și bătrînul se aplecară și începură să scormonească într-un morman de bandaje aflate în descompunere. Ashlyme se uită stînjenit la ei.

— Ce căutați acolo? spuse el. Cine ar purta asemenea lucruri?

Plecă iritat.

— Nu vrei să-ţi alegi singur costumul de deghizare? strigă Buffo în urma lui pe o voce nedumerită.

— Nu, spuse Ashlyme.

Stătu afară în piaţă, uitîndu-se la copii cum fugeau în lumina rece a soarelui. Deasupra lui, anunţul parţial ascuns vederii pîrîi. Dacă-l studia cu atenţie, putea citi cuvîntul VÎNZĂTOR. Negustorul de peşte îşi împingea roaba pe sub arcadă; femeia încă mai cînta. Ashlyme închise ochii şi încercă să-şi imagineze cum ar picta dacă ar locui acolo şi nu sus în Mynned. Se hotărî că într-o bună zi va afla lucrul acesta. Mirosul de mîncare gătită îl înfometă. Brusc, îşi dădu seama cît de necioplit fusese cu Buffo şi bătrînul. Se duse înapoi înăuntru şi-i găsi bînd ceai de muşeţel.

— Pot arunca o privire la pană? întrebă el.

Bătrînul o întinse.

— Vezi? spuse el. Uită-te la măiestria lucrării. Păsările astea au fost construite cu mult timp în urmă, de către cine şi-n ce scop încă nu ştiu.

Se aplecă în faţă.

— Cred, zise el într-o şoaptă atît de scăzută, încît îl forţă pe Ashlyme să se aplece şi el, cred că într-o zi o să-mi vorbească.

— E-o lucrare interesantă, spuse Ashlyme.

Mai tîrziu, pe cînd se pregăteau să plece, bătrînul îi atinse mîneca hainei.

— Asta o să te surprindă, spuse el. Nu ştiu cît de bătrîn sînt.

Dintr-o dată, ochii i se umplură de lacrimi. Se frecă la ei nestînjenit cu dosul palmei.

— Înţelegi ce vreau să spun?

Se uită la Ashlyme preţ de un moment sau două, cu o privire în care se putea citi doar o vagă anxietate, apoi se întoarse cu spatele.

— Rămas bun, spuse Ashlyme.

Şi afară, lui Buffo:

— Tu ştii despre ce vorbea?

— Mie nu-mi spune nimic, recunoscu Buffo, cîntărind pachetul din hîrtie maro în care se aflau costumele lor. Abia aştept să duc astea acasă şi să le încerc.

Dar, pe drumul de întoarcere în Mynned prin Line Mass, se opri brusc:

— Uite, spuse el. Ne urmăreşte negustorul de peşte. L-am văzut în Oraşul de Sus în dimineaţa asta, şi avea nişte merlucius frumos. Cred c-o să prăjesc cîtva lîngă ceai.

Nu avu noroc. Din cine ştie ce motiv, de îndată ce-l văzu pe Buffo apropiindu-se, negustorul de peşte intră pe o alee lăturalnică şi dispăru, cu roaba zăngănind pe pietrele de pavaj.

A doua carte
Stăpînii succesului iluzoriu

Această carte sugerează o tranzacţie care te lasă nesatisfăcut. Fii pregătit pentru întîmplări neaşteptate. Dacă iese aproape de Nr. 14, o să-ţi pierzi un palton preferat.

„Viriconium este toate oraşele care au existat vreodată."

AUDSLEY KING, *Reminiscenţe*

Ashlyme rareori mînca acasă. Înainte de flagel, mînca împreună cu prietenii la Luitpold Café în Cartierul Artiştilor. Acum, cît se poate de des, putea fi găsit la Vivien, sau la unul dintre celelalte restaurante de pe Margarethestrasse, mîncînd cotlet.

Într-o seară cină acolo cu Madame Chevigne, care voia ca el să-i deseneze caietul-program pentru o producţie numită *Căluţul cocoşat*. Acest spectacol fusese gîndit special pentru Vera Ghillera, noua dansatoare principală din oraş, fiică nelegitimă a unei spălătorese, cu un *port de bras* liric, şi avea să fie o contrapondere la *Die Traumenden Knaben,* dacă piesa aceea avea să fie pusă vreodată în scenă. Ashlyme nu era entuziasmat, dar se lăsă convins. (Mai tîrziu avea să facă două sau trei schiţe pentru această comandă; dar întruchipau tinere dansatoare surprinse pe neştiute în timpul unor exerciţii deseori pe departe graţioase, şi n-au fost niciodată folosite.) Chevigne cea scundă şi cu nas ascuţit, care dansase la anii ei la fel de bine, dacă nu mai bine decît Ghillera, îl distră pînă tîrziu cu scandalurile ei. Cînd ajunse acasă, o lună albăstruie strălucea prin luminatorul studioului său, oferind o impresie ciudată de mişcare încremenită şevaletului şi marionetei sale, de parcă s-ar fi aflat în mişcare exact cînd intrase el.

Pe sub uşa de la intrase îi fusese strecurat un bileţel. Acum zăcea pe covor.

Vino imediat, spunea într-o caligrafie sigură. Nu era semnat, dar o dată cu el Marele Cairo trimisese un mare inel-sigiliu de argint pe care-l ţinuse noaptea în praf de sulf ca să-i păstreze luciul. Ashlyme suspină, dar plecă imediat spre Montrouge.

Noaptea era tăcută şi uscată. Se işcase un vînt ce împrăştia praf peste bălţi. În Montrouge, fraţii Barley căzuseră peste un priboi în ghiveci, pe care-l furaseră în timpul unei aventuri din miez de noapte pe Via Gellia. Se împleticeau în lumina lunii printre zidurile de cărămidă pe jumătate construite ale proprietăţii municipale a piticului, lovind cu piciorul în stivele de conducte din lut şi muşcîndu-se unul pe celălalt cînd prindeau ocazia. Ashlyme descoperi că se uita la ei în tăcere din umbrele de pe cealaltă parte a drumului. Nu-şi dădea seama de ce. În clipa aceea, Gog Barley se urcă peste fratele lui şi-i aplică un pumn în piept.

— Mucosule, spuse el. Dă-ne trandafiru' înapoi mie.

Îi răsuci brațul lui Matey pînă ce primi priboiul înapoi. Era mai mult un mănunchi de frunze decît o floare. Sări în picioare și o luă la fugă cu el, dar Matey îi „puse piedică", și acesta căzu într-un șanț. Se zvîrcoliră acolo pentru un minute sau două, apoi săriră afară cu niște țipete de furie. Dintr-o dată, îl observară pe Ashlyme.

— O, mămucă, zise Matey. E vicaru'.

Aruncă floarea și rămase acolo respirînd greu, crispîndu-se și strîngînd din ochi și ducîndu-și mîna streașină la frunte de parcă Ashlyme ar fi îndreptat pe neașteptate o lumină puternică spre el. Își înghionti fratele în coaste și o rupseră amîndoi la goană strigînd în direcția Haadenbosk-ului. După o clipă, noaptea fu iarăși tăcută și goală. Ghiveciul cu priboi se rostogoli încet pe drum și se opri la picioarele lui Ashlyme. Se aplecă să-l ridice și apoi se răzgîndi. Printre frunzele priboiului rămăsese o singură floricică albă, fantomatică, luminoasă în bătaia lunii; dinspre ea se ridica și-l învăluia un miros mucegăit.

Intră în turn arătînd inelul piticului.

Locul de onoare în *salle* fusese oferit acum unui mic desen delict de Audsley King. Era cu niște bărci, făcut în cărbune și cretă albă pe hîrtie cenușie; Ashlyme nu-l văzuse cu ocazia ultimei sale vizite acolo.

Îl găsi pe pitic plimbîndu-se agitat de colo-ncoace. O pereche de ochelari îi confereau un aer judiciar. Părul îi strălucea uns cu Balsam Altaean. În pofida noii lui achiziții, era într-o dispoziție periculoasă, și-l întîmpină pe Ashlyme cu bruschețe.

— Începe să desenezi, spuse el, adoptînd imediat o poziție șezută rigidă care-i scoase în evidență tendoanele gîtului îmbătrînit.

Tulburat de ora tîrzie și de spațiile amețitoare ale bătrînei clădiri, Ashlyme făcu cîteva încercări să-și așeze șevaletul. Piticul se uită dezaprobator la el, foindu-se în scaun ca și cînd poziția i-ar fi fost deja incomodă, și spuse de-ndată ce se instală Ashlyme:

— Ce noi secrete crezi că e nevoie să-mi mai ascunzi și astăzi, maestre Înjunghie-pe-la-Spate?

Nu-i lăsă timp lui Ashlyme să răspundă la această acuzație.

— Nu sune nimic pentru moment, îl avertiză cu un gest de iritare. Nu te deranja să-ncerci să mi te justifici.

Dintr-o dată, izbucni într-un rîset viclean. Sări din scaun și-și scoase ochelarii.

— Mi i-am făcut pe cînd locuiam în Nord, spuse el. Dar pot vedea foarte bine și fără ei. Ce crezi despre desenul ăsta nou cu mine?

Ashlyme, neconvins de această schimbare a dispoziției sale sufletești, înghiți în sec.

— N-aș vrea să crezi că te-am amăgit cu bună știință... — începu el.

Îl văzu pe pitic cum îl privea cu ochii răbdători și ironici ai unui polițist, așteptînd un răspuns. Nu-și putea pune ordine în gînduri.

— Este foarte bun, spuse el într-un tîrziu.

— Și recunoști artistul, desigur?

Ashlyme clătină din cap.

— Audsley King, șopti el.

Marele Cairo aprobă cu o aplecare a capului.

— Întocmai.

Se așeză la loc.

— Continuă-ți lucrul, îl sfătui. Cred că asta ar fi mai bine pentru tine acum.

Dar, curînd, era din nou în picioare, rearanjînd o expoziție de *sol d'or*. Ridică una dintre pisici și-i mîngîie blana cenușie. De fiecare dată cînd îi rostea numele, animalul torcea zgomotos și-și vîra capul la subsioara lui.

— Nu ești un om croit pentru secrete, Ashlyme, spuse el contemplativ deschizînd ușa și uitîndu-se la felină cum fugea pe coridor cu coada în aer. Să nu crezi niciodată c-ar fi așa ceva.

Ascultă o clipă la ușă.

— Eu sînt croit pentru secrete, spuse el visător. La mine sînt în siguranță.

Se duse la schița executată de Audsley King, o privi cu mîinile la spate, apoi îi ciocăni rama.

— De ce nu mi-ai spus de planul pe care-l ticluiești ca s-o scoți pe ascuns pe femeia asta din zona de carantină?

— Eu... — zise Ashlyme.

Era confuz și speriat.

— Ea este cel mai mare pictor al vremurilor noastre. Noi...

Piticul îl studie în liniște pentru o clipă cu capul înclinat într-o parte.

— „Ea este cel mai mare pictor al vremurilor noastre"! îl imită imediat. Știi, Ashlyme, că nu te prea dibui. Asta nu-i o atitudine foarte responsabilă în lumina stării noastre de acum, nu-i așa?

Scoase un carnețel îmbrăcat în piele.

— Cum stă treaba cu omul ăstalalt, „Emmely Buffo" ăsta, căruia-i plac atît de mult peștii? L-a speriat destul de serios pe omul meu, urmărindu-l așa cum a făcut-o! Ce speră să obțină din asta?

Rîse de expresia de pe chipul lui Ashlyme.

— Oh, să nu faci nici o greșeală. Totul e scris aici. Știu cine te mai ajută.

Închise hotărît carnețelul.

— Eu sînt omul croit pentru secrete, spuse el. La mine trebuie să le aduci întotdeauna. Asta-i singura cale sigură.

Ashlyme se uită la el cu spaimă.

— Ce-o să faci cu noi? spuse.

Marele Cairo lăsă carnețelul din mînă.

— Mă alătur vouă, ce altceva? răspunse el, și făcu cu ochiul.

Nimic nu-l putea face să se răzgîndească. Nu vru să asculte nici unul dintre argumentele lui Ashlyme. Avea un temperament romantic, spuse el. Avea nevoie de acțiune! Pe lîngă asta: Audsley King era cel mai mare pictor al vremurilor lor. Numai o neglijență criminală o putuse pune într-un asemenea pericol. Era o resursă. Îl convinse pe Ashlyme să ia loc, turnă două pahare de *bessen genever* și insistă să bea în cinstea aventurii lor.

— Între noi fie vorba, recunoscu el, mă plictisesc toate astea.

Gestul său cuprinse întregul Montrouge.

— În dimineața asta m-am trezit dorindu-mi să fiu iarăși în Nord.

Își goli paharul.

— Nu-ți poți închipui cît de înfricoșător este acolo sus, spuse el. Intrigi și trădări constante, și noroi în tot ce mănînci. Vîntul nu scade niciodată. Orașe ruinate pline de ologi, și insecte mari cît un cal!

Se cutremură.

— Pînă și ploaia era neagră. Dar îți spun ceva, Ashlyme: cel puțin eram vii atunci! Intrigile noastre aveau măruntaie. În joc era un regat, chiar dacă un regat de noroi!

— Dar cum rămîne cu poliția ta? contracară Ashlyme, care nu înțelesese mare lucru din amintirile acelea, cu aluziile lor la conspirații zilnice într-o țară care abia dacă putea întreține viața. Dacă te prind împreună cu noi?

Acesta era argumentul său final. Vinul îl făcuse să se simtă rău, dar puțin mai neînfricat. Era sigur că piticul nu-i va ierta niciodată minciuna; bănuia că poziția sa era numai puțin mai nesigură de cum fusese cînd intrase pentru prima dată în acea încăpere.

— Nu te-ar face asta să cazi în dizgrația angajatorilor tăi?

Marele Cairo rîse disprețuitor.

— Să nu-mi pomenești niciodată de frații ăia! exclamă el.

Clătină din cap, uitîndu-se în gol.

— N-am fost niciodată de acord să venim aici, nici cînd am fost înfrînți...

Se frecă la ochi.

— Uită-te la ei acum!

Îi reumplu paharul lui Ashlyme, și-l goli pe al său.

— Oh, atunci se trăia de azi pe mîine, era o situație de care pe care. Ar fi trebuit să-i vezi pe unii dintre flăcăii pe care-i aveam cu mine atunci; omorau cu mîinile goale o vacă! E foarte bine că ești speriat de imbecilii ăia de la parter: în definitiv, sînt aici ca să-i sperie pe civili. Dar nici unul dintre ei n-ar fi rezistat măcar o săptămînă acolo. Nici unul.

Examină această idee cu o satisfacție posacă.

— Nu-ți face griji din pricina lor. Ăsta-i un plan care nu poate da greș!

Se apleacă înainte entuziasmat și-l prinse pe Ashlyme de mîini.

— Închipuie-ți scena...

Trei siluete informe, bine înarmate și deghizate, o susțin pe a patra. (Ea nu poate merge neajutată. Fața ei e vrednică de milă, ciupită, aproape albă, încadrată într-un guler mare din blană de lup. Sub piele sînt vine mici și vinetii aidoma celor pe care le ascunde sub floare carpenul alb. Ochii ei sînt albaștri ca fosforul în semiîntuneric.) Ca niște fantome, acestea traversează capătul unei alei, mergînd în liniște prin noaptea adîncă, și-și croiesc drum pe furiș de la o lespede funerară la alta prin Allman's Heath, în jos la apele Canalului Plăcerii. Îi va aștepta oare barcagiul, așa cum a promis? Sau a fost racolat de dușmanii lor? Aproape că au ajuns acasă acum. Dar stai! Din ceața de la marginea apei vin urmăritorii! Acum trebuie să se lupte!

Pe fața piticului își făcuse loc o expresie visătoare, surescitată. Se ridică în picioare și mimă oboseala conspiratorilor, îndeplinind pe rînd rolul fiecăruia, apoi ciudatul mers clătinat al femeii bolnave. Își lăsă pleoapele să stea pe jumătate închise și spuse pe-un soi de falsetto pițigăiat:

— Nu pot merge mai departe.

Se prăbuși, și se redresă înainte să cadă la pămînt. Scoase un cuțit imaginar și se uită precaut în jur. Această pantomimă îl purtă în jurul încăperii și sus, la un imens șifonier din lemn negru de păr, cu mulurile desfigurate acolo unde-și frecase chibriturile de ele. Ajungînd la acesta, întoarse spre Ashlyme privirea asexuată, atemporală a celor obsedați, plină de-o ironie incomprehensibilă; și, rostind cuvîntul *luptă*, deschise șifonierul cu o smucitură rapidă, puternică.

Era plin de arme de toate soiurile: bîte, măciuci și bastoane din lemn cu cap îmbrăcat în metal; *miséricordes* și stilete, cu sau fără teci; zbanțuri țintate, cuțite false ale căror lame ieșeau acționate de arcuri și sfori de strangulat făcute din mătase sau fir ceruit, toate atîrnînd în șiruri în cuie. Cele mai multe dintre acestea păreau ruginite și prost păstrate, cu toate că într-o vreme fuseseră folosite zilnic. Într-un rastel din lemn se aflau trei flacoane făcute din sticlă de un albastru intens, care conținuseră cîndva acizi. Cîteva obiecte cu miros putrid din partea de jos a bufetului se dovediră a fi cartofi și calupuri de săpun parfumat în care fuseseră înfipte cioburi de sticlă; printre ele se aflau alte dispozitive artizanale cu scop mai puțin evident. Piticul le scoase afară unul cîte unul și le așeză pe podea, cuțitele într-un loc, ștreangurile în altul. Îi făcu semn lui Ashlyme să se apropie.

— Haide, spuse el. Ia ce poftești. Trebuie să mergem pregătiți.

Ashlyme se uită la el cu gura uscată. Piticul scotea sunete încurajatoare. Într-un tîrziu, Ashlyme luă cel mai mic cuțit pe care-l putu găsi. La jumătatea lamei avea o pată ciudată. Piticul tresări puțin cînd văzu că Ashlyme îl alesese tocmai pe acela; dar își reveni imediat și-i spuse mai multe povești despre el.

— Am luat cuțitul din Insula Fenlen din Nord, zise el. Era sînge pe el și cînd l-am luat.

Însă spuse aceasta cu o bravadă atît de neconvingătoare, încît Ashlyme fu sigur că-l furase pur și simplu de la frații Barley cu ani în urmă, și acum era bucuros să se descotorosească de el, în caz că aceștia aflau.

Ashlyme avea să se deprindă cu acea armă, ascuțindu-și creioanele cu ea și uneori mîngîindu-i pata de pe lamă, care nu semăna deloc cu rugina și avea o textură plăcută la atingere: însă în noaptea aceea o duse acasă cu oroare, întrebîndu-se ce avea să se întîmple cu el.

Emmet Buffin locuia la ultimul etaj al unei case vechi din Alves, la jumătatea distanței faimosului deal (a cărui culme îi zădărnicise multe dintre observațiile sale cele mai radicale și novatoare). Alves era un loc ciudat. Era o proeminență vîntoasă sau un polip al Orașului de Sus azvîrlit în cel de Jos, împărțind din caracterul amîndurora. Deși străzile lui erau mai largi decît cele din Cartierul Artiștilor, erau la fel de desfundate. Turnuri vechi și stranii se înălțau de pe o pantă împădurită înghesuită într-un braț curbat al mizerabilului Canal al Plăcerii. La poalele lor se îngrămădeau vilele scorojite ale reprezentanților clasei de mijloc dispărute, cu toată tencuiala mucegăită, cu scări rupte, cu porticuri înclinate și scurgeri mirosind a pisici. Ashlyme urcă anevoie dealul. Sus într-o casă sună un clopoțel; o fată se mișcă la o fereastră. Vîntul învîrteji praf și frunze moarte în jurul lui.

Cît așteptă ca astronomul să-i deschidă ușa, se gîndi la cea mai cunoscută acuarelă a lui Audsley King, „Pe podul de la New Man's Staithe".

În această imagine a Alves-ului, o lumină de culoarea mierii părea să se ridice din apele sticloase ale canalului abandonat și să înfășoare dealul din spatele lui, oferind arhitecturii sale excentrice o familiaritate misterioasă, ca niște clădiri văzute într-un vis. Turnurile, culorile lor pastel îngroșîndu-se romantic, strălucesc ca un vitraliu.

Ashlyme zîmbi. Cîte o copie a acestui tablou atîrna în fiecare salon din Orașul de Sus. Cea mai frecvent rostită întrebare cu privire la el era: „Silueta aceea nemișcată de la parapetul podului este bărbat sau femeie?" Audsley King răspundea: „N-am vrut să știți". Îl pictase în timpul unei întîmplări amoroase din urmă cu șaisprezece ani. Acum îi nega luminile visătoare și sentimentalismul. „Nu este conform cu realitatea", se plîngea ea. „Și totuși, lor le place!"

Emmet Buffo își iți capul de după ușă și clipi.

— Intră, intră! spuse el.

Luă mîna lui Ashlyme de parcă nu-l mai văzuse niciodată pînă atunci și, sub impresia că fusese trimis de un comitet pentru a studia posibilitățile de finanțare a achiziționării unui nou telescop, îl conduse pe scări în sus. Aproape că renunțase, îi explică el, la speranța că va mai primi vreodată bani pentru experimentele sale. Nu dădea vina pe Orașul de Sus pentru asta.

— O dată la șase luni merg la biroul de patentare și stau pentru o oră, poate două, pe bănci alături de ceilalți. Înțeleg necesitatea birocrației. Îi înțeleg inerția. Ce pot face, dacă nu să-mi păstrez o atitudine filosofică?

Ashlyme urcă scările în urma lui, ascultînd acest monolog fără să găsească ocazia de a vorbi și, în orice caz, fără a ști ce să spună. În colțurile palierelor erau ghemotoace de praf.

— Totuși, spuse Buffo. Te-au trimis pe tine. Asta e ceva!

Rîse.

Locuia într-un fel de mansardă pe care, în mare parte, o construise el însuși. Era frig acolo pînă și vara. Într-o încăpere își făcea de mîncare și dormea; era ordonată, dar în aerul din jurul patului scund de fier și a lavoarului făcut de el plutea un miros stătut. Într-o altă încăpere mică și șlefuia lentilele. Bucăți mici de sticlă colorată ca niște petale de anemone stăteau împrăștiate pe o masă, unele încastrate în rame complicate făcute dintr-un metal albicios. Graficele astronomice se desfăcuseră în dimineața aceea de pe perete și zăceau îndoite la baza lui. (Desenele de igrasie din tencuială sugerau că sub ele se ascunsese un alt univers.)

— Umezeala e de vină, se scuză Buffo.

Îi arătă lui Ashlyme împrejurimile cum i-ar fi arătat unui turist Margarethestrasse-ul.

— Acesta-i „creierul meu exterior", spuse el. Așa îi spun eu. Pot apela la el oricînd. E mai mult decît o simplă bibliotecă.

Arătă un set deloc ieșit din comun de rafturi pe care erau aranjate cărți de specialitate și instrumente, modele de telescoape și bucăți de hîrtie pe care se aflau desene tehnice.

Încăperea alăturată, unde își petrecea cea mai mare parte a timpului, era o structură șubredă ca o seră, cu un sistem complicat de rotițe și tije care-i permiteau să-i ridice acoperișul și să-și scoată afară telescoapele. Era compusă

din panouri inegale de sticlă, unele colorate, altele lăptoase; erau crăpate și de mărimi diferite.

— Acesta-i observatorul. De aici pot vedea la distanță de treizeci și doi de kilometri în orice direcție.

Ashlyme se uită afară. Un sfert din cer era ascuns de cocoașa Alves-ului, cu domul de cupru crăpat și amenințător al vechiului palat stînd strîmb pe el ca o coroană. Din cealaltă parte se putu uita în jos peste Canalul Plăcerii la faimoasele morminte din Allman's Heath.

— A fost construit după placul meu acum zece ani, spuse Buffo.

Era plin de invenții năstrușnice. Pe cînd Ashlyme trecea de la una la cealaltă, prefăcîndu-se că nu le mai văzuse înainte, Buffo rămase așezat pe un taburet. Dar nu putea sta locului. Sări în picioare ca să-i explice:

— Acestea-s proiectele pentru noul aparat.

Și se așeză la loc. El însuși era ca un exponat în acea lumină ciudată.

Una dintre invenții era un labirint din tuburi de cupru în care Buffo lăsase două sau trei vizoare, aparent la întîmplare. Ashlyme se îndoi de spate ca să se uite prin unul dintre ele. Tot ce văzu fu ceva cenușiu reticulat și trist și, plutind indistinct pe fundalul ei în depărtare, ceva ca o crisalidă sau cocon, rotindu-se la capătul unui fir. Buffo zîmbi cu timiditate.

— Mai am de lucrat la asta, recunoscu el. Ești, totuși, de acord că are un mare potențial?

Continuă prin a-i explica metoda sa experimentală, dar curînd văzu că Ashlyme nu-l înțelegea. Părăsi observatorul pentru o clipă și se întoarse cu o tavă.

— Nu vrei niște vin? Niște sardele dintr-astea?

Cu recunoștință, Ashlyme se așeză și lună una. Mîncară în liniște. După ce termină, Ashlyme își frecă fața cu mîna.

— Buffo, spuse el. Știi că sînt eu și nu vreun funcționar de la biroul de patente. Sînt Ashlyme. Am văzut toate astea de o sută de ori pînă acum.

— Poftim?

Buffo se uită la el cu o expresie ce se schimba încet.

— Presupun că le-ai văzut, zise el gînditor. Presupun că le-ai văzut.

Suspină.

— Bănuiesc c-am știut de la început cine ești. Îmi pare rău, bătrîne.

Ashlyme îi explică mijloacele prin care ajunsese să aibă de-a face cu Marele Cairo.

— Și acum piticul ăsta vrea vă vină cu noi în Rue Serpolet, îi spuse lui Buffo. Nu acceptă un refuz. Ce ne facem?

Buffo se uită sumbru prin observator.

— Te trezești dintr-un coșmar într-altul, spuse el pe o voce liniștită.

Își inspectă palma mîinii ca și cînd aceasta i-ar fi reprezentat întreaga viață.

— Îmi pare rău, peștele ăsta-i îngrozitor. Lasă-l dacă nu-ți place.

Brusc, rîse și împinse tava pe podea cu un zăngănit.

— Trebuie să facem noi planuri, atunci! exclamă.

Atinse brațul lui Ashlyme.

— Vino, Ashlyme, mă-nveselește numai să te văd!

Deja avea o idee, și continuă.

— Lasă-l pe el să împingă căruciorul dacă-i atît de dornic să vină! Avem nevoie de cineva să facă și asta, la urma urmei; și-i planul nostru, nu al lui.

Ashlyme șterse aburul de pe un panou de sticlă și se uită afară. Cartierul Artiștilor se afla la abia două sute șaptezeci de metri distanță dincolo de Canalul Plăcerii și Allman's Heath. Se uită la bucla întunecată de apă, la amestecul de acoperișuri dinspre vest, la lespezile funerare înclinate care umpleau cimitirul dintre acestea. (Își instalase oare Audsley King șevaletul printre ele ca să picteze „Pe podul de la New Man's Staithe", cu anemonele și *sol d'or*-urile arzîndu-i la picioare? Acum, cimitirul era plin de măceși și praf de tencuială suflat dinspre șantierele inutile de pe Endingall Street și Piața de Monfreid.) Canalul era destul de puțin adînc. Într-o zi însorită îi puteai vedea fundul. Intenționaseră să-l tracă pe jos după ce-o salvau și s-o aducă pe Audsley King direct în Alves. Lunga experiență în arta conspirației îi permisese piticului să ghicească asta imediat.

— Nu cred c-o să se mulțumească cu atît, Buffo. Chiar dacă l-am putea convinge, nu e demn de încredere. E predispus la schimbări de temperament, la accese de entuziasm, tulburări, furii bruște. Este îndrăgostit de urzeli. Pînă și stăpînii lui, frații Barley, crede el, urzesc ceva împotriva lui.

— Nu contează, spuse Buffo. O să ne gîndim la ceva.

Ieși pentru un minute și se întoarse cu ceea ce părea a fi o legătură de zdrențe înfășurate în jurul a ceva mai solid.

— Nu te uita o clipă, spuse el.

Ashlyme zîmbi fără voie. Închise ochii; își plimbă limba prin gură ca să desprindă bucățile de sardele. Cînd deschise iarăși ochii îl văzu pe Buffo stînd acolo, purtînd un fel de mască de gumă vopsită. Îi acoperea capul în întregime și semăna cu craniul descărnat și lustruit al unui cal, cu două rodii încastrate în orbitele goale în chip de ochi. Era grotesc. Buffo își dăduse jos hainele și-și înfășurase corpul cu fîșii de material verde. Brațele lui erau ca niște bețe, cutia toracică era imensă. Din fruntea măștii ieșeau două coarne mari, ramificate, cu pene. Nu semăna cu ceva omenesc.

— Sînt destul de bine lucrate, nu-i așa? spuse el, cu vocea înfundată de cauciucul ce-i era tras peste nas. Nu vrei s-o vezi pe a ta?

În mîna întinsă ținea o altă mască.

Ashlyme se dădu în spate.

— Nu, spuse el. Nu vreau s-o văd. De ce trebuie să ne îmbrăcăm așa?

— Mi s-a părut că bătrînul a explicat destul de bine lucrurile. O să arătăm exact ca niște cerșetori. N-o să ne recunoască nimeni!

Se apropie de Ashlyme și-l apucă de umeri. Îl întoarse pe călcîie într-un dans stîngaci.

— Ce idee! cîrîi el. Ce succes!

Ashlyme era neajutorat. Craniul de cal i se vîrî sub nas. Era greu de crezut că trăsăturile familiare ale lui Buffo se aflau undeva sub acea mască. Era la fel de speriat de forța brațelor subțiri ale astronomului ca și de sunetul respirației care intra și ieșea hîrșîit prin mască. Apoi, fără voia lui, începu să rîdă.

— Bine lucrat, Buffo!

Buffo, încurajat, cîntă un cîntec popular vioi, dar răsuflat. Terminară sticla de vin și chiar și sardelele. Soarele apuse. Cîrîind și cîntînd, țopăiră prin observator, lovindu-se de tot soiul de lucruri și căzînd la pămînt, pînă ce ce obosiră.

Mai tîrziu, o dată cu cuvenita lăsare a întunericului, observatorul deveni rece și nelocuibil; dar cei doi bărbați rămaseră acolo, vorbind la început, apoi contemplîndu-și planul într-o liniște camaraderească. Discutară despre viitor. Buffo se va muta din Alves în Orașul de Sus, unde credea că munca sa va fi mai bine apreciată; Ashlyme își va împărți studioul cu Audsley King și împreună vor face lucrări mărețe. Cînd se înteți vîntul, structura șubredă a serei începu să scîrțîie în jurul lor. Prin panourile crăpate suflă înăuntru un aer jilav, oferindu-i lui Ashlyme impresia unei mișcări, a unei călătorii grabnice printr-o dimensiune fragmentară, dar benignă. Unde aveau s-o sfîrșească? Îi zîmbi lui Buffo. Astronomul își îngropase capul în pieptul său; adormise cu gura deschisă și începu să sforăie. Cu fitilul micșorat, lămpile emanau o lumină crepusculară stranie. Ashlyme își luă mantia și și-o adună pe lîngă corp. Era prea tîrziu să meargă acasă. Pe lîngă asta, se simțea cumva răspunzător pentru astronom, care părea chiar mai sincer cînd dormea decît atunci cînd era treaz. Se plimbă fără țintă o vreme, uitîndu-se prin vizoarele telescoapelor. Apoi se așeză și moțăi. O dată sau de două ori se trezi brusc, gîndindu-se la mormanul de haine și măști de pe podea.

Vreme de o săptămînă se simți destrămat și irascibil, nedorind să se implice în nimic. Îl mai ținea oare piticul sub supraveghere? Era oare Emmet Buffo dus cu pluta? *Flagelul*, scrise el în jurnal, *ne acceptă toate hotărîrile, ca o ceață.* Amînă mereu acțiunea de salvare și în mare parte a timpului stătu în studio, uitîndu-se posac cum ploaia necaracteristică anotimpului mătura Orașul de Jos și biciuia fațadele caselor din Mynned. *Vara asta e un travesti*, scrise el, ca și cînd platitudinea aceasta i-ar fi permis să-și uite condiția. Și, cînd găsi apă printre obiectele din pod: *Sînt îngrozit, dar este numai vina mea. Nu am reparat acoperișul.* Nu-și reparase nici părerea despre clicile de artiști din Orașul de Sus. *Merită oare să faci ceva? Pe scurt, nu: aici totul se reduce la cine simandicoase și afaceri amoroase. Rack are deja de două luni setul de desene pentru* Băieții visători, *și totuși n-a avut loc nici o audiție, nici o lectură. El speră (așa spune) „să-l consulte pe artist"; dar el nu merge niciodată în Orașul de Jos.*

Nu putu lucra la porterul lui Audsley King. În schimb, începu să înrămeze tablourile pe care i le dăduse ea. Descoperi cu încîntare vechiul peisaj „Incendiul de miercurea asta din Lowth" și ceea ce părea să fie o guașă incompletă a faimosului „Autoportret semi-nud", în care artista este văzută uitîndu-se viclean într-o oglindă, cu mîinile-i lungi atingîndu-și părțile intime. Agăță tablourile în mai multe locuri pentru a găsi lumina cea mai bună și stătu în fața lor perioade lungi de timp, emoționat de cîmpiile succesive din peisaj, de neliniștitorul eros al lumii ei interioare.

Într-un sfîrșit, o rază piezișă de lumină solară răzbătu printre norii de deasupra orașului și-i umplu cu o strălucire schimbătoare, convulsivă. Pe malurile Canalului Plăcerii lumea se grăbea. Orașul de Sus se revărsă pe Lime Walk și pe Terasa Frunzelor Căzute, și acolo, cutezător de aproape față de zona de flagel, primi soarele.

Mese mici din fier fură instalate și femeile băură ceai din porțelanuri „strălucitoare ca niște urechi de bebeluș"; în vreme ce poeții care scăpaseră de exil în Californium și Luitpold Café recitară pe voci muzicale. Toată lumea avea

o teorie cu privire la flagel. Toată lumea o avea dintr-o sursă de încredere. Cei mai mulți erau de acord că nu va ajunge niciodată în Orașul de Sus. Închipuiți-vă scena! Femeile aveau pe ele rochiile de muselină. Bărbații purtau săbii și mantii albe copiate cu grijă după cele care fuseseră la modă în rîndul ucigașilor năimiți din Orașul de Jos cu două sau trei secole în urmă. Peste podurile albe cădea delicat o lumină argintie udă, zugrăvind curbura largă a canalului și ascunzîndu-i perfect aspectul ponosit. Toată lumea se distra pe cinste; în vreme ce jos, printre ferigile de pe drumul animalelor, se zvîrcoleau cele o mie una de omizi ale fluturelui de cinabru, unele grase și abile, întorcîndu-și în sus capetele boante și urîte, altele slabe, murdare și amorțite. Frații Barley le mîncau și se simțeau rău.

Ashlyme, care fusese plecat să cumpere fistic, ajunse din greșeală pe Terasa Frunzelor Căzute și nu-și putu găsi drumul de întoarcere. Mulțimea de oameni îl nedumerea. Dădu peste Paulinus Rack, care ședea la o masă cu Livio Fognet, litograful, și cu protectoarea lor, Marchiza „L“. Lîngă scaunul Marchizei stătea un tînăr romancier, care-i admira faimoasa curbură a brațului superior. Fură cu toții încîntați să-l vadă pe Ashlyme. Ce scump era la vedere!

— S-a ridicat flagelul, atunci? spuse el, uitîndu-se încurcat în jurul lui.

Era singurul motiv de sărbătoare la care se putea gîndi.

Ei se amuzară. Nu auzise niciodată de vreme senină? Acceptă o ceașcă de ceai pe care Marchiza o turnase special pentru el, dar refuză să se uite la caraghioslîcurile fraților Barley de pe malul canalului. Nu se putea gîndi la ei, explică el, ca la niște bufoni.

— Nu ești puțin cam naiv, bătrîne? spuse Livio Fognet.

Îi făcu cu ochiul romancierului Marchizei.

— La urma urmei, îl mustră Marchiza, trebuie să ne gîndim la ei cumva!

Rîse pițigăiat și apoi păru că-și pierde convingerea.

— Nu-i așa?

Urmă o liniște năucitoare. După un minute, romancierul ei spuse:

— Cred că nici Rack însuși n-ar fi putut-o spune mai bine.

Roși în obraji. Fu salvat de o mișcare generală înspre balustrade. Un murmur de rîsete străbătu terasa dintr-o parte în cealaltă.

— Oh, uită-te, Paulinus! strigă Marchiza. Unul dintre ei a căzut în apă pînă la genunchi!

Rack îi aruncă o privire automată și-și răsuci buzele grase. Se cutremură.

— Draga mea Marchiză, spuse el și se apropie cu scaunul de Ashlyme.

Avea puterea să creeze un mic cerc de intimitate în orice mulțime. Noi, reuși el să sugereze cu o singură atingere a mîinii sale durdulii, nu avem nimic în comun cu oamenii ăștia. De ce ne aflăm, totuși, aici? Numai fiindcă au nevoie de noi. Era un șiretlic flatant, și-l datora în mare parte succesului său social și financiar.

— Fognet e-un bufon, mă tem, murmură el, aplecîndu-se puțin înainte. Iar Marchiza un parazit. Îmi doresc să ne fi întîlnit în împrejurări mai bune.

— Dar eu o iubesc pe Marchiză, spuse Ashlyme cu voce tare. Tu nu?

Rack se uită nesigur la el.

— Mă surprinzi.

Rîse. Ridică vocea.

— Apropo, zise el, *cum* mai este Audsley King?

— Oh, da, zise Marchiza pe un ton plîngăreț. Sîntem cu toții îngroziți de situația ei.

Frații Barley, încurajați de rîsetele de pe terasă, își uniră brațele și săriră împreună în canal, stropind mesele de pe marginea terasei cu picături luminoase și mici. Găsiseră un loc unde apa era mai adîncă. Nivelul ei se ridică și la suprafață ieșiră bule de aer; apoi, pufăind și suflînd, fețele lor mari și roșii își făcură apariția.

— Mămucă! ziseră ei. Nu-i dăstul dă rece!

Tușiră și scuipară, își scuturară capetele și-și îndesară degetele în ochi ca să scape de apă. Țipetele reținute ale femeilor îi încurajară să-și facă de cap (cu greu se putea numi înotat ceea ce făceau ei); să sufle bule; și să se împingă unul pe celălalt sub apă. Numaidecît, se tîrîră afară, cu apa curgîndu-le în valuri din pantaloni și în josul drumului animalelor. Rînjiră prostesc spre cer, prea epuizați acum ca să intre înapoi după încălțări.

Ashlyme era înfuriat de acest spectacol.

— Audsley King tușește din toți plămînii, Marchiză, spuse el cu amărăciune. E pe moarte, dacă vrei să știi. Ce ai de gînd să faci în privința asta?

Rîse.

— Nu te prea văd prin zona de flagel!

Marchiza clipi în ceașca de ceai. Păru pentru o clipă că nu va răspunde. Într-un tîrziu, spuse:

— Îi judeci pe oameni după niște standarde neconforme cu realitate, maestre Ashlyme. Din cauza asta sînt atît de crude portretele tale.

Se uită gînditoare la frunzele de ceai, apoi se ridică în picioare și-l prinse de braț pe romancier.

— Chiar dacă îndrăznesc să spun că sîntem la fel de proști cum ne faci tu să părem.

Își îndreptă mănușile de-un alb imaculat.

— Sper c-o să-i spui lui Audsley King că încă sîntem prietenii ei, zise ea.

Și plecă printre mesele din jur, schimbînd cîte un cuvînt ici-colo cu oamenii pe care-i cunoștea. O dată sau de două ori, tînărul romancier se uită cu furie înapoi la Ashlyme, dar ea îi atinse umărul într-un fel împăciuitor și curînd se pierdură din vedere.

Paulinus Rack își mușcă buza.

— La naiba! spuse el. O să am de plătit pentru asta mai tîrziu.

Se uită de cealaltă parte a canalului.

— Într-o bună zi o să vezi că ai întreținut prea multă vreme atitudinea asta, Ashlyme.

— Ce ai de gînd să faci cînd flagelul o să ajungă în Orașul de Sus, Rack? întrebă Ashlyme cu o urmă de dispreț.

Rack îl ignoră.

— Opera ta s-ar putea să nu mai fie atît de la modă în viitor. Dacă aș fi în locul tău m-aș pregăti pentru asta. Nu-i insulta niciodată pe clienții care dau banul.

Făcu un gest de alungare.

— Oricum, n-o poți salva pe Audsley King, spuse el.

Ashlyme era furios. Îl apucă pe Rack de braț. Acesta păru speriat și și-l trase. Ashlyme îl prinse, în schimb, de degete. I le răsuci.

— Ce știi tu? îl batjocori el. Într-o săptămînă o s-o scot de acolo.

Rack nu făcut decît să-și răsucească buza. Nu făcu nici o încercare de a-și elibera degetele, așa că Ashlyme, îngrozit că se dedicase încercării de salvare în public, le răsuci și mai tare.

— Ce spui de asta?

Voia să-l vadă pe Rack crispîndu-se de durere, sau să-l audă cerîndu-și scuze, dar nu se întîmplă nimic de felul acesta. Șezură acolo o vreme, uitîndu-se sfidător unul la celălalt. Rack trebuia că suferea destul de tare. Livio Fognet, care nu părea să înțeleagă situația, clipea și le rînjea imparțial. Începu să plouă. Orașul de Sus își deschise umbrela și plecă din Mynned, unde frații Barley își puseră mîinile peste cap ca să se apere de ploaie și, mîrîind, își priviră încălțările ce pluteau pe ape către Alves. Ashlyme dădu drumul degetelor lui Rack.

— Într-o săptămînă, repetă el.

— Eu mă duc să schimb o vorbă cu Angina Desformes, spuse Livio Fognet.

— Există un moment anume al după-amiezei, spuse Audsley King, cînd toate mi se par respingătoare.

Orașul era din nou nepotrivit de întunecat, aerul răcoros și fără vlagă. Cărțile de tarot erau împrăștiate pe podeaua studioului ca și cînd le-ar fi aruncat cineva acolo într-un acces de furie. Audsley King zăcea pe sofaua spălăcită într-un cuib de perne din brocart, cutrupul ei subțire sprijinit într-un cot. Pe șevaletul din fața ei avea o schiță în cărbune mică și grotescă, în care un dirijor, bătînd ritmul cu legănări exagerate ale baghetei, tăia capetele macilor din care era alcătuită orchestra sa. Era plină de-o violență fățișă, cît se poate de necaracteristică lucrărilor ei obișnuite. Era neterminată, și o privea cu trăsături înroșite și gesturi furioase, frustrate. Cuprinsă de preocupare, lăsase focul din studio să se stingă, dar nu părea să simtă frigul. Acesta nu era un semn bun.

Ashlyme stătea stînjenit în mijlocul camerei. Se simțea timid, vinovat, nepotrivit: nu atît de mult datorită trădării pe care venise s-o pună în practică, cît incapacității sale de a aduce vreo schimbare reală situației în care se afla ea. Niciodată nu mai fusese atît de conștient de goliciunea podelelor, de aerul efemer al pînzelor stivuite în colțuri, de vîrsta și starea mobilei. Deschise gura ca să spună: „În Orașul de Sus vor avea mai bine grijă de tine“, dar se răzgîndi. În schimb, studie cele două tablouri noi care atîrnau neînrămate pe perete. Amîndouă o înfățișau pe Grăsana Etteilla și-o surprindeau stînd ghemuită pe podea amestecînd cărțile. Sub unul dintre ele artistul scrisese cu litere înclinate: *ușa spre larg!* Erau grăbite și neglijente, ca și desenul de pe șevalet, de parcă-și pierduse încrederea în tehnicile sale — sau răbdarea cu suportul însuși.

— N-ar trebui să muncești atît de mult, spuse el.

Ea era amuzată.

— Să muncesc? Asta nu-i nimic.

Atinse schița cu cărbunele, se uită dezgustată la linia care rezultă și-o mînji cu degetul cel mare.

— Cînd trăiam la țară, spuse ea, pictam de la șase dimineața și pînă se făcea întuneric.

Rîse.

— „Șase dimineața, și galbenul de crom s-a întors în natură!“ Știi citatul ăsta? Ochii nu mi-au obosit niciodată. Cîmpiile arate se întindeau în zare ca un vis întunecat, acoperite de ceață. Deasupra ei cîrîiau ciorile, dînd tîrcoale ulmilor. Soțul meu...

Se opri. Gura i se curbă de regret, și-apoi de dispreț față de sine.

— Ce capodoperă e asta!

Lovi pînza atît de tare, încît i se rupse cărbunele. Șevaletul se clătină, se plie singur și căzu cu un zăngănit.

— Cîmpul de maci pe care-l vezi este acela pe care l-am sădit noi! strigă ea, uitîndu-se în fața ei în gol. Este ca o orchestră ai cărei cîntăreți nu-l văd deloc pe dirijor. Delirez cumva?

Dintr-o dată, se prăbuși între perne și din gură îi curse sînge. I se prelinse pe braț și începu să intre în brocart. Ea se uită neputincioasă la propriu-i corp.

— Și soțul meu a fost un artist. A fost mult mai priceput ca mine. Să-ți arăt?

Încercă să se ridice, căzu la loc, se șterse cu o batistă.

— N-a rămas nici o lucrare de-a sa, desigur.

Ochii ei se ațintiră asupra lui Ashlyme. Începură să-i curgă lacrimile.

— Nu, sînt cît se poate de bine, mulțumesc.

Ashlyme era îngrozit. Ea nu fusese niciodată măritată. (Înainte să se mute în oraș, locuise, din cîte știa el, cu părinții. Asta se întîmpla cu mai mulți ani în urmă, și din perioada aceea nu se păstrase nici un tablou.) Hemoragia adusese la suprafață în acea inexplicabilă iluzie o dramă lăuntrică adînc îngropată. Ea îl strînse de încheietura mîinii și-l trase mai aproape. Stînjenit, el se uită la fața ei slabă, albă ca o gardenie, cu trăsăturile ei săpate adînc și cu ciudatele riduri vorace de lîngă gură. Ea mai șopti ceva, dar adormi în mijlocul propoziție. După o clipă, el se desprinse cu blîndețe din strînsoare și, mergînd ca un om într-un vis, ieși afară în pasaj.

— Vino, Buffo, spuse el.

Intenționaseră să o adoarmă pe Audsley King cu laudanum, cu toate că nici unul dintre ei, sincer, nu știuseră bine cum se face asta. Mînca atît de puțin. Se gîndiseră să i-l pună într-un pahar cu vin. „Dar cum să fim sigur că-l bea?“ Drogul părea acum inutil, dar Buffo era un conspirator inflexibil și insistă să i-l dea, totuși. Nu îi dădu însă destul: cînd substanța îi atinse limba, ea gemu și-și răsuci capul cu îndărătnicia exersată a unui invalid (care se teme că fiecare cedare în fața somnului ar putea fi ultima), așa încît mare parte din doză i se prelinse pe obraz. Cît înghiți, însă, avu un efect înfiorător. După un moment, ea se ridică iute și, cu ochii ferm închiși, spuse cu claritate:

— *Les morts, les pauvre mortes, ont de grand doleurs.* Michael?

Buffo, vinovat, efectuă un mare salt și vărsă pe jos restul poțiunii.

— Ce? strigă el. Sîntem deja descoperiți?

Ashlyme, care văzuse că femeia nu făcea decît să vorbească în somn, încercă să-l tragă de lîngă ea. El se opuse cu încăpățînare, trăgîndu-l de haine și păr.

— „Gălăgia! îl rugă Ashlyme într-o șoaptă urgentă. Vrei s-o trezești, nebunule?

Se clătinară pe podelele goale în lumina slabă, gîfîind, șuierînd, împungîndu-se unul pe celălalt, în vreme ce mirosul greu al drogului se ridica în jurul lor.

— Nu l-a luat!

— Chiar și așa!

Audsley King mormăi brusc, căutîndu-le parcă atenția, și se lăsă între perne. Ei încetară lupta și o priviră cu băgare de seamă. Gura i se deschise. Începu să sforăie.

Spre surprinderea lui Ashlyme, Marele Cairo fusese de acord să aștepte jos în Rue Serpolet cu căruciorul. Planul lor era s-o ducă la el într-un cearșaf vechi de-al lui Buffo. Între timp, el trebuia să aibă grijă să nu intre nimeni în casă. Ashlyme era, totuși, îngrijorat. Membrele lui Audsley King erau laxe și necooperante, și era mai grea decît s-ar fi așteptat de la aspectul ei devastat.

— Grăbește-te! Dacă devine nerăbdător o să urce aici și-o să-și vîre nasul!

Din pielea ei părea să radieze o căldură cumplită. Răsturnată, fața ei, cu orbitele albăstrui și firișorul de sînge uscat, părea acuzatoare, ironică, amuzată. O apucară și nu o putură duce de pe sofa în stradă. Ashlyme nu vru să meargă mai departe.

— Am omorît-o! spuse el.

Toată acea idee era o nebunie. Nu voia să mai aibă nimic de-a face cu ea.

— În orice clipă, creatura aia o să fie aici cu cuțitele și zbanțurile lui!

În cele din urmă, Buffo trebui s-o așeze singur pe cearșaf, în timp ce Ashlyme stătu alături cu un ac bont de tapițer, pregătit s-o coasă înăuntru cu ochiuri lungi și largi.

— Acum costumele. Repede!

Buffo își scoase hainele într-un colț. Pe cînd țopăia de pe un picior pe altul pe podeaua rece, încercînd să se ascundă, dinspre el răzbătu un miros puternic de camfor. Ashlyme, rușinat de modestia prietenului său, întoarse cărțile de tarot împrăștiate și se uită pe fereastră la pîntecele galben al norilor de deasupra lui Rue Serpolet. Începea să creadă că planul avea, totuși, să reușească. Îi va oferi lui Audsley King spațiu în propriu-i studio cît ea-și va reorganiza viața. O va duce departe de Rack și de Marchiza „L". Existau și alți sponsori, alți distribuitori, dornici s-o ajute și s-o reprezinte. Lovi cu degetele pervazul geamului.

— Grăbește-te, îl îndemnă pe Buffo. S-ar putea ca Grăsana să se întoarcă tocmai acum.

Buffo, în sfîrșit înfășurat în bandajele acelea mizerabile, își trase masca de cauciuc peste cap și se întoarse cu fața spre interiorul camerei.

Întrebă:

— E dreaptă?

Ashlyme auzi aceste cuvinte sub forma sunetelor sepulcrale și amenințătoare: „*I da mtă?*" Lumina galbenă reflectată în norii de afară se lovea de o parte a măștii. Semăna cu capul unui cal, proaspăt descărnat pînă la os în curtea unui măcelar și împodobit cu panglici de hîrtie verde pentru cine știe ce festival. Însă coarnele și ochii ei nu aparțineau nici unui animal de pe fața pămîntului. Astronomul o mîngîie cu o mînă făcută căuș, ca o femeie care-și potrivește pălăria pe cap și veni spre Ashlyme, care se cutremură și se dădu în spate, spunînd:

— Chiar trebuie să port un lucru atît de oribil?

Buffo rîse.

— A ta nu e nici pe jumătate la fel de frapantă. Poftim!

Ashlyme o acceptă cu dezgust. Era udă și transpirată. Și-o îndesă repede peste față, așa încît să nu-și ofere timp să se gîndească, și îi fu pe dată imposibil să respire. Îngrețoșat de mirosul ei, cu nasul strivit într-o parte, cu ochiul stîng acoperit, se luptă s-o dea jos, găsi mîinile astronomului încercînd să i-o îndese la loc.

— N-am nevoie de ajutor! Lasă-mă în pace!

Era dezgustat de el însuși în egală măsură ca și de Buffo. Acel potir fetid, mai mult ca orice altceva, făcea planul de nesuportat. Îi curgeau ochii. Cînd putu vedea din nou, se uită cu pică la mîinile ca două bețe înfășate ale lui Buffo.

— Eu n-o să mă bandajez așa, orice ai spune tu!

Buffo ridică din umeri.

— Cum vrei tu, atunci.

Scările de jos ale casei erau îmbăiate într-o lumină galbenă, palā, și presărate cu șipcile și tencuiala desprinse zilnic de muncitorii proprietarului. Materiale de construcție abandonate zăceau pe fiecare palier. Ashlyme și astronomul își croiră drum în jos printre aceste mizerii, cu Audsley King atîrnînd între ei ca un covor furat. (În vreme ce, în spatele ușilor, ceilalți locatari ai casei ignorau pocnetele furtive de pe scări și vorbeau pe tonurile sincopate și certărețe ale celor din zona de flagel, întrebîndu-se unul pe altul dacă stătea să plouă și ce să ia de la măcelar mîine.)

Audsley King clătina din cap cu încăpățînare și mormăia.

— Nu pot crește aici crinii ăia minunați, spuse ea pe o voce joasă, chibzuită. Știi cît îmi e de greu să respir.

Tremură o dată sau de două ori și rămase nemișcată.

Ashlyme și Buffo își dublară efortul. Femeia părea să ia în greutate cu fiecare pas, amorțindu-le brațele și alunecîndu-le din degetele care-i dureau. Nu erau obișnuiți cu munca și se văicăreau ca doi bătrîni: dacă Buffo nu trăgea înainte prea tare, atunci Ashlyme îl ținea în urmă. Nici unul nu îndrăznea să ridice vocea la celălalt, dar, încorsetați în căștile acelea cu miros rînced, îndrăzneau doar să înjure hîrîitul gros al respirației în propriile urechi și să-și dorească să fie înapoi în Orașul de Sus. Picioarele li se tîrșîiau pe scări.

— Nu *trage!*

— Dacă ai înceta măcar să împingi așa tare!

Fără veste, Audsley King — visînd, poate — își trase genunchii sub bărbie, și cearșaful se contractă ca o crisalidă fantomatică în semiîntuneric. Ashlyme pierdu priza asupra umerilor ei. Femeia alunecă în față, îl doborî pe Buffo din picioare și se rostogoli pe scări după el, lovindu-se și gemînd la fiecare treaptă, pentru a se opri cu un bufnet înfundat printre sacii cu nisip și var de pe următorul palier.

— Buffo! se rugă Ashlyme. Fii mai atent!

Buffo se uită la el cu ură, cu absurdul lui piept gol înălțîndu-se sub zdrențe. Cearșaful se mișcă ușor; din el se auziră sforăituri. Se apropiară de el cu precauție.

— Unde mă aflu? spuse Audsley King.

Își recăpătase conștiința și, evident, credea că e singură.

— Sînt în Iad? Oh, nimic n-o să mă consoleze vreodată pentru situația asta înfiorătoare!

Era vocea cuiva care se trezește într-o cameră goală într-un oraș necunoscut; se uită pierdut la lavoar și la patul dezordonat; și, după ce a deschis toate sertarele goale, se întoarce într-un sfîrșit spre fereastră și spre străzile pustii de sub ea, doar ca să descopere că a locuit acolo toată viața ei.

— Încă o hemoragie. Măcar dacă aș putea muri.

Se gîndi la aceasta, apoi uită de ea.

— Tatăl meu a zis: „De ce desenezi mizeria asta?", continuă ea. „Dacă abuzezi de talentele tale, o să le pierzi. Or să-ți fie luate dacă desenezi mizerii." E-atît de întuneric aici. Nu vreau să merg la culcare așa de repede.

Se auzi un plînset scurt. Se zbătu puțin, ca pentru a vedea cît de larg era spațiul în care stătea captivă.

Rămase împietrită.

Din cearșaf ieși un țipăt sfredelitor.

Ashlyme încercă să o apuce de picioare, dar ea se smuci din strînsoarea lui și începu să se rostogolească înainte și-napoi pe palier, lovindu-se de pereți și strigînd:

— Nu sînt moartă! Nu sînt moartă!

La aceasta, ușile se deschiseră sus și în jos pe scări și prin ele ieșiră vecinii ei ca să se plîngă de zgomote. Cîțiva se traseră înapoi cînd văzură ce se întîmpla, dar alții, în special femeile, schimbară clătinări încurcate și totuși ironice din cap și rămaseră să se uite. Emmet Buffo, care se pregătise pentru o astfel de eventualitate, le explică tuturor celor care vrură să-l asculte:

— Treburi oficiale. Politica de carantină. Păstrați distanța!

Acest lucru fu de un ridicol atît de evident, încît fu ignorat (cu toate că, în discuțiile aprinse care aveau să se iște mai tîrziu, îi făcu mai mult rău decît bine).

Audsley King, între timp, rupsese cearșaful de-a lungul cusăturii stîngace a lui Ashlyme și scoase o mînă lungă și puternică pentru a se prinde cu disperare de aer. Acum era deja atît de speriată, că începuse din nou să tușească într-o serie de spasme profunde, distructive, între care nu putu decît să gîfîie. În partea de sus a cearșafului apăru un boboc roșu și se extinse cu rapiditate. Ashlyme o ridică în poziție de șezut.

— Te rog, fii calmă, o imploră el.

Convulsiile scăzură puțin. Era pregătit să-i mărturisească întreaga afacere sordidă, dar nu știa cu ce să înceapă. Cu blîndețe, îi eliberă din cearșaf capul și brațele. Femeile se îngrămădiră mai aproape, tăcute, nesigure, acum deloc amuzate; se văietară furioase la vederea obrajilor ei albi și a buzelor însîngerate. Ea clipi în sus la ele. Mîinile îi erau încinse; prinse între ele mîna lui Ashlyme.

— Te implor, oricine ar fi, să mă scoți din giulgiul ăsta, spuse ea.

Dintr-o dată, observă lucrul pe care-l avea tras pe cap bărbatul. Începu din nou să strige, fluturînd din brațe și implorîndu-l să n-o rănească.

Asta era prea mult pentru femei, care se apropiară de Ashlyme, batjocorindu-l și sumețindu-și mînecile. Emmet Buffo păși înaintea lor, făcînd gesturi pe care și le închipuia împăciuitoare. Încasă mai multe lovituri urîte în cap și piept, și fu împins într-o grămadă de nisip, unde rămase dînd zadarnic din picioarele sale lungi și repetînd:

— Poliția oficială, poliția oficială.

Audsley King îl împinse pe Ashlyme în lături.

— Peștele-n om: omul în pește! strigă ea, într-un puternic accent de Soubridge — amintindu-și, poate, de vreun foc în aer liber la solstițiu, de vreun ritual al fetelor în ținutul agricol. Criminalule!

Ashlyme căzu pe spate, uluit.

Un pește?

Pipăi masca cu degetele. Era capul unui păstrăv, căruia cineva îi adăugase buze groase de cauciuc și o creastă grotescă de țepi. Se prinse cu mîinile de cap și, învîrtindu-se cuprins de dezgust, încercă zadarnic să-și scoată masca. Mirosul ei spori îngrozitor. De ce fusese de acord să devină atît de absurd? Nu se putea gîndi decît să scape de acolo. Audsley King trebuia abandonată. În Orașul de Sus el va fi un cal de bătaie. Se aruncă asupra femeilor, care-l loveau cu pumnii și picioarele pe Buffo cu un soi de sălbăticie preocupată, năucă, și încercă să-l scape pe astronom din ghearele lor.

— V-ați apucat de o treabă prea grea pentru voi, eh? rînjiră ele. Hai să dăm jos măștile alea și să vedem cine sînteți cu adevărat!

Ieșind, însă, victorioase, nu făcură nici o încercare de a pune în practică amenințarea. Una dintre ele se ocupă de Audsley King, în vreme ce celelalte rămaseră cu mîinile în șolduri, pufnind sfidător, sau își trecură agitate degetele prin părul încîlcit.

Așa ar fi și rămas dacă n-ar fi venit Marele Cairo, care se plictisise să stea de gardă lîngă cărucior. Urcă ușor scările din stradă și se apropie de femei cu pas vioi, de parcă era obișnuit să preia comanda oricărei situații. Purta un costum de piele maro, parcă militar, în a cărui cingătoare își îndesase o armă ciudată — un cuțit lung de treizeci de centimetri cu mîner rotund din lemn lăcuit sub forma unei bufnițe și o lamă nici pe departe mai groasă ca o andrea. La capătul unei curelușe prinse la încheietura mîinii se legăna o măciucă din cauciuc ca de muncitor. Avea picioarele încălțate în cizme cu șireturi cu bombeuri din oțel. Era foarte conștient de efectul pe care-l producea apariția sa. Cu mîinile împreunate la spate și cu pieptul scos în evidență, le oferi femeilor o privire prelungă, concentrată.

— Ce-i asta? întrebă el. Avem probleme cu oamenii ăștia?

— Nu, spuse Ashlyme. E-n regulă.

Auzind asta, femeile rîseră sarcastic. Răspunseră la căutătura pătrunzătoare a piticului cu priviri îndrăznețe, curioase.

Între timp, Emmet Buffo stătea neajutorat într-un colț, respirînd cu greu, istovit, pe cînd una dintre femei se apleca asupra lui ca să-i scoată masca.

— Oprește-te, comandă piticul.

Merse țanțoș spre ea și o lovi peste fund cu măciuca. Femeii i se înroși fața.

— Măi, să fie, mucos mic și jegos, spuse ea pe jumătate amuzată.

Îi ciufuli părul, încrețind din nas cînd simți mirosul de Balsam Altaean; apoi, repede ca fulgerul, îl doborî din picioare cu o smucitură de cot. Îl privi cum se rostogoli pe podea ținîndu-și mîinile la ochi și spuse:

— N-o să mai faci repede asta, nu-i așa, scumpule?

— Tîrfă nerușinată! strigă Marele Cairo.

Sări în picioare cu imprevizibila violență a unui acrobat (care trece de la repaus la mișcare fără nici o stare intermediară aparentă), scoțîndu-și de la curea cuțitul cel lung. Înainte să-l poată opri cineva, o apucase de păr, o trăsese

în jos în poziție îngenuncheată și-i vîrî cuțitul în gura deschisă cît de tare putu. Ochii ei se căscară pentru o clipă.

— Am terminat-o, atunci, spuse el.

Ashlyme căzu la pămînt și vomită în masca de cap de pește; în jurul lui le auzea pe celelalte femei strigînd panicate. Emmet Buffo rămase unde fusese, șoptind: „Poliția oficială". Piticul dansă pe palier, înjunghiind orice femeie îi cădea în față, pînă ce înfipse cuțitul opt centimetri într-un toc de ușă și-l rupse. Legănă măciuca pe care o avea prinsă de mînă.

— Atît! strigă Ashlyme. De ce faci asta?

Lăcrimînd de teamă și repulsie, coborî scările în fugă și ieși în stradă, unde ploaia începuse să cadă din burțile norilor, udînd castanii prăfoși și făcînd un ciment unsuros din praful de tencuială și frunzele căzute pe pavaj. Buffo se împletici afară după el, confuz și sîngerînd, cu zdrențele desfășate și cu masca strîmbă. Văzînd că nu erau urmăriți, se sprijinită de cărucior.

— Femeile astea nenorocite, gîfîi astronomul. Întotdeauna îți dau peste cap planurile.

Ashlyme se uită la el fără grai pentru o clipă, apoi o luă din loc.

Ploaia cădea.

Buffo strigă:

— Cum rămîne cu căruciorul? Ashlyme?

Strigătele și țipetele care continuau să se audă din casă atraseră curînd atenția poliției flagelului. Buffo îi văzu în depărtare. Tresări, apucă mînerul căruciorului și alergă haotic cu el în josul lui Rue Serpolet pînă ce i se desprinse una dintre roți. Urcă pe bordură și căzu pe-o parte. Buffo se uită panicat în jur, de parcă și-ar fi pierdut simțul orientării, apoi porni cu pași mari în întunericul tot mai profund dintre două clădiri, strigînd:

— Ashlyme? Ashlyme?

Polițiștii flagelului intrară în casă cîte doi odată. La scurt timp după aceea, se lăsă liniștea. Grăsana Etteilla, ghicitoarea, se făcu apoi văzută venind din direcția pieței. Ploaia îi lipise rochia din bumbac galben de sînii plini și de șunci. Ochii ei erau flegmatici, brațele pline de zarzavaturi și fructe. Intră în casă. Se auzi un țipăt puternic atunci cînd o descoperi pe Audsley King pe scări. Se trîntiră uși, se aprinseră luminile în studiul lui Audsley King, se înregistră un mare du-te-vino între etaje.

Ashlyme, care se ascunsese de Buffo într-un portal unde bătea ploaia, așteptă pînă ce încetă zarva și apoi se duse acasă, ud pînă-n măduva oaselor.

Mai tîrziu, se uită în oglinda de deasupra lavoarului, abia văzînd lugubrul totem cu buze vineții care se uită înapoi la el, cu ochii ieșindu-i solemn din orbite și cu solzii desprinși căzîndu-i în chiuvetă. Tot drumul de întoarcere se temuse să încerce s-o dea jos, dar, în cele din urmă, o scoase cît se poate de ușor.

A treia carte
Orașul

Te vei amesteca printre oameni importanţi fără apetenţă pentru artă. Gusturile lor diferă mult faţă de ale tale. Ai grijă la „Omul cel Mic“ care vine după această carte.

„Îngerii, se spune, deseori nu știu dacă se plimbă printre vii sau printre morţi.“

RAINER MARIA RILKE, *Elegii*

Perioada care urmă fu liniștită și greu de suportat. Se trezi împovărat de vină din fiecare somn. Cînd întindea o pînză sau își făcea menajul se întîmpla să-și amintească de un detaliu al acelui dezastru și să fie copleșit de-un val de repulsie și rușine. Nu-și putea refuza clienţii cînd veneau să pozeze, și totuși se temea de fiecare bătaie la ușă, așteptîndu-se să fie poliţia de carantină sau — și mai rău — vreun mesaj plin de dispreţ din partea lui Audsley King, livrat de ghicitoarea răzbunătoare. Dar nu veni nici o veste din nici unul dintre cartiere.

N-am auzit nimic din partea lui Emmet Buffo, scrise el în jurnal. Și continuă, poate nedrept: *De ce să-l caut eu? Toată tevatura aia a fost din vina lui.* Își reaminti cu aceeași răsuflare: *Trebuie să-l evit pe Rack și clica lui. Cum pot da ochii cu ei acum, cu rînjetele și insinuările lor?*

De fapt, nu avu nici o problemă s-o facă. Cît se poate de ironic, întîlnirea cu ei pe Terasa Frunzelor Căzute nu făcu decît să-i ridice statutul în Orașul de Sus. Zvonurile referitoare la încercarea eșuată de salvare — care, cînd ajunseră în Mynned filtrate de exilaţii din Bistro Californium și Luitpold Café, erau indulgent de vagi — nu făcură decît să se adauge noii sale poziţii romantice. Era popular în saloane. Marchiza „L“ îi făcu vizite însoţită de un nou romancier. Fu nevoit pentru prima dată în cariera sa să refuze comenzi. Cele două sau trei portrete pe care le termină în acest timp păreau să fie mai blînde ca de obicei. Asta îl stînjeni, și-i cam dezamăgi pe clienţi. Pentru prima dată, nimeni nu voia un Ashlyme cu care să se înţeleagă. Tînjeau după părerea lui nefavorabilă. El era conștiinţa lor. Nu c-ar fi putut el concura cu flagelul, sau cu fraţii Barley: iar despre aceștia din urmă scrise curînd următoarele:

În saloane nu auzim altceva decît ce haine poartă ei, ce crame frecventează săptămîna aceasta, cum au lăsat însărcinată o cusătoreasă tînără și prostuţă din Piaţa Tendinţelor Moștenite. „Oare cinează acasă fraţii Barley în seara asta?“ se întrebă femeile una pe cealaltă. „Sau iau cina altundeva?“ Vor cina, cum știe toată lumea, ca niște porci, într-o plăcintărie din spatele lui Margarethestrasse și-o să-și piardă cunoștinţa în rigole. „Fraţii Barley au inventat Egg Foo Yung!“

Cînd se gîndea la Marele Cairo, Ashlyme era umplut de-un dezgust violent care se răsfrîngea și asupra sa. Visa cu femeia aceea cu gura deschisă și ochi bulbucaţi, de parcă el îi înfipsese cuţitul în gît. O asemenea întîmplare nu mai

avusese nicicînd loc în viața lui; chiar și treaz fiind, continua să o vadă de fiecare dată cînd închidea ochii. Vedea de asemenea și expresia piticului cînd spusese: „Am terminat-o, atunci." Era o expresie de satisfacție, satisfacția normală pricinuită de-o faptă normală, de parcă tocmai terminase de mîncat micul-dejun. Ashlyme se temea de următoarea întîlnire cu el, chiar și numai fiindcă umbra acelei expresii s-ar fi aflat — așa cum se aflase întotdeauna, numai că acum era vizibilă — sub pielea lui, alături de vanitatea sau încredințarea sa că înțelegea limbajul pisicilor.

Cu toate acestea, întîlnirea era inevitabilă. Ashlyme păstră distanța față de turnul din Montrouge, dar într-o seară, după ce luă masa la Vivien, se întoarse acasă și găsi ușa din față lovindu-se de canaturi în bătaia vîntului, iar piticul îl aștepta în studioul întunecat.

Piticul părea obosit. Se plînse, ca de obicei, că frații Barley îi puneau gînd rău.

— Încă nu-i iau în serios — n-au întins atît de mult coarda — dar curînd o să fiu nevoit s-o fac.

Se plînse de plictiseală. Pentru a și-o alina, spuse el, își petrecuse toată săptămîna cu prostituatele din Line Mass. Ele îi spuseseră „micuțul meu cancelar" și „cocoșelul meu de companie", dar asta nu-i oferise nici o bucurie, doar migrene și o tuse seacă. Cînd îi spuse acestea lui Ashlyme, se uită la el cu atenție. Ședea pe pervazul unui geam, balansîndu-și picioarele. Luă marioneta lui Ashlyme și-i răsuci mîinile și picioarele în poziții incomode, nu tocmai omenești. Rîse.

— Haide, Ashlyme, care-i problema? Ce mai face bătrînul Emmley Burwash? Întotdeauna mi s-a părut un om fragil!

Ashlyme se uită la el din cealaltă parte a studioului.

— Ei bine, dacă nu vrei să vorbești, n-o face, spuse piticul. Nu te pot constrînge.

Își vîrî nasul printre lucrurile lui Ashlyme pînă ce atenția îi fu captată de un portret cu Audsley King făcut în grabă.

— Ce s-a întîmplat aici?

Ashlyme punea deseori deoparte banii pe care i-ai fi dat pe o pînză nouă refolosind una veche. În cazul acesta făcuse tabloul peste un portret de grup cu Baroneasa de B... și familia ei, care nu fusese niciodată ridicat din studio. Pe măsură ce vara cea ploioasă înainta și noua vopsea începea să se șteargă, imaginea Baronesei începea să iasă din nou la suprafață sub forma unei femei foarte bătrîne ținînd în mînă o floare, absorbind încet și distorsionînd figura lui Audsley King. Era ceva intenționat și sinistru în acest act de substituire. Era ca și cînd Baroneasa, împiedicată de propria-i vanitate să ridice tabloul original, avea totuși intenția să-și pretindă pînza pe care era pictat. Ashlyme urmărise procesul cu un soi de oroare fascinată.

— De vină sînt pigmenții de proastă calitate, spuse el. Vremea. Nu știu. Oricum, n-a fost un portret prea reușit.

Își curăță gîtul; înghiți.

— Se-ntîmplă uneori.

Acum că descoperise că putea vorbi, nu mai avea răbdare să aștepte.

— Cum ai scăpat din mîinile poliției? se auzi că întrebă neliniștit. Ce le-ai spus? M-am uitat din Rue Serpolet, dar nu ai coborît în stradă. Ce s-a întîmplat după ce am plecat eu?

Piticul, care așteptase asta, clipi cu cruzime.

— În Rue Serpolet, spuse el într-o parodie a unei voci autoritare, am surprins doi bărbați în timp încercau să scoată pe furiș o femeie sărmană din zona de carantină împotriva voinței ei. Am încercat să-i arestez, dar m-au lovit pînă ce am leșinat, au înjunghiat o nefericită femeie într-un fel extrem de oribil și au scăpat. Nu-i pot descrie. Erau deghizați într-un chip cît se poate de grotesc. E evident că erau criminali foarte experimentați. Oh, nu face fața asta jalnică, omule! Nu știi de glumă?

Ashlyme își mușcă buza.

— Chiar și așa, spuse el. Ești sigur că te-au crezut?

Piticul se uită la el enervat.

— De ce să nu mă fi crezut? Eu sînt Marele Cairo. Tot ce au ei, de la mine au. — Rîse. — Pe lîngă asta, acum eu sînt responsabil de ancheta asta.

Ridică insolent din umeri, își lovi nasul cu un deget.

— Am jurat să-i prind pe răufăcători. O crima ca asta e-o chestiune de onoare pentru mine, s-ar putea spune.

— Dar mărturia celorlalte femei!

— Din nefericire a trebuit să arestăm cîteva. Erau confuze, și ajunseseră cumva la ideea că eu o rănisem pe una pentru ele.

Brusc, îl prinse pe Ashlyme de braț.

— Pentru pacea ta sufletească, spuse el pe o voce joasă, urgentă, te sfătuiesc să dai uitării toată treaba aia periculoasă. Eu asta am de gînd să fac, ceea ce-i un mare noroc pentru tine. Și încă un lucru, Ashlyme...

Îl strînse tare pînă ce lui Ashlyme îi dădură lacrimile.

— Să nu mă mai lași niciodată să aștept cum m-ai lăsat atunci, sau vei fi următorul care să-mi simtă ciomagul pe spinare. Sîntem înconjurați de dușmani!

Ashlyme încercă să-și tragă brațul. Plin de dispreț, piticul îi privi zvîrcolirile pentru o clipă sau două, apoi îi dădu drumul.

— Ține minte!

Rămase tăcut după asta, uitîndu-se la Ashlyme ca și cînd nu l-ar fi văzut cu adevărat. Apoi spuse pe un ton cît se poate de diferit:

— Mi s-a întîmplat un lucru curios cînd mă întorceam din Line Mass astă-dimineață. Îți zic, Ashlyme, a fost unul dintre incidentele alea care te pun pe gînduri! Mergeam pe malul canalului printr-un district plin de depozite. Pereți din cărămidă roz cu maro. Miros de apă stătută. Scripeți ruginiți legănîndu-se în vînt deasupra capului. S-a apropiat de mine un bărbat foarte bătrîn și, cînd a ajuns în dreptul meu, s-a oprit și s-a uitat direct la fața mea. Mi-a aruncat o privire sinistră. În jurul scalpului său galben părea să plutească un halo insuportabil! Preț de o secundă sau două fu foarte frumoasă acea lumină incandescentă care-i ardea în jurul capului, dizolvînd cărămida roz din spatele lui așa încît tot cerul păru să se deschidă ca pagina albă a unei cărți... Dar apoi se iscă iarăși vîntul și soarele intră din nou după nori, iar eu am văzut că fața lui ea roasă de o boală contractată în tinerețe. Îi tremura gura. Părea

suferind și preocupat. Din el emana o forță vagă, ca un vînt ce mă împingea din față. Ashlyme, cred că flagelul o să ne răpună pe toți într-un sfîrșit!

Piticul se cutremură ca de-o superstiție și rămase iarăși tăcut. Aceasta era o parte a caracterului său pe care n-o mai afișase înainte. La început, Ashlyme bănuia că născocise povestea, sau cel puțin că o garnisise ca să pară mai impresionantă; dar cînd își trecu mîinile cu inele grele peste față și se întoarse ca să se uite sumbru pe geam afară, îi fu aproape imposibil să nu creadă că ceva îl tulburase cu adevărat în Line Mass. Cînd Ashlyme îi oferi ceai, el refuză cu un gest care sugera că nimic nu-l putea face să iasă din starea aceea proastă. Era un ciumat, recunoscu el, cu depresii nervoase care veneau și plecau o dată cu vremea. Fără-ndoială, această nouă melancolie era de felul acela. Brusc, spuse:

— La drept vorbind, m-am gîndit mult la o femeie pe care am văzut-o cînd eram în Rue Serpolet, o femeie mare care prezice viitorul și se spune că locuiește cu Audsley King. Îndrăznesc să spun că tu știi de o astfel de femeie?

Ashlyme clătină încurcat din cap.

Piticul îi oferi un zîmbet curios, cu gura tremurîndă și totuși conspirativ, și scoase din jacheta sa din piele țintată un plic cu o pecete de ceară roșie la fel de mare ca un rubin.

— Chiar și așa, spuse el. Vreau să ajungă asta la ea.

Se gîndi pentru o clipă.

— Spune-i că mă interesează mult cărțile. Asigur-o de considerația mea. Ridică-mă în ochii ei. Asta-i o treabă romantică, Ashlyme, și-mi pun încrederea în tine. Du scrisoarea în Rue Serpolet cît de repede poți.

Ashlyme fu cuprins de panică.

— Dar cum rămîne cu Audsley King? insistă el. S-ar putea să-mi fi recunoscut vocea în zarva de pe scările alea afurisite! Cum pot da iarăși ochii cu ea?

Piticul se uită la el fără nici o expresie, întinzînd scrisoarea. Ashlyme petrecu o noapte fără somn și, a doua zi, făcu o vizită la casa din Rue Serpolet ducînd în leagănul brațului o duzină de crini albi ca varul și grei.

— Cum te simți?

— Cum mă vezi.

În cameră era frig. Audsley King stătea întinsă pe sofa — slabă, nemișcată, cu o privire pierdută — înfășurată într-o haină de blană cu mîneci ciudat de lungi. Vorbea cu reținere despre „hoți"; ochii i se mișcau cu teamă de fiecare dată cînd pe lîngă casă trecea cîte o roabă de construcții. Pe fiecare suprafață plată stăteau boluri cu anemone, de începuse să se jelească singură. Florile erau purpurii și roșii ca vinul, culorile bolii ei; gîturile lor erau îndoite cu ascultare. Discuta despre lucruri mărunte: situația sa domestică („Acum stau aici în studio toată ziua") și mesele pe care le lua. „Brusc, nu-mi mai place peștele!" El o studie îndeaproape, dar nu-și rîdea de el.

— Nu vrei să mergi la geam și să te uiți afară? Ne-au călcat niște hoți și sînt foarte neliniștită.

Nu, spuse ea, nu făcuse nici o lucrare nouă. Acolo, după cum putea vedea, se afla șevaletul ei, adunat și sprijinit de perete. Făcuse niște desene, dar nu voia să i le arate tocmai lui. Nu erau destul de bune. Le păstrase numai o zi, după care le rupsese. De ce nu trecuse s-o vadă? Ar fi bucuroasă să-i pozeze

din nou, dacă asta-și dorea. Viața părea atît de tăcută. Nu trebuia să se trudească. Nu era goală, ci foarte tăcută.

— Ghicitoarea este amabilă, dar îmi lipsește Orașul de Sus, spuse ea.

Apoi, din nou, avea atît de multe pe cap, abia dacă-i ajungeau orele dintr-o zi! El îi promise c-o va vizita din nou curînd. Cînd ieși, ea se uita deja înfrigurată în colțurile camerei.

În strîmtul coridor cu linoleum rupt și stive de pînze, Ashlyme o găsi pe Grăsană aplecată deasupra unei găleți, cu corpul mătăhălos și chinuit îmbrăcat într-o rochie largă cu mîneci mici, imprimată cu flori. Spălatul podelei o făcuse să respire greu cu gura deschisă și sub brațe avea pete mari de transpirație. Culoarul era luminat doar de o fereastră în evantai, care dădea spre casa scărilor; în obscuritatea maronie pe care o oferea aceasta, femeia părea monumentală, de nezdruncinat. Dar, cînd se apropie el, se ridică ștergîndu-și obrajii cu un antebraț puternic și-și făcu impasibilă loc. Din găleată ieșeau aburi. Fără să știe ce să spună, îi înmînă plicul de la pitic. Ea îl întoarse pe toate părțile, îi examină pecetea înflorată, îl cîntări o clipă în mîinile mari și aspre de parcă nu era sigură ce să facă cu el.

— Nu vrei un pahar de anason? întrebă ea încet.

— Mulțumesc, spuse Ashlyme, dar trebuie să plec.

Atunci vorbiseră pentru prima oară.

El se uită la degetele ei boante, atît de neobișnuite cu acea mișcare, cum rupse și umezi plicul. Îl văzu că o privea și se întoarse cu un fel de modestie instinctivă ca să citească foaia de hîrtie pe care o găsise. I se mișcară buzele. Ashlyme, care i-ar fi oferit o mare intimitate dacă ar fi putut, se uită în susul zidului. Cu colțul ochiului văzu o pată de-un roșu aprins întinzîndu-se încet dinspre gîtul ei gros pe obrajii palizi cu puful lor de păr și pelicula de transpirație. Femeia aceea monolitică, cu umerii ei masivi, mișcări împietrite și calm de catîr, roșea! Ashlyme își lovi agitat piciorul cu palma și se uită cît de intens putu la găleata din care curgea apa.

Zăngănitul unei roabe de construcții intră înfundat în coridor prin geamul în evantai. Simțea miros de mîncare gătită în josul pasajului, în bucătărie. Încercă un brusc sentiment de normalitate și stabilitate, apoi cineva strigă în stradă și sentimentul dispăru. În cele din urmă, ghicitoarea împături scrisoarea și o vîrî, cu un oarecare efort, cu grijă, înapoi în plic. O lăsă să cadă între imenșii ei sîni și mîngîie locul unde se opri.

— Prietenul tău e-un omuleț de caracter, spuse ea. Și foarte săritor.

Ashlyme nu se așteptase la așa ceva. Dintr-o dată, văzu, suprapus peste fața ei, fața femeii pe care o omorîse piticul — cu capul dat pe spate, cu gura căscată pe cuțitul ăla subțire, îngrozitor. Simțea că ar fi trebuit s-o fi prevenit de asta.

— S-ar putea să afli că piticul este predispus unor perioade de... entuziasm, spuse el după ce se gîndi puțin. Vreau să zic că s-ar putea să nu fie atît de vrednic de încredere cum ți-ai dori tu.

Văzu imediat că spusese deopotrivă prea multe și prea puține. Poate că trecuse, oricum, momentul ca el să spună ceva, orice, despre comportamentul piticului: deja i-l trecuse cu vederea prin faptul că păstrase tăcerea. Ghicitoarea se uită la el bănuitoare. Apoi zîmbi. Preț de o secundă, ochii ei părură să devină

de un albastru foarte pur și clar. Era ca un semnal transmis de inteligența lăuntrică, care se detașase pentru scurtă vreme ca să se ocupe de el înainte să se întoarcă la eterna ei misiune de a căuta logică în trecerea aleatorie a unui pachet de cărți lăuntric.

— Sînt sigur că e un om cu mari resurse, spuse ea, și un om bun. Mulțumește-i pentru invitație. Dar ce propune el nu este posibil.

— Înțeleg, spuse Ashlyme, care nu înțelegea nimic.

În loc să aștepte să-i vadă ochii devenind din nou sticloși, îi oferi o plecăciune ușoară din cap și ieși. Cînd se uită înapoi din ușă, femeia stătea în mîini și genunchi lîngă găleată, frecînd tare ceva de pe podea.

Îi dădu raportul piticului despre această întîlnire în turnul din Montrouge.

— Bun, spuse piticul, frecîndu-și mîinile. Excelent. Mai bine decît mă așteptam. Dar trebuie să ne mărim avantajul, eh? Ea trebuie să vină aici și să mă vadă așa cum sînt, un om care și-a organizat viața folosindu-se de minciuni albe, dar care e dispus să o împartă cu alții!

Era într-o bună dispoziție uimitoare. Clipea și făcea cu ochiul cu o trufie contemplativă și mulțumit. Mîncă o pară cu plăcere, își lustrui viguros ochelarii. Puse să se aducă o sticlă de *bessen genever* și-l făcu pe Ashlyme să toasteze în cinstea a ceea ce el numi „reușita sa romantică". O dată sau de două ori, veselia lui păru puțin obosită: își trecea încontinuu mîinile prin păr și, cînd nu vorbea, în ochi avea o privire nefocalizată. Se ridică în picioare fără veste și deschise violent ușa de parcă s-ar fi așteptat să prindă pe cineva trăgînd cu urechea. O dată spuse:

— Jumătate dintre oamenii mei au fost și ei arestați ieri dimineață, din cauza unei boacăne administrative sus în Uriage și Montdore.

Scoase un rîset crispat.

— Îți poți imagina asta?

Însă, în general, era mulțumit.

— Data viitoare dă-i astea, ordonă el. Ce flori sînt de sezon? Nu contează. Ține mine, gata cu „încă nu e posibil"! Gata cu sfiiciunea! Vino și spune-mi răspunsul ei.

Se gîndi pentru o clipă.

— Data viitoare cînd vii o să avem o ședință pentru portretul meu.

Însă era limpede că-și pierduse interesul.

Ashlyme părăsi turnul ducînd cu el un pachet care se dovedi a conține nimic altceva în afară de doi pui de iepure proaspăt uciși, fiecare cu cîte o panglică de hîrtie verde legată cu grijă în jurul gîtului. Pe aceștia, femeia cea grasă refuză să-i atingă și, cu toate că piticul pretinse mai tîrziu că erau un dar de nuntă tradițional în peninsula Mingulay, Ashlyme se cam îndoia.

Curînd, ajunse să facă pe samsarul de la unul la celălalt o dată sau de două ori pe săptămînă.

La început, aceasta nu fu o îndatorire apăsătoare; și, chiar dacă era conștient că rolul de delegat al piticului îl făcea să pare un nătăfleț, i se potrivea destul de bine, prin aceea că-i permitea să-și reia vizitele la Audsley King în chip regulat. Cu nesăbuință, pentru a intra și ieși din Orașul de Jos, începu să folosească din nou Scările Gabelline, făcîndu-și socoteala că, din moment ce umbla cu o

misie din partea piticului, nu va fi arestat de poliția acestuia. Începu de la capăt portretul lui Audsley King, uitîndu-se neputincios la ea cum în fiecare zi i se topea cîte un strat nou de carne, adîncindu-i găurile albăstrui de sub pomeți. Fața i se redefinea întruna, căutînd expresia exactă a structurii osoase de dedesubt pe care numai moartea o poate arăta. Nu părea interesată de pictură. Se uita cu indiferență la ce făcuse el și-l îndemna să „caute formele lucrurilor". Ca s-o distreze în lungile ore reci cît picta, îi spuse minciuni despre Paulinus Rack și inventă scandaloase afaceri amoroase pentru Marchiza „L"; pe Livio Fognet îl vîrî în faliment. Minți fără milă, iar ea se arătă dornică să creadă orice.

Pentru prima dată, simți el, curajul ei avusese de suferit, și hotărîrea de a rămîne în Orașul de Jos îi era întreținută numai de mulțumirea ei de sine, de înfricoșătoarea ei voință. Lucrul acesta, care, înainte de încercarea de răpire, l-a fi încurajat, acum îl dezamăgi profund.

Dincolo de pereții studioului, Orașul de Jos se ruina pe zi ce trecea, relațiile lui comerciale nesemnificative și perioadele de letargie prostrată imitînd declinul lent al spiritului lui Audsley King. Afișe politice rupte fluturau pe balustradele din fier. Ploaia bătea peste iarba înnoroită. Florile de castani porcești pîlpîiau ca niște lumînări din ceară gri. Flagelul izolă mai întîi Moon Street, apoi Piața Uranium, făcînd din ele peninsule, apoi arhipelaguri — în cele din urmă, înghiți toate insulele mici în timp ce locuitorii lor nevinovați dormeau. În cimitirele ude și-n piețele goale polițiștii fraților Barley stăteau în grupuri mici, bătîndu-și joc de polițiștii Marelui Cairo. Poeții zumzăiau în bistrourile abandonate.

Audsley King pare să observe toate acestea dintr-un vis, scrise Ashlyme, începînd o nouă pagină în jurnal. *Expresia feței ei e înspăimîntătoare: înfometată, disperată, optimistă, toate deodată.*

Nu se putea descotorosi de sentimentul de vinovăție. Un autoportret pictat aproximativ în perioada aceea, „Îngenuncheat cu brațele ridicate", îl înfățișează cu ochii strîns închiși, aparent tîrîndu-se și bîjbîind prin propriu-i studio, un spațiu alburiu gol. Pare să fi dat peste un fel de barieră invizibilă, de care își lipește o parte a feței, așa încît aceasta este deformată și albită într-o mască a frustrării și disperării. (Obstacolul acesta era probabil oglinda cea mare pe care o adusese cu el în oraș cu cîțiva ani în urmă, pe cînd era student. În ciuda dimensiunii și greutății ei, o lua întotdeauna cu el cînd se muta dintr-un studio în altul.) Uleiul original al tabloului s-a pierdut, dar un studiu în acuarelă ni-l arată drept una dintre lucrările lui cele mai puternice. Lui îi displăcu mult, și scrise: *Am desenat astăzi un lucru cît se poate de neplăcut după ce l-am întîlnit pe Marele Cairo. Asta din cauza felului în care mi-a mutilat el libertatea.*

Relațiile piticului cu frații Barley suferiră atunci o și mai mare înrăutățire. Nu era clar ce intrigi și contra-intrigi erau la mijloc. Dar Ashlyme observă: *S-a abandonat. Cizmele îi sînt murdare și miroase puternic a ulei de păr. Mă întorc noaptea tîrziu și-l găsesc că mă așteaptă. Dacă pomenesc de frații Barley, face crize de furie, denunțîndu-le ultimul act de trădare și strigînd: „În șanțuri au stat pînă să-i scot eu de acolo!" și „Ce mulțumire am primit vreodată de la ei?" Accesele astea par să-l obosească, și apoi își petrece mare parte din timp tolănit într-un scaun aducîndu-și aminte de vremurile bune pe care le-a trăit într-un bordel sau altul de pe Rue des Horlogers.*

Dincolo de ipocrizia și de temperamentul lui josnic, este un copil. Cu toate că nu i-au făcut nici un rău din cîte-mi dau seama eu, consumă atîta ură asupra stăpînilor săi, încît a născocit pe seama lor pînă și o poveste transparentă cu tente mitologice. Detaliile acesteia variază de la o zi la alta, însă punctul de pornire este întotdeauna cam același.

Frații Barley, susține el, sînt tot ce-a mai rămas dintr-o rasă de magicieni și demiurgi izgoniți din Viriconium cu sute sau mii de ani în urmă într-un război cu niște „cărăbuși uriași". Găsindu-se exilați în jompurile neprimitoare și deșerturile din nord, aceste creaturi au construit mai întîi orașe din cuburi de piatră „cu spații între ele prin care vîntul tună", apoi au început să se proiecteze înapoi în timp într-o perioadă îndepărtată, mai fericită, a lumii. Acum, cei mai mulți dintre ei și-au atins deja ținta, iar orașele lor sînt o ruină, locuite doar de miraje, simulacre sau ființe omenești de rînd care încearcă să le imite cultura. Frații Barley au fost lăsați în urmă drept pedeapsă pentru un viciu de morală din natura lor și, în încercările lor de a căuta un loc unde să fie bine primiți, au rămas cumva blocați în orașul nostru.

Această poveste arată cît sînt de complicate și de puternice sentimentele piticului. Tot ce are el se datorează fraților Barley, chiar dacă el își dorește să nu fie așa. Cînd spune povestea, ochii lui sînt lucioși și întorși spre înăuntru, de parcă întîmplările s-ar afla încă în fața lui, dar nu pot fi deslușite decît printr-un mare efort. Face gesturi largi și totuși ezitante. Este foarte atent la amănunte, mai ales cele de arhitectură, și stăruie cu o remarcabilă ingenuitate asupra păcatului fraților Barley, care i-a împiedicat să-și urmeze semenii în trecut. Dacă la început nu și-a crezut pe deplin propria poveste, acum nu și-a lăsat altceva de ales.

Într-o noapte, piticul vorbi despre un oraș construit de această rasă în Nord (sau poate în cer, cu toate că nu explică cum era posibil așa ceva):

— Oamenii în paltoane negre păreau să plutească deasupra pămîntului cu cîțiva centimetri. Cînd și cînd, vîntul trăgea peste ei umbre, așa încît scena tremura ca apa. Fețe lor erau albe din pricina uneltirilor. Ochii erau larg deschiși, pasivi; se abandonaseră vîntului dintre blocuri care-i împingea cu blîndețe de la spate. Cînd și cînd, se auzea un rîset, repede înăbușit. Le dădusem importanță. Oricare ar fi făcut orice pentru tine dacă credea că-i fusese împărtășit un secret necunoscut celorlalți. Seara, dinspre pustie urla și țipa un vînt nou, aducînd cu el imense șopîrle și insecte. Bulgări de cenușă și gheață erau aruncați pe străzi în jos ca niște bile de sticlă. Duminica, străzile ude erau acoperite cu un covor de lăcuste moarte. Frații Barley au inventat multe orașe, dar acesta a fost cel mai rău. I-am găsit în șanțurile de acolo, și curînd au început să mă tîrască după ei!

Tăcu pentru cinci minute. Apoi ceru să vadă cuțitul pe care i-l dăduse lui Ashlyme înainte de încercarea de răpire. Mereu cerea să-l vadă: poate că, în ochii lui, acesta însemna reconfirmarea unei legături.

— Am făcut rost de cuțitul ăsta sus în Nord, spuse el, și-a trebuit să mă mișc repede ca să-l păstrez. Să te miști repede! Știi ce vrem să spunem cu asta? Să te miști repede înseamnă să faci pași sau să treci la perete!

Și dansă prin studio, arătîndu-și dinții pătați și făcînd mișcări neîndemînatice cu cuțitul pînă ce rămase fără răsuflare.

— Oh, da, era sînge pe cuțitul ăsta din clipa cînd l-am primit. Am locuit în cîteva locuri bizare, asta-ți pot spune sigur. Cuțitul ăsta și cu mine am fost în cîteva locuri bizare!

Ochii lui adoptară o privire distantă, romantică, și-și frecă degetul în sus și-n jos pe lama ciudat pătată înainte să i-o dea înapoi.

— Cuțitul ăsta o să te slujească bine într-o zi, spuse el pe un ton sumbru. Asta-ți pot spune sigur.

Ashlyme era impresionat de puterea lui de invenție. *Într-un sfîrșit, însă,* însemnă el, *ascult fără să-i dau crezare. Obosește, bîiguie, își lasă capul să-i cadă pe piept, sforăie. Dintr-o dată, se trezește cu o tresărire și pleacă acasă mușcîndu-și unghiile, speriat că a luat sifilis în Rue des Horlogers, și uită tot ce a spus. Pînă a doua zi inventează altceva care să-i pună pe frații Barley într-o lumină negativă.*

În fiecare seară, înainte să plece, îi oferea lui Ashlyme cîte un dar pentru ghicitoare. Nu voia nici în ruptul capului să-și abandoneze apartamentul. Cu cît i se opunea mai mult, cu atît mai nepotrivite erau cadourile pentru ea: un ghem de păr, inele-sigiliu cu desene obscene, un amnar ruginit cules dintr-un deșert cu mult timp în urmă. Ea le accepta fără nici o expresie pe chip, repetînd: „Ce propune prietenul tău nu este încă posibil. Îndatorirea mea este aici." Piticul își pierdu cumpătul cu Ashlyme. Avea motive să creadă, spuse el, că florile lui scumpe îi fuseseră date lui Audsley King și nu Grăsanei Etteilla; unele dintre cadourile lui fuseseră găsite într-o pubelă de gunoi; scrisorile nu erau duse la destinație. Nu luă în considerare nici o explicație de-a lui Ashlyme.

— Adu-mi-o sau n-o să-ți fie deloc bine, spuse el.

Vlăguit, Ashlyme îi reproduse acestea Grăsanei data următoare cînd se află în Rue Serpolet. Femeia se uită tăios la el, apoi spuse:

— Prea bine.

În dimineața aceea, Audsley King suferise o mică hemoragie și se odihnea cu gura deschisă și buzele albăstrui pe *fauteuil*-ul din birou, întorcîndu-se cînd și cînd agitată pentru a murmura ceva într-o limbă pe care Ashlyme nu o cunoștea. Ca să n-o trezească, ei stăteau în pasajul de după draperii, vorbind pe voci joase.

Ashlyme era surprins.

— Ai de gînd să te duci să-l întîlnești în casa lui?

— Da, spuse ghicitoarea. De ce nu?

Dintr-o dată, roși și-și netezi părul cu o mînă mare, cu pielea crăpată.

— Pînă la urmă, un om puternic face întotdeauna ce poftește, spuse ea mulțumită.

Ashlyme se uită la ea cu ochi ficși.

Întîlnirea avu loc într-o seară cu o săptămînă mai tîrziu în propria *salle* a piticului.

Muncise cu fervoare să-l pregătească pentru acea ocazie. Toată săptămîna, echipele de tîmplari și decoratori de interioare se mișcaseră de ici-colo, lucrînd după instrucțiunile lui prețioase.

Podeaua fusese vopsită în negru și lustruită. Colecția de tablouri fusese luată cu grijă de pe pereți și pusă de-o parte. Pereții fură acoperiți cu pînză albă pînă la înălțimea de aproximativ șase metri. Aceasta fusese bine întinsă și bătută

în cuie pentru a servi de fundal pentru o sumedenie de obiecte făcute din paie, păr și metal, dar și multe unelte cum ar fi clești, ciocane, pensete și dalte, care atîrnau în cuie arămite sau fire împletite din mătase sau colțare special construite după imaginația piticului. Erau legături vechi de porumb pline de praf și șoareci uscați; modele țesute din păr de fată; două sau trei curse negre de rugină; și o maimuță făcută din fire de iută împletite pe un schelet de sîrmă moale. Toate lucrurile acestea fuseseră ornate cu spirale largi de panglici galbene și verzi. Peste ele cădea o lumină cenușie. Deasupra lor pîndea golul fumuriu, roșiatic, al camerei originale, un spațiu de culoarea timpului și-a descompunerii.

Mobila fusese decorată în chip asemănător. Drapate cu material alb, legate cu panglici colorate, fotoliile, dulapurile și bufetele adoptaseră aspectul unor pachete imense, vag amenințătoare.

Nu era limpede cîți oameni aștepta piticul. O masă lungă demontabilă așezată în mijlocul încăperii era încărcată cu mîncare, în mare parte păsări sălbatice avînd încă pe ele penele, plăcinte sticloase, cremă de ou și lapte, și hălci mari de carne decorată cu volănașe de hîrtie. „Păpușele de porumb“ neîndemînatic lucrate, așa cum ar face un copil din fir de rafie sau paie într-o după-amiază ploioasă pe cîmpiile din mijlocul țării, fuseseră așezate printre coșurile cu fructe, sticlele de *genever* și platourile groase și albe. În mijlocul mesei se afla un cap de oaie adevărat, descărnat și vopsit, cu portocale în loc de ochi. De-o parte și de alta a acestuia stătea cîte o vază cu flori de măceș tîrziu, umplînd încăperea cu o miasmă groasă, soporifică, de mai.

Grăsana Etteilla se uită agitată la toate acestea. Nu trădase nici un sentiment pe cînd trecuse prin Haadenbosk, nu se uitase nici la dreapta, nici la stînga. Dar straniile împrejurimi ale Montrouge-ului o încurcaseră, iar atențiile polițiștilor piticului, chiar dacă prietenoase, îi slăbiseră hotărîrea interioară. Se uită în sus spre bolta vechii încăperi și-și jucă între degete bizeturile înflorate ale pălăriei. Deja își dorește să nu fi venit, își spuse Ashlyme și, încercînd s-o facă să se simtă mai bine, spuse cu voioșie:

— Ei bine, a pus la cale un spectacol pe cinste pentru tine. Uită-te cîtă mîncare! Crezi că s-ar supăra cineva dacă aș lua o prună de aici?

Cînd sosi piticul, îl luă pe Ashlyme deoparte și spuse pe-o voce joasă:

— Am visat numele unei străzi două nopți la rînd, Ashlyme. O stradă din Nord.

Își turnă niște *genever* într-un pahar și-l bău pînă la fund.

— Ce zici de asta? M-a făcut al naibii de agitat, nu mă deranjează să-ți spun.

O observă pe ghicitoare. Imediat, era tot numai un zîmbet.

— Scumpa mea femeie! strigă el, zîmbindu-i în sus cu toți dinții înnegriți. Te simți bine? Ți-ai *revenit complet* după evenimentele ale îngrozitoare din Rue Serpolet?

Se uită viclean peste umăr la Ashlyme, care se întoarse și pretinse că e interesat de altceva.

— Trebuie să ne spui imediat ce te vei simți cîtuși de puțin obosită!

Femeia cea grasă, ținîndu-și pălăria cum ambele mîini înaintea ei, roși de modestie spre podeaua sclipitoare și permise să fie condusă prin fața ciudatei colecții de pe pereți.

Marele Cairo nu pierdu nici o ocazie de-a o impresiona. Se întorcea cînd într-o parte, cînd în cealaltă, ca să-și afișeze cel mai bun profil. Stătu cu spatele arcuit și cu pieptul umflat, și cu mîinile la baza coloanei vertebrale, uitîndu-se în sus pieziș la ea ca să estimeze efectul pe care-l avea asupra ei. Se îmbrăcase pentru ocazie în pantaloni de catifea verde legați deasupra genunchilor cu șnur roșu, cizme ale căror bombeuri din oțel lustruit ofereau o reflecție curbată, uimitoare a marii încăperi, și o cămașă fără guler peste care purta descheiată o vestă neagră, strălucitoare. La gît avea o bucată de material verde; iar părul îi fusese culcat cu aplicări repetate de Balsam Altaean, al cărui puternic miros umplea camera și se amesteca ciudat cu miasma de mai.

Alcătuiau o pereche stranie cum își tîrșîiau așa picioarele de la o expoziție la alta în lumina cenușie. În timp ce-i arăta toate bucățile lui de os, păpușile din păr și secerile tocite din fier înfășurate cu panglici ca rochița-rîndunicii, explică semnificația fiecărui obiect și, de asemenea, locul de unde-l avea. Pe acela îl cîștigase la cărți; pe acesta îl dezgropase dintr-un deșert; pe acela nu l-ar da pentru nimic în lume. Vorbi cu convingere.

— Poți avea oricare dintre lucrurile astea. Sînt toate foarte norocoase.

Însă ea era agitată și-și întoarse privirea. Marele Cairo nu vru să se lase deprimat. Îi făcu cu ochiul lui Ashlyme cu galanteria vulgară a unui polițist sub acoperire, ca pentru a spune: „N-am terminat încă, nu, nici pe departe!"

Pe o masă avea o mașinărie într-o cutie. Cînd îi făcu ceva cu mîinile, aceasta scoase o muzică slabă și tînguitoare ca sunetul unui clarinet în depărtarea unei nopți vîntoase, la care el bătu din picioare și clătină energic din capu-i mare, rînjind de jur-împrejur prin cameră. Însă asta nu făcu decît s-o zăpăcească și mai tare pe ghicitoare și, de-ndată ce văzu că nu voia să danseze, ridică din umeri și se grăbi s-o reducă la tăcere.

— Aveam multe dintr-astea în Nord, spuse el.

— Uită-te aici, o invită. Poți să-l iei pe ăsta.

Întinse mîna și o făcu să se uite la inelul pe care-l avea pe ea.

— În ei, se lăudă, pot ține cea mai mortală otravă de pe pămînt, făcută din excremente de pisică. Port inelul ăsta tot timpul, chiar și cînd dorm. Și dacă s-ar întîmpla vreodată să mă găsesc într-o poziție intolerabilă pentru mîndria mea...

Deschise locașul inelului. Ghicitoarea se uită cu ochi inexpresivi la pudra mată din el.

— Îl poți avea, spuse el, închizîndu-l.

Ea scutură încet din cap în felul ei bovin. El zîmbi și se uită direct în ochii ei.

— Citește-mi viitorul, atunci, comandă el.

Noaptea se apropia. Grăsana Etteilla se așeză, odihnindu-și sînii pe marginea măsuței acoperite cu aba verde, iar două pete întunecate de transpirație i se întindeau încet la subsuorile rochiei. Amestecă pachetul de cărți, îl împrăștie și se uită la el cu surprindere. Piticul, uitîndu-i-se peste umăr, rîse puternic. Aprinse o lampă și se așeză în fața ei.

— Asta-i ceva, eh? spuse el. Ce zici de asta?

O lumină aurie mată scăpără pe cărțile soioase, colorate. El înclină capul într-o parte și le privi concentrat.

— Din nou! comandă el.

Femeia cea grasă continuă să se uite țintă la el.

— Din nou!

Ashlyme ședea uitat într-un colț al camerei. Întrebase dacă putea merge acasă, dar piticul nu voise să-l lase.

— S-ar putea să am nevoie să duci un mesaj din partea mea, spusese fără băgare de seamă.

Mîncarea caldă se răci; capul de oaie se holba în semiîntunericul tot mai profund cu ochii lui bulbucați; la parter, polițiștii piticului veneau și plecau, veneau și plecau, cu veștile lor urgente din Cartierul Artiștilor, cu zvonurile din Cheminor și cu bănuielile din Pont de Nile. Nimic din toate acestea nu era interesant pentru ghicitoare și clientul ei. Numai capetele lor erau vizibile, înclinîndu-se avide deasupra cărților în văpaia aurie a luminii. Uneori schimbau murmure surde: „Două rîuri — un mesaj!" „Evită o întîlnire!" În cameră era răcoare. Ashlyme se înfășură în mantie și dormi incomod.

Mai tîrziu avu loc o ceartă; sau poate c-o visă. Cineva răsturnă masa în întuneric. Un taburet zgîrie podeaua. O sticlă căzu și se sparse. Ashlyme o auzi pe Grăsană respirînd greu pe gură, apoi cuvintele:

— Am de lucru în Rue Serpolet! Ce-mi ceri nu este încă posibil!

Avu confuz impresia că acele cărți se rpstogolesc prin aerul rece așa cum un vrăjitor le rostogolește dintr-o mînă în alta, fiecare imagine mică și schematică părînd luminoasă și crudă și vie și foarte îndepărtată.

Cînd se trezi încă o dată se vedeau primii zori de zi. Dacă fusese răsturnată masa, o ridicaseră la loc și acum stăteau cu coatele pe ea, uitîndu-se mai întîi la cărți și apoi unul altuia în ochi. Piticul își ciufulise părul; stătea ridicat în țepi, iar sub el fața lui era emaciată și nesănătoasă. Lîngă cotul Grăsanei se afla o farfurie cu mîncare pe jumătate mîncată și o cană cu „cafeaua servitoarei", iar pe perii de pe buza superioară avea lapte uscat.

Păreau să vorbească într-o limbă pe care Ashlyme nu o înțelegea. Clătină din cap, își curăța gîtul, sperînd să-l observe și să iasă din singurătate. Grăsana Etteilla se uită la el cu ochi goi pentru o secundă, de pe trăsăturile feței ștergîndu-i-se o expresie de lăcomie. Marele Cairo se ridică în picioare și se întinse. Se duse la masă și scoase o portocală din capul de oaie, apoi merse în cealaltă cameră, decojind-o. Ashlyme auzi prin perete un *ululululu* înfundat. O clipă mai tîrziu, pisicile începură să intre venind din Montrouge. Înconjurară masa pentru cărți, își frecară capetele de gleznele ghicitoarei, din ce în ce mai multe pînă ce încăperea se umplu cu torsul lor amorțit.

— Nici una dintre pisicile astea nu-i a mea, îi spuse piticul cu mîndrie, terminîndu-și portocala. Au venit la mine din tot orașul fiindcă vorbesc limba lor. Ce zici de asta?

Ea își netezi părul mulțumită.

— Foarte frumos, spuse.

Ashlyme îi părăsi și ieși cu pași țepeni în oraș, unde slaba lumină lăptoasă a răsăritului cădea peste săpături și peste fețele noilor clădiri ale piticului. Cînd se uită în urmă, turnul era întunecat cu excepția unei singure ferestre galbene, unde putea distinge două siluete. Se frecă la ochi.

A patra carte
Stăpînul primei operațiuni

Haosul și nesiguranța urmează acestei cărți. O călătorie sau o întreprindere al cărei sfîrșit nu se poate întrevedea. După o altă interpretare, șovăială.

„I-am auzit pe filosofii de cafenea spunînd: «Lumea e atît de bătrînă, încît substanța realității nu mai știe ce trebuie să fie.»“

ANSEL VERDIGRIS, *Cîteva observații pentru cîinele meu*

Dacă stăteai la geamul studioului din Mynned și te uitai afară spre Orașul de Jos, simțeai că Timpul era zăgăzuit și se răspîndea în liniște în jurul tău ca un eleșteu stătător. Cerul avea culoarea zincului.

Ashlyme își duse viața mai departe cu plictis, nesigur de ceea ce declanșase cînd prilejuise întîlnirea dintre pitic și ghicitoare. Într-o noapte visă că stătea într-o galerie care privea de sus parterul unei clădiri mari. *Tot acest parter*, scrise el, *era abandonat în seama unor mormane de haine la mîna a doua, printre care rătăceau sute de femei în vîrstă cu obraji pudrați și ochi umezi furioși. Amestecau hainele cu repezeală: semănau cu niște cărăbuși în hainele lor negre.* Apoi intraseră frații Barley însoțiți de Marele Cairo, care începură imediat să împartă baloane colorate. *Nu reușeau să acopere toată camera. Femeile se luptau pentru ele pe culoare, călcîndu-se furioase pe picioare, cu fețele roșii. M-am trezit transpirat: era ca și cînd m-aș fi aflat în Iad.*

Popularitatea portretelor lui persistă, dar își găsi clienții distrași și greu de convins să în poză. *Pentru moment*, scrise el, *sînt puțin supuși. O să le treacă. Sînt iritați de izolarea lor. Spun că e ca și cum a locui pe o insulă, și bănuiesc că au dreptate.*

Ceva nou, sub forma lui Paulinus Rack și a necazurilor lui, veni curînd să le ia mințile de la situația lor proastă. *Am auzit*, observă Ashlyme, nu fără satisfacție, *că a făcut investiții neînțelepte în proprietăți din Orașul de Jos. Dacă* Die Traumenden Knaben *nu are succes, se va prăbuși, iar protectorii o să-l renege. Și totuși, aceștia se amestecă întruna în producție, cerînd să fie făcută „mai acceptabilă“. Trebuie să aibă decorurile pictate de Audsley King, dar nu le vor pe cele deja oferite. Acestea sînt, se pare, „prea sumbre“; sînt „mohorîte“; sînt în același timp „prea sugestive“ și „prea ostentative“. Rack înclină să cineze singur la Charcuterie Vivien (unde nu-mi vorbește). Între timp, cineva a sugerat să facem o piesă despre frații Barley.*

Se gîndea la asta cu o urmă de dezgust.

Nătărăii ăștia ne ocupă și așa destul din gînduri. Noapte de noapte, se bălăbănesc de-a lungul rigolelor din Mynned, holbîndu-se la stele printre crengile copacilor. Chiar trebuie să-i punem să defileze prin fața noastră și la Teatrul Prospekt, cu buzunarele pline de sticle zornăitoare, urmați pe scenă de șase cîini

Dandy Dinmont lătrători pe care i-au cumpărat de la vreun negutător din Line Mass care pretinde că i-a antrenat pe Stockholm Tar și de pisici vii?

Și mai tîrziu adăugă:

Marele Cairo pare să se teme de ei mai mult ca niciodată. „Urechile lor sînt pretutindeni!", pretinde el, și a trimis ordine pentru sporirea vigilenței spionilor lui. Îmi face vizite la studio la primele ore ale zilei și stă cu picioarele încrucișate în singurul scaun bun, la fel de plin de propria-i importanță ca-ntotdeauna și împovărat de secrete pe care abia așteaptă să le divulge — zona de flagel s-a mișcat din nou, cincisprezece oameni vor fi arestați în Alves mîine pentru că au încercat să-și scoată pe furiș rudele, și așa mai departe. Dar uneltirile lui nu merg bine. Este irascibil, certăreț, nesigur. Dacă aude o ușă trîntindu-se în depărtare tresare vinovat, apoi încearcă să alunge impresia rîzînd sarcastic sau făcînd un acces de furie. Bea gin de coacăze negre fără oprire; și, cînd licoarea asta îi inflamează imaginația, tema lui predilectă de discuție se învîrte mai puțin în jurul a cum își va păcăli stăpînii și din ce în ce mai mult în jurul evadării din oraș.

„Spune-mi, Ashlyme", suspină el. „Va ieși vreodată vreunul dintre noi din capcana asta pe care ne-am întins-o singuri?" Nu pomenește niciodată de Grăsană.

Pe măsură ce anxietățile piticului se înmulțiră, renunță la vizitele sale în Mynned. Dar nu voia să-l vadă pe Ashlyme în turnul din Montrouge. În schimb, aranjă întîlniri pe fugă în Shrogg's Dene, Cheminor și Poarta Bîntuită, toate — cele mai abjecte zone din Orașul de Jos, deseori în scopuri nu mai mari decît o plimbare de o jumătate de oră prin ploaie de-a lungul unei fortificații năpădite de răscoage, în timpul cărora ridica și arunca în lături zeci de bucăți de piele, tigăi ruginite și alte ustensile domestice distruse. Într-o seară, întorcîndu-se dintr-o astfel de ieșire, Ashlyme se trezi pe Clavescin Crescent, o stradă al cărei nume nu-i era cunoscut.

Venise dintr-o suburbie depopulată aflată la distanță de un kilometru și jumătate nord de Cheminor, unde poteci noroioase de zgură mărginite de plopi șerpuiau printre casele goale ale leproșilor și crematorii. Sperase să ajungă la baza Scărilor Gabelline înainte să-l prindă întunericul: dar era deja tîrziu și se instalase un crepuscul de-un albastru greu, făcîndu-l să nu-și mai aprecieze bine distanțele. Recunoscu casele terasate cu trei etaje, cu fațadele lor scorojite și ferestre cu obloane crăpate, ca aparținînd Cartierului Artiștilor. Cărei părți din el, nu era tocmai sigur, cu toate că spera să fie aproape de labirintul familiar de străzi din spatele lui Monstrance Avenue și a Pieței Timpului Nerealizat.

Mici ganguri arcuite părăseau la intervale regulate dealul. Pe cînd se grăbea pe lîngă gura unuia dintre ele, auzi un țipăt slab — nu tocmai de durere, dar nici tocmai de suferință.

Era un sunet atît de ciudat chiar și-n zona de flagel, încît el se opri și se uită pe alee. Era udă și neprimitoare, dar se lărgea după nouă metri sau așa ceva spre o curte ca un puț adînc, ale cărui margini erau proptite cu traverse imense de lemn. Noaptea deja venise acolo printre molozurile constructorilor. La baza unui perete bombat, sub o fereastră bătută în scînduri grele, mai mulți saci de mortar stăteau în șir. Printre ei căzuse cineva. Ashlyme putea vedea o siluetă indistinctă susținîndu-se pe mîini și genunchi. Nedorind să intre pe alee, strigă nesigur:

— Nu te simți bine?
— Da, spuse o voce înfundată.
Apoi:
— Nu.
Ashlyme își mușcă buza.
— Poți veni încoace? întrebă el.
Liniște.
— Nu te pot ajuta decît dacă ieși afară, spuse Ashlyme.
Din spatele unei traverse de lemn se auzi un chicotit slab. Ashlyme spuse:
— Mai e cineva acolo?
Îngustă ochii să vadă în curte. Bărbatul de pe jos își puse mîinile pe cap și mormăi brusc.
— Ești singur acolo? îl întrebă Ashlyme.
Frații Barley, care-și petrecuseră toată după-amiaza vînînd șobolani în grădinile năpădite de buruieni din spatele dealului, nu mai putură păstra liniștea.
— Nu-i nime' aci, domnia voastră, zise Matey pe o voce sepulcrală.
Niciodată nu auziseră ceva mai comic. Își îndesară batistele în gură și se tăvăliră pe jos. Săriră dintre umbrele care-i ascunseseră vederii și, rîzînd dezlănțuit, ieșiră de pe alee.
— Ce priveliște înspăimîntătoare! strigară ei.
Și:
— Dă-i cu gîrbaciu', vicarule!
Fețele lor rînjitoare săriră la Ashlyme în lumina apusului ca niște baloane roșii; miroseau puternic a dihori și bere îmbuteliată. Pe lîngă picioarele lor încălțate în cizme cu ținte se învîrteau cîini Dandy Dinmont pociți, scheunînd isteric.
— Fac pipi pe mine, zise Gog. Chiar o fac!
Ashlyme era înfuriat.
— Lăsați-ne în pace! strigă el. Duceți-vă înapoi unde vă e locul și terminați cu prostiile aste!
Dar ei nu făcură decît să rîdă mai tare și o rupseră la fugă pe deal în jos, rîgîind și pîrțîindu-se și împiedicîndu-se în cîini.
După ce ecoul pașilor lor se stinse în sfîrșit, Ashlyme se duse să arunce o privire la bărbatul din curte. Tremura cu înfrigurare. Din cînd în cînd scotea un oftat, apoi șoptea ceva pentru el care suna cam așa: „Unde mă aflu? Oh, unde mă aflu?" Nu avea nici o rană vizibilă. Hainele lui, chiar dacă boțite și acoperite cu praf alburiu, erau de bună calitate; încă avea pe cap o pălărie de fetru cu boruri largi de genul celor la modă în Orașul de Sus. Dar nu voia să spună cine este sau de unde venea; iar cînd Ashlyme îl îndemnă: „Dacă ai vrea doar să te ridici...", acesta nu făcu decît să scîncească și să afundă și mai mult între sacii cu ciment. Ashlyme îngenunchea și încercă să-l ridice. Bărbatul se opuse fără vlagă și-i căzu pălăria. Ashlyme se trezi că se uită la trăsăturile puhave și la ochii îngroziți ai lui Paulinus Rack.
— Pe tot cerul și pămîntul, Rack, ce cauți aici? spuse el.
— M-am rătăcit, scînci impresarul neputincios. M-am rătăcit.
Se prinse de mîneca lui Ashlyme.
— Ne înconjoară cerșetorii, spuse el. Să nu faci ceva care să-i provoace.

Dintr-o dată, se cutremură și șuieră:

— Livio, toate drumurile astea sînt la fel! Livio, *nu duc nicăieri!* Livio, nu mă lăsa! Nu mă lăsa!

Respirînd cu greu, ținîndu-se de umărul lui Ashlyme pentru sprijin, se trase în picioare și rămasa așa cu gura deschisă, uitîndu-se în jur într-un fel înspăimîntat, orb.

La Luitpold Café țineau noaptea la distanță într-o tăcere încremenită. Madame ședea în spatele tejghelei de zinc pe care stăteau farfuriile întinse de sticlă cu agrișe înmuiate în *genever* de lămîie, vreme de treizeci de ani specialitatea casei. Cîțiva vălătuci slabi de aburi ieșeau pe ușa bucătărie din spatele ei. Cînd nu era nevoie să servească pe cineva, își împreuna mîinile slabe în poală și se uita în gol, ca un animal care așteaptă în fața porții. Insectele se izbeau de lămpile pîlpîitoare, albăstrui, dibuiau orbește prin încăpere și zburau iarăși spre lămpi. Cu o generație în urmă, locul acesta fusese chiar inima Cartierului Artiștilor, centrul lumii: acum, pereții lui aveau o patină nepieritoare de mizerie pe care fuseseră zgîriate semnăturile indescifrabile ale arviștilor și pozeurilor; și în locul faimoșilor poeți și pictori de odinioară, numai cîțiva escroci și polemiști ratați ședeau la mesele cu tăblie de marmură, scriind nesfîrșite scrisori oamenilor influenți.

Carantină era singurul cuvînt pe care-l cunoșteau. Îi simțeau gustul în gură. Îl contemplau fără încetare, în timp ce flagelul, ca și praful cenușiu, li se strecura pe umeri.

Paulinus Rack își revenise în simțiri, chiar dacă ochii lui încă mai erau apoși și temători. Nu era limpede ce se întîmplase cu el. Se contrazicea cu fiecare propoziție. Mai întîi pretindea că intrase singur în Orașul de Jos, apoi că fusese cu Livio Fognet și cîțiva prieteni fără nume de-ai lor, „care-au șters-o de-ndată ce ne-au înțeles planul“. Spuse că veniseră în dimineața aceea la ora unsprezece, dar susținu mai tîrziu că-și amintea că petrecuse toată noaptea în curtea unde-l găsise Ashlyme. Spuse că fusese urmărit de cerșetori și că trebuise să se ascundă de ei, dar susținu sus și tare mai tîrziu că aceștia fuseseră membri ai poliției flagelului deghizați, cu un mandat special pentru arestarea sa.

Oricare ar fi fost adevărul, zona de flagel îl înspăimîntase și-l dezorientase.

— Copaci, clădiri, rigole, fiecare stradă la fel cu cealaltă, Ashlyme! continua el să repete. Ne-am pierdut curînd orice simț al orientării.

Și apoi, vorbind despre chinul său din curte:

— Știi, le-am auzit pe creaturile ale scîrboase înăuntrul case ore întregi, omorînd diverse lucruri, rîzînd de mine.

Se cutremură.

— Ce țipete și chelălăieli! A fost cel mai rău lucru care mi s-a întîmplat vreodată!

Ashlyme se uită la el neiertător.

— Ai fost un prost să intri acolo. Ce s-a întîmpla cu Livio Fognet?

Rack se uită în jos la mîinile-i grase și zîmbi firav.

— Știu, suspină el. Știu c-a fost o nebunie, dar asta-i firea mea. Cum ți-aș putea vreodată mulțumi?

Bău zgomotos din paharul cu ceai.

— Acum mă simt mult mai bine.

Despre Fognet nu putu spune decît:

— Am rămas lîngă el cît de mult am putut, Ashlyme. Dar își tot lua pulsul. Era convins că luase ceva boală. Apoi ne-am certat cu privire la direcția pe care se afla Orașul de Sus. M-a lovit. Se smiorcăia la sfîrșit: se smiorcăia.

— Întotdeauna o să te rătăcești aici, zise Ashlyme, care credea în sinea lui că Fognet s-ar putea să spună o altă poveste. Dar nu trebuie niciodată să intri în panică. Cînd am început eu să vin aici, nu mergeam mai departe de Piața Timpului Nerealizat. În cele din urmă, ajungi să te obișnuiești. Își va găsi Fognet drumul de întoarcere? Sau ar trebui să-l caut eu?

Rack își șterse buzele.

— Cel de-acolo nu-i cumva Gunter Verlac? spuse el.

Zîmbi nesincer spre cealaltă parte a încăperii.

— Trebuie să mergem să discutăm ceva cu el.

Și Ashlyme nu mai scoase altceva de la el.

În jur de ora unsprezece, se ridicară ca să plece, înfrigurați de goliciune și obscuritate. La masa de lîngă ei, B... de V..., poetul, era ocupat cu scrierea unei scrisori. Cînd trecură pe lîngă el, își ridică fața albă, inofensivă, ca de oaie.

— N-o să scăpăm niciodată de aici, nici unul dintre noi, spuse degajat, de parcă ei i-ar fi cerut părerea.

Madame ședea în spatele tejghelei și-l privea cum plecau, cu mîinile în poală, în față cu o ceașcă de ciocolată albăstruie care se răcea. Ashlyme îl conduse pe Rack pînă la baza Scărilor Gabelline. Acesta îi scutură mîna și, cu nerăbdare, porni clătinîndu-se pe picioare spre Mynned. *N-o să auzim niciodată toată povestea asta*, scrise Ashlyme mai tîrziu, *acum că a fost în zona de flagel.* Și: *Singura lui speranță a fost s-o convingă pe Audsley King să redeseneze schițele pentru* Băieții visători. *Dar nu cred că ea l-ar fi ajutat, chiar dacă el ar fi ajuns pînă pe Rue Serpolet.*

Vizitele lui Ashlyme la Audsley King continuară, însă. Într-o după-amiază, la insistențele ei, aprinse un foc în micuța grădină din spatele casei și o duse afară să-l vadă.

— Cît de frumos este, spuse ea.

Vîntul nu sufla deloc. Între zidurile înalte de cărămidă — care, cu plasele lor de muri, siminichie și iederă roșiatică, estompau sunetele de pe șantier care veneau din ambele părți — aerul era usturător și încîntător, iar lumina era de un curios lămîi-pal. Fumul pe care-l scotea focul lui Ashlyme, de care era foarte mîndru și pe care-l alimenta energic cu crengi uscate de soc și foi de siminichie galbenă, plutea imobil deasupra casei, cu miasma lui păstrîndu-se ascuțită și autumnală chiar și cînd se combina cu fumul de la focurile constructorilor. Audsley King îl privi cu afecțiune, zîmbind puțin de-o aducere aminte. Dar cînd el începu să rupă bucăți din iedera verde, ea îl mustră:

— Ai grijă, Ashlyme, ca tulpinile ale încovoiate să nu-ți lege visele. Își vor lua ele revanșa.

Dar era limpede că propriile ei vise o preocupau mai mult ca ale lui.

— Haide să ardem mobila dinăuntru. Curînd n-o să mai am nevoie de ea.

Ochii lui era precauţi. Nu-şi dădea seama dacă-l lua peste picior. Toată ziua, dispoziţia ei fusese schimbătoare, capricioasă.

— Pictează-mă! comandă ea pe nepusă masă. Nu ştiu cum de suporţi să iroseşti lumina asta!

Fu o după-amiază lungă şi ciudată.

Gulerul prea mare al hainei de blană a lui Audsley King conspiră cu lumina alburie la estomparea şi înmuierea masculinităţii trăsăturilor ei pînă ce arătă, aşa cum se uita în foc, ca un copil care se uită afară pe-un geam cunoscut. Ashlyme, încurajat, lucră fără pauze; ea nu fusese niciodată un model atît de cuminte. Între timp, Grăsana Etteilla venea şi pleca, manifestînd un calm monolitic pe cînd ardea lucrurile de prisos din casă. Focul înghiţi rame vechi de tablouri, batistele însîngerate ale lui Audsley King, un scaun cu un picior lipsă, o cutie de carton care, atunci cînd, arzînd, se deschise încet, scoase la iveală o masă compactă de hîrtii legate cu o panglică veche. Ea le privi pe toate transformîndu-se în cenuşă, cu faţa ei plăcută înroşită de căldură, cu pete de transpiraţie apărîndu-i sub braţe. Era ca un mare cal răbdător, uitîndu-se cu buza de jos căzută peste un cîmp pustiu.

(Ashlyme o studie pe ascuns. Îl mai văzuse oare pe Marele Cairo de la întîlnirea aceea ciudată din Montrouge? Nu era sigur. Gîndurile ei erau invizibile.)

Mai tîrziu, femeile bătrîne veniră ca să şadă afară în balcoane, uitîndu-se în sus la cer ca nişte animale pe cale să fie înecate. Grăsana Etteilla îşi aduse cărţile, le întinse pe o masă veche acoperită cu dimie şi prezise: „O căsnicie bună, un sfîrşit urît." Muncitorii de vizavi dărîmară un zid, mai mult din întîmplare decît intenţionat, şi femeile bătrîne, chicotind apreciativ, priviră ciuperca de praf cum se ridica spre văzduh. Lumina scăzu pe nesimţite puţin cîte puţin, pînă ce lăsă în urmă lucrarea lui Ashlyme. Audsley King, oricum, îi dejucase din nou planul: căldura focului îi relaxase faţa îngustă, unghiulară, şi-i înmuiase liniile de lîngă gură. El ezită să-i ceară să-şi schimbe poziţia, căci pîrîitul confortabil al focului îi indusese o stare hipnotică de timp suspendat, timp regăsit: aşa că începu în schimb un nou studiu în cărbune. După ce lucră la acesta cîteva minute, Audsley King spuse:

— Înainte să vin în oraş, mi-am tăiat părul. A fost unul dintre multele gesturi fatalmente simbolice.

Contemplă această declaraţie încercînd parcă să-i judece desăvîrşirea, în timp ce Ashlyme, intrigat, se uită la ea pieziş şi, prudent, nu spuse nimic.

— Era toamna dinainte să mă căsătoresc, continuă ea. Servitorii au adus afară toate mizeriile care se acumulaseră în casă în ultimul an şi le-au ars în grădină, aşa cum facem noi aici. Părinţii noştri au asistat, în timp ce copiii alergau chiuind, sau se uitau gravi în inima roşie a flăcărilor. Iubeam focurile alea de toamna!

Clătină din cap.

— Cum să mă explic? Mi-am tăiat părul şi l-am aruncat în foc. A fost vorba de disperare sau de intoxicare? Mergeam la oraş să-mi încep o nouă viaţă. Urma să mă căsătoresc. De atunci înainte aveam să pictez ce vedeam, să văd ce voiam să văd. Viriconium! Cît de mult însemna pentru mine!

Rîse. Ridică din umeri.

— Ştiu ce o să spui. Şi totuşi...

— Cu toții aveam să fim faimoși atunci — Ignace Retz, graficianul în lemn, croindu-și drum cu coatele pe Rue Montdampierre în jos, în haina neagră și ponosită a lui la vremea prînzului, Osgerby Practal, de numele căruia nu era nimic legat pe atunci în afară de bruștele lui apatii narcotice și pofta lui pentru „toate experiențele omenești"; pînă și Paulinus Rack. Ah, poți rîde, Ashlyme, dar atunci îl luam cît se poate de în serios pe Paulinus Rack, care-și vedea de treburi într-o căruță trasă de un măgar, cu papagalul ăla de-un galben sulfuros așezat pe umăr! Era mai slab. Încă nu transformase o întreagă generație de pictori în acuareliști răsuflați și damnați esteți tuberculoși în numele colecționarilor de artă din Orașul de Sus.

Făcu un gest defensiv trist.

— Odată, cînd eram bolnavă, mi-a adus o pisicuță neagră.

Zîmbi.

— Odată, spuse ea, a încercat să se sinucidă pe malul Canalului Plăcerii. Și-a lipit de față o eșarfă îmbibată în eter pînă ce i s-au muiat picioarele, dar a fost scos din apă înainte să se înece. L-am admirat oarecum cu toții pentru asta. Mai tîrziu, am înțeles irelevanța acestui vis și a oamenilor care-l populau prin fumul din Bistro Californium, din Locanta Antwerp. Oh, cu toții aveam să fim faimoși atunci — Kristodulos, Astrid Gerstl, „La Divinette". Dar soțul meu a contractat un sifilis rebel și s-a spînzurat într-o după-amiază înăbușitoare în salonul din spate al magazinului unui botanist. Avea douăzeci și trei de ani și nu pusese nici un ban deoparte. Eram prea mîndră ca să mă întorc la mama. Eram prea hotărîtă. *N-ai avut dreptul să-ți tai părul*, îmi scrisese ea. *Numai eu aveam dreptul ăsta. Eu l-am îngrijit de cînd te-ai născut. Ce drept aveai tu să trădezi o asemenea încredere?* Am mai vorbit numai o dată înainte să moară.

În cele din urmă, spuse:

— Nu regret nimic din toate astea. Mă înțelegi?

Și rămase iarăși tăcută. Închise ochii.

— Nu face nimeni focul? Mi-e frig.

Vreme îndelungată nu se întîmplă nimic în grădină. După-amiaza se tîrî spre seară; focul se stinse de la sine; ghicitoarea vorbea somnolent cu cărțile ei. Ashlyme făcu crochiul mîinilor ciudat de lungi ale lui Audsley King. (Mai tîrziu, avea să folosească desenele ca punct de pornire pentru ambigua secvență „Studii asupra unor dintre prietenii mei", cincizeci de mici tablouri în ulei pe lemn care ne uimesc prin repetiția unei singure imagini diferențiate doar de schimbări minore ale luminii de fundal.) Din cînd în cînd, se uită la fața ei. Își ținea ochii pe jumătate închiși, imitînd transa epuizată a celor invalizi, în timp ce de sub pleoapele cenușii, pergamentoase, îi judeca reacția la scurta ei fabulă bibliografică. El se hotărîse să-și țină gura. Va lua povestea cu el și va spera ca într-un tîrziu sensul ei să-i fie limpede.

— Într-o lună iulie, spuse ea brusc, nouă zile la rînd veniră furtuni de sus de pe Radiopolis și-ntotdeauna la aceeași oră seara. Stăteam în casa de vară, surorile mele și cu mine, uitîndu-ne la apă cum îmbiba lemnul colorat care forma domul acoperișului.

Vorbi repede și sincopat, de parcă scosese această amintire ca pe un paravan care să ascundă un alt lucru.

— Cînd vremea era mai uscată...

Se întrerupse, confuză.

— Viața mea e ca o scrisoare ruptă acum douăzeci de ani, spuse ea pe o voce joasă, chinuită. M-am gîndit la ea atît de des, încît sensul ei originar s-a pierdut.

Portretul neterminat îi atrase atenția. Se ridică nesigură în picioare și se împletici pe lîngă vatra focului, cu tivul hainei ei împrăștiind cărbunii și cenușa. Luă pînza de pe șevalet și se uită cu atenție la ea.

— Cine-i asta? vru ea să știe. Ce mai travesti!

Rîse zgomotos și aruncă portretul în foc. Acesta zăcu inert acolo înconjurat de flăcări, apoi, cu un neașteptat fîsîit surd, se aprinse scăpărînd în culori de alb și portocaliu.

— Cine este, Ashlyme?

Se întoarse pe călcîie și dădu să-l lovească; gemu amețită de vertij; îi căzu în brațe, caldă și fragilă ca o pasăre. El o apucă de încheieturile mîinilor.

— Nimic n-o să iasă acum, șopti ea. Cum m-ai putu lăsa să mor aici, Ashlyme?

Era atît de nedrept ce zicea, încît el nu se putu gîndi la nimic ca să zică. Clipi neputincios spre portretul care ardea.

Grăsana Etteilla, obișnuită cu acele scurte și febrile accese de răzvrătire, se ridicase răbdătoare în picioare: acum își depărtă brațele mari și capabile într-un gest elefantin de alinare și încercă s-o prindă pe Audsley King în ele. Aceasta, tușind și lăcrimînd, o evită cu o răsucire ca de pește.

— Du-te înapoi în canalul tău blestemat! spuse ea.

Observă pachetul cu cărți de tarot împrăștiate pe masa ghicitoarei.

— Cărțile astea n-or să mă salveze niciodată. Miros a lumînări. Miros de pofte vechi.

Le oferi flăcărilor, unde fluturară, se înnegriră și în cele din urmă arseră ca niște cînepari prinși de incendiu în casele lor de pe Rue Montdampierre.

— Unde e remediul pe care mi l-ai promis? se lamentă Audsley King. Unde e tihna pe care ai prevăzut-o?

Și țîșni spre cealaltă parte a grădinii ca să se lase tușind cu disperare pe vine la baza zidului.

Patru sau cinci dintre cărți, chiar dacă arse pe la margini, scăpaseră întregi. Fără să știe prea bine de ce, Ashlyme le scoase din foc și i le dădu înapoi ghicitoarei. Se privi cît se poate de surprins făcînd asta — lingîndu-și degetele, îmbărbătîndu-se, vîrîndu-și mîna în foc înainte să se mai gîndească un pic — și regretă gestul aproape imediat. Grăsana Etteilla primi cărțile ca răsplată, îndesîndu-le fără nici un comentariu ca pe o batistă în mîneca hainei ei soioase de bumbac. De-ndată ce văzu că se arsese, Ashlyme se simți rău și nemulțumit. Comportamentul lui Audsley King îl făcuse să acționeze fără să se gîndească. Se duse cu pas grăbit la ea.

— N-a fost corect să arzi portretul, spuse el, sau cărțile. Nu te putem face nemuritoare.

Femeia se uită în sus la el pînă ce-l forță se-și ferească privirea.

— Totu-i o joacă pentru tine! strigă el. Am crezut că te-ai lepădat de afectarea Orașului de Sus.

Plecă furios, fluturînd din brațe.

— Dacă vrei să te ajut, trebuie să te hotărăști ce vrei cu adevărat.

Ea tuși dureros.

— În ochii celor din Orașul de Sus sînt deja moartă, strigă ea în urma lui. De ce să aibă un portret cu mine? Stau cu toții acolo, așteptînd să liciteze pentru el, ca niște vulturi!

El se strădui să ignore asta, cu toate că știa că acesta era probabil adevărul. Luă un băț și împinse în foc cu el, încercînd să-și dea seama care dintre fulgii negri fusese pînza lui, care nenorocitele cărți ale Grăsanei. Încet, furia i se potoli și încetă să mai tremure. Își suflă peste vîrfurile usturătoare ale degetelor. Cînd fu în stare să se întoarcă, o găsi pe ghicitoare stînd răbdătoarea în spatele lui, ținînd-o pe Audsley King în brațe ca pe un copil obosit. Era prea slăbită ca să le mai facă probleme. În liniște, o duseră înăuntru. Cînd Ashlyme se uită în jos de la primul etaj, focul se stinsese și colțurile grădinii se umpluseră de umbre. Un vînt slab mîngîia tăciuni, așa încît aceștia scăpărau palid cu flăcări de culoarea florilor de siminichie, conturîndu-i șevaletul așa cum stătea acolo ca un mic animal costeliv priponit și așteptîndu-și stăpînul.

La jumătatea scărilor, de la colțul gurii lui Audsley King se scurse un firișor de sînge. Ochii i se căscară; se luminară; se stinseră.

— Am vise cu pești atît de urîte, spuse ea amorțită. Nu putem urca pe altundeva?

Ce putea să facă Ashlyme?

Audsley King s-a răzgîndit, scrise el optimist într-un bilet către prietenul lui, Buffo, cu toate că nu era nici pe departe sigur că se răzgîndise. *Vin să te vizitez imediat.*

Nesigur de primirea pe care o va avea — la urma urmei, nu făcuse doar să-l abandoneze pe astronom în timpul încleștării de pe Rue Serpolet, ci îl și ignorase după aceea — așteptă agitat un răspuns. Nu veni nici unul.

Trebuie să facem planuri noi, scrisese el. Și totuși, cînd venea vorba să plănuiască își găsea creierul plin de considerații contradictorii sau, dacă nu, gol ca o pînză nouă. *Audsley King trebuie să aibă unde să locuiască, de pildă, dacă vine aici. Trebuie să aibă bani.* Oricît de neplăcut era pentru el, trebuia, știa, să meargă și să-l vadă pe Paulinus Rack, cu care ar fi putut pune la punct astfel de lucruri. Dar, cu cît îi lua mai mult lui Buffo ca să-i răspundă la mesaj, cu atît mai puțină încrederea avea el în hotărîrea lui Audsley King de a veni în Orașul de Sus — și cu cît stătea mai mult în studio, mușcîndu-și stiloul, ascultînd apa de ploaie cum picura în pod, încercînd să invoce în ochiul minții o imagine a fetei provinciale subțiri și arzătoare care venise în Viriconium cu douăzeci de ani în urmă pentru a șoca lumea artistică a zilei cu violența reprimată și cu somnambulismul sexual încremenit al autoportretelor ei.

În acea perioadă îl întîlni de puține ori pe Marele Cairo.

Mesaje mai mult sau mai puțin urgente încă veneau la studio, de obicei noaptea, iar în ele erau pomenite locuri de întîlnire mai mult sau mai puțin izolate. Însă piticul rareori își făcea apariția *seara devreme lîngă Poarta Bîntuită*,

sau adînc în umbrele dese din Cartierul cisPontine, unde nu trăiau acum decît bufnițele; așa că Ashlyme începu să creadă că le putea ignora fără probleme. Se duse, într-adevăr, în Montrouge într-o seară — se întorcea prin Haadenbosk de la o cină oferită de Marchiza „L“ pentru Madame Chevigne, Vera Ghillera și actorii din distribuția *Călușului cocoșat* — sperînd poate să reaprindă entuziasmul piticului pentru Audsley King. Însă, în spatele fațadelor de teracotă pe jumătate terminate ale clădirilor din cadrul programul de locuințe civile, nu se vedea nici o lumină. Iar cînd ajunse la turn, acesta era întunecat și preocupat.

Două sau trei pisici au fugit din șanțul săpat de-a latul drumului de rezistență pe care stăteam, scrise el în jurnal. *Ochii lor erau verzi și goi. Să fi plecat deja piticul din Viriconium? Sau stătea ghemuit acolo sus în întuneric printre cuțitele ruginite și totemurile lui păroase, încercînd să-și țină socoteala urzelilor împotriva fraților Barley?*

La această întrebare primi un fel de răspuns cîteva zile mai tîrziu în zona de flagel.

Plecat într-o vizită în Rue Serpolet, fu nevoit să se abată din drum din cauza interesului cu care-l urmăreau cerșetorii din Piața Timpului Nerealizat. Se trezi la periferia părăginită a cartierului Cheminor, acea suburbie cu ziduri de cărămidă scorojite unde străzile sînt mărginite de cimitire, biserici vechi și pensiuni. Noaptea, lămpile de acolo emană o strălucire portocalie care tulbură simțul perspectivei și oferă fețelor inexpresive ale oamenilor un aspect chinuit. Par să plutească spre tine în hainele lor ieftine și sobre, apoi să se depărteze din nou ca niște fantome. Este deseori numit „Cartierul Groparilor“. Ashlyme, nestînjenit pentru prima dată de șevalet, își croia drum în josul unei alei care se deschidea în strada principală cu numele de Endingall, cînd auzi sunetul unor pași care alergau.

Își iți capul din gura aleii. În susul și-n josul lui Endingall Street, lămpile portocalii se întindeau în depărtare. Avu impresia unei mulțimi de oameni venind în grabă către el. Își trase capul și așteptă.

O clipă după aceea, pe lîngă el alergă o siluetă mică și agitată. Era Marele Cairo. Într-o mînă ținea o măciucă din piele, iar în cealaltă ceva care semăna cu un cuțit de bucătărie lung. Trecu cît ai clipi de gura aleii, cu poalele hainei negre lovindu-i genunchii și cizmele cu bombeuri de oțel bocănind grăbite pe cînd înainta pe mijlocul drumului cu capul dat pe spate și cu respirația șuierîndu-i printre dinții dezgoliți. Pe mîini avea pete mari înnegrite de lumina portocalie, ca și pe lama cuțitului. Ochii lui erau albi și privirea chinuită. Aruncă o privire furișă peste umăr, gemu și continuă să alerge, neuitîndu-se nici la dreapta, nici la stînga.

Aproape pe urmele lui venea o ceată de *polițiști de-ai lui*, fluturînd din brațe și trăgînd în spate lesele cîinilor lor enormi.

Se termină pe dată: într-o clipă, Endingall Street era plină de oameni care alergau într-o liniște sumbră cu excepția bocănitului de pași, a gîfîielilor aspre și a chelălăitului cîinilor; în clipa următoare, nu mai era decît o boare trecătoare de Balsam Altaean care sugerea numai că piticul fusese pe acolo. Să fi omorît iarăși pe cineva? Dacă nu, de ce să-l urmărească propriii lui oameni? Ashlyme clipi în strălucirea portocalie. Endingall Street era mărginită de un zid înalt,

înroşit de funingine. Pe deasupra lui observă imediat un obelisc ornamental cioplit sub forma unei păsări de piatră surprinse în zbor. Era un cimitir. În el să-l fi fugărit pe pitic? Pentru o clipă, Ashlyme stătu pe gînduri dacă să meargă să vadă. Apoi porni repede pe direcţia Cartierului Artiştilor. Cînd se găsi pe teren cunoscut, întreaga întîmplare căpătase aerul îndepărtat şi ireal al unei scene dintr-o piesă de teatru veche, şi aproape că se convinsese că nu fusese Mare Cairo cel pe care-l văzuse, ci un alt om foarte scund.

Mai tîrziu în seara aceea o întîlni pe Grăsana Etteilla care venea din Rue Serpolet şi se grăbea spre Oraşul de Sus. O ploaie rară îi udase braţele goale şi părul cărunt; îi oferea obrajilor acelaşi aspect smălţuit ca şi fructului de pe pălăria ei. Ţinea strîns în mîinile-i înroşite mînerele unui soi de plase pentru cumpărături burduşite cu haine vechi. Părea retrasă în sine şi gînditoare, împovărată de o hotărîre anume. Merse împreună cu ea în linişte vreme de cîteva minte, uitîndu-se din cînd în cînd la corpul ei monumental care se înălţa deasupra lui şi admirînd ceea ce mai devreme descrisese drept „simplitate implacabilă".

— Cum se simte Audsley King? întrebă el. Acum merg s-o văd. Să înţeleg că te vei întoarce acolo curînd?

Cînd ea nu-i răspunse, el continuă neliniştit:

— Crezi că e bine să fie lăsată singură la ora asta de seară?

Ghicitoarea ridică din umeri.

— Nu o pot ajuta, spuse ea, uitîndu-se cu ochi întunecaţi la ploaie, dacă nu vrea să se ajute singură. Nu are deloc încredere în mine sau în cărţi.

Făcu un gest ciudat, nedumerit, disperat, ridicînd plasele pentru cumpărături pentru ca Ashlyme să le vadă.

— Mi-a spus să-mi fac bagajele, zise ea. Exact asta a făcut acum.

Îşi şterse apa de ploaie de pe faţă cu o mişcare bruscă şi nervoasă. Ochii ei erau duri şi răniţi.

— E ca un copil, protestă Ashlyme. Nu vorbeşte serios.

Grăsana Etteilla pufni.

— Mi-am făcut bagajele, aşa cum mi s-a spus, făcu ea cu încăpăţînare. Trebuie să mergi acolo unde există credinţă.

Clătină din cap.

— Aş fi putut-o ajuta, spuse ea. M-a implorat s-o ajut, cum bine ştii.

Se îndepărtă de Ashlyme, repede şi furioasă, lăsîndu-l în urmă de parcă i-ar fi amintit prea mult de Audsley King.

— M-am implorat s-o ajut, repetă ea cu un soi de demnitate monumentală. Dar nu mai pot face nimic dacă nu-mi respectă cărţile.

Ashlyme nu ştia ce să spună. Se strădui să ţină pasul cu ea, dar, în furia şi în mîndria ei rănită, aceasta îl lăsă repede în urmă. El rămase pe pavajul ud simţindu-se izolat şi abandonat.

— Mi s-a părut că-l văd pe Marele Cairo cu o oră în urmă, strigă el dintr-o dată. Părea să se grăbească.

Dacă sperase s-o surprindă, greşise. Femeia merse mai departe ca un cal obosit, cu spatele ei lat îndepărtîndu-se cu hotărîre spre Piaţa Timpului Nerealizat. În cele din urmă, se uită în urmă la el şi clătină din cap.

— Știu că tu ești cel care a venit îmbrăcat în pește, spuse ea. Oh, ai fi putut-o ajuta cîndva, meritul ăsta ți-l pot recunoaște. Dar ar fi trebuit s-o scoți de acolo cît încă mai aveai curajul propriilor tale convingeri.

Apoi plecă.

Stătu în Rue Serpolet vreme de o oră și jumătate, fluierînd și strigînd spre geamul luminat de la studioul lui Audsley King. În fața umbrei șevaletului o umbră se mișcă înainte și-napoi, dar ea nu vru să-l lase să intre, și tot ce putu auzi el fură suspinele ei aspre, bărbătești. Aerul era plin de frunze uscate de castan, care-i atingeau fața ca niște mîini ude.

Nici mai apoi nu află nimic despre Emmet Buffo. Îl ignora oare astronomul din dușmănie? Să meargă, totuși, în Alves și să-l vadă? Cumva, nu-i venea să facă drumul acela. Trimise, în schimb, un alt bilet.

După ce-și irosi astfel energia, neștiind că mai avea foarte puțin timp la dispoziție, toamna, ca o melancolie palidă, se înstăpîni în zona de flagel. Acolo jos, lumea părea că devenise la fel de fragilă ca și perdelele de muselină de la fereastra unei bătrîne din Via Gellia: de parcă însăși esența lumii era prea bătrînă ca să-i mai pese să păstreze aparențele. O dată cu primele înghețuri, în Orașul de Jos se răspîndiseră necunoscute boli istovitoare; iar polițiștii de carantină, incapabili să facă față situației, neștiind dacă noile ftizii și febre erau contagioase, intraseră în panică și începură să sigileze și să ardă casele celor morți. Zile întregi, bulevardele prăfoase și aleile abandonate fuseseră pline de focuri mocnite, pîlpîind noaptea cu flăcări albastre ca de gaz, la fel de plăpînde și de slabe ca însăși zona, care se tîra acum încet peste granițele ei normale trasate de Canalul Plăcerii, inundînd Lime Walk și Terasa Frunzelor Căzute și furișîndu-se către casele mari și greoaie, bancurile de anemone, înaltele turnuri pastel ale Orașului de Sus. Alves rezista pe contrafortul lui abrupt, excentric și insular într-o mare cenușie.

Așa cum își strîngea priza flagelul, la fel tare se străduiau și frații Barley să devină oameni.

Dacă într-adevăr au creat orașul „dintr-un bulgăre de țărînă", îi spunea Ashlyme jurnalului său, *frații aceștia par s-o fi făcut doar ca să-l vandalizeze. Nu contribuie la nimic. Intră în crame noaptea și fură din butoaie. Cînd merg la pescuit pe Canalul Plăcerii fac asta doar ca să-și umple un borcan de gem cu noroi și să se împleticească spre casă la miez de noapte cu o falcă-n cer și una-n pămînt ca și tritonii pe care au reușit să-i deslușească, întotdeauna departe de atingerea lor, în apa tulbure.*

Dar dacă frații Barley simțeau de la distanță intensitatea dezaprobării lui Ashlyme, nu o arătau. Continuară să rînjească și să chicotească noapte de noapte la rîndul din fața plăcintăriei lui Agden Fincher; continuară să vîneze șobolani cu reteveie și cîini Dandy Dinmont prin suburbiile abandonate ale zonei de flagel, adunînd o sumedenie de astfel de rozătoare din depozitele cu ferestre bătute în scînduri și din pivnițe goale și încercînd să le vîndă la un șiling bucata patronilor de restaurante simandicoase de pe Margarethestrasse. *Imaginația lor*, se plînse Ashlyme, *este abjectă și nestăpînită.* Ca răspuns parcă la aceasta, frații inventară jachete din piele de măgar, cizme Wellington și tăvi mici din

plastic alb pline cu mîncare închegată cu care umplură străzile și rigolele din Mynned.

Orașul de Sus, care-și recăpătase curajul, urmări aceste aventuri cu un ochi indulgent, „ambetat", cum se exprimă Ashlyme într-o zi în fața Marchizei „L", „de o vitalitate pe care o admiră, dar pe care nu îndrăznește s-o imite."

Marchiza îi oferi un zîmbet vag, împăciuitor.

— Sînt sigură că nici unul dintre noi nu le poartă pică pentru tinerețea lor, spuse ea. Și chiar ne distrag atenția de la problemele momentului!

Se aplecă înainte.

— Maestre Ashlyme, mă tem că Paulinus Rack va trebui să renunțe la *Băieții visători*.

Flutură din mînă în direcția aproximativă a Orașului de Jos.

— Dată fiind situația de acum, sîntem cu toții foarte convinși că ar trebui să vedem ceva mai puțin sumbru la teatru. Desigur, e păcat că nu vom putea vedea acum minunatele decoruri ale lui Audsley King...

Aici, ea lăsă o pauză de așteptare, iar cînd Ashlyme nu răspunse, îi aminti cu blîndețe:

— Maestre Ashlyme, ne bazăm atît de mult pe tine cînd vine vorba de vești despre Audsley King.

— Audsley King e aproape de moarte, răspunse el. Nu vrea să se odihnească, dar nu poate picta. Și-a pierdut credința în artă, în ea însăși, în orice. De fiecare dată cînd merg acolo e tot mai aproape de prăpastie.

Păși agitat dintr-o parte în cealaltă a studioului.

— Chiar și așa, ar mai putea fi salvată. Dar n-o voi obliga să plece de acolo. Cred că nu pot acționa decît dacă hotărîrea o va lua ea.

Își mușcă buza. Spre marea lui oroare, se trezi că recunoaște:

— Marchiză, sînt disperat. *Îți* vine să crezi că-și dorește să moară?

Această întrebare păru s-o ia prins surprindere pe Marchiză. Se uită gînditoare la el o vreme, încercînd parcă să-i evalueze sinceritatea (sau poate propria ei sinceritate). Apoi spuse meditativ:

— Știai că Audsley King a fost cîndva căsătorită cu Paulinus Rack?

Ashlyme se uită la ea cu uimire.

— A fost cu mult timp în urmă. Ești cu siguranță prea tînăr să-ți amintești. Căsnicia s-a încheiat cînd Rack a devenit un nume în Orașul de Sus, cu acuarelele alea sentimentale despre viața în Cartierul Artiștilor. Le numea „Zilele boeme". La Bistro Californium și în Luitpold Café nu l-au iertat niciodată pentru asta. Vezi tu, el fusese vîrful de lance al „noii lor mișcări". Se presupunea că sînt cu toții mai presus de bani și de lucrurile de felul ăsta. Au ținut o înmormîntare, cu sicriu ornat cu tot, despre care au spus că era „înmormîntarea Artei în Viriconium". Audsley King a fost prima care a aruncat cu țărînă peste sicriu cînd l-au băgat în pămînt în Allman's Heath. Mai tîrziu, a susținut că soțul ei a murit de sifilis: o pedeapsă simbolică.

Marchiza căzu pe gînduri pentru o clipă.

— Desigur, continuă ea, comportamentul de după aceea a lui Rack le-a cam confirmat părerea despre el.

Se ridică pe picior de plecare. Trăgîndu-și mănușile pe mîini, spuse:

— Ţii foarte mult la ea, maestre Ashlyme. Nu trebuie să-i dai voie să te ia peste picior din cauza asta.

Se opri la uşa din faţă a lui Ashlyme ca să admire oraşul. Lumina soarelui şi ploile umpluseră străzile din Mynned cu lumina piezişă a unui acuarelist; un pîlc de nori înainta dinspre vest, argintat în partea de sus şi zugrăvit în cea de jos în griul-purpuriu pal al penelor de porumbel.

— Ce după-amiază încîntătoare! exclamă ea. O să merg pe jos.

Dar zăbovi în drum încercînd parcă să se hotărască dacă să mai adauge ceva la cele deja spuse.

— Audsley King, ştii tu, a fost un copil răsfăţat. Nu s-a hotărît niciodată ce-şi doreşte mai mult dintre ovaţiile publicului — pe care le vede, bine sau rău, ca forţe cu efect distructiv asupra adevăratului impuls artistic — şi anonimat, pentru care temperamental nu este croită.

Ashlyme spuse pe un ton neutru:

— Nu respectă judecata Oraşului de Sus.

— Chiar şi aşa, spuse Marchiza, uitîndu-se în depărtare peste acoperişurile îngrămădite din Cartier. Bănuiesc că ai dreptate.

Zîmbi cu tristeţe.

— Să sperăm că are mai multă încredere în judecata ta.

După ce plecă, Ashlyme stătu în studio ca o piatră.

— Căsătorită cu Paulinus Rack! vorbi el singur.

Şi:

— „Ceva mai puţin sumbru la teatru“! Nu le-a spus nimeni pe-aici că lumea se apropie de sfîrşit?

Se ridică brusc în picioare şi ieşi în mare grabă. Marchiza îl convinsese, aşa cum probabil că intenţionase, că încă se mai putea face ceva.

A cincea carte
Ospățul ermetic

Dintr-o țară îndepărtată vei primi o moștenire. Lumină, adevăr, destrămarea lucrurilor încîlcite. În cartea aceasta totul este dat pe față. Dacă iese lîngă Nr. 4, prezice că vei cădea în mare.

„Cred că «Țara pustie» este chiar miezul problemei noastre; o apreciere justă a poziției și a semnificației ei ne va oferi indiciul care ne va conduce în siguranță prin cele mai uimitoare labirinturi."

JESSIE L. WESTON, *De la ritual la roman cavaleresc*

După-amiaza aluneca spre amurg cînd el își croi drum în sus pe lungul deal spre Alves. Văzu imediat că ceva nu era în regulă. O ciudată lumină plată plutea în jurul turnurilor bătrîne, așa încît i se părea că se uită la ele printr-o sticlă murdară; strigătele ceucilor pe cînd dădeau ocol în zbor domului palatului pustiu aveau o notă îndepărtată și nemodulată, de parcă ar fi venit de mult mai departe; vilele scorojite ale clasei de mijloc de pe pantele de jos îmbătrîniseră de la ultima lui vizită, iar grădinile lor năpădite de buruieni erau pline de gunoaie menajere și cărămizi putrede. Un cîine se furișa fără țintă pe drum înaintea lui, amușinînd praful care se învîrtejea în cercuri reci. Dealul părea nesfîrșit. La jumătatea urcușului, o rupse la fugă. N-ar fi putut explica de ce.

Ușa lui Emmet Buffo era deschisă și ploaia fusese suflată în camere. Un miros stătut venea dinspre alcovul unde se găsea. El zăcea sub o pătură colorată ieftină în patul scund din fier de lîngă lavoar. Era mort. Pe podea lîngă el erau împrăștiate rămășițele a două sau trei mese și — de parcă le-ar fi scăpat din mînă și n-ar fi găsit forța să le ridice din nou — cîteva lentile mici din sticlă rotundă de diferite culori. Sub pătură, corpului lui adoptase o poziție incomodă, răsucită parțial pe-o rînă: era ca și cînd s-ar fi contractat inegal după moarte, încolăcindu-se ca o insectă. Un braț slab era îndoit după cap, în vreme ce celălalt atîrna peste marginea patului, iar palma lui lungă, cu degete avînd încheieturi ciudate, atingea podeaua. Poate că încercase să se răsucească. Părea bătrîn. Părea, cu ochii lui inteligenți, obosiți, cu fața ridată, nebărbierită, și cu urechile mari, descărnate, la fel de lipsit de apărare, onest și nepretențios cum fusese întotdeauna.

Pe o masă de lîngă pat se aflau cîteva foi de hîrtie pe care le acoperise cu însemnări numerotate într-o scriitură ascuțită, haotică. Chiar dacă însemnările nu aveau legătură între ele, numerele le ofereau o aer nebunesc de continuitate, de parcă ar fi fost intenționate ca pași într-o argumentație logică. *Nimeni n-a venit să mă viziteze pe patul de suferință*, spunea una. *Să-l zădărnicești pe-un om de știință este o crimă, înseamnă să omori cunoștințele în fașă!* pretindea o alta. *De ce n-am primit niciodată suficiente fonduri?* se întreba el, și-și răspundea: *Fiindcă nu i-am convins niciodată de importanța* stelelor, *printre care omenirea a zburat cîndva.*

De cît zăcea acolo, scriind cînd putea, uitîndu-se la desenele igrasioase de pe perete cînd îl dovedea oboseala și somnul nu-l primea, incapabil să se înfrîneze de la speculații, formulări, raționări? *Trebuie să-mi amintesc mereu că Arta este la fel de importantă ca și Știința, și să-mi înfrînez nerăbdarea!*

Sărmanul Emmet Buffo!... Lumea îl nedumerise prin indiferența ei, dar nu dădea vina pe nimeni.

Prin cameră erau împrăștiate la voia întîmplări ciudatele bandaje de flanelă în care se înfășurase pentru „salvarea" lui Audsley King. Ashlyme se uită tîmp la ele. Cu ochiul minții îl vedea pe Buffo cît se poate de limpede: certîndu-se cu femeile de pe casa scărilor plină de praf; împingînd căruciorul gol cu eforturi inegale de-a lungul lui Rue Serpolet în ploaie; sărind de pe un picior pe celălalt în observatorul părăsit cînd uitase să-și dea jos potirul urît mirositor al măștii sub formă de cap de cal. Cît timp așteptase ca Ashlyme să vină și să-l asigure că e în siguranță?

Observatorul era în dezordine. Luminatoarele fuseseră lăsate deschise pentru a lăsa să intre aerul rece și ud, care dezlipise de pe pereți și ultimele grafice ale lui Buffo. Vreo criză provocată de boală îl îndemnase să-și tîrșîiască picioarele acolo înăuntru și să se prăbușească printre telescoape: sau poate că le distrusese pur și simplu din disperare. Pe podea erau tuburi de alamă îndoite, iar cînd se duse să le examineze, Ashlyme simți micile lentile sfărmîndu-i-se sub picioare ca niște anemone candel. Șterse aburul de condens de pe un panou de sticlă și se uită afară pe deasupra Orașului de Jos. Nu văzu nimic. Nu simți nimic. Noaptea se apropia. Sera părăginită părea să avanseze în goană prin crepuscul ca un vapor. Încerca un sentiment copleșitor al dezastrului. Știa că dacă o admirase pe Audsley King, pe Emmet Buffo îl iubise.

Se aplecă spre vizorul unuia dintre telescoapele sparte.

Pentru o secundă, i se păru că vede o cîmpie albă, vastă, aranjată geometric, pe care se aflau sute de catafalcuri de piatră, întinzîndu-se în depărtare spre orizontul curbat. O lumină implacabilă cădea pieziș peste ele, dar începu să scadă înainte ca el să fi înțeles scena din fața sa.

Auzi un sunet în camera de alături.

Cînd se duse să vadă ce era, află că venise un detașament al poliției de carantină. Umpluseră locul. Uniforme negre, ochelari albăstrui și cîini imenși în lese le ofereau un aer de bravadă și eficiență. Dar, în spatele ochelarilor, ochii le erau hărțuiți și agitați, și, după o examinare rapidă a cadavrului lui Buffo, doi dintre ei începură să toarne ulei pe hainele de pe pat, pe lemnărie și pe pereții de deasupra patului. Alți doi intrară pe lîngă Ashlyme în observator și începură să spargă geamuri ca să lasă aerul să intre. Ceilalți rămaseră deoparte, rîzînd pe înfundate despre lenjeria intimă a lui Buffo, frunzărind hîrtiile și trăgînd cîinii de la mîncarea stătută din alcov. În ciuda acestor lucruri, nu erau oameni răi, și fură surprinși să-l găsească pe Ashlyme în casă.

— Ce cauți aici? cerură ei să știe. Lasă lucrurile alea în pace! Cine te-a trimis aici?

Îl luară în liniște deoparte. În astfel de situații, explicară ei, de regulă cadavrul era incinerat: cu toate că, personal, nu le plăcea s-o facă.

— Tatăl tău a murit acum trei zile, nu știm din ce cauză, spuseră ei.

Datorită presiunii muncii, de-abia acum ajunseseră la el.

— E-atît de greu să găsești acum locuri unde să-i incinerezi cum se cuvinte.

Recent, cu bătrînă din Henrietta Street făcuseră trei încercări; cu familia unui brutar din capătul de jos al Margarethestrasse — cinci: toate astea îți luau timp.

— Camerele astea ar fi trebuit sigilate pînă la venirea noastră.

Nu știau cum de intrase Ashlyme. Nu era vorba de faptul că nu-i admirau curajul. Dar acum nu avea ce face acolo.

— N-a fost tatăl meu, spuse Ashlyme fără intonație. De ce-l incinerați? S-ar putea salva cel puțin opera lui! Uite, ăsta e „creierul lui exterior": nu-i nici pe departe o bibliotecă obișnuită.

— Totul trebuie să ardă, repetară ei răbdători.

Erau obișnuiți cu protestele celor îndurerați.

— Vezi tu, nu știm din ce cauză a murit. Alves se află acum în zona de flagel. Ai face bine s-o ștergi de-aici cît mai poți!

Zona de flagel.

Cîteva minute mai tîrziu, Ashlyme stătea în strană uitîndu-se în sus la acoperișul clădirii. O explozie înăbușită, aproape ezitantă, îl scutură brusc, și cioburi de sticlă căzură ca o ploaie dinspre mansardă. De pe ferestrele de sus ieșiră ciudate flăcări albastre, leneșe, flăcări atît de palide, încît păreau transparente pe fundalul marii movile negre a dealului din spate.

— Casa asta s-a aflat întotdeauna în zona de flagel, spuse Ashlyme cu amărăciune. Din cauza asta s-a ales praful de toate planurile noastre.

Dintr-o dată, fu îngrozit că același lucru era posibil să se întîmple de cealaltă parte a orașului, acasă la Audsley King: uleiul gros, ferestrele sparte, flăcările zăbavnice. Singura persoană la care se putea gîndi și care l-ar fi putut ajuta să preîntîmpine asta era Marele Cairo. Coborî dealul în fugă. Cînd se uită în urmă, straniul foc își pierduse deja din forță și văzu doar un mănunchi de siluete negre în mijlocul străzii.

Orașul de Sus era înfrigurat și strălucitor sub lumina incoloră de toamnă. Ecoul pașilor lui Ashlyme se întorcea la el schimbat și înfundat, venind parcă dintr-un loc aflat la mare depărtare. Am fost cu toții complici la moartea lui Buffo, își spuse el cu frenezie în timp ce alerga, sîntem vinovați cu toții. Habar nu avea ce voia să spună cu asta, și nu-i oferea nici o ușurare. Cînd ajunse în sfîrșit la turnul Marelui Cairo din Montrouge, fu prea speriat ca să intre. Toate ușile și ferestrele lui stăteau deschise în lumina necruțătoare.

Înăuntru, sute de adepți de-ai piticului se omorîseră între ei în prima parte a nopții. Zăceau în principal pe scări și în coridoarele dintre birourile construite în grabă și camerele de interogare, cu umbrele lor violente și confuze înghețate pe pereți. Nu avuseseră timp să se pregătească. Unii dintre ei țineau în pumnii încleștați păr sau gulere smulse în timpul luptei; alții aveau cuțite și brice, sau funii de strangulare improvizate; cei mai mulți erau mușcați pe față și pe mîini. Imense muște nepămîntene scînteietoare, cu forțele sleite puțin de frig, treceau de la o rană la alta într-o rotație riguroasă în lumina puternică a lunii, scoțînd un bîzîit uscat, discontinuu, pe cînd se ridicau în zbor și aterizau.

Ashlyme se uită la ei amorțit. Urcă la etaj într-o cameră pe care o recunoscu dintr-o vizită precedentă, sperînd să găsească acolo pe cineva care să-l poată

duce la Marele Cairo. Se făcuseră încercări de a-i da foc. Ocupanţii ei despicaseră masa de scris şi-şi îmbibaseră propriile haine cu ulei, apoi îşi aruncaseră veşmintele arse în şubredul zid despărţitor, care era acum plin de găuri înnegrite. Încercaseră de asemenea să ardă documentele care se revărsau din şemineu şi erau împrăştiate prin cameră. În cele din urmă, renunţaseră şi se omorîseră unul pe altul cu un cuţit de tăiat hîrtie înainte ca flăcările să preia controlul. Ashlyme luă cîteva documente.

Zi după zi, poziţia noastră devine tot mai precară... Fraţii Barley au dat nume... Avem acum cîte o gardă cu grijă aleasă la fiecare poartă... Le aruncă la loc pe jos, dar nu înainte ca acestea să-i işte în cap un soi de zumzet hidos care-l urmări dintr-un coridor în altul şi de pe o scară pe alta pe cînd urcă în turn.

Toate birourile erau la fel. Dintr-o portavoce de alamă lui Ashlyme i se păru că aude o şoaptă, dar cînd vorbi în ea nu primi nici un răspuns, doar un prelung suspin reverberant. Ştia că se afla acum în ţara despre care piticul vorbise atît de des. *Intrigi şi trădări şi muşte mari în tot ce mănînci.* Ashlyme îşi şterse faţa cu mîna: dacă nu era atent, ştia, putea rămîne prizonier acolo pentru totdeauna. Era o ţară care-l însoţea pe pitic oriunde mergea; era o atmosferă care-l înconjura, pestilenţială şi atotpătrunzătoare, ca mirosul de Balsam Altaean; o adusese cu el din Nord sau din cer şi o aruncase asupra oraşului. *Două mii de oameni au fost aruncaţi în foc într-o singură zi. Oamenii ăia s-au abandonat singuri în braţele uneltirii.*

Muştele se ridicau în nori pe cînd Ashlyme îşi croia drum înăuntrul vechilor locuri din turn. Chiar şi acolo, oameni morţi zăceau cu feţele în jos printre coji de portocale şi alte mizerii în pasajele sumbre străbătute de o lumină carmin. Aşteptînd să moară, mînjiseră slogane pe pereţi cu propriile lor fluide — *Du-te-n Nord, Piticanie, Duceţi-vă înapoi, gălbejiţilor* —, motivele lor fiind atît de tribale, încît puteau fi confundate cu lipsa de motive. *Noi sîntem băieţii de la etajul doi!*

O muscă i se aşeză pe încheietura mîinii. Aripile ei erau lungi şi pergamentoase, şi părea să aibă mai multe picioare ca orice altă muscă din Viriconium. Se cutremură şi o alungă. Ochii ei scăpărară în direcţia lui.

În cele din urmă, îşi găsi drumul spre apartamentul Marelui Cairo, unde vreme de o săptămînă sau mai mult piticul, speriat de flagel, speriat de fraţii Barley şi de informatorii lor care ştiau deja totul, speriat mai mult ca orice de propria lui gaşcă pe cale de destrămare, le interzisese tuturor să intre. Încăperile erau mizere şi reci, şi le dăduse voie pisicilor (care, spunea el, erau singurele creaturi în care puteai avea încredere în viaţa asta) să fugă pe unde pofteau. Chiar după uşă stătea lăţit un servitor. Se afla acolo de cîteva zile. Cineva îi vîrîse prin cap, de la o ureche la cealaltă, o bucată de sîrmă. Dinspre podeaua lustruită se ridica un miros gros, acru, acolo unde pisicile tîrîseră oase de cotlet şi plăcinte din vasul de lut spart de pe tava pe care o aducea acesta şi-şi muiau limbile mici şi nedelicate în lunga dîră de „cafeaua menajerei". Ashlyme se duse să deschidă ferestrele.

Cînd se uită afară, aşteptîndu-se că vadă Oraşul de Sus întinzîndu-se în depărtare sub lumina lunii, descoperi că se uita acum în schimb peste sumbrele

cumpene ale apelor de pe un platou înalt din Nord. Dintr-un cer plumbuit ploaia curgea în torente peste el, spălînd potecile noroioase care șerpuiau fără țintă printre pietre de hotar năruite și fabrici ruinate. Auzi un sunet ca un dangăt îndepărtat de clopot. La aceasta, apărură cîteva siluete mici, alergară dintr-o parte în alta prin noroi și apoi se întinseră pe pămînt. În cameră intră un miros metalic otrăvitor. Ashlyme trase repede aer în piept, închise ferestrele și se întoarse.

Două sau trei pisici veniseră în fugă din balconul de afară și acum îl însoțiră torcînd în *salle* sau iatac.

Pe pereți atîrnau falduri mari de material protector; pe jos erau mormane de oase roase, bucăți de prăjitură și cozi de fructe, printre care Ashlyme văzu cărți, pătrate de hîrtie acoperite cu desene jumătate gnostice, jumătate obscene, și — spre mare lui oroare — două pînze mici de-ale lui Audsley King: „Construirea unui scaun în Cartierul Vitelotte“ și o guașă timpurie a „Marii arcade de sub Poarta Ascunsă“, ultima fiind ireparabil tăiată și mîzgălită. Într-un colț, împreună cu cîteva ghemuri de păr și o sabie ruginită, se afla capul de oaie care fusese piesa centrală pe masa de banchet a piticului în noaptea cînd o convinsese pe Grăsana Etteilla să-i citească viitorul. Îl aruncase acolo într-un acces de furie sau ciudă, și acum, cu o portocală scofîlcită încă îndesată în orbita stîngă, se uita cinic în sus la bolta înnegrită a camerei ale cărei grinzi înduraseră în timpul Culturilor După-amiezei un mileniu de ciudate fumuri și parfumuri.

În mijlocul acestora stătea Marele Cairo, înconjurat de un cerc format din obiecte de mobilier trase în huse.

Avea pe el ciorapi lungi de-un verde întunecat și o vestă făcută în întregime din romburi de piele verde; pe cap avea o pălărie de paie cu boruri largi și o coroană rotundă și mică, împodobită cu mănunchiuri de pene de bufniță, urechi de porumb și agrișe stafidite. Orice ar fi fost cîndva, acum lui Ashlyme i se părea că este un copil nerușinat, bătrîn. Într-o mînă ținea strîns ceva ce Ashlyme nu putea vedea; în vreme ce cu cealaltă strîngea degetele mari, înroșite de muncă, ale Grăsanei, care-i arunca priviri indulgente, de matroană. În Piața Timpului Nerealizat ea fusese recunoscută după o fustă mare din satin galben: pe aceasta o purta acum. Panglici de aceeași culoare îi strîngeau slab partea superioară a brațelor puternice, iar pe cap purta o cunună din *sol d'or*.

La picioarele lor aranjase cele cinci cărți rămase întregi, cele pe care Ashlyme le scosese din focul de crengi uscate și scrisori vechi care arseseră în grădina înconjurată de ziduri a lui Audsley King:

DÉPOUILLEMENT (*Pierderea*) — Un țărm pustiu. Creaturi din adîncuri plutesc jumătate sub apă la reflux. Cerul e plin de bufnițe.

BĂIEȚII LILYWHITE, „Stăpînii succesului iluzoriu“ — Cîțiva copii palizi țopăie dintr-o parte în alta ca niște broaște în jurul unui foc din ilice marine și tisă.

ORAȘUL (*Nimicnicia*) — Un cîine între două turnuri.

STĂPÎNUL PRIMEI OPERAȚIUNI — În cartea aceasta, o maimuță într-o jachetă roșie dirijează cu bagheta bufoneriile unui om și ale unui șobolan.

ECLAIRCISSEMENT (*Iluminarea*, sau „Ospățul ermetic“) — Medicul acestui mister se află în apa mării. Într-o mînă ține o ramură de măceș, în cealaltă un clopoțel.

— Ce faci? întrebă Ashlyme în șoaptă.

Piticul îi oferi un zîmbet sfios, apoi își mișcă puțin mîna liberă, așa încît să-i arate un calup de săpun plin cu lame de ras rupte.

— Așteaptă! strigă Ashlyme.

Avea să se întîmple ceva îngrozitor. Alergă de cealaltă parte a încăperii, strigînd:

— Cum rămîne cu Audsley King?

Ghicitoarea ridică mîna. Piticul clipi din ochi. Din cărțile de tarot de pe podea ieși o jerbă de lumină intens colorată, de parcă ar fi fost brusc iluminate de dedesubt. Ashlyme o simți trecîndu-i prin față, verde și galbenă, stacojie și de un albastru închis, ca lumina care intră printr-un vitraliu topit. Avea o *noutate* insuportabilă cum cutreiera așa străvechea cameră. Ashlyme se împletici înapoi.

— Așteaptă! strigă el, ridicîndu-și mîinile în fața ochilor, dar nu înainte să-l fi văzut pe pitic și pe ghicitoare începînd să se micșoreze, pulverizați și scofîlciți de strălucirea aceea curioasă, în niște ghemuri de păr și panglici de hîrtie care se-nvîrtiră din ce în ce mai repede pe podea ca mizeria învîrtejită de vînt într-un colț de stradă, pînă ce se rostogoliră brusc peste cap și căzură înăuntrul cărților cu un țipăt stins.

Camera fu umplută de o strălucire albă atît de intensă, încît el își putu vedea, prin pleoape și țesuturi musculare, oasele antebrațului. Oftă și căzu greoi la podea.

Cînd reuși să-și deschisă din nou ochii, era singur cu cărțile. Acestea fuseseră împrăștiate și arse de forța luminii care încă radia din ele în fiecare colț al camerei. Îngenunche și le adună la un loc, șuierînd și suflîndu-și peste vîrfurile degetelor. I se păru că vede două noi siluete alergînd printre turnurile de pe cartea numită ORAȘUL.

— Așteaptă! șopti el, înnebunit de frică și frustrare.

Lumina muri la fel de brusc cum apăruse.

Moarta și dezertarea singurilor lui aliați îl lăsară singur într-un loc pe care abia îl recunoștea. Într-o noapte, zona de flagel își extinsese granițele cu trei kilometri, poate cinci. Orașul de Sus sucombase în cele din urmă. Mai tîrziu, scrise:

Părea să fi coborît neobservată o uzură lentă asupra cartierelor și bulevardelor. Pe cînd mergeam pe Atteline Way, pe lîngă picioarele mele se învîrteau hîrtii aruncate; cupele fîntînilor veșnice din Piața Depline erau secate și pline de praf, pietrele de pavaj erau alunecoase din cauza cleiului pentru prins păsări; insectele zburau în cerc și cădeau în lumina portocalie a felinarelor de pe Camine Auriale. Flagelul pătrunsese peste tot. Toate saloanele de seară și camerele de zi din Orașul de Sus erau bîntuite de tăceri, pauze, faux pas*: dacă m-a auzit cineva cînd m-am izbit de ușa unei bine-cunoscute case ca să-mi recapăt răsuflarea, a fost doar ca o intruziune, un sunet aspru și singuratic care a întrerupt pentru scurtă vreme o discuție ridicolă, nesfîrșita cină compusă din sosuri călîi și carne de oaie prea tare rumenită, sau ciudatul ton plat al violonistului venit în vizită (care după aceea și-a scuturat instrumentul și s-a plîns: „Găsesc că publicul este cît se poate de* neînțelegător *în seara asta.")*

Această dezordine psihologică a orașului se reflecta într-o nouă dezordine a străzilor lui. Era un oraș pe care-l cunoșteam și totuși din care nu-mi puteam găsi calea de ieșire. Fiecare stradă dădea într-o altă stradă nesfîrșită. Aleile dădeau în ele însele. Drumurile familiare se repetau la infinit în șiruri de castani prăfoși și balustrade de fier. Dacă-mi găseam drumul în grădinile din Haadenbosk, mi-l pierdeam din nou pe Pont des Arts, și ajungeam să-mi privesc propria reflecție dizolvîndu-se în apa uleioasă de sub el. Cu toate că întîmplările la care fusesem martor în turnul Marelui Cairo le amorțiseră puțin, durerea și rușinea pe care le simțeam pentru moartea prietenului meu erau încă puternice. Mă confruntam de asemenea și cu o teamă tot mai mare pentru siguranța lui Audsley King. Toată lumea o părăsise, mai puțin eu. În felul acesta, am ajuns într-un sfîrșit — din noroc sau datorită sorții — în vîrful Scărilor Gabelline.

Acolo îi întîlni pe frații Barley, Gog și Matey, care veneau clătinîndu-se din Orașul de Jos către el cu brațele pline de sticle. Toată noaptea scuipaseră pe podeaua plăcintăriei lui Agden Fincher. De-ndată ce-l văzură pe Ashlyme că se apropia de ei, îi oferiră rînjete îngrețoșate și merseră clătinată înapoi de unde veniseră, împingîndu-se și înghiontindu-se cu imputare unul pe celălalt și șoptind:

— Blimey, acela-i vicarul!

Dar la baza scărilor, aproape de poarta aceea mică din fier prin care trebuia să treacă Ashlyme dacă voia să intre în Orașul de Jos, părură brusc să ezite. Rămase astfel, adulmecînd și holbîndu-se și ștergîndu-se la nas cu dosul palmelor.

— Dați-mi voie să trec prin poarta asta! gîfîi Ashlyme. Credeți că vreau să-mi pierd vremea cu voi? Din cauza voastră, unul dintre prietenii mei e deja mort!

Ei se uitară stînjeniți în jos.

— Uite-aci, domnia ta, zise Matey. Nu știam că e duminică. Scuze.

În timp ce vorbi, se șterse pe furiș de pămîntul ud de pe talpa uneia dintre cizmele sale Wellington cu talpa celeilalte. Fratele lui încercă să-i îndrepte hainele — trăgînd de basma, periindu-i inutil cu mîna petele de noroi, mucozitățile de pește și sîngele de șobolan care i se închega pe jachetă. Emana un miros oribil. Se uită rușinos în altă parte și începu să fredoneze:

„Izgoniți din Butlins, Bilston și Mexboirough,
Acei îndrăzneți frați Barley,
Stăpîni ai Firului Sting."

— Sînteți nebuni? ceru să afle Ashlyme.

— N-am mîncat nimic la cină, spuse Gog.

Își scuipă în palmă și netezi părul urît mirositor al fratelui său.

Ashlyme se gîndi la Emmet Buffo, care toată viața nu reușise altceva decît să fie ridicol, și care zăcea acum liniștit și nebărbierit, înconjurat de flăcări pale, în patul de fier din Alves. Se gîndi la Audsley King tușind sînge în lumina mohorîtă din studioul pustiu de la etajul casei din Rue Serpolet. Se gîndi la lăcomia lui Paulinus Rack, la viețile triviale ale lui Livio Fognet și Angina Desformes, la inteligența frustrată a Marchizei „L", care se irosise în scandaluri și „artă".

— Dacă sînteți într-adevăr zeii locului ăsta, spuse el, nu i-ați adus decît nenorocire.

Făcu un gest care cuprinse întregul oraș.

— Nu vedeți? insistă el. Cînd ați coborît din cer ne-ați greșit tuturor. Am pierdut numărătoarea dăților cînd ați fost tîrîți plini de vomă și neajutorați din Canalul Plăcerii! Acesta nu-i comportamentul unor zei sau prinți. Și-n vreme ce vă umpleți timpul cu astfel de lucruri, ne condamnați pe toți la irosire și mediocritate, la nebunie și dezordine, la mizerie și moarte vremelnică!

Se uită direct în ochii lor mari, albaștri, timizi.

— Asta vreți? Dacă da, ați devenit niște ticăloși, iar noi mai bine ne lipsim de voi!

La început, frații Barley se dădură în spectacol prefăcîndu-se că sînt atenți la acest discurs. O aplecare de cap era la fel de bună ca făcutul din ochi pentru el, parcă spunea unul; în timp ce, cu ajutorul unor grimase agitate, oftaturi și ridicări din umeri, celălalt încercă să spună că știa și el cînd scăpaseră lucrurile de sub control. Ușor de plictisit, însă, nu trecu mult și încercară să-l descumpănească pe Ashlyme — imitîndu-i expresiile faciale, bolborosind și rîzînd pe înfundate la unele expresii nefericite, împingîndu-se pe ascuns unul pe celălalt cînd credeau că el nu se uită. În cele din urmă, chiar atunci cînd el îi îndemna: „Duceți-vă înapoi la locul vostru din cer înainte să fie prea tîrziu!“, se uitară unul la celălalt cu viclenie și scoaseră o succesiune răsunătoare de rîgîieli și pîrțuri.

— Măiculiță! strigă Matey. Ce bine e!

— Calmează-te! Calmează-te! îl preveni fratele lui. Uite că mai vine unul!

De pe Scările Gabelline se ridică un miros pestilențial.

Ashlyme își mușcă buza. Dintr-o dată, în el se adună toată durerea pe care o simțise de cînd eșuase în a o salva pe Audsley King. Cu o țipăt incoerent, se avîntă asupra torționarilor săi, prinzîndu-i de haine și lovind orbește cu pumnii. Biruiți de pîrțuri și un rîset dezlănțuit, aceștia se împleticiră în spate din calea lui. El se auzi plîngînd cu suspine de frustrare.

— Băieți abjecți și proști ce sînteți! plînse el.

Îi apucă de brațe și încercă să-și răsucească degetele în părul lor soios; îi lovi cu piciorul în tibie, lucru care-i făcu să rîdă și mai tare. Nu știa cum să-i rănească. Apoi își aminti de cuțitul scurt pe care i-l dăduse piticul. Gîfîind și tremurînd, îl scoase din buzunare și-l ținu întins în fața sa.

La aceasta, trăsăturile de pe fețele fraților Barley suferiră o ciudată schimbare. Rîsetul lor de cruzime muri. Se uitară la Ashlyme cu oroare și uimire. Apoi, smiorcăindu-se cuprinși de-o teamă care le depășea cu mult condiția, începură să alerge fără țintă încoace și-ncolo, fluturînd din brațe într-un chip dezorganizat și împăciuitor. Prinși în cursă în spațiul acela înghesuit care nu era nici Orașul de Sus, nici cel de Jos, nu făcură nici o încercare să scape fugind pe scări în sus, ci se înghiontiră disperați unul pe celălalt în vreme ce Ashlyme îi alerga cu lama pătată a misteriosului cuțit al Marelui Cairo scînteind în lumina de sus.

— Haide, vicarule! îl implorau. Fii omul cel bun!

Se ciocniră de pereți; se izbiră de poartă și o scuturară cu sălbăticie, dar aceasta nu vru să se clintească. Alergară în cerc. Fețele lor mari și roșii erau ude leoarcă de sudoare, ochii erau larg căscați și sunete mici, panicate, le ieșeau din gurile deschise; și, dintr-un motiv pe care niciodată nu fu în stare să-l explice, această slăbiciune fățișă nu făcu decît să-l ofenseze și mai tare pe Ashlyme,

așa încît îi urmări cu forțe proaspete, cu un soi de surescitare dezgustată, alergînd în cerc pînă ce fu la fel de confuz și de amețit ca și ei.

Matey Barley, clătinîndu-se în semiobscuritate, se izbi de fratele lui, tresări cu un scîncet de surprindere, și fugi drept în cuțitul cel scurt.

— Ooh, făcu el. Asta m-a durut.

Se uită în jos la propriu-i corp. Un zîmbet naiv de neîncredere apăru și dispăru repede pe fața sa mare și grasă, care se prăbuși apoi ca o pungă goală, și începu să suspine blînd, de parcă în clipa aceea văzuse gravitatea stării sale. Căzu în genunchi, dezorientat și îngrozit, cu ochii ațintiți asupra lui Ashlyme; apucă palma însîngerată a lui Ashlyme și o ținu cu blîndețe între palmele sale; îl străbătu un fior, și se pîrții brusc în liniștea absolută, temătoare, care domnea pe Scările Gabelline.

— Fă-ne o plăcintă, Fincher! șopti el.

Apoi căzu cu fața în jos și rămase nemișcat.

Prizonier într-o clipă de așteptare înfrigurată, Ashlyme nu-și dădu bine seama ce făcuse. Voia să încheie socotelile cu orice preț.

— Repede! i se adresă fratelui rămas în viață. Trebuie să-ți accepți acum responsabilitățile statutului pe care-l ai!

Strînse cuțitul atît de tare, încît partea de sus a brațului îi fu prinsă de cîrcei și spasme.

— Spune-mi de ce ne-ați adus toate necazurile astea! Sau trebuie să te omor și pe tine?

Gog Barley își recăpătă stăpînirea de sine cu o bruscă demnitate.

— Responsabili de starea orașului sînt locuitorii lui, spuse el. Dacă te-ai fi întrebat măcar care era problema cu orașul, totul ar fi fost bine. Audsley King ar fi fost vindecată. Arta s-ar fi întregit. Energia Orașului de Jos ar fi fost descătușată și Orașul de Sus eliberat din robia propriei lui mediocrități.

Sughiță cu tristețe.

— Acum, fratele meu zace mort pe scările astea, iar voi trebuie să vă vindecați singuri.

Se aplecă și începu să caute printre sticlele pe care le scăpase mai devreme.

Ashlyme era dezgustat, dar nu reuși să găsească nimic potrivit de spus.

— Va muri, atunci, în ciuda tuturor lucrurilor? șopti el pentru sine.

Iar apoi, într-o încercare slabă de a-și restabili autoritatea:

— N-ai spus destul!

Gog Barley primi această observație cu o privire disprețuitoare.

— Pe lîngă asta, spuse Ashlyme, speriat, n-am vrut să-l omor. Am stat prea mult timp cu piticul ăla blestemat.

— Matey era fratele meu! strigă Gog.

Nu reușise să găsească o sticlă plină.

— A fo' singurul meu frate!

Îl părăsi orice urmă de inteligență. Își smulse părul. Se călcă pe picioare. Își lăsă gura imensă să-i atîrne deschisă. Făcu istericale în fața porții de fier, ridicînd sticle și spărgîndu-le de pereții pe care, în vremuri mai fericite, el și fratele lui își scrijeliseră inițialele. Îndesîndu-și pumnii diformi în ochi, răcni și lăcrimă și țipă de durere. Și, rostogolindu-se, lacrimile păreau să i se dizolve

în carnea obrajilor, aşa încît faţa lui chinuită se schimonosi înaintea ochilor lui Ashlyme.

Nasul său diform fu spălat, pometii topiţi şi scurşi, la fel ca şi urechile roşii şi descărnate şi coşurile de pe bărbia-i ţepoasă — bărbia însăşi se topi ca o bucată de săpun înmuiat în apă. Din ce în ce mai repede, lacrimile i se revărsară printre degetele osoase, pînă ce se transformară într-un pîrîu — un torent — o cascadă care se spărgea peste pieptul gol, i se prăvălea peste picioare şi se scurgea într-o întunecime exterioară inimaginabilă, curăţind zeul din el de izul de peşte mort şi vin stătut, de toate mizeriile pe care le acumulase în timpul lungii sale şederi în oraş. Pentru aceasta fu nevoie de atît de multă apă, încît se ridică în jurul gleznelor lui Ashlyme într-un rîu negru, plin de bulboane periculoase şi purtînd o povară de obiecte mici luate pe valuri din buzunarele zeului. Ashlyme se aplecă şi aruncă cuţitul în rîu. Acesta îl înghiţi, şi el nu-l mai văzu niciodată. Îşi spălă mîna însîngerată pînă fu curată. Într-un tîrziu, totul fu dus de ape sau, dacă nu, iremediabil schimbat. Haina mizerabilă şi cizmele a lui Gog Barley fură purtate de viitură: şi cînd totul luă sfîrşit, se putu vedea că el se reînnoise complet.

Era mai înalt. Picioarele lui, la fel de maleabile ca ceara sub efectul propriilor lui lacrimi, se lungiseră şi adoptaseră proporţii mai nobile. Părul îi crescuse pînă ce-i căzu pe umeri ca al unui zeu adevărat, încadrînd o faţă care se subţiase, cu nas coroiat şi frumos formată, o faţă plină de forţă şi umanitate, binecuvîntată cu doi ochi detaşaţi, milostivi şi vag amuzaţi.

Dar cu mult înainte ca această transformare să se încheie, Ashlyme ridicase din umeri şi se întorsese cu spatele. Ce legătură avea cu el suferinţa unui zeu? Traversă micul pîrîu, care curgea clipocind în Oraşul de Jos, şi intră pe poarta de fier în Cartierul Artiştilor.

Cînd se uită în urmă, nu văzu altceva decît întunericul de pe Scările Gabelline, şi deasupra lui doar flăcări albastre, reci, pîlpîitoare, de parcă întregului Mynned i se pusese acum foc de către poliţia flagelului într-un ultim mare act de disperare.

Puţin mai tîrziu, văzu că cizmele-i erau cît se poate de uscate. Cu un oftat, îşi aminti de Audsley King.

Începu să alerge.

Ora de dinaintea răsăritului îl găsi în studioul de la etajul casei din Rue Serpolet.

Cînd trase în lături draperiile de la capătul scurtului pasaj, înăuntru se revărsă un aer rece. Văzu imediat că studioul nu se schimbase. *Fauteuil*-ul era încă acolo, cu husa lui cu şnururi verzi aflată în dezordine şi mormanele de perne din brocart. Acolo erau şi ghivecele de pe pervaz, pline cu priboi în pămînt maroniu dur, sau mănunchiuri mici de anemone şi *sol d'or* tăiate. Acolo erau şevaletele tăcute, unele trase în huse, pînzele folosite şi cele nefolosite stivuite lîngă pereţi, podelele cenuşii goale care emanau în aerul nemişcat şi vlăguit un miros de praf, terebentină, priboi, apă stătută pentru flori.

Acolo, pe podea, îmbrăcat în palton, şedea Paulinus Rack. Cum de găsise drumul pînă acolo, Ashlyme nu ştia. Faţa lui era lăsată şi suptă, mîinile-i erau murdare; în ochi avea o privire vineţie. În faţa lui erau împrăştiate într-o doară, ca şi cînd ar fi sperat să poată citi ceva din ele, două sau trei schiţe în cărbune neterminate. Ashlyme nu înţelese nimic din ele: erau numai nişte linii, linii

trasate alandala. Între coapsele lui Rack, ca un copil bolnav și uitîndu-se și ea la schițe, stătea adăpostită Audsley King. Brațele lui Rack erau înfășurate în jurul pieptului ei cavernos pentru a-i oferi alinare; capul lui i se odihnea pe umăr de parcă tocmai în clipa aceea terminase să-i șoptească ceva.

Audsley King, încotoșmănată în vechea ei haină de blană într-o ultimă încercare de a-și opri substanța să se evaporeze în golul care o înconjurase întotdeauna, se uita la schițe cu o expresie amuzată, crispată, iar la colțul buzelor ei zîmbitoare se vedea sînge închegat.

— Eram liberă! își aminti Ashlyme cum spusese ea odată, vorbind despre venirea ei din provincie în Cartierul Artiștilor. Eram liberă în sfîrșit, să pictez, să pictez, să pictez!

Acum, pictura o sleise.

Muncise cu disperare în acele ultime zile, umplînd pînză după pînză. Cele mai multe dintre ele erau peisaje simple, aproape sentimentale, rememorative: o culoare aurie fantezistă aplicată în straturi groase cu un cuțit de paletă, de parcă — într-o soi de calm fervent, un uimitor act de echilibrare a disperării și calmului — căutase să surprindă din nou un nivel al personalității pe care-l pierduse sau abandonase cu mult timp în urmă. Sau să fi căutat doar refugiu din nopțile sterpe, întinse la infinit, din zona de flagel? Cărțile ghicitoarei nu-i fuseseră de ajutor: deschizînd o ușă diferită, aceasta, spre peisajele idealizate ale tinereții ei, să fi comis în cele din urmă actul de evadare pe care și-l dorise întotdeauna atît de mult? Ashlyme nu avea cum să fie sigur. Bănuia că acum asta nu mai conta.

Pietre de culoarea mierii, stejari și iederă, sălcii și pîraie. Din ele se revărsa plăcerea ei, făcînd să pălească lămpile galbene, copleșind primele gene de lumină cenușie ale zorilor! Un drum îngust șerpuia spre nicăieri, acoperit de frunzele anului trecut, mărginit de muri și trunchiurile năpădite de ierburi ale copacilor. Din acele peisaje sudiste plate nostalgia ardea ca o durere. Și le populase nu cu figurile încordate, reprimate, violent-statice din autoportrete și din „fantezii", ci cu muncitori și fermieri, în ale căror ținute clasice injectase o tihnă chinuită.

Totul este nou pentru mine, scrijelise ea în grabă cu o bucată de cărbune pe peretele de deasupra lor. *Nou și de nerecunoscut. Ce păcat că trebuie să mor acum.* Și: *A muri e ca și cum ți s-ar închide ochiul. Ca și cînd ai fi abandonat de toată lumea. Au bătut în ușă și au plecat.*

Ashlyme citi acest mesaj cu voce tare pentru sine. Clipi. Se postă în fața lui Paulinus Rack și se uită la schițele de pe podea.

— Ce vezi acolo atît de interesant? întrebă, căci el nu vedea nimic.

Ochii albaștri epuizați ai lui Rack îl urmăriră fără a-l recunoaște, ca ochii unei figurine de porțelan. Brusc, din gura lui ieși un sunet înfricoșător, un vaier prelung în care Ashlyme nu reuși să distingă nici un cuvînt; și începu s-o legene pe Audsley King înainte și-napoi, înainte și-napoi, pînă cînd, pentru o clipă, ea păru să se trezească și să clatine din cap în ritmul suspinelor lui aspre. O parodie a vechii ei energii umplu fața albă și slabă; făcu liniile din jurul gurii să pară din nou vorace; și animă mîinile lungi care fuseseră atît de pline de forță.

Ashlyme nu putu suporta durerea lui Rack. Se duse la fereastră.

— Ai venit aici prea tîrziu, spuse el distant. Nu ajută la nimic să scoți sunetul ălă.

Era aproape în zorii zilei, iar cerul avea o ciudată culoare galben-cenușie.

— Totuși, ce drept ai tu să te afli aici?

Rîse cu amărăciune.

— Ai venit să-ți salvezi cariera cu noile ei tablouri? Sau s-o convingi să transforme *Băieții visători* în ceva „puțin mai vesel" pentru bătrînele leneșe din Orașul de Sus?

— Nu-mi pasă dacă o să le mai văd vreodată pe femeile alea! strigă Rack cu violență.

Sări în picioare și-l prinse pe Ashlyme de umeri.

— Am încercat de atîtea ori să vin aici! Mi-era teamă, dar tu nu voiai să mă ajuți. Lasă-ne cel puțin acum singur împreună!

Ashlyme rînji și se eliberă.

— Du-te la Canalul Plăcerii și miroase eter pînă ce cazi în el, spuse.

— Nu vrei să mă ajuți? întrebă Rack pe o voce mai moale. Cred că e încă-n viață.

— Ești nebun, Rack.

Împreună, o purtară în jos pe Rue Serpolet. Nu era genul de lucru cu care să fie obișnuiți, așa că merseră încet și cu băgare de seamă. Afară, pe stradă, o mulțime de oameni se adunase ca să se uite la cer. Cînd Ashlyme ridică ochii, se crăpase de ziuă și nu reuși să vadă cei doi imenși prinți ai orașului plutind în aer deasupra Cartierului Artiștilor, strălucitori în armurile lor purpurii crestate și lobate. Aflați în spatele unor mari cai albi, se mișcau pe cerul de dimineață ca o nouă constelație. Unul dintre acei prinți are o rană care nu se va vindeca niciodată. Din ea, sîngele curge ca o ploaie de flori albe peste orașul de dedesubt: care începe chiar acum să se trezească din lungul, cenușiul, istovitorul lui vis.

Epilog

Într-o zi, cu mult timp după aceea, cînd Ashlyme căuta printr-un sertar niște creioane pe care ținea minte că le pusese acolo, dădu peste masca sub formă de cap de pește pe care Emmet Buffo îl făcuse s-o poarte în timpul vizitei lor blestemate în Rue Serpolet. Nu-l mai speria așa cum îl speriase. „Ce lucru absurd!“ își spuse, în timp ce aceasta se uita la el cu o privire lugubră — buze cărnoase, solzi prostești, care cădeau. Îl umplu de un soi de afecțiune rușinată față de Buffo și față de el însuși, așa cum fusese atunci. Îi aminti brusc de cod și șofran, de o dimineață luminoasă în Cartierul cisPontine și de bătrînul care locuia în spatele „Ocrotitoarei Noastre a Zincarilor“. Se hotărî s-o ducă înapoi unde-i era locul.

Vechea piață pavată era exact cum și-o amintea. Chiar dacă nu era la fel de cald, era la fel de însorit afară: lumina palã și clară a după-amiezei de decembrie tîrziu cădea pieziș peste pietrele de pavaj și se lovea de corpul masiv și înnegrit al vechii biserici. Copiii, ca odinioară, jucau zgomotoși „Michael cel orb“, și Ashlyme le auzea pe femei rîzînd și ciorovăindu-se în case. Se simți brusc în culmea fericirii, cu toate că n-ar fi putut explica de ce.

VÎNZĂTOR, spunea anunțul parțial șters de deasupra magazinului bătrînului. Ashlyme stătu pentru o clipă zîmbitor la ferestruica lui prăfuită, unde o rază de lumină încălzise blana animalelor împăiate pînă ce căpătase culoarea frunzelor de stejar proaspăt căzute, apoi intră.

Păsări, înțepenite și tăcute, îl priveau de pe toate rafturile, cu capetele înclinate pentru totdeauna inteligent într-o parte, cu ochi de sticlă. Camera de lucru din spate avea mirosul dulce, lemnos, al cărților vechi și al ceaiului de mușețel. Ashlyme își croi drum printre sulurile de material spre baza scărilor.

— Hei! strigă el.

Nu primi nici un răspuns, dar simți că bătrînul era acolo sus: atent, timid, respirînd încet și așteptînd ca el să plece.

— Nu te teme, spuse. Am venit aici odată cu prietenul tău, Emmet Buffo.

Tăcere.

Ashlyme ridică din umeri. Dacă aștepta în liniște, curiozitatea avea să-l aducă pe bătrîn la parter. Poate că-i va mai arăta o pană de metal. Între timp, scoase masca sub formă de cap de pește și o despături cu grijă. O așeză pe o masă de

lucru de lîngă scheletul din sîrmă moale care va susține într-o bună zi aripile întinse ale unui șoim mic cu ochi furioși.

— Bătrîne? Nu pot rămîne mult timp...

Încrețindu-și nasul, întoarse cîteva dintre materialele de pe podea. Printre ele găsi o bucată de tapiserie bogat lucrată care crezu că era potrivită ca draperie. O împături agitat, știind cum să o facă de cînd, ultima dată cînd mai alesese una. Era pătată, însă luminoasă; fusese splendidă cîndva. Înfățișa un bărbat în galbenul extrem al vîrstei, chel ca un ou, umblînd printre două clădiri uriașe. Drumul de sub picioarele lui era așternut cu corpurile strivite ale unor insecte iar în partea stîngă îl însoțea o siluetă neclară, un copil sau un pitic călare pe un măgar. Această siluetă, cu fața parțial ascunsă de praf, îl fascină pe Ashlyme. Ridică tapiseria în lumină, așa încît s-o vadă mai bine.

Cînd făcu aceasta, din camerele de sus se auzi un fîlfîit puternic de aripi. Dintr-o dată, magazinul păru plin de umbre.

Prin fereastra deschisă intrase o pasăre mare, scrise mai tîrziu în jurnal. *Mi s-a părut că aud o voce ascuțită vorbind indistinct în întuneric. Am lăsat tapiseria jos și am ieșit repede afară, în lumina soarelui.*

LAMIA ȘI LORD CROMIS

Apologeții și istoricii orașului — Verdigris, Kubin, Saent Saar — erau înclinați să-l descrie la vremea aceea în termenii emblemelor și emblematicelor lui contradicții. *Un as în rigolă, un leopard făcut din flori,* spune Verdigris în *Cîteva observații pentru cîinele meu*, sperînd să sugereze o gamă întreagă de aluzii, lacune ocazionale, ierarhii inversate: *Acolo unde orașul este cel mai gol, noi sîntem plini.*

Pentru Saent Saar, trăind comod sub patronajul marchizei, aceasta era mai mult decît destul. Mai puțin disperat, poate, și mai conștient de un fel de alunecare a percepției de sine a orașului, cu siguranță mai conștient de responsabilitățile lui, susține că *vedem în judecata lui frîntă o îngemănare de contingență și impuls al formei. Orașul se inventează singur, în locuțiuni parțiale și accidentale, ca o femeie care-și repetă în gînd conținutul unei vechi scrisori. A pierdut-o cu mult timp în urmă. S-ar putea chiar să fi uitat de la cine venise. Dacă ar vedea-o acum, propozițiile ei conștiincioase ar surprinde-o prin lipsa de asemănare cu ce își amintește ea.*

O astfel de imagine, acceptată deopotrivă în Cartierul Artiștilor și în Mynned, ar fi fost privită în provincii cu teamă. Acolo, oamenii își îndreptau privirile spre capitală, pe care o numeau „Uriconium", „Vriko" sau, uneori, „Giuvaierul de pe Țărmul Mării Vestice", pentru stabilitate. Unul dintre prinții lui mici află pe pielea lui de ironia acestui lucru. Numele lui era tegeus-Cromis.

Sosi la Duirinish — atunci, un oraș prosper de pescari și păstori aflat pe coastă, la o distanță de o sută șaizeci de kilometri nord de capitală — spre sfîrșitul lui decembrie și, după ce puse cîteva întrebări într-un anticariat și un atelier de taxidermie, se duse seara la Blue Metal Discovery, unde luă loc în salonul lung și plin de fum la o masă destul de departe de foc. Se dovedi că venise călare prin trecătorilor din Monar, care, la vremea aceea din an, începeau să înghețe și să fie greu de trecut. Unul sau doi dintre ceilalți clienți știau asta; clătinară din capete admirativ. Alți doi (sau unul), care credeau că știa de ce venise, îl priviră circumspect în timp ce vîntul mătura lapovița peste sumbrele pietre de pavaj din Piața Replica. Ceilalți — rentieri, moșieri mici din Leedale-ul de Jos, negutători de blănuri și metale — îl priviră pur și simplu fiindcă era un mic prinț și nu mai văzuseră pînă atunci vreunul ca el.

Fusese o după-amiază aprigă și el arăta înfrigurat. Altfel, era greu să-l cîntărești din priviri. Purta o sabie, dar avea cu el o carte (*Vînarea pitulicii vesele*). Deși umbla repede și energic, ca un tînăr, cînd te apropiai vedeai că avea păr cărunt și privire preocupată, și pentru o clipă aceasta era descurajant. În cele din urmă, ei își spuseră că, deși inelele de oțel de pe degetele lui erau masive, aristocratice, tăiate chiar în pecețile foarte complexe ale Casei sale, cizmele erau cam ieftine și murdare. Nu se așteptaseră ca cizmele unui prinț să arate așa.

Îl întrebară dacă nu voia să vină aproape de foc. Era destul loc!

Dar, dacă le lăsă impresia că era singuratic, chiar dificil, era de asemenea de o placiditate absolută, cum numai un mic prinț putea fi. Erau interesați de el, însă el nu era atît de interesat de ei; curînd, îl lăsară în plata lui, înalt și politicos, așa cum era îmbrăcat într-o mantie de catifea grea și lucioasă. Amurgul se pierdu în noapte și el zîmbi vag la resturile de la masă. Părea să aștepte ceva.

(Își spunea: În decembrie trecut am privit ninsoarea timpurie cum cădea în Orașul de Sus. În dimineața aceea, cînd a părut că vremea se va îmbunătăți, am stat în Charcuterie Vivien sperînd să iasă soarele dintre nori. Cineva pe care-l așteptasem a sosit, sau a vorbit, sau a zîmbit. Dacă îngheța a doua zi, aveam să mergem să patinăm. Astfel de momente par veșnice, dar nu pot fi repetate; nu le pot reînvia acum. Și asta n-ar însemna să merg prea mult în trecut.)

Chiar după miezul nopții, un băiat coborî din camerele de sus ale hanului și începu să treacă de la un grup la altul în salon, rîzînd și vorbind cu însuflețire. Nu i se acordă multă atenție. Din cîte-și dădea seama prințul, încerca să adune bani — un copil ciudat, lipsit de grație, în vîrstă de paisprezece sau cincisprezece ani, care putea întinde mîna foarte repede să prindă un fluture de noapte, după care să-i dea drumul nevătămat. În jurul fiecărei lămpi roiau frenetic zece sau o duzină de astfel de creaturi, cu aripile lor purpurii și verzi: băiatul putea să-și repete trucul la nesfîrșit. Cei de lîngă foc se făcură că nu-l văd, cu toate că el prinse cîte un fluture pentru fiecare dintre ei. Oamenii părură incomodați.

— Ei bine, spuse băiatul cu voce tare în cele din urmă. Nici unul dintre cei născuți astăzi nu se va îneca și nu va fi spînzurat, e ceva asta.

Chiar dacă nu înțelese gluma, prințul descoperi că rîdea. O clipă după aceea, băiatul veni să vorbească cu el.

— Uite, privește fluturele.

— Nu mi s-a părut că ai avut prea mult noroc acolo, spuse tegeus-Cromis după ce examină insecta; descoperi că o putea prinde destul de ușor, dar nu fără să-i rupă aripile. Totuși, sînt niște oameni destoinici care se ocupă cu comerțul de blănuri și metal.

Băiatul se uită la el chiorîș, apoi rîse și el.

— Oh, mă cunosc cu toții, spuse el. Mă cunosc cu toții, domnul meu.

Se așeză.

— Așteptam pe cineva, dar nu pe tine, îi spuse tegeus-Cromis. Trebuie să te plătesc pentru fluture?

— Ai străbătut trecătorile în cîrca unei mîrțoage bătrîne, spuse băiatul. Am auzit.

Își duse mîna la gură.

— M-am exprimat prost? Întotdeauna spun ceva de felul ăsta, nu știu de ce. Tu spui vreodată lucruri pe care nu vei să le spui? Bănuiesc că-i un cal frumos, probabil un pur-sînge, iar acum ești supărat. Îmi pare rău.

Poftim, uite unul viu: încearcă din nou. Repede, dar nu atît de dur. Poftim! Ai prins ideea.

Se cutremură.

— Am fost în Vriko o dată, spuse el. Cartierul Artiștilor. Ptiu! Ăla nu-i un oraș pentru un puști ca mine. La șase dimineața a ieșit un miros atît de grețos din Canalul Yser, încît ai fi zis că face lampioanele să ruginească. Totul era mizerabil, dar dacă voiam să ne spălăm trebuia să mergem la băile din Mosaic Lane. Știi unde e Mosaic Lane, domnul meu? Aveau niște tablouri faimoase acolo, dar nu le puteai vedea din cauza mizeriei; băiatul cu care eram a curățat unul și a văzut o fată exact ca a lui. Sincer. Uneori, apa nu seamănă deloc cu apă; miroase a cauciuc ars.

Se uită gînditor în față. Părul lui, de-un roșu întunecat și tuns într-o *coup sauvage* cîndva populară în Piața de Tinichea, îi făcea ochii să pară foarte mari și tineri. Hainele îi erau prins cu panglici de diferite culori. Avea gîtul gol, pielea netedă și măslinie.

— Am locuit într-o casă de lîngă Ox Lip Lane.

tegeus-Cromis rîse.

— A trecut multă vreme de cînd Cartierul Artiștilor n-a mai arătat așa, spuse el. Băile Yser au căzut în propriul lor rezervor; atunci s-a scris sfîrșitul picturilor murale. Acum, acolo se află o curte în care este un măr, iar Ox Lip Lane e numai magazinașe în fața cărora, pe caldarîm, se află ghivece cu priboi. Dacă l-ai vedea acum, bănuiesc că ți-ar plăcea.

— Chiar așa? zise încet băiatul. L-aș urî. N-ar avea deloc suflet.

— Suflet! zise tegeus-Cromis, care gîndise deseori același lucru. Nici măcar nu cred c-ai fost vreodată acolo. Cîți ani ai? Treisprezece?

Își zîmbiră unul altuia.

Vreme de cîteva minute, nici unul nu spuse nimic. Apoi prințul, uitîndu-se la rămășițele cinei, gîndindu-se ce să-i ofere, întinse tabachera sa din cositor. Băiatul clătină încet din cap, dar, după ce se gîndi puțin, rupse o bucată de pîine și o mîncă. Bău și niște vin, lăsîndu-și capul pe spate și gîfîind. Cineva din grupul de lîngă foc veni spre ei, așeză cu dispreț o monedă pe masă în fața lui și spuse:

— Ei, și?

Băiatul ridică din umeri. Se ridică și se duse în mijlocul salonului, recită repede de trei ori pe o voce ascuțită fără inflexiuni sau afectare:

Johnny Jack păpuși de cîrpe aduna
Chiar dacă el e mic a lui familie mare era

și începu să danseze într-un fel care reuși să fie deopotrivă stîngaci și grațios. Nu se auzea nici un fel de muzică. Papucii lui mari din lemn bocăneau pe scîndurile goale; se încrunta de concentrare și efort, respirînd zgomotos pe gură.

Panglicile de pe brațe se răsuceau în lumina lămpilor, lăsînd imagini persistente colorate și spiralate. „Efortul a fost de admirat“, avea să-i spună tegeus-Cromis mai tîrziu: „Dar ai brațe prea slabe.“ Nu aplaudă nimeni. După ce termină, băiatul nu făcu altceva decît să rămînă unde era pînă ce-și recăpătă răsuflarea, apoi făcu din nou turul salonului, prinzînd fluturi, adunînd bani, rîzînd și chicotind afectat. Nu fusese un spectacol, observă prințul. Dezamăgit că băiatul nu se întorsese direct la masa lui, își deschise cartea și se prefăcu că citește:

— Fă-i un pat din scoarță de pămînt, cojoc de margarete, floare cu cinci degete.

Se uită nedumerit la coperta cărții, o lăsă jos și închise ochii. Era obosit. Văzu cît se poate de limpede marile crevase ale ghețarilor din Monar. Trecu pe sub ei o dată, de două ori: din nou.

Sub pomeți băiatul avea bujori cînd se întoarse totuși la masă, și încă mai gîfîia puțin.

— Sînt mai bătrîn de-atît, spuse el, de parcă nu fuseseră întrerupți.

Apoi:

— De ce ai venit aici?

tegeus-Cromis deschise ochii.

— Ce spun cei de lîngă foc?

— Să vînezi. Știam și eu asta.

Se aplecă imediat în față și luă palmele prințului între palmele sale, care erau calde și aveau o atingere blîndă, dar pergamentoasă.

— Uite, scumpul meu, zise el, de ce să-l lași să te omoare și pe tine?

Se uită prin cameră. Focul arsese, salonul se golea, cineva aduna vasele goale. Se deschise o ușă undeva în spate și, pe o pală de aer rece, veni un miros de urină. Îi dădu drumul mîinilor prințului și făcu un gest care cuprinse nu doar salonul, sau hanul, ci și piața pavată cu piatră cubică și orașul de dincolo de ea.

— Locul ei e-aici. E responsabilitatea lor. Nimeni n-ar vrea să te vadă mort.

La aceasta, prințul își strînse mai bine mantia în jurul său.

— Vin niște oameni să mă ajute, explică el. Trebuiau să fie aici deja. Cînd s-a deschis ușa, am crezut că ei sînt.

Mai tîrziu, băiatul îl întrebă:

— Cărei Case îi aparții?

— A Șasea.

— Care-i emblema voastră?

tegeus-Cromis îi arătă unul dintre inelele pe care le purta.

— Lamia. Uite. Vezi?

Băiatul ridică din umeri.

— Nu seamănă cu nimic.

În cele din urmă, numai ajutorul de hangiu se mai afla în salon ca să-i vadă ridicîndu-se și plecînd împreună; prietenii prințului fuseseră reținuți din drum.

Băiatul plecă în noapte.

— O să mă poți găsi oricînd vei avea nevoie, spuse el.

Dimineață, prințul fu trezit de o altercație în spatele hanului. I se dăduse una dintre camerele de acolo de-ndată ce sosise. Erau căutate fiindcă erau mari, dar tocmai asta le făcea să pară reci și goale; și, deși se presupunea că erau mai liniștite ca încăperile din față, care dădeau spre Piața Replica, aveau dezavantajul că dădeau direct spre curtea grajdului. Grajdurile, spre deosebire

de restul hanului, erau construite din cărămidă — din cele roșii și călduroase pe care le vezi cel mai adesea în Sud — și acum stăteau luminoase și cu contururi bine definite sub cerul albastru de iarnă. În curte, el putea vedea, dacă-și lipea obrazul de geam și-și răsucea capul ca să vadă pe după colț, doi sau trei ponei cu poveri mari în spinare și un cal oarecum de soi, cu căpăstru scurt și puternic, cu „terminații“ bune și multe oase, înalt de aproximativ nouăsprezece palme. Aceștia erau încadrați de o arcadă sau un pasaj care-i limita și mai mult raza vizuală, dar care amplifica strigătele și exclamațiile oamenilor adunați în jurul lor.

Înghețase: o pojghiță groasă încă se mai vedea pe pavelele din colțul curții unde încă nu ajunsese soarele. Aerul era rece și transparent, oferind scenei — sau acelei părți din ea pe care o putea vedea prințul — o claritate, o vigoare, care aproape că se putea confunda cu o atmosferă veselă. Calul cel mare sărea în față, lovea agitat cu copitele. Făcu o găleată să se rostogolească pe drum, vărsînd apa într-o spirală în lumina dimineții. Sub copitele animalului săreau panicate cîteva siluete, încercînd să-l priponească; sau trîndăveau rîzînd și oferind sfaturi; sau mergeau în grabă de colo-colo prin arcadă fluturînd din brațe, dispărînd înainte ca el să-i poată identifica.

Unul dintre ei era îmbrăcat într-o mantie albă: lui să-i fi aparținut calul? tegeus-Cromis știa că așa era, dar acum totul dispăru o dată cu respirația sa, care se așeză pe sticla rece a geamului ca roșeața pe un strugure. O șterse, apoi, obosit de incomoda poziție pe care trebuia s-o păstreze ca să vadă ceva, încercă să deschidă geamul. Cînd acesta i se opuse, ridică din umeri și se duse înapoi în cameră, călcînd desculț pe dușumeaua de stejar răcoroasă, la lucrurile pe care le aranjase pe masa de lîngă pat — tabachera de cositor care trebuia lustruită, inele lui împrăștiate ca niște zaruri, una sau două cărți. Sabia, care fusese a tatălui său, era proptită într-un colț. Se îmbrăcă repede, simțindu-se bine dispus fără nici un motiv.

În sud, în special în Peninsula Mingulay, unde căruțele cu coviltir sînt pline de ghicitoare cu cărțile lor soioase de tarot, femeile deseori împiedică creșterea primului copil, așa încît profitabila carieră de pitic să-i surîdă mai tîrziu în viață. Fac asta închizîndu-l într-o cutie neagră de stejar, pe care o numesc *glottokoma,* și hrănindu-l cu zgîrcenie, în timp ce, cu ajutorul cărților, se uită paralizate către viitor nesigur. Piticul care stătea acum într-o parte a vetrei din salon, încălzindu-și spatele deformat la cîteva flăcări reținute, avusese mare succes în arena din Uriconium ca clovn și saltimbanc. Pentru o vreme figură atît de bine-cunoscută în Unter-Main-Kai, încît fusese pictat pe un pieptar roșu cu purpuriu drept „Calabacillas, Stăpînul dezordinii“ de către Audsley King (pe atunci aflată în culmea scurtei ei cariere), era membru fondator atît a Codului Hîrtiei Galbene, cît și a Umblătorilor pe Catalige, sub a căror pavăză omorîse — înăuntrul și-n afara ringului, și mai mult sau mai puțin corect — o seamă de oponenți mai mari ca el.

Numele lui era Morgante, dar era deseori strigat Rotgob. Picioarele lui îndoite îi ofereau un mers care părea firav, rostogolit și nesigur, pînă ce-l vedeai alergînd ca o maimuță pe un cîmp pustiu la vreme de noapte, sus lîngă Allman's Heath. Avea trăsături inteligente și un zîmbet dulce, dar era predispus ca multe alte progenituri ale cutiei *glootokoma* unor accese de depresie și ticăloșie, în timpul cărora plîngea amarnic și lovea pe oricine se apropia de el. Cînd încetase să

mai crească atinsese (avea șaisprezece sau șaptesprezece ani și ținea deja mulțimea din arenă în palma sa mică, grasă și nedezvoltată) o înălțime de aproximativ un metru douăzeci.

De obicei era văzut în tovărășia prințului și a unui om foarte înalt numit Dissolution Kahn, care stătea de cealaltă parte a vetrei spunînd pe o voce rece cînd tegeus-Cromis intră în salon:

— Și totuși ai fost de acord. Ieri te-ai grăbit să fii de acord.

— Sînt un mincinos și un pitic deopotrivă.

— Da, recunoscu acum Kahn cu un suspin reținut. Cu toții știm asta.

Cînd Rotgob îl văzu pe tegeus-Cromis, alergă prin salon făcînd tumbe și strigînd: „Sînt un mincinos și un pitic deopotrivă! Sînt un mincinos și un pitic deopotrivă!", pînă ce rămase fără răsuflare. Apoi începu să tragă de sabia prințului.

— Dă-mi asta pe dată! spuse el. Vrei să te rănești singur?

Cînd încercă prințul să intre în jocul acesta, opunîndu-i-se cu un zîmbet, piticul nu făcu decît să izbucnească în hohote fantastice de rîs și sări pe șemineu, unde rămase legănîndu-și picioare și uitîndu-se în jos parcă de la o mare înălțime; mai tîrziu, scoase și începu să-și ascută propria armă, un lucru aflat undeva între un stilet extrem de lung și o floretă destul de scurtă, pe care o ținea într-o teacă împodobită uimitor de frumos.

Prințul insistă să ia împreună micul dejun.

Dissolution Kahn își trase scaunul aproape și spuse:

— Am venit cît am putut de repede.

Era un om masiv, și prefera haine despre care credea că-l avantajau în sensul acesta: pantaloni bufanți portocalii îndesați în cizme mari de culoarea sîngelui de bou; enorme mantii din păr de cămilă; cămăși din batist violet sau roz, cu mîneci tăiate în zigzag. Oamenii îl indicau drept un exemplu excelent de călăreț, iar pentru a purta pe el și armura din zale — pe care abia dacă o purta vreodată — prefera întotdeauna să aibă cai masivi, nărăvași. Părul lui blond răvășit se bucla haotic în jurul trăsăturilor fălcoase și bărboase. Avea o reputație periculoasă în oraș, dar o dată ce-l cunoșteai îi observai ochii albaștri apoși și buza inferioară care-i atîrna.

— Am venit cît am putut de repede. Știi ceva sigur?

tegeus-Cromis clătină din cap.

— Semnul e bun, iar zvonurile spun că animalul este unui dintre Cei Opt. Dar ce știu ei în locuri ca asta? Se pare că a omorît de două ori aproape de Orves, lăsînd semnul; de trei ori în niște case de pe dealul de lîngă marginea orașului — un copil și două femei acolo; iarăși, semnul a fost bun, foarte clar — și o dată, probabil, în piața din spatele nostru. De atunci, oamenii sînt foarte agitați.

Kahn ridică din umeri.

— La ce te poți aștepta? spuse el cu dispreț.

— Înainte să terminăm, o să fii speriat, prezise piticul. O să faci în pantaloni.

Sfărîmă niște pîine și o mîncă încet, încercînd să-și menajeze dinții.

— Care-i problema cu asta?

Căzu pe gînduri o clipă, apoi spuse:

— O să fie în mlaștină. Cînd începem?

— Pînă ce nu mai e omorît cineva, nu pot face nici o legătură, fu nevoit să recunoască prințul. Ar fi o greșeală fatală să ne mișcăm prea curînd; cărțile spun limpede lucrul ăsta, chiar dacă altceva nu mai spun. Vechiul semn poate însemna totul sau nimic. Am răspîndit vestea cum că aparțin Casei a Șasea: mă vor chema imediat ce se întîmplă ceva.

— Vor fi bucuroși s-o facă, spuse Kahn.

Rîse. Se ridică.

— Mă duc să văd ce fac cu iapa, zise el. Asta-i un pic mai greu de stăpînit.

Cînd deschise ușa salonului, un aer rece suflă peste masa de mic-dejun, mirosind acru și metalic și uscîndu-le saliva în gură.

— Mlaștina, spuse Dissolution Kahn, de parcă o putea vedea în fața ochilor. Nimic nu pute mai urît, remarcă el, și asta o deranjează.

— Asta am simțit în nări toată dimineața? zise prințul.

Începuse să citească *Vînarea pitulicii vesele.* Ridică ochii, dar Kahn ieșise deja. Piticul se urcă neobservat pe șemineu, unde era mai cald.

— Dacă-mi dai sabia, ți-o ascut, spuse el. Prințul meu.

tegeus-Cromis petrecu unele dintre zilele următoare împreună cu băiatul care prindea fluturi; în cele din urmă, nu reuși să-l cunoască mai bine.

Odată, urcară spre Orves și se așezară pe marginea vechilor fortificații ca să se uite la ținutul Leedale cu cîmpiile și oile lui. Pe pantele de jos, prințul observă mai multe drumuri spiralate la fel de abrupte ca niște scări, dispuse într-un fel complicat pe deal și despărțite între ele de garduri vii roase de vînt. Căzuse o zăpadă udă. Lumina de decembrie, reflectată înainte și-napoi între cîmpuri și cerul albastru și greu, se stingea încet, prelungind după-amiaza spre amurg, așa încît părea că anul era mai tînăr decît era. În ultimul minut, cînd aerul deveni cenușiu și rece, iar zăpada părea să absoarbă lumina în loc s-o emane, totul păru să iasă brusc în evidență foarte negru și dezolant: copacii ca un coral în evantai, casele cu trei etaje ale țesătoarelor, pereții de piatră și carierele de piatră suspendate în zona deluroasă din Leedale. În ziua următoare, zăpada se transformase în ploaie; după aceea, se lăsă iarăși înghețul.

Odată, îi spuse băiatului:

— Știi tu, vechiul Cartier al Artiștilor n-a fost așa de rău. Întotdeauna au fost flori în scorușul ornamental din spatele balustradelor din Piața Mecklenburgh; și-mi amintesc cît se poate de limpede mirosul de gin din coacăze negre vărsat pe tăblia netedă a unei mese din colț în Cafeneaua Clar de Lună! Rack, Ashlyme, Kristodulos, încă erau cu toții în viață și lucrau în Cartier. Simțeai Yser-ul ca pe-un avertisment în spatele tău, dar serile atîrnau lampioane din hîrtie colorată în grădinile din Mynned, și toată lumea vorbea. Aveau de toate: o artă nouă, o filozofie nouă, noi gînduri: în zilele de atunci, toată lumea părea să inventeze ceva!

— N-am fost niciodată acolo, spuse băiatul. Nu-i așa?

Rîseră amîndoi.

Odată, băiatul îi spuse:

— Lasă pe altcineva să scape de el. Nu vreau să fii rănit.

Iar el nu putu răspunde decît:

— Animalul ăsta, orice ar fi, s-a luptat cu cîte un strămoș de-al meu în fiecare generație. Mi-a omorît tatăl, iar tata l-a omorît pe el. Mi-a omorît bunicul, iar bunicul l-a omorît pe el. Înțelegi ce înseamnă asta? În felul ăsta, spun cărțile cu care mi-am petrecut viața, se păstrează un fel de echilibru; ceva care, altfel, ar fi constant în lume este ținut departe de ea. Mare parte din celelalte lucruri pe care mi le spun sînt neclare, recunosc.

Se gîndi la asta pentru o clipă, apoi ridică din umeri.

— Dacă aceasta e a Șasea Bestie — și cred că este — datoria mea e clară. Eu sînt vlăstarul Casei a Șasea: vezi, așa spune și inelul, acolo sub șarpe. Sîngele e un alt fel de carte. Nu pot fugi de ceea ce scrie acolo.

— Nu-ți pasă de mine, atunci?

— Unele texte sugerează, sau par s-o facă, că, dacă supraviețuiesc confruntării, animalul nu se va mai întoarce niciodată.

Odată, crezu că înțelese expresia din ochii băiatului. Dar cînd se trezi, uitase, iar în noaptea aceea tîrziu îl chemară să vadă un om mort într-o casă posacă de pe o stradă pietruită și tăcută din apropierea hanului. Atacul avusese loc la etaj, într-o încăpere mică pe ai cărei pereți erau agățate cîteva grafice cu cerul văzut noaptea, executate de o mînă pricepută. Un luminator deschis încadra evanescentele Stele ale Numelui și lăsa din cînd în cînd să intre o pală de aer rece.

Doi sau trei dintre vecinii victimei — nesiguri dacă fuseseră treziți de țipăt sau de un alt sunet care-l imita — se aflau deja în cameră cînd ajunse prințul acolo, strîmbînd din nasuri din pricina unui miros puternic, stătut, dar nu tocmai neplăcut. Imediat ce observă aceasta, prințul ordonă să fie stinse lămpile. Aprinse o bucată mică de lumînare portocalie pe care o adusese cu el și-i studie concentrat flacăra vreme de aproximativ treizeci de secunde. Orice ar fi văzut acolo, nu-l satisfăcu; făcu un gest de nerăbdare. tegeus-Cromis își închipuia deseori că făcuse cu mult timp în urmă o presupunere fundamental nerealistă despre oameni, o presupunere care-i subminase judecata în direcția aceea: dar comportamentul celei de-a Șasea Bestii, în măsura în care era clar pentru cineva, era clar și pentru el. Nu se putea ascunde de el.

— Puteți aprinde lămpile la loc, spuse el și, ciupind brusc fitilul lumînării, adăugă pentru sine: M-aș fi așteptat la mai mult.

Toată lumea fu impresionată de modul rapid în care examină victima.

Omul acesta, care era bine cunoscut celor din jurul focului din salonul de la Blue Metal Discovery, purta o robă grea de blană. Pe sub ea nu avea nimic. Carnea lui cenușie, observă prințul, avea consistența unei sugative aspre; ce-i rămăsese din craniu era acoperit de cîrlionți. Se prăbușise din picioare în mijlocul colecției sale de instrumente astrologice și acum zăcea printre ele cu o expresie jenată, de parcă ar fi căzut greoi în timp ce făcea o demonstrație în fața cuiva. O mînă încă strîngea un planetariu mic din alamă. Cealaltă, albă ca varul și deformată, fusese ruptă și zăcea lîngă o șipcă de bordură destul de departe de restul corpului, de parcă animalul ar fi acționat sub imperiul momentului. Cît observă toate acestea, prințul păru să se concentreze asupra unghiilor de la mîna care rămăsese lipită de corp. Examină cu mare atenție forma lor (de fapt,

o compară pentru scurtă vreme cu unele ilustrații dintr-un catalog compact, legat în piele).

De îndată ce văzu destul, luă planetariul de la omul mort și-l puse în mișcare. Era un lucru încîntător. Planete cu lagăre de rubine se mișcau iute în jurul unui soare mic; abia dacă auzeai mecanismul. Era conștient, poate, de efectul pe care acesta îl avea asupra celorlalți ocupanți ai camerei.

— Nu ați văzut nimic?

Nu văzuseră nimic, spuseră ei, fiindcă dormeau. Ce-i trezise fusese zgomotul.

— Cu toții am crezut la început că era el cel care striga.

— Cu toții am crezut asta la început.

Vru să știe apoi dacă fuseseră alertați portarii. Cineva fu trimis să afle. O vreme, rapoartele fură confuze, dar mai tîrziu fu limpede că nici ei nu văzuseră nimic, cu toate că se găsise destul de repede o urmă — anormală, dar ducînd în cele din urmă afară din Duirinish —, o urmă de sînge.

— Ah, făcu prințul, aparent gîndindu-se la altceva: Sîngele.

Se uită la rotația planetelor pînă își încheiară parcursul; începu un altul, dar fu întrerupt aproape imediat de un freamăt pe scări.

— Ce dezastru aici! spuse Morgante, piticul, dînd buzna înăuntru și plimbîndu-se plin de importanță în jurul cadavrului, cu mîinile împreunate la baza spatelui, în vreme ce Dissolution Kahn studie nedumerit graficele stelare. Asta-i o lucrare foarte neprofesionistă. Cine a fost el?

— Cineva implicat în comerțul cu blănuri și metale. Kahn, ai face bine să ne pregătești caii.

Părăsiră Duirinish-ul la scurtă vreme după ce se lumină de ziuă, atenți la o urmă greu de găsit.

După cîțiva kilometri, potecile și cărările înguste începură să se împrăștie în toate direcțiile înăuntrul țării, pierzînd din înălțime prin micile și identicele văi uscate și prin rupturile teraselor de calcar. Animalul le tăiase calea cu o oră sau două în urmă. Era frig; vîntul mirosea a metal; Dissolution Kahn fu deseori nevoit să fie strict cu calul.

În două ore, ajunseră la granița nord-estică a Leedale-ului. Ferigile și răchitele caracteristice văii lăsară curînd loc unui teren mlăștinos prost drenat unde fuseseră ridicate diguri în toate direcțiile pentru a împiedica oile să se rătăcească. Piticul cînta singur pe o voce adormită; la fiecare șanț se uita în jos și spunea:

— Nu ți-ar plăcea să cazi aici, nu-i așa?

Pe la jumătatea dimineții, trecură de ultimul șanț și intrară în adevărata mlaștină.

Începu cu cîteva desișuri de copaci pitici avînd forme ciudate, dar încă recognoscibili ca fiind porumbari și goldani, printre care șerpuia un rîu flancat de bancuri dense de rădăcini de un ocru nenatural puternic. Desișurile se închideau; rîul se pierdu curînd, ducîndu-se să alimenteze bălți de fier, apoi nisipuri mișcătoare de magneziu suspendat sau aliaje de aluminiu, și-n cele din urmă jompuri de mîl gros și alb vîrstat de linii mov sau galben-cadmiu uleios. Puținele poteci care existau, șerpuiau printre gropi cu pereți abrupți, de-a lungul culmilor instabile și a promontoriilor de pămînt moale, decolorat. Copacii din interior erau de-un soi cît se poate de necunoscut, negri și portocaliu ars, cu

trunchiuri acoperite de scoarță netedă; frunzele lor dese, care se ridicau rareori la mai mult de patru metri și jumătate deasupra mocirlei, ofereau luminii o nuanță roz-portocalie fragilă, care părea uneori străbătută de vine ca lobul unei urechi foarte delicate. Mișcîndu-se pe furiș, de parcă ar fi fost schilodiți, sau de parcă tocmai învățaseră cum să respire aer, broaștele și șopîrlele mici săreau dintr-un jomp în altul; înotau la fel de greu, răniți probabil de apă, și după o activitate aparent fără țintă, nedirecționată, se luptară în toate chipurile să iasă din ea prin același loc pe unde intraseră. În copaci erau insecte cu aripi inutile, pergamentoase, lungi de treizeci de centimetri; păreau să aibă prea multe picioare.

La prînz, copacii se răriră puțin.

Era amarnic de frig. În lumina palidă și piezișă de iarnă, vîntul ce sufla dinspre est acoperea totul cu o membrană transparentă mai flexibilă ca gheața, dar nici pe departe ca aerul. Vreme de treizeci de minute, reușiră să călătorească de-a lungul unui drum vechi, abandonat. Se scufunda în pămîntul moale. Umbrele copacilor cădeau deslușite, dar spălăcite peste suprafața lui albă, înclinată.

— Cine-ar construi un drum într-un loc ca ăsta?

Frigul încremenise umezeala în toate lucrurile — noroi, piatră, vegetație —, așa încît acestea semănau cu niște oase, iar ei se bucurară să intre iarăși sub bolta de copaci.

Caii erau nărăvași. Dezorientați de „cerul“ de culoarea crevetei, refuzau să se miște, înfigîndu-și picioarele în pămînt și tremurînd, apoi întorcîndu-și ochii albi spre Dissolution Kahn care, descălecînd, înjură și se afundă pînă la carîmbul cizmei în mocirlă, făcînd să iasă din ea enorme bule caustice. Spre mijlocul scurtei după-amiezi de iarnă, pierduseră un ponei în nisipurile mișcătoare. Celălalt muri după ce bău dintr-o baltă cu apă limpede: după ce i se umflară repede picioarele, din glandele și organele interne corodate curseră șuvoaie de sînge. Rotgob reuși să recupereze unul dintre desagi. Celălalt, care conținea mîncare, fu pierdut.

Peste toate acestea domnea mirosul de metal ruginit. Gura lui tegeus-Cromis era plină de depuneri amărui; se simțea otrăvit și-i venea greu să vorbească. Chiar dacă știuse întotdeauna la ce să se aștepte, păru amorțit mare parte din zi, uitîndu-se mecanic la orice-i cădea în fața ochilor în timp ce-și lăsa calul să se împiedice și să alunece sub el. Căzuse într-o reverie în care se văzu călărind pe pavajul scăldat în soare al unei curți de undeva din Cartierul cisPontine, în care se intra pe sub o arcadă îngustă din cărămidă. Îi era cunoscută, cu toate că în același timp nu-și amintea să fi fost vreodată acolo. Într-un capăt al pieței se vindea pește dintr-o căruță; în celălalt, se ridica masiva construcție a bisericii „Ocrotitoarea Noastră a Zincarilor“: copiii fugeau vioi de la una la cealaltă în lumina soarelui, certîndu-se pentru o bucată de pavaj marcată pentru un joc de sărituri, „Michael cel orb“. Cînd calul prințului intră bocănind din copite pe sub arcadă, el auzi vocea unei femei cîntînd acompaniată de o mandolină, iar aerul era plin de mirosuri de cod și șofran.

Conștient dintr-o dată de sînge și de insuportabila lui moștenire, se trezi cu o tresărire și spuse:

— Trebuie să mergem mai departe!

Piticul se uită la el plin de compasiune. Era seară. Erau obosiți și murdari. Pierduseră de mult urma animalului.

Ajunseră la un loc numit pe unele dintre hărțile prințului Eleșteul de Cobalt, iar pe celelalte Sour Pent Lay sau Pent Lay.

— În cazul ăsta trebuie să citim *lay* ca *lac*, le spuse el.

Acolo aprinseră focul și-și ridicară o tabără incomodă.

— Mă dor măruntaiele de cînd am ajuns aici, recunoscu Dissolution Kahn. Mare noroc că nu avem mare lucru de mîncat.

El și cu piticul se uitau în depărtare peste lac. Pe apele lui puțin adînci se vedeau plase de un fel de vegetație plutitoare tuberculoasă, care, în lumina orizontală a apusului, fusese însuflețită pentru scurtă vreme cu pete de un albastru închis și cîrmîziu lungi de kilometri întregi; bucăți din acestea pluteau necontenit spre mal, elastice și mate. De-a lungul malurilor îndepărtate se aflau șiruri de cioturi umbroase și movile acoperite cu excrescențe jilave, ca niște mormane de roci sterile pe terasa unei cariere abandonate. Era ușor de văzut că-l fascinau pe pitic, care spuse de mai multe ori cu uimire:

— Acelea au fost clădiri. Mlaștina asta a fost cîndva un oraș.

— Cunosc o hartă unde așa este trecut, îi spuse prințul, cu toate că eu n-am văzut-o niciodată. Unele autorități îl recunosc, dar noi le socotim drept prea speculative. Cei mai mulți îl consideră o formațiune naturală, iar pe malul de-acolo consemnează existența unor „blocuri de piatră".

Piticul nu putea accepta asta.

— A fost un oraș odată, spuse el cu o emfază potolită.

Dintr-o dată, sări în picioare și se ciupi de șaua nasului așa cum făceau clarvăzătorii de la Curtea lui Margery Fry.

— Îl văd limpede în perioada lui de înflorire! exclamă el. A fost Uriconiumul Nordului! Eu îi spun antiVriko, și-l revendic în numele lui Mammy Morgante, Regina tuturor imperiilor de pe pămînt!

Făcu un gest amplu cu mîinile și un sunet trîmbițat, pîrțîit, cu gura.

— Îl cuprind în numele tuturor supușilor mei — chiar și al acestuia de față.

— Poți face, atunci, primul de pază.

O dată ce apuse soarele, din Eleșteul de Cobalt se ridică o lumină ciudată, egală. Avea un efect învăluitor. Focul părea portocaliu și îndepărtat. Tot restul avea un aspect săpunit, un colorit care-l făcu prinț să-și imagineze că, dacă-l atingea pe pitic sau pe tovarășul lui, aceștia vor avea textura unui săpun cenușiu. Și totuși, era destulă lumină să poți scrie: pe pagină, umbra mergea înaintea stiloului. *„Pitulicea"*, cită el, *„poate fi apoi atîrnată de picior în mijlocul a două inele intersectate în unghiuri drepte."* Dacă avea să moară, era de sperat ca unul dintre ceilalți să-i ducă însemnările înapoi în oraș ca să fie adăugat în biblioteca vechii sale Case; acolo, acestea aveau să fie catalogate.

— Stau eu de pază pînă dimineață, spuse Rotgob. Numai un țăran ar putea dormi aici, în Giuvaierul Mlaștinii Nordice!

Insistă asupra acestui lucru și, după aceea, ei îl văzură la anumite intervale, pe cînd discutau, dînd încet ocol luminișului, intrînd și ieșind din cîmpul lor vizual, fredonînd și murmurînd în barbă sau ciulind urechea să audă sunetul apei infiltrîndu-se printre rădăcini.

— Nu putem decît să dibuim orbește după semn.

— Cred că sîntem la jumătatea malului sudic.

Nu putură hotărî nimic. Dissolution Kahn adormi brusc, ca să mormăie și să rîgîie în vis. În cele din urmă, tegeus-Cromis adormi și el: numai ca să fie trezit cîndva înaintea zorilor de frig. Se mișcă mai aproape de tăciunii din vatră și rămase acolo tulburat cu degetele împletite sub cap. Atunci, piticul era încă fericit. Îl puteai auzi căscînd, frecîndu-și mîinile una de cealaltă, liniștind caii. Odată, spuse încet, dar clar: „A fost un oraş", și scoase un suspin profund.

Dimineața îl găsiră ghemuit cu genunchii strînși la piept. Se scufundase deja puțin în noroi. Pe fața lui se afla o expresie de mizerie și singurătate. Tremura neputincios: din cine ştie ce motiv, se simțise constrîns să-și smulgă hainele și să le arunce în lături. Tot ce-l putură convinge să spună fu ceva care sună ca „Mizerie, mizerie". Dintr-o dată, o rupse la fugă și încercă să sară în eleșteu; chiar dacă nu reuși decît să aterizeze cu fața în el, înainte să-l poată scoate era deja mort.

— Stăpînește-te, spuse Dissolution Kahn. Încă mai sîntem doi.

Mai tîrziu, luă sabia scurtă a piticului.

— Oamenii i-au oferit întotdeauna bani pentru teaca ei, spuse el. O studie.
— Este făcută din copite de cal, cred. Așa le fac în Sud.

Săpă o groapă adîncă în noroi și-l așeză pe pitic în ea.

— Micuțul ăsta a fost unul dintre cei mai buni luptători pe care i-am văzut vreodată. Era atît de iute!

Înghiți și se uită în depărtare peste eleșteu.

— Morgante! spuse el. Morgante!

Și:

— Trebuie să fi fost otrăvit. Probabil că a băut apă sau a mîncat ceva, ca să fi murit așa.

Zorii abia dacă încălziseră aerul. Acum, din cer cădeau fulgi firavi de nea, cu fereală la început, după care tot mai cu forță, pînă ce Eleșteul de Cobalt fu ascuns vederii și mlaștina din jurul lui începu să semene cu grădinile ornamentale ale lui Harden Bosch văzute printr-o perdea cu ochiuri largi în Montrouge. Dacă te concentrai pentru o clipă asupra fulgilor care alcătuiau orice parte din această perdea, ți se părea că planează încet sau chiar că rămîn suspendați în aer: apoi, cu aceeași mișcare ca și a muștelor într-o încăpere goală vara, se învîrtesc unul în jurul celuilalt într-o bruscă spirală complicată înainte să se despartă, ca și cînd firul ce-i ținuse uniți fusese tăiat. În felul acesta, aterizară pe malul lacului; aterizată pe fața piticului. Prințul, înfășurat în mantie, atinse cu piciorul pămîntul răsturnat. Împinse cîțiva bulgări în groapă.

— Animalul a fost, spuse el. Îi recunosc semnele.

— S-a sinucis, repetă Dissolution Kahn cu încăpățînare. Cum e posibil să-l fi omorît un animal din moment ce s-a sinucis?

— Recunosc semnele.

Continuară să împingă pămînt în groapă pînă ce o umplură.

— Ei bine, mai sîntem totuși noi doi.

— Am aflat prima oară de Lamia cînd aveam șase ani, spuse tegeus-Cromis. Am auzit un sunet muzical în noapte. Mi-au explicat despre ce era vorba și apoi am știut... Istoria ne e potrivnică, spuse el, și-ar fi trebuit să vin singur.

— Acum sîntem aici.

Prințul reuși cu ușurință să identifice un semn nou. Îl urmară și, nu departe de lac, lîngă marginea nordică a mlaștinii, descoperiră un turn vechi. În jurul lui, vegetația redevenea normală. Cîrcei de iederă de rînd se cățărau pe piatra cafenie; din crăpăturile de aproape de vîrf creștea un goldan uscat, iar crengile lui foșnitoare erau ocupate de păsări mici și necunoscute; de baza lui se loveau crengile de măceș și soc.

— În cărți se face aluzie la existența unui turn scufundat, chiar dacă acesta e plasat în Est.

Prințul își îndemnă calul înainte. Din măceș, păsările își luară zborul. El își scoase sabia.

— Mă tem să mă apropii prea fățiș.

Turnul, deveni repede limpede, se înfipsese atît de mult în pămînt, încît ferestrele lui de jos nu mai erau decît niște tăieturi dreptunghiulare dispuse la o înălțime de treizeci sau patruzeci și cinci de centimetri față de sol.

— N-o să intri acolo, spuse Dissolution Kahn.

Pe una dintre ele ieșea un miros care-l făcu să tușească. Merse puțin mai aproape și-l înfruntă, inspirînd profund pe gură, în vreme ce zăpada se învolbura în jurul siluetei lui greoaie, nemișcate. În cele din urmă, clătină din cap și repetă:

— N-o să intri pe acolo. Nici unul dintre noi n-o să intre. E prea strîmtă.

Prințul crezu să se putea tîrî prin ea.

— Sînt mai slab ca tine și poate că dacă-mi dau jos mantia o să-mi fie mai ușor.

— Ești nebun dacă intri acolo singur.

— Am de ales?

— Știi că aș intra și eu dacă aș putea!

— Nu asta am vrut să spun.

Prințul își aruncă mantia peste crupa calului, apoi se întoarse și merse pe jos cît putu de repede spre fereastra scufundată.

— N-a mai fost nimeni aici de o sută de ani, șopti el în barbă.

Cînd se uită înapoi prin zăpada vălurită, îl văzu pe Dissolution Kahn privindu-l într-un fel rănit. Voia să mai spună ceva, dar simțind Lamia atît de aproape de el acum, și probabil descoperind că-l bucura să-și ia în sfîrșit răspunderea asupra sa, nu făcu decît să strige:

— Du-te acasă! N-ar fi trebuit să te iau cu mine!

Pentru a-l împiedica pe Kahn să răspundă, se lăsă pe mîini și genunchi și-și vîrî fața în ciudatul amestec de mirosuri care ieșeau prin despicătură. Tuși; îi lăcrimară ochii; fără voia lui, se dădu în spate. Îl auzi pe Kahn strigîndu-l de la mare depărtare — dar, rușinat și, oricum, incapabil să priceapă cuvintele, își vîrî brusc capul în gaură. Încercînd să-și țină sabia îndreptată înainte, se îndesă înăuntru. Era întuneric. Cînd se ridică în picioare, se lovi cu capul de ceva; nu credea că era tavanul. Ghemuindu-se, începu să meargă împleticit prin întuneric, lovind cu sabia în toate direcțiile. Așa se așteptase întotdeauna să se întîlnească cu animalul. Ceva rece îi picură în păr și pe obraz. Picioarele îi alunecară pe o suprafață moale și putredă; căzu; sabia îi zbură din mînă și, lovindu-se de un perete, iscă scîntei albastre.

Se ridică încet și rămase acolo în întuneric.

— Omoară-mă, atunci, spuse el. N-o să te împiedic acum.

Propria-i voce i se părea spartă și artificială. După un minut, poate două, cînd nu se întîmplă nimic, scoase bucata de lumînare pe care învățase s-o folosească la diagnosticări și o aprinse. Se holbă îngrozit la flacăra ei pentru cîteva secunde, apoi, icnind, o aruncă. Bîrlogul, dacă așa ceva era, era gol.

— Nu am cerut eu asta, zise tegeus-Cromis.

Era un lucru pe care-l repetase deseori în sinea lui cînd era copil. Se văzu citind cărți, învățînd felurile acestea de a recunoaște Bestia.

Dibuind prin întuneric după sabie, o apucă de lamă și se tăie în palmă. Șerpui înapoi prin fereastra scufundată și ieși în zăpadă, unde făcu cîțiva pași nesiguri, căutînd caii. Plecaseră. Se uită la sîngele care i se prelingea pe sabie. Alergă de trei ori în jurul turnului, strigînd din toți bojocii. Trei degete de la mînă îi erau nefolositoare acum. Legă rana, așa încît să nu trebuiască s-o vadă. Aplecat în față ca să înfrunte vremea, văzu în zloată două perechi de urme de copite ce duceau înapoi spre Sour Pent Lay. Dacă mă grăbesc, își spuse, încă-l mai pot prinde din urmă. Sau poate că va veni el să mă caute.

La Eleșteul de Cobalt, observă prin ninsoare bancuri de noroi și recifuri lungi și pustii. Calul și-l găsi zăcînd cu gîtul lungit și cu capul în apă. Mantia lui era încă înfășurată în jurul crupei. Corpul lui era umflat; din gură și din anus îi curgea sînge. Vinișoarele din ochi erau galbene.

Se uita nedumerit în jos la el, cînd auzi un strigăt vag mai departe pe mal.

Acolo, Dissolution Kahn stătea în șaua calului său celui mare. Iapa se lăsa greu stăpînită, dar avea multe calități — avea niște umeri, spunea el deseori, cît o jumătate de casă. Își arcui gîtul și-și scutură imensa coamă. Frîul ei, care era făcut din piele roșie moale — o strunea bine cu mîinile pe care le avea, delicate ca ale unei femei? —, era încrustat cu filigran de metal; respirația ei aburea în aerul rece. Kahn îmbrăcase cămașa de zale, pe care o lăcuise într-un albastru intens cu cîteva săptămîni în urmă în Piața de Tinichea; și peste ea, avînd grijă să nu-l păteze, un vindiac din mătase avînd același galben caustic ca și cioltarele iepei. Iubea culorile acelea. Părul îi flutura în bătaia vîntului ca o flamură. Deasupra capului învîrtea o sabie cu plăsele de argint. Prințului, care trăise atît de mult timp într-o lume a semnelor, i se păru pentru o clipă că mlaștina nu-i putea cuprinde: erau transformați în propriile lor embleme și astfel deveniseră invincibili. Însă era o festă a luminii, și trecu, iar el văzu că arătau destul de mici în fața Bestiei celei de-a Șasea Case.

Lamia!

Își scutură iritată penele spre ei. Se pîrțîi. Cînd se mișcă, solzi chitinoși zăngăniră ca niște trestii uscate. Răcni și țiui sardonic, închise o pleoapă grea peste un ochi bulbucat, ca de insectă. Execută un stîngaci dans sexual pe copitele din spate și-și scutură clopoțeii a invitație.

Chiar dacă nu-i voia, avea să-i atace. Era hotărîtă să articuleze cuvinte.

— Snork.

Rîse încîntată, ridică o aripă și se curăță cu pliscul. Lamia, șarpele cu pene: un miros plăcut de mosc umplu aerul. Lamia! Întinse niște degete lungi și îndoite ca să apuce omul damnat și frumosul lui cal! Spuse deslușit:

— Sînt un mincinos și un pitic deopotrivă.

Trimise un jet puternic de urnă caldă în pămîntul îmbibat cu apă.

— Mă piș pe voi.

Își spori mărimea corpului de două ori, se clătină, chicoti, își recăpătă echilibrul și se năpusti asupra lui Kahn.

— Fugi! Fugi! îl avertiză tegeus-Cromis.

Cioltarele iepei fură stropite de sînge: curajoasă, ea ascultă de frîu. Dissolution Kahn tuși și vomită: nu voia să fugă. Se agăță în schimb de șa, clătinîndu-se și gemînd, în timp ce zăpada cobora învîrtejit și Lamia își arunca umbra peste ei. Se convinse să se uite în sus.

— Îți fac eu felul, spuse el.

Își avîntă disperat sabia cea mare și nimeri Bestia din plin. Aceasta începu să piardă din înălțime.

— Nu, vezi tu, spuse ea.

După aceasta, fu clar că nu știu ce să facă. Era atît de obosit. Iapa încă asculta de frîu, avînd grijă să nu-l doboare din șa. El își scăpă sabia. Zalele de care fusese atît de mîndru erau zdrențuite; fîșii întregi din ele păreau săpate în carnea pieptului și-a umerilor săi. Stătea cît mai nemișcat putea, temîndu-se să nu-și deschidă vreo rană, și se uită la a Șasea Bestie cum se micșora, lepădîndu-se de aripi, de solzi, de toate. Fiecare fațetă a ochilor ei se opaciză.

— Te rog, spuse el. Tu știi.

Un miros de păr ars veni și plecă: zgură, praf, coji de legume. Majoritatea membrelor ei se scofîlciseră, lăsînd în urmă niște cioturi pline de negi care dispărură și ele curînd. Fluide sclipitoare se amestecară cu apa mlaștinii. Gură după gură pîrîi slab și dispăru.

— Te rog.

Kahn ridică ochii numai după ce Lamia își repetă toate încarnările. Fața lui era puhavă și cenușie. Coborî din șa și rămase în picioare ca un bețiv.

— Iapa asta are umerii ca niște contraforturi de biserică, spuse el răgușit.

Își curăță gîtul, uitîndu-se la tegeus-Cromis de parcă nu-l mai văzuse niciodată înainte, apoi clătină din cap pentru sine.

— Ar fi trebuit s-o omori cînd ai avut ocazia, spuse el.

Se clătină înapoi. Gura i se deschise de surpriză. Cînd se uită în jos și văzu sabia prințului ieșindu-i din pîntece, scînci. Îl străbătu un tremur rapid și violent. Sîngele îi curse pe coapse. Întinse mîinile și apucă sabia de parcă ar fi vrut s-o scoată, apoi îi dădu drumul.

— De ce ai făcut asta?

— Trebuia să fiu omorît cînd o omoram. Acum cine sînt?

Dissolution Kahn se așeză cu băgare de seamă. Tuși și se șterse la gură.

— Nu mă așteptam la asta, spuse el. Ai văzut arătarea aia? I-am făcut felul, iar acum uite ce pățesc. Dacă m-ai ajuta, încă aș putea ieși cu viață din mlaștina asta. Îți pot spune eu ce să faci dacă tu nu știi.

El rîse.

— Tu și toți strămoșii tăi ați fost bine păcăliți. A fost ușor s-o omor. Ușor. Vrei să mă ajuți să plec de aici?

— Ce mă voi face acum? șopti prințul, care nu-l auzise.

Dissolution Kahn se întoarse și dădu cu ochii de trupul băiatului de la han. Văzu cît de slab și alb era, cum, pe lîngă faptul că era îndoit într-un unghi ciudat, nu era marcat de propria-i transfigurare, și cum, în clipa aceea, i se părea că

este un băiat oarecare. După care se aplecă în față, propti mînerul sabiei prințului în coastele lui și se împinse cu toată forța. Icni.

Cu tabachera de cositor pe genunchi, tegeus-Cromis șezu lîngă lac pînă tîrziu spre seară, cînd strania lumină începu să iasă din apă. Ninsoarea se oprise; nu se așezase multă. *Micuțul Johnny Jack*, notă el pe marginea uneia dintre cărțile sale: *Chiar dacă el e mic a lui familie mare era.* După aceasta, nu se putu gîndi la ce anume să facă altceva. Revăzu tot ceea ce făcuse vreodată; nici asta nu era nimic. În cele din urmă, își scoase sabia din pîntecele lui Dissolution Kahn și o aruncă în eleșteu. Asta nu păru să-l satisfacă, așa că-și scoase inelele și le aruncă după sabie. Se urcă în spinarea iepei; în desagi găsise o mantie mare și groasă în care să se înfășoare. Fiindcă evitase toată după-amiaza s-o facă, se convinse să se uite în jos la băiatul mort.

— Cînd mă gîndesc la tine prinzînd fluturi de noapte, îmi vine să plîng, spuse el. Ar fi trebuit să mă omori la han.

Prințul călări spre sud toată noaptea și, cînd ieși de sub copaci, nu vru să ridice ochii spre cer de teamă că Stelele Numelui vor reflecta o imensă și nenaturală schimbare pe pămînt.

CAVALERII DIN VIRICONIUM

Asasinii aristocrați din Orașul de Sus fluieră în timp ce-și văd de jocurile lor de răufăcători printre observatoarele dărăpănate și fortificațiile abandonate din Lowth. Departe sau aproape, aceste schimburi — răbufniri scurte și răspunsuri prelungi care deseori se termină în ceea ce-ai putea numi o notă interogativă — alcătuiesc fundamentele unui limbaj complex, din pricina cărui ecou te trezești brusc în ora grea dinainte de răsăritul soarelui. Du-te la fereastră: strada e goală. S-ar putea să auzi pași alergînd, sau un suspin. Într-un minut sau două, fluierăturile s-au îndepărtat în direcția Pieței de Tinichea sau Margarethestrasse. În ziua următoare, un mic prinț este descoperit în rigolă cu gîtul tăiat, și tot ce-ți rămîne este impresia unor războaie secrete, o răbdare fatală, o mișcare inteligentă în întuneric.

Copii din Cartier se prefac că înțeleg aceste semnale. Cunosc trecutul tuturor celor mai disperați oameni din oraș. Dimineața, în drum spre Lyceumul de pe Simeonstrasse, ei analizează fiecare față epuizată.

„Uite-l pe Antic Horn“, șoptesc ei, „directorul Asociației Filosofice Anemona Albastră“ și: „Noaptea trecută, Osgerby Practal a omorît doi oameni ai Reginei chiar sub geamul meu; a făcut-o cu cuțitul — așa! — și-apoi a fluierat sloganul „găsit și ucis“ al celor din Clanul Lăcustei...“

Dacă ai fi urmărit fluierăturile într-o seară aspră de decembrie la cîțiva ani după Războiul celor Două Regine, te-ar fi dus într-o curte infamă din spatele hanului numit Șaua Driadei aflat la intersecția lui Rue Miromesnil cu Salt Lip Lane. Soarele a coborît cu o oră în urmă sub trei șiruri de nori portocalii. De atunci a căzut lapovița. Fum și aburi ieșeau din han în lumina unei uși întredeschise; în aer plutea un miros de unguent, cîrnat uscat și antracit ars. Curtea era plină pe trei laturi de bărbați ale căror mantii de lînă aveau tivul vopsit în culoarea sîngelui uscat, bărbați care stăteau „în poziția afectată proprie exclusiv luptătorilor cu sabia și dansatorilor“. Erau tăcuți și încordați, și-n mare parte ignorau rîsetele care se auzeau în han.

Cu mult timp în urmă, cineva instalase în curte patru stîlpi de lemn. Înnegriți și nemișcați, acoperiți de zăpadă, aceștia alcătuiau un pătrat cu latura de cîțiva metri. Șase ucenici munceau la curățarea acestuia, folosind mături cu cozi lungi

pentru a înlătura zloata şi mistrii boante pentru a desprinde bucăţile întărite de gheaţă lăsate de întîlnirea din ziua precedentă.

(Dimineţile, aceşti flăcăi vînd anemone candel în piaţa Rivelin. Fac diverse lucruri pentru jucătorii de cărţi. Dar, după-amiaza, ochii lor devin distanţi, gînditori, tulburaţi: abia aşteaptă venirea nopţii, cînd îşi vor îmbrăca jachetele de lînă largi, ca pentru femei, şi pantalonii de piele strînşi pe picior pentru a deveni îngrijitorii bărbaţilor care poartă mantii de culoarea laptelui. Ce să credem despre ei? Sînt slabi şi prost hrăniţi, dar atît de devotaţi. Umblă cu un pas uşor. Nici măcar stăpînii lor nu-i înţeleg.)

Un bărbat cam bătrîn şedea pe un taburet printre membrii bandei lui, în timp ce doi ucenici îl găteau. Îi dăduseră jos deja mantia şi cămaşa de zale, şi-i susţineau încheietura mîinii drepte cu o faşă de canava. Îi trăseseră de pe faţă părul cărunt, îl prinseseră cu o agrafă ornamentală din oţel. Acum îi frecau cu unguent muşchii înţepeniţi ai umerilor. El îi ignora, uitîndu-se cu ochi goi la stîlpii înnegriţi care-l aşteptau ca nişte cadavre scoase dintr-o mlaştină. Abia dacă părea să simtă frigul, cu toate că braţele lui goale erau vineţii din cauza lui. O dată, îşi vîrî două degete sub cingătoarea de la brîu ca să se asigure că era destul de tare strînsă. Sabia îi stătea proptită de genunchi. Fără tragere de inimă, îi împinse vîrful între două pietre de pavaj şi începu să le despartă.

Cînd se aplecă în faţă unul dintre ucenici şi-i şopti ceva la ureche, păru că el nu avea să răspundă: apoi îşi drese vocea de parcă nu mai vorbise cu nimeni de mult timp şi spuse:

— N-am auzit niciodată de el. Şi, dacă aş fi auzit, nu i-aş fi dat satisfacţie. Un mucos mic din Mynned?

Băiatul îi zîmbi cu afecţiune.

— Întotdeauna te voi urma, Practal. Chiar şi dacă-ţi va reteza picioarele.

Practal întinse o mînă şi-l apucă pe băiat de încheietura mîinii.

— Dacă o să mă omoare, tu o să fugi cu primul pozeur care va veni aici încălţat în pantofi moi!

— Nu, spuse băiatul. Nu!

Practal îl mai ţinu o clipă de braţ, apoi scoase un rîset scurt.

— Mare prost mai eşti, spuse el, dar părea satisfăcut.

Se întoarse la încercarea de a desprinde cele două pietre de pavaj.

Omul lui Mammy veni în curte mai tîrziu, înconjurat de curtenii în mantii de catifea galbenă care-l escortaseră din Mynned. Practal aruncă o privire la ei, după care scuipă pe jos. Hanul era tăcut acum. Prin uşa lui întredeschisă, cîţiva curioşi — în mare parte neguţători ambulanţi din Rivelin, dar şi cîteva iscoade şi băgători de seamă fideli locantei Şaua Driadei — se uitau, făcînd pariuri pe voci joase în vreme ce fumul şerpuia încet în lumina şi căldura din spatele lor.

Omul lui Mammy îl ignoră pe Practal. Intrînd în curte, lovi nepăsător cu piciorul în fiecare stîlp de lemn şi se uită în jur de parcă uitase ceva, un tînăr înalt cu ochi în care se citea o privire aprigă şi cu păr care fusese tuns şi vopsit în aşa fel încît arăta pe capul lui ca o creastă de ţepi stacojii. Avea pe el o mantie de un verde pal, pe spatele căreia era brodat un fulger portocaliu; cînd şi-o dădu jos, mulţimea văzu că, în loc de o cămaşă de zale, purta un fel de bluză largă cu şnururi. Ceata lui Practal se distră pe cinste văzînd-o, rîzînd şi arătînd cu

degetele. Acesta se uită cu ochi goi la ei, apoi, cu o mişcare detaşată, îşi scoase bluza peste cap şi o rupse în două. Lucrul acesta păru să-i deranjeze pe curteni, care se depărtară de el şi rămaseră în coloană de-a lungul celei de-a patra laturi a curţii, adulmecînd ostentativ cutiile cu mirodenii.

Practal spuse cu dezgust:

— Au trimis un copil.

Asta trimiseseră. Pieptul lui era slab şi alb; mai jos, două imense abcese se vindecaseră sub forma unor găuri conice. Spatele lui era lung şi scobit. La gît avea legată o batistă verzuie. Părea nedezvoltat, dar în acelaşi timp solid.

— Nu-i de mirare c-a avut nevoie de-o escortă.

Băiatul trebuia să fi auzit aceasta, dar continuă să se plimbe fără scop prin jur, mestecînd ceva între dinţi. Se scărpină apoi vînjos în chică, îngenunche şi cotrobăi printre veşmintele pe care le împrăştiase pe jos, pînă ce găsi o teacă de ceramică lungă de treizeci de centimetri. Cînd mulţimea văzu asta, pariurile se înteţiră, cele mai multe împotriva lui Practal; Clanul Lăcustei părea agitat. Şuierînd printre dinţi ca şi cînd ar fi calmat un cal, omul Reginei scoase cuţitul energetic din teacă şi execută cîteva mişcări cu el. Acesta produse un vîjîit înfiorător, mortal, şi un nor de scîntei palide care se ridicară în aerul jilav ca nişte fluturi amorţiţi; şi, pe unde trecea, lăsa în urmă în semiîntuneric o dîră precisă de lumină.

Osgerby Practal ridică din umeri.

— Ca să folosească aia are nevoie de braţe lungi, spuse el.

Cineva strigă regulile. În clipa cînd unul dintre combatanţi era tăiat, pierdea. Dacă păşea vreunul dintre ei afară din pătratul definit de stîlpi, se va considera că-şi recunoscuse înfrîngerea. Nimeni nu trebuia să moară (cu toate că, cel mai adesea, tocmai asta se întîmpla). Practal nu fu deloc atent. Băiatul aplecă din cap plin de interes la rostirea fiecărei reguli, apoi se îndepărtă, zîmbind şi fluierînd.

Luptele mixte erau neobişnuite. Practal, care avea o oarecare experienţă în privinţa asta, îşi ţinu sabia jos, departe de atingerea cuţitului energetic, în parte ca să reducă riscul de a fi tăiată în două, în parte pentru ca oponentul să fie tentat să vină spre el. Băiatul adoptă o postură stabilă şi, după cîteva secunde de mers necoordonat în cerc, începu să gîfîie din greu. Dintr-o dată, cuţitul energetic îşi croi drum între ei, vîjîind şi scăpărînd ca un foc de artificii. Mulţimea îşi pierdu răsuflarea, dar Practal nu făcu decît să păşească în lături şi să-l lase să treacă pe lîngă el. Înainte ca băiatul să-şi poată recăpăta echilibrul, latul sabiei lui Practal îl izbi în ureche. Căzu, lovindu-se de dintre stîlpii din colţ, ţinîndu-şi mîna lipită de o parte ca feţei şi clipind des.

Curtenii plescăiră nerăbdători din limbi.

— Ieşi din colţul ăla şi arată-ne cum se luptă, i se adresă un membru al Clanului Lăcustei.

Se auziră rîsete.

Băiatul vorbi pentru prima dată.

— Du-te acasă şi uită-te între picioarele nevesti-tii, partenere, zise el. Cred c-am uitat ceva acolo noaptea trecută.

Răspunsul amuză şi mai tare mulţimea. Cît el rînjea spre oameni, Practal îl lovi din nou tare în ureche. De data aceasta, cuţitul energetic îi căzu din mînă

și începu să roadă piatra cubică centimetru cu centimetru la picioarele lui, scoțînd un bîzîit surd. El rămase locului uitîndu-se în jos la cuțit și frecîndu-și urechea.

Vîrful sabiei lui Practal stătea lipit de coșul pieptului său. Dar băiatul refuza să se uite la el, așa că Practal lăsă sabia jos și se întoarse la taburetul său. Se așeză cu spatele la piață în vreme ce ucenicii lui îi șterseră fața cu un prosop, murmurînd încurajări pe voci joase, și-i oferiră o ploscă știrbită. El o ridică în aer.

— Vrei și tu? strigă peste umăr.

Mulțimea se bucură de asta: se auziră ovații pînă și din partea oamenilor care-l susținuseră pe băiat.

— Ce-i aia, pișat? spuse băiatul. Curînd, o să beau cît poftesc.

Practal sări în picioare atît de repede, că doborî scaunul.

— Prea-bine, atunci! strigă el cu fața roșie. Haide!

Dar nu se întîmplă nimic. Băiatul nu făcu decît să lovească cu călcîiul o bucată de gheață pe care ucenicii n-o văzuseră în mijlocul pieței, în timp ce cuțitul energetic, ținut cu neglijență lîngă piciorul drept, pîlpîia și scăpăra scîntei albe care pluteau deasupra mulțimii, emanînd un miros bolnăvicios. Părea îngrijorat.

— Piața asta a fost prost pregătită, spuse el.

Ceata de curteni se agită iritată; mulțimea rîse zeflemitor.

— Nu-mi pasă de asta, spuse Practal, și se avîntă într-un atac susținut, strîns, foarte tehnic, controlînd avîntul sabiei cu mișcări exersate, sub formă de opt, așa încît aceasta străluci și fulgeră în lumina care ieșea pe ușa hanului. Ceata lui Practal scanda și flutura din brațe. Băiatul fu nevoit să bată într-o retragere stîngace, iar cînd piciorul i se opri în bucata de gheață din mijlocul pieței, căzu la pămînt țipînd. Practal coborî sabia cu toată forța. Băiatul zîmbi. Își mișcă repede capul din calea ei și, cu un zăngănit, sabia se înfipse între două pietre de pavaj. Pe cînd Practal încerca s-o scoată, băiatul întinse mîna după picioarele lui și-i tăie tendoanele din spatele genunchilor.

Practal păru surprins.

— Nu așa se luptă cu o asemenea armă, începu el, ca și cînd i-ar fi dat sfaturi ucenicului său.

Dădu drumul sabiei și merse clătinîndu-se fără țintă prin piață, cu gura deschisă, ținîndu-se de spatele genunchilor. Băiatul îl urmă cu interes pînă ce se prăbuși, apoi îngenunche și-și lipi fața de a lui Practal ca să fie sigur că-l ascultă.

— Numele meu este Ignace Retz, spuse el încet.

Practal mușcă pietrele. Băiatul ridică vocea, în așa fel încît să-l poată auzi mulțimea.

— Numele meu este Ignace Retz și-ndrăznesc să spun c-o să mai auziți de mine.

— Omoară-mă, spuse Practal. Acum n-o să mai pot umbla.

Ignace Retz clătină din cap. Mulțimea fu străbătută de un oftat. Retz se duse la ucenicul care ținea cămașa de zale și mantia de culoarea laptelui ale lui Practal.

— O să am nevoie de-o cămașă și de-o mantie noi, anunță el cu voce tare, așa încît oamenii ăștia buni să nu mai fie tentați să rîdă iarăși de mine.

După ce luă hainele, la care avea dreptul după reguli, își vîrî cuțitul energetic înapoi în teacă, mînuindu-l cu mai multă grijă decît o făcuse în timpul luptei. Părea obosit. Unul dintre curteni îl atinse pe braț și spuse cu răceală:

— A sosit timpul să te întorci înapoi în Orașul de Sus.

Retz aplecă din cap.

Pe cînd se îndrepta spre ușa hanului, cu cămașa de zale adunată într-o minge grea sub un braț și cu mantia aruncată peste umeri, ucenicul lui Practal veni și-i ațînu calea, strigînd:

— Practal a fost cel mai bun! Practal a fost cel mai bun!

Retz se uită în jos la el și aprobă din cap.

— Așa a fost, într-adevăr.

Ucenicul începu să lăcrimeze.

— Clanul Lăcustei nu te va lăsa în viață pentru asta! spuse el cu sălbăticie.

— Nu mă așteptam să mă lase, zise Ignace Retz.

Își frecă urechea. Curtenii îl duseră în grabă afară de acolo. În urma lui, mulțimea fusese redusă la tăcere. Pînă atunci nu fusese plătit nici un pariu.

Mammy Vooley avea o curte deprimantă. Era bătrînă cînd o aduseseră Nordicii în oraș după Războiul celor Două Regine, iar acum corpul său semăna cu un stîlp de fildeș însuflețit pe care-l îmbrăcaseră în rochia purpurie spălăcită a predecesoarei ei. Pe el stătea un cap foarte mic, care părea că fusese în parte scalpat, în parte ars și în parte supt de foame într-o cușcă suspendată deasupra Scărilor Gabelline. Îi lipsea un ochi. Ședea pe un tron bătrîn din lemn cioplit cu roți de fier în mijlocul unei camere înalte cu pereți văruiți, care avea cinci ferestre. Nimeni nu știa de unde venise ea, nici măcar Nordicii pe a căror regină o înlocuise. Inteligența ei nu se-mpuțina niciodată. Noaptea, servitorii auzeau o voce tînguitoare cîntînd într-o limbă pe care nici unul dintre ei n-o cunoștea, pe cînd ședea printre anticele sculpturi și mașinării stricate care reprezintă moștenirea orașului.

Ignace Retz fu condus înăuntru s-o vadă de către aceiași curteni care-l duseseră la luptă. Aceștia se aplecară în fața lui Mammy Vooley și-l împinseră înainte, nemaideranjîndu-se să-și ascundă disprețul pe care-l simțeau pentru el. Mammy Vooley le zîmbi. Întinse o mînă și-l trase pe Retz mai aproape de capul său chel. Se uită surescitată la fața lui, plimbîndu-și degetele pe bicepșii lui, pe maxilar, pe creasta-i stacojie. Examină vînătăile pe care i le lăsase Practal pe o parte a capului. De-ndată ce se convinse că băiatul nu venise cu gînduri rele, îl împinse în lături.

— A reușit campionul meu să-i apere onoarea? întrebă ea.

Cînd vorbi, în spatele ferestrelor se aprinseră cîteva lumini, scoțînd la iveală niște fețe albastre neclare care păreau să repete mutește ceea ce spunea ea.

— A murit omul?

Imediat, Retz văzu că făcuse o greșeală. L-ar fi putut omorî pe Practal, și acum își dorea s-o fi făcut. Se întrebă dacă nu i se spusese deja asta reginei. Știa că, orice ar fi spus el, curtenii aveau să-i spună adevărul, dar, ca să evite un răspuns direct, aruncă pe podea la picioarele ei cămașa de zale a lui Practal.

— Îți aduc cămașa lui, doamnă, spuse el.

Ea se uită la ei fără nici o expresie. Din gurile fetelor din ferestre se iviră bule de salivă. Din spatele lui, Retz auzi pe cineva spunînd:

— Ne temem că omul nu e mort, Majestatea Ta. Retz a purtat un meci leneș și apoi l-a ologit printr-un truc ieftin. Nu înțelegem de ce, dat fiind că instrucțiunile au fost limpezi.

Retz rîse în mod periculos.

— N-a fost un truc ieftin, spuse el. A fost un truc isteț. Într-o bună zi o să găsesc și pentru voi un asemenea truc.

Mammy Vooley ședea ca un morman de bețe, cu singurul ei ochi îndreptat spre tavan.

După o clipă, păru să ridice din umeri.

— Pentru moment, ajunge, spuse ea fără vlagă. Dar pe viitor trebuie să-i omori, trebuie întotdeauna să-i omori. Vreau să fie omorîți.

Și mîna ei marmorată ieși din nou de sub faldurile robei, pe care fulgi mici de var și tencuială umedă se așezaseră ca praful pe frunzele răsucite ale unei plante nepămîntene.

— Acum, dă-mi arma înapoi pînă data viitoare.

Retz își masă urechea. Cuțitul energetic îi lăsase în oase un fel de reziduu, o vibrație care-l făcea să se simtă ca de plumb și amețit. Se temea de Mammy Vooley, și era chiar și mai speriat de fețele moarte, albăstrui, din ferestre; se temea de curtenii care se plimbau de colo-colo prin spatele lui, șoptind între ei. Dar își făcuse atîția dușmani în Orașul de Jos, încît în seara aceea trebuie s-o convingă să-l lase să păstreze cuțitul. Ca să cîștige timp, își lăsă un genunchi în pămînt. Apoi își aminti ceva ce auzise într-o piesă de teatru populară, *Războiul cu Marii Cărăbuși*.

— Doamnă, spuse el cu urgență, dă-mi voie să te slujesc mai departe. La sud și est se-ntind pustiile acelea necuprinse care amenință să înghită Viriconiumul. Acolo se află noi imperii care trebuie ridicate, noi comori care trebuie dezgropate! Dă-mi doar cuțitul ăsta, un cal și cîțiva oameni, și eu mă voi aventura acolo în numele tău!

Cînd tegeus-Cromis, teribilul luptător cu sabia din *Războiul cu Marii Cărăbuși*, o rugase pe Regina Methvet Nian în felul acesta, ea îl trimisese imediat (chiar dacă însoțindu-și vorbele cu un zîmbet firav, profetic) în călătoria care-l dusese la înfrîngerea Piticului de Fier, și de acolo la dobîndirea unei imense puteri. Mammy Vooley nu făcu decît să se uite în gol și șopti:

— Despre ce vorbești? Toate imperiile din lume sînt deja ale mele.

Pentru o secundă, Retz își uită poziția socială, atît de reală era rîvna lui pentru acea comoară care zace abandonată printre mlaștinile pustii și orașele scufundate, bîntuite de leneși, din Sud. Limpezimea propriei lui halucinații își uluise.

— Atunci, ce-mi vei da? ceru el să afle cu amărăciune. Că doar nu ți-am pricinuit vreun neajuns.

Mammy Vooley rîse.

— Îți voi da cămașa de zale a lui Osgerby Practal, spuse ea, dat fiind că ai abandonat hainele în care te-am îmbrăcat. Acum — repede! — dă-mi înapoi arma. Nu este croită pentru tine. Rolul ei este doar acela de a-mi apăra onoarea, cum bine știi. Trebuie returnată după luptă.

Retz îmbrățișă picioarele slabe și ciudat articulate ale lui Mammy Vooley și încercă să-și așeze capul în poala ei. Închise ochii. Îi simți pe curteni cum încercau să-l tragă în lături. Cu toate că lovi tare din picioare, ei îl dezbrăcară curînd de mantia de culoarea laptelui — exclamînd dezgustați la vederea albiciunii corpului său — și găsiră teaca din ceramică prinsă la subsuoară. Se gîndi la ce avea să i se întîmple dacă-l prindeau neînarmat cei din Clanul Lăcustei printre ruinele din Lowth, sau jos lîngă Insula Ciinilor, unde trăia mama lui.

— Doamna mea, imploră el, *împrumută-mi* cuțitul. O să am nevoie de el înainte de răsărit...

Dar Mammy Vooley nu vru să-i vorbească. Cu un țipăt de disperare, îi aruncă în lături pe curteni și scoase cuțitul. Scîntei albe, leproase, zburară prin camera friguroasă. Oasele brațului i se transformară în pastă.

— Asta-i tot ce-am primit vreodată de la tine, se auzi el că spune. Și uite cum ți-l dau înapoi, Mammy Vooley!

Cu o brăzdare iute de cuțit, reteză brațul pe care-l ridicase ea ca să-l expedieze. Ea se uită la capătul brațului, și apoi la Retz: fața ei părea să înoate spre a lui printr-o apă întunecată, încordată, cu un singur ochi, incapabilă să înțeleagă ce-i făcuse.

Retz își duse mîinile la cap.

Aruncă arma, își adună obiectele personale și — în timp ce curtenii încă se călcau pe picioare de teamă și confuzie, ștergîndu-și amorțiți mantiile acolo unde sîngele lui Mammy Vooley îi stropise — o rupse la fugă gemînd afară din palat. În urma lui, toate buzele albastre neclare din ferestrele camerei tronului se deschiseră și se închiseră agitate, ca niște vietăți de eleșteu deranjate.

Afară, pe Proton Way, căzu tremurînd în zăpada noroioasă și-și vomită sufletul. Rămase acolo spunîndu-și: Acum doi ani eram un nimic; apoi am devenit campionul Reginei și un mare luptător; acum, ei mă vor hăitui și voi fi iarăși un nimic. Rămase acolo vreme de douăzeci de minute. Nu veni nimeni după el. Era foarte întuneric. După ce se calmă și adevărata dimensiune a poziției sale disperate i se revelă, se îmbrăcă în hainele lui Osgerby Practal și se duse în Orașul de Jos, unde se plimbă fără țintă pînă ce ajunse la un loc pe care-l cunoștea, numit Bistro Californium. Șezu acolo bînd gin cu lămîie pînă ce începură fluierăturile și teama îl scoase înapoi pe străzi.

Era ultima oră dinainte de răsărit, și un ger atotcuprinzător transformase zăpada pîngărită în gheață. Retz păși printr-o arcadă pe o alee de undeva aproape de Cheiul Line Mass și se trezi într-o curte adîncă și îngustă unde fațadele proeminente ale caselor erau ținute la distanță de imense traverse de lemn. Fundul acestui puț năruit era îngrozitor de rece și plin de un întuneric neafectat de zi sau noapte; era presărat cu cioburile unor vase de lut și de alte mizerii. Retz se cutremură. Trei laturi ale curții aveau geamuri cu obloane; a patra era un perete gol, acoperit de funingine, înțepat ici-colo de șuruburi din fier ruginit; deasupra, el reuși să vadă un pătrat mic de cer luminat de lună. Pentru moment, reușise să-și piardă urma pentru urmăritori. Îi auzise ultima oară cutreierînd străzile de lîngă canal. Se asigură pentru scurtă vreme că era singur și se așeză în pragul unei uși ca să aștept prima lumină a zilei. Își înfășură pe lîngă corp mantia de lînă.

Lîngă ureche îi răsună un fluierat slab. Sări în picioare cu un țipăt de teamă și începu să bată la ușa casei.

— Ajutor! strigă el. Crimă!

În spatele lui, în întuneric, auzi un rîset tăcut și ironic.

Susținătorii Clanului Lăcustei îl alungaseră din Cartierul Artiștilor în Lowth. Acolo, pe cunoscutul deal, recunoscuse cu o panică crescîndă cîrîielile, țipetele și fluierăturile joase, tînguitoare, ale unei duzini de alte bande, printre care și Derbedeii din Orașul de Sus ai lui Anax Hermax, Sindicatul Iarba Moale cu supranaturalul lor slogan „Ne-am adunat cu toții", Oamenii Hîrtiei Galbene și Cinci Septembrie — pînă și trufașii mercenari ai Anemonei Albastre. Îl așteptau pe el, rivalitățile naturale dintre ei fiind suprimate. Făcuseră noaptea să răsune ca interiorul unui aviariu. Apoi îl urmăriseră de colo-colo prin Lowth prin frig și lapoviță pînă ce-l durură plămînii, arătîndu-se doar atît cît să-l facă să nu se oprească, împingîndu-l încet către Orașul de Sus, spre palat și Mammy Vooley. Credea că nu-l vor ataca într-o casă particulară, sau la lumina zilei, dacă reușea să supraviețuiască pînă atunci.

—Ajutor! strigă el. Vă rog, ajutor!

Brusc, unul dintre obloanele de deasupra se deschise și apăru un cap înclinat alert pe o parte. Retz flutură din mîini.

— Crimă!

Fereastra se trînti la loc. El suspină și lovi mai tare în ușă, în timp ce-n urma lui fluierăturile sfredelitoare ale Oamenilor Hîrtiei Galbene umpleau curtea. Cînd se uită în sus, traversele de lemn viermuiau de siluete desenate pe fundalul cerului. Voiau să-l gonească din curte și înapoi în oraș. Cineva îl înșfăcă de umăr, șoptind. Cînd lovi cu palma, atacatorul îl tăie ușor pe dosul palmei. O clipă mai tîrziu, ușa se deschise și el căzu prin ea într-un hol slab luminat unde un bătrîn într-o robă sinilie îl aștepta cu o lumînare în mînă.

Deasupra scărilor din spatele draperiei grele din aba de la capătul holului se afla o încăpere mare cu podea de piatră și ziduri albe tencuite, păstrate deasupra punctului de îngheț de un taler cu tăciuni strălucitori. Era mobilată cu scaune de lemn masiv, un bufet foarte vechi și un pupitru sub forma unui vultur ale cărui aripi întinse susțineau o carte veche. Pe un perete atîrna o tapiserie franjurată și în dezacord cu restul camerei, care era aceea a unui egumen, a unui judecător sau a unui soldat ieșit la vatră. Bătrînul îl convinse pe Retz să se așeze pe unul dintre scaune și ținu lumînarea ridicată, așa încît să-i poată examina creasta stacojie, pe care era evident că o confundase cu rezultatul unei răni la cap.

După un moment, suspină nerăbdător.

— Chiar și așa, spuse el.

— Domnule, zise Retz, uitîndu-se în sus la el cu ochii îngustați, ești un doctor? Și:

— Domnule, nu văd nimic din cauza lumînării.

Asta nu era tocmai adevărat. Dacă mișca din cap putea desluși o față galbenă emaciată, lungă și inteligentă, cu pielea subțire întinsă peste oase ca o hîrtie ceruită peste o lampă.

— Așa este, spuse bătrînul. Ți-e foame?

Fără să aştepte vreun răspuns, se duse la fereastră şi se uită afară.

— Ei bine, ai fost mai isteţ decît ceilalţi lupi şi vei mai trăi încă o zi. Aşteaptă aici.

Şi părăsi încăperea.

Retz îşi trecu obosit mîinile peste faţă. Greaţa îl lăsă, transpiraţia i se uscă în scobitura spatelui, fluierăturile Oamenilor Hîrtiei Galbene se mişcară către est, spre canal, şi-n cele din urmă se stinseră. După cîteva minute, se ridică şi se încălzi la talerul cu tăciuni, depărtîndu-şi degetele deasupra lui ca un evantai, apoi frecîndu-şi mecanic palmele una de cealaltă în timp ce se uita la pupitrul din mijlocul camerei. Era făcut din oţel de calitate, şi se întreba cît de mult ar fi putut scoate pe el la magazinele de amanet de pe Margarethestrasse. Respiraţia îi vălurea în aerul rece. Cine era bătrînul? Mobila lui era scumpă. Cînd se întoarce, îşi spuse Retz, o să-l întreb cu ce se ocupă. Poate c-o să-mi dea vulturul ca să-mi pot cumpăra un cal şi să plec din oraş. Un bătrîn ca el îşi poate permite uşor aşa ceva. Retz examină farfuriile de porţelan din bufet. Se uită la tapiserie. Mari părţi din ea erau atît de degradate, încît nu reuşi să înţeleagă ce trebuiau să înfăţişeze, dar într-un colţ desluşi un deal şi poteca abruptă care şerpuia în sus printre stînci şi rădăcinile unor copaci bătrîni. Îl făcu să se simtă incomodat şi singur.

Cînd se întoarse bătrînul, aduse cu el o tavă pe care era o plăcintă şi nişte pîine. În cameră îl urmară două sau trei pisici, uitîndu-se în sus la el aşteptînd parcă ceva în lumina maronie, instabilă, a luminării. Îl găsi pe Retz în faţa tapiseriei.

— Vino de acolo! spuse el tăios.

— Domnule, zise Retz, aplecîndu-se mult, mi-ai salvat viaţa. Spune-mi cum te pot sluji.

— Nu-mi doresc un ucigaş drept slujitor, răspunse bătrînul.

Retz îşi muşcă furios buza de jos. Se întoarse cu spatele, se aşeză şi începu să-şi îndese pîine în gură.

— Dacă ai trăi acolo afară, ai face ca mine! spuse el nedesluşit. Ce mai e acolo?

— Am trăit în oraşul ăsta mai mulţi ani decît pot ţine minte, spuse bătrînul. Nu am omorît pe nimeni.

Aceasta fu urmată de o tăcere prelungă. Bătrînul îşi propti bărbia în piept şi păru pierdut în gînduri. Talerul cu tăciuni se răcea, păcănind. O pală de aer mişcă tapiseria, aşa încît aceasta se umflă ca o draperie ruptă în Bulevardul Aussman. Pisicile îşi ascuţiră ghearele în umbrele din spatele scaunelor. Ignace Retz mîncă, bău, se şterse la gură; mai mîncă şi iar se şterse la gură. Cînd fu sigur că bătrînul nu se uita la el, măsură îndrăzneţ din ochi vulturul de oţel. O dată, sub pretextul de a merge la fereastră, reuşi chiar şi să-l atingă.

— Cu cîte orori sîntem confruntaţi zi de zi! exclamă brusc bătrînul.

Suspină.

— Am auzit că filosofii de cafenea spun că: „Lumea e atît de bătrînă, încît substanţa realităţii nu mai ştie prea bine ce ar trebui să fie. Şablonul originar este ireparabil deformat. Istoria repetă fără încetare oraşul acesta şi cîteva întîmplări înspăimîntătoare — nu strict, dar într-un chip umbrit, nesigur, de parcă n-ar înţelege nimic, dar ar vrea să afle."

— Lumea este lume, spuse Ignace Retz. Orice-ar zice ei.

— Uită-te la tapiserie, zise bătrînul.

Retz se uită.

Desenul pe care-l desluşise mai devreme, cu poteca lui de munte şi tisele pitice, era mai vast decît crezuse. În el era înfăţişat un bărbat pleşuv care înainta anevoie pe potecă. Deasupra lui în aer plutea o pasăre mare. Dincolo de aceasta, alţi munţi şi alte văi se întindeau spre orizont. Nu se vedea nici o cusătură. Întreaga tapiserie fuseseră lucrată cu foarte mare grijă şi în mod realist, aşa încît Retz avu impresia că se uita printr-o fereastră. Bărbatul de pe potecă avea o piele gălbuie, iar mantia lui era albastră. Se apleca peste toiag de parcă rămăsese fără suflare. Fără veste, se întoarse şi se uită afară din tapiserie la Retz. Făcînd asta, tapiseria se mişcă într-o briză rece, emanînd un miros jilav, şi întreaga scenă dispăru.

Retz începu să tremure. În depărtare, îl auzi pe bătrîn spunînd:

— Nu e nevoie să fii speriat.

— Este viu, şopti Retz. Mammy Vooley...

Dar înainte să explice ce voia să spună, i se prezentă o altă scenă.

Erau zorii zilei în Viriconium. Cerul era un cazan de nori cu o pată de litargă la margine. Peste Proton Way cădea ploaie, acolo unde, susţinut de o sută de stîlpi din piatră neagră, acesta spirala în sus către palat. La jumătatea distanţei, două sau trei siluete în armuri stacojii sclipitoare stăteau uitîndu-se la un bărbat care se lupta cu un vultur făcut din metal. Faţa bărbatului avea tăieturi îngrozitoare; sîngele şi ploaia alcătuiau o mantie întunecată pe umerii lui, aşa cum stătea el îngenuncheat în mijlocul drumului. Dar ieşea cîştigător. Curînd, se ridică obosit în picioare şi aruncă pasărea la picioarele privitorilor, care se întoarseră şi nu vrură să-l ia în seamă. Bărbatul se uită afară din tapiserie. Obrajii îi erau despicaţi acolo unde-l ciupise pasărea; era bătrîn şi avea păr cărunt, iar ochii erau plini de regret. Buzele i se mişcară şi dispăru.

— Eu am fost! strigă Ignace Retz. N-am fost eu?

— Au existat multe Viriconiumuri, spuse bătrînul. Uită-te la tapiserie.

Doi bărbaţi cu săbii ruginite se împleticeau printr-o mlaştină înaltă. Mult în urma lor venea un pitic care purta catalige mecanice din fier. Capul îi era brăzdat de o rană. Ei îl aşteptară să-i ajungă, dar piticul rămase din nou în urmă aproape imediat. Se lovi de un scoruş şi porni în direcţia greşită. Unuia dintre bărbaţi, care semăna cu Ignace Retz, i se legăna la brîu o pasăre moartă. Se uită descurajat afară din tapiserie la Retz cel adevărat, apucă pasărea într-o mînă şi o ridică în aer ţinînd-o de gît. Cînd făcu gestul acesta, piticul trecu prin faţa lui, din cataligele lui ieşind gaze albe, nesănătoase. Trecură împreună prin apa unui pîrîiaş, şi toţi trei dispărură în depărtare unde oraşul aştepta pe deal.

După aceea, bărbaţii se luptară între ei la umbra unei stînci, în timp ce deasupra lor, pe linia erodată a orizontului, patrulau imenşi cărăbuşi strălucitori. Un explorator lovit de febră cu ochi disperaţi şedea într-o căruţă şi se lăsa tras de un animal ca un leneş înalt şi alb pînă ce ajunseră la marginea unui iaz într-un oraş inundat. În deşert, şopîrlele dădeau fără zăbavă ocol unui morman de cadavre.

În cele din urmă, Retz se obișnui să se vadă în centrul acestor întîmplări, cu toate că fu uneori surprins de felul cum arăta. Dar ultima scenă fu prea mult pentru el.

I se păru că se uita printr-o fereastră mare și boltită, în jurul montanților de piatră ai căreia se împleteau tulpinile unui trandafir ornamental. Spinii și florile acestuia încadrau o cameră unde perdele de lumină argintie pluteau ca o ploaie printre coloane enigmatice. Podeaua camerei era făcută din cristal roșu și în mijlocul ei fusese așezat un tron simplu. Stînd lîngă acesta, cu doi lei albinoși culcați la picioarele ei, se afla o femeie zveltă îmbrăcată în rochie de catifea. Ochii ei erau de un violet adînc, simpatic, părul avea cafeniul frunzelor de toamnă. Pe degetele-i lungi purta zece inele identice, iar în fața ei stătea un cavaler a cărui armură stacojie sclipitoare era parțial acoperită de o mantie neagră cu argintiu. Bărbatul avea fruntea plecată. Mîinile lui erau albe. La brîu purta o sabie de oțel.

Retz o auzi pe femeie spunînd cu claritate:

— Îți dau lucrurile acestea, lord tegeus-Cromis, fiindcă am încredere în tine. Ți-aș da și un cuțit energetic dacă aș avea unul. Du-te la Sud și cîștigă mari comori pentru noi toți.

Din tapiserie ieși un miros de trandafir într-o seară călduroasă. Se auzea sunetul blînd al apei care cade și, undeva, o singură notă melodioasă se repeta fără oprire cîntată la un instrument cu coarde. Cavalerul în armură stacojie luă mîna reginei sale și o sărută. Se întoarse ca să se uite pe geam afară și flutură din mînă ca și cînd pe acolo ar fi trecut cineva cunoscut. Părul lui negru era pieptănat cu cărare pe mijloc ca să încadreze chipul transfigurat al lui Ignace Retz. În spatele lui, regina zîmbea. Întreaga scenă dispăru, lăsînd în urmă un miros de umezeală, și tot ce mai putu fi văzut prin rupturile materialului fu tencuiala de pe perete.

Ignace Retz se frecă furios la ochi. Sări în picioare, îl trase pe bătrîn din scaun, îl apucă de partea superioară a brațului și-l tîrî pînă la tapiserie.

— Lucrurile alea de la urmă! se răsti el. Chiar s-au întîmplat?

— Nu toate reginele sînt Mammy Vooley, spuse bătrînul, de parcă ar fi cîștigat o dispută. Nu toți cavalerii sînt Ignace Retz. S-au întîmplat, sau se vor întîmpla.

— Fă-o să-mi arate din nou.

— Eu nu sînt decît îngrijitorul ei. N-o pot constrînge să facă nimic.

Retz îl împinse în lături cu o asemenea violență, încît bătrînul se lovi de bufet și doborî tava. Pisicile o rupseră agitate la fugă, adunînd în gură bucăți de mîncare.

— Nu sînt obligat să cred asta! strigă Retz.

Trase tapiseria de pe perete și o examină cu concentrare, de parcă ar fi sperat să se vadă mișcîndu-se în ea. Cînd aceasta rămase o simplă bucată de material, o aruncă pe podea și o lovi cu piciorul.

— Cum aș putea trăi dacă aș crede în asta? se întrebă el.

Se întoarse la bătrîn, îl apucă de umeri și-l scutură.

— De ce ai vrut să-mi arăți asta? Cum să mă mai mulțumesc acum cu orașul ăsta înfiorător?

— Nu ești nevoit să duci viața pe care o duci acum, spuse bătrînul. Lumea în care trăim noi o facem.

Retz îl aruncă deoparte. Bătrînul se lovi cu capul de bufet, scoase un ciudat icnet de furie și rămase nemișcat. Nu părea să fie mort. Vreme de cîteva minute, Retz își tîrșîi pași de colo-colo între geam și peretele pe care stătuse tapiseria, repetînd:

— Cum pot trăi? Cum pot trăi?

Apoi, se duse în grabă la pupitru și încercă să smulgă de pe el vulturul de oțel. În oraș trebuia să se fi crăpat deja de ziuă; urmăritorii probabil că tușeau și-și încălzeau mîinile la flăcările de petrol în Piața de Tinichea. Ar avea cîteva ore în care să vîndă pasărea, să cumpere un cal și un cuțit, și să plece înainte ca ucigașii cu simbrie să înceapă să-l vîneze din nou. Va ieși călare pe Poarta Bîntuită și va merge spre sud și nu va mai vedea niciodată locul acesta.

Pasărea se mișcă. La început, crezu că aceasta pur și simplu se desprinse de pe soclul de lemn negru pe care fusese așezată. Apoi simți o durere ascuțită în palma mîinii stîngi și, cînd se uită în jos, pasărea era vie și se zbătea cu forță în pumnul său. Inclină din cap, se uită în sus la el cu un ochi rece, violent. Își eliberă o aripă, apoi pe cealaltă, își dublă eforturile. El reuși s-o țină încă o secundă sau două, apoi, strigînd de repulsie și panică, îi dădu drumul și se împletici în spate, scuturîndu-și mîinile rănite. Căzu peste ceva de pe podea și se trezi că se holbează în ochii buimăciți, albaștri ca porțelanul, ai bătrînului.

— Ieși din casa mea! strigă acesta. M-am săturat de tine!

Pasărea se ridică între timp triumfal în aer și fîlfîi în jurul camerei, lovindu-se cu aripile de pereți și țipînd, în vreme ce reflecții arămii îi scăpărau din pene și pisicile se lăsară înfiorate pe vine sub mobilă.

— Ajută-mă! ceru Retz. Vulturul e viu!

Dar bătrînul, zăcînd pe podea ca paralizat, strînse din buze și nu răspunse decît:

— Singur ți-ai cerut-o.

Retz se ridică în picioare și traversă camera spre ușa din capul scărilor. Pasărea, care-și atacase obsesiv propria umbră de pe perete, se năpusti asupra lui, lovindu-l cu pliscul în ochi și zgîriindu-i gîtul și partea de sus a pieptului cu ghearele. El țipă. Îl trase de pe el și-l izbi de baza zidului, unde acesta se zbătu într-un chip dezorientat pentru un moment înainte să se avînte asupra uneia dintre pisici. Retz îl privi îngrozit, apoi își duse palmele la fața-i sîngerîndă și ieși orbecăind din cameră, coborî scările înguste și ieși iarăși în curte. Trînti ușa în urma lui.

Era încă întuneric.

Stînd în pragul ușii, Retz își pipăi precaut gîtul ca să vadă cît de grav era rănit. Se cutremură. Nu erau zgîrieturi superficiale. Deasupra, încă mai auzea pasărea captivă țipînd și lovind din aripi. Dacă scăpa, avea să-l găsească. De-ndată ce încetă să sîngereze, ieși tremurînd cu spatele din curte și intră pe sub arcadă într-un loc pe care nu-l cunoștea.

Se afla pe un drum larg, deschis, flancat de clădiri ruinate și mormane de gunoi. Ici și colo fuseseră săpate de-a latul lui șanțuri fără noimă, și pe ambele margini ardeau focuri sporadice. Praful acoperea castanii frînți și balustradele scoase din pămînt. Cu toate că nu se vedea nici un semn de ivire a zorilor, cerul reușea cumva să arunce asupra tuturor lucrurilor o lumină ciudată, firavă. În

spatele lui, curtea împrejmuită de ziduri stătea acum singură ca un fel de turn dreptunghiular gol. Crezu că încă se mai uita la tapiseria bătrînului; crezu că poate avusese loc noaptea un soi de război cu armele devastatoare ale lui Mammy Vooley; nu știa ce să creadă. Porni agitat la pas în direcția canalului, apoi o luă la fugă. Alergă vreme îndelungată, dar nu reuși să-l găsească. Acri întregi de țigle sparte produceau un sunet muzical scrîșnit sub picioarele lui. Dacă se uita în urmă, încă mai putea vedea turnul; dar devenea din ce în ce mai mic, și în cele din urmă uită unde să-l caute cu privirea.

Toată acea noapte lungă nu știu unde se afla, dar i se păru că era pe un platou înalt, vîntos și acoperit în întregime cu praful și molozul acestui oraș nefamiliar. Vîntul îi înțepa rănile pe care i le făcuse pasărea. Praful răpăia, căzînd ca o ploaie peste pereții dărîmați. O dată, auzi un fel de muzică ieșind dintr-o casă îndepărtată — respirația febrilă a unei tobe mari și plate, scîncetul strident și spasmodic a unui clarinet —, dar, cînd se apropie de acel loc, era din nou liniște, iar el se sperie și o rupse la fugă.

Mai tîrziu, dintre ruinele aflate destul de aproape de el o voce omenească scoase un lung și crescînd *u lu lu lu*, și i se răspunse imediat de foarte departe printr-un urlet ca de cîine. Fugi de el printre mormanele lungi de moloz și, pentru o vreme, se ascunse în carapacea eviscerată a unei clădiri ca o catedrală. După ce stătu acolo pentru aproape o oră, afară apărută mai multe figuri indistincte și începură să sape energic și în liniște în mijlocul drumului. Brusc, însă, fură deranjate; se uitară toate în sus la ceva ce Retz nu putea vedea, și o luară la fugă cu cazmalele în mîini. În acest timp, auzi niște pași mișcîndu-se în jurul lui în întuneric. Urmă un suspin adînc. *U lu lu* răsună, șocant de aproape, și el rămase iarăși singur. Îl examinaseră, oricine fuseseră ei, și-l găsiseră neinteresant.

Spre răsărit, părăsi clădirea ca să se uite la șanțul pe care-l săpaseră în drum. Era puțin adînc, neterminat, umplîndu-se deja cu nisip cenușiu. La distanță de aproximativ un kilometru și jumătate, găsi un om mort ascuns vederii de un colț de zidărie care se ridica puțin de înălțimea taliei.

Retz îngenunche și-l studie cu curiozitate.

Acesta zăcea de parcă ar fi căzut în timp ce fugea de cineva, cu picioarele strîmbe și o mînă evident ruptă. Avea o constituție masivă, era îmbrăcat într-o cămașă albă și largă și pantaloni negri din catifea legați sub genunchi cu șiret roșu. Avea pe față o mască sub formă de cap de pește, un fel de somon cu buze de culoarea afinelor, cu ochi bulbucați, lugubri, și o creastă de țepi rigizi; o purta într-un asemenea fel, încît, dacă ar fi stat în picioare, peștele s-ar fi uitat cu ochi sticloși spre cer. La bicepși avea legate panglici verzi care trebuiau să fîlfîie și să foșnească în bătaia vîntului. Lîngă el, unde îl scăpase, zăcea un cuțit energetic din care, pe cînd își ardea drum în jos prin moloz, se ridica o jerbă constantă de scîntei galbene, otrăvitoare.

Îi scoseseră cizmele. Picioarele lui albe și goale erau decorate cu tatuaje albastre care se-ntindeau în toate părțile ca niște vene.

Retz se uită țintă în jos la el. Se cățără pe zid și se uită gînditor în ambele direcții de-a lungul drumului pustiu. Oricare ar fi fost locul în care-l trimiseseră bătrînul și pasărea, trebuia să aibă o Mammy Vooley a lui. Zece minute mai tîrziu, ieși de după zid îmbrăcat în hainele mortului. Erau prea mari și avea

probleme cu capul de pește, care puțea pe dinăuntru, dar își legase șiretul roșu și panglicile, și luase cuțitul. Pe cînd termină această operațiune, răsăritul venise în sfîrșit, un capac de nori maronii ridicîndu-se în partea dinspre est pe dîre de lumină galbenă și verde-smarald, scoțînd la iveală un deal abrupt pe care nu-l văzuse înainte. Pe el se aflau turnuri, vechi fortificații și domurile arămii ale străvechilor observatoare. Retz porni în direcția pe care o luaseră săpătorii de șanțuri. SHROGGS ROYD, anunțau plăcile de marmură din colțurile străzii devastate: OULED NAIL. Apoi: RUE SEPILE.

În după-amiaza aceea avu loc o furtună uscată. Particule de praf fură spulberate pe sub un cer de plumb.

CAPUL NOROCOS

Uroconium, spunea Ardwiclk Crome, în ciuda tuturor frumuseților lui, era un oraș indiferent. Locuitorii lui iubeau arena; în fiecare seară ardeau sau cruțau viața cuiva pentru crime politice sau religioase. Nu prea aveau timp pentru altceva. De unde locuia el, la ultimul etaj al unei case de raport aflate la periferia cartierului Montrouge, puteai deseori vedea în întuneric focurile de artificii sau puteai auzi țipetele purtate de vînt.

Avea două camere. Într-una, se afla un pat cu cadru de fier pe care erau cîteva pături, și foarte aproape de el se afla un lavoar pe care rareori îl folosea. De obicei, mînca mîncare rece, cu toate că o dată încercase să gătească un ou aprinzînd sub el un ziar. Avea un scaun și un ibric alb și înalt pe care era desenată curtea unui han. Pe cealaltă cameră, un studio mic situat spre nord, ocupat cîndva — așa spunea o vorbă din Cartierul Artiștilor — de Kristodulos Fleece, pictorul, o ținea închisă. Înăuntru se aflau cîteva din cărțile lui, dar și hainele cu care fusese îmbrăcat cînd venise prima dată în Uriconium și despre care atunci crezuse că erau la modă.

Nu era un poet cunoscut, cu toate că avea discipolii lui.

În fiecare dimineață scria vreme de poate două ore, mai întîi priponindu-se singur de pat cu ajutorul a trei curei curele late de piele pe care i le dăduse tatăl lui și cu care se lega de glezne, șolduri și în cele din urmă peste piept. Îngrădirea libertății sau conștiința pedepsei indusă de aceasta, descoperise el, îl ajuta să gîndească.

Uneori, striga sau se zbătea; deseori, zăcea cît se poate de nemișcat și se uita tîmp la tavan. Se născuse în acele vaste și plictisitoare zone arabile care se întind spre est de la Soubridge pînă la Cîmpiile din Mijlocul Țării ca o mare de culoarea ciocolatei, și cele mai consistente lucrări ale sale proveneau din încercarea de a recupera și ordona obiceiurile și întîmplările din copilăria petrecută acolo: înmormîntarea „Omului Sfînt“ în Lunea Plugarului, sunetul semințelor negre de lupin sărind și lovindu-se de fereastră în august în timp ce mama lui cînta încet în bucătărie străvechile colinde din ciclul *Oei'l Voirrey*. Își amintea pajiștile și stufărișurile de lîngă Canalul Yser, peștii care se mișcau prin el. Cînd îl rodeau curelele, în fața lui se aflau vechile poduri făcute din

cărămidă roșie călduroasă și curbate protector peste propria lor imagine de pe apă!

Așa trăia Crome în Uroconium, aducîndu-și aminte, lucrînd, publicînd. Își petrecea uneori seara în Bistro Californium sau în Luitpold Café. Mai mulți critici din Luitpold (în special Bartelletta Angst, care, în *L'Espace Cromien*, ignoră complet cronologia convențională — exprimată în ideea de *recherché* — din lungul poem al lui Crome *Plătica în om*) încercau să-i prezinte opera ca pe o serie de imagini sincopate, unite doar de eul lui artistic. Crome le combătuse într-un pamflet. Era mulțumit de asta.

În pofida obiceiului său sedentar, dormea buștean. Dar, înainte să sufle noapte peste acoperișurile țuguiate din Montrouge, vîntul sud-vestic trebuie mai întîi să treacă printre turnurile abandonate din Vechiul Oraș, la fel de tăcut ca niște bușteni arși, plin de păsări, bucăți de mașinării și de filosofii depășite: iar Crome abia dacă se afla acolo de trei ani, cînd începu să aibă un vis în care urmărea ceremonia numită „Capul norocos".

Pentru o bună desfășurare, această ceremonie necesită construirea pe un țărm de mare, între punctele de demarcare ale fluxului și refluxului în Ajunul Simulării, a două garduri sau „garduri vii". Acestea sînt făcute din împletituri de răchită — de obicei tăiate la prima lumină în aceeași zi — în jurul unor stîlpi de măceși pe care au fost lăsate frunzele. Bărbații din oraș stau într-un capăt al coridorului astfel format; femeile, cu degetele mari legate împreună la spate, în celălalt. La un semn, bărbații dau drumul între garduri unui miel decorat cu medalioane, panglici de hîrtie și fîșii de zdrențe. Femeile fug după el, îl prind și merg de-a bușilea ca să se țină la distanță, cîștigătorul fiind cel care reușește să prindă animalul de ceafă cu dinții. În Dunham Massey, Lymm și Iron Chine, înainte să fie făcut pateu, mielul este purtat în paradă vreme de trei zile legat pe o prăjină; și este un mare noroc să obții pateul făcut din cap.

În visul lui, Crome se trezea stînd pe niște dune de nisip, uitîndu-se în depărtare peste pustiurile de iarbă perenă la gardurile de răchită și la maree. Femeile, cu capetele lor mici și veșminte lungi și cenușii, stăteau respirînd greu ca niște cai, sau se plimbau agitate în cercuri evitîndu-și ochii una alteia pe cînd puneau pe furiș la încercare rezistența șiretului roșu cu care le erau legate degetele. Crome nu vedea acolo pe nimeni cunoscut. Cineva spuse: „O sută de ouă și coada unui vițel", și rîse. Panglicile fîlfîiau în aerul rece: dăduseră drumul mielului. Acesta rămase cît se poate de nemișcat, pînă ce femeile, care fuseseră aliniate și calmate după destule ciorovăieli, se năpustiră asupra lui. Fustele lor se ridicară în aer ca penele pescărușului argintiu, și dinspre mare veni o ploaie deasă.

— Se omoară una pe cealaltă! auzi Crome pe cineva spunînd.

Fără nici o veste, una dintre ele ieși din încăierare cu mielul între dinți. Alergă pe dune în sus cu un pas greu, mare, și căzu la picioarele lui. El se uită în jos la ea.

— Nu-i al meu, zise el.

Dar toată lumea plecase.

Se trezi ascultînd vîntul și uitîndu-se la lavoar, coborî din pat și se plimbă prin cameră ca să se liniștească. Focuri de artificii, verzui și amețitoare în acea oră a nopții, aprindeau intermitent cerul deasupra arenei îndepărtate. Unele

dintre aceste scăpărări, intrînd prin luminator, îi cădeau în valuri palide peste brațele și picioarele slabe, fixîndu-le în poziții disperate.

Dacă se ducea din nou la culcare deseori descoperea, într-un al doilea episod sau răsfrîngere a acestui vis, că deja acceptase mielul mort și că el însuși fugea cu el într-un trap egal, premeditat, în josul dunelor, către oraș. (Pe acesta îl recunoscu după acoperișurile lui din ardezie ca fiind Lowick, un loc pe care-l vizitase o dată în copilărie. Pe străzile lui, cîțiva oameni micșorați de distanță loveau la uși cu bețe, așa cum făcuseră atunci. Își amintea foarte limpede bucata de piele de oaie semnată pe care le-o dădeau oamenilor să o miroasă.) Sub un cer nemișcat, de-o parte și de alta a lui, se întindea un pămînt sterp; totul — mănunchiuri de ciulini, friza arbuștilor țepoși deformată în bătaia vîntului, cerul însuși — avea o tentă maronie, văzut parcă printr-o pîclă de fum. În cele din urmă, și Lowick dispăru, cu toate că el începu să alerge cît de repede îl țineau picioarele, și-l lăsă într-o ceață sau un fum prin care răzbătea o lumină puternică, doar pentru ca imediat să se risipească.

Atunci, mielul devenise deja ceva care producea un bîzîit gros, o vibrație care, strecurîndu-i-se în oasele brațului și în umăr, apoi în partea dreaptă a gîtului și a feței unde-i transformă mușchii în apă, îl făcea să se simtă scîrbit, slab și foarte speriat. Orice ar fi fost, nu o putea arunca din mînă.

În mod clar — în acel oraș și la marginea lumii — i-ar fi fost mai ușor lui Crome să caute înăuntrul lui sursa acelui vis. În schimb, după ce se trezise într-o zi cu lumina de dimineață intrînd prin obloane ca un lapte stricat și cu o vagă durere reumatică la gît, se duse afară în Uroconium ca să-l urmărească. Era convins că, dacă o vedea, o va recunoaște pe femeie, sau mielul.

Aceasta nu era în Bistro Californium cînd el se duse acolo luînd-o pe Via Varese, și nici în Piața Mecklenburgh. O căută pe Aleea Proton, unde cerșetorii se uită după tine cu ochi goi și artiștii de stradă se oferă să-ți deseneze, în acel ciudat amestec de cretă pudră și lapte condensat care le place, imagini cu Lamia, fără haine sau fără piele, cu mai puține membre sau organe ca de obicei, sau cu mai multe. Nu putură desena femeia pe care o căuta el. Pe Unter-Main-Kai (era opt dimineața și flăcările de petrol scoteau mult fum și erau slabe) un băiat se învîrtea și mergea clătinat printre oamenii din arenă, declamînd ceva într-o limbă necunoscută tuturor. Își dezgoli craniul ras, își ridică fața osoasă, cu gura deschisă. Brusc, își înfipse în gît un spin lung: la aceasta, femeile alergară spre el și-l loviră cu prăjituri, smaralde cosmetice, monede. Crome le studie fețele: nimic. În Luitpold Café îl găsi pe Ansel Verdigris și pe alți cîțiva mîncînd agrișe înmuiate în gin.

— Sînt bolnav, spuse Verdigris, prinzînd mîna lui Crome.

Mai înfulecă o lingură de agrișe și apoi, lăsînd lingura să cadă în vas cu un zăngănit, își așeză capul pe fața de masă lîngă el. Din acea poziție, era nevoit să se uite chiorîș la Crome și să vorbească numai cu o parte a gurii. Pielea de sub ochii lui avea sclipirea argilei albe plastice ude; chica lui de păr roș-gălbui atîrna umedă și alandala; lumina electrică, picînd pieziș și albăstruie peste fața lui albă, triunghiulară, îi împrumuta o expresie de uimire.

— Creierul meu e otrăvit, Crome, spuse el. Hai să mergem pe deal și să fugim prin zăpadă.

Se uită în jur cu dispreț la prietenii lui, la Gunter Verlac și Baronul de V..., care-i rînjiră sfioși la rîndul lor.

— Uită-te la ei! zise el. Crome, noi sîntem singurele ființe umane de aici. Hai să ne reînnoim puritatea! O să dansăm pe buzele trecătorilor înghețate!

— Nu-i anotimpul zăpezilor încă, spuse Crome.

— Păi, atunci, șopti Verdigris, hai să mergem unde scapără vechile mașinării, și-o să auzi strigătele nebunilor din ospiciul de pe Wergs. Ascultă...

— Nu! spuse Crome.

Își eliberă mîna.

— Ascultă, inspectorii sînt pe urma mea din Cheminor pînă în Mynned! Împrumută-mi niște bani, Crome, m-am scîrbit de crimele mele. Noaptea trecută s-au ținut după mine pe potecile de zgură de printre plopii de lîngă spitalul de izolare.

Rîse și începu să mănînce agrișe cît de repede putea.

— Morții nu-și amintesc decît străzile, niciodată numerele caselor!

Verdigris locuia cu mama lui, o femeie de o oarecare stare și educație care-și spunea Madam „L", în Piața Delpine. Era mereu la fel de îngrijorată de starea sănătății lui cum era el de a ei. Zăceau bolnavi de febre trecătoare și astenii profunde, în camere care comunicau, așa încît să se poată încuraja reciproc în după-amiezile cu insomnii. De-ndată ce se simțeau suficient de bine, se lăsau purtați dintr-un salon în altul în scaunul cu rotile, spunîndu-și unul altuia în acest timp povestioare amuzante. O dată pe lună, Verdigris o lăsa singură și-și petrecea toată noaptea la arenă cu cîte o prostituată; cădea în inconștiență în Luitpold sau Californium; și se trezea zăpăcit cîteva ore mai tîrziu în propriu-i pat. Cea mai mare temere a lui era că va lua sifilis. Crome se uită în jos la el.

— N-ai fost niciodată în Cheminor, Verdigris, zise el. Nici unul dintre noi n-a fost.

Verdigris se uită țintă la fața de masă. Dintr-o dată, și-o îndesă în gură — farfuria goală căzu pe podea, unde se rostogoli în cerc pentru o clipă, din ce în ce mai repede, și se sparse — doar ca să-și arunce capul pe spate și s-o scoată afară, centimetru cu centimetru, ca un mediu care scoate din el ectoplasmă în Curtea Margery Fry.

— N-o să mai fii așa mulțumit de tine, zise el, după ce-o să citești asta.

Și-i dădu lui Crome o foaie de hîrtie galbenă groasă, împăturită în trei, pe care cineva scrisese:

Un om poate avea multe feluri de vise. Sînt vise pe care-și dorește să le continue și altele pe care nu. La o anumită oră din noapte, oamenii pot avea vise în care totul este învăluit în violet; la alte ore, se pot transmite adevăruri intangibile. Dacă un anumit om *vrea ca anumite vise pe care le are să înceteze, va aștepta noaptea lîngă Eleșteul Aqualate și va discuta cu oricine s-ar afla acolo.*

— Asta nu înseamnă nimic pentru mine, minți Crome. De unde o ai?

— Mi-a aruncat-o în mînă o femeie acum două zile, cînd coboram Scările Ghibbeline. Ți-a rostit numele, sau unul care semăna cu numele tău. N-am văzut nimic.

Crome se uită la foaia de hîrtie din mînă. Plecînd din Luitpold Café cîteva minute mai tîrziu, auzi pe cineva spunînd:

— În Aachen, lîngă Poarta Bîntuită — ți-amintești? — o femeie pe caldarîm îndesîndu-și prăjituri în gură? Prăjituri cu zahăr în gură?

În noaptea aceea, pe cînd Crome își croia cu reținere drum către Eleșteul Aqualate, lumina lunii se ridică într-un val galben-lămîi peste turnurile năpădite de pisici ale orașului; în Cartierul Artiștilor, violoniștii se tînguiau convulsiv; în timp ce, dinspre arena îndepărtată — dinspre douăzeci și cinci de mii de fețe slab luminate de flăcările *auto-da-fé*-ului — se ridica interminabilul șopotit de rîsete.

Era aniversarea eliberării Uriconiumului de sub Regii Analeptici.

Gospodarii acopereau dealul abrupt dinspre Alves. Flamuri mari de catifea, înfățișînd cruci negre pe un fundal roșu și alb, atîrnau de la balcoanele de deasupra capetelor lor goale. Ochii lor erau răbdător ațintiți asupra domului de cupru crăpat al observatorului din vîrful dealului. (Acolo, așa cum amintește textul uneori numit *Contele Scoruș*, Regii și-au predat armele de-o forță îngrozitoare lui Mammy Vooley și luptătorilor ei; acolo au fost forțați să-și îndoaie genunchii.) Un singur clopot sună, apoi se opri — o sută de copii purtînd lumînări trecură încet pe lîngă ei și dispărură! Alții veneau din urmă, tîrșîindu-și picioarele în ritmul străvechiului cîntec U lu lu. În mijlocul tuturor acestora (noaptea — drapelele — luminile), legănîndu-se nesigur înainte și-napoi la patru metri și jumătate deasupra procesiunii ca o păpușă pironită într-un scaun împodobit, venea însăși Mammy Vooley.

Uneori, cînd suflă vara peste Marea Pustie Brună, vîntul descoperă cîte o bucată de lemn pietrificat. Din ce stejar sau frasin de munte, viu în urmă cu incomensurabil de mult timp, provine acesta, ce tratate secrete au fost încheiate sub el în timpul După-amiezei lumii doar ca să fie apoi încălcate de Amurg, nu avem cum ști. Nu vom ști niciodată. Este un fel de lemn plin de linii contradictorii: presărat de cioturi inutile: dur.

Capul lui Mammy Vooley avea forma și aspectul cenușiu, sclipitor, al unui astfel de lemn. Avea un singur ochi teafăr, de parcă ar fi crescut cîndva în jurul unei bile de sticlă vîrstate cu un albastru lăptos. Îl clătina țeapăn de la dreapta la stînga spre mulțimile de oameni, care stăteau în picioare ca s-o vadă apropiindu-se, îngenunchea cînd trecea pe lîngă ei și se ridicau iarăși în picioare după ce trecea. Purtătorii ei mormăiau răbdători sub greutatea stîlpului care o susținea. Aducînd-o încet mai aproape, se putu vedea că rochia ei — atît de curbată între genunchii ei osoși, ciudat articulați, încît în poală i se adunaseră frunze moarte, bucăți de tencuială și firimituri de pîine din făină integrală — avea o culoarea portocaliu-cafenie, și că pe cap purta strîmb o chică de păr purpuriu-pal, cu fire subțiri ca ale unei femei foarte bătrîne. Mammy Vooley, sărbătorind cu flamuri negre și femei tinere care cîntau; Mammy Vooley, Regină a Uroconiumului, Moderator al orașului, la fel de tăcută ca un buștean.

Crome se ridică în vîrful degetelor de la picioare ca să vadă; n-o mai văzuse pînă atunci. Pe cînd ea ajunse în dreptul lui, păru să plătească în aer, cu umbra ei proiectîndu-se pe un nor de fum de la o lumînare ridicat lîngă luna galben-lămîie. În după-amiaza aceea, pentru ceremonie, în *salle* sau camera ei de toaletă (unde, noaptea, putea fi auzită cîntînd singură pe diferite voci), îi pictaseră pe față o altă față — aproximată, ca a unei păpuși, cu obraji roz. În jurul

picioarelor lui Crome, gospodarii din Alves îngenuncheară în rigolă. Se uită la ei. Mammy Vooley îl surprinse stînd în picioare.

Flutură din mînă către purtători.

— Stați! șopti ea.

— Îmi binecuvîntez toți supușii, spuse ea spre mulțimea îngenuncheată. Chiar și pe acesta.

Și-și lăsă mîna să cadă obosită pe lîngă corp.

Într-o clipă, trecuse. Ceilalți membri ai procesiunii o urmară, purtîndu-i mai departe mirosul de lumînări din untură și de picioare transpirate, și dispărură după un colț către Montrouge. (Bărbați și femei tinere se luptau pentru privilegiul de a o purta pe Regină. Cînd noii purtători încercau să ia stîlpul de la cei vechi, acesta se clătina în arcuri periculoase, așa încît Mammy Vooley tresărea în vîrful lui ca un pămătuf de șters praful. Bălăngănindu-se fără nici un cuvînt pe picioare, micile siluete o purtau mai departe.) Pe străzile de sub Alves plutea un sentiment de ușurare: zîmbind și sporovăind și spunînd cît de bine arătase Mammy în ziua aceea, gospodarii coborau steagurile și le înfășurau în hîrtie de mătase.

— ... atît de regală în rochia ei cea nouă.

— Atît de curată...

— ... și o culoare atît de sănătoasă!

Dar Crome continuă să se uite de-a lungul străzii multă vreme după aceasta rămase goală. Printre picăturile de ceară căzuseră pe macadam petale de margarete. Nu-și dădea seama cum de ajunseseră acolo. Luă în mînă cîteva și le duse la față. Îl năpădi imediat amintirea vie a mirosului florilor de mălin din suburbiile Soubridge-ului pe cînd era copil, a gurii-leului și condurului doamnei din grădini. Brusc, ridică din umeri. Cineva îi arătă cum să ajungă la drumul îngust care avea să-l ducă la vest de Alves către Eleșteul Aqualate și, după ce-l găsi, porni repede la drum. Din arenă izbucniră focuri de artificii, fîșîind și fulgerînd chiar deasupra lui; pereții caselor dansau și se încovoiau în lumina roșie caldă; propria-i umbră îl urmărea profilată pe ei, imensă, deformată, intermitentă.

Crome se înfioră.

„Orice s-ar afla în Eleșteul Aqualate“, îi spusese cîndva Ingo Lympany, dramaturgul, „nu este vorba de apă.“

Pe malul din fața unei terase de case mici și părăginite găsise deja un fel de spînzurătoare făcute din două oase mari, arcuite și albite. În ea atîrna un cadavru al cărui sex nu-l putu desluși, stînd drept într-un coș strîmt de nuiele care pîrîia în bătaia vîntului. Eleșteul era la fel de nemișcat cum prezisese Lympany, și mirosea a plumb.

„Iarăși, vezi, toată lumea e de acord că este un iaz mic, un iaz foarte mic. Dar cînd stai înaintea lui, pe partea cu Henrietta Street, ai putea jura că se întinde pînă la orizont. Vînturile de acolo par să fi străbătut mari distanțe. Din cauza aceasta, locuitorii de pe Henrietta Street au impresia că stau lîngă ocean, și fac toate observațiile pe care le fac pescarii. De pildă, spun că un om poate muri doar cînd iazul scade. Patul lui trebuie orientat pe direcția scîndurilor din dușumea, iar în clipa morții ușile și geamurile trebuie deschise, oglinzile

acoperite cu o bucată de material alb, curat, și toate focurile trebuie stinse. Și așa mai departe."

„Cred, de asemenea — cel puțin, cei bătrîni cred — că acolo trăiseră cîndva niște pești uriași."

„Nu sînt valuri, desigur, și acum rareori se găsește acolo pește, de orice fel. Chiar și așa, pe Henrietta Street aduc afară odată pe an o mare știucă împăiată, proaspăt lăcuită și cu un buchet de ciulini în gură, și se plimbă cu ea în susul și-n josul drumului de pe dig, cîntînd și strigînd. Și-apoi — e-atît de greu de explicat! — oricînd te-ai mișca, peste chestia aia din iaz străbat *ecouri*, mai ales seara, cînd e liniște în oraș: ecouri și ecouri ale ecourilor, de parcă ar fi închise într-o imensă clădire de metal goală. Dar cînd te uiți într-acolo, nu vezi decît cerul."

— Ei bine, Lympany, spuse Crome cu voce tare. Ai avut dreptate.

Căscă. Fluierînd încet și fluturînd din mîini ca să se încălzească, păși de colo-colo pe sub spînzurătoare. Cînd stătu pe fișia îngustă de prundiș de pe malul lui, din iaz păru să iasă o răceală și să-i intre în oase. În spatele lui, Henrietta Street se întindea în depărtare, lugubră și desfundată. Își promise, așa cum o mai făcuse de mai multe ori în noaptea aceea, că, dacă se răsucea și se uita de-a lungul ei și tot nu vedea pe nimeni, se va duce acasă. După aceea, niciodată nu-și putu explica ceea ce văzuse.

Focurile de artificii scăpărară pentru o clipă în întuneric, ca reflecțiile tremurătoare proiectate de un lighean cu apă pe pereții și tavanul unei camere goale, și dispărură. Cît ținuseră, Henrietta Street nu fu decît niște ferestre oblonite și niște umbre albăstrui. Crome avu impresia că, atunci cînd se întoarse, din stradă tocmai dispărură cîteva siluete energice — oameni tăcuți, agili, care se ascunseră în colțuri întunecate sau se aruncară peste garduri putrede și balustrade de fier, sau pur și simplu alergară foarte repede prin mijlocul drumului *tocmai ca el să nu-i poată vedea*. În același timp văzu, sau crezu că vede, o singură siluetă reală făcînd toate aceste lucruri, de parcă ar fi fost lăsată în urmă de ceilalți, uitîndu-se, cu fața albă, peste umăr la el într-o liniște totală, pe cînd alerga haotic dintr-un refugiu precar în altul, și apoi dispărînd brusc printre case.

Suprapusă, cum se spune, atît peste această acțiune, cît și peste potențiala sau încheiata acțiune pe care o sugerase aceasta, era o femeie îmbrăcată într-o mantie maro. La început, fu mică și îndepărtată, tîrșîindu-și picioarele pe Henrietta Street către el; apoi, fără absolut nici o etapă intermediară, apăru în bancul din mijloc, stînd ca o statuie între bălți, albă și goală, cu un braț ridicat (în spatele ei putură fi văzute pentru o clipă alte trei femei, însă nu și ceea ce făceau ele — doar că păreau să împletească flori); în cele din urmă, cu o iuțeală îngrozitoare, femeia îi umplu tot cîmpul vizual, de parcă, pe Unter-Main-Kai, un trecător i-ar fi sărit fără veste în față și i-ar fi strigat în urechi. El tresări și făcu un pas în spate atît de repede, încît căzu la pămînt. Pe cînd reuși să se ridice, cerul era din nou negru, Henrietta Street era goală, totul era așa cum fusese.

Femeia, însă, îl aștepta în liniște în umbrele de sub spînzurătoare, înfășurată în mantie ca o statuie înfășurată în hîrtie maro, și purtînd pe cap o complicată mască bătută din metal subțire în așa fel încît să reprezinte un soi de insectă

a pustiului. Crome descoperi că-și mușcase limba. Se apropie precaut de ea, ținînd întinsă înainte hîrtia pe care i-o dăduse Verdigris.

— Tu mi-ai trimis asta? spuse el.

— Da.

— Te cunosc?

— Nu.

— Ce trebuie să fac ca să pun capăt viselor ăstora?

Ea rîse. Ecourile își luară zborul peste Eleșteul Aqualate.

— Omoar-o pe Mammy, spuse femeia.

Crome se uită la ea.

— Trebuie că ești nebună, zise el. Oricine-ai fi tu.

— Așteaptă, îl preveni ea, și-o să vedem cine-i nebun.

Coborî cadavrul din coșul de nuiele — lanțurile și scripeții spînzurătorii scoaseră un scrîșnet de rugină — și îl trase de picioare spre ea. O clipă, îi scăpă și dansă în cerc, sfios și trist. Îl prinse din nou cu un murmur.

— Gata, acum. Șșșș.

Crome se dădu înapoi.

— Uite, șopti el, eu...

Înainte să mai poată spune ceva, ea își strecură mîna cu dibăcie printre nuielele de răchită și, ca o femeie care eviscerează un pește într-o dimineață rece de miercuri în Lowth, despică trupul neînsuflețit de la diafragmă și pînă la vintre.

— Bărbat sau femeie? îl întrebă ea, cu mîinile vîrîte pînă la coate în cadavru. Ce crezi că este?

Un miros infect umplu aerul și apoi se risipi.

— Nu vreau... — zise Cromis.

Dar ea se întorsese deja spre el și-i întindea palmele făcute căuș într-un fel care nu-i lăsă de ales decît să vadă ce găsise — sau făcuse — femeia pentru el.

— Uite!

Ceva bombat i se zvîrcolea în palme, umflîndu-se repede de la dimensiunea unei boabe uscate de mazăre pînă la aceea a unui cățel nou-născut. Era înconjurat, văzu el, de lumini vagi și ciudate care veneau și plecau; apoi, de o ceață cremoasă care era poate doar o estompare a propriilor lui limite spațiale; și-n cele din urmă de o membrană jilavă, roză și gri, care se crăpă brusc. Era mielul pe care-l văzuse în vise, tremurînd și behăind și clătinîndu-se pe picioare, încercînd să se ridice, cu ochii ațintiți pe vecie asupra lui, cu fața albă ca varul, binevoitoare. În respirația rece și grea a eleșteului, părea deja să sufere.

— Omoar-o pe Mammy, zise femeia cu cap de insectă, și-n cîteva zile o să fii liber. Curînd o să-ți aduc o armă.

— Bine, spuse Crome.

Se întoarse și fugi.

Auzi mielul behăind după el cît era Henrietta Street de lungă, iar peste acesta auzi sunetul mării, rostogolind și măcinînd pietre mari în valuri.

Imaginea aceasta îl urmări vreme de cîteva zile. Mielul își croi drum fără mari probleme în viața sa conștientă. Oriunde se uita, i se părea că-l vedea uitîndu-se la el: de la geamul de sus al unei case din Cartierul Artiștilor sau

încadrat de balustradele de fier prăfuit care mărginesc străzile de acolo, sau dintre castanii dintr-un parc gol.

Izolat într-un fel cum nu mai fusese de cînd sosise prima oară în Uroconium, îmbrăcat în jiletca aceea de pluș verde și pantofi galbeni cu vîrf ascuțit, se hotărî să nu spună nimănui ce se întîmplase lîngă Eleșteul Aqualate. Apoi își spuse că-i va povesti lui Ansel Verdigris și Ingo Lympany. Dar Lympany plecase în mlaștinile Cladich ca să scape de creditori — iar Verdigris, care, după ce mîncase fața de masă, nu mai era binevenit în Luitpold Café, plecase și el din Cartier: în marea și vechea casă din Piața Delpine nu mai era decît mama lui — puțin singuratică în căruciorul cu rotile, cu toate că era încă o femeie izbitoare, cu nasul ei mare și coroiat și cu zîmbetul slab, impetuos, ca o floare de soc — care-i spuse vag: „Sînt sigură că-mi amintesc ce-a spus“, dar în cele din urmă nu-și aminti.

— Mă-ntreb dacă știi, Ardwick Crome, cît de mult mă îngrijorează *intestinele* lui, continuă ea. Ca prieten al lui, și tu trebuie să te îngrijorezi, căci sînt foarte leneșe, iar, dacă noi nu le încurajăm, el singur n-o va face!

Era, spuse ea, un lucru ereditar în familia lor.

Îi oferi lui Crome ceai de mușețel, pe care el îl refuză, și apoi îl puse să-i aducă ceva de la un farmacist celebru din Mynned. După aceea, el nu mai putu face altceva decît să meargă acasă și să aștepte.

Kristodulos Fleece — pe jumătate mort din cauza opiumului și-a sifilisului, și autocritic pînă la cer și-napoi — lăsase în urma lui, cînd părăsise studioul orientat spre nord, un tablou mic. Prin tradiție, acesta rămăsese acolo. Toți foștii locatari își umpluseră sufletul cu tehnica lui iscusită și cu neobișnuitul simț al umorului (deși se știa că Audsley King îl întorsese cu fața la perete în timpul scurtei ei șederi în Montrouge, fiindcă depistase în el un sentimentalism impardonabil de un fel sau altul) și nici un dealer din Cartier nu voise să-l cumpere de teamă că-i va aduce ghinion. Crome îl mută acum în colțul de deasupra lavoarului ieftin de tinichea, așa încît să-l vadă din pat.

Ulei pe pînză, un pătrat cu latura de aproximativ treizeci de centimetri, acesta înfățișa în detaliu o scenă pe care artistul o numise „Copiii îndrăgiți de zei au puterea să plîngă trandafirii“. Copiii, în principal fete, erau văzuți dansînd sub un soc ale cărui crengi desfrunzite fuseseră decorate cu fișii de zdrențe. În spatele lor se întindea un teren viran, cu pîlcuri de răchită și cîțiva puieți dezgoliți și mlădioși de mesteceni, pînă unde se puteau desluși ferestrele de sus și acoperișul de stuf al unei case țărănești scunde. Vitalitatea veselă a dansatorilor, care se învîrteau în jurul celei mai înalte dintre fete într-o spirală ca un arc de ceas, era pusă în contrast cu nemișcarea după-amiezei de iarnă tîrzie, cu aerul ei transparent și tăios și lumina orizontală. Crome văzuse deseori acest dans în copilărie, cu toate că el nu avusese niciodată voie să ia parte la el. Își amintea umbrele calme pe iarbă, cîntecul, culorile trandafirii și verzi ale cerului. De îndată ce dansatorii strîngeau bine cercul, începeau să se calce unul pe altul pe picioare, rîzînd și strigînd — sau, trecînd la o altă melodie, să țopăie sub copac în timp ce unul dintre ei striga: „O legătură de zdrențe!“

Poate că era un tablou sentimental, așa cum pretinsese Audsley King. Dar Crome, care vedea un miel în fiecare colț, acolo nu-l văzuse; iar cînd veni, așa cum promisese, femeia cu cap de insectă îl găsi uitîndu-se atît de liniștit în

sus la el dintr-un trapez de lumină aruncată de lună peste patul său, încît semăna cu o efigie pe un mormînt. Ea rămase în pragul ușii, probabil spunîndu-și că murise și că scăpase de ea.

— Nu mă pot desface singur, spuse el.

Masca sclipi vag. O auzise oare respirînd sub ea? Înainte să se poată hotărî, pe scările de jos se auzi zarvă și femeia se întoarse ca să spună ceva ce el nu reuși să înțeleagă — chiar dacă se putea să fi fost: „Tu nu intra."

— Curelele astea sînt atît de vechi, explică el. Tatăl meu...

— Bine, dă-mi-l mie, atunci, spuse ea cu grabă celui sau celei care era afară. Acum, du-te.

Și închise ușa. Niște pași coborîră scările; era așa de liniște în Montrouge, încît îi puteai auzi limpede cum treceau de la un etaj la altul, tîrșîindu-se prin praful de pe palier, împiedicîndu-se într-o crăpătură din linoleum. Ușa dinspre stradă se deschise și se închise. Femeia așteptă sprijinindu-se de ușă pînă ce se îndepărtară pe macadamul gol către Mynned și Pasajul Ghibbeline, apoi spuse:

— Ar fi mai bine să te dezleg eu.

Dar, în schimb, se duse la capătul patului lui Crome și, așezîndu-se acolo cu spatele la el, se uită gînditoare la tabloul cu dansul de sub arborele de soc.

— Ai fost inteligent să-l găsești, îi spuse ea.

Se ridică din nou în picioare și, uitîndu-se la tablou cu ochii îngustați, îl ignoră cînd spuse:

— Era în cealaltă cameră cînd am venit.

— Presupun că te-a ajutat cineva, spuse ea. Ei bine, nu contează.

Pe nepusă masă, ceru să știe:

— Îți place aici, printre șobolani? De ce trebuie să locuiești aici?

El era nedumerit.

— Nu știu.

În depărtare se auzi un strigăt, lung și șoptit ca o inspirație profundă. Una după alta, artificiile se ridicară spre cerul întunecat, explodînd către est sub zenit, așa încît acoperișurile cu olane povîrnite din Montrouge ieșiră în evidență negre și precise. Lumina se revărsă înăuntru, mătură spatele scaunului și pîntecele glastrei smălțuite și, descoperind ici o carte sau o cutie, colo un creion rupt, le scoase într-un relief necruțător. Galben și auriu, rubiniu, alb-verzui: cu fiecare nouă pulsație, unghiurile încăperii deveneau tot mai ambigue.

— Oh, e pe stadion! strigă femeia cu cap de insectă. Au început devreme în seara asta!

Rîse și bătu din palme. Crome se uită la ea.

— Clovnii or să facă tumbe în lumina puternică! spuse ea.

Cu iuțeală, îi desfăcu cataramele.

— Uite!

Proptit de peretele văruit de lîngă ușă, lăsase un pachet lung înfășurat în hîrtie maro legat în grabă cu sfoară. Din el se scursese ceva unsuros și arăta ca și cînd ar fi conținut un pește. Cînd i-l aduse, Crome se așeză pe marginea patului cu coatele pe genunchi, frecîndu-se pe față. Ea îl aduse cu sfințenie pe brațele întinse, iar imaginea ei avansă și se retrase în lumina intermitentă.

— Vreau să vezi limpede ce-ți vom împrumuta.

Cînd focurile de artificii se opriră în sfîrşit, din hîrtie ieşi o teacă veche din ceramică. Era lungă de aproximativ şaizeci de centimetri şi stătuse în pămînt multă vreme, îngălbenindu-se pînă la culoarea fildeşului şi adunînd o ţesătură de linii fine ca o chiuvetă veche. Substanţele chimice care se infiltraseră prin pămîntul din Marea Pustie lăsaseră ici şi colo pe ea pete albăstrui vagi. Arma pe care o conţinea avea un mîner asortat — cu toate că acum, după ani întregi de mînuire, avea o culoare mult mai închisă —, iar de la îmbinarea celor două se scursese o substanţă verzuie, cleioasă, pe care femeia cu cap de insectă avu grijă să n-o atingă. Îngenunche pe podeaua goală la picioarele lui Crome, cu spatele şi umerii curbaţi în jurul armei, şi scoase încet sabia din teacă.

Pe dată, camera fu umplută de un miros gros şi stătut, ca de cenuşa udă dintr-o ladă de gunoi. Particule ovale şi palide de lumină, unele de mărimea unei frunze de mesteacăn, altele abia vizibile, se ridicară încet spre tavan. Se adunară în colţuri şi nu se risipiră, în vreme ce arma, zumzăind somnolent, lăsa în urma ei prin semiîntuneric o dîră violetă, mată, pe cînd femeia cu cap de insectă o mişca încet dintr-o parte în alta în faţa ei. Părea fascinată de ea. Asemenea multor lucruri, şi aceasta fusese dezgropată de undeva. Venise în oraş prin Regii Analeptici, cu cît de mult timp în urmă nimeni nu ştia. Crome îşi trase picioarele pe pat din calea ei.

— Nu-mi trebuie asta, spuse el.

— Ia-o!

— Nu.

— Nu înţelegi. Mammy încearcă să schimbe numele oraşului!

— N-o vreau. Nu-mi pasă.

— Ia-o. Atinge-o. E-a ta acum.

— Nu!

— Foarte bine, spuse ea încet. Dar să nu-ţi închipui că tabloul o să-ţi fie din nou de ajutor.

O aruncă pe pat lîngă el.

— Uită-te la ea, spuse.

Rîse dezgustată.

— „Copiii îndrăgiţi de zei"! spuse ea. Din cauza asta îi aştepta în faţa spălătoriilor de două ori pe săptămînă?

Dansul era în mare parte cel care fusese, dar acum, în lumina tot mai puţină, copiii se retrăseseră în grădina casei, unde păreau împietriţi şi stingheri, de parcă nu puteau decît să imite veselia pe care o simţiseră înainte. Dansau la umbra *bredogue*-ului, pe care-l agăţase cineva la o fereastră deschisă sub streşinile de culoarea pămîntului. În Soubridge, şi-n ţinuturile din mijlocul ţării în general, lucrul acesta jalnic — cu ochii lui de sticlă şi hamuri din hîrtie creponată — este făcut din craniul descărnat şi lăcuit al unui cal înfipt într-un băţ acoperit cu un cearşaf obişnuit. Acesta, însă, avea craniul unui miel bine-cunoscut, care părea să se mişte după privirea lui Crome.

— Ce ai făcut? şopti el. Unde-i tabloul aşa cum era înainte?

Mielul îşi deschise maxilarul deasupra copiilor inocenţi ca să-şi vomite ghinionul peste ei. Apoi, îmbrăcat din nou în carne, îşi întoarse faţa albă şi rugătoare spre Crome, care icni şi aruncă tabloul de cealaltă parte a camerei, apoi întinse mîna.

— Dă-mi, atunci, sabia de sub pămînt, spuse el.

Cînd mînerul ei îi atinse mîna, el simți un slab șoc bolnăvicios. Oasele brațului i se muiară și mirosul putrid de cenușar îl învălui. Era mirosul unui continent de tăciuni uzi, bîzîind plin de muște cu aripi pergamentoase sub un cer maroniu otrăvitor; mirosul cartierului Cheminor și al lui Mammy Vooley, mirosul Eleșteului Aqualate; era mirosul nesfîrșitelor pustii care înconjoară Uroconiumul și tot ce a mai rămas din lume. Femeia cu cap de insectă se uită la el cu satisfacție. La ușă se auzi un ciocănit.

— Du-te! strigă ea. O să distrugi totul!

— Trebuie să văd că a atins-o, spuse o voce înfundată. Trebuie să fiu sigur de asta înainte să plec înapoi.

Ea ridică nervoasă din umeri și deschise ușa.

— Grăbește-te, atunci, zise ea.

Înăuntru intră Ansel Verdigris, puțind a *genever* de lămîie și purtînd o extraordinară cămașă din satin galben care-i făcea fața să semene cu a unui cadavru. Chica lui, proaspăt vopsită în după-amiaza aceea la un bărbier din Piața de Tinichea, îi stătea ridicată pe scalp sub forma unor țepi și pene stacojii exotice. Ignorîndu-l pe Crome și oferindu-i femeii cu cap de insectă doar o aplecare împăciuitoare din cap, se uită la armă cu un interes disimulat. Adulmecă aerul. Ridică teaca abandonată și o adulmecă și pe aceasta. (Își linse degetele și dădu să atingă substanța care se scursese din ea, dar în ultima clipă se răzgîndi.) Se uită în sus la particulele hoinare de lumină din colțurile camerei, de parcă ar fi putut profeți ceva din felul cum se mișcau și se loveau de tavan.

Cînd ajunse lîngă pat, se uită atent, dar fără nici un semn de recunoaștere, la fața lui Crome.

— Oh, da, spuse el. A atins-o, sigur că da.

Rîse. Își atinse o parte a nasului și făcu cu ochiul. Apoi alergă de jur-împrejurul camerei cîntînd ca un cocoș cu gura larg deschisă și cu limba scoasă, pînă ce căzu peste tabloul lui Kristodulos Fleece, care zăcea lipit de șipca de bordură unde-l aruncase Crome.

— Oh, a atins-o, sigur că da, spuse el, sprijinindu-se epuizat de tocul ușii.

Ținu tabloul la distanță și se uită la el cu capul înclinat pe-o parte.

— Oricine ar putea vedea asta.

Expresia lui deveni pasivă.

— Oricine.

— Sabia e-n mînă la el, spuse femeie cu cap de insectă. Dacă ne poți spune doar ceea ce putem vedea deja, ieși afară.

— Nu tu ești cea care vrea să știe, răspunse plat Verdigris, de parcă s-ar fi gîndit la altceva.

Își propti tabloul de coapsă și-și trecu de mai multe ori degetelor de la ambele mîini prin păr. Dintr-o dată, se duse și rămase în mijlocul camerei într-un picior, poziție din care îi rînji insolent și începu să cînte într-un falset slab și muzical, ca un băiat la un ospăț:

„Te-aleg pe tine singur, v-aleg pe voi toți,
Te rog să nu dai în minge dacă poți."

— Ieși afară! strigă ea.

— Mingea-i a mea, cîntă Verdigris,

„și nu a voastră, trișori,
Duceți-vă-n pădure și-adunați flori.
Pisoii și pisicile-s tare flocoase
Dar noi, *doamnele de curte*, sîntem focoase!"

Aluzia din ultimul vers păru s-o înfurie. Își încleștă pumnii și-i ridică de-o parte și alta a măștii, ale cărei antene penate vibrară și tremurară ca ale unei viespi.

— Înțeapă-mă! o tachină Verdigris. Dă-i drumul!

Ea se cutremură.

El luă tabloul la subsuoară și se pregăti să plece.

— Așteaptă! îl rugă Crome, care-i privire cu o nedumerire și groază crescînde. Verdigris, trebuie să-ți dai seama că sînt eu! De ce nu spui nimic? Ce se întîmplă?

Verdigris, deja în cadrul ușii, se întoarse pe călcîie și se uită la Crome pentru o clipă cu o expresie aproape benignă, apoi, răsucindu-și buza de sus, îl imită cu dispreț:

— „Verdigris, tu *n-ai fost* niciodată în Cheminor. *Nici unul* dintre noi n-a fost."

Scuipă pe podea și atinse cu degetul de la picior flegma emisă, uitîndu-se la ea cu o dezaprobare studiată.

— Ei bine, acum am fost, Crome. Acum am fost.

Crome văzu că, sub pelicula lor de triumf, ochii lui erau plini de teamă; pașii lui răsunară jos în stradă și departe, în spațiile reverberante din Montrouge și Vechiul Oraș.

— Dă-mi mie arma, spuse femeia cu cap de insectă.

Punînd-o înapoi în teacă, sabia emană pentru scurtă vreme mirosuri de rugină, păr putred de cal, apă în care-au fiert legume. Femeia părea nehotărîtă.

— N-o să se mai întoarcă, spuse ea o dată. Îți promit.

Dar Crome nu voia să-și ia ochii de la perete. Ea se plimbă de ici-colo prin cameră, suflînd praful de pe un teanc cu cărți și citind un rînd sau două din una dintre ele, deschizînd ușa de la studiul situat spre nord și închizînd-o la loc imediat, lovind cu degetele marginea lavoarului.

— Îmi pare rău pentru tablou, spuse ea.

Crome nu se putu gîndi la nimic ca să spună drept răspuns la aceasta. Podelele scîrțîiră; patul se mișcă. Cînd deschise ochii, femeia stătea întinsă lîngă el.

Tot restul nopții, ciudatul și lungul ei corp se mișcă peste el în lumina instabilă care intra prin luminator. Masca de insectă plutea deasupra lui ca o întrebare, cu imenșii ei ochi fațetați și cu maxilarele din tablă de oțel filigranată. O auzi inspirînd, fără urmă de dubiu, și odată crezu că vede prin ea părți din adevărata ei față, buzele palide, un pomete, un ochi omenesc obișnuit: dar nu vru să-i vorbească. Pasajele exterioare ale observatorului din Alves sînt pline de dureri străvechi. Lumina cade de parcă ar fi cernută prin muselină. Aerul e rece și se mișcă imprevizibil. Este durerea mașinăriilor vechi, care, neîmplinite, șoptesc pe nepusă masă între ele și rămîn din nou tăcute vreme de un secol. Nimeni nu știe ce să facă cu ele. Nimeni nu știe cum să le aline durerea. De ele pare să se țină scai o panică nedeslușită și cruntă: rîd cînd treci pe lîngă ele sau întind o ciudată peliculă galbenă de lumină, ca o aripă.

„U lu lu“ răsună din aceste pasaje aproape în fiecare zi — mai mult sau mai puțin îndepărtat cu fiecare curent de aer —, căci Mammy Vooley se află deseori acolo. Nimeni nu știe de ce. E limpede că nici ea însăși nu e sigură. Dacă e vorba de mîndria pe care o simte pentru victoria asupra Regilor Analeptici, de ce stă singură într-un alcov, uitîndu-se afară pe fereastră? Mammy cea care merge acolo să mediteze nu este figura ca de păpușă care trece ca la paradă pe străzile orașului în zilele de vineri și de sărbători. Nu-și poartă peruca și nu-i lasă nici să-i fardeze fața. Pentru ei, ea este un nesfîrșit mister. Cîntă încet și afon în barbă, iar tencuiala îi cade în poală de pe tavanele ude. Acum, acolo a venit să se odihnească pe veci un șoarece și ea nu vrea să dea voie nimănui să-l ducă altundeva.

În spatele observatorului, dealul Alves continuă să se ridice cîte puțin. Această movilă de străvechi molozuri compactate, străbătută de peșteri, sălașe sărăcăcioase și cimitire, este numită Antedaraus fiindcă se povîrnește drept în Defileul Daraus. În spatele ei, pe partea vestică a defileului (care de sus poate fi văzut despărțind Uroconiumul ca o crăpătură într-un neg), se ridică turnurile ruinate ale Vechiului Oraș. Mai stau în picioare poate o duzină, misterioase, cu clopotnițe ascuțite și cochilii canelate și țigle albastre netede, printre mormanele înnegrite ale celor care au căzut în timpul Războaielor Orașului. La fiecare minut, unul sau altul își sună clopotul, al cărui dangăt penat umple noaptea din străzile de la poalele Alves-ului și pînă la malul Eleșteului Aqualate, din Montrouge și pînă la arenă: prin urmare, întregul Uroconium pare tăcut și nelocuit — gol, mizer, întunecat, un oraș de entuziasme răsuflate.

Mammy Vooley nu are timp pentru acele turnuri vechi sau pentru munții care se ridică în spatele lor ca să arunce o umbră lungă de șaisprezece kilometri peste cumpenele apelor sumbre și peste văile mlăștinoase din afara orașului. Ceea ce-o preocupă pe ea sînt terasele părăginite ale Antedaraus-ului. Acestea sînt năpădite de iederă mutantă și drobiță gîtuită; de-a lungul lor merg grupuri de bocitoare împovărate cu anemone pentru morminte. Din pereele crăpate dintre casele cerșetorilor se revarsă pămînt pestilențial, plin de gunoiul a generații întregi și presărat cu petale de un roșu întunecat care, cînd plouă, emană o mireasmă tristă. Cît e ziua de lungă, șirurile de femei trec în susul și-n josul dealului. Duc cu ele cadavrul unui copil așezat într-o cutie acoperită cu flori; în urma lor vine un băiat ce trage după el un capac de sicriu; Mammy Vooley dă din cap și zîmbește.

Tot ceea ce fac supușii ei acolo prezintă interes pentru ea: în aceeași seară cînd Crome se trezi singur în fața observatorului — strîngînd temător sub mantie arma de la brîu — ea ședea în obscuritatea atotpătrunzătoare undeva pe coridoare, ascultînd cu capul înclinat și cu ochi vii o voce răgușită și joasă strigînd de sub Antedaraus. După cîteva minute, dintr-o gaură din pămînt ieși un bărbat și, cu mare efort, începu să se tîrască prin iarba îmbibată de apă, trăgînd după el un coș de nuiele plin cu pămînt și excremente. Nu avea picioare, observă ea. Cînd fu nevoit să se odihnească, se uită fără expresie spre cer; ploaia îi cădea peste față, însă el nu părea să bage de seamă. Strigă din nou. Nu se auzi nici un răspuns. În cele din urmă, goli coșul și se tîrî înapoi în pămînt.

— Ah! șopti Mammy Vooley, și se puse pe așteptare.

Deja întîrziase; dar le făcu semn slujitorilor să plece cînd aceștia îi aduseră pentru a treia oară peruca și coroana de lemn.

— Chiar a fost nevoie să vii aici atît de vizibilă? murmură Crome.

Femeia cu cap de insectă rămase tăcută. Cînd, în dimineața aceea, o întrebase: „Unde te-ai duce dacă ai putea părăsi orașul ăsta?", ea-i răspunsese: „Pe un vas". Și, cînd el se uită țintă la ea, adăugă: „În noapte. Mi-aș căuta tatăl."

Dar acum nu spuse decît:

— Șșș. Taci, acum. N-o să stai aici mult timp.

Toată după-amiaza, mulțimea se adunase lîngă scările largi ale observatorului. De la venirea în oraș a lui Mammy Vooley se încetățenise un obicei prin care „părți" alcătuite din băieți tineri trebuiau să danseze pe acele scări într-o zi anume din noiembrie în fața chipurilor prelungi de lemn ale Regilor Analeptici. Totul era pregătit. Lumînările îngroșau aerul cu miros de osînză. Regii fuseseră aduși afară și acum se conturau inerți în întunericul tot mai des cu imensele lor capete desfigurate scofîlcite și amenințătoare. Dinăuntrul observatorului se auzea corul, exersînd și tușind, exersînd și tușind, sub acel dom crăpat care absoarbe toate ecourile ca pîsla. Băieții cei mici — aveau șapte sau opt ani — se înghesuiau pe lespezile ude, palizi și gravi în costumele lor stranii. Și ei tușeau din cauza umezelii care se strecoară în fiecare iarnă de pe Antedaraus.

— Arma asta mă îmbolnăvește, spuse Crome. Ce trebuie să fac? Unde-i ea?

— Șșș.

Într-un tîrziu, dansatorilor li se dădu voie să-și ocupe locurile la jumătatea scărilor, unde rămaseră într-un șir, uitîndu-se agitați unul la celălalt, pînă ce muzica avea să le dea semnul de începere. Corul fu dirijat și își cîntă faimoasele cînturi „Renegatoare", peste care se ridică tînguitul de trompetă și bubuitul unei mari tobe plate. Băieții cei mici se rotiră încet cu pași simpli, stricți, pe fețe cu expresii vlăguite și întoarse spre interior. La fiecare doi pași înainte, se stabilise, trebuiau să facă doi înapoi.

Curînd, Mammy Vooley fu adusă la vedere în vîrful scărilor într-un scaun cu patru roți de fier. Calul i se rezema de spătarul lui curbat. Slujitorii o înconjurară imediat, bărbați și femei tinere în robe țepene brodate care, după o plecăciune formală, începură să-i aranjeze smocul de păr sau să-i așeze picioarele pe un scăunel tapisat. În fața singurului ei ochi lăptos ridicară o carte, după care îi așezară în poală coroana sau cununa de rămurele de tisă împletite pe care avea s-o arunce mai tîrziu dansatorilor. Cît ținu dansul, ea se uită fără interes spre cer, dar de-ndată ce se termină și slujitorii o ajutară să se așeze drept, ea proclamă pe o voce distantă și totuși înflăcărată:

— Pînă și aceștia au fost umili.

Le făcu semn să-i deschidă iarăși cartea, dar la o altă pagină. O adusese cu ea din Nord.

— Pînă și acești regi au fost forțați să-și îndoaie genunchii, citi ea.

Mulțimea aclamă.

Nu reuși în cele din urmă să arunce cununa, deși încercă vreme de cîteva secunde să o prindă cu mîna. Într-un tîrziu, fu de ajuns s-o lase să-i alunece din poală și să cadă printre băieți, care dibuiră cu fețe solemne după ea pe scările observatorului în jos, în timp ce slujitorii ei aruncau peste ei cu petale glazurate

de priboi și cu alte dulciuri colorate, iar din mulțime părinții lor îi îndemnau: „Iute, iute!“

Ploaia începu să cadă în forță, stingînd cîteva lumînări; cununa se rostogoli pe ultima scară de jos ca o monedă răsucită pe masă în Luitpold Café, apoi căzu pe-o parte și rămase nemișcată. Cel mai iute dintre băieți o prinse, capul reginei căzuse din nou într-o parte, iar ei se pregăteau să închidă porțile cele mari în urma ei, cînd chiar în observator izbucniră strigăte și vînzoleală și o figură ridicolă îmbrăcată într-o cămașă de satin galben dădu buzna afară pe scările de lîngă scaun. Era Ansel Verdigris. Își vărsase pe piept gin de coacăze și creasta lui, acum răvășită și pleoștită, îi era lipită pe fruntea transpirată ca o dîră de sînge. Încă mai strîngea la subsuoară tabloul pe care-l luase din camera lui Crome: pe acesta începu să-l fluture deasupra capului cu ambele mîini atît de viguros, încît rama se rupse și pînza se desprinse din ea.

— Așteptați! strigă el.

Femeia cu cap de insectă făcu un mare salt în lături de surpriză, ca un cal. Se uită la Verdigris pentru o secundă ca și cînd n-ar fi știut ce să facă, apoi îl împinse pe Crome în spate cu latul palmei.

— Acum! șuieră ea cu urgență. Du-te și omoar-o acum sau o să fie prea tîrziu!

— Ce? făcu Crome.

Cînd dibui după mînerul armei, o otrava păru să-i urce pe braț și pe gît. Din partea din față a hainei ieșiră scîntei albicioase și, puțind a cenușar, se ridicară pe lîngă fața lui în aerul ploios. Oamenii de lîngă el se dădură imediat în lături, pe chipuri cu expresii nedumerite și nervoase.

— Intriganții au ieșit la lumină, striga Ansel Verdigris, chiar în mulțimea de aici!

Căută un soi de confirmare din partea figurii inerte a lui Mammy Vooley, dar ea îl ignoră și se uită doar epuizată în gol în vreme ce ploaia îi transforma în pastă firimiturile de pîine din poală. El țipă de groază și aruncă tabloul la pămînt.

— Oamenii s-au holbat la tabloul ăsta, spuse el.

Îl lovi cu piciorul.

— Au îngenuncheat în fața lui. Au dezgropat o armă veche și acum așteaptă s-o omoare pe Mammy!

Suspină. Îl observă pe Crome.

— El! strigă. Acolo! Acolo!

— Ce-a făcut? șopti Crome.

Scoase sabia de sub haină și aruncă teaca. Mulțimea se dădu imediat în lături, unii dintre ei pierzîndu-și răsuflarea și tușind din cauza mirosului ei. Crome alergă pe scări în sus ținînd-o întinsă stîngaci înaintea lui și-l lovi pe Ansel Verdigris în cap cu ea. Bîzîind surd, aceasta brăzdă partea din față a craniului, apoi, deviată de șaua nasului, alunecă pe orbita osoasă a ochiului și se înfipse în umăr. Genunchii i se muiară și brațul din partea aceea căzu la pămînt. Dădu să-l ridice și apoi se răzgîndi, uitîndu-se mînios la Crome în schimb și mișcîndu-și repede maxilarul.

— Ticălosule, spuse el. Ah.

Pași nesigur de colo-colo în vîrful scărilor, rîzînd și arătînd cu degetul spre propriu-i cap.

— Asta mi-am dorit, se adresă el gutural mulțimii. Exact asta mi-am dorit!

În cele din urmă, se împiedică de tablou, se rostogoli pe scări cu brațul teafăr fluturînd liber în lături, și rămase nemișcat.

Crome se întoarse pe călcîie și încercă s-o lovească pe Mammy Vooley cu arma, dar descoperi că aceasta se stinsese ca o petardă udă. Nu mai rămăsese decît mînerul de ceramică — înnegrit, puțind a pește, emanînd cîteva scîntei cenușii care pluteau vlăguite în aer și se stingeau repede. Cînd văzu aceasta, fu atît de ușurat, că se așeză pe jos. În ceafă părea să i se fi concentrat o oboseală enormă. Dîndu-și seama că erau în siguranță, slujitorii lui Mammy Vooley ieșiră în grabă din observator și-l ridicară forțat înapoi în picioare. Unul dintre primii care ajunse la el era femeia cu cap de pește.

— Presupun că acum voi fi trimis în arenă, spuse el.

— Îmi pare rău.

El ridică din umeri.

— Mînerul ăsta pare să-mi fi rămas lipit de mînă, îi spuse el. Știi ceva de asta? Cum să scap de el?

Dar, descoperi el, mîna lui era cea care se opunea. Era umflată sub forma unei mase groase și boante de culoarea cărnii de oaie prea tare prăjite, în care mînerul armei era acum încastrat. Vedea o parte din el ieșind în afară. Dacă-și scutura brațul, prin el se urcau valuri de insensibilitate; oricum, nu ajuta la nimic: nu-i putea da drumul.

— Îmi urăsc apartamentul, spuse el. Dar acum îmi doresc să fiu acolo.

— Și eu am fost trădată, să știi, zise ea.

Mai tîrziu, pe cînd două femei îi susțineau capul, Mammy Vooley se uită la fața lui Crome încercînd parcă să-și amintească unde-l mai văzuse. Regina tremura, observă el, din cauza fricii sau a furiei. Ochiul ei era înnegurat și apos, și un miros de mîncare stătută i se ridica din poală. Se aștepta să-i spună ceva, dar ea nu făcu decît să se uite și, după scurtă vreme, le făcu semn femeilor s-o ducă de acolo.

— Îmi iert toți supușii, anunță ea spre mulțime. Chiar și pe acesta.

Ca un gînd de apoi, adăugă:

— Vești bune! De aici încolo, orașul acesta se va numi Vira Co, „Orașul Pustiei".

Apoi ceru să fie adus corul. Pe cînd era dus de acolo, Crome îl auzi atacînd „U lu lu", acel cîntec străvechi:

U lu lu lu
U lu lu
U lu lu lu
U lu lu lu
U lu lu lu lu
Lu Lu lu lu
U lu lu lu
Lu
Lu
Lu

Curînd, și mulțimea începu să cînte.

CIUDATELE MARI PĂCATE

— Păcatele copilei ăsteia sînt nimic pe lîngă unele pe care a trebuit să le înghit, se lăudă mîncătorul de păcate.

Era un om tuciuriu, energic, de înălțime și vîrstă medie, care clătina mereu din cap, își freca mîinile sau își schimba greutatea de pe un picior pe altul, nerăbdător să liniștească familia.

— În comparație cu unele, vor avea gust de vanilie și miere.

Nu-i răspunse nimeni, și el păru să accepte acest fapt cît se poate de bucuros — fusese părtaș, la urma urmei, în viața lui la multe dureri. Se uită pe geam afară. Mareea scădea și aerul era plin de ceața care venise dinspre mare. Pe toată întinderea lui Henrietta Street, din politețe față de familia îndoliată, ușile și ferestrele erau deschise, oglinzile acoperite și focurile stinse. Gheața și ceața, și mirosul malului îndepărtat: nu cine știe ce de văzut. Mîncătorul de păcate își suflă în palmele făcute căuș, tuși pe nepregătite, căscă.

— Mie, unuia, îmi place vîntul care suflă dinspre țărm, spuse el.

Se duse și se uită jos la fetița cea mică. O întinseseră afară cu două ore în urmă, pe un pat cu o cuvertură albastru cu alb nepătată, și-i așezaseră pe pieptul îngust un vas cu sare. Blînd, lovi cu un deget întins marginea acestui vas, înclinînd din cap ca să audă clinchetul slab pe care-l scoase.

— Am fost în unele locuri unde se fac ghirlande din olandă, spuse el, și le decorează cu trandafiri din hîrtie albă. Apoi atîrnă de ele mănuși albe, cîte una pentru fiecare an al vieții copilului, și le păstrează în biserică pînă ce se destramă singure.

Clătină din cap.

— Așa-mi imaginez eu păcatele copiilor, zise. Mănuși albe atîrnate într-o biserică.

Închipuindu-și poate în schimb cimitirul îngust din spatele dunelor, în care se intră printr-o poartă formată din două imense oase de balenă curbate, imaginîndu-și poate ilicele de mare, pescărușii și nisipul suflat de vînt care acoperă totul, mama fetiței începu să plîngă. Ceilalți membri ai familiei se uitară neputincioși la ea. Mai aveau o fiică, debilă aceasta, care lovea cu mîinile în masă și arunca cu cuțitul în vatra goală. Tatăl, un bărbat cam bătrîn care vindea

scrumbii dintr-o căruță de-a lungul Drumului Peștilor în Eame, Child's Ercall și uneori pînă departe în Sour Bridge, spuse cavernos:

— Ieri alerga pe-aci fericită nevoie mare. Întotdeauna alerga fericită nevoie mare.

Repetase aceasta cam la fiecare o jumătate de oră de la sosirea mîncătorului de păcate încoace, scuturînd din cap ca și cînd, prin simpla bucurie a fericirii ei, pierduse cumva un indiciu vital care l-ar fi putut ajuta să-i prevină moartea (sau cel puțin s-o înțeleagă). Soția îl atinse pe mînecă, frecîndu-se la ochi și încercînd să zîmbească.

Fu un priveghi lung, așa cum sînt întotdeauna. Spre dimineață, mîncătorul de păcate auzi un sunet înfundat de petrecere în stradă: rîsete reținute, zăngănitul unei tamburine repede amuțite, tîrșîitul unor saboți pe pavajul ud. Cînd se uită afară, văzu mai multe siluete vagi mișcîndu-se înainte și-napoi prin ceața marină. Clipi. Își îngustă ochii și curăță geamul cu latul palmei. În spatele lui îl auzi pe tatăl copilei ridicîndu-se în picioare cu un suspin adînc. Întorcîndu-se în cameră, spuse:

— Au adus calul din Shifnal, cred. Doar dacă nu aveți unul în sat.

Bătrînul se uită la el la început fără să pară că înțelegea, apoi cu o mînie crescîndă, în vreme ce afară oamenii începuseră să cînte:

„Mari Lwyd
Cal de gheață și foc
Cal ce nu-i cal
Uită-te cu blîndețe la sărbătoarea noastră."

Craniul palid al păpușii Mari se putea vedea acum tresăltînd la capătul bățului, clănțănind energic din maxilar în timp ce vîntul despica ceața în panglici și fîșii, apoi o închidea la loc, albă și dintr-o bucată, ca un cearșaf.

— Lasă-ne să intrăm și dă-ne niște bere, strigă o voce înfundată, dar batjocoritoare.

Fata debilă rîse de încîntare și se uită prin cameră de parcă ar fi auzit un bufet sau o masă vorbind; înclină din cap și șopti. Se auzi un trăncănit de copite sau saboți, sau poate că nu era decît sunetul unor palme care se loveau una de cealaltă. Servitorii păpușii Mari erau îmbrăcați în zdrențe. Dansau în ceață și frig, respirația lor fiind ea însăși o ceață. Măștile pe care le purtau voiau să reprezinte lugubrul cap ciudat de lung al lăcustei de pustie, acea insectă enormă care trăiește în nisipul spulberat de vînt și-n noroiul cleios din Marele Deșert Brun.

— Vă dau mai mult decît bere! strigă bătrînul, cu fața congestionară de-o puternică frustrare și durere. Vă dau ceva ce n-o să vă placă!

Își ridică mînecile cămășii deasupra coatelor și, înainte ca soția să-l poată opri, ieși în grabă afară la băieții Mari, lovind spre ei cu pumnii și picioarele. Aceștia se eschivară cu salturi și fandări abile, și o rupseră rîzînd la fugă în ceață; fata debilă murmura și-și rodea unghiile; ușa se lovea sec de canat suflată de vînt. Bătrînul intrase înapoi în casă, rușinat și înfrînt.

— Lasă-i în pace, spuse soția lui. Nu merită osteneala, nemernicii ăia din Shifnal.

În depărtare, vocile lor încă mai cîntau:

„Mari Lwyd
Cal de gheață și foc
Cal ce nu-i cal
Uită-te cu blîndețe la sărbătoarea noastră.“

Mîncătorul de păcate se așeză din nou comod la fereastră. Se scărpină în cap. Ceva din strada încețoșată îi trezise o amintire.

— Calul ce nu-i cal, șopti el visător.

Zîmbi.

— O, nu, le spuse el bătrînului și soției, păcatele fetiței voastre vor fi ca fluturașii colorați — în comparație cu unele pe care le-am gustat.

Și-apoi din nou:

— Calul ce nu-i cal. N-am auzit niciodată cuvintele alea fără să mă cutremur. Ați fost vreodată în Viriconium? V-ați urcat bagajele într-o barjă din cheiurile ruinate de pe Canalul Yser? Ați privit doi nori unindu-se și acoperind o parte din cerul albastru de iarnă, așa încît ați simțit că vi s-a luat ceva pentru totdeauna?

Văzînd că-i nedumerise, rîse.

— Presupun că nu. Totuși... Calul ce nu-i cal...

A-ți aminti întîmplările importante din viață (continuă el) înseamnă a smulge o dată cu florile și urzici. Cînd mă gîndesc la unghiul meu Prinsep, îmi amintesc mai întîi de mama, și-abia apoi de ochii lui albaștri apoși. Cînd mă gîndesc la el, văd zidurile înalte de cărămidă ale ospiciului din Wergs și aud strigătele reverberante din azilurile de binefacere abandonate din jurul Eleșteului Aqualate.

M-am născut în meseria aceasta. Cînd eram mic, locuiam în marile ținuturi arabile din jurul localității Sour Bridge. Eram destul de avuți la moartea tatălui ca să ne mutăm la oraș, dar mama era mulțumită unde era. Bănuiesc că se baza pe societatea pe care o cunoștea și pe frații ei, care erau numeroși și-n mare parte locuiau aproape. O și văd acum, oferind ceai țărăncilor cu fețe roșii, încălțate cu ghete și cu haine soioase pe ele, care ne umpleau camera de zi, ca și caii lor mari și blînzi de fermă, aducînd cu ele indiferent de anotimp sentimentul unui răsărit din luna noiembrie — ceața din gardul viu proaspăt tuns, corbii croncănind în ulmii înalți, un soare imens ridicîndu-se în spatele ramurilor goale și ude de măceș. Era o femeie ca un ornament de porțelan, întotdeauna atentă la picioarele lor.

Unchiul Prinsep era fratele ei vitreg, un om foarte tăcut care venea la noi în vizite lungi fără să scoată cîndva vreo vorbă. Cu mulți ani înainte, după o ceartă cu mama lui, își abandonase familia și se dusese să trăiască în Viriconium. Îmi dau seama cît de mult trebuie s-o fi deranjat pe mama felul lui de-a se îmbrăca și de-a se comporta (purta un costum de catifea albastru-pal și pantofi galbeni, demodați bine în oraș, presupun, dar întotdeauna sursă de uimire pentru noi); însă în pofida acestui fapt, și chiar dacă deseori pretindea că disprețuia tot clanul Prinsep, era nedrept de amabilă cu el. Ședea acolo, la masa de ceai, un bărbat cu limba legată și un cap mare căptușit cu grăsime, care lăsa impresia că este mereu într-un vis. Era plin — ne dădea de veste tăcerea lui — cu o melancolie ce depășea comunicarea, sau chiar înțelegerea, care uneori i se vedea

în colțul ochiului ca o lacrimă. Îl auzeai suspinînd pe scări dimineața după ce făcea baie. Se usca folosind un prosop moale.

Ceilalți unchi îl displăceau; surorile mele îl priveau cu dispreț, pretinzînd că, atunci cînd fuseseră mai tinere, el încercase să-și vîre mîinile pe sub șorțulețele lor; dar pentru mine era o continuă încîntare, fiindcă era atît de des folosit ca exemplu a ceea ce voi deveni dacă nu eram atent, și fiindcă îmi dăduse cîndva o carte care începea așa:

Am fost în Viriconium o dată. Eram o femeie mult mai tînără atunci. Ce loc e acela pentru îndrăgostiți! Iarna Lăcustei îi așterne străzile cu insecte moarte; în colțuri, oamenii le adună în mormane cu miros ciudat care strălucesc cît ține dimineața ca niște grămezi de aur înainte să se stingă...

Închipuiți-vă încîntarea cu care am descoperit că Unchiul Prinsep scrisese el însuși acestea! Abia așteptam să-i greșesc cu ceva mamei și să merg acolo.

Într-o după-amiază, cu puțin după dezghețul de primăvară, cînd avem optsprezece sau nouăsprezece ani, a sosit pe nepusă masă și a rămas în pragul ușii scuturîndu-și haina sub un cer de culoarea zincului. Părea tulburat, dar la masa de ceai limba i s-a dezlegat în sfîrșit. A vorbit despre călătoria lui, despre vreme, despre camerele lui din oraș care erau de nelocuit din cauza țevilor sparte și a curenților de aer: mama nu-l putea opri din vorbit. Dacă era o clipă de liniște, el spunea imediat: „Am fost în doliu pentru șase oameni în luna mai trecută", făcîndu-ne pe noi să se uităm stînjeniți în farfurii; sau: „Credeți că sufletele zboară prin jur și-și aleg corpurile în care să se nască?" Surorile mele și-au acoperit gurile și-au bolborosit ceva, dar eu am fost mortificat.

Nu se sătura să asculte, a spus el, despre familie, și a interogat-o fără milă pe mama, care începuse pe-atunci să se uite oarecum confuză în propria-i farfurie, cu privire la fiecare dintre ceilalți unchi. Mai mergea Dando Seferis la pescuit cînd avea ocazia? Ce mai făcea — a pocnit din degete, uitase numele ei — *Pernel*, soția lui? Cîți ani împlinea anul acela fiica lor? Cînd nu a mai putut merge nicăieri cu subiectul acela, s-a uitat în jur și a suspinat fericit. „Ce prăjitură minunată e aceasta!" a exclamat; și, fiind informat că era un *kuchen* cît se poate de normal: „Nu-mi dau seama de ce n-am mai mîncat așa ceva înainte. Am avut-o dintotdeauna? Cît de bine e să fii acasă!" M-a înghiontit, spre marea mea oroare, și a spus: „Nu găsești prăjitură ca asta în Viriconium, tinere!"

Mai tîrziu, a cîntat la pian, și din voce.

Le-a convins pe surorile mele să danseze cu el, dar numai vechile dansuri țărănești. Să-l vadă pe omul acela mare și gras, cu fața sclipindu-i de transpirație, țopăind ca un urs pe ritmurile din „Contele Scorușului" sau „Vînarea Pitulicii Vesele", le spori și mai mult disprețul. Ne-a spus povești cu fantome înainte să mergem la culcare. A reușit să mă prindă într-un colț pe scări după ce cu sîrg îi evitasem privirea toată seara, ca să-mi dea o jiletcă verde cu niște bani înfășurați în hîrtie de mătase într-un buzunar; am stat în camera mea uitîndu-mă la ea și am plîns cu furie din pricina acestei lipse de înțelegere. După ce am adormit, a ținut-o pe mama trează, vorbind despre tatăl lor și despre ambițiile lui politice, pînă la o oră tîrzie.

A stat cu noi două zile, în timpul cărora mama l-a privit cu neliniște. Era beat? Era bolnav? Nu se putea hotărî. Orice ar fi fost, s-a dus înapoi în Viriconium în dimineața celei de-a treia zile și a murit acolo o săptămînă mai tîrziu.

Păstrîndu-și natura ocolitoare și totuși practică, mama nu ne-a spus nimic despre împrejurările morții lui. „S-a întîmplat în casa cuiva“, a zis cu o mișcare a umerilor pe care am recunoscut-o ca fiind atît protectoare, cît și aspră; și altceva n-a vrut să mai recunoască.

A fost adus acasă pentru înmormîntare. Funeraliile au fost la fel de triste ca aproape toate treburile de iarnă. Ploaia a căzut cînd și cînd din cerul jos, alb-cenușiu, ca să ude leoarcă florile artificiale din cortegiu și coamele negre ale cailor ce trăgeau dricul. Cîțiva dintre ceilalți unchi au venit și-au stat lîngă mormînt cu pălăriile scoase, în vreme ce corbii dădeau ocol locului deasupra noastră, în ploaie, ca și cînd ar fi făcut parte din ceremonie. Cimitirul era înghețat bocnă în unele locuri, în altele deja se dezgheța; iar pajiștile plate din spatele lui se aflau sub o pătură strălucitoare de apă, din care ieșeau cîteva tufișuri negre și copaci. Surorile mele au lăcrimat fiindcă rochiile le erau ude și, în definitiv, nu intenționaseră să se comporte urît cu nimeni; mama mea era cît se poate de albă, și se sprijinea pe brațul meu. Eu am purtat în ciudă o pereche de pantofi galbeni.

„Sărmanul Prinsep!“ a spus mama, îmbrățișîndu-ne pe toți pe drumul spre casă. „Merită rugăciunile noastre.“ Dar numai mult mai tîrziu am aflat tristele amănunte ale morții sau cele și mai triste ale vieții lui.

Pe-atunci puteam fi găsit în cafenelele din Sour Bridge, împreună cu gașca mea. Preferam bistroul Red Hart, nu doar pentru cinele ieftine de acolo și pentru afișele de artă îndrăzneț colorate, ci fiindcă era locul preferat al pictorilor, scriitorilor și artiștilor de vodevil care veneau din Viriconium ca să se trateze cu *Wasserkur* în barăcile din afara orașului. Cînd nu erau udați din cap pînă-n picioare cu apă rece ca gheața pentru deranjamentele intestinale și gonoree, presupun că-i distra să rîdă de fețele noastre tinere și încă neformate, de iubirile noastre provinciale și de costumele prost croite pe care le purtam.

La Red Hart am întîlnit-o prima oară pe Madame de Maupassant, celebra contralto, pe atunci o creatură îndoită de spate și împuținată de o boală a gîtului, cu o voce atît de distrusă, încît era dureros și în același timp înspăimîntător s-o auzi vorbind. Nu mi-o puteam închipui pe scenă — nu știam atunci că, pentru a-și păstra popularitatea în oraș, încă mai cînta, cu un efort supraomenesc, în fiecare seară la Teatrul Prospekt. Mi-o imaginam ca pe o femeie bătrînă amenințătoare, dar cît se poate de insipidă, obsedată de anumite culori, care se apleca peste masă și spunea pe un ton confidențial: „Cînd eram mică și mergeam la biserică, am observat că muștele refuzau să treacă prin razele liliachii de lumină care intrau printr-un vitraliu. La fel, se pare că toți paraziții interni mor dacă sînt expuși la diverse nuanțe de violet; doctorul e dispus să încerce un remediu asemănător și-n cazul meu.“ Sau: „Un om cinstit va recunoaște că visele sale cele mai cutremurătoare sînt însoțite de o pîclă violacee... Știi la ce vise mă refer?“

Știam.

Într-o zi a spus, spre marea mea surprindere:

— Deci, tu ești nepotul lui Baladine Prinsep. L-am cunoscut destul de bine, dar niciodată n-a vorbit c-ar avea o familie. Să nu-i calci pe urme: atîția ani la picioarele unei femei, și niciodată altceva mai mult decît un zîmbet! Asta zic și eu om răbdător.

A scos rîsetul ei croncănit caracteristic.

— Nu înțeleg, am spus. Ce femeie?

Ceea ce-a făcut-o pe Madame de Maupassant să rîdă și mai vîrtos. În cele din urmă, bănuiesc c-am convins-o să-mi spună ceea ce mama ne ascunsese, ceea ce Viriconium a știut dintotdeauna.

— Cînd a venit în oraș unchiul tău, a zis ea, acum douăzeci de ani, a găsit-o pe dansatoarea Vera Ghillera în culmea succesului, apărînd de două ori pe seară la Prospekt într-un balet numit *Călutul cocoșat*, coregrafiat de Chevigne al ei. După fiecare reprezentație, ținea o mică petrecere într-un vestiar vopsit în roșu și auriu ca o bucată de ceară pentru sigiliu. Pe jos era un covor din piele de tigru. Nicăieri altundeva nu vedea lămpi galbene care să dea o lumină atît de difuză, tăvi de alamă și mese cu trei picioare decorate cu toate cutiuțele de onix ordinare la care te poți gîndi! Acolo mergeau toți bărbații ca s-o invite la cină, iar ea, în schimb, îi făcea să șadă pe pielea de tigru și să discute despre artă sau politică: Paulinus Rack, impresarul, suferind și slab acum, ca o fantomă albă; Caranthides, ale cărui poeme fuseseră tipărite în anul acela pentru prima oară într-un volum numit *Nori galbeni,* și al cărui succes nu era cu nimic mai spectaculos decît al ei; venea chiar și Ashlyme, pictorul de portrete, se uita țintă la fața ei cu un soi de mirare iritată, după care pleca — căsătoria lui cu Audsley King a pus capăt acestor ieșiri înainte ca acestea să înceapă bine. Unchiul tău habar nu avea de balet pe atunci. A văzut-o pe balerină din întîmplare într-o zi, cînd se uita pe fereastră în stradă. Era tînăr și singuratic. Își luase cîteva camere aproape de ospiciul din Wegs, unde ea se ducea în secret o dată pe lună, înfășurată într-o mantie de culoarea porumbelului. Curînd, el a devenit admiratorul ei cel mai înflăcărat, așteptînd pe scările din fața ușii garderobei, cu paisprezece crini albi la subsuoară în hîrtie de mătase verde. În cele din urmă, ea l-a lăsat să intre, și el a ocupat un loc de cinste pe una dintre labele aurite ale tigrului. După aceea, putea fi văzut în fiecare seară (cu toate că rămîne un mister cu ce se ocupa în timpul zilei), uitîndu-se în sus la ea cu o expresie melancolică, neluînd parte la discuția dintre marii bărbați din jurul lui. Ea nu i-a oferit niciodată vreo altă încurajare; avea propriile ei afaceri amoroase. În cele din urmă, a murit acolo la fel de inutil cum trăise — mult mai bătrîn atunci, desigur.

Am fost foarte șocat de acestea, și iritat, cu toate că am încercat să nu lase să se vadă.

— Poate că se mulțumea cu acel aranjament, am spus vitejește, încercînd să învestesc cuvîntul *aranjament* cu o semnificație pe care era limpede că nu o avea; iar cînd faimoasa contralto primi aceasta cu privirea goală pe care o merita: În orice caz, a scris o carte despre oraș, *Nesfîrșita copilărie*. Mi-a dat un exemplar din ea.

Am ridicat vocea și m-am uitat în jur la prietenii mei.

— Părerea mea este că a fost un mare artist, cu adevărat îndrăgostit de artă.

Madame de Maupassant a ridicat din umeri.

— Nu mă pricep deloc la cărți, spuse ea cu un suspin. Dar felul unchiului tău de a participa la o discuție era să se furișeze într-o cameră pe lîngă perete ca un servitor, iar cînd era observat să spună pe o voce plîngăreață cam așa:

„N-am crezut niciodată de cuviință să am o părere atît de bună despre Dumnezeu..." Apoi se uita la ceilalți cu privirea aceea apoasă, ca de pește, pe care o avea, după ce-i lăsase muți de uimire și neînțelegere. A fost cel mai inutil om pe care l-am cunoscut vreodată.

N-am mai văzut-o niciodată. Curînd, s-a săturat de tratament și s-a întors în Viriconium, dar nu pot uita această ultimă judecată de valoare la adresa unchiului meu. Dacă m-am gîndit cît de cît la el după aceea a fost cu un soi de compasiune nedumerită — îl vedeam umblînd noaptea cu fruntea plecată de-a lungul străzilor ploioase de lîngă ospiciu, singurele lui însoțitoare fiind două sau trei propoziții din cartea sa, cu strigătele lunaticilor ajungîndu-i la urechi precum țipetele unor animale exotice aflate departe; sau uitîndu-se tîmp pe fereastră în lumina portocalie a lămpilor, sperînd că va trece balerina pe acolo — cu toate că știa că nu era ziua potrivită a lunii. Mi-am amintit de jiletca provincială pe care mi-o dăduse; cumva, asta a pus capac dezamăgirii mele. Apoi o altă iarnă a închis cafenelele din Sour Bridge și eu am dat uitării autorul *Nesfîrșitei copilării* pînă la moartea mamei mele, cîțiva ani mai tîrziu.

Mama iubea florile tăiate, mai ales cele pe care le cultiva ea însăși, și deseori le păstra multă vreme după ce se ofileau fiindcă, spunea ea, îi oferiseră o atît de mare plăcere. Cînd mă gîndesc acum la ea, se află mereu într-o cameră plină de flori, udîndu-le dintr-o glastră albastru cu alb. Cît a ținut-o ultima perioadă a bolii s-a certat întruna cu asistenta pe seama unei vaze cu margarete mari și albe. Asistenta spunea că prefera să fie concediată decît să dea voie ca acestea să rămînă noaptea lîngă patul ei; nu era sănătos. Mama a concediat-o fără să clipească. Cînd am intrat într-o după-amiază în camera cea lungă și tăcută ca să o dojenesc pentru asta, am găsit-o gata tensionată.

— Trebuie să ne descotorosim de femeia aia, a spus pe un ton sumbru. Încearcă să mă otrăvească!

Și apoi, anticipînd cu răceală argumentele asistentei:

— Știi că nu pot respira fără să am alături cîteva flori.

Știa că asta nu era adevărat. S-a uitat cu un soi de încîntare meditativă la margarete, și la mine. Apoi a suspinat brusc.

— Unchiul tău Prinsep a fost un om slab și necugetat.

M-a prins de braț.

— Promite-mi c-o să ai casa ta și că n-o să trăiești ca el la marginea vieții altcuiva.

I-am promis.

— A fost vina mamei lui, a continuat pe o voce mai practică. A fost o femeie cu personalitate. Și apoi, vezi tu, locuiau în casa aia imensă de dincolo de nicăieri. Îi ataca fizic pe servitori dacă nu-i făceau plecăciuni; punea în fiecare dimineață să i se aducă terciul dintr-un alt sat, fiindcă acolo era făcut mai aproape de gustul ei. Comportamentul ăsta i-a făcut pe fiii ei s-o părăsească unul cîte unul. Prinsep era cel mai tînăr, și ultimul care a plecat — s-a dat peste cap s-o potolească, dar în cele din urmă și-a spus că-i e mai ușor să nu mai stea.

A suspinat din nou.

— Întotdeauna m-am temut de groază să nu fac la fel cu propriii mei copii.

Înainte să duc scuzele ei asistentei, a spus:

— Mai bine ține tu asta. Este cheia de la camerele unchiului tău Prinsep. Ești destul de mare acum să locuiești în Viriconium; iar dacă e absolut necesar, așa să fie.

M-a ținut de încheietura mîinii și mi-a așezat cheia în palmă, un obiect mic din alamă, nu foarte sclipitor.

— Într-o zi, cînd erai tînăr, a spus, vîntul a rupt tulpinile de nalbă. Au stat pe perete cu toate frumoasele lor flori intacte. Cît au mai fost de folos în starea aceea, insectele au continuat să le viziteze cu sîrg: mi s-a părut un mare păcat.

A rămas toată vara aceea în camera răcoroasă, făcîndu-ne viețile un chin, dar neputînd să se relaxeze sau să ne dea drumul. În perioada aceea, deseori mă uitam la cheia pe care mi-o dăduse. Dar nu am folosit-o pînă cînd a murit, toamna: eram sigur că nu ar fi vrut să știe că mă dusesem în oraș și c-o răsucisem în broască.

S-a răsucit destul de ușor după atîția ani și am rămas confuz pentru o clipă în pragul vieții Unchiului Prinsep, în pragul vieții mele, neîndrăznind să intru. Mă rătăcisem pe lîngă Eleșteul Aqualate cu ciudatele lui ecouri și cețuri; ca majoritatea oamenilor care merg acolo, nu-mi dădusem seama pînă atunci de dimensiunile Viriconiumului, sau de deșertăciunea lui. Dar camerele, cînd în sfîrșit am intrat în ele, erau cît se poate de comune — podele cenușii goale, cu ghemotoace de praf, cîteva cărți pe rafturi, cîteva tablouri pe pereții văruiți. În bucătăria mică era un bufet, cu cîteva ustensile pentru fierberea ceaiului. Eram obosit. Mai era o încăpere, dar am lăsat-o nedeschisă și mi-am aruncat lucrurile pe patul de fier, cutiile și valizele mele fiind ude de apă sărată de la trecerea Yser-ului.

Sub pat, lîngă olița de noapte, am găsit două exemplare din *Nesfîrșita copilărie.*

Am fost în Viriconium o dată. Eram o femeie mult mai tînără atunci. Ce loc e acela pentru îndrăgostiți! Iarna Lăcustei îi așterne străzile cu insecte moarte; în colțuri, oamenii le adună în mormane cu miros ciudat care strălucesc cît ține dimineața ca niște grămezi de aur înainte să se stingă...

După ce mă voi uita și-n cealaltă cameră, mi-am spus, și-mi voi găsi un loc unde să-mi pun lucrurile, mă voi duce la culcare, și poate mă voi trezi mai fericit dimineață. În definitiv, acum eram acolo. Așa că am pus cărțile deoparte și am rotit din nou cheia în broască.

Cînd s-a îndrăgostit de Vera Ghillera, unchiul meu pusese să i se vopsească pereții camerei într-un roșu mat, greu, de ceară pentru sigiliu; la fereastra închisă erau perne groase de catifea de aceeași culoare. Peste tot erau tablouri cu balerina — pe pereți, pe mese, pe șemineu — pozînd în costumele pe care le purtase în *La Chatte, Prima ultimă miercuri în Lowth* și *Căluțul cocoșat* — pictată cu bărbia ei mică sprijinită în palmă, uitîndu-se peste balustradă la mare, zîmbind misterios de sub o pălărie. Femeia însăși, sau efigia ei lucrată într-un fel de ceară galbenă, zăcea pe un catafalc în mijlocul camerei, cu ciudatul ei trupul gol și compact de dansatoare, cu picioarele depărtate într-o invitație de natură sexuală, cu brațele ridicate implorator, cu capul înlocuit de un craniu de cal descărnat și lustruit.

În camera aceea se ascunsese Unchiul meu Prinsep — de mine, de mama mea, de Madame de Maupassant și de clica ei, și-n cele din urmă chiar de Vera

Ghillera, dansatoarea, la ale cărei picioare stătuse atîția ani. Am închis ușa și m-am dus la fereastră. Cînd am tras draperiile și m-am uitat afară, am văzut zidurile de cărămidă ale ospiciului, înalte și terminate cu țepi, spălate de lumina portocalie a lampioanelor, și am auzit strigătele îndepărtate și feroce ale nebunilor din spatele lor.

Era la răsăritul soarelui. Dansatorii Mari plecaseră de mult spre Shifnal ducînd calul cu ei; iar lumina se strecura pe Henrietta Street ca un lapte vărsat printre pietrele de pavaj. Mîncătorul de păcate tuși și-și drese glasul, căscă.

Își pierduse forțele în timpul nopții, golindu-și ochii pînă la un albastru alburiu, culoarea unui fluture pe falezele de deasupra mării. Își lăsă mîinile să-i cadă tremurînde în poală și se uită la bătrînul care adormise lîngă vatră cu gura deschisă. Se uită la fiica rămasă în viață, care privea atunci concentrată masa zgîriind desene pe ea cu o lingură, cu limba în colțul buzelor. O observă pe soția bătrînului — așezînd lemne noi în sobă, umplînd ceainicul cu apă, pregătindu-se pentru masa principală constînd din pește și cartofi, care avea să fie servită mai tîrziu — care-l asculta cu seninătate în timp ce-și vedea de treabă, de parcă aceea ar fi fost o poveste și nu amănuntele amare ale existenței lui.

— Am plecat din Viriconium după aceea, îi spuse el, spre deșerturile din Nord; și nu m-am întors niciodată acolo.

Își mișcă brusc umerii, iritat poate fiindcă nu mai putea face acele întîmplări să pară destul de vii încît s-o impresioneze, și era nerăbdător să continue să vorbească.

— Dacă-mi e dor de el? Nu: nici de Sour Bridge, cu fermierii lui placizi care bat țărîna în picioare în camerele de zi cu ferestre oblonite.

Îngheț, ceață, mirosul malului îndepărtat; zorii strecurîndu-se în jos pe Henrietta Street, ca laptele. Îi auzea pe oameni cum amestecau tăciunii în foc, dezveleau oglinzile și coliviile pentru păsări. Își frecau vioi palmele în timp ce se uitau afară la lumina dimineții. „Dacă se schimbă vîntul mai tîrziu, o să avem o zi frumoasă." În sfîrșit, puteau închide ușile și să se încălzească puțin! Fetița moartă zăcea în siguranță pe cuvertura albastră cu alb; mai rămînea doar ca cineva să mănînce sarea.

— Un lucru e ciudat, însă, spuse el. Cînd am stat în camerele unchiului meu și am analizat hotărîrile care mă aduseseră acolo, am văzut limpede că la fiecare cotitură acestea fuseseră făcute de către cei aflați pe moarte și de către moarte; și-am jura că voi lăsa toate astea în urma mea.

Se uită o clipă aproape rugător la femeie.

— Cum bine vezi, n-am făcut-o.

Femeia zîmbi: copila era în siguranță; sufletul ei era liniștit; ea era mulțumită.

— Atunci am mîncat prima oară sarea, spuse ea posomorît. Stătea pe pieptul ei așa cum stă acum pe pieptul fiicei tale moarte. Nu știu de ce-o pusese unchiul meu acolo ca s-o găsesc.

Mai tîrziu în dimineața aceea, vîntul dinspre țărm se înteți și aruncă valuri de ploaie în ferestre, dar curînd se opri și fu o zi frumoasă. Plin de cartofi și pește, obosit, poate, dar cu burta bine pusă la cale, mîncătorul de păcate își luă desaga și și-o aruncă pe umăr. Își primise banii și-i pusese în buzunar. În spatele lui, la mesele demontabile din stradă auzea rîsete, zăngănitul de farfurii,

începutul unor cîntece. Inspiră adînc, ridică din umeri, făcu un gest cu mîinile — toate deodată, ca pentru a-și comunica lui însuși propriul sentiment de libertate.

Nu era, în definitiv, băiatul acela din Sour Bridge, sau Unchiul Prinsep. Bărbat îndesat și energic de înălțime mijlocie, porni fluierînd în jos pe Henrietta Street, pregătit să meargă cît de departe putea. Se uită în direcția opusă mării, la dealurile care se întrevedeau prin perdeaua de ploaie. Curînd, avea să urce printre ei și să lase vîntul să scoată din el păcatele acelea mici și curate de copil și să le poarte departe.

STĂPÎNII DEZORDINII

— Singura noastră speranță acum este un ajutor din oraș, spuse Yule Greave, uitîndu-se în depărtare peste ținutul mlăștinos pustiu și pășunea aspră înțesată de trecători pline de copaci.

Era un bărbat înalt, în vîrstă cam de patruzeci de ani, cu ochi albaștri slabi și cîteva șuvițe subțiri de păr blond, care respira greu pe gură. Sub vechea regină, care-i dăduse casa și pășunea de lîngă ea, își cîștigase reputația de luptător. Din cînd în cînd, se uita în jurul lui surprins parcă să se vadă acolo unde era, iar buza de jos îi tremura dacă vorbea despre oraș.

Ca să-i ofer timp să-și recapete răsuflarea, m-am oprit și m-am uitat în spate la casă. Era construită după un proiect ciudat, ca o ideogramă din una dintre vechile limbi, ramificată, deosebită. Mare parte din ea era acum abandonată și năpădită de-o împletitură de soc și gherghină și iederă. De la ea porneau patru mari drumuri de piatră, fiecare lung de cîte un kilometru și jumătate. M-am întrebat cine să le fi construit, și cînd. Păreau să nu aibă nici un scop.

— Am fost nevoit să scot pietre de pavaj, spuse el. Să dobor cîte un zid ici-colo. Dar îți poți face o idee despre cum era.

În porțile prin care intrau și ieșeau căruțele cu piatră erau săpate șanțuri adînci și nămoloase. Vîntul sufla în rafale dinspre sud și vest, aducînd cu el miros de ploaie și behăitul îndepărtat al oilor. Stejarii pitici de pe versanții de deasupra noastră își mișcau agitați crengile și-și mai scuturau cîteva frunze uscate, maronii, rămase din iarna trecută. Unul dintre micii vinderei cenușii din ținutul mlăștinos se aruncă de pe niște stînci, planînd pe direcția vîntului cu vîrfurile zdrențuite ale aripilor îndreptate spre norii albi și iuți; pluti în loc pentru o clipă, apoi viră și căzu ca o piatră asupra unei vietăți dintre ferigile de jos.

— Uite! am spus.

Yule Greave se șterse pe față și clătină vag din cap.

— Sincer să fiu, zise el, n-am crezut niciodată c-o să ajungă atît de departe. Ne așteptam să-i oprești înainte de asta.

Am inspirat mirosul de ferigă.

— Asta-i o vale atît de frumoasă, am spus.

— Curînd o să ai ocazia s-o vezi toată, zise Yule Greave.

Porni în sus pe costişă, acolo unde aceasta se înclina şi mai tare pe ultima porţiune spre marginea versantului, urmînd o potecă nămoloasă pe unde mergeau de obicei oile printre ferigi. Aşeza un picior cu grijă şi apăsat în faţa celuilalt, mormăind cînd ajungea în locuri mai abrupte.

— Îmi pare rău că trebuie să te port atîta drum, spuse el. Cred că nu eşti obişnuit cu aşa ceva.

— Nu sînt obosit, am spus.

Dacă mi-ar fi fost frig, abia dacă ar fi observat. Rîse fără rea intenţie.

— Vor vrea să le dai un raport, spuse el. De aici de sus e mai uşor să apreciezi dimensiunea problemei. Militar fiind, vei putea să judeci singur şi nu să te bazezi pe ideile unui ucigaş bătrîn.

Am urcat ultimii cîţiva metri spre micul afloriment şi, în vîrf, cînd m-am întors, soarele de primăvară ieşise pentru scurtă vreme dintre nori; îl simţeam ca pe o cataplasmă pe o parte a maxilarului. Lui Yule Greave îi ieşise transpiraţia pe frunte şi-i curgea în ochi. Aşeză o mînă pe stîncă pentru a se linişti.

— Au scos piatră de aici ca să ridice casa, spuse el. Cu mult timp în urmă.

Stînca era palidă, cu o textură aspră, plină de pietricele de cuarţ. Mai sus, în găurile de excavare, atîrnau plase de iederă.

— Acum înţelegi ce vreau să spun, vorbi el.

Eram mai interesat de casa lui, care stătea ca o metaforă în valea largă şi plată. Avea o culoare cafenie-deschisă. Cele patru mari drumuri de piatră se împrăştiau de la ea peste vechiul banc aluvionar, negre, negre. Habar nu aveam ce însemna. Era unul dintre acele locuri de unde trecutul ne vorbeşte într-o limbă atît de străină, încît nu avem cum spera s-o înţelegem. Bălţile cu apă din pavajul ros oglindeau cerul; puteam vedea golurile din ziduri, ca nişte muşcături, de unde Yule Greave luase piatră pentru fortificaţii, o linie de peree nefinisate şi şanţuri care se întindeau pînă jos în vale, unde aceasta se pierdea spre sud.

— Incredibil, am spus.

A arătat cu degetul spuse sud, dincolo de fortificaţii.

— Cîndva, erau zeci de astfel de locuri, spuse el, pînă departe spre mare. Acum sînt distruse.

Făcu un gest furios, nefericit.

— Dacă nu ne ajută oraşul, de ce ne mai pierdem vremea? Acum nu mai construim aici: nu facem decît să dărîmăm.

— Nu-s sigur că sînt de acord, am spus.

Am fost tentat să-l întreb de ce, dacă nu voia să distrugă vechile ziduri, nu redeschidea cariera şi nu folosea piatră nouă, dar faţa lui era acum plină de-un fel de ură sălbatică faţă de sine şi de autocompătimire, şi spuse:

— Ce rost are să discutăm despre asta?

Un asasin plătit ieşit la pensie nu ştie nimic despre construcţii. Oraşul îl făcuse ceea ce era. Poate că ştia asta.

— Ai mai auzit-o, cred. Oricum, acum vezi cît de aproape au venit. Vor trece rîul şi vor străpunge fortificaţiile într-o lună, mai puţin dacă nu primim ajutor. Vezi: acolo, şi acolo? Vezi cum se reflectă soarele în taberele lor.

— Vrei să-mi arăţi casa înainte să plec? am întrebat.

S-a uitat la mine cu surprindere. Era bucuros că-i cerusem asta, mi-am spus, dar rosti:

— Oh, interiorul e-o ruină acum. Facem tot ce putem, dar peste tot nu-i decît praf și șoareci.

Părea că nu-i venea să coboare dealul, acum că-l urcase. Se uită la șoimul mic și cenușiu cum plutea și plonja, plutea și plonja, în timp ce-și croia drum în susul și-n josul pantelor pline de ferigi încălzite de soare. Aruncă o ultimă privire la marele simbol de piatră care umplea valea, și în care locuia de douăzeci de ani fără să-l înțeleagă, apoi începu să coboare încet. Lăstari noi începeau să apară verzi și delicat încolăciți printre tulpinile uscate de ferigă. Țărîna, bătucită și albită de zăpada din luna trecută, dădea din nou rod.

— Aerul ăsta! exclamă el, respirînd extatic o pală de vînt care aduse din vale miasma florilor de mai.

Apoi se opri brusc și spuse:

— Cum mai e-n oraș acum?

Am ridicat din umeri.

— Avem probleme asemănătoare cu ale voastre, m-am auzit că-i spun, dar nu atît de extreme. Altfel, este foarte frumos. Peste tot răsar clădiri noi. Castanii porcești sînt în floare de-a lungul lui Margarethestrasse și în Piața Timpului Nerealizat.

Nu am pomenit de caricaturile politice rupte care fîlfîie lipite de balustradele de fier ruginit sau de Societățile Măștilor de Animale cu ritualurile lor publice și cu tot mai multele lor cereri exagerate. Însă el oricum își amintea un oraș diferit...

— Presupun că peste tot e încă plin de funcționari și de negustori? spuse el. Și damele alea frumoase care îți iau suprataxă pe Rue Ouled Nail?

Rîse.

— Întotdeauna o să ne-ntoarcem ochii spre Uroconium, spuse el sentimental, și cită: „Regina Imperiului, giuvaierul de pe țărmul Mării Vestice."

Pereții care împrejmuiau casa se încălziseră deja în lumina slabă a soarelui, păstrînd o parte din căldura ei ca s-o dea soclului și iederii din grădinile năpădite de ierburi sălbatice. Două sau trei dalii umpleau aerul cu miros de mai, care, în spațiul acela închis, părea amețitor și periculos. Insectele murmurau în mica livadă și printre tufișurile cu fructe care se transformaseră demult în mărăciniș la adăpostul pereților. Deasupra grădinii se înălța piatra de culoarea mierii a clădirii principale, acoperită de plante tîrîtoare și licheni de un galben puternic. Vîntul vocifera în jurul acoperișurilor ei complicate.

Ajunși în casă, a pus pe cineva să aducă o sticlă de *genever* de lămîie și m-a invitat să beau.

— O licoare puturoasă, dar altceva mai bun nu avem aici.

A băut în liniște o vreme. Yule Greave păru să se scufunde în el însuși, în propriu-i sentiment de abandon și inutilitate.

— Praf și șoareci, a spus, uitîndu-se în jur cu dezgust la pereții înalți și sumbri și la mobila veche, tăcută, masivă, opresivă, praf și șoareci. Asta-i singura cameră în care aprindem focul.

Mai tîrziu, a început să vorbească despre domnia vechii regine. Era vechea poveste a conflictelor de la curte și a violențelor din oraș. Îi cunoscuse, sau așa

a spus, pe Sibylle, Axonby și chiar pe Sten Reventlow. Multe dintre acțiunile la care luase parte m-au izbit ca fiind nimic mai mult decît niște atrocități, comise de oameni incapabili să se ajute măcar pe ei, filozofie de viață fiind aceea că sîngele lor era o carte. Își păstra suvenirurile din acele „războaie mici“ în una dintre camerele de la etaj, a spus. Printre ele se aflau și cîteva lucruri stranii, lucruri care te puneau pe gînduri. Puteam merge să le vedem mai tîrziu dacă eram interesat.

— Mi-ar plăcea, dacă vom avea timp, am spus.

— Oh, timp va fi, a zis. Sînt în mare parte haine, arme, lucruri pe care le-am luat din casele lor. Nu-ți vine să crezi la ce ghemuri de păr și tablouri obscene se uitau întruna.

M-a întrebat dacă mă luptasem vreodată în oraș, și eu i-am spus că nu. A urmat o perioadă de liniște, apoi a continuat meditativ:

— Femeile erau cele mai rele. Se ascundeau în portaluri și, cînd treceai pe lîngă ele, dădeau să te lovească la față sau la gît. Se ascundeau în portaluri. Aveau cioburi de sticlă înfipte în calupuri de săpun, vezi tu, și dădeau să te taie pe gît sau să-ți scoată ochii.

S-a uitat la mine de parcă s-ar fi întrebat cît îmi mai putea povesti.

— Îți vine să crezi asta? Femei care să-ți scoată ochii?

A clătinat din cap.

— Uram să urc scările în locurile alea. Lămpile erau toate stinse. Nu știai niciodată ce te aștepta într-un bufet. O femeie sau un copil, strigînd la tine. Sau, dacă nu, îți arătau ceva scîrbos, obscen, și rîdeau. Vechea regină nu îndura să-i vadă aproape de ea pentru nimic în lume.

— Așa am auzit și eu, am zis. Acum nu mai e o problemă așa de mare.

El a chicotit.

— Bătrînii ca mine v-au curățat drumul, a spus. Ne putem mîndri cu asta. Am făcut-o alături de Sindicatul Iarba Moale pînă ce l-au destrămat intrigile lui Antic Horn.

Puțin mai tîrziu, în cameră a intrat soția lui. Pînă atunci, el băuse aproape toată sticla. S-a uitat la ea cu un fel de resentiment nămolos.

Era o femeie înaltă, chiar dacă poate nu la fel de înaltă ca el, foarte slabă și diafană, îmbrăcată într-un fel de mult demodat în oraș. Nu mi se părea tocmai reală, ca un tablou cu mama într-o cameră obscură. Presupun că fusese una dintre slujnicele vechii regine, care-i fusese oferită lui ca și casa și valea drept răsplată pentru loialitatea de care dăduse dovadă pe străzile dosnice și-n încăierările din taverne. Părul ei, de un portocaliu uimitor, era lung și încrețit, pentru a-i scoate în evidență pomeții ridicați, paloarea pielii și curbura ciudată, concavă a trăsăturilor.

Pe un braț aducea o bucată de material bogat brodat pe care am recunoscut-o ca făcînd parte din ceremonia „calului pe băț“: era folosită să ascundă mecanismul care acționa maxilarul animalului. Nu mai văzusem niciodată o pînză atît de elaborată fiind folosită. Cînd am spus aceasta, ea a zîmbit și a zis:

—Va trebui să-l întrebi pe Ringmer dacă vrei să afli mai multe despre ea. El s-a născut prin părțile astea, și tatăl lui mînuia calul de Ziua Tuturor Sfinților.

— Tatăl lui Ringmer a fost debit mintal, spuse Yule Greave, căscînd și mai turnîndu-și gin de lămîie.

Ea îl ignoră.

— Lord Cromis, voi, tinerii din oraș, chiar sînteți interesați de lucrurile astea acum? m-a întrebat.

Avea ochi verzi. Despăturise pînza ca să-mi arate un desen complex alcătuit din forme ca niște frunze.

— Unii sînt, am spus.

— Fiindcă am umplut o galerie întreagă cu de-astea. Ringmer...

— Au mutat molozul din drumul dinspre sud? a intervenit brusc Yule Greave.

— Nu știu.

— E important să mute molozul ăla astăzi, a zis Yule Greave. Vreau să-l folosesc ca umplutură mai jos în vale. Noroiul ni se ridică pînă la urechi acolo: i-am spus lui Ringmer în dimineața asta.

— Mie nu mi-a spus nimeni că asta trebuie să facă, s-a apărat ea.

Yule Greave a bîiguit ceva ce n-am putut auzi și și-a golit iute paharul. S-a ridicat în picioare și s-a uitat afară la vergelele distruse de zmeură și la crengile de măr acoperite de licheni din grădină. Asta ne-a lăsat pe soția lui și pe mine izolați în cealaltă parte a camerei avînd în comun doar bucata de pînză brodată. Cîteva flăcări albastre și portocalii transparente se mișcară în jurul buștenilor verzi din vatră.

— Ringmer *îți va arăta* restul casei, a spus ea. Sînt atît de bucuroasă că te interesează.

Împături iarăși pînza, cu mîinile-i lungi și slabe distingîndu-se albe în umbră.

— Uneori îmi vine s-o port eu, a rîs, ridicînd-o la nivelul umerilor. E atît de minunată!

Am avut o scurtă viziune cu ea așa cum trebuie să fi fost în zilele petrecute la curtea vechii regine — albă ca ceara și îmbrăcată tot în acel veșmînt țeapăn, cenușiu, bogat brodat, lung pînă la pămînt, ca o floare într-o vază de oțel. Apoi, Yule Greave veni și se postă între noi ca să-și toarne în pahar zoaiele care mai rămăseseră în sticla maro de piatră. Colinda iarăși cine știe ce deal lăuntric.

— Nu vrei să te uiți la lucrurile de care-ți vorbeam? spuse el.

— N-ar trebui să stau mai mult de cîteva minute, am răspuns. Mă așteaptă oamenii mei...

— Dar abia ce-ai sosit!

— Trebuie să fim înapoi în Uriconium pînă mîine dimineață.

— Vrea să vadă calul, nimic altceva, insistă soția lui Yule Greave.

— Oh, chiar așa? Ai face bine să te duci și să i-l arăți, atunci, spuse el, uitîndu-se la mine de parcă l-aș fi dezamăgit și apoi întorcîndu-se brusc în altă parte.

Lovi atît de tare în foc, încît un buștean se rostogoli afară. Fumul ieși în cameră într-un nor gros.

— Hornul ăsta împuțit! strigă el.

Am părăsit camera, iar Yule Greave se uită după noi roșu în obraji și cu ochi apoși. Galeria ei, am descoperit, era un etaj de la mezanin aflat undeva în aripa de vest. Soarele tocmai se îndrepta într-acolo, intrînd pieziș prin ferestrele înalte și lanceolate. Soția lui Yule Greave se așeză într-o baltă de lumină galbenă, caldă și intermitentă, strîngîndu-și agitată mîinile.

— Ringmer? strigă ea. Ringmer?

Am stat și am ascultat vîntul vîjîind afară.

După o clipă, un băiat de aproximativ douăzeci de ani ieși dintre umbrele mezaninului. Părea surprins s-o vadă. Avea picioarele și umerii groși ai oamenilor din ținuturile mlăștinoase, și caracteristicul păr șaten moale tăiat drept deasupra urechilor înroșite. Aducea un cap de cal într-un vîrf de băț.

— Văd că tu ai restul din Mari, spuse ea cu un zîmbet. Crezi că i-ai putea arăta lui lord Cromis? Am adus haina cu mine.

Era un specimen uimitor. De obicei găsești craniul fiert și lăcuit cu nemiluita, sau îngropat vreme de un an pentru a scăpa de carne, cu maxilarul prins într-o balama artizanală făcută din sîrmă, iar în loc de ochi cu fundurile unor sticle verzi ieftine. Acesta făcuse făcut cu mult în urmă și cu mai mare grijă: era lăcuit în negru, maxilarul era articulat cu nituri masive din argint și, cumva, interiorul unei rodii fusese conservat și introdus, cîte o jumătate în fiecare orbită, așa încît semințele alcătuiau doi ochi căscați, fațetați. Trebuie să fi fost îngrozitor de greu pentru cel care-l mînuia. Bățul în care fusese înfipt era un os maroniu, lung de un metru și lustruit cu sîrg.

— E foarte izbitor, am spus.

Băiatul luă pînza brodată și o scutură. Cîrligele prinse în partea ei de sus îi permitea să fie strînsă sub capul calului, așa încît să cadă în pliuri rigide și să ascundă vederii bățul. Cu o mișcare iute, agilă, băiatul se strecură sub ea și se ghemui. Păpușa Mari prinse viață, cocoșată, cabrată, și pocnind din fălci. Era mai bătrînă nu doar decît Yule Greave, ci și decît casa. Sub noi, timpul se căscă precum o groapă, iar soția lui Yule Greave păși brusc în spate.

— „Deschide-ne ușa“, cîntă băiatul:

„E frig afară pentru Iapa Cenușie

I-au înghețat deja copitele.“

— Îți deschid pe riscul meu, am spus.

Soția lui Yule Greave rîse.

Mai tîrziu, m-am dus să examinez niște manuscrise care aparținuseră casei. Erau păstrate la celălalt capăt al mezaninului. Cînd m-am uitat înapoi, soția lui Yule Greave stătea lîngă calul de pe băț. Ochii acestuia scăpărau, falca de jos îi atîrna. Mîna ei se odihnea pe spatele lui, așa cum s-ar odihni pe gîtul unui animal adevărat, și-i spunea ceva pe o voce joasă. N-am aflat niciodată ce, fiindcă în clipa aceea Yule Greave a intrat în galerie pufăind și gîfîind, șchiopătînd de parcă s-ar fi lovit la picior și strigînd:

— Bine, haine ai văzut destule aici.

Păpușa Mari se lăsă o clipă pe spate, își dezgoli dinții, apoi se retrase între umbre, iar băiatul Ringmer se retrase probabil o dată cu ea.

La ușa dinspre casa scărilor care duceau la încăperea lui Yule Greave mi-am luat rămas bun de la soția lui, în caz că, așa cum spuse ea, nu aveam să ne mai întîlnim.

— Vedem atît de puțini oameni, spuse ea.

— Grăbește-te, îl îndemnă Yule Greave. Avem de urcat destul de multișor.

Casa scărilor era atît de îngustă, încît, deschizînd drumul, se frecă de pereți cu umerii, desprinzînd bucăți mari de tencuială galbenă udă. Fesele lui grase, sub formă de pară, blocau lumina. Camera mică și pătrată se afla chiar în vîrful casei. De la ferestrele ei înguste puteai vedea unul dintre drumurile de piatră

întinzîndu-se în depărtare, o bucată dintr-o coastă maronie de deal și o cotitură a rîului bolovănos și puțin adînc. Vîntul vîjîia în jurul nostru, aducînd destul de clar behăitul oilor din zona mlăștinoasă.

Yule Greave încercă să deschidă un chepeng în tavan, așa încît să putem ieși pe acoperișul care, acolo, era plat. Zăvoarele erau blocate de rugină, însă el renunță numai după ce trase și se împinse în el vreme îndelungată.

— Nu înțeleg, spuse. Îmi pare rău.

Lovi în unul dintre zăvoare pînă ce se tăie în podul palmei, apoi ochii îi rătăciră și începu să plîngă. Își întoarse ochii de la mine și se prefăcu că se uită afară spre coasta dealului, unde oile erau împrăștiate ca niște bolovani cenușii.

— Dacă dăm greș, spuse, viitorul ne va judeca foarte aspru.

Strănută și clipi. Se uită la palma tăiată, apoi se șterse la ochi cu ea, lăsînd o dîră de sînge.

— Uite ce-am făcut. Îmi pare rău.

Nu m-am putut gîndi la nimic ca să spun.

Turnul păstra mirosul cărților vechi pe care el le lăsase pradă mucegaiului în teancuri dezordonate. Am luat *Oei'l Voirrey* și *Moartea și renașterea Contelui Scorușului*. L-am întrebat dacă vrea să-mi arate suvenirurile, dar părea să-și fi pierdut interesul. Le păstra într-un cufăr de lemn: cîteva păpuși făcute din păr de femeie și cioburi de oglindă; cîteva instrumente de gătit; un cuțit cu aspect ciudat. Umezeala ajunsese la toate și le distrusese.

— Nu-s decît genul de lucruri pe care le luam cu toții, spuse el. Cred că e și-o mască aici pe undeva.

— *Bărbații din localitate porniră la drum după-amiaza*, am citat, *și, după mult umblat și îndelungi căutări, îl descoperiră pe Contele Scorușului ascuns zadarnic în tufișurile pitice...*

— Poți păstra *Oei'l Voirrey* dacă poftești, zise el.

Ne-am uitat la străvechiul drum care se depărta de casă, cu suprafața lui plină de bălți oglindind cerul alb. Soția lui apăru mergînd încet de-a lungul lui împreună cu băiatul Ringmer. Zîmbeau și discutau ca niște stafii. Yule Greave îi privi cu tristețe, pînă cînd am spus că trebuie să plec.

— Trebuie cel puțin să mănînci ceva cu noi, spuse el.

— Trebuie să ajung în oraș înainte să răsară soarele, am zis. Îmi pare rău.

Am plecat, și eu am urcat pe cal în unul dintre portalurile noroioase. Cînd am pornit la drum în josul lungului drum, mi s-a părut că-l aud spunînd:

— Spune-le celor din oraș că noi încă ne păstrăm credința.

Drumul părea sterp și nesfîrșit. Soarele intrase printre nori și ploua din nou pe cînd mi-am condus oamenii printr-o spărtură din unul dintre ziduri; și, cu vîntul rece de primăvară suflîndu-ne în spate, am cotit spre nord și ne-am croit drum în sus spre buza versantului.

Sus, lîngă carierele abandonate ale lui Yule Greave, m-am oprit să mai arunc o privire spre casa lui. Părea tăcută și nelocuită. Apoi am văzut o căruță cu piatră mișcîndu-se în josul văii către fortificații. Din unul dintre hornuri ieșea fumul. Deasupra mea, șoimul mic și cenușiu plonja și se rotea purtat de vînt. Oamenii mei, simțindu-mi preocuparea, s-au îngrămădit într-o baie a carierei, înfășurați în mantiile umede, discutînd în liniște. Simțeam miros de mlaștină,

lînă udă, respirația caselor. Curînd, mare parte din vale fu acoperită de ceață și de ploaia purtată de vînt, dar puteam vedea fortificațiile dispuse de-a curmezișul ei în linie dreaptă, iar dincolo de ele, către mare, unde un soare trecător și apos încă strălucea, lumina se reflecta în taberele puse pe așteptare.

„Dacă aș avea ochii șoimului aceluia, mi-am spus, știu ce aș vedea acolo jos, venind către noi."

Unul dintre oamenii mei arătă cu degetul spre fortificații și spuse:

— Zidurile alea n-o să dureze multă vreme, oricît de bine ar fi ele apărate.

M-am trezit uitîndu-mă la el vreme îndelungată înainte să răspund. Apoi, am spus:

— Deja au fost străpunse. Ce-i acolo jos nu-i decît o iluzie.

Chiar în timp ce priveam, Yule Greave cu soția lui și cu cei trei copii ieșiră din casă împreună cu băiatul Ringmer și începură să danseze în cerc în grădina năpădită de buruieni. Puteam auzi vocile subțiri ale copiilor modulînd melodia, purtate pe deal în sus pe aripile ceții și-ale ploii:

„La ce oră vine Regele acasă?
La unu după-amiază.
Ce va ține el în mînă?
Un mănunchi de iederă."

În spatele meu, cineva spuse:

— V-ați scăpat cartea, domnule.

— Las-o acolo.

DANSATOAREA DIN DANS

Orașul a fost dintotdeauna plin de fîșii înguste și triunghiuri mici de pămînt nefolosit. Un rînd de clădiri cad în Chenaniaguine — terenul e eliberat pentru o altă destinație — socul și urzicile răsar — nu se construiește niciodată nimic. Dacă nu, Noii Oameni înlătură un parc pentru o proprietate municipală, apoi se ceartă între ei: cîteva șanțuri puțin adînci și rînduri scunde de zidărie sînt acoperite de anotimp cu pir și „găină grasă". Allman's Heath, străjuit pe două părți de depozite goale, un abator și un spital de carantină, și pe a treia de un braț abandonat al canalului, arată ca oricare alt loc din oraș.

Din partea dinspre oraș a canalului, cîteva case se uită morocănoase la el. Oamenii care locuiesc în ele sînt de părere că acesta e infestat de insecte de mărimea unui cal. Nimeni n-a văzut vreodată una; chiar și așa, o dată pe an, marea efigie de ceară a lăcustei, proaspăt lăcuită și cu un mănunchi de ierburi acvatice în gură, este scoasă din case și purtată la paradă în susul și-n josul drumului animalelor. Pe fundalul acestei ceremonii, cîmpia pare să se întindă în zare la infinit. Este același lucru dacă te duci și te uiți de lîngă țarcurile pustii din obor sau de la una dintre ferestrele vechiului spital. Să te plimbi în jurul lui îți ia în jur de o oră.

Iarnă de iarnă, cu ani în urmă, fetițele desenau cu cretă pe jos șotronul pentru „Michael cel orb" într-o curte de lîngă Piața Timpului Nerealizat. (Se afla pe stînga, cum mergeai spre Cafeneaua Clar de Lună, unde pînă și în februarie mesele erau aranjate pe caldarîm, cu șezutul lor drept din cupru strălucind în bătaia slabă a soarelui. O luai în jos pe lîngă un măr ornamental.) În general, acestea erau copilele nelegitime ale midinetelor, ale spălătoreselor care lucrau în Minnet-Saba sau ale negustorilor din piața Rivelin. Își păstrau o independentă sălbatică și purtau bluze scurte și tari care le protejau scobitura spatelui și-n cea mai aprigă vreme. Dacă le abordai cum se cuvinte, una dintre ele își vîra întotdeauna creta în chiloții albi, își lingea mucii de pe buza de sus și te ducea la Orves; era greu să ții pasul cu ea pe străzile abrupte și șerpuitoare.

Majoritatea vizitatorilor se răzgîndeau de-ndată ce vedeau umbra observatorului căzînd peste case și se întorceau să bea *genever* cald în Clar de Lună. Cei care continuau să meargă pe sub steagurile de catifea neagră ale Noilor

Oameni, care în vremurile acelea atîrnau grele la fiecare fereastră de la etajul al doilea, se trezeau pe malul canalului la Allman's Reach.

Nu era mare lucru de văzut. Bordeiele erau deseori goale în vremea aceea din an. Cîteva plante marine uscate mărgineau linia apei unde se prăbușise drumul animalelor. Nu se vedea țipenie de om. Vîntul dinspre cîmpie îți făcea ochii să lăcrimeze pînă ce te întorceai cu spatele și-o vedeai pe fată stînd cît se poate de nemișcată lîngă tine, cu mîinile atîrnîndu-i pe lîngă corp. Abia dacă se uita la tine, sau la cîmpie; privirea îi era de obicei ațintită în jos. Dacă-i ofereai bani, se scărpina în fund, se prăpădea de rîs și o tulea la fugă pe deal în jos. Mai tîrziu, o puteai vedea stînd în genunchi pe caldarîm într-o altă parte a Cartierului, ținînd în gură creta udă, uitîndu-se cu o expresie cucernică la ceva ce desenase.

Vera Ghillera, balerina nemuritoare din Vriko, fusese și ea la Allman's Reach în ziua cînd sosise în oraș din Sour Bridge. Încă era o provincială, și ea însăși doar o copilă, la fel de slabă și crîncenă și naivă ca oricare dintre cele din curtea de lîngă piață, dar hotărîtă să reușească; era poate cam înaltă pentru a practica dansul clasic, însă poseda un control deja formidabil și un acut simț al tehnicii. Era sfîrșitul unei după-amiezi de iarnă cînd a mers acolo. A stat departe de ghidul ei și s-a uitat peste canal. După un minut, ochii i s-au îngustat de parcă ar fi reușit să vadă ceva mișcîndu-se la mare depărtare.

— Așteaptă, a spus ea. Poți? Nu. S-a dus.

Soarele era roșu peste gheață. Cu mult înainte ca orașul să-i cunoască liricul *port de bras*, ea cunoștea deja orașul. Cu mult, mult înainte să traverseze canalul, ea văzuse deja Allman's Heath și-l acceptase.

Toată lumea a citit cum Vera Ghillera, coregrafiată de Madame Chevigne, costumată de Audsley King și dansînd într-un decor creat de Paulinus Rack după niște schițe atribuite lui Ens Laurin Ashlyme, a atins peste noapte celebritatea la Teatrul Prospekt în rolul „Norocoasei Parminta“ în *Călutul cocoșat*; cum a fost curtată de Rack și Ingo Lympany, printre alții, dar nu s-a căsătorit; și cum și-a păstrat locul de dansatoare principală vreme de patruzeci de ani, în ciuda amneziilor patologice incurabile care o obligau să meargă regulat și în secret la ospiciul din Wergs.

Puține se știu despre primii ei ani de viață. În autobiografia ei, *Nesfîrșita copilărie*, nu este sinceră cînd vine vorba de boala ei sau despre cum a contractat-o. Și puțini dintre contemporanii ei au știut vreodată de pasiunea ei neputincioasă pentru Egon Rhys, conducătorul Asociației Ontologice Anemona Albastră.

Rhys era fiul unei vînzătoare de fructe și legume din Rivelin — una dintre femeile acelea mari, ambigui prin natură, a cărei voce și temperament au dominat Cartierul Comercial ani în șir, și a cărei absență îl lasă mut și gol. Se apucase și se lăsase de negutătorie de la moartea ei, un bărbat închis, nu prea obișnuit cu emoțiile de rînd, neinteresat de nimic altceva decît de propria-i viață. Avea tendința să acționeze cu bună credință.

Era mai scund ca Vera Ghillera. În copilărie, vînzînd mai întîi flori candel pe lîngă ringurile de luptă, apoi ca ucenic al lui Osgerby Practal, învățase să meargă cu un pas tîrșîit care distrăgea atenția de la statura și energia sa. Pe acesta îl păstrase. (Mai tîrziu în viață, chiar dacă i se îngroșară picioarele, în

loc să scadă, energia păru să-i sporească — la șaptezeci, se spune, abia dacă putea sta locului să discute cu tine.) Avea mîini mari și obiceiul de-a se uita la ele cu concentrare, cu un soi de indulgență amuzată, de parcă ar fi vrut să vadă ce aveau să facă mai departe.

Fața lui greoaie, plăcută, era deja bine-cunoscută pe lîngă ringuri cînd a venit în oraș Vera. Sub pavăza Anemonei Albastre omorîse patruzeci de oameni. Prin urmare, ceilalți asociați „comuni“ deseori încheiaseră armistițiu, unindu-și forțele cu gîndul de a-i pricinui moartea. Sindicatul Iarba Moale era în special interesat de asta, așa cum era și Patru Octombrie și Oamenii cu Cap de Pește din Austonley. Uneori, pînă și relațiile lui cu Anemona erau dificile. Trata totul cu calm, afectînd un aer de amuzament care — ca și la alți asasini plătiți celebri — pare să fi ascuns nu anxietate, ci o indiferență de care se cam rușina și care ea însăși îl speria. Lăsă să fie văzut prin Cartier neînsoțit, și se plimbă fără fereală prin Orașul de Sus, unde Vera l-a observat pentru prima oară dintr-o cameră de la etaj.

Călușul cocoșat intrase deja în istorie pe atunci: ea purtase o lampă în *Mariana Natesby*, depășise cu o concentrare frustrată istovitorul *dans d'école* și formalismul din *Băiatul de turtă-dulce* al lui Lympany. Dansase împreună cu Cuevas, atunci trecut de culmea forțelor lui, și-i fusese amantă; o dată pe an i se pictase portretul pentru negoțul cu oleografii, drept „Daphine“, „Manalas“ și — uitîndu-se peste un parapet sau zîmbind misterios de sub o pălărie — drept fata fără nume din *Incendiul de miercurea trecută din Lowth*. Fizic, își încheiase creșterea. Cînd muncea, chiar dacă era atît de înaltă, corpul ei părea compactat, restrîns dinăuntru ca resortul unui ucigaș omenos: însă arăta epuizată cînd era demachiată, și cumva subnutrită cînd se tolănea cu picioarele depărtate pe un scaun scund îmbrăcată în hainele ei de antrenament pătate de sudoare. Uitase cum să șadă. Era „deformația profesională în carne și oase“. Imenșii ei ochi îți ofereau atenție pînă ce ea credea că te uitai la altcineva, după care deveneau goi și obosiți.

Nu-și pierdu niciodată hotărîrea, dar o copleși neliniștea.

Dimineața, înainte de antrenament, putea fi văzută în cafenelele muncitorilor de lîngă piață, încotoșmănată ca o figurină fragilă într-o haină scumpă de lînă. Asculta strigătele triste ale negustătorilor răsunînd în ceața timpurie, auzindu-le la fel de izolate și de urgente ca țipetele matelotilor de pază la provele unei nave. „Doi stînjeni și un pic!“ Le privea pe fete cum se jucau de-a „Michael cel orb“ în curtea de lîngă Piața Timpului Nerealizat, dar, de-ndată ce o recunoșteau, pleca mai departe. „Un stînjen!“

Prima oară cînd l-a văzut pe Egon Rhys a alergat jos în stradă fără să se gîndească și l-a găsit față în față cu doi sau trei membri ai Colegiului Hîrtiei Galbene. Era un moment tensionat; bricele fuseseră deja scoase în ciudata lumină din Minnet-Saba, care cădea peste pietrele de pavaj într-o culoare argintie. Rhys stătea cu spatele la niște balustrade de fier și pe maxilar, de la o tăietură de sub ochi, îi curgea drept în jos un firișor de sînge.

— Lăsați-l în pace pe omul acesta! a spus ea.

La vîrsta de zece ani, în deprimantele orașe din Cîmpiile din Mijlocul Țării îi văzuse pe băieții șomeri luptîndu-se în liniște pe sub poduri și aprinzînd focuri pe ternul viran.

— Altceva mai bun nu vă puteți găsi să faceți?

Rhys s-a uitat la ea cu uimire și a sărit peste balustradă.

— Nu mă-ntrebați cine era, a spus mai tîrziu în Șaua Driadei. Am tulit-o de acolo cît ai clipi, direct prin grădina din fața casei cuiva. Sînt mari cretini Oamenii ăștia ai Hîrtiei Galbene.

Atinse tăietura pe care i-o făcuseră.

— Cred că mi-au ciobit pometele.

Rîse.

— Să nu mă-ntrebați nimic!

Dar, după aceea, Vera parcă era peste tot. Vedea în treacăt o fată albă cu ochi hotărîți în mulțimea care umplea Cartierul Comercial la încheierea fiecărei scurte după-amieze de iarnă. A crezut că a văzut-o în publicul de lîngă ringul din spatele Șeii Driadei. (Clipea în aburii emanați de lămpile cu petrol.) Mai tîrziu, l-a urmărit de la un ring la altul prin oraș și-i aducea brațe mari de *sol d'or* de fiecare dată cînd ieșea cîștigător.

Și-a trimis numele prin florari, și bilete la Teatrul Prospekt. Acolo, el a fost iritat de orchestră, zăpăcit de necontenitele schimbări de scenă și rușinat de costumele sumare ale dansatorilor. Mirosul de praf și de transpirație și bubuitul picioarelor lor pe scenă i-au risipit iluzia: întotdeauna înțelesese dansul ca un lucru plin de grație. Cînd Vera a pus să fie adus după aceea în vestiarul ei, a găsit-o îmbrăcată într-o veche bluză de mătase de antrenament care se destrăma la subsuori și o pereche de ciorapi lungi, largi și cu firele trase, din care cineva decupase laba piciorului.

— Trebuie să-mi țin cald la gambe, i-a explicat cînd l-a observat cum se uita la ea.

El a fost oripilat de felul neglijent în care stătea lăbărțată, uitîndu-se concentrată la el în oglinzi, și și-a spus că fața ei părea la fel de dură și de obosită ca a unui bărbat; a plecat cît de repede a putut.

Vera s-a dus acasă și a rămas nehotărîtă lîngă pat. Priboiul de pe pervazul geamului era ca o floare artificială pe o tulpină curbată, petalele ei albe fiind mai mult sau mai puțin transparente în funcție de norii care acopereau și descopereau luna. Și-a închipuit că-i spune:

— Miroși a priboaie.

A început să-i cumpere cele mai recente romane. Chiar atunci, întîmplarea face ca un nou fel de muzică să fie cîntată peste tot, așa că l-a dus la concerte. L-a angajat pe Ens Laurin Ashlyme să-i picteze portretul. Nu-și putea pierde timpul citind, a spus el; a ascultat distrat tînguitul trompetei, apoi s-a uitat peste umăr toată seara de parcă ar fi văzut pe cineva cunoscut; l-a înspăimîntat pe artist arătîndu-i ce tăiș bun ar fi putut avea cuțitului lui de paletă.

— Nu-mi trimite atîtea flori, i-a spus ei.

Nimic din ce-i putea ea oferi nu părea să-l intereseze, nici măcar propria lui notorietate.

Apoi a văzut un spectacol cinic intitulat *Insecte* la Cabaretul Allotrope din Cheminor. Una dintre recuzitele folosite era o lăcustă mare și galbenă. Cînd au tîrît-o prima oară pe scena înghesuită, a părut să fie o lucrătură în ceară de calitate. Dar curînd s-a mișcat și și-a fluturat chiar unul dintre picioare, iar publicul a descoperit printre antenele tremurătoare și aripile diafane o femeie

goală, pictată cu ceară, zăcînd pe spate cu genunchii ridicați pentru a simula picioarele îndoite din spate ale insectei. Ca să-i reprezinte capul, purta o mască stilizată, puternic lăcuită. Fascinat, Rhys s-a aplecat înainte ca să vadă mai bine. Vera i-a auzit respirația umplîndu-i plămînii cu un șuierat. A spus cu voce tare:

— Ce-i aia? Ce-i animalul ăsta?

Oamenii au început să rîdă de entuziasmul său; nu puteau vedea că dublul sens al spectacolului nu însemna nimic pentru el.

— Știe careva? i-a întrebat el.

— Liniște! a zis Vera. Nu-i lași pe ceilalți să se bucure de spectacol.

Lumina slabă și mirosul de mîncare lîncezită făceau din Allotrope un loc de spectacol posomorît; era frig. Femeia cu mască de insectă, după ce și-a aranjat-o mai întîi pe umeri în așa fel încît să stea cu fața la public cînd stătea ea, s-a ridicat în picioare și a făcut tot ce-a putut ca să execute un dans „expresiv", și încrucișînd și depărtîndu-și antebrațele în față, în vreme ce respirația ei scotea vălătuci în aerul rece, iar picioarele băteau un doi trei, un doi trei pe scîndurile pe care nu fusese presărată pudră de talc. Dar Rhys n-a vrut să plece pînă la amarnicul sfîrșit, cînd masca a fost dată jos și de sub ea a ieșit la iveală zîmbetul triumfal, părul castaniu și ciufulit, și fața buhăită, obosită, a unei artiste locale abia trecute de șaisprezece ani, ca să fluiere de încîntare.

Afară, umbrele lor cădeau imense și negre pe zidul ce se întinde, acoperit cu caricaturi politice descojite, cît e Endingall Street de lungă.

— Nu pare un lucru demn de-a fi arătat publicului, a spus Vera, imitînd acei pași mici, împiedicați și apăsați. Aș fi îngrozită să merg mai departe.

Se cutremură în semn de compasiune.

— Ai văzut sărmanele ei glezne?

Rhys a făcut un gest de nerăbdare.

— Mi s-a părut foarte artistic, a spus el. Apoi: Animalul ăla! *Chiar* mai există așa ceva?

Vera a rîs.

— Du-te în Allman's Heath și vezi cu ochii tăi. Nu acolo trebuie să mergi ca să le vezi? Ce te-ai face dacă te-ai trezi față în față cu una acum? Cu o vietate așa de mare?

A prins-o de mîni ca s-o împiedice să danseze.

— Aș omorî-o, a spus cu seriozitate. Aș...

Ce ar face a trebuit să se gîndească o clipă, uitîndu-se la fața Verei. Ea a rămas încremenită locului.

— Poate că m-ar omorî ea pe mine, a spus el cu mirare. Nu m-am gîndit la asta. Nu m-am gîndit niciodată că există cu adevărat asemenea lucruri.

Tremura de surescitare: a simțit asta prin mîinile lui. S-a uitat în jos la el. Era la fel de lat în ceafă și de iritabil ca un mic ponei. Dintr-o dată, ea a fost perfect conștientă de viața lui, care își asamblase cumva singură, ca pe o mobilă excentrică, lunga perspectivă a Endingall Street, ușile deschise ale Cabaretului Allotrope, acea dansatoare sărmană cu pantofii ei butucănoși și glezne distruse, în ce scop el nu-și putea da seama.

— Nimic nu te-ar putea omorî, a spus ea cu timiditate.

Rhys a ridicat din umeri și s-a întors în altă parte.

Vreme de o săptămînă sau două după aceea, ea a părut să fie în stare să-l uite. Vremea a devenit ploioasă și blîndă; forța normală a vieților lor i-a ținut despărțiți.

Relațiile lui cu Anemona Albastră nu fuseseră niciodată mai echivoce: diferite bande îl vînau prin Orașul de Sus și cel de Jos. Dacă Vera ar fi știut că el avea atît de mult de furcă pe alei și pe terenul viran din jurul cartierului Chenaniaguine și Lowth, cine poate ști ce ar fi făcut. Din fericire, în timp ce el alerga să-și salveze viața cu un brici desfăcut într-o mînă și cu o grămadă de bandaje murdare care i se desfăceau de pe cealaltă, ea se afla zece ore pe zi la sală, unde-și exersa tehnica. Lympany avea o nouă producție, *Aer complet*: avea să fie un nou *fel* de balet, credea el. Toată lumea era încîntată de idee, dar asta însemna tehnică, tehnică, tehnică. „Suprafața e moartă!" își îndemna el dansatorii: „Suprafața e doar partea vizibilă a *tehnicii!*"

De cînd venise din inima țării, Vera ura zilele de odihnă. La capătul lor, se simțea insomniacă și iritată în propria-i piele, iar pe cînd zăcea în pat, orașul trimitea degete granulate de fum prin luminatorul ei, tulburînd-o și ademenind-o afară, așa încît noaptea tîrziu trebuia să meargă la arenă și, cu ochi goi, să se uite la clovni. Acolo, gîndindu-se la altceva, și-a amintit din nou de Rhys atît de brusc și de total, încît ființa i-a fost străbătută de el — poc — ca o crăpătură în sticlă. Deasupra arenei, aerul era purpuriu din cauza artificiilor care explodau, și, la lumina lor intermitentă, stăruitoare, l-a văzut cît se poate de limpede stînd în Endingall Street, tremurînd în ghearele propriului lui entuziasm, mînat și totuși zădărnicit de el ca toate animalele agitate. Și-a amintit de asemenea de lăcusta din Cabaretul Allotrope. Și-a spus:

— Artistic!

Chiar dacă într-o bună noapte încă puteai auzi șoaptele șuierate a douăzeci și cinci de mii de voci măturînd acoperișurile povîrnite din Montrouge ca un soi de foc de artificii invizibil, arena nu era de fapt pe atunci altceva decît un mare circ în aer liber, și toate vechile arderi pe rug și trageri pe roată făceau loc acrobațiilor, curselor de cai, numerelor la trapez etc. Noilor Oameni le plăceau animalele exotice. Nu părea să le placă să-și execute oponenții politici — sau pe ei înșiși între ei — în public, însă unele numere aeriene semănau cu niște crime. În fiecare seară se aducea cîte o insectă mare și tîmpă sau un megateriu care să clipească inofensiv sau chiar trist la mulțime pînă cînd aceasta era convinsă de rapacitatea ei. Și erau mai multe focuri de artificii ca niciodată: cînd explodau artificiile pline de magneziu și cădea apoi, ca o ploaie, o perdea mare de ceriu, clovnii ieșeau în spațiul circular cu nisip țopăind și plimbîndu-se pe tonouri — sărind, căzînd, construind piramide nesigure, ridicîndu-se cîte nouă sau cîte zece unul pe umerii celuilalt, activi și haotici ca niște cosași în iarbă. Se luptau cu cuțite de cauciuc și var stins. Purtau pantofi imenși. Vera îi adora.

Cel mai mare clovn de atunci, numit de mulțime „Pupăsuge", era un pitic al cărui nume adevărat nu era știut cu certitudine de nimeni. Unii îl știau drept „Morgante", alții drept „Rotgob" sau „Marele Pan". Picioarele lui păreau fragile și curbate, însă era un gimnast aprig, deseori capabil să facă patru tumbe separate prin aer înainte să aterizez cu genunchii îndoiți, cu picioarele înfipte în nisipul negru foarte departe unul de celălalt, clătinîndu-se cu concentrare. Alterna tonourile cu voltele cu o asemenea viteză, încît părea că în arenă sînt

doi pitici, iar mulțimea îl aclama cu fluierături și urale. Întotdeauna își încheia numărul recitînd versuri inventate chiar de el:

Codpurli — ta
Codpurrrli — *ta!*
Codpurli — ta! ta! ta!
Caca pipi.
        Caca pipi purli
Caca pipi purli
Caca pipi papa-ti
ta ta ta
(ta ta.)

Pentru o vreme, popularitatea lui a fost atît de mare, încît a devenit o celebritate pe Unter-Main-Kai, unde bea cot la cot cu intelectualii și micii prinți în Bistro Californium, pășind țanțos dintr-o parte în alta într-un pieptar căptușit din catifea roșie cu mîneci lungi tăiate în zigzag, și a pus să fie pictat drept „Stăpînul dezordinii". A cumpărat o casă mare în Montrouge.

Venise din hinterlandul alb ca varul de pe Litoralul Mingulay, unde căruțele cu coviltir păreau să plutească precum niște colivii galbene în toiul zilei peste lacurile violete ale mirajului „în timp ce-năuntrul lor femeile își consultă cu fervoare pachetele soioase de cărți". Dacă te-ai născut în deșertul acela, se laudă locuitorii lui deseori, cunoști deja toate deșerturile. Pupăsuge nu se născuse pitic, ci își alesese asta drept carieră, punînd să fie închis ani mulți în cutia aceea neagră de stejar numită *glottokoma* pentru a-și opri creșterea. Acum se afla în culmea puterilor sale. Cînd se mișcă poruncitor, ceilalți clovni țopăiră în jurul lui. Vocea lui reverberă spre Vera peste arenă. „Caca pipi purli!" scandă el și mulțimea-i răspunse la fel: dar Vera, cumva încă pe Endingall Street cu Egon Rhys tremurînd lîngă ea, auzi: „Născut în deșert, cunoaște deja toate deșerturile!" În ziua următoare îi trimise numele ei împreună cu un braț mare de anemone. *Îți admir numărul.* Se întîlniră în secret în Montrouge.

La Bistro Californium, Ansel Verdigris, poetul orașului, zăcea cu capul pe masă, într-o parte; din fața de masă mototolită sub obrazul său se ridica un miros de gin de lămîie. La o oarecare distanță de el ședea Marchizul de M..., prefăcîndu-se că scria o scrisoare. Se certaseră mai devreme de ochii lumii cu privire la deosebirile dintre semnificat și semnificant, după care Verdigris încercase să-și mănînce paharul. La vremea aceea din noapte, toți ceilalți erau la arenă. Fără ei, Californium nu rămînea decît cîteva scaune și mese pe care cineva le aranjase fără vreun motiv anume sub faimoasele fresce. De M... s-ar fi dus și el la arenă, dar afară era frig și prin luminile de pe Unter-Main-Kai cădeau fulgi mici de nea. *Descoperind asta despre el însuși*, scria el, *locul pare buimăcit și tăcut. Nu are resurse interioare.*

Egon Rhys intră împreună cu Vera, care tocmai spunea:

— ... eram sigură că va fi aici.

Își trase agitată haina pe lîngă corp. Rhys o ajută să se așeze unde era cald.

— Sînt obosită astă-seară, spuse ea. Tu nu ești?

Cînd călcase pragul, se uitase în sus și văzuse fața unui copil zîmbindu-i pieziș dintr-o bucată sumbră de frescă.

— Sînt obosită.

Cît fusese ziua de lungă, se plînse ea, numai *port de bras* văzuse: Lympany voia ceva diferit — ceva care nu mai fusese făcut înainte.

— „Un nou *fel* de *port de bras*“! îl imită ea. „Un cu totul alt *fel* de dans“! Dar trebuie să am mare grijă în frig. Îți poți face rău dacă muncești prea tare pe o asemenea vreme.

Nu vru să bea decît ceai, care, la Californium, este întotdeauna servit în cești late de porțelan, la fel de subțiri și de transparente ca urechea unui prunc. După ce bău puțin, se lăsă pe spătarul scaunului rîzînd.

— Acum mă simt mai bine!

— A întîrziat, spuse Rhys.

Vera îl prinse de braț și își apăsă scurt obrazul de umărul lui.

— Ești așa de cald! Cînd erai mic ai atins vreodată o pisică sau un cîine numai ca să vezi cît de cald e? Eu am făcut-o. Îmi spuneam: E viu! E viu!

Cînd el nu răspunse, adăugă:

— În două sau trei zile, ai putea avea exact ce-ți dorești. Nu fi nerăbdător.

— E deja miezul nopții.

Îi dădu drumul la braț.

— Era atît de sigur că va fi aici. Nu pierdem nimic dacă așteptăm.

Și acolo se opri discuția. Trecură cincisprezece minute, poate o jumătate de oră; de M..., convins acum că Verdigris doar se prefăcea că dormea pentru a-l tachina, mototoli brusc o foaie de hîrtie și o aruncă pe podea. La aceasta, Rhys, ale cărui probleme îl agitaseră, sări în picioare. Gura Marchizului se căscă fără vlagă. Cînd nu se întîmplă nimic altceva., Rhys se așeză la loc. Își spuse: În definitiv, sînt la fel de în siguranță aici ca oricine altcineva din oraș. Circumspect, ținea însă un ochi la poet, pe care avea impresia că-l recunoștea. Vera se uită o dată sau de două ori la fresce (erau vechi; nimeni nu putea cădea de acord cu nimeni în privința lucrurilor pe care le reprezentau), apoi repede jos la ceașcă. În tot acest timp, Pupăsuge piticul șezuse tolănit într-un colț al șemineului din spatele lor ca o păpușă mare pe care o așezase cineva acolo pentru efect cu ani în urmă.

I se legănau picioarele. Purta pantaloni strîmți roșii și pantofi galbeni cu cîte un clopoțel în vîrful fiecăruia; pieptarul lui era făcut dintr-un material gros și negru căptușit cu o apărătoare din piele pentru tibie și avea cusute peste tot pe el bucăți mici de oglindă. Nemișcarea îi pica la fel de bine ca și mișcarea: în repaus, corpul lui își amintea de *gloottokoma* și de orele pe care le petrecuse în ea, în vreme ce fața lui adopta aspectul pastei de hîrtie turnate, lăcuite, strălucitoare, dar ca și cînd s-ar fi așezat praful pe liniile aflate de-o parte și de alta a nasului coroiat și pînă la gură, care era înțepenită într-un zîmbet dulce ciudat, dar extraordinar.

O privise pe Vera de cînd intrase. Cînd ea repetă în sfîrșit: „Era atît de sigur că va fi aici“, el își șopti în barbă: „Eram! O, eram!“ O clipă mai tîrziu, sări de pe șemineu și-i suflă ușor în ureche lui Egon Rhys.

Acesta sări de cealaltă parte a camerei, lovindu-se de mese în timp ce încerca să-și scoată briciul pe care-l ținea vîrît în susul mînecii de la haină. Se opri în Marchizul de M... și strigă:

— Dă-te dracu' la o parte!

Dar Marchizul nu putu decît să se uite și să tremure, așa că se legănară împreună pentru o clipă, respirîndu-și unul în fața celuilalt, pînă ce se răsturnă încă o masă. Rhys, care începea să nu mai aibă habar unde se afla, îl doborî la pămînt pe de M... și rămase deasupra lui.

— Nu mă omorî, spuse de M...

Briciul, descoperi Rhys, se încîlcise în dublura de mătase a mînecii: în cele din urmă, vîrî două degete în cusătură și o rupse de la cot în jos, așa încît arma ieși la iveală deja deschisă, scînteind în lumină. Brațul lui Rhys se ridică în aer cu briciul legănîndu-se la capătul lui.

— Stai! strigă Vera. Oprește-te!

Rhys se uită nedumerit în jur; clipi. Dar acum mai și tremura. Cînd îl văzu pe pitic că rîdea de el, își dădu seama ce se întîmplase. Îi dădu drumul Marchizului.

— Îmi pare rău, spuse el distrat.

Se duse în mijlocul camerei, unde Pupăsuge se înfipsese ca o stîngă pe picioarele-i crăcănate, și-l înșfăcă de încheietura mîinii.

— Ce zici dacă-ți tai fața pentru asta? întrebă el, mîngîind obrazul piticului ca pentru a-l calma. Aici. Sau poate aici. Ce-ai zice dacă aș face asta?

Piticul păru să cadă pe gînduri. Brusc, mica lui încheietură a mîinii alunecă și se roti în strînsoarea lui Rhys ca un pește; indiferent cît de tare îl ținea, piticul răsucea și-și smucea mîna și mai tare, pînă ce-i dădu drumul aproape fără știrea lui. (Toată noaptea după aceea, degetele îl furnicară de parcă fuseseră frecate cu nisip.)

— Nu cred că i-ar plăcea doamnei, spuse Pupăsuge. Nu i-ar plăcea să tai pe cineva așa de mic ca mine.

Țipă; îl plesni pe Rhys peste față; sări în spate, fără măcar un gest care să-i trădeze intenția, sări peste masă și direct în vatră. Din pieptar scoase un borcan mic cu gem, pe care-l așeză în mijlocul mesei. Conținea șase cosași cenușii, cu picioare galbene. La început, aceștia fură nemișcați, dar lumina focului care dănțuia pe pahar în jurul lor păru să-i învioreze și, după o clipă sau două, începură să sară haotic prin borcan.

— Uite! spuse piticul.

— Nu-i așa că-s plini de viață? strigă Vera.

Zîmbi cu încîntare. Piticul chicoti. Erau atît de mulțumiți de ei înșiși, încît, în cele din urmă, Egon Rhys fu nevoit să rîdă și el. Își vîrî briciul înapoi în mînecă și îndesă dublura după el cît de bine putu. De atunci încolo, în jurul brîului îi atîrnară fîșii de mătase roșie și uneori ținea cusătura ruptă cu degetele.

— Trebuie să ai grijă cu asta, spuse Vera.

Cînd lovi cu degetul în borcan, unu sau doi cosași părură să se uite la ea cu seriozitate pentru o clipă, cu capetele lor mici, enigmatice, cabaline, cît se poate de nemișcate, înainte să-și reînnoiască eforturile de a ieși afară, sărind și lovindu-se de capac.

— Îi ador! spuse ea, ceea ce-l făcu pe Egon Rhys să se uite cruciș la pitic și să rîdă și mai tare. Îi ador! Tu nu?

Marchizul se uita incredul. Se ridică în picioare și, cu o privire aruncată lui Ansel Verdigris ca pentru a spune „Asta-i numai vina ta“, alergă afară pe Unter-Main-Kai. Puțin mai tîrziu, Rhys, Vera și piticul merseră după el. Încă

mai rîdeau; Vera și Rhys erau braț la braț. Pe cînd ei se îndepărtau în noapte, Verdigris, care într-adevăr dormise, se trezi.

— Du-te dracului, atunci, rînji el.

Visele îi fuseseră confuze.

În ziua cînd au traversat canalul, au fost urmăriți de la Cafeneaua Clar de Lună și pînă la Allman's Reach. Asociațiile comune ieșiseră din bîrlog: erau un nou armistițiu. Rhys putea distinge fluierăturile Oamenilor cu Cap de Pește, ale celor din cadrul asociației Doisprezece Ianuarie și Colegiului Hîrtia Galbenă (numindu-se acum fățiș „schismă" a Anemonei și publicînd propriul lui pamflet în camera din dos a unei plăcintării situate în spatele lui Red Hart Lane). De data aceasta, se temea el, Anemona ieșise și ea din bîrlog. Nu era bine văzut nicăieri. În Orves, îl făcu pe pitic să se uite într-o parte a drumului, în vreme ce el se uita în cealaltă.

— Fii atent mai mult la uși.

În gurile pietruite de alei apăreau pentru scurtă vreme diferite fețe. Vera Ghillera se cutremură și-și trase peste față gluga de la mantie.

— Nu vorbi, îl preveni Egon Rhys.

Mai avea un brici cu el, unul pe care nu-l folosea prea mult. În dimineața aceea își spusese: E vechi, dar va fi bun, și-l luase de pe pervazul prăfuit al geamului unde-l ținea — avea mînerul galben ca un os — între un inel de-al mamei lui și un pahar cu apă cețoasă prin care lumina păru să treacă brusc atunci cînd îl ridică.

Cu toate că avea grijă să meargă cu mîinile pe lîngă corp, în așa fel încît să nu provoace pe nimeni, tot drumul pe deal în sus avu o ciudată imagine repetitivă cu el însuși drept cineva care *deja* o luase de nebun la fugă cu două brice — alergînd pe urmele dușmanilor lui prin locuri înșelătoare și friguroase, în vreme ce aceștia se împleticeau prin colțuri întunecoase sau se aruncau peste garduri putrede, sărind dintr-un refugiu precar în altul. „O să-i prind", plănuia el, „în observator. N-or să mă oprească acum. Nemernicii ăia din Austonley..." Era aproape ca și cînd ar fi făcut-o. I se părea că se vede pe sine de undeva din spatele său; se auzea țipînd în timp ce alerga după ei, iar la capătul ambelor brațe îi sclipea ceva în lumina de iarnă.

— O să vedem ce se întîmplă apoi, spuse cu voce tare, și piticul se uită în sus la el cu surprindere. O să vedem ce se întîmplă apoi.

Dar observatorul veni și plecă și nu se întîmplă absolut nimic.

Pe atunci, unii dintre oamenii din Austonley nu se mai deranjau să se ascundă, plimbîndu-se țanțoși, în schimb, cu zîmbete largi pe buze. Curînd li se alăturară și alte bande, pînă ce formară un semicerc larg pe o distanță de nouă sau paisprezece metri de-a lungul străzii abrupte. Respirațiile lor se amestecau în aerul rece și, după cîteva minute, se auziră chiar și unele rîsete și conversații între tabere. De-ndată ce văzură că-i asculta, veniră chiar în urma lui Rhys, uitîndu-se precauți la mîinile sale și înghiontindu-se între ei. Membrii Hîrtiei Galbene rămaseră la distanță: nu se vedea absolut nici o urmă de Anemonă. Altfel, era ca o sărbătoare.

Cineva îl atinse pe umăr și, pășind abil în lături în aceeași clipă, îl întrebă pe o voce moale, aparținînd fără-ndoială unui băiat:

— Încă mai ai în mînecă așchia aia de fildeș a lui Osgerby, Egon? Cuțitul ăla vechi al lui Osgerby Practal?

— Încă-l ai acolo, nu-i așa? repetă altcineva.

— Hai să aruncăm o privire la el, Egon.

Rhys ridică din umeri cu teamă și dispreț.

Era amarnic de frig pe malul canalului. Vera asculta vuietul barajului spart, de mai sus cu nouăzeci de metri. Picături stacojii ca fructul de măceș planau deasupra apei ca niște coliere aruncate în aerul înghețat; o pitulice plana și plonja printre trestiile uscate și plantele acvatice veștejite de sub ele.

— Nu-mi pot da seama ce-și poate găsi de mîncare o vietate atît de mică, spuse ea. Voi puteți?

Nu răspunse nimeni.

Țipătul pitulicii reverbera în fațadele caselor. Membrii unei duzini de grupuri restrînse și facțiuni minore umpleau capătul dinspre Orves al aleii, închizîndu-l. Întruna veneau alții. Își tîrșîiau picioarele de colo-colo pe cărarea de zgură, evitînd bălțile înghețate, suflîndu-și în mîinile făcute căuș ca să se-ncălzească, oferindu-i lui Rhys priviri iuți și timide, parcă spunînd: „De data asta punem mîna pe tine." Unii fură trimiși să blocheze drumul animalelor. Chiar atunci, reprezentanții Asociației Ontologice Anemona Albastră ieșiră din una dintre case, unde-și petrecuseră dimineața jucînd „roșu și negru" într-o singură rază plată de lumină care intra pieziș printre scînduri și cădea pe un scaun de lemn. Întîmpinară mici probleme cu ușa.

Rhys își flutură bricele spre ei.

— Ce rost au toate astea? Orcer Pust e mort de-o lună; l-am așezat pe Ingarden în pămînt cu el nici măcar acum patru nopți — ce rost a avut aia?

Nu rostul era problema, spuseră ei.

— Pe cîți dintre voi am să pun mîna înainte să puneți voi mîna pe mine?

Reprezentanții Anemonei ridicară din umeri. Pentru ei era tot una.

— Haideți, atunci! Haideți! le strigă Rhys asasinilor plătiți de pe alee. Văd printre voi niște nemernici pe care-i cunosc. Cum le-o fi plăcînd? În ochi? În gît? Cu fața-n jos în rezervorul băii publice, alături de Orcer Pust?

Piticul Pupăsuge se așeză brusc jos și-și desfăcu șireturile la bocanci. Cînd își sumeți pantalonii negri și voluminoși cît se sus putu, făcu o față comică și păși în canal, care-l înghiți pînă la coapse. Merse apoi cîțiva metri, se întoarse și-i spuse încet lui Rhys:

— În ce-i privește pe ei, deja sîntem ca și morți.

Mai departe, undeva apa era mai adîncă, sondînd prudent noroiul cu degetele de la picior, adăugă:

— Ești ca și mort în Allman's Heath.

Alunecă: se clătină pentru o clipă: flutură din brațe.

— Hopa.

Tremurînd și gîfîind, urcă pe celălalt mal și începu să-și frece viguros picioarele.

— Pfu. Ce rece a fost. Pfu. Ta.

Strigă:

— De ce trebuie să se lupte cînd tot ce au de făcut e să se asigure că treci canalul?

Rhys se uită țintă la el, apoi la oamenii din Anemonă.

— Nici unul dintre noi n-a fost nimic pînă să vă scot eu din șanț, le spuse el. Își trecu mîinile prin păr.

Cînd fu rîndul Verei, apa era atît de rece, încît ea crezu c-o să-i stea inima-n loc.

La marginea cîmpului, tufele de soc creșteau în pîlcuri, de parcă s-ar fi făcut cu mult timp în urmă o încercare de împădurire. Imediat ce pășeau printre ele, Vriko începea să pară tăcut și distant; vuietul digului se stinse. Acolo erau movile mici năpădite de urzici și pir încîlcit; tulpinile alb-maronii, mari și fragile, de pătrunjel sălbatic urmau linia unei fundații sau a unui perete; ici și colo fusese săpată cîte o groapă de către cîinii care treceau înot canalul venind dinspre oraș — în pămîntul moale și negru zăceau scoase la iveală cioburi de porțelan. Acolo unde mărăcinii colonizaseră terenul deschis, se putea auzea apa sub ei, scurgîndu-se din canal prin șanțuri înguste, care nu duceau nicăieri.

Piticului îi era greu să înainteze prin acel hățiș și, după aproximativ o jumătate de oră, căzu pe spate într-o groapă dreptunghiulară asemănătoare cu un rezervor gol, din care se holbă orbește în sus pentru o clipă cu brațele și picioarele încremenite de un fel de criză paralitică.

— Scoateți-mă de aici, spuse el pe o voce joasă, urgentă. Trageți-mă afară.

Mai tîrziu, vorbind cu Vera, recunoscu:

— Cînd eram mic și stăteam în *glottokoma*, mă trezeam uneori în întuneric și nu știam dacă era zi sau noapte, ori unde mă aflam, ori ce perioadă a vieții trăiam. Puteam fi un prunc într-o căruță cu coviltir neiluminată. Sau devenisem oare deja Pupăsuge, Morgante, „Marele Om Mic cu mulțimea în palma mîinii“? Era imposibil de spus: ambițiile-mi erau atît de clare, dezorientarea atît de totală!

— Niciodată nu-mi ajungea mîncarea, spuse Vera. Pînă la zece ani, am mîncat și-am mîncat.

Piticul se uită incredul la ea pentru o clipă.

— În orice caz, asta simțeai, spuse el, cînd trăiai într-o cutie. Ce explozie de lumină cînd reușeai să deschizi capacul!

Socul lăsă curînd loc unui desiș de mesteceni emaciați într-o regiune cu văi puțin adînci și pinteni lungi printre care pîraiele curgeau în albii din piatră de culoarea mierii la fel de drepte ca o stradă pavată; cîțiva stejari creșteau în locuri ferite printre bolovani de dimensiunea unor case pe un vechi banc aluvionar.

— Pare atît de gol! spuse Vera.

Piticul rîse.

— În Sud ar numi asta „piață“, se lăudă el.

— Dacă ar ști de ea, ar veni aici de sărbători.

Dar, după un kilometru și jumătate sau așa ceva de teren ridicat, ajunseră la marginea unui platou puternic segmentat într-o țesătură de făgașe săpate în turbă, fiecare cu maluri negre și abrupte deasupra unui firicel de apă portocalie. Pietre ca niște bucăți de dale erau presărate pe cumpăna apelor, dispuse de îngheț în curioase forme poligonale. Nu aveai unde să te ascunzi de vîntul care sufla peste el. Și chiar dacă, atunci cînd te uitai în urmă, încă mai puteai vedea Vriko-ul, părea să se afle la o depărtare de douăzeci și patru

sau treizeci și doi de kilometri, un mănunchi de turnuri mici și indistincte sub un soare la apus.

— Așa mai merge, spuse Pupăsuge.

Egon Rhys mergea împleticit peste nisipul amestecat al cumpenei apelor, trecînd de la o groapă de turbă la alta, pînă ce ajunse să clacheze. Caracterul neconcludent al întîlnirii sale cu rivalii, poate, îl epuizase. Nu demonstra nici un interes pentru împrejurimi, dar de fiecare dată cînd ea-i dădea voie, se sprijinea de brațul Verei, descriindu-i de parcă ea n-ar fi fost niciodată acolo Cabaretul Allotrope — cît de frumoasă fusese micuța dansatoarea, cît de artistic dansase, cît de bine imitase un animal despre care el nu-și imaginase niciodată că putea exista. „Am fost uluit!" continua el să spună. Din cînd în cînd, stătea locului și se uita în jos la hainele sale de parcă s-ar fi întrebat cum de se murdăriseră.

— Încearcă cel puțin să te ajuți singur, spuse Vera, care-l credea bolnav.

În clipa cînd se întunecă, el adormi; dar trebuie să-l fi auzit pe Pupăsuge vorbind noaptea, fiindcă se trezi și spuse:

— În piață, cînd trăia mama auzeam numai: „Dă fuga și adu o cutie de anemone candel. Dă fuga, Egon, și adu-o acum."

Chiar cînd păru să fi adormit la loc, cu gura deschisă și cu capul într-o parte, începu să repete cu un soi de resentiment infantil și cu melancolie:

— „Dă fuga și adu-o acum! Dă fuga și adu-o acum! Dă fuga și adu-o acum!"

Rîse.

Dimineață, cînd deschise ochii și văzu că era în Allman's Heath, nu-și aminti nimic din toate acestea.

— Uite! spuse el, trăgînd-o pe Vera în picioare. Uită-te numai la asta!

Tremura deja de surescitare.

— Ai simțit vreodată vîntul așa de rece?

O cîmpie de zgură se întindea dreaptă și neîntreruptă către orizont, mirosind vag ca o groapă de gunoi într-o zi ploioasă. Lumina care venea și pleca peste ea semăna cu lumina care cade prin apa de ploaie în conservele goale, și orașul nu mai putea fi văzut, nici măcar în depărtare. La început, era alcătuită din sol afînat, necompactat, răsturnat la fiecare pas ca să scoată la iveală milioane de bucăți de mașinării mici și ruginite precum măruntaiele unor ceasuri; dar curînd deveni la fel de dur și de cenușiu ca și cerul, așa încît Vera își dădea seama cu dificultate unde se termina zgura și unde începea aerul.

Rhys înainta energic. Îl rugă pe pitic să-i povestească despre celelalte deșerturi pe care le vizitase. Cît de mari erau? Ce animale văzuse acolo? Asculta preț de un minut sau două răspunsurile piticului, apoi spunea cu satisfacție:

— Nici unul dintre locurile acelea nu era la fel de rece ca ăsta, bănuiesc.

Sau:

— În Sud trăiesc leneși albinoși, așa am auzit.

Apoi, oprindu-se să ridice ceea ce părea un arc subțire și foarte lung, încolăcit în sine cu o gingășie atît de mare, încît trebuia să fi fost rămășița vreunei libelule extraordinare, dar fragile:

— Ce zici de asta, ca semn? Adică, din experiența ta vorbind?

Piticul, care nu dormise bine, rămase tăcut.

— Aș putea merge la nesfîrșit! exclamă Rhys, aruncînd arcul în sus.

Dar mai tîrziu păru din nou să obosească și se plînse că umblaseră toată ziua degeaba. Se uită încordat la pitic.

— Cum explici asta?

— Ce-mi pasă mie, spuse piticul, e să mă piș.

Se îndepărtă puțin și, icnind de satisfacție, trimise în pămînt un jet galben și gros.

— Pfu!

După aceea lovi zgura cu piciorul și spuse:

— Îl înghite treaba asta. Ia uită-te. Ai putea-o uda toată ziua și nici nu s-ar vedea. Hei, cred că văd ceva crescînd deja acolo! Piticii sînt mai fertili decît oamenii normali.

(În noaptea aceea rămase din nou treaz, tolănit pe-o rînă, cu brațele încolăcite pe după genunchii trași la piept, uitîndu-se la Vera Ghillera cu o expresie ilizibilă pe față. Cînd se întîmpla să se uite dincolo de ea, sau să simtă vîntul în spate, se cutremura și închidea ochii.)

— Cînd te-am văzut prima oară, îi spuse Vera lui Egon Rhys, te tăiaseși la obraz. Ți-aduci aminte? Îți curgea cu firișor de sînge și la capătul lui am văzut o picătură perfect formată gata să cadă.

— Asta te-a excitat, nu?

Ea se holbă la el.

El se întoarse indignat cu spatele și studie cîmpul. Se aflau acum pe el de poate trei, poate patru zile. Primise cu brațele deschise efortul și se culcase epuizat; se trezise optimist și fusese dezamăgit. Nu se mișca nimic. Piticul nu părea capabil să-i ofere o ideea clară a ceea ce căutau. I se păruse uneori că vedea ceva cu colțul ochiului, dar aceea nu era decît un soi de mișcare fibrilară rapidă și persistentă, niciodată o insectă cît mai mult fantoma ei sau o iluzie preliminară. Chiar dacă la început îl înfuriase, acum că începea să se obișnuiască își dorea să revină.

— Mi-am distrus genunchii exersînd dansurile pentru rolul Fyokla din *Prăjitura din Battenberg*. Aceia au fost, fără excepție, cei mai grei pași pe care i-a gîndit Lympany vreodată; îți făceau gambele să ți se pară niște bucăți de lemn. Te durea să alergi pe atîtea scări în jos ca să te ajut.

— Să mă ajuți? făcu Rhys.

— Eu sînt lăcusta care te-a adus aici, spuse ea pe nepregătite.

Se dădu înapoi pe zgura tare. Un-doi-trei, un-doi-trei, imită ea pașii împiedicați și sărmani care trec drept dans la Cabaretul Allotrope, durerea și apatia dansatoarei care-i execută. Picioarele ei scoteau un scrîșnet uscat, surd.

— Eu sînt lăcusta care a venit să te viziteze. În definitiv, măcar atît putea face și *ea*.

Rhys se uită alert de la Vera la pitic. Panglici roase de mătase roșie îi fîlfîiau de la mînecă în bătaia vîntului.

— Mă refeream o la insectă adevărată, spuse el. Ai știut asta dinainte de a porni.

— N-am avut noroc, consimți Pupăsuge.

Cînd Rhys îl prinse de încheietura mîinii, el rămase la fel de nemișcat și de ascultător ca un animal mic și adăugă:

— Poate că am venit la momentul nepotrivit din an.

Ceva pierise din el: Rhys se uită în jos la liniile feței lui de parcă ar fi încercat să vadă ce. Apoi îl împinse încet pe pitic peste zgură și îngenunche deasupra lui. Atinse ambii obraji lustruiți, apoi își plimbă buricele degetelor pe de-o parte și alta a maxilarului. Păru pe cale să spună ceva: în schimb, smuci briciul în mînă cu o mișcare iute, șerpească, așa încît lumina se reflectă în șanțul curbat al lamei. Piticul se uită la el; clătină din cap.

— N-am fost în viața mea în deșert, recunoscu el. Am născocit povestea asta pentru Vera. Suna mai exotic.

Se gîndi la asta.

— Și totuși, cum să-i refuz ceva? E cea mai mare dansatoare din lume.

— Tu ai fost cel mai mare clovn, spuse Rhys.

Așeză latul briciului pe pometele piticului, chiar sub ochi, unde sub piele se întrezărea o încrengătură de vene.

— Cred tot ce-ai spus.

Ochii lui Pupăsuge erau de un albastru-porțelan.

— Așteaptă, spuse el. Uite!

Vera, care renunțase să imite o lăcustă sau o dansatoare sau orice altceva, stătea pe poante și executa înlănțuiri de pași pe zgură, complicîndu-i și recomplicîndu-i cu o tehnică aiuritoare, pînă ce se simți exact ca una dintre panglicile care fluturau la mîneca lui Rhys. Era o ușurare pentru ea, spuneau mereu oamenii la Teatrul Prospekt, să facă cele mai dificile lucruri, toate felurile de allegro și baterie uimitor îngemănate, apoi, fără veste, marele salt rotit interzis dansatoarelor vreme de mai bine de o sută de ani. Dansînd, micșoră deosebirea dintre cîmp și cer. Orizontul, niciodată convins de el însuși, se topi. Vera rămase să traverseze și să retraverseze un spațiu tot mai determinabil. Pe buzele lui Pupăsuge apăru un zîmbet; împinse briciul deoparte cu o mînă mică și grasă și strigă:

— Vera plutește!

— Asta n-o să te ajute, nemernicule, îl preveni Egon Rhys.

Făcu acea mișcare amplă cu briciul care, cu o săptămînă în urmă, vîrîse lama prin osul și cartilajul de la baza gîtului lui Toni Ingarden.

Fu o tăietură bună. Îi plăcu atît de mult, încît, urmînd mișcare, ridică mîna deasupra capului piticului; opri arma; și, aruncînd-o dintr-o mînă în alta, rîse. Piticul păru surprins.

— Ha! strigă Rhys.

Dintr-o dată, se roti pe piciorul îndoit de parcă ar fi auzit în spate un alt dușman. Se aruncă în lături, lovind cu briciul în dreapta și-n stînga mai repede decît puteai vedea.

— Și uite-așa o fac eu, gîfîia, cînd vine vorba de-o treabă cu adevărat comică.

Al doilea brici apăru ca prin magie în cealaltă mînă și, între ele, feliară spațiul gol, biciuind sălbatic în jur cu o viață proprie, în timp ce Rhys se agita și se clătina pe suprafața deșertului cu un pas curios, tîrșîit, împleticit, cu coatele îndoite.

— Acum o să-ți arăt cum știu să dau din picioare! strigă el.

Dar Pupăsuge, care privise această demonstrație cu un aer interesat, murmurînd judicios la loviturile mai dificile, nu făcu decît să zîmbească și să se îndepărteze. Îi venise ideea — asta nu se mai făcuse niciodată — să lege într-o

succesiune o varietate de tumbe, „Nebunii zburătoare“ și volte, care aveau să-l ridice atît de mult în aerul plin de fum al arenei, rotindu-se fără-ncetare în jurul axei sale cu genunchii strînși la piept, încît în cele din urmă avea să se poată uita *în jos* la mulțime, ca o petardă înainte să explodeze.

— Ta! șopti el, și se ridică prin forța voinței. Codpurli, ta!

Curînd, el și Rhys pluteau și ei, sărind și rotindu-se și încolăcindu-se din ce în ce mai sus, atingînd prin propriile eforturi un spațiu care nu avea simț al limitei sau închidere. Însă Vera Ghillera era întotdeauna înaintea lor și, înaintînd, părea să le imprime ritmul.

Deșerturile se întind la nord-est de oraș, și pe o suprafață mare la sud.

Sînt de toate felurile, de la peneplene de praf metalic dezintegrat — din care se ridică la anumite intervale șiruri de dealuri incandescente osoase — și pînă la jompuri chimice localizate, adînci, cătrănite și corozive, peste a căror suprafață scapără muște mici cu aripi pergamentoase și poate o pereche de picioare în plus. Aceste regiuni sînt pline de orașe vechi care diferă de Vriko numai prin desăvîrșirea deteriorării lor. În ele, călătorul poate muri ars de soare sau, descoperit cu pleoapele lipite, poate lăsa în urmă doar un jurnal care se încheie la mijlocul unei propoziții.

Mlaștinile de Săruri Metalice, Insula Fenlen, Marea Pustie Brună: granițele regiunilor exotice ca acestea sînt trasate în chip diferit pe hărțile autorităților concurente, dar sînt cel puțin ancorate în simțul convențional. Allman's Heath, ale cărui granițe nu pot fi recunoscute de toată lumea, nu pare să fie. Așa cum nu pare corect să spunem că, în vreme ce aceste deșerturi se află în afara orașului, Allman's Heath se află înăuntru.

Noaptea era tăcută.

Unsprezece fără cinci minute și, cu excepția locului unde barajul îi tulbura apa la suprafață, canalul era acoperit la Allman's Reach cu cea mai subțire și fragilă pojghiță de gheață. O lună puternică își arunca lumina albastră și galben-aurie peste fațadele caselor de lîngă drumul animalelor. Nu pare că ar adăposti prea multă viață, își spuse paznicul de noapte, un om fără imaginație aflat la începutul turei, care plănuia să meargă de acolo în sus spre partea din spate a Cartierului Atteline (unde putea bea o ceașcă de ceai dacă poftea) și înapoi. Își lovi palmele una de cealaltă în frig. Stînd acolo, văzu trei siluete înaintînd prin apă de cealaltă parte a canalului.

Se aflau la numai nouă metri în amonte, între el și baraj, și lumina lunii cădea limpede peste ei. Erau înfășurate în mantii și glugi, „ca niște pachete în hîrtie maro sau statui legate în pînză de sac“, insistă el mai tîrziu, iar pe sub aceste veșminte trupurile lor păreau să tresară și să se zvîrcolească într-o continuă mișcare ritmică, chiar dacă pentru gustul lui era ceva prea incoerent ca să se cheme dans. Gheața cea nouă se despică în calea lor ca zahărul umed plutind pe apă. Nu-i acordară atenție paznicului de noapte, ci traversară canalul, cel mai înalt în frunte, cel mai mic în coadă, și dispărură pe aleea de zgură care trece prin Orves și pe lîngă observator spre curtea de lîngă cafeneaua Clar de Lună.

Paznicul de noapte își frecă mîinile și se uită în față pentru un minut sau două, de parcă s-ar fi așteptat să se mai întîmple ceva.

— Ora unsprezece, strigă el într-un tîrziu și, chiar dacă nu se putu convinge să facă o descriere care să pară atît de predispusă la subiectivism încît să fie de rea-credință, adăugă: Și asta-i tot.

CĂLĂTORIA UNUI TÎNĂR SPRE VIRICONIUM

În ziua numirii în funcție a noului arhiepiscop, trupul „grav descompus“ al unui bărbat a fost descoperit pe acoperișul Catedralei din York de către un tehnician de televiziune. Fusese dat dispărut de opt luni dintr-un spital local. Căzuse, se spunea, din turn; dar nimeni nu avea habar cum de ajunsese acolo. Am auzit asta în ziua cu pricina la un post local de radio; ce m-a tulburat a fost că n-au reluat știrea și că, mai tîrziu, nu s-a spus nimic despre asta nici la posturile naționale, nici la transmisia ceremoniei de punere în funcție. Domnul Ambrayses n-a fost cîtuși de puțin impresionat.

— Există o șansă dintr-o mie ca ea să ne folosească la ceva, a estimat el. Una dintr-o mie.

M-am dus totuși în York, iar el a venit cu mine dintr-un motiv personal — făcea vizite regulate la un anticariat și la un taxidermist. Străzile erau pline de sloganuri politice; chiar în timpul desfășurării ceremoniei, angajați ai primăriei munceau din greu de-a lungul traseului procesiunii ca să le picteze. Bărbatul de pe acoperiș, am aflat, era dat dispărut dintr-o secție normală de chirurgie, așa că am făcut călătoria degeaba, cum prezisese domnul Ambrayses. Ce ne interesa pe noi la vremea aceea era orice întîmplare legată de ospicii sau — în special — de căminele de geriatrie.

— Cu toții vrem Viriconiumul, îi plăcea să spună domnului Ambrayses. Însă bătrînii sînt cei care-l vor mai mult!

În seara aceea, pe drumul de întoarcere, a adăugat:

— Nimeni de aici nu are nevoie de el. Înțelegi?

Trenul personal de Leeds de la 11,52 era plin de adolescenți. Băieții mai în vîrstă păreau zăpăciți și violenți cu tunsorile lor scurte, cu fețele și fălcile învinețite și albite de frig; fetele se uitau timide la ei, rîdeau cu poftă, apoi se uitau în jos și-și ridicau mănușile fără degete. Își scoteau capetele pe geamuri și strigau: „Fute-v-aș!“ în curentul iute de aer. Mai tîrziu, cînd am coborît din tren, i-am văzut sărind în față și-n spate peste o barieră de metal în lumina becurilor cu sodiu; de neînțeles și energici ca niște cosași în bătaia soarelui. Simțindu-mi dezamăgirea, domnul Ambrayses a spus cu blîndețe:

— Din cînd în cînd, cu toții vrem atît de mult să mergem acolo, încît ne inventăm un motiv.

— Nu sînt bătrîn, am spus.

Domnul Ambrayses trăia ușă-n ușă cu mine de doi ani. La început, îi simțeam prezența doar cînd încercam să mă uit la știri. Un trup sub o pătură colorată, prăbușit la picioarele unui gard de fier ruginit; camera apropiindu-se de o dîră scurtă și roșie ca o sîngerare din nas ștearsă cu o bucată de hîrtie igienică, apoi parcă nedumerită îndreptîndu-se spre elicoptere, dărîmături, cineva important fiind condus într-o clădire, o femeie trecînd pe la capătul unei străzi. Imediat, răsuna rîsetul apreciativ și slab al domnului Ambrayses — „Ha-ha-ha" — prin subțirele perete despărțitor, așa încît pierdeam firul. „Hu-hu", rîdea el, și eu mă simțeam ca și cînd m-aș fi uitat la televizor într-o țară străină. Lui îi plăceau doar emisiunile distractive și comediile de situație.

Rîsetul lui parcă mă apropiase de el și am început să-l văd pretutindeni, ca un cuvînt nou pe care-l învățasem: în grădina lui, unde cărările de ciment, udate de ploaie, oglindeau cerul; în cafeneaua Marie's, un bărbat de vîrstă mijlocie îmbrăcat într-o haină de velur prăfuită, cu dulceață pe degete — lingîndu-le cu mișcări scurte de limbă ca un copil sau un animal; în alimentara Sainsbury's cu un coș gol de metal la braț, uitîndu-se de-a lungul culoarului cu hrană la conservă. Nu părea să aibă ceva de făcut. L-am văzut într-o excursie de o zi cu autobuzul la Matlock Bath, purtînd o singură mănușă din piele de oaie. Pantalonii lui, care-i erau mult prea largi, așa încît turul îi atîrna între picioare într-un fald mohorît, erau cusuți la spate cu ață galben-țipătoare groasă ca sfoara. Autobuzul era plin de femei bătrîne care clătinau din cap și zîmbeau și citeau cu voce tare toate indicatoarele de parcă ar fi construit sau repetat între ele peisajul pe măsură ce-l străbăteau.

— Oh, uite, acolo-i „Jodrell Arms"!

— ... „Jodrell Arms".

— Iar acolo A623!

— ... A623.

Prima oară cînd am vorbit, domnul Ambrayses mi-a spus:

— Identitatea nu este negociabilă. Identitatea pe care o dobîndești prin învoială este întotdeauna o închisoare.

A doua oară, ieșisem să cumpăr niște Vapona. Casele de aici, calde și vesele cum sînt vara, devin în prima săptămînă din septembrie reci și umede. Muștele de casă de obicei viguroase, care s-au tîrît toată luna august peste păstăile de lupin necoapte de sub fereastră, se revarsă și se adună ciorchine pe orice suprafață caldă, dar în special pe podea lîngă căminul electric și în grilajul prăfuit din spatele frigiderului; se agață de mînerul ceainicului în timp ce acesta se răcește. În acel an nu puteai lăsa mîncare afară nici pentru o clipă. Cînd m-am așezat să citesc în dimineața aceea, muștele au început să se plimbe pe picioarele mele întinse.

— Bănuiesc că aveți aceeași problemă, i-am spus domnului Ambrayses. Le otrăvesc, am spus, dar nu par să bage prea tare de seamă.

Am ridicat tubul de Vapona, cu fotografia unei muște imense pe el.

— Ar fi mai bine să încerc din nou.

Domnul Ambrayses a clătinat din cap.

— De obicei, pentru asta sînt oferite două explicații, a zis:

În prima, ni se cere să ne imaginăm anumite locuri din lume — o crăpătură în ciment la Chicago sau New Delhi, un vîrtej de aer într-o suburbie pustie din Praga, o sticlă cu lapte covăsit pe o tejghea în Bradford — din care ies toate muștele într-un șuvoi continuu, un fum exalat dintr-un îngrozitor nivel fundamental al lucrurilor. Asta te întreabă oamenii — chiar dacă de obicei n-o știu — cînd spun cu exasperare: De unde vin toate *muștele* astea? Locurile acestea sînt ca și găurile din peretele unei case noi pe unde a fost introdus materialul izolant: ceva rămas din faza de construcție a lumii.

Acesta este un model adecvat al procesului, ba chiar unul îngrozitor. Însă nu este modern; iar eu prefer alternativa, în care se presupune că, atunci cînd Viriconium trece scrîșnind pe lîngă noi, tîrîndu-și trupul mătăhălos pe trupul mătăhălos al lumii, energia generată este exprimată sub forma acestor insecte, care sînt ca scînteile ce ies dintre doi imenși volanți care s-au frecat pentru o clipă unul de altul.

Un roman celebru începe așa:

Am fost în Viriconium într-un secol care se poate regăsi numai în propriile lui simboluri, într-o epocă în care cauți să-ți unifici experiența prin întîmplările simbolice ale trecutului.

M-am văzut urcînd la bordul unui avion, care s-a ridicat imediat în aer. Deasupra Atlanticului era o altă mare, făcută din nori albi; soarele ardea pe ea. Singurul lucru pe care l-am recunoscut în tot acel spațiu alb imens a fost urma de fum a altui avion aflat pe un traseu paralel. Dispărea brusc. Am fost încurajați să mîncăm ceva, să ne uităm la început la un film și apoi la altul. Căpitanul s-a scuzat pentru vînturile potrivnice, pentru turbulențele a ceea ce nouă ni s-a părut o călătorie absolut liniștită, cerîndu-și parcă scuze pentru o dificilă trecere de la copilărie la adolescență.

În Viriconium, lumina era ca lumina pe care o vezi doar pe copertele albumelor de muzică și în suplimentele color ale ziarelor. Precizia fotografică a contururilor sub un cer albastru gol este una dintre trăsăturile cele mai persistente ale peisajului din Viriconium. Obiecte obișnuite — o carte, un ghiveci cu anemone, mîna cuiva — par să fie luminate într-un fel care le scoate foarte tare în evidență pe fundalul în care se găsesc. Identitatea lucrurilor sub această lumină pare sporită. Claritatea vizuală devine o metonimie a realității pe care o percepem atît în ele, cît și în noi înșine.

Am început să locuiesc în una dintre casele înalte și cenușii care mărginesc înălțimile de deasupra cartierului Mynned.

Nu poți pur și simplu să iei avionul într-acolo, desigur.

Curînd după călătoria spre York, am primit de lucru într-o cafenea pentru turiști din oraș. Se numea Gate House și era lipită de o librărie. Ideea era că puteai intra, te puteai uitai pe rafturi și frunzări o carte în timp ce beai cafea. Aveam cinci sau șase mese acoperite cu pînză albastră, un meniu limitat alcătuit din produse de patiserie gătite la cald și pe pereți tablouri ale artiștilor locali. Îndesați pe scaunele de lemn într-o după-amiază ploioasă, treisprezece clienți păreau s-o umple pînă la refuz; umezeala se îngroșa în colțul de lîngă cuier. Însă era adeseori goală.

Într-o zi, au intrat un bărbat și o femeie și s-au așezat unul lîngă celălalt, dar la mese separate. Se uitau la tot ce-i înconjura de parcă erau lucruri noi pentru ei.

Bărbatul purta o gabardină scurtă cu fermoar peste un pulover verde croșetat și o cămașă roz; o pălărie de fetru maro îi făcea capul să pară mic și bărbia foarte ascuțită. Fața lui avea un aspect bătrîn, dar neatins de scurgerea anilor — pielea era netedă și maronie, brăzdată, vedeai brusc, de dîre de praf — care-i oferea aspectul unui băiețel căruia i s-au afundat ochii în orbite de pe urma unei boli. Ar fi putut avea oricît între treizeci și șaizeci de ani. Părea prea bătrîn pentru prima vîrstă și prea tînăr pentru a doua: ceva nu era în regulă cu el. Ochii i se mișcau aspri prin cameră de la un obiect la altul, de parcă nu văzuse niciodată înainte un calendar cu o fotografie a centrului orașului Halifax pe el, sau un scaun, sau o farfurie; de parcă era încontinuu surprins să se găsească unde se afla.

Mi-am închipuit că venise pentru o zi din una dintre fermele de la sud de Buxton, unde vîntul bate peste cîmpia North Staffordshire și oamenii șed toată săptămîna în hainele lor vechi în fața unui televizor stricat, ascultînd cum se lovesc porțile.

S-a aplecat spre cealaltă masă.

— Nu-i vineri mîine? a spus încet.

— Cum? a răspuns femeia. O, mda, categoric vineri. Oh, mda.

După care el a adăugat ceva pe o voce prea scăzută ca să-l înțeleg:

— Nu, n-au prăjitură cu fructe, nu, nu fac așa ceva aici. N-au prăjitură cu fructe, nu fac așa ceva aici.

Ea l-a înțepat cu un deget.

— Oh, nu, nu aici.

Înclinîndu-și capul pe o parte și ținîndu-și cu dexteritate lingura într-un unghi care-i permitea să vadă fundul ceștii de cafea, a scos cubul de zahăr pe jumătate topit. În timp ce făcea asta, s-a uitat în jur la ceilalți clienți cu un soi de satisfacție agitată, ca un eschimos sau un aborigen dintr-un vechi documentar de televiziune — acea privire tăioasă și timidă care-ți spune că scapi basma curată, în văzul tuturor, cu ceva care e inacceptabil în cultura lor. Cu mici plescăituri, zahărul a dispărut cît ai clipi. După ce a terminat cu el, s-a lăsat pe spate.

— Aștept pînă la vremea ceaiului pentru încă unul, a spus. Aștept.

Rămăsese cu viclenie îmbrăcată în paltonul cu carouri galben-negre și pălăria roșie de lînă.

— Vrei o ceașcă de cafea acum? a întrebat.

Și, văzînd că bărbatul se uita în felul lui aspru și vag la peisajele de pe pereți:

— Trei acuarelele cele de pe perete, a trebui să mă uit ca să fiu sigură: acuarele cele, frumoase.

— Nu vreau cafea.

— Vrei niște înghețată?

— Nu vreau înghețată, mulțumesc. Îmi răcește stomacul.

— O să te simți mai bine cînd o să te-ntorci acolo, o să pornești televizorul. O să te-așezi în fața lui.

— De ce-aş vrea să mă uit la televizor? a spus el încet, luîndu-și ochii de la un tablou reprezentînd podul din oraş în ploaie. Nu vreau ceai și nici cină, sau mic-dejun dimineața.

Și-a împreunat mîinile pentru o clipă şi s-a uitat în gol cu ochii lui solemni de băiat strălucind pe fața albă, cu osatură delicată. A dibuit imediat în buzunare.

— Nu ai voie să fumezi aici, a spus repede femeia. Nu cred că ai voie să fumezi aici; mi se pare că am văzut un anunț care spune fumatul interzis fiindcă se mănîncă, vezi tu, oh, nu: nu permit aşa ceva aici.

Cînd s-au ridicat să-mi plătească, el a spus:

— E plăcut să ai parte de-o schimbare.

Vocea lui era inteligentă, dar moale și înfundată, ca vocea unui invalid care se trezeşte dezorientat după-amiaza și întreabă o asistentă nouă cît e ceasul.

— E-o zi în oraș, nu-i aşa?

Veniseră cu autobuzul dintr-o suburbie din cealaltă parte a Huddersfield-ului pe care el a numit-o Lock Wood sau Long Wood.

— E plăcut să ai parte de-o schimbare, a repetat, cît mai e bună vremea.

Şi înainte să pot răspunde:

— Am prins o răceală, vezi tu, e de fapt pneumonie bronhică, mai degrabă pneumonie bronhică. O am de-un an. A trecut un an deja sau mai mult: nu te pot ajuta la Centrele astea de Sănătate, nu-i aşa? Într-o zi ploioasă, mi se pare că mi se întorc plămînii pe dos...

— Ia-o din loc, l-a întrerupt femeia.

Cu toate că vocea lui era atît de joasă încît nu avuseseră cum să audă ceva, femeia a rînjit și a clătinat din cap spre ceilalți clienți ca pentru a-și cere scuze în locul lui.

— Vorbeşte prostii, le-a spus ea cu voce tare.

L-a împins pe bărbat către uşă.

— Nu-s soția lui, să ştii, mi-a spus peste umăr, oh, nu, mai degrabă asistenta-îngrijitoare, fac asta de doi ani. Are bani, dar nu cred că m-aş putea mărita cu el.

Era ca un papagal care roteşte din cap și ridică din umeri în fața oglinzii din colivie.

M-am uitat pe geam afară o jumătate de oră mai tîrziu şi ei încă aşteptau în stația de autobuz. Nu aveam să-i înțeleg niciodată. Sensul a ceea ce-și spuseseră între ei era cu grijă ascuns în propriile-i ritmuri sparte, insinuatorii. Viețile lor erau atît de complicat reprimate, încît fiecare cuvînt era un fir desfăcut vîrît imediat într-un nod vechi. În cele din urmă, a venit un autobuz. Cînd a plecat din stație, el se afla pe unul dintre scaunele din față de la etaj, uitîndu-se în jos vag la vitrina florăriei, în vreme ce ea şedea cu cîteva rînduri mai în spate de cealaltă parte a culoarului, făcînd o grimasă cînd el își aprindea o țigară și încercînd să-i atragă atenția spre partea de stradă pe care el nu avea cum s-o vadă de unde stătea.

Cînd i-am spus domnului Ambrayses despre ei, a fost încîntat.

— Bărbatul avea cumva o cicatrice mică? Sub linia părului pe partea stîngă? Ca o semilună, abia vizibilă sub păr?

— De unde să ştiu asta, domnule Ambrayses?

— Nu contează, a spus el. Numele bărbatului aceluia este Doctor Petromax, și a avut cîndva o putere colosală. A folosit-o cu inteligență și curînd a reprezentat

o mare parte din oglinda pe care cu toții o căutăm. Însă l-au lăsat nervii: ceea ce vezi acum este o ruină. A găsit o intrare în Viriconium în toaleta unui restaurant din Huddersfield. Pe podea erau imitații din dale de carieră și faianță din porțelan alb pe pereții din jurul oglinzii. Oglinda însăși era atît de curată, încît părea să deschidă drumul spre o altă, mult mai precisă versiune a lumii. Și-a dat seama după claritatea ei că se uita în una dintre toaletele din Viriconium. S-a uitat la el însuși care se uita afară; și de atunci se uită încontinuu la el. Curajul pe care-l are nu-l ajută să meargă mai departe. Ceea ce vezi tu este o cochilie; acum nu putem afla nimic de la el.

A scuturat din cap.

— Ce cafenea a fost aia? l-am întrebat. Știți unde este?

— Cu tine nu va funcționa mai mult decît a funcționat cu mine, chiar dacă din motive diferite, m-a asigurat domnul Ambrayses. Oricum, este cunoscută numai din descrierea pe care am oferit-o eu.

A spus acestea ca și cînd ar fi fost un loc izolat, de negăsit pe nici o hartă. Însă o cafenea nu-i decît o cafenea.

— Cred c-o recunosc. În aburul din spatele tejghelei se află fotografia unui vechi comedian. Doi bărbați cu bastoane și păr alb îi zîmbesc slab unei chelnerițe cu umeri rotunzi!

— Cu tine n-o să funcționeze.

— Numele bărbatului aceluia este Doctor Petromax.

Domnului Ambrayses îi plăcea să-și anunțe expunerile în felul acesta. Era un dispozitiv gramatical care-i permitea să spargă aparențele.

— Băiatul acela, spunea el, cunoaște două fapte indiscutabile despre lume; nu vrea să le dezvăluie nimănui.

Sau:

— Femeia aceea, chiar dacă pare tînără, visează noaptea debarcaderele de pe Canalul Yser. Ziua poartă pe sub haine un veșmînt creat de ea ca să-i amintească de oamenii de acolo și de lămpile lor galbene oglindite cu atîta claritate pe suprafața apei.

Pe un mal abrupt de lîngă casa mea creștea un măr domestic care se retrăsese liniștit cu mult timp în urmă printre stejari și arbori de soc. Cînd i-am atras prima oară atenția asupra lui, domnul Ambrayses a spus:

— Copacul acela nu are nici un nume în botanică. Nu a înflorit de zece ani.

Toamna următoare, cînd lumina caldă cădea pieziș printre mătasea plutitoare a rășcoagelor, sute de fructe mici, dure, roșiatice au căzut din el între ferigi; primăvara a purtat atîtea flori, încît vecinii mei l-au numit „copacul alb“.

— Nu înflorește deloc în Viriconium, a spus domnul Ambrayses. Acolo, stă într-o curte de lîngă Piața Timpului Nerealizat, ca o replică perfectă a unui copac. Dacă te uiți în urmă prin arcadă, vezi străzile pietruite late și curate, micile magazine, ciubărele vopsite în alb cu priboi în lumina soarelui.

— Numele bărbatului aceluia este Doctor Petromax.

Rilke descrie un bărbat pentru care *peste o clipă, totul își va pierde sensul, iar acea masă și paharul, și scaunul de care se ține, toate lucrurile apropiate și comune care-l înconjoară vor deveni inineligibile, ciudate și împovărătoare,* și care totuși nu face decît să șadă și să aștepte pasiv ca dezastrul să fie complet.

Într-o anumită măsură, presupun că asta ni se întîmplă tuturor. Dar Doctorul Petromax avea acea lipsă de claritate care sugerează nu doar o afecțiune, ci un abandon, o asprime psihică în jurul ochilor, o albeață în jurul gurii, de parcă revedea la nesfîrșit momentul și nu-l putea uita oricînd de mult se lăsa ocrotit de femeia aborigenă în haină galbenă. Nu muncea. Se ducea fără încetare dintr-o cafenea în alta în Huddersfield; nu aveam cum să știu de ce, cu toate că bănuiam — cît se poate de greșit — la vremea respectivă că uitase în care toaletă se afla oglinda și că o căuta din nou cu răbdare.

L-am urmărit cînd am putut în ciuda dezaprobării domnului Ambrayses; și asta e ce mi-a spus el într-o după-amiază în Four Cousins Grill & Cofee Lounge:

— Cînd eram copil, bunica mă lua deseori cu ea pe unde mergea. Eram un băiat liniștit, cu o sănătate șubredă deja, și ea mă găsea la fel de ușor de îngrijit ca un cățel mic. Obiceiurile ei erau fixe: în fiecare miercuri se ducea la coafor și apoi mergea mai departe cu trenul la Manchester pentru a face cumpărături. Purta cu ocazia aceasta o pălărie făcută în întregime din pene de un roz pal, aproape cremos, printre care erau presărați ochi de păun de un roșu-maroniu uimitor. Penele erau foarte dese și apropiate, de parcă încă s-ar fi aflat pe pieptul păsării.

Adora cafenelele; cred că deoarece viața care se desfășoară în ele, chiar dacă domestică și confortabilă, nu te poate pretinde în nici un fel: nu ai nici un motiv să i te alături. „Îmi place să-mi iau ceaiul în liniște", îmi spunea în fiecare săptămînă. „Din cînd în cînd, îmi place să-mi iau ceaiul în liniște".

Orice ar fi mîncat o făcea să tușească și să se înăbușe, și așa ținea o bună bucată de vreme; și niciodată nu-și dădea jos impermeabilul de un verde luminos cu nasturi de sidef și margini aurii.

Cînd îmi aduc aminte de Piccadilly n-o fac atît datorită stolurilor de grauri care invadau grădinile la capătul fiecărei după-amiezi scurte de iarnă, umplînd potecile cu mirosul lor mucezit gros și trimițînd spre cer un puternic țipăt mecanic care înghițea traficul, cît datorită zăngănitului de oale, a mirosului de marțipan sau a unui chibrit tocmai aprins, a hainelor de blană ude agățate una peste alta într-un colț, a vocilor micșorate în aerul cald și umed pînă la un zumzet intim din care puteai auzi o femeie la o altă masă spunînd: „Oricum, atîta timp cît te poți ține pe picioare", la care prietena ei răspundea imediat:

— O, e ceva, nu-i așa? Da.

Într-o după-amiază ploioasă de noiembrie te făcea să te simți doar pe jumătate treaz. O chelneriță ne aducea scrumiera. O așeza în fața mea: „Întotdeauna, domnul e cel care fumează", spunea. Mă uitam la bunica îmbufnat, întrebîndu-mă unde urma să mai mergem. La Boots descoperise ultimul etaj din nou schimbat, dintr-o dată plin cu mănuși de bucătărie, ceasuri, grătare cu infraroșu; și un miros puternic de plastic ars o deranjase sub arcadele dintre Deansgate și Market Street.

Pe toată lungimea încăperii în care ne aflam se întindea o vitrină din sticlă fumurie, prin care puteai vedea grădinile în crepusculul tot mai adînc, potecile burnițate reflectînd ultimele raze de lumină din cer, băncile și rîndurile goale de flori cenușii și evazive, lămpile cu sodiu de lîngă balustrade. Suprapusă, pe partea dinăuntru a sticlei, se vedea reflecția îndepărtată a cafenelei: era ca și cînd cineva scosese toate scaunele și mesele afară, în grădini, unde chelnerițele

așteptau în spatele tejghelei din oțel inoxidabil, ștergîndu-și fețele cu un gest caracteristic în aburul de la *bain marie*, nepăsătoare față de iarba udă, față de bălți, față de porumbeii înnegriți dar plini de viață care le țopăiau pe lîngă picioare.

De îndată ce am făcut această descoperire, m-a copleșit un fel de calm. Bunica părea să se îndepărteze, vorbind în murmure hipnotice pline de emoție. Zăngănitul de tacîmuri și tăvi de metal ajungea la mine doar de la distanță în timp ce urmăream oamenii care intrau în grădini rîzînd. Puteau trece fără probleme prin balustradele de fier; vîntul și ploaia nu-i afectau. Își frecau mîinile și se așezau ca să mănînce pătrate de prăjitură Battenburg uscată și să exclame „Mmm" cît de bună era. Ședeau acolo, afară în frig, zîmbind unul către celălalt: în mod sigur erau mult mai veseli acolo afară. Un bărbat singur avea o scrisoare pe care a deschis-o și a citit-o.

— *„Dragă Arthur"*, începea aceasta.

A chicotit și a clătinat din cap, atingînd cu degetul cîte un rînd ici și colo, de parcă ar fi arătat scrisoarea cuiva, în timp ce chelnerițele mergeau de colo-colo prin jurul lui, în fiecare parte fete cu picioare albe și pantofi fără toc, dintre care unele își încheiau nasturii halatului albastru-închis mai jos decît celelalte. Purtau tăvile cu o siguranță nepăsătoare și vorbeau între ele într-o limbă pe care tînjeam să o înțeleg, plină de elipse, aluzii și schimbări bruște de subiect, în care lucrurile concrete erau articole și prețuri. Voiam să merg și să mă alătur lor. Viețile lor, îmi imaginam, ca și viețile tuturor oamenilor din grădini, erau unele și aceleași cu felul lor de a umbla printre mese — o mișcare îngrijită, sigură, încrezătoare, fără nici o urmă de nesiguranță, printr-un mediu mai puțin restrictiv decît cel în care eram eu nevoit să mă mișc.

— Da, iubire, spuneam ca să mă bag în seamă. Mulțumesc, iubire. Mai ai ceva, iubire? Douăzeci de peni, atunci, mulțumesc, iubire, optzeci de peni rest, următorul, te rog. Și-a luat în cele din urmă Pam cerceii ăia lungi, atunci? Nu, iubire, doar prăjiți.

— Cred că-i la fel de bine să nu fii, răspundeau ele.

Sau, cu un clipit din ochi și un scurt rîset:

— Margaret a stat multă vreme în știi-tu-unde. O să aibă noroc!

În mijlocul sau punctul focal al grădinilor, din care șirurile de flori se retrăgeau cu modestie în arcuri, se afla o statuie. De-a lungul brațelor ei ridicate se adunau picături de apă, tremurau în bătaia vîntului, cădeau. Una dintre fete s-a dus într-acolo și și-a așezat tava pe o bancă de lîngă ea. Și-a îngropat brațele brusc în soclul statuii și a scos o cîrpă cu care să se șteargă pe mîini. O dată asta făcută, s-a uitat absentă înainte, de parcă începuse să suspecteze că era prizonieră între două lumi. De parcă nu aparținea nici uneia, imaginea ei le domina pe amîndouă, o fată mare, simplă, răbdătoare, de șaptesprezece sau optsprezece ani, cu unghii scurte și lăcuite și un spate obosit de la sortarea tacîmurilor toată dimineața. Brusc, a izbucnit într-un rîset de încîntare.

S-a uitat direct la mine și mi-a făcut cu mîna. M-a chemat. Îi vedeam gura deschizîndu-se și închizîndu-se ca să articuleze cuvintele: „Aici! Vino aici!"

E vie, mi-am spus. A fost un șoc. Am simțit că și eu eram viu. M-am ridicat și am fugit direct în vitrina din sticlă-oglindă și mi s-a zdruncinat creierul. Cineva

a scăpat o tavă cu cuțite. Am auzit o voce bizară, îndepărtîndu-se de mine foarte repede, spunînd:

— Ce-a făcut? Oh, ce-a mai făcut acum?

Apoi, primii zece sau doisprezece ani ai vieții mi-au fost luați, separați de mine cu dibăcie ca bula de aer într-un poloboc — limpede vizibili, dar ciudați și inaccesibili, făcuți din nimic. Am știut imediat că, deja, ceea ce văzusem nu era Viriconium, Viriconium totuși mă aștepta. Am știut și cum să-l găsesc.

Oamenii își ascund mereu propria deziluzie, decăderea, vîrsta. Cum se face că nu-și dau niciodată seama ce vor deveni, din moment ce chipurile lor conțin deja chipurile pe care le vor avea peste douăzeci de ani?

— Chiar dac-o s-o poți găsi, n-o să afli nimic de la oglinda doctorului Petromax, a spus răspicat domnul Ambrayses. Epuizează mai întîi pistele tradiționale ale cercetării.

Și, ca întru susținerea ideii lui, mi-a adus o cutie de carton pe care o găsise printre molozurile unui șantier din Halifax, pe capacul căreia erau imprimate îngroșat cuvintele *Lumea Mozaic*. Însă fața îmi era împietrită de ambiție.

Bătrînii șed mai mult sau mai puțin răbdători în vagoanele trenurilor închipuindu-și că și-au cumpărat o baie nouă, cu lavandă, cu o cadă rotundă în care se vor arunca. Luna aprilie vine, titlurile de pe prima pagină ale ziarelor spun: BĂIAT BISERICOS UCIS; KATIE MOARE NUDĂ. Soarele se mișcă peste lespezile decorative din fața stației de autobuz, unde autobuzele sînt oprite oblic în linie: de la etajul unuia te poți uita în celălalt la o fată care-și suflă nasul. Nu crezi că mai poți îndura să auzi încă o femeie în Sainsbury's spunîndu-i fiului ei în timp ce-și înnoiește priza pe punga de plastic pentru cumpărături cu Pierrot scris pe ea în roz și cenușiu: „Alec, ridică-ți piciorul de pe biscuiți. Nu-ți mai spun încă o dată. Dacă nu-ți ridici piciorul de pe biscuiți, Alec, dau cu el pe jos."

Din nou aprilie. Cînd soarele intră printre nori, un vînt negru smulge petalele de șofran și le azvîrle în josul șoselei de centură.

— Abia aștept, i-am spus domnului Ambrayses.

Nu mai aveam răbdare să aștept. L-am urmărit pe doctorul Petromax de la Blue Rooms („Mîncare caldă toată ziua") pînă la Alpine Coffee House, Merrie England și Elite Café & Fish Restaurant. În fiecare dintre aceste localuri i-am dat voie să-mi spună povestea lui. Chiar dacă se schimbau unele amănunte, aceasta rămînea în mare parte neschimbată: dar eram sigur că se pregătea să spună mai mult. Într-o zi, am păstrat tăcerea pînă ce-a încheiat ca de obicei: „Viriconium totuși mă aștepta", apoi i-am spus fără ocolișuri:

— Și totuși n-ați fost niciodată acolo. Ați primit un indiciu în copilărie. Ați găsit intrarea, dar n-ați folosit-o niciodată.

Ne aflam în El Greco, la capătul pietonal al New Street. Cînd a așteptat-o pe chelneriță, s-a uitat peste trotuarul din lespezi albe, cu puieții lui de fag și rînduri de flori, la vitrina localului C&A, cu ochii săi maronii și aspri plini de răbdare între pleoapele vineții. Cînd a venit, chelnerița i-a adus cambulă și cartofi prăjiți.

— O, bună! a spus ea. Nu v-am mai văzut de-o vreme! Vă simțiți mai bine?

Şi-a mîncat cartofii prăjiţi unul cîte unul cu furculiţa, turnînd oţet peste ei înainte de fiecare îmbucătură, şi abia după aceea a dat jos albul cambulei de pe pielea fragilă şi alunecoasă pînă ce a avut-o toată într-un morman pe o parte a farfuriei şi restul peştelui, intact, scînteind uşor, vîrstat cu cenuşiu, în mijloc. Făcînd asta, mîinile lui murdare erau la fel de dibace şi de delicate ca ale unui băiat. O dată sau de două ori a ridicat ochii spre mine şi apoi i-a coborît la loc.

— Cine ţi-a spus asta? a zis el încet după ce-a terminat de mîncat. Ambrayses?

A lăsat jos cuţitul şi furculiţa.

— Trei am plecat la drum, a spus. Nu spun cine. Doi au trecut cu uşurinţă, al treilea a încercat să se întoarcă la jumătatea drumului. În ziua potrivită încă-l mai poţi vedea în oglindă, vărsînd fără oprire. Nu pare să ştie unde se află, dar te poate vedea. Am trăit acolo trei luni, în nişte camere de pe Salt Lip Road din spatele lui Rue Serpolet. Străzile puţeau. La şase dimineaţa, dinspre Canalul Yser se ridica un miros atît de înţepător, încît părea să întunece stîlpii de fier ai felinarelor; tuşeam în vise, ne zbăteam pentru o clipă să ne trezim, şi apoi ne dădeam seama că singura scăpare era să dormim din nou. Era iarnă şi totul era mizerabil. Înăuntru, casele miroseau a coji de legume, apă de canal, cauciuc ars. Toţi cei care locuiau în ele erau bolnavi. Dacă voiam să facem baie, trebuia să mergem la o baie publică din Mosaic Lane. Aerul era rece; ecourile se zbăteau sub acoperiş; apa era ca plumbul. Uneori nu semăna deloc cu apa. Erau nişte picturi murale celebre acolo, dar erau atît de prost întreţinute, că puteai săpa şanţuri în grăsimea care le acoperea. Dacă le curăţai, vedeai cele mai frumoase lucruri dedesubt, nuanţe de roşu alburiu, tonuri de albastru pur, feţe de copii! Am rămas acolo vreme de trei luni. Ştiam că mai sînt şi alte cartiere în oraş, unde lucrurile trebuiau să stea mai bine, dar nu puteam găsi drumul către ieşire. La început am fost foarte obosiţi; mai tîrziu am crezut că sîntem urmăriţi de un fel de poliţie secretă. Spre sfîrşit, bărbatul împreună cu care eram s-a îmbolnăvit; a început să audă ecourile din baia publică chiar şi cînd stătea în pat; nu putea să umble. Mi-a fost greu să-l scot afară. În noaptea cînd am făcut-o, puteai vedea luminile din Oraşul de Sus, suave, magice, ca nişte lampioane de hîrtie într-o grădină, umplînd golul din jur. Dacă m-aş fi dus către ele, să fi mers drept spre ele!

M-am uitat la el.

— Asta a fost tot? am spus.

— Asta a fost tot.

Începuseră să-i tremure mîinile, şi s-a uitat în jos la ele.

— Oh, da. Am fost acolo. Ce altceva m-ar fi putut aduce în starea de acum?

S-a ridicat în picioare şi s-a dus la toaletă. Cînd s-a întors, a spus:

— Ambrayses are multe de învăţat despre mine.

S-a aplecat, ochii lui arătînd acum foarte vagi şi bolnavi, de parcă începea deja să uite cine eram sau ce doream, şi mi-a şoptit repede ceva în ureche; apoi a plecat.

Cînd a traversat strada, trebuie să fi deranjat porumbeii, căci aceştia şi-au luat cu toţii zborul deodată şi au început să bată violent din aripi printre clădiri. Cînd au trecut peste ea, o indiancă ce şedea în lumina soarelui examinînd o bucată de pînză brodată a tresărit şi a împăturit-o cu iuţeală. Chiar dacă s-au calmat curînd, aterizînd în şir pe partea de sus a faţadei din prefabricate a

localului C&A, ea a continuat să se uite în jur speriată și indignată — mușcîndu-și buzele, schimonosindu-și fața, mișcîndu-și repede umerii pe sub haina strîmtă de piele, din ale cărei mîneci îi ieșeau încheieturile slabe ale mîinii și palmele de un maroniu prăfos, cu unghiile lăcuite în vinețiu.

Asiaticele bătrîne își fac necontenit de lucru cu vălurile, trăgînd cu degete scofîlcite de capetele legate sub bărbie. În stația de autobuz, își ridică picioarele — întorcînd automat ochii de la el — pentru a-i da voie îngrijitorului să măture pe lîngă picioarele băncuței de plastic. Au trăsături la fel de aspre și de înțelepte ca ale unui elefant, dar în sinea lor sînt într-un continuu neastîmpăr nervos.

Mobila din camera din față a domnului Ambrayses, mari mese extensibile și bufete cu furniruri pătate, decojite, era presărată cu dovezile pe care le adunase: fotografii pixelate și încovoiate, fiecare reprezentînd cîte un detaliu mărit în alb-negru după un instantaneu color pînă ce, cu contururile extrem de cețoase și cu contextul deviat, ajungea la rezultate monstruoase sau curioase; articole tăiate din ziare îngălbenite descoperite pe fundul sertarelor într-o casă goală; casete drapate în praf, care, cînd le deschideai, în loc de muzică scoteau numai tăcerea electrică a mecanismului, punctată o dată sau de două ori de pîrîituri funebre de electricitate statică; carnețelele lui, în care scrisese cu o mînă lizibilă: *Orice întîmplare, lovită ușor de propria-i semnificație, poate fi provocată să scoată o scînteie; această particulă energetică este cea care zace în miezul metaforei — și al vieții;* sau: *Lecția pe care o învățăm prea tîrziu este că nu putem avea doar dorindu-ne.* Apoi, pe o altă pagină: *Nu ne amenință nimic; trebui doar să învățăm să acționăm.*

Păstra circularele, facturile, felicitările de Crăciun, cererile de caritate și micile colete care-i veniseră în cutia poștală pentru foștii locatari ai casei. Aproape ca din întîmplare, o mică parte din această corespondență pierdută sau aleatorie îi era adresată lui din Australia: o așezase la loc de cinste. Așa am aflat eu că fiica lui se căsătorise și emigrase acolo cu mai mulți ani în urmă.

— A fost nerecunoscătoare, spunea el, evitîndu-mi privirea și uitîndu-se la televizor. (O mașină ieșea încet pe porțile unei fabrici, apoi mai repede printr-o proprietate imobiliară și pe un drum gol.) A fost o fată nerecunoscătoare.

Doi hoinari veniseră să-l vadă miercurea de după ce vorbisem cu doctorul Petromax în El Greco. Era plecat.

— Vă așteaptă? i-am întrebat.

Nu păreau să știe. Au așteptat răbdători în grădină să le dau drumul în casă — un băiat înalt și deșirat în bocanci Dr. Martin și un bărbat pe care l-am luat drept tatăl lui, mult mai scund și mai agil în mișcări, care a spus:

— Aveți o priveliște faină de-aici, totuși. Poți vedea destul de departe de-aici.

Băiatul n-a răspuns, ci a rămas eșuat parcă pe poteca de ciment care, ca o oglindă în ploaie, reflecta doi sau trei boboci de șofran, galbeni și cărnoși. Stivele de cărămizi roșii, coniferele de un maro ruginiu, sera cu vopseaua ei cojită, ușa de la magazie închisă cu o cazma, toate celelalte lucruri în după-amiaza aceea erau întunecate; era o vreme de octombrie mai mult decît de aprilie.

— Sîntem obișnuiți să lucrăm în oraș.

Băiatul s-a uitat cu băgare de seamă la ploaie, a întins cîteva picături în țepii de pe craniul său osos, vulnerabil. A părut să se înveselească.

— O s-aveți cîteva accidente pe străduțele astea atunci, a spus el. Cu tractoare și de-astea.

Mai tîrziu, a adus periile înăuntru și, luîndu-și timid ochii de la mine, a întins două cuverturi de pat vechi și fumurii pe linoleum ca să-l protejeze. A îngenuncheat cu un fel de conștiinciozitate visătoare pe vatra placată cu teracotă a domnului Ambrayses, ca un copil fascinat de tot ce are legătură cu focul: a aranjat traista de pînză peste șemineu; a fixat-o acolo cu fîșii de Sellotape pe care le-a rupt cu dinții de pe rolă; a împins fiecare extensie a periei în sus prin traistă pînă ce mirosul de funingine a intrat în cameră, bogat și amar, și a fost nevoit să se oprească brusc.

— Mai sînt trei ieșiri aici, a spus tatăl lui. Mai merg trei segmente.

— Ba nu merg, a spus băiatul, clătinîndu-se pe picioare și continuînd să împingă peria în horn.

— Mă duc să văd.

Cînd s-a întors, a spus:

— O aud cum zăngănește sus.

— Poate că zăngănește, dar mai sus de-atît nu merge.

S-au uitat unul la celălalt.

— O aud limpede ca ziua; e ceva în vîrf. O aud foarte bine, limpede ca ziua, cum se freacă de el.

La aceasta, băiatul nu făcu decît să împingă și mai tare.

— S-a desprins o grămadă? a întrebat tatăl.

— Ahîm.

— Asta-i tot ce putem face, atunci.

Băiatul a tras peria încet în cameră, dezasamblînd extensiile una cîte una în vreme ce bărbatul se uita în jos la el respirînd greu, cu mîinile în șolduri, atent să vadă dacă scosese dopul de funingine din horn. Au luat jos traista, scoțînd la iveală șemineul îngropat pe trei sferturi în funingine: nimic altceva. Băiatul a strîns cu dispreț bucățile de Sellotape într-o minge lipicioasă și sclipitoare. M-a invitat să mă uit pe horn în sus, dar tot ce-am văzut a fost o firidă mare și întunecată, mult mai brută decît îmi imaginasem, înnegrită și vîrstată de săruri, ca o peșteră.

— Ideea e, mi-a spus el, că nu știu cum de reușește prietenul dumitale să țină totuși focul în asta.

Cînd i-am spus domnului Ambrayses aceasta, a zis cu nervozitate:

— Era și Petromax cu ei?

Am rîs.

— Sigur că n-a fost. E hornar cumva?

— Să nu lași niciodată pe nimeni aici înăuntru, a strigat. Descrie-i! Băiatul: avea mîini mari? Murdare și cu unghii rupte?

— Cum altfel să fie mîinile unui hornar?

A ignorat aceasta și, preocupat parcă de răspunsul la prima lui întrebare, și-a șoptit în barbă: „N-au fost decît hornarii". Dintr-o dată, s-a întins pe spate printre fire ruptele de păr și bucățile mototolite de hîrtie de pe podea, s-a tîrît în vatră și a încercat, cum și eu făcusem să se uite pe horn în sus. Orice a văzut sau n-a văzut, l-a făcut să sară iarăși în picioare. A făcut ocolul camerei deschizînd ușile bufetelor și trîntindu-le la loc; a luat în mînă una sau două dintre vederile

trimise de fiica lui din Australia, s-a uitat într-un fel uşurat la timbrele ciudate şi la peisajele ireale, apoi le-a aşezat înapoi pe poliţa şemineului.

— Nu-i atins nimic, a spus. Nu i-ai lăsat să atingă nimic?

Cînd am spus că nu-i lăsasem, a părut să se calmeze.

— Uită-te la astea! a spus.

Folosise un pachet întreg de hîrtie fotografică Polaroid, mi-a spus, pozînd trei perechi de pantofi pentru femei pe care-i aruncase cineva într-un şanţ la capătul lui Acres Lane unde coteşte la dreapta ca să intre în Manchester Road.

— I-am observat duminică. Încă erau acolo cînd m-am întors, dar pînă-n dimineaţa asta au dispărut. Îţi poţi închipui, m-a întrebat, cine i-ar lăsa acolo? Sau de ce?

Nu puteam.

— Sau, la fel, cine să vină să-i ia dintr-un şanţ murdar săpat printre mizeriile de la fermă la marginea mlaştinii?

Fotografiile, care aveau acea ciudată tentă verzuie pe care o prind instantaneele Polaroid la o zi sau două după ce au fost expuse, îi arătau ca fiind subţiri şi fără vîrfuri: o pereche din velur negru, un pantof de seară cu o piesă din blană maro; unul făcut din plastic transparent legat la margini cu un fel de piele de un albastru metalic; şi o pereche de sandale uşoare cu barete intersectate care aveau rolul de-a ţine în loc partea de sus a labei piciorului.

— Erau toţi de mărimea treizeci şi opt, a spus domnul Ambrayses. Numele imprimat înăuntrul lor era Marchiza; puţin roşi şi spălăciţi, dar altfel păreau bine întreţinuţi.

Dintr-o dată, aruncă fotografiile şi se duse să se uite înapoi pe horn în sus.

A scîncit.

— Să nu laşi niciodată pe nimeni aici înăuntru! a repetat, uitîndu-se neputincios în sus la mine de unde stătea el culcat. Ai multe de învăţat despre Petromax.

Cu două sau trei zile mai tîrziu, şi-a închis casa şi s-a dus la Hull ca să caute, a spus, o carte rară care auzise că se afla acolo. Uşa magaziei sale din grădină a fost deschisă de vînt la jumătate de oră după plecarea lui, şi de atunci se loveşte fără oprire de canaturi.

Dacă domnul Ambrayses a fost, aşa cum bănuiesc, celălalt supravieţuitor al experimentului cu oglinda — cel care, îmbolnăvindu-se pe strada aceea murdară din spatele lui Rue Serpolet, auzise chiar şi în somn ecourile vocilor din baia publică pustie şi care, tîrît în delir şi transpirînd din cauza viselor chinuitoare pe aleile lăturalnice îngheţate în ultima lor noapte, nu văzuse niciodată luminile eterice ale Oraşului de Sus — de ce amintirea lui despre Viriconium era opusul amintirii lui Petromax?

Mi se pare improbabil că voi afla vreodată.

Petromax mă evită, acum că şi-a vîrît otrava în mine. Îl văd în jurul Huddersfield-ului, dar soţia îi stă mereu aproape. Dacă mă observă, o apucă pe altă stradă. Deseori au cu ei un copil, o fată de aproximativ zece sau unsprezece ani ale cărei picioare nedezvoltate ies de sub tivul unei haine cenuşii groase oricît de caldă ar fi vremea. Zăboveşte în urma lor sau o ia brusc la fugă înainte de pe pragul unui magazin sau se opreşte în faţa Centrului Civic şi refuză să

meargă alături de ei, scoţînd un sunet de protest, reprimîndu-şi parcă o mişcare a intestinelor. Îţi dai seama imediat că acesta nu este decît un alt gest formalizat: sînt o familie, iar străduinţele ei de-a nu aparţine acesteia sînt deja o contribuţie.

Oglinda lui Petromax, dacă vrea să ştie cineva, se află în toaleta din Merrie England Café, puţin mai în josul lui New Street faţă de El Greco, între intersecţia cu Ramsden Street şi Imperial Arcade.

Treci direct prin cafenea, cu toate reproducerile ei ieftine ale sfinţilor şi madonelor medievale, *Mon Seul Desire*, toţi unicornii şi maimuţele acela, unde suporturile lămpilor de fier şi tencuiala grunjoasă se apropie de sufletul medieval în noaptea lui „nepătată de nici o boare a Renaşterii“ şi găseşti pe stînga o uşă făcută să semene cu lemnul de stejar lăcuit. Scările sînt vopsite în roşu aprins; pentru o clipă, acestea par ude. Coboară-le şi zumzetul cald şi omenesc al traficului şi discuţiile se sting, distanţa diluează fîşîitul familiar al aparatului de *espresso*. Acolo, în spatele pictogramei de pe uşa cenuşie şi îngrijită, deasupra chiuvetei cu aşchiile ei de săpun galben şi chiar lîngă aparatul Seibel de uscat mîinile, se află oglinda lui Petromax. E mai mică decît te-ai aştepta, cu latura de aproximativ patruzeci şi cinci de centimetri.

Cum de s-au putut strecura prin ea? Simplul act fizic trebuie să fi fost dificil. Ţi-i poţi închipui stînd în echilibru pe chiuvetă la fel de stîngaci şi de greoi ca un elefant pe un scaun mic de circ. Buzunarele lor sînt îndesate cu tot ce au crezut că le va trebui: ciocolată, cuţite Tekna, monede de aur, dintre care nimic, la o ultimă analiză, nu se va dovedi de folos. Au încuiat uşa în urma lor (cu toate că Petromax, care trece ultimul, o va deschide din nou, astfel încît lucrurile să-şi păstreze normalitatea în cafeneaua Merrie England de sus), dar fiecare sunet dinspre bucătărie îi face să se oprească şi să se uite unul la celălalt. Încearcă un braţ mai întîi, apoi un număr; se zvîrcolesc. În cele din urmă, picioarele lui Petromax dispar, zbătîndu-se şi fluturînd. Pe talpa pantofului i s-a lipit o bucată de săpun. Toaleta e goală.

— Ei bine, asta-i tot, nu-i aşa? spune o voce pe coridor. E pentru copii, de fapt, nu-i aşa?

Domnul Ambrayses a avut dreptate: oglinda nu-mi este de nici un folos. Am coborît acolo; am stat în faţa ei. Cu excepţia mea, poate, n-am văzut pe nimeni prins deznădăjduit în capcană în ea. Cînd mi-a şoptit Petromax locul unde se află, ştia oare deja că nu voi îndrăzni niciodată să trec prin ea, de teamă că voi găsi Viriconiumul aşa cum l-a găsit el?

Vizavi de mine, lîngă apartamentul domnului Ambrayses, locuieşte un cuplu cu doi copii. În ziua cînd el s-a dus la Hull, ei au ieşit afară şi au început să sape în grădina lor cu un soi de energie surescitată, iritată. Un vînt se iscase din gura văii, trîntind geamurile deschise, suflînd perdelele înăuntrul camerei. Trebuiau să strige ca să se facă auziţi peste el, în vreme ce copiii ţipau şi cădeau în fund, sau omorau viermi şi insecte.

— Chiar vrei să dezgropăm asta?

— Păi, nu s-a comportat foarte bine.

— Ei bine, spune dacă asta-i problema. Vrei să-l dezgropăm sau nu?

— Păi, da.

Ceea ce făceau ei nu semăna deloc cu grădinăritul. Cu cît sufla vîntul mai tare, cu atît lucrau ei mai vîrtos, de parcă ar fi participat la o cursă împotriva timpului săpîndu-și un adăpost din calea lui.

— Un păianjen, un păianjen! urlau cei doi băieți mici, iar tatăl le-a făcut pe plac cu un fel de calm disperat, așa cum ai face în fața unui atac aerian sau a unei inundații.

E profesor, are în jur de treizeci de ani, poartă barbă și o atitudine tăioasă menită să ascundă sfiala.

— O să se dezlănțuie... furtuna asta? l-am auzit întrebîndu-și soția.

Era greu de intuit ce altceva ar fi putut spune, doar dacă nu „treaba asta".

Curînd după aceea, s-au dus cu toții înapoi în casă. Vîntul a șuierat și a foșnit o vreme în șemineul meu îndesat cu ziare, dar a început să se potolească.

Viriconium!

Cuprins

„Seria de povestiri despre Viriconium a lui Harrison este giuvaierul din coroana genului *fantasy* din secolul XX, o operă care dovedeşte fără îndoială că literatura fantastică poate fi Artă cu A mare, ocupînd un loc de cinste alături de cele mai bune cărţi ale timpurilor noastre, sau ale oricăror altora."

Elizabeth Hand

„M. John Harrison este un adevărat maestru al prozei de limbă engleză. E dăruit cu ochiul unui pictor, urechea unui bard şi un intelect riguros şi ludic. Romanele şi povestirile despre Viriconium respiră un geniu irezistibil, care nu şovăie niciodată."

K. J. Bishop

ISBN 978-973-733-068-4
ISBN 973-733-068-4

fiction.ro